SBORNÍK PŘÍSPĚVKŮ

K DĚJINÁM PRAHY

III.

SBORNÍK PŘÍSPĚVKŮ K DĚJINÁM HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY.

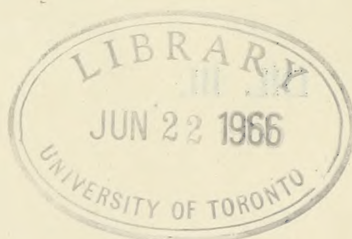
VYDÁVÁ OBEC HLAV. MĚSTA PRAHY
PRACÍ ARCHIVU MĚSTSKÉHO.

PŘIPRAVIL

† JUDr. a PhDr. JOSEF TEIGE,
ARCHIVÁŘ HLAV. MĚSTA PRAHY.

DÍL III.

V PRAZE 1922.
NÁKLADEM DŮCHODŮ OBCE HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY.
TISKEM Dr. ED. GRÉGRA A SYNA V PRAZE.

LIBRARY
JUN 22 1966
UNIVERSITY OF TORONTO

ÚVOD.

Vydávám III. díl Sborníku příspěvků k dějinám hlav. města Prahy, jak jej připravil a roztiskl můj předchůdce † městský archivář JU a PhDr. Josef Teige, dobré paměti. Jeho úmyslem bylo sice připojiti ještě práce jiné, aby vznikl svazek obsáhlejší, avšak válka způsobila obtíže i zavinila přerušení tisku, že se teprv po 12 letech může připojiti tento díl k předcházejícímu. Ponechal-li jsem jej beze změny a odhodlal-li jsem se přičiniti jenom nekrolog Teigův k dvěma článkům do svazku pojatým, vyplynulo to z toho, že chci, aby svazek nesl pečeť svého původce, a že pomýšlím přivésti Sborník v budoucích svazcích na nové základy. To pokládám za nutné, aby se nemohlo zase státi, že by byl kdy uveřejněn ve Sborníku příspěvek tak málo cenný a nedokonalý obsahem i formou, který je zařaděn v první část knihy vedle významné rozpravy Teigovy. Teige jako redaktor Sborníku nezapřel měkké povahy a ohleduplného srdce — mně nezbývá, než abych podle pravdy řekl, že přijetí prvního článku byl omyl.

V Praze, v listopadu 1922.

Dr. Václav Vojtíšek,
archivář hlav. města Prahy.

Prameny
k dějinám Prahy v létech 1740-1784.

Vydává Eduard Šebesta.

Úvod.

Když jsem si před několika léty po svém přechodu ze státního archivu předsevzal zahájiti systematickou práci historickou, kterou bych také vědecké části své úřední povinnosti za dost učinil, příklonil jsem se po úradě se svým chefem jur. et phil. dr. Teigem k pracem na místopise Menšího města Pražského. Abych se pak částečně z počátečního hodně zdlouhavého rozepisování městských knih a později i jináče dost pracného zaměstnání povyrazil, dal jsem se do badání v zamilované mi době osmnáctého století.

Od dob gymnasijních studií lákala mne tato doba; o zdánlivě nevábném šeru, které zahaluje historii celého národa i země České před tak zvaným národním probuzením, nemáme pořád ještě dostatečných vědomostí. Že pak nebylo, není a nebude tudíž pro nás národní naše probuzení tak naprostým zázrakem, za jaký bývá vydávano, jest přirozeno. Ve skutečnosti není asi ničím jiným než zase jedním, byť i složitým, zároveň ale i zajímavým článkem v řetěze našeho národního života. Společenské těleso české, ačkoli snad kusé, stavovsky na dobro roztříštěné, myšlenkově spoutané, hospodářsky vysílené a ochablé, kulturně vyhladovělé . . . trvalo nepřetržitě dál, ale podrobné známosti o něm nemáme.

Jest to zvláštní nepřízní osudu nejen pro naše dějepisectví, nýbrž i pro veškerý vývoj našeho veřejného života a hlavně naší politiky v druhé polovině devatenáctého století, že nejslavnější naši historikové, již svými díly vůdčím hlavám našich politických snah měli býti základem, svých děl nedokončili a nepřešli onu osudnou mez pro nás, rok 1620. *Palacký* došel k roku 1526, a třebas i *Tomek* svým dějepisem města Prahy pronikl až k roku 1608, a byť i *Gindely*, jenž stál svým střízlivým smýšlením národnostním stranou našeho dějepisectví, velikým množstvím svých prací

došel v mnohém oboru značně dále, přece jen všechny pozdější generace domácích dějezpytců, vyjma několika vzácných počátků *Antonína Rezka* a náběhů některých málo, věnovaly veškeré své síly i ty nejlepší k doplnění díla otce naší vlasti, k rozptýlení záhad a ucelení známosti období šíře založených dějin českých do zvolení dynastie Habsburků na trůn Přemyslovcův.

A ačkoli literární historie naše krásným dílem *Vlčkovým* a prací jiných povolaných pracovníků došla a dochází čím dále úplnějšího zpracování, a ačkoli krásnými pracemi a bezprostředním působením nedávno zemřelého *Bohuše Riegra* v právních i ústavních dějinách doby nové čím dále tím intensivněji je pracováno, přece by veškerá ta spleť všelikých směrů a složek ať už politických či ústavních, náboženských či hospodářských a jiných, které dnes historii tvoří, přes některé záblesky a slibné počátky zůstala nevyjasněnou, kdyby nebylo duchaplné hlavy obsahem našeho dějinného života nadšeného — francouzského profesora *Arnošta Denise.*

A právě četbou děl Denisových o Husovi a válce husitské (1878), jehož nového vydání se dočkáme v nejbližších letech, i o Konci samostatnosti české (1890), a Čechách po Bílé hoře (1903), jež nám podal v krásném překladě s přiléhlými poznámkami dr. *Jindř. Vančura* a prací *T. G. Masaryka* přišel jsem k poznání, jak patrnou jest cena novodobých dějin pro úkoly současného života národního a postavení v prostředí dnešním, a jak nikde víc nepronika poznání, že historie jest učitelkou života, než z Denisových vážných ba velmi často i přísných slov.

A dostane-li se v dohledné době během příštích let národu našemu takové knihy, jako jsou první díly práce profesora českých dějin dra *Václava Novotného*, ve které bude v mnohém poslední slovo proneseno na základě všeho, co podáno bylo drobnou a přečasto těžkou prací na dokreslení starší naší historie, a bude-li se i dále dostávati historické obci prací a péčí prof. dra. *Čeňka Zíbrta* a jeho pomocníka dra. *J. Volfa* tak významné a důkladné pomůcky jako jest jejich »Bibliografie české historie«, zdá se, že při dobré vůli, shodě a organisaci práce historické uskuteční se slova naděje, která práci historické předčasně oddálený *Antonín Rezek* pronesl. A když jsem si sám před léty uvědomil ona resignovaná slova Rezkova, který jak se zdá měl touhu pokračovati i schopnosti vstoupiti v šlépěje největšího našeho buditele »nechť opravuje každý, kdo co lépe ví a umí, neboť v tom spočívá pokrok a v tom také naděje, že zanedbané novější dějiny české stanou se konečně v rozsáhlejší míře předmětem odborného studia, než-li dosud« a přehlížel jsem celou spoustu ladem ležícího materialu, rozhodl jsem se k vydávání . . . pramenů. Kdežto dosavadní vydání pramenů historických i v těch největších sbírkách až na malé výjimky omezují se na dobu starší anebo vůbec nejsou ještě u konce, přece nutno plnou měrou doceniti zásluhy o naše novodobé selské dějiny, kterých si získal staříčký dv. r. dr. *Josef Kalousek* vydáním tří objemných svazků »Řádů selských a instrukcí hospodářských«, jakož i zásluhu dv. r. dra. *Jaromíra Čelakovského* vydáním dvou svazků »Sbírky pramenů práva městského«.

Zaměstnán jsa i jináče téměř již po celé desítiletí přehlížením a rovnáním archivalií osmnáctého a devatenáctého století, kterých, jak známo, pražský státní i městský archiv takové množství shromažďují, dostal jsem se zvolna, ale jistě k přehledu materialií historie pražské v osmnáctém století. Z ohledu na velkolepá díla Tomkova — dvanáctisvazkový Dějepis města Prahy, objemný svazek Základů místopisu — a celou řadu spisů nedávno nás opustivšího *Zikmunda Wintra*, jenž svými pracemi o životě a zřízení městském na konci středověku a na počátku novověku úkoly příštího historika tak značně rozšířil, a least non least z ohledu na své povolání, jež několikaletou výchovou v ústavě pro rakouský dějezpyt a v celé řadě cizích archivů za vedení prof. *Engelberta Mühlbachera* pevných základů doznalo, jsem si vědom obtíží, které mi povstávají.

Úkoly novodobého dějepisce jsou již ze spousty co nejrozmanitějšího materialu soudě, jakož i z čím dále tím širšího názoru na zpracování moderních dějin značně stíženy. O celou řadu jednotlivých otázek proti badání v dějinách středověkých bude třeba se postarati cestou monografického řešení. Jakých skupin nejrůznějších materialií k dějinám města Prahy a tím i celého království chová v sobě městský archiv, patrno z jeho seznamu, s jehož tiskem započal v tomto časopise bývalý ředitel městského archivu dvorní rada prof. dr. Čelakovský, a jak nepřeberné jest toto bohatství, vidíme z obrovských prací dnešního ředitele jur. et phil. dra *J. Teiga*: »Základy starého místopisu Pražského (1437—1620)«. Oddíl I. Staré město Pražské díl I. 825 str. a dva veliké svazky »Zpráv o statcích a přech venkovských z archivu města Prahy« v Archivu Českém sv. XXVI. a XXVIII.

Co dosavade o historii pražské ba i české v osmnáctém století je napsáno, dívá se většinou z povýšeného stanoviska tehdejší evropské politiky na poměry naše, nebo zpracovává zajímavé body bez spojitosti s povšechným vývojem událostí. Byly-li pak studie *Otakara Webera* v čas. spolku pro dějiny Němců v Čechách a jinde jakousi pobídkou pro moje podnikání, a dostane-li se nám v příštích letech z péra jistě povolaného dvorního rady prof. dra. *Jar. Golla*, jemuž tak mnohou radou jsem při podnikání svém zavázán, zpracování historie mezinárodní politické situace z doby nastoupení posledního člena rodu Habsburského Marie Terezie, v jejímž klubku abych tak řekl země České tou dobou se nalezaly, nemůže býti sporu o tom, proč jako úředník archivu města Prahy přiklonil jsem se toliko k vydání pramenů a to o věci hodně blízké, o historii měst Pražských až do sloučení v jedno správní těleso císařem Josefem II. do roku 1784.

Necítím-li se pak ani z daleka povolaným věnovati se zpracování dějin Pražských v osmnáctém století, přece bych rád během příštích let řadou publikací tohoto druhu, pro něž štědrostí rady městské král. hl. m. Prahy pořízený »Sborník« jeví se býti vhodným, přispěl k vysvětlení života a stavu měst Pražských a všech jejích obyvatel v uvedené námi době.

Zahajuji-li pak edici svou korrespondencí Josefa Hubatia z Kotnova z let 1741—1744 ku členu vysoké šlechty Frant. Václavu hraběti Trautt-

mansdorfu, kdy v době válečného hluku, obléhání a nepřátelské okkupace spletité poměry politické a smutné postavení země a přežalostný stav národa našeho a města Prahy se co nejvýstižněji zobrazují, činím tak proto, abych obrátil pozornost k materialiím v archivech nejsoukromnějších, kde pro rozličné předsudky archivalie z té doby prý tak podezřelé a jináče nám tak blízké všelikým způsobem jsou uloženy a na deset zámků uzavřeny.

Nechati mluviti samotné prameny jest mým úmyslem, ani svého nepřidávati, ani čeho ubírati. Jelikož předložená korrespondence Hubatiova jest jen malou částí a ukázkou větší námi vydávané řady pramenů k dějinám Prahy v osmnáctém století se nesoucích [1]), uveřejňuji ji jen s nejnutnějším apparátem poznámkovým, ponechávaje podrobnější ocenění této řady pramenů pro naše dějiny k některé edici obsahující větší a uzavřenější celek. Přidal-li jsem v poznámkách něco málo, činím tak toliko na vysvětlenou pro informaci osobních i místních okolností.

Opravovati a vykládati jednotlivé zprávy níže uvedené znamenalo by psáti dějiny této doby, což může se státi skutkem teprve po vydání dalších ještě kusů pramenů, k jichž vydání dojde jistě v době dohledné. Kdo by pak chtěl informovati se o všeobecném stavu tehdejší politiky, odkazuji ho k nedávné přednášce dvor. rady prof. dra. Jar. Golla ve výročním zasedání české akademie věd a umění, vytištěné v almanachu jejím na rok 1912.

---

[1]) Srovnej články: Prag zu Beginn der Regierung Maria Theresias v »Union früher Politik« r. 1907: č. 335, 341, 355; r. 1908: č. 14, 24, 49, 62, 73, 90, 114, 124, 131, 138, 146, 152, 166, 179, 195, 206, 213, 220, 230. — Prag zur Zeit der Krönung Maria Teresias v »Union«: r. 1908: č. 314, 318, 327, 331, 339, 347, 348, 353, 358; 1909 č. 13, 21. — Prag zur Zeit der Preussenokkupation v »Union« r. 1909: č. 96, 104, 112, 132, 162, 169, 176, 186, 213, 255, 267, 274, 308; 1910: č. 10, 40, 59, 78, 80, 88. — Prag zur Zeit des siebenjährigen Krieges v »Union« r. 1910: č. 128, 156, 161, 175, 182, 217 a »Hlas Francouze o Čechách z roku 1742« v Osvětě 1912 na str. 18—22, 132—136, 186—189, 260—266, 341—347.

I. Dopisy J. Tadeáše Hubatia z Kotnova hraběti F. V. z Trauttmansdorffu 1741 až 1744.

Předmluva.

Jakkoliv se nám první větší část písemností (čís. 1—44), jež jsou předmětem naší publikace, dochovala ve sbírkách archivu král. hlav. města Prahy, a druhá menší pod čísly 45—53*a* uveřejněná pochází z archivu Musea král. Českého, přece se nám podařilo srovnáním písma i provenience papíru zjistiti, že veškerý před námi ležící material jak dále otištěn bude, jest zbytkem jistě dosti značné korespondence jediné osoby. A touto osobou byl nejrůzněji aneb vůbec se nepodpisující Josef Tadeáš Hubatius z Kotnova, deklamator desk zemských, který z Prahy i odjinud hraběti Františkovi Václavovi z Trauttmansdorffu na sídlo jeho, zámek Litomyšlský, dopisoval. Pročež také pravděpodobně asi celá, dnes převážnou většinou ztracená a snad ve svých sporých zbytcích rozptýlená korespondence se nalézala původně v panské registratuře Litomyšlské, odkud během času na obě svrchu uvedená místa k uložení se dostala.

Prvních čtyři a čtyřicet psaní uloženo jest ve sbírce listin městského archivu Pražského pod signaturou I-1111/1-44 a pod titulem:

»44 Briefe des Josef Wenzel Hubatius von Kottenau aus Prag an den Grafen Franz Wenzel von Trautmansdorf in Leitomyschl über die damaligen politischen und Kriegszustände und insbesondere über die Einnahme Prag's durch das vereinigte Französisch Sächsich-Bayerische Heer. 1741, 12. Jänner bis 1742, 4. Jänner.«

Dopisy tyto, katalogisovány poprvé v šedesátých letech prvním archivářem pražským Karlem Jaromírem Erbenem, nalézaly se v poslední době v tak chatrném stavu, že teprve po jich opsání, jich náležité úpravě knihařem a konečně snad i po jich otištění o další jich zachování pro budoucnost s dostatek jest postaráno.

Druhá část sbírky, jež mi laskavostí ředitele musejního archivu Václava Schulze byla zapůjčena, obsahnje vedle tří dopisů Hubatiových (z 21. února a 14. září 1743 a 5. prosince 1744) celou řadu opisů nejrůznějších současných relací a diářů, které, i když psány jsouce jinou rukou na Hu-

batiově papíře hraběti Trauttmannsdorffovi, na Litomyšl Hubatiem samotným posílány byly.

A právě co se tkne písma, vykazují téměř veškeré dopisy (čís. 1 až 25, 27—33, 35—44, 47, 52—53), vyjma listu z 19. října 1741 (číslo 26) a tří čtvrtin psaní z 14. listopadu 1741 (čís. 34) ruku samotného Hubatia, kdežto ostatek publikovaného materialu až na číslo 46 a četné nadpisy, přípisy a celé konečné odstavce, jež pořízeny jsou neklamně rovněž Hubatiem, psal pravděpodobně někdo zcela jiný. Dle toho pak, že svrchu zmíněné dva dopisy čís. 26 a 34 za Hubatia v době, kdy tento dle vlastního doznání pro pouštění žilou rukou asi vládnouti nemohl, psala táž osoba, která celou řadu námi uvedených diářů a relací opisovala, a od níž pravděpodobně také celý rukopis městského archivu č. 1821 pochází, můžeme souditi, že písařem tím byla osoba Hubatiovi blízká.

Jedině snad čís. 45 a. »konsignaci cen« potravin psal někdo docela jiný.

Dopisní papír, na němž Hubatius své dopisy námi uveřejněné psal, aneb psáti dával, měří většinou 180 × 265 *mm*; jedině první dopis je značně formátem menší (157 × 200 *mm*) a u čtyř dopisů (čís. 35, 40, 41 a 43) shledali jsme pak rozměry prostřední (175 × 225 *mm*); nepoměrně většího formátu (200 × 310 *mm*) jsou listy č. 2, 3 a 11. Potud o materialu z městského archivu; z musejního pak materiálu jsou prvních rozměrů čísla 46, 47a, 48, 49 a 51; k skupině třetí zařaditi pak dlužno ještě č. 47 a 50. Listy čísly 52 a 53 označené jsou rozměrů 165×226 *mm* a relace o událostech Pražských č. 45 jest archového formátu o rozměrech 210×322 *mm*; naproti tomu měří ale č. 45a toliko 160 × 227 *mm*.

Veškerý papír ať už obsahuje dopisy a diáře Hubatiem neb písařem psané, jest opatřen až na poslední dvě ukázky zlatou ořízkou.

Menšina dopisů z prvních 44 kusů (napočítali jsme jich osmnáct) a veškeré dopisy i diáře od č. 45—53a byly zabaleny patrně v samostatných obálkách. poněvadž nemají na svých zadních stranách ani adres ani pečetí se znakem Hubatiovým, jako většina ostatních.

Písař Hubatiův, jak ho budoucně budeme jmenovati, ba snad do jisté míry i Hubatius sám, zdá se, že náleželi k řadě oněch písařů v Praze tou dobou žijících, kteří opisováním podobných listů, jak níže pod čísly 45, 47a, 47b, 48, 49, 50, 51 a 53a jsou uvedeny, a zasíláním jich na venek, zejména na sídla šlechtická, na místě tehdejších počtem výtisků snad vzácných exemplářů novinových a jich příloh se živili, aneb jsouce v podřízenějším postavení si přilepšovali.

A. G. Przedak, který ve své publikaci »Geschichte des deutschen Zeitschriftwesens in Böhmen, Heidelberg 1904« na stranách 23. a d. o žádném výtisku tehdejších Prager Postzeitungen z prvních dvou let této bouřlivé doby asi neví, nešel za touto věcí dále, jak by byla snad zasloužila.

Poměr podobných diářů, relací a jiného rukopisného materialu k tehdejším věru sporým ukázkám novinovým bude moci teprve býti náležitě osvětlen, až budeme znáti lépe nejrozmanitější archivalie soukromé tohoto druhu z osmnáctého století.

Ze ale v době bavorsko-francouzské okkupace v Praze tyto noviny vycházely, je patrno z většího konvolutu příruční knihovny našeho archivu, kde pod signaturou VIII Wb 15 mezi nejrozmanitějšími novinami této doby se z těchto pražských poštovských novin několik čísel zachovalo. Jsou to čísla 27, 28. a 29. z 3. února 1742, jakož i č. 92—94 z 30. dubna, č. 207—209 z 14. září, č. 270—272 z 26. listopadu a č. 300—302 z 31. prosince 1743.

Rovněž na tomtéž místě nalézá se velmi mnoho čísel Pržedakovi již povědomého ročníku 1744, jehož vydání s jinými novinami po stránce obsahové pro dějiny města Prahy budou předmětem některé z dalších prací v této námi zahájené řadě. Srovnáním rázu i obsahu přečetných příloh těchto novin, jakož i Pržedakem uvedeným »Diarium der Kriegsmacht gegen die Franzosen und Bayern« s našimi relacemi a diáři je patrno, že posílal Hubatius ať jím samotným anebo jiným písařem psané nebo opisované zprávy novin anebo jich příloh, které snad tištěny jsouce pohříchu nám dosud známy nejsou, na Litomyšl, a že odtud pak zejména v době převratů tak plné po případě ještě dál po sídlech šlechtických na venkově kolovaly. Hubatius sám se o tom pak zmiňuje v listě z 4. ledna 1742 (v čís. 44), kde žádá, aby některé ukázky jím sdělených novinek hraběti Prosperovi z Zinzendorfa opsány a zaslány byly.

Že vplétá ovšem často Hubatius (i jeho písař) jeho samotného se týkající zprávy do vypravování, nevylučuje možnost námi vyslovenou, že značná část veškerého materialu, jak jej částečně v příloze otiskujeme, snad ještě někde jinde roztroušena se nachází, a že vlastně patřil původně k veliké korrespondenci Josefa Tadeáše Hubatia z Kotnova na Litomyšl Františku Václavovi hraběti Trauttmansdorffovi. Že stál Hubatius v podobném styku jistě ještě i s jinými šlechtici je z jeho postavení úředníka desk zemských přirozeno a z uvedené omluvy, že pro pokročilý čas hraběti Zinzendorfovi psáti nemůže, jasno.

Habeant fata sua libella .... a k těm patří dnes i materialie celé řady veřejných a soukromých archivů, a že z doby čím dále nám bližší, tím častější jsou příklady, že .... dobře víme.

Obrátíme se ještě k vylíčení životního běhu Hubatiova, pokud nám bylo možno jej shledati. Josef Tadeáš Hubatius narodil[1]) se 2. března 1692 v Táboře z otce Ludvíka Hubatiho,[2]) císařského rychtáře Táborského a matky Alžběty. Tato byla dle Wratislawských zápisů v musejním archivu chovaných již třetí manželkou jeho otce a slula Mareschlovou a byla vdovou po Václavovi Pachtovi z Rájova, který dle těchže záznamů genealogických zemřel jako syndik Pražský 30. června 1678.

Z jeho bratří byl pravděpodobně nejstarším Krištof Vojtěch, mistr svobodných umění a bakalář theologie, farář kostela Týnského v Praze a konečně děkan a kanovník kapituly Vyšehradské. Tomuto propůjčila Marie

[1]) Křestní a kopulační matrika Táborská B. C. M. 1 (1671—1701).

[2]) Tomuto anebo otci jeho Ludvíkovi Václavovi udělil Václav Pešina z Čechorodu jako comes palatinus 9. listopadu 1672 erb s predikátem »z Kotnova«.

Terezie dekretem kanceláře raddy královské z 20. října 1744 rytířský stav s erbem a predikátem »z Kotnova«. Že by týmže dekretem povýšen byl býval do stavu rytířského také Josef Tadeáš, jak by se z článku Kolářova v Ottově Slovníku naučném [3]) souditi mohlo, není pravda. Dekret o nobilitací Krištofa Vojtěcha Hubatia v knize dekretů Starého města Pražského (rukopis městského archivu 778 fol. 220 a d.)[4]) zachovaný aspoň o ničem neví. Dle závěti Josefovy z 31. prosince 1751 předemřel ho tento bratr.

Druhým nám povědomým bratrem Josefovým byl asi Jan Josef, který byl farářem na Dobříši.

Nejznámějším bratrem ze sedmi sourozenců Hubatiovských a pravděpodobně praotcem příští rytířské rodiny byl Ludvík Jan, který se narodil z otce Ludvíka H. primatora Táborského a matky Terezie v Táboře, a byl dne 30. května 1694 pokřtěn.[5])

[3]) Sv. XI. str. 816. — Viz též Doerr, Der Adel der böhmischen Kronländer, str. 231.

[4]) O Christoph Adalbert Hubatius nobilitací. Maria Theresia. Liebe getreüe: demnach wir dem würdigen unsern lieben andächtigen Christoph Adalbert Hubatius neü erwöhlten dechanten bey st. Peter und Paul auf dem Vyšehrad zu Prag in gnadigster ansehung derer unsern durchleüchtigsten ertzhaus, und dem publico von seinen vor und eltern trey allerunterthänigsten geleisteten diensten, dann auch des supplicantens selbsten bekandten guthen qualitäten tugendhafften Lebenswandel, und in vinea domini über dreÿssig jahr bezeigten grossen seelen-eÿfer die königliche gnad gethan, und ihn in den ritterstand unsers erbkönigreichs und dessen incorporirten landen nebst verleihung des praedicats von Kottnow und eines ritterlichen wappens gnädigst gesetzet, gewürdiget, und erhoben, und darüber durch unsere königliche böheimbische hoff-cantzley untern heüntigen dato ein gewöhnliches diploma ausfertigen lassen. Als haben wir eüch solches hiermit zur nachricht bedeüten wollen, mit dem gnädigsten befehl, dass er es nicht allein daselbst im lande in gebührende obacht nehmen, sondern auch die weithre Verfügung dahin ergehen lassen sollet, damit besagter Christoph Hubatius von Kottnow für eine riterstands persohn gehalten, und gleich anderen in diesem standt aller ehre-würde, und praerogativ, deren sich solcher in mehr erwähnten unsern erbköniggreich Böheimb und dessen incorporirten landen gebrauchet, fäig und theilhaftig gemachet, und darbey geschützet, und erhalten werde. Hieran geben Wienn den 20. Octobris 1744. Maria Theresia. Philippus comes Kinský, regni Bohemiae sup. cancellarius. Ad mandatum Aug. Korženský. Johann Friedrich Eger.

Denen ehrenvesten und weiszen N. N. bürgermeister und rath der königlichen Alten Stadt Prag gegenwärtiges allergnädigstes rescriptum in copia zur nachriechtlichen wissenschaft und publicirung zuzustellen. Praes. 20. Decembris 1745. Ex consilio r. cancellariae Bohemicae Pragae 23. Februarii 1745. Franz Leopold Riedl.

[5]) Vysvědčení poctivého na svět splození (pana Ludvíka Jana Hubatiusa.) viz v rukopise Liber testimoniorum arch. městského 1111 fol. 230 Léta páně 1734 dne 18. měsíce února na předcházející povolení slavného magistrátu královského Starého města Pražského v kanceláři dolejší téhož města pan Daniel Mašek, měštěnín a starší soukeník nadoznámeného Starého města stáří 49 let a pan Jiří Saidl, měštěnín a kloboučník král. Nového města Pražského stáří 63 léta oba společní, však jeden každý obzvláštně na místě přísahy vysvědčili, že pana Ludvíka Hubatiusa, měštěnína a na ten čas primatora královského města Hory Tábor jako i paní manželku jeho Terezii již v pánu odpočívající dobře znali a respective znají a protož také jim povědomo jest, že nadoznámení páni Ludvík a Terezie Hubatiusovský, manželé v trvajícím jich stavu manželském mezi jinými sedmi dětmi přítomného syna jich pana Ludvíka Hubatiusa, na ten čas královského rychtáře v královském městě Klatovech, z poctivého lože manželského řádně na svět splodili, který v dávno pojminulém 1694 dne 30. maii

Týž usadil se později v Klatovech, kde mu 7. ledna 1723 vykázáno bylo místo písaře raddního a na to 22. dubna t. r. mu právo městské gratuito uděleno. V říjnu 1725 stal se syndikem a 12. listopadu téhož roku purkmistrem a r. 1726 (února 18.) ředitelem městské kanceláře a konečně roku 1730 císařským rychtářem.

Později se odstěhoval Ludvík do Prahy, kde se stal se svým synem Ludvíkem Františkem 18. února 1734 měšťanem Starého Města Pražského. Jako jeho syn jmenován vedle uvedeného ještě František. Matkou jejich jmenují zápisy Wratislawské paní Dorotu rozenou Zumzandovou ze Sandberka. Ludvík František povýšen 30. ledna 1758 do stavu rytířského.[6])

O své sestře Barboře provdané Cerhové — pravděpodobně v Táboře — zmiňuje se Josef Tadeáš ve své závěti z r. 1751, kdy odkazuje dcerám jejím Anně, Terezii, Josefě a Barboře po 150 zlatých.

O dalších třech sourozencích, o nichž již uvedené svědomí vysvědčení poctivého na svět splození bratra jich Ludvíka mluví, nevíme ničeho.

V jakém příbuzenském vztahu byli k jmenovaným premonstrát Strahovského kláštera M. J. Hubatius z Kotnova (1660—1720), který dle Flajšhanse[7]) je znám několika pracemi theologickými a potomci asi Karla H., měšťana a řezníka Novoměstského (byl 1723 konšelem N. M. P.), kteří domy na Spálené ulici, v Linhartské čtvrti na S. M. P. a na náměstí proti kostelu sv. Mikuláše na Menším městě Pražském měli, není nám povědomo.

O studiích a prvních letech ve službách veřejných či spíše soukromých Hubatiem ztrávené nevíme ničeho. Jedině z okolnosti, že závěť jeho z 31. prosince 1751 datovaná prohlášena byla 20. dubna 1756 v radě akademického magistrátu a ze zřejmé zmínky v samotné závěti je patrno, že studoval filosofii na Pražské universitě.

Laskavostí dra Kossa dostalo se mi aspoň negativního výsledku ze zápisů pohříchu nesrovnaného archivu universitního v ten smysl, že v přibližných letech o průběhu studií Hubatiových není mu ničeho známo.

---

v chrámu páně proměnění Krista pána v nadoznámeném královském městě Hory Tábor pokřtěn byl, doložíce při tom i to, že jak často pravení Hubatiusovský páni manželé tak tento jich pan syn Ludvík vždy ctně a chvalitebně se chovali.

[6]) Za veškerá zde uvedená životopisná data pocházející z klatovských městských knih děkuji historiografovi klatovskému panu profesorovi dr. Jindřichu Vančurovi co nejsrdečněji. Rukopis měst. archivu 540 fol. 136. P. Ludvík Jan Hubatius J. M. C. K. rychtář v král. městě Klatovech předložil vysvědčení poctivého svého na svět splození, které s povolením práva v kanceláři dolejší král. Starého města Pražského dne 18. měsíce februarii leta přítomného 1734 od Daniele Maška, měštěnína a staršího soukenníka v tomto k. S. M. P., věku svého 49 let a Jiřího Seidla, měštěnína a kloboučníka v k. Novém M. P., věku svého 63 leta, na místě přísahy přijato a do kněh téže kanceláře libro testimoniorum 28 fol. 230 vloženo jest. Vedle kteréhožto vysvědčení jest od pana purkmistra a pánův radních tohoto k. S. M. P. jemu panu Ludvíkovi Janovi Hubatiusovi a jeho synu Ludvíkovi Františkovi (po vykonání od něho přísahy věrnosti i jiných k měšťanství patřících requisit) práva městského uděleno a k provozování živnosti městské dle řádu a práva jemu přináležející povoleno. V rukojemství za něho se postavili Daniel Mašek a Jan Jiří Seidl. Actum in consilio r. A. U. P. die 18. februarii 1734 consule domino Thoma Felice Voříkovský de Kundratic.

[7]) Písemnictví české str. 476.

Teprve roku 1729 dovídáme se ze současného »Nového titulárního svatováclavského kalendáře«,[8]) vlastně na 25. straně jeho přílohy,[9]) že při ouřadě královských desk zemských mezi urozenými a statečnými vladyky zastával Hubatius místo adjunkta německého deklamatora desk zemských, jímž v tomže roce jmenován jest ještě Jindřich Stredonius. Jako jeho bydliště uveden jest palác hraběte Josefa Františka z Vrbna, nejvyššího sudí na Hradčanech.

Příštího roku 1730 — když už Hubatius sám stal se německým deklamatorem — přestěhoval se do domu »u zlatého stromu« v Dlouhé třídě, dnešního to popisného čísla 729 (původní bylo 836) do blízkosti paláce hraběte Františka Václava Trauttmansdorffa, kterému náležel dům čp. 922 v Dlouhé třídě.

Do téhož domu uvedl si H. 3. února 1733 (dle zápisů Wratislawských o $^1/_2$7. hodině ranní) Annu Renatu z domu u Špinků na dnešním Václavském náměstí za manželku, jež byla dle Wratislawských zápisů již často zmíněných starší dcerou Viléma Záruby z Hustiřan a manželky jeho Terezie Františky rozené Chuchelské z Nestajova.[10])

Zde se mu narodil také dle těchže zápisů Wratislawských v červnu roku 1734 synáček Tadeáš, který otce dle jeho závěti v říjnu roku 1746 předemřel a v kryptě kapucínského kostela svatého Josefa na Novém městě byl pochován.

Zde bydlil Hubatius do roku 1745, kdy 31. března koupil od paní Kateřiny Brumové z Miretic, rozené Deymové ze Stříteže, na Novém Městě Pražském v Zderazské čtvrti na Dobytčím trhu na Hurtě či na tak zvaném Kopečku bývalý Placido Gialdovský nebo Běšínský dům se zahradou za 2200 zl. se všemi právy, povinnostmi a zejména se závazkem, že nebude v domě tomto vykonávati nějaké měšťanské živnosti. Reversem z téhož dne zavázal se pak H. ještě k převzetí veškerého materialu na přestavbu střechy, vjezdu a koňské stáje.[11])

---

[8]) Nowý tytulárnj kalendář ke cti. sw. Wácslawa knjžete, mučedlnijka a patrona král. Czeského. Sepsaný od Krystyána Joachyma z Chotěssowa ržádu praem. k létu páně 1729 genž gest rok običegný. Cum privil. sac. caesar. reg. majest. k doptánj w Praze welké karlové kol. w impressy Labaunsk. dědicû u Wogtěcha Wiljma Wesselyho factora.

[9]) Poznamenánj wssech gak duchownjch tak světských dicasterijch w práwnijch instancijch na rok 1730 w králowstwj Czeském. Oboje též německy.

[10]) Za zprávu z kopulační matriky sv. Jindřicha VI. fol. 339 děkuji vdp. faráři Janků.

[11]) Liber contractuum rub. Neo-Prag. 41 fol. 205v. a d. Heut unten gesetzten Jahr und Tag nach erlangter Bewilligung des löbl. Magistrats der königl. Neuen Stadt Prag ist zwischen der wohlgebornen Frauen Catharina Brumin von Miretitz gebohrnen Deymin von Stržitez verkaufferin an einem, dann dem (titul) Herrn Joseph Hubatius von Kottenau teutschen Declamator in königreich Böheimb kauffern am andern Theil folgender unwiderruffliche kauff und respective Verkauff beredet, und beschlossen worden. Es verkauffet hiemit gleich gedachte Frau Catharina Brumin von Miretitz dem auch gleich bemelten Herrn Hubati ihr in besagter königl. Neuen Stadt Prag in der Zderazder Viertl auf dem Viehmarckt situirtes von dem Martin Vogler Bürgern mehr gedachter königl. Neuen Stadt Prag vigore des in libro contractum rub. sub. No. 41 fol. 60 anno 1743 den 16. Decembris ingrossirten Kau Contracts-

V létě téhož roku (13. srpna) povoleno pak panu Josefovi Tadeášovi H. od pánů raddních a pánův úředníků šestipanských Nového města Pražského, aby před svým na Dobytčím trhu situirovaným na Hurtě tak nazva-

---

mit ausdrücklicher Renunciation aller bürgerlicher Nahrungs Exercitii erkaufftes vormahls Placido Gialdisches oder so genantes Bieschines bürgerliches Haus sambt dem darbei befündlichen Garthen und allen was nagelfest mit Kalch und Leimb beworffen ist, dann mit dem bereits zur Reparirung des Tachs, Hausthors und der Pferdstallung vorhandenen Schindeln, Nägeln, Brettern und Krippen dann mit allen von altershero darzu gehörigen Recht und Gerechtigkeiten, wie solches Sie und die vorige possessores cum omni commodo et onere genossen und genützet haben oder nutzen und genüssen können, umb eine beederseits beliebte Summa per 2200 fr., welche pactirte Kaufschillings Summam deren 2200 fr. der Herr Kauffer der Fr. Verkaufferin teils baar bezahlet, teils mit einer anständiger Schuld Verschreibung in die vollkommene Richtigkeit dergestalten gesetzet hat, dass sie Frau Verkaufferin ihme Herrn Kauffer wegen sothaner bezahlter und in Richtigkeit gebrachter Kauffschillings Summae per 2200 fr. vor sich und ihre Erben in optima juris forma cum renunciatione exceptionis non numeratae pecuniae rei non sic vel aliter gestae hiemit quittieren frey und loszählen und sich und ihren Erben diesfalls kein weiteres recht vorbehalten, sich auch alle bis zur nechst einfallenden S. Georgii Fest von diesen Haus zu praestiren kommende onera publica aus ihren eigenen Säckel zu entrichten und die hierüber sowohl als über die Zeit ihrer Innhabung des diesfälligen Hauses bezahlte praestationes publicas von dem Steuer Ambt der kön. Neuen Stadt Prag überkommene und annoch überkommende Quittungen dem Herrn Kauffer einzuhändigen verbünden thuet. Zu Urkund und Festhaltung dessen allen haben beyde contrahirende Parthen gegenwärttigen in zwei gleichlauttende Exemplaria ausgeffertigte Kauff- und Verkauff Contract nicht nur allein aigenhändig unterschrieben und mit ihren Insiglen bekräftiget, sondern auch die unter benannte Herren Zeugen zu gleichmässiger Mitfertigung alles Fleisses erbetten und seind zufrieden, womit derselbe mit Bewilligung des obernanten löbl. Magistrats der königl. Neuen Stadt Prag ohne einer oder der andern Parth beisein jedoch auf des Kauffenden teils Unkosten in die Stadtbücher gehörigen Orts eingetragen werden möge und könne. So geschehen in der königl. Neuen Stadt Prag den 31. Martii anno 1745 l. s. Catharina Bromin von Stržitez. — l. s. Josef Hubatius von Kottenau. — l. s. Hein. Jos. Jaroschka als Zeug. l. s. Karl Zalluschitský von Rosenthal als Zeug. —

Ich endesbenandter bekenne vor jedermänniglich und besonders wo vonnötten demnach ein löbl. Magistrat der königl. Neuen Stadt Prag mir die Bewilligung das Katharina Brumische vorhero Martin Voglerische nnd respective Placido Gialdische in der Zderaser Viertl auf dem Viehemarkt situirte bürgerliche Haus mit eben demselben Recht commodo et onere mit welchen solches gleich gedachte (tit,) Frau Catharina Brumin von Miretitz gebohrne Deymin von Stržitež an sich gebracht, erkauffen zu können, ertheilet hat. Wie zumahlen aber besagte Frau Brumin bei Erkauffung sothanen Hauses sich dahin, wie nach sie alle diesem Haus inhaerirende bürgerliche onera tragen und darinnen keine bürgerliche Nahrung und Gewerb, wie die immer Namen haben mögen, führen und treiben wolle, verrevisiren müssen. Solchem nach thue hiemit vor mich, meine Erben und Erbsnehmen gleichermassen versprechen und geloben, dass ich alle mehr bemelten Haus anglebende onera und praestationes publicas salva tamen jure personali officio meo competente tragen, in demselben keine bürgerliche Nahrung und Gewerb, wie die immer Nahmen haben mögen, weder für mich noch für oder durch jemanden anderen führen und treiben wolle und solle: Alles getreulich und ohne Gefährde und bin zufrieden, womit gegenwärtiger Revers behörigen Orts ingrossiret werden möge. Urkund dessen meine eigenhändige Nahmens Unterschrift und beigetrucktes Insigel. Actum Prag den 31. Martii Anno 1745 l. s. Joseph Hubatius von Kottenau. —

Relator aus dem Rath Herr Cornelius Ullersberg, dass ein löbl. Magistrat bewilligen thue womit gegenwärtiger Kauf-und Verkauf Contract sambt beygelegten Reversalien in die Stadt Bücher wo gehörig einverleibet wurde. Actum in consilio regiae Novae Urbis Pragenae die 5ta aprilis anno 1745.

ným domem v rohu na místě v sobě vykázaném 4 dřevěné koly pro uvarování zajíždění vozů . . loket od zdi domovní postaviti dáti mohl.[12])

Na uctivé pak písemné předcházení pana J. H. za propůjčení vedení vody po trubách do zahrady při domě jeho běžící propuštěna trubní voda z vodárny obecních Šitkovských mlýnů dle snesení magistrátu rady Novoměstské z 21. července 1746 jako někdy jeho předchůdci hraběti Wratislawovi však jedině skrze letní čas a tolik, co by ku potřebě zahrady bylo a za podmínky, že material k tomu potřebný i k vykonání práce té zdejší čeledě obecní užívati bude a posléze, že do ouřadu šestipanského ročního platu po dvou kopách míšenských při čase svatého Havla odváděti povinen bude. Zároveň mu bylo ovšem přikázáno, že »takové sobě dopřáti vody k zachování obecních kašen i pivovarů v mírnosti a spotřebě užívati bude.« [13])

---

[12]) Liber locationum et conductionum úřadu šestip. Novom. Rukopis měst. archivu 494 fol. 21. Povolení 4 koly panu Josefu Hubatiusovi. Páni ouředlníci ouřadu šestipanského k. N. M. P. k žádosti uroz. a stat. vladyky pana Josefa Thadiáše Hubatiusa, na ten čas při slav. ouřadě k. desk zemských declamátora, povolují, by on před svým na Dobytčím trhu situirovaným na Hurtě tak nazvaným domem v rohu na místě sobě vykázaném 4 dřevěné koly pro uvarování zajíždění vozův . . loket od zdi domovní postaviti dáti mohl. Což se mu přeje do vůle pánův raddních a pánův ouředlníkův šestipanských nynějších i budoucích. Sig. die 13. augusti anno 1745.

[13]) Ibid. fol. 33v. Decretum magistratuale vody Hubaciovské se tejkající. De presentato 25. iulii 1746. Pánům ouředlníkům šestipanskéko ouřadu k. Nového Města Pražského toto v ouplném počtu v místě raddním stalé snešení k náležité povědomosti a neodkladnému vyřízení dodati, že slavný magistrat na uctivé písemné předcházení pana Josefa Hubaciusa z Kotnova, německého declamatora při král. dskách zemských za propůjčení vedení vody po trubách do zahrady při domě jeho*) ležící resolvirovati ráčil, poněvadž od někdejšího držitele praveného domu s zahradou jmenovitě J. M. pana pana hraběte Wratislava trubní voda již obdržena byla, jak v knihách svrchpsaného ouřadu dle relací pana primatora v plnosti raddy učiněné zaznamenáno se vynachází, následovně tuto o novou vodu nikoliv co činiti jest Podle toho panu supplicantu víc podotknutá trubní voda však jedině skrze letní čas a tolik, co by ku potřebě zahrady bylo, z toho vedle zahradní zdě položeného řádu propuštěna býti má, kdežto naproti tomu pan supplicant předně první trouby od dotčeného řádu s vlastním nákladem položiti, za druhé kohoutek sobě zjednati a jej jenom tenkráte, když zapotřebí bude, otevříti a vodu pustiti dáti, sice vždy zavřenou držeti, za třetí jak trouby též zděvže, když toliko na zahradě v zemi sejdou, od obce bráti, a troubu za 1 kopu míš. zděvž pak za půl kopy míš. platiti a k tomu čeleď obecní vzíti, za čtvrté a posléz do ouřadu šestipanského ročního platu po 2 kopách míš. při času sv. Havla neodporně a pod skutečným ztracením téhož dobrodiní odváděti povinnen bude. Vedle čehož tehdy oni p. p. ouředlníci jak se zachovati a při tom toto snešení pro memoria, tu kde patří, zaznamenati dáti neopomíjejí. Ex consilio regiae Novae Urbis Pragensis die 21. iulii anno 1746. Bernard Aug. Ledvinka z Adlerfelsu kanclíř.

*) »urozené paní manželky« škrtnuto s poznámkou na dolním kraji fol. 34: »NB. est error in possessione, domus enim tantum domino Hubatio, non vero dominae contorali pertinet.«

Povolena voda (tit.) panu Hubaciusovi z Kottnova. Ouřad šestipanský k. N. M. P. na snažnou žádost uroz. a stat. vladyky p. Josefa Hubaciusa z Kottnova, na ten čas slav. k. ouřadu desk zemských německého declamatora (v jménu i na místě své manželky uroz. paní Anny Renaty Hubaciusové z Kotnova, roz. Zárubové),*) podle toho ddto 21. et praes. 25. ted pominulého měsíce iulii prošlého a libro flavo tercio locationum et conductionum fol. 33 p. v.

Z berních rollí novoměstských čtvrti Zderazské z let 1744—1765 pak podařilo se nám ještě nade vší pochybnost přesně zjistiti mimo počtu zaplacených daní i jiné osudy domu Hubatiova a zejména určiti dnešního majitele. V berní rolli pro rok 1745[14]) (rukopis městského archivu č. 2492) čteme ještě při čísle 249 (které nesmí býti zaměňováno s mnohem pozdějším číslem popisným) jméno držitelky »J. M. pí. Frant. Broumové« přeškrtnuto a místo něho jest napsáno »Josef Hubatius z Kotnova«.

Týž nadpis nacházíme pak již roku 1746 a děje se tak až do roku 1758, kdy v rukopise měst. archivu 2502 jako majitel J. H. je škrtnut a místo něho zapsán jest jako majitel domů »Leop. B. Eben«, z rukou jehož dědiců přešel dům tento roku 1764[15]) na »Franz Wernhartische Eheleute«, jimž ještě dle ukazatele majitelů domů z roku 1784 při spojení měst Pražských náležel.[16])

Tehdy uveden jest dům pod číslem 273, jež roku 1805 při posledním systematickém přečíslování převedeno na dosavadní číslo 285-II. Majitelkou jeho jest dnes hr. Arnoštka Wolkenstein-Trostburgová a v nájmu nalézají se vědecké universitní ústavy zeměpisný a geologický.

---

pořádně ingrossírovaného snešení sl. magistratu v svrchpoloženého města povolil, a mocí tohoto zápisu povoluje, by do té při tom na Dobytčím trhu v čtvrti Zderazské situirovaném a jí paní z Kottnova vlastně přináležejícím domu se vynacházející domovní zahrady částka trubní vody toliko časem letním z vodárny obecních Šitkovských mlejnův (však ale tak dalece a na mnoze, co by obecním kašnám a pivovarům na ujmu a ublížení se nevztahovalo) toliko jedním stojanem propuštěna byla, s tou však obmezenou vejminkou, že on pan z Kottnova 1°. k vedení takové povolené letní vody od toho, proti černému koníčku situirovaného pořadí trub a v týchž místech k založení přicházejícího kříže až k místu budoucího stojanu všechny vodní trouby, zděvže, kříž, stojan a co by k tomu víceji potřebného býti za dobré se vidělo, na svůj vlastní náklad jednati, neméněji 2°. jak nyní při zakládání takových nových trub, tak také i na budoucí věčné časy, kdybykoliv (stůj na dlouze neb krátce) trouby, zděvže, kříž neb stojan v zemi sešlé býti, aneb se trhnouti měly, takové ona zaseji počínaje od svého kříže až k stojanu s svým penízem vypravovati a zdržovati, též spolu 3°. v tak nastalé potřebě správy, neb kladení nových trub jednu každou troubu proti 1 kopě míš. a zděvž po $1/2$ kopě míš., jakož i také všechny jiné k tomu příslušející materialia proti slušnému platu od této Novo-Městské obce bráti a k vykonání práce té zdejší obecni čeleď užívati, a následovně 4°. takové sobě dopřáté vody k zachování obecních kašen a pivovarův v mírnosti a spotřebu užívati; posléz 5°. z takové letní vody každoročního obyčejného poplatku při času sv. Havla (a to pod ztracením tohoto dobrodiní) po 2 míš. kopách do důchodův obecních při ouřadě šestipanském odváděti se více pro lepší důvěření téhož jsa toto povolující instrumentum v příslušející místa vepsané a spolu téhož vejpis panu z Kottnova pod menší ouřední pečetí vydán jest. Sig. in praefato officio sexviratus regia Novae Urbis Pragensis die 23. augusti anno 1746.

*) na kraji fol. 34 v.: subsecutam legitimationem vide infra fol. 117. Tam dle regestu: Propuštěna voda do domu Hubatiusovského (panu baronu Leopoldu z Ebenu (pánu na Červeném Hrádku J. C. K. M. skut. obristu pěšího pluku Harrachovského) 1758 května 24.

[14]) Berní rolle roku 1745 (ruk. měst. archivu č. 2492), 1746 (2578), 1747 (2493), 1748 (2494), 1749—1750 schází, 1751 (2495), 1752 (2496), 1753 (2497), 1754 (2498), 1755 (2499), 1756 (2500), 1757 (2501) a 1758 (2502).

[15]) Rukopis měst. archivu č. 2507 a d.

[16]) Namen aller Plätze, Strassen, Häuser nebst ihren Inhabern, Schildern, Nummern und Einpfarrung der königl. Hauptstadt Prag 1784

Z poznámek pak v berních rollích z roku 1747 a 1748 »Baufreiheit per 3 Jahre heuer anfangend« a »anno et Baufreiheit bis inclusive des anni 1749« se dovídáme ještě, že jelikož H. svůj dům v jmenovaných letech stavěl aneb přestavoval, nijakých daní neplatil.

O přesném datu smrti Hubatiovy nejsme nikterak zpraveni. Zápisů ani na faře sv. Vojtěšské ani sv. Trojické jsme nenašli. Za to v III. matrice úmrtní (1730—1771) sv. Štěpánské, na něž jsem byl upozorněn laskavostí vdp. faráře Trojického P. Špachty, jsme shledali na str. 471 a 473 zápisy o smrti Hubatiově k 30. březnu 1757. Tyto dodatečně v 18. stol. ještě připsané zápisy[17]) patří pravděpodobně k roku 1756.

Vdova jeho pak učinila právní přihlášení k domu jí »pro usufructuaria ad dies vitae« kšaftem nebožtíka odkázaného, které je zapsáno i s příslušnou závětí datovanou z 31. prosince 1751 a v radě akademického magistrátu dne 20. dubna 1756 publikovanou v knize trhové novoměstské 47 na listě 143 a d., již níže otiskujeme.[18])

---

[17]) Uroz. a statečný vladyka pp. JUd. Josef Hubatius von Kottenau (první) declamator u desk zem. Auf Slagflusz, (pochován) u pp. capucínův. — Okolnost, že se dal pochovat u kapucínů způsobila, že původně v matrice své farnosti zapsán nebyl.

[18]) Urození a stateční vladykové, páni vysoce vážení, jakož jest mě nejmilejší pán a manžel můj Josef Hubatius z Kottnova, bývalý declamator při král dskách zemských, za dědičku užívání všeho statku jeho následovně i toho v tomto král. Novém Městě Pražském na kopečku ležícího domu ad dies vitae kšaftem svým ut lit. A. sub P. 4 ustanovil, podle kteréžto disposicí nebožtíka pana manžela mého se k témuž domu jeho pro usufructuaria ad dies vitae, jak za právo legitimiruji, a k tomu užívání jakožto dědička přihlašuji, slav. magistrátu služebně žádaje, že takové mé přihlášení právní ku právu přijíti a do kněh městských tu kdež náleží vložiti, povoliti ráčí; při čemž zůstávám slavnému magistratu povinna Anna Renata Hubatzin z Kottnova, rozená paní Zárubová z Hustiřan l. s. l. s. Jan V. Havek.

Lit. A. Laudetur Jesus Christus. In Namen der allerheiligsten Dreifaltigkeit Gottes Vaters, Sohns und des heiligen Geistes. Amen.

In Betrachtung der menschlichen Sterbligkeit und derselben ungewisser Stund habe ich gefertigter Josef Thaddeus Hubatius von Kottnova, teutscher Declamator im Königreich Böheimb meine letztwillige Disposition wegen meines geringen Vermögen bei Geniessung (Gott seie lob) vollkommener Gesundheit und Vernunf hiemit folgendermassen verfassen und erklären wollen und zwar: förderist meine mit Blut Christi erlöste Seele empfehle ich Gott dem Allmächtigen mit imbrünstigster Bitte, er wolle dieselbe durch die Verdienste der allerseeligsten und von der Erbsünd unbefleckten Jungfrauen Marie und meiner heiligen Patronen in die ewige Freude und Glori auf-und annehmen, meinen entseelten Leib aber verschaffe der Erden, aus welcher derselbe entsprossen ist und will, dass selbter ohne allen Gepräng in der sankt Josef Kirchen in der königlichen Neuen Stadt bei denen wohlerwürdigen P. P. Capucinis, die mich ihrer Filiance gewürdiget haben, in ihren Habit in derjenigen Crypta, allwo mein Söhnlein Thaddaeus anno 1746 mense Octobri begraben worden, Abends bestattet worden und meine gleich ernennende Erbin, die pia suffragia vor meine arme Seele, so wie ich mit ihr abgeredet, bewirken solle; und nachdeme 2° die Erbeinsetzung das Fundament eines jeden zierlichen Testamenti ist, und ich keine Leibeserben aus besondern Gottes-Disposition habe, als setze und instituire zu meiner Universal-Erbin meines sammentlichen Haab und Vermögens, es bestehe solches in wo es immer wolle, meine herzliebste Ehegemalin Anna Renata geborne Freiin Zarubin von Hustiřan hiemit und zwar dergestalten, dass sie das von mir ererbende Vermögen in genere ad dies vitae, ohne dass sie hierüber ein gerichtliches oder ausser gerichtliches Inventarium verfassen schuldig nach ihren Belieben nutzen und geniessen

Dle data uvedené publikace, jež obyčejně v této době po šesti nedělích od smrti testatora se skutkem stala, jest pravděpodobno, že Hubatius zemřel v březnu roku 1756.

Po soudní legitimaci magistrátu z 2. září 1757 zavázala se 13. září téhož roku Anna Renata H. reversem, který v originale v sbírce listin městského archivu se zachoval,[19]) že přejímá s domem jí od manžela odkázaným

möge, nach ihrem Tod aber solches aus denen nach meinen Bruder Ludwig hinterbliebenen männlichen Descendenten respective Sohn und Enckeln bennanntl. Franz, Ludwig vnd Franz Hubatius von Kottenau cum vel absque substitutione per testamentum zu verfassen schuldig sein solle. Wohingegen wird derjenige, den sie aus gleich besagten meinen dreien Vettern des ihr von mir usufructuarie hinterlassende Vermögen per testamentum vermachen wird wieder sothanes ihres testamentum etwas zu moviren keine Macht und Gewalt haben, sondern sich mit demjenigen Geldquanto, welches sie demselben specifice nebst meinen mobilirten Haus und Fahrnussen verschaffen wird, umb so mehr begnügen muss, als sie meine herzliebste Ehegemalin in von ein zarten christlichen Gewissen ist, und einiges Vermögen von ihrer Frauen Mutter sowohl, als von meinen verstorbenen Bruder Christophoro Hubatius von Kottenau gewesten Domb-Dechant auf dem Vyšehrad eigentümlich ererbet, mithin dieselbe darmit nach ihrer Willkühr frei schalten und ohngehindert disponiren kan, und sintenmalen 3° dieselbe sowohl als ich haereditario praefati fratris mei Christophori nomine der Jungfer Ludmila Pisetzkin von Cranichsfeldt, allwochentlich ad dies vitae ejus insgesambt. 2 Fr. alimentationis nomine zu reichen schuldig seind, dahero wird sie meine Erbin gleich gedachter Jungfer solche Alimentation ordentlich wie sonsten nicht nur allein zu verabfolgen, sondern falls mehrgedachte Jungfer sie meine Erbin überleben sollte, in ihrem Testamento gemessene Verordnung auf das mehrgedachte Jungfer aus meinem sowohl als aus den nach ihr meiner Erbin hinterbleibenden Vermögen solle Alimentation in gleichen ratis überkommen möchte, zu machen gehalten sein, und ist mein ferner Willen 4° womit meiner Erbin den von ihr respectu meines Vermögen aus obgedachten meinen dreien Vettern erwöhlenden Erben dahin binden solle, auf das derselbe denen nach meiner Schwester Barbara hinterbliebenen aus Cerhischen Ehe erzeugten 4 Töchtern Anna, Theresia, Josepha und Barbara oder Kindern uud zwar einen Jeden theil per 150 Fr. mithin zusammen 600 Fr. in einen Jahr nach ihren Tod jedoch ohne Interessen auszzuhalten und zu verabfolgen schuldig und gehalten seie.

Letzlichen thue ich meine herzliebste Ehegemahlin und Erbin flechentlich ersuchen und bitten, dieselbe wolle sich meiner armen Seele in ihren Gebet zu öftersmalen erinnern und dasjenige, was ich auf einen a parte Bogen papir mag schriftlich verordnet haben, ohne allen wiederwillen bewirken und vollziehen.

Und dieser ist mein letzter Willen, über welchen ich als graduatus in philosophia et per praestitum suae caesareae regiaeque Majestati juramentum fidelitatis legitimatus civis academicus den löbl. Prager academ. Magistrat die feste Hand zu halten selben publiciren und behörig ingrossiren zu lassen inständigst und geziemend ersuche zu Urkund und validität dessen habe ich selbten zu folge der königl. St. Recht D. 55 nicht nur allein per extensum aigenhändig geschrieben, sondern mit meiner aigenhändigen Unterschrift und beigedruckung meines angebornen Insigls corroborirt. Actum Prag den 31. December A. 1751. l. s. Joseph Thaddaeus Hubatius von Kottenau.

Publicatum hoc testamentum holographum in cons. academ. Pragae die 20. Aprilis 1756. Ex originali l. s. Thomas Ant. Putzlacher JUD. universitatis syndicus.

[19]) Sbírka listin archivu města Prahy I.—1124/49. Ich Anna Renata verwittibte Hubatiusin von Kottnow, gebohrene Zarubin von Hustiřan, urkunde und bekenne hiemit vor jedermänniglich, besonders da, wo von Nöthen, demnach das nach meinen weÿl. Ehegemahl Herrn Joseph Thaddaeo Hubatius von Kottnow hinterbliebene, in der königlichen Neuen Stadt Prag im Zderazer Viertl — auf den Hurt so genannt — situirte bürgerliche Haus, gemäs von gleichgedachten weyl. meinen Gemahl aufgerichten letztwilligen Disposition, auf mich als instituirte Erbin aller Verlassenschaft, ad dies vitae gediehen ist; worzu auch bei einem löbl. Ma-

veškerá práva i břemena jeho, jakož že nebude vykonávat v domě tom nějaké měšťanské živnosti a řemesla.

Pochován byl Hubatius pravděpodobně dle svého přání v závěti vysloveného v kostele svatého Josefa na Novém Městě u kapucínův na dnešním Josefském náměstí, jichž terciářem byl, dle tehdejšího zvyku v hábitě řeholním v kryptě, v níž jak jsme pravili v říjnu 1746 pochován byl jeho jediný synáček Tadeáš.

Nějakého bližšího zápisu o pohřbu Hubatiově v jmenovaném kostele neznáme. Ba ani P. Smékal, jenž historií pražských kapucínů se obírá, nemohl nám při největší ochotě sděliti něco bližšího ze zbytků archivů kapucínských.

Veškerý svůj majetek odkázal H. mimo legátu dcerám své sestry, o němž jsme nahoře pojednali, v užívání po čas života jejího své manželce se závazkem platiti týdně dva zlaté alimentačních platů slečně Ludmile Písecké z Kranichsfeldu, jak je byl převzal po bratru svém Krištofovi Vojtěchovi a jež i po smrti jeho manželky jmenované slečně měly být zajištěny.

Veškerý pak majetek jeho měl pak po smrti jeho manželky přejíti na syna, po případě vnuky jeho bratra Ludvíka a to Františka, Ludvíka a Františka Tadeáše. Dům pak prodala vdova Hubatiova se svolením řádných dědiců 13. dubna 1758 plukovníku Leopoldovi svob. pánu Ebenovi[20]) 2700 zl.

Ke konci zmíníme se ještě stručně o několika datech životopisných adressátových. František Václav hrabě z Trauttmansdorffu byl prvorozeným synem Jana Bedřicha z druhého jeho manželství s (Marií) Eleonorou Klárou ze Šternberka, obdržel dle pořízení otcova polovinu jeho panství, jež obsahovalo zejména panství Litomyšlské. Sám stav se 1700 raddou nad apellacemi 1702 soudcem zemským oženil se s M. Eleonorou z Kounic, která mu však zemřela 28. března 1723. Po smrti jeho 22. března 1753 připadl jemu 1708 po bratru jeho svěřený statek Drnholec na Moravě jeho bratru Antonínovi a ostatní panství dcerám jeho Eleonoře, Terezii a Josefě, z nichž poslední s chotěm svým Františkem Jiřím z Valdštýna udržela pro sebe panství Litomyšlské.

---

gistrat besagter Neüstadt Prag untern 2. 7bris inlebenden Jahrs zufolge des Testaments die gerichtliche Legitimation befolget habe. Gleich wie aber unweithbemelter löbliche Magistrat diese meine Legitimation dermassen zu Gericht angenommen, dass in conformitate des von wiederholten meinen Ehe-Gemahl wegen dieses Hauses erlegten Revers-Brieff in gleichen verreversiren solle, solchem nach thue hiemit gleichermassen versprechen und geloben, dass ich alle mehrbemelten Haus anglebende onera und praestationes publicas tragen, in demselben keine bürgerliche Nahrung und Gewörk, wie die immer Nahmen haben mögen, weder für mich noch für oder durch jemand anderen führen und treiben wolle und solle. Alles getreulich und ohne Gefährde und bin zufrieden, womit gegenwärtiger Revers-Brief ohne mein Beyseyn behörig eingetragen werden könne. Urkund dessen habe mich nicht nur eigenhändig unterschrieben und mein Insigl beygedrucket, sondern auch endesgesetzte Herren Zeugen zur ohnnachtheiliger Mitfertigung alles Fleisses ersuchet. So geschehen Prag den 13. 7bris 1757. L. s. Anna Renatta vervittibtte von Hubazi gebohrne Freyn Zarubin von Hustirzan. Josef Mich. Perwolff als Zeüg. Johann Habržina als Zeuge.

[20]) Trhová smlouva i s plnými mocemi viz lib. contr. Nového města P. 47 fol. 263v a další.

1.

V Praze, 12. ledna 1741.

Josef Hubatius z Kotnova zmiňuje se o rozličných po Praze kolujících zprávách, odsuzuje chování Vratislavských a sděluje odvolání pruského vyslance ve Vídni hraběte Gottera, z něhož prý možno usuzovati, že Marie Terezie následkem uzavřených alliancí s Nizozemskem, Anglií, Hannoverskem, Polskem a Ruskem dobyla žádoucí opory.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnadiger herr herr.

Mann hat hier einige zeith her so viel zeittungen gehabt, dass ohnmöglich gewesen eine wahrheith hieraus zu eruiren. Der Bresslauer[1]) ihre conduite ist recht straffbahr, undt dievorgebende neutralität hengenswürdig. Der graff Gotter[2]) Preüsischer gesandter solle ordre bekommen haben in 24. stunden von Wienn sich zu begeben, woraus mann schlüessen will, dass i. m. die konigin nunmehro sicher stehe durch die mit Hollandt, Engellandt, Hanower, Pohlen und Czarischer regentin getroffene alliance. Ich empfehle mich zu dero hohen gnaden undt mit tieffesten respect beharre

euer excellentz

Prag den 12. Januarii 1741.

unterth[änigst] gehors[amster]
J[osef] H[ubatius] v[on] Kott[enau].

2.

V Praze, 25. ledna 1741.

Hubatius lituje, že následkem špatných časů nebylo ani hraběti Trauttmansdorffovi vyplaceno výslužné, a že příslušné sdělení stalo se ne příliš taktním způsobem vysokého postavení hraběte jistě nedůstojným. Nejlépe prý na věc zapomenout, jelikož tím hrabě mnoho neztratil a na pobyt v Kladrubech by obnos nebyl stačil. V dalším vypravuje H., že po Praze se trousí mnoho sobě odporujících pověstí. Tak prý žádali Prušáci v Olomouci o volný průchod, který si chtějí po případě zbraní vymoci. Jak mnozí ujišťují, míní táhnouti Moravou do Rakous a spojiti se s knížetem Bavorským, z čehož prý ve Vídni panuje veliký zmatek a strach.

1. [1]) Vratislavští se vzdali (po delším vyjednávání) 3. ledna 1741 Fridrichovi Pruskému. — [2]) Gustav Adolf hrabě Gotter (1692—1762) vyslán Fridrichem vyjednávat s Marií Terezii

Dále sděluje, že hrabě Khevenhüller se ještě z Drážďan nevrátil. Mluví prý se o tom, že kurfiřti nechtějí uznati Marii Terezii za královnu v Čechách, jelikož zlatá bulla nepřipouští ženu k důstojnosti kurfiřtské. Dále vypravuje o dobrovolné nabídce stavů k postavení vojska, o poslání jedné setniny z Prahy do Chebu, o návratu krále Pruského do Berlína, a o příchodu množství Pruských sběhů do Prahy. Končí zprávou, že Pruský hlavní stan je v kapucínském klášteře před městem Nisou, které dosavád se udatně brání.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

Die jetzige conjuncturen seyndt so fatal, dass mann gar die schuldige remuneration eines hochansehnlichen landtstandtes ausser acht setzen thue, welches procedere umb so empfindtlicher scheinen muss, als dessen intimation dem caracteti eines hochmeritirten ministri durch einen schlechten wirthschaffts-verwalter geschehen ist. Ich glaube, dass der herr C. Prae. nicht nur allein auss egarde der mit euer hochgräfflichen excellentz habenden bluthes-freündtschafft, sondern auch wegen dero hohen caracteris die feder zu derley intimation eigenhändig anlegen kennen undt sollen, er würde hierdurch seiner bienteance undt erforderlicher lebensarth kein praejudice gethan haben. Inzwischen zum geschehenen sachen ist kein remedium de non facto esse erfindtlich, undt dahero in dergleichen begebenheith ist optima medicina oblivio. Meines wenigen erachtens euer hochreichesgräffliche excellentz werden bei höbung der diessfalligen pension nicht viel oder gar nichts verlohren haben, anerwogen selbte zu dero Cladruber subsistence[1]) villeicht gar nicht erklecklich gewesen, undt die liefferung von Leuthomischel deren benöttigten vivres jederzeit mit verlust der robotten mithin mit grossen schaden geschehen müssen. Der allmächtige wirdt diesen verlust mit anderen seegen ersetzen, welches ich mit devotesten hertzen hiemit anerwünsche.

Wür haben hier verschiedene zeittungen undt zwar so differents, dass mann nicht weiss, was zu glauben ist. Der Preuss solle würcklich von denen Ollmützer eine freüe passage mit der bedrohung, dass woffern ihme selbte nicht gestattet werden sollte, er solche mit seinen friede liebenden waffen suchen müsste, begehret haben. Manniche wollen glauben, dass er durch Mähren nacher Österreich, umb daselbst sich mit dem Baarfürsten zu conjungiren, sich zu begeben gesinnet seye, wessentwegen die Wienner in einer grossen consternation sein sollen; wür sollen vor die Chur-Sachsen in reserv verbleiben, dann die partage der erblander undter denen dreÿen churfürsten geschehen solle. Unser graff von Khewenhüller[2]) ist bisshero von Dresden nicht retourniret; mann will verlautten, dass die sammentliche churfürsten die konigin vor keine Behmische konigin ex incapacitate aureae bullae quae nullam faeminam in electoratu patitur,[3]) erkennen wollen. Die herren stände offeriren freywillig einige soldaten, allein die officiers, welche solche übernehmen, seyndt an auszwerffung derenselben sehr prodigales.

Vorgestern ist eine compagnie von hiesiger guarnison nacher Eger abgeschicket worden, der konig auss Preyssen solle wiederumben nacher Berlin retourniret seyn. Gott weiss, wie es noch mit uns allhier werden wirdt. Es gibt hier viel von Preusischen deserteurs[4]) und sie kommen alle tag so zu sagen anhero mit vermeldung, dass ihrer noch mehr nachkommen werden. Der Capuciner closter zu

---

2. [1]) Hr. F. V. Trauttmannsdorff byl do té doby ředitelem hřebčince v Kladrubech. — [2]) Jan Josef hr. Kh. vyslanec na dvoře Saském pozdější dvorský maršal Marie Terezie (narodil se 3. července 1706, zemřel 18. dubna 1776). — [3]) »quae ... patitur« připsáno na vnějším kraji. — [4]) Proti sběhům vydáno několikrát dekretů z kanceláře královské, zejména 27. března 1740. —

Neiss ist zum haubt-quartier der Preussen, weillen solches in der vorstadt lieget, gemacht worden; die in der stadt befindtliche Neüsser sollen sich bishero tapfer wehren.[5]) Womit mich zu hohen gnaden empfehle und beharre

euer hochreichsgräfl. excellentz

Prag den 25. Januarii 1741.

unterthänigst gehorsambster knecht J. H. Kott.

[Adressa.] A son excellence
monseigneur Francois We(nceslas) comte de
Trauttmannsdorff, chambellan
et ministre d'etat actuel de sa
mté la reine d'Hungarie et
de Böeme
p. Chlumetz à Leüthomischel.

3.

V Praze, 29. ledna 1741.

K dotazu hraběte Trauttmansdorffa stran umožnění intabulace určité kvitance odpovídá Hubatius, že nejlépe svěřit tuto věc k příslušnému jednání právnímu zástupci v Praze, kterému by se měl také zaslati reskript z roku 1719 zapovídající povolení výpůjčky bratru hraběte. Dále mluví o započetí slavnosti jubilejní, podává zprávu o úmrtí hraběte Karla Josefa Morzina ze zármutku nad ohromnými zanechanými dluhy jeho otcem, zmiňuje se o sporu mezi hrabaty Josefem a Ferdinandem Morziny o poručenství. Vypravuje o každodenním přibývání Pruských sběhů, o velikých ztrátách krále Pruského; sděluje pověst o obětování všeho stříbra pro královnu a končí zprávou, že prý jeho vnuk svého času hraběti doporučený za následníka děkana Litomyšlského, nyní presentován jest na faru panství Týneckého u hraběte Norberta Trauttmansdorffa.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

Eüer hochreiches-gräffliche excellentz haben geruhet mich umb ein mittel, wie die bewusste quittung ad intabulandum angenohmen werden könnte, zu fragen, worauff zur gehorsambster antworth nicht verhalten solle, dass das beste expediens wäre, hievon dero allhier einem oder dem andern constituirten rechts-freundt zu schreiben und selbten, womit er diessfalls bey dem ambt der königlichen landtaffel schriefftlich einkommen, undt das de anno 1719 emanirte rescriptum, mittelst welchen dero gräffliche herr bruder ein darlehen zu geben, nicht aber etwas ex judicato vel transacto zu zahlen verbotten wirdt, vorstelle, mitzugeben.

Wür haben hier heutt das jubilaeum [1]) zu verrichten angefangen, welches der gutte graf Carl Joseph Morcin nicht erlebet. [2]) Die ursach seines so frühezei-

---

2. [5]) Posádka v Nise se vzdala teprve 1. listopadu 1741.

3. [1]) Papežem Benediktem XIV. nařízená jubilejní slavnost a procesí od sv. Jindřicha k Týnu a do metropolitního kostela sv. Víta odbývala se 29. ledna 1741. (Dekret královské kanceláře z 23. ledna 1741.) — [2]) Karel Josef hrabě Morzin (* 1700) appellační rada a soudce zemský zemřel v Praze 21. ledna 1741.

thigen hinscheidens ist die kränckung, so er wegen übernohmener vatterlichen schulden gehabt, undt es finden sich derenselben in- und ausser der landtafel würcklich über 600.000 fr., worzu das allodium schwehrlich zulänglich seyn wirdt. Der graff Joseph und Ferdinand von Morcin streitten umb die vormundtschafft, undt es will der graff Ferdinand wegen der Logischen familiae eine unfähigkeith ad succedendum consequenter etiam ad tutelam vermög des fideicommissarischen instituti inferiren; ich glaube aber, dass selbter nicht viel auswürcken wirdt.

Die Preüsische deserteurs vermehren sich täglich, mann will allhier versichern, dass der könig bereiths 10.000 köpff in allen eingebüsset hette. Es will allhier verlautten, samb mann alles silber ihro mayestät der konigin auffopfern müsse, undt zwar gegen ein recepisse oder recognition, woraus mit der zeith eine cammerschuldt folgbahr non ens werden könte.

Mein enickel, den ich eüer hochreichs-gräfflicher excellentz pro successore dero herrn dechantens gehorsambst anzutragen mich unterstandten habe, hat dermahlen das graff Trauttmannsdorffische haus zu bedienen angefangen, indeme selbter vorgestern eine praesentation auff eine auf der herrschafft Teinitzel vacirende pfarretey von ihro gnaden herrn graffen Norbert [3]) erhalten. Womit mich zu hohen gnaden unterthänigst empfehle undt proprio uxorio et filii nomine mit all-tieffesten respect beharre

euer hochreichs-gräffl. excellentz

Prag den 29. Januarii
1741.

unterth. gehors.
J. H. von Kott.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas
comte de Trauttmannsdorf chambellan et conseillier intime actuel
d'etat de sa mté la reine d'
Hungarie et de Boëme
p. Chlumetz à Leüthomischel.

4.

V Praze, 15. března 1741.

Hubatius děkuje za dopis a přízeň v něm projevenou sděluje, že v předešlém dopise zmíněná kvitance byla přijata k intabulaci a radí, jak by se bylo uvarovati dalších nepříjemností a škod v této záležitosti. Dále píše o nesnázích při shánění veřejné pomoci v zemi, pocítí prý to i bratr hraběte při ucházení se o výpůjčku, jelikož každý drží peníze pohromadě ze strachu před událostmi v zemi i v Slezsku. Hrabě prý přispíval z čistého vlastenectví, nyní však se musí platit prý chtěj nechtěj. Podává zprávu o jmenování hraběte Šlika nejvyšším zemským maršálkem, o zdráhání jeho tuto důstojnost přijmouti z té příčiny, že výslužné jeho zadáno bylo hraběti Lossimu a plat jeho jako dvorního rady hraběti Althannovi. Vypravuje o processu mezi hrabětem Šlikem, jakožto následníkem v majorátu a dědici allodních statků, vzniklém stran placení po případě přispění z fidei-

3. [3]) František Norbert hr. Trauttmannsdorff (* 10. srpna 1705) držitel panství Horšovo-Týnského a Kumburského.

kommissu na veřejnou pomoc, z kteréhožto sporu prý jen advokáti i také písatel, jakožto deklamator budou míti užitek. S narážkou na děkana Náchodského v Litomyšli žertuje o hezkých hospodyních a přeje děkanovi zase nějaké dědictví po jeho strýcích. Konečně sděluje, že appellační sekretář Balbus zdržuje se v Drážďanech za příčinou získání informací v záležitosti Obrnické od tamního právního zástupce Millera, a že hrabě z Oppersdorffu je i nadále v Praze držán ve vazbě.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnadiger herr herr.

Euer hochreichsgraffliche excellentz pretiosestes schreiben hat mich allerdings undt zwar wieder meine verdienste consoliret, immassen ich auch dessen innhalt die continuation dero zu mir hegender gnädigsten propension genüglich undt erfreulich ersehen; gleichwie nun hiervor ein unterthänigen danck abstatte undt mich in dero fernere hohe hulden undt gnaden inständigst recommendire, also auch zur beliebmichen nachricht dienen solle, wienach dero bewusste quittung ad intabulandum angenohmen, mithin der dieszfalls sich ereignete anstandt gäntzlich vor dieszmahl gehoben worden seÿe; damit aber bei künfftig erfolgender abstattung des terminweins zu entrichten pactirten quanti alle ungelegenheith evitiret werden möchte, so ist mein ohnverschreiblicher gehorsammer gedancken, dass euer hochreichesgräffliche excellentz dero gräfflichen herrn herrn bruder einige zeith vor abstossung des anderten termini anzudeutten beliebeten, womit derselbe die relaxation des de anno 1712 geschehenen verbothes allerhöchstens orths auszuwürcken sich befleissen möchte, in wiedriegen fall würden hochdieselbe sothanes terminweisz zu bezahlen pactirte quantum ad custodiam tabularum mit seinen schaden und euer excellentz sicherheith zu legen ohnvermeidentlich bemüssiget werden.

Hier passiret nichts neues, ausser dass eine grosse nŏth wegen herbeyschaffung des anbegerten subsidii praesentanei schier bey einen jeden individualiter seye; ihro excellentz dero herr bruder wirdt auch harth vorkommen bey dieser schweren zeith so nahmhaffte summa auffzutreiben, anerwogen bey jetzigen umbständten sich niemandt des vorratigen geldtes ausz forcht des uns hierlandes, gleichwie in Schlesien, zustossen mögenden unheyls entblösen will.

Euer hochreichsgräffliche excellentz solle ein soulagement dienen, dass alles, was hochdieselbe durch viele jahre herbeygeschossen haben, solches aus einer wahren liebe gegen dero landtesfursten geschehen undt zwar alles freywillig undt generoserweisze, die anjetzige potentiores aber bemehltes subsidium praesentaneum malgre bongré indisponsabiliter praestiren müssen. Ihro excellentz herr graff Schlick [1]) seyndt per rescriptum regium obrister land-marschall worden, weillen aber dieselbe ihre vorige pension nicht behalten, sondern selbte dem h. h. graffen Lossi undt dem herrn graffen von Althan aber sein hof-rates solarium zugetheillet worden ist, alls sollen dieselbe diese würde dem vernehmen nach depreciret undt an vergangenen sambstag drey staffeten nacher Wienn expediret haben. Gott gebe, dass solches nicht fruchtlos geschehen seye. Nun hat sich auch der tantz der processen zwischen hochernanndten herrn graffen von Schlick excellentz, dann denen allodial-erben (welche allein undt ohne concurrentz des fideicomissi successoris das subsidium praesentaneum zu erlegen haben werden, weillen[2]) selbter kein erb, sondern nur ein fideicommissarius successor ist) ereignet, anerwogen beede parthe ein odpor respective wieder die adition der herrschaft Welisch die einfuhrung in undt die herrschaft Jitschinowes eingebracht haben; meiner schlechten vernunfft nach glaube, dass keiner darmit aufkommen werde, die advocati werden ihren schnitt darbey haben,

4. [1]) František Jindřich hrabě Šlik, * 1696 — zemřel 1766. — [2]) Odsud až k závorce připsáno na dolním okraji.

ich aber als declamator auch einige wenige schock auff ein glas wein hievon zu participiren verhoffe.

Diejenige decani et parochi, welche entweder schöne wirthinen haben, oder das angenehme frauzimmer anzuschauen excessive scrupulos seyndt, werden ad Prussiam verwiesen werden. Vere timeo, ne perillustris ac reverendissimus dominus Nahodsky eis adnumeretur; ego exinde damnum paterer, quia promissum crematum accipiendi spem nullam haberem, ich wünsche, dass baldt wiederumben ein von seinen herren vettern absterbe, undt er von ihme 500 fr. ererbe, haberem denuo occasionem ei grata officia praestandi.

Der appellations-secretarius Balbus ist bereiths etwelche wochen zu Dreszden in negotio Obernitziano umb fernere auszkunfft von den dorttigen in hac causa interessato advocato Miller zu überkommen.

Der graff von Oppersdorff muss inzwischen hier in seinem arrest leiden. Jetzt schlegt 12 uhr nachts, dahero kann nichts mehreres schreiben, als dass ich sambt mein weib undt sohn mit tiefesten respect undt sehr gutten undt lustigen humor ersterbe

euer excellentz

Prag den 15. Martii 1741.

unterthänigst gehorsamer knecht

J. H. von Kottenau.

5.

V Praze, 26. března 1741.

Hubatius potvrzuje dodání dopisů ze dne 20. a 23. března 1741 a sděluje na dotaz v posledním obsažený, že reskript do Prahy došlý, oznamující slehnutí královnino, podepsán byl Františkem, velkovévodou Toskánským, ve jménu královny, patrně proto, že královna podepsati se nemohla; za znamení spoluvladařství tento podpis není považovati prý příčiny. Dále podává vypravování z Hlohova do Prahy přibylého sluhy zajatého Rakouského štábního důstojníka o přechodu Hlohova do rukou Prusů zradou hejtmana Riperdy, před léty v Praze pro podvod na arcibiskupovi hraběti Khünburgovi spáchaný propuštěného, a o jeho přestoupení do služeb Pruských. Zmiňuje se o naději v Praze chované, že alliance s Nizozemskem, Anglií, Polskem, Švédskem, Dánskem a Ruskem přinese mír, a končí zprávou, že hrabě Weissenwolf činí hraběti Šlikovi veliké nesnáze při vydání mobilií svěřenských, žádaje v té příčině reálních zajištění.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnadiger herr herr.

Euer excellentz an mich untern 20. et 23. currentis gnadig erlassenes schreiben habe rechtens erhalten, undt dem letzteren zufolge zur gehorsamb[en] nachricht diene, dass das occasione der niederkunfft ihro mayestät unserer allergnädigsten königin anhero eingeloffene rescriptum von ihro k. hocheit des groszherzogen von Toscana in formalibus: Franciscus nomine reginae unterschrieben gewesen seye, welches bey denen umbständten, wo die konigin zu schreiben in standt nicht gewesen, nicht anderes geschehen kennen, undt glaube, dass dieser actus kein zeichen einer mitregierung nach sich ziehen werde, indeme alle an-

dere rescripta, die da bieszhero emaniret, nur von ihro mayestät der königin alleinig unterschrieben undt geferttiget worden seyndt.

Es hat hier ein von Glogau angekommene bedienter eines daselbst krieges-gefangenen unseren staabes officiers erzehlet, wienach dieselbe stadt durch die verräthereÿ eines haubtmannes von Harrachischen regiment, nahmends Riperda[1]), welcher vor 13 jahren unter hiesieger guarnison alls fendrich gestandten, undt wegen eines von dem famosen marquis Damis an den erzbischoff graffen von Khinburg[2]) seel. überbrachten auszgeschnittenen zettels von regement weggekomen ist, übergangen seye, undt bemehlter verräter nach sothanen übergang alsogleich die Preysische dienste angenohmen habe.

Mann redet hier von der zwischen unserer königin, denen Holländer, Engeländter, konig ausz Pohlen, Schweden, Denemarck undt Ruszlandt getroffenen alliance. Gott gebe, dass solche alliance uns eine ruhe zu verschaffen vermöge.

Ihro excellentz der herr herr graff von Schlick haben hier wegen extradirung deren fideicommiss-mobilien grosse schwierigkeiten, indeme der graff von Weiszenwolff ihme selbte ohne einer real-caution de non distrahendo nicht extradiren lassen will. Ich emphehle mich zu dero beharrlichen hohen gnaden undt mit tieffester submission ersterbe

euer hochreichsgräfflichen
excellentz

Prag 26. Martii
1741.

unterth. gehor.
J. H. von Kottenau.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas comte
de Trattmonnsdorf, chambellan et
ministre actuel d'etat de sa mté
la reine d'Hungrie et de Boëme
p. Chlumetz á Leüthomischel.

6.

V Praze, 30. března 1741.

Hubatius pronáší velikonoční přání a zaznamenává do Prahy ze Zaháně došlou, ale dosud nepotvrzenou soukromou zprávu, že rakouské vojsko usmrtilo v bitvě u Nisy 14.000 Prusů. Sděluje odvolání zákazu na vývoz obilí, což bude zvláště v Sasku a v Bavořích vítáno, jelikož prý tam panuje veliká drahota a nouze. Podává zprávu o úmrtí hraběnky Schützové rozené Vratislavové. Srovnává žertem děkana Náchodského s císařem Zikmundem, který prý, maje v truhlici 40.000 zlatáků, nemohl dříve usnouti, až je všecky rozdal. Děkuje příteli děkanu za zaslaný soudek pálenky a přeje mu za to dlouhého žití.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnadiger herr herr.

Euer hochreichsgräffliche excellentz unterfange mich hiemit ein freudenreiches alleluja mit devotesten gemüth anzuwünschen, undt zugleich in der grösten sub-

5. [1]) Hlohov dobyli Prušáci v noci z 8. na 9. březen 1741. O zradě barona Riperdy neví publikace generálního štábu rakouského ničeho. — [2]) z Khuenburga František Ferdinand arcibiskupem Pražským 1710—1731.

mission zu bitten, hochdieselbe geruhen mich sambt denen meinigen mit dero ferneren gnaden weitherhin mildigst zu protegiren.

Vorgestern ist hier ein bruit entstandten, sambt die unszriege in Schlesien 14000 Preussen in einer ohneweith Neisz sich geayserten schlacht niedergelegt hetten; allein diese zeittung brauchet umb so mehr eine confirmation, als selbte anher von Sagan in einen particular-brieff eingetroffen undt durch die gestriege Schlesische post hievon nichts gemeldet worden. Der verboth ausz den landt einiges getraydt auszzuführen ist nunmehro relaxiret worden, worüber sich die Sachsen undt Baaren besonders erfreuen werden; massen der orthen eine grosse noth undt teuerung seyn solle.

Die verwittibte graffin von Schützen, gebohrne gräffin von Wratislaw, ist am vergangenen Sonntag gestorben.

Reverendissimus dominus Nahodsky, vir liberalissimus et ideo dignus nomine imperatoris Sigismundi, qui habens in cista 40.000 aureorum dormire tamdiu non poterat, quamdiu dictos aureos inter suos aulicos non distribuisset, mihi misit pro festis urnam cremati flagrantissimi, o quantum beneficium, opto, ut diutius et quidem adhuc annis 30 felix vivat, mihique omni anno canonis loco unam urnam cremati pendere non gravetur, pro quo favore nulla carmina Ovidii, Palingenii et Oveni in ipsius praesentia recitabo, verum ex floribus Marianis pia et devota metra canam et quidem taliter

Virgo beata meos conserva postulo amicos,
Nachodský vivat multaque vina bibat.

Nach diesem interludio empfehle mich zu dero hohen hulden undt mit tieffester submission ersterbe

euer hochreichsgräfflichen
excellentz

Prag den 30. Martii
1741.

unterth. gehors.
J. H. von Kottenau.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas
comte de Trautmannsdorf chambellan et ministre actuel d'etat
de sa mtée la reine d'Hungrie
et de Boëme
p. Chlumetz à Leüthomischel.

7.

V Praze, 15. dubna 1741.

Hubatius omlouvá svůj humor v předešlém dopisu předtuchou rakouského vítězství, potvrzeného nyní již třemi zprávami lišícími se sice co do počtu padlých Prusů, souhlasícími ale v tom, že pruská palba byla strašlivá a že padaly celé setniny. Sděluje dále pověst o usmrcení králova bratra Viléma a smrtelném zranění mladšího bratra, vypravuje o přítomnosti mnoha tisíc za vojáky přestrojených sedláků Slezských při bitvě, což se stalo prý na radu několika francouzských jenerálů, aby se zdála armáda pruská mno-

hem větší. Co se týče rakouských ztrát, píše, že ranění prý jsou jenerálové Lentulus, Kolowrat a Braun a zabitých prý je na 5000 mužů. Končí s přáním, aby nepříteli nebylo již možno, své síly sjednotiti.

Hochgebohrner reichesgraff.

Gnadiger herr herr.

Mein neülich gezeügter lustige humor hat die unns von himmel geschickte victorie vorgesehen, man hat hier hievon am donnerstag die erste, am Freytag nachte die anderte, undt gestern mit der ordinari post die dritte relation überkommen, welche relationes aber alle differents seyndt in der zahl deren entseelten Preysen, sowohl als deren unsriegen; in diesen aber kommen alle über eines, dass das Preüsische feüer durch die verdeckte cartatschen undt canonen erschröcklich gewesen, undt ganze compagniens auff einmahl zu boden geworffen, der konigliche bruder printz Willhelmb [1]) an der stelle geblieben, undt der jüngere Bruder tödtlich blaisiret worden seye. Undt es sollen bey der battallie viell tausendt Schlesische bauren in soldaten-kleider angelegter, umb die zahl der armee apparenter zu vermehren, gewesen seyn, undt zwar ex consilio einiger Frantzosischen bey dem könig subsistirenden auszgeborgten generalen. Unsererseiths solle der general Lentulus, Kollowrath undt Braun nebst 5000 todter starck blaisirten seyn. Gott wolle unns ferners beystehen, damit der feindt sich nicht recolligiren möge. Ich ersterbe mit tieffesten respect

euer excellentz

unterth. gehors.
J. Hubatius von
Kotteneu.

Prag den 15. Aprilis
1741.

[Adr.] A son excellence
monseigneur François Wenceslas comte
de Trauttmannsdorf, chambellan et
ministre d'etats actuel de sa mte
la reine d'Hungrie et de Boëme
p. Chlumetz à Leuthomischel.

8.

V Praze, 25. června 1741.

Hubatius prosí za prominutí, že dlouho nepsal, za jedno prý z rozličných kolujících zpráv nelze ničeho jistého si vybrati, za druhé byl prý trochu churav a konečně prý doufal, že bude moci hraběte v Jemníšti, jak byl od hraběte Adama pánem z Luxensteina ujištěn, v květnu navštíviti. Doufá, že o letních prázdninách mu bude možno do Litomyšle zavítati.

Hochgebohrner reichsgraff.

Grädiger herr herr.

Eüer excellentz werden meine durch einige zeith unterlassene schrieftliche bedienung nicht ungnädig auffnehmen, allermassen bey diesen verwirrten zeithen

7. [1]) Zprávy tyto týkají se asi bitvy u Molvice 10. dubna t. r. Fridrichem vyhrané. Mezi padlými Prušáky byl plukovník princ Bedřich Brandenburg-Schwedt, a mezi raněnými plukovník princ Vilém Brandenburg Schwedt.

nichts sicheres von denen variablen zeittungen zu schreiben gewesen, ich auch durch etwelche wochen wegen einiger indisposition meinen lustigen humor verlohren undt verhoffet habe, dass eüer excellentz gleichwie mich dessen ihro excellentz der herr herrn graff Adam [1]) durch den herrn von Luxenstein gnadig versicheren lassen, zu ende des jungst verwichenen monath Maii nacher Gemnischt, allwo ich hochderoselben meine persöhnliche auffwarttung gemacht hette, ankommen werden. Undt sintemahlen unsere schnittferien sich herbeynähern, undt ich in denenselben eine excursion von Prag zu machen gesinnet bin, alsz habe mich hierdurch in tieffester submission ob eüer excellentz meine wenigkeith zu Leüthomischel mit einen gnädigen aug durch etwelche tage anzuschauen geruhen mochten, befragen sollen. Der mich zu dero hohen hulden undt gnaden gehorsambst empfehle und beharre

euer excellentz

gehorsambster
knecht Joseph
Hubatius von
Kottenau.

Prag den 25. Junii
1741.

[Adr.] A son excellence
monseigneur François Wenceslas
comte de Trauttmannsdorf chambellan et ministre actuel d'etat de
sa mté la reine d'Hungrie et
de Boëme
p. Chlumetz. à Leüthomischel.

9.

V Praze, 6. července 1741.

Hubatius vzdává díky za projevenou stálou přízeň, za kterouž se míní o letních prázdninách v Litomyšli osobně poděkovati. Vypravuje o korunovaci v Uhrách, která se neobešla bez rozmrzelosti primase a palatina, kteří se neobjevili při vjezdu královny následkem uražené citlivosti. Zmiňuje se o zprávě v dopisu rytmistra Audrckého obsažené, že do Prešpurku přibyl kurýr s vyhlášením války ze strany Francie, Španělska, Savojska, Bavorska a Falce, že o nějaké invasi bavorské prý dosud ale není slechu, a že Rakousko se spoléhá na svoji allianci s Anglií, Nizozemskem, Hanoverskem, Saskem, Polskem, Ruskem, Dánskem, Benátkami a Janovem. — Prosí Boha o ochranu pro slibnou sklizeň, aby se snad nedostala nepříteli do rukou. — Sděiuje návrat nejvyššího purkrabí z Vídně, svolání sněmu k projednání proposic o nové dani a končí poznámkou, že hr. Kolovrat, Karlíček zvaný, pro svůj případ apoplektický (!) dosud nebyl osvobozen.

Hochgebohrner reichsgraff

Gnädiger herr herr.

Eüer hochreichsgräffliche excellentz gnädiges schreiben hat mich der continuation dero zu mir hegender gnade vollkommentlich versicheret, dahero werde

[1]) Adam hr. Trauttmansdorff, majitel panství Jemništského a Benešovského.

nicht ermangellen meine hievor abstattende schrifftliche dancksagung zeith der herbey annahenden schnittferien mittelst meiner unterthanigsten persohnlichen auffwartung gehorsambst zu wiederhollen.

Die Ungrische cronung ist nunmehro vorbey, [1]) jedoch sclle solche nicht ohne disgusto des primatis et palatini regni abgeloffen seyndt; dieweillen diese zweye magnaten bey den ersten einzug in ansehung, dass der groszhertzog mit ihro mayestät der konigin in der chaise obenan an hinterseithen gesessen, nicht erschienen seyndt, undt dahero sollen ihro konigliche hoheith auff derjenigen biene, allwo die konigin den gewohnlichen aÿdtschwur abgelegt, eine gnüebogene reverentz gleich anderen ministris undt adelichen persohnen gemacht haben.

Gestern habe ich einen brieff ausz Presburg von dem nunmehrigen rittmeister von Bernesischen curassier-regiment Audrtzky gelesen, welcher vermeldet, dass ein courier nacher Presburg wircklich angekommen, undt die declaration eines kriegs von Frankreich, Spanien, Savoyen, Chur-Bayern undt Chur-Pfaltz mitgebracht haben solle; inzwischen ist biszhero von keiner feindtlichen invasion ex parte der Chur Bayern allhier was zu hören. Dem vernehmen nach solle sich unser hoff hierüber in nichten alteriren, indeme selbter zu seiner gegenwöhr die zwischen Engelland, Hollandt, Hanower, Sachsen, Pollacken, Ruszlandt, Denemarck, Venetianer undt Genueser eingegangene alliance vorschützen thuet.

Gott gebe unsz seinen heyligen beystandt, damit in unsern landt die früchte, so auf das schönste sich zeugen undt hierdurch eine reiche fexung ausser des obst undt wein zu hoffen ist, glücklich eingebracht, undt keinen feindt zum theil werden möchten.

Ihro excellentz der obriste herr burggraff seyndt bereiths von Wienn revertiret, undt es wirdt heutte ein landttag gehalten werden, in welchen einige propositiones einer neuen gabe respectu der potentiorum dem verlauth nach geschehen solle. Der graff von Kollowrath, Karliczek genanndt, ist bieszhero von seinen accedenti apoplectico nicht freygesprochen worden.

Ich empfehle mich sambt denen meinigen zu dero hohen hulden undt gnaden, undt mit tieffesten respect beharre

euer hoch reichs gräfflichen
excellentz

Prag den 6. Julii
1741.

gehorsambster
knecht Joseph
Hubatius von
Kottenau.

10.

V Praze, 16. července 1741.

Hubatius z K. sděluje, že královna požaduje nové pomoci na 500.000 zl. r., že však stavové se usnesli na placení 300.000 zl., kterážto daň má býti rozvržena na extraordinarium a kapitalisty, když dvůr s tou sumou bude srozuměn. Vypravuje, že dle doslechu vzali husaři Prusům na 700 kusů volů, král k vůli tomu prý přímo zuřil. Tvrdí se prý také, že se bude v Če-

9. [1]) Korunovace odbyla se 25. června 1741 v Prešpurku.

chách stahovati vojsko proti Bavorům, je prý už 700 mužů z Uher na pochodu, kde se ale vezme ostatních do navrženého počtu 30.000 mužů, je prý hádankou. V záležitosti hraběte z Oppersdorfu není prý ničeho slyšet, rozhodnutí závisí na výpovědi Drážďanského advokáta Müllera, který neoblomně trvá na tom, že řečenou obligaci obdržel od staré paní z Obrnice. Končí oznámením, že ve středu se vydá na cestu do Rychnova a odtamtud do Litomyšle.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

Eüer hochreichsgrafflichen excellentz gnadige handtzeillen seyndt mir richtig eingeloffen, undt diene zu gehorsamer nachricht, dass die von ihro mayestät unserer konigin anbegerte neüe aufflaag sich auff 500.000 fr. r. extendire; unsere herren ständte haben selbte auff 300.000 fr. r. zu geben sich resolviret, undt wirdt solche auff das extraordinarium undt die capitalisten, falls der hoff mit dieser summa zufrieden seyn wirdt, repartiret werden. Ausz Schlesien hat mann vernommen, dass unsere hussaren gegen 700 ochsen dem feindt entnommen haben, worüber der könig umb so mehr, alls sothane ochsen hinter seiner gantzen armee gutt verwahrter gewesen, zornig undt schier raszendt gegen einer halben stundt gewesen seyn solle. Mann will hier versicheren, dass in Böhmen wegen des Beyerfürsten ein campement seyn werde, undt es sollen hierzu ausz Hungarn 700 Mann würcklich in anmarche seyndt; allein wo seyndt die übrige zu conplectirung der hierzu per 30.000 auszgesetzten undt resolvirten zahl?

Wegen der graff Oppersdorffischer affaire ist hier zur zeith nichts zu vernehmen, die gantze sache dependiret von der Dresdner wegen des advocati Müller zu fehlen kommenden decision, welcher advocatus bey seynem asserto, dass er die obligation quaestionis von der Obernitzin mutter bekommen habe, ohnweigerlich beharret. Ich werde in künfftigen Mittwoch nacher Reychenau verreisen, undt sodann nachgehendtes die Leithomischler gnädigste obrigkeith meines unterthänigsten respects mündlich versicheren, in tiefester submission beharrendt

eüer hochreichsgräfflichen excellentz

Prag den 16. Julii 1741.

unterthänig gehorsamber
Joseph Hubatius
von Kottenau.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas comte
de Trauttmannsdorf chambellan et ministre d'etat actuel de s. m. la
reine d'Hungrie et de Boëme
p. Chlumetz à Leüthomischel.

11.

V Kostelci, 8. srpna 1741.

Hubatius z K., přijeda na zpáteční cestě do Kostelce, děkuje za v Litomyšli mu prokázané pohostinství, a vypravuje, že viděl na cestě zámek miniaturními malbami pokrytý, zmiňuje se o pánu na zámku tomto jakožto

horlivém střelci a nehodě zámeckého kaplana. Vyřizuje pozdrav od panstva Kosteleckého, sděluje ochuravění slečny Lenorky, ohlašuje svůj odjezd do Rychnova 12. srpna a slibuje další zprávy.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

Euer hochreichsgräffliche excellentz vor alle mir zu Leuthomischel erwiesene hohe gnade sage hiemit einen unterthänigsten danck, undt zugleich zu berichten mich unterstehe, dass ich glücklich anhero ankommen seye, undt unterweegs ein schloss, so gäntzlich mit der miniatur-mahlerey gezieret gewesen angetroffen habe, undt daselbst ein herr, der täglich 200 schuss machet, sich befinde, undt bey sich einen geistlichen, deme eine gelsen an der handt dergestalten gebiessen, dass die handt wie ein lab brodt durch 8 wochen geschwollen geblieben, habe. Die hiesige herrschaft thuet sich euer hochgräfflichen excellentz hinwiederumben empfehlen, die gnädige freyle Lenorel aber befindet sich sehr umpässlich. Ich bin gesinnet den 12. hujus auff Reichenau zu gehen, undt von dannen nacher hause, wo sodann meine unterhänigste erkentlichgkeith euer hochreichesgräffliche excellentz mit fleissiger avisirung aller sich ereignen mögenden neüigkeith zu contestiren ohnermangellen solle, mit tieffester devotion beharrendt

euer hochreichesgräfflichen excellentz

Kosteletz den 8. August an. 1741.

unterthanig gehors.
J. Hubatius von Kottenau.

[Adr.] A son excellence monseigneur Francois Wenceslas comte de Trauttmannsdorf chambellan et consellier intime actuel de Samte la reine d'Hungrie et de Boëme
à Leüthomischel.

12.

V Praze, 24. srpna 1741.

Hubatius blahopřeje hr. Trauttmansdorffovi k narozeninám, oznamuje svůj příjezd do Prahy na den 20. srpna. Zasílá od nějakého kapucína získanou zbožnou modlitbu latinskou a lituje, že nemohl se také dopíditi latinské modlitby k panně Marii Zderazské, posílá prý proto jen německou. O Bavořích prý není slyšet, ale ležení v Plzni bylo prý uskutečněno a Berneský pluk prý již tam dorazil, pro který koupili stavové 60 volů v ceně za kus 24, 26, 28 zl. Zmiňuje se dále, že Francie slíbila Bavorsku pomoc proti Rakousku s podmínkou, že Bavoři vyklidí dvě ze svých měst pro francouzskou po-

11. [1]) Panství Kostelecké (nad Orlicí) držel toho času Josef Antonín Záruba z Hustiřan (rozený 1683), jehož dcera Eleonora dle Sedláčka vdala se později za hraběte Salma. Ottův Sl. N. XXVII str. 457.

sádku. Připojuje vyobrazení toho, co toho času evropské mocnosti činí, a v doušce zpravuje o nastávající kopulaci mladého knížete Schwarzenberga v Teplicích.

Hochgebohrner reichsgraff,

Gnädiger herr herr.

Euer hochreichsgräffliche excellentz zu dero pretiosesten geburthes-tag hiemit unterthänigst gratulire mit hertzinniglichster anerwünschung, der himmel wolle deroselben allen seelen undt leibsheyl gnädiglich verleihen, dero leben bisz in das höchste alter friesten, die füsse stärcken undt enfin all- erdenckliche glückseligkeithen nebst einer wahren ruhe des gemüths vergönnen, damit ich sambt dero allerliebsten herrn dechant hern Sigmund Nachodsky von Neüdorff (so zweiffelsohne eine zierliche oration mit seiner berimbten wohlredenheith euer hochreichsgräfflichen excellentz wirdt gemacht haben) die gnade hatten, unsere dienerschafft lebenslänglich in der thatt zu contestiren.

Ich bin den 20. hujus delabentis von Reichenau anhero glücklich zuruckgekommen, undt gleich bey meiner ankunfft ist mir beyliegende lateinische oration von einem capuciner offeriret worden, welche ich wegen der daselbst befindtlichen piorum affectuum euer excellentz zu übersenden mich unterstehe mit gehorsambster vermeldung: wie nach mich umb die lateinische oration zu der Zderaser allerheyligsten mutter gottes beworben habe, allein solche von darumben nicht überkommen kennen, dieweillen selbte vor 40 Jahren in truck auszgegangen, undt von dieser zeith nicht reimprimiret worden ist, mittelst erkihne mich mit einem teütschen dieszfälligen gebett unterthänigst auffzuwartten.

Von denen Beyrischen unternehmungen ist hier nichts zu hören, unterdessen ist das campement zu Pilsen würcklich resolviret worden, undt es ist schon bereiths das Bernesische regiment dahin ankommen. Die herren ständte haben auch zu diesen ziehl undt ende 60 stuck ochsen von denen jenigen ochsen, von welchen euer excellentz vor einigen wochen die nachricht von Reichenau erhalten, erkauffet undt zwar in pretio trium classium, nemlichen ein stuck per 24, 26, 28 fr. r.

Von Franckreich ist allhier zu hören, dass dasselbe dem Beyerfürsten hac conditione: damit er ihme die besetzung seiner gewiessen zwey städten [1]) mit auszraumung seiner trouppen gestatten solle, wieder unns beystehen wolle. Hie folget auch eine wahre abbildung dessen, was die Evropeische potentzien bey jetziger zeith vornehmen, undt darmit mich zu dero hohen hulden undt gnaden unterthänigist empfehle undt nebst abermahliger dancksagung vor die mir zu Leüthomischel erwiesene gnaden mit tieffesten respect sambt denen meinigen ersterbe undt beharre

ener hochreichsgräfflicher excellentz

Prag den 24 Augusti
1741.

gehorsambster knecht
Joseph Hubatius
von Kottenau.

P. S.
Der junge fürst von Schwartzenberg [2]) wirdt dieser tagen die copulation zu Töplitz haben, undt es seyndt vorgestern viele pagage wagen von Worlick dahin abgegangen.

---

12. [1]) Jedná se o Jülich a Berg. — [2]) Kníže Josef Adam Schwarzenberg (roz. 15. pros. 1722) a chotí jeho se stala Marie Terezie kněžna z Liechtenšteina slavil sňatek 22. srpna 1741 v Maria Schein u Teplice (Mörath Ant. Stammtafel des med. Hauses Schwarzemberg 1901 Tab. VII).

13.

V Praze, 27. srpna 1741.

Hubatius stvrzuje opozděné přijetí dopisu ze dne 21. srpna a doufá, že jeho psaní správně došlo. O nějakých přípravách k české korunovaci prý není ničeho slyšet, též o pohybech Bavorů prý ničeho se neví. Francouzi stojí prý ve Würzburku asi k vůli nátlaku na urovnání záležitosti Berg-Jülichské, jakž prý z dopisu došlého na převorku Celestýnek, pocházející z říše, vysvítá, kterýmžto dopisem prý se také oznamuje smrt kurfiřta Falckého; tvrdí, že Rakousko proto asi stahuje armádu k Plzni, pluky Bernesův a St. Ignonův prý již tam stojí a prapory Kolovratův, Mercyův a Max Hessenský jsou prý již z Kladska na pochodu k Plzni, kdež princ Kristian se již zdržuje, a kam též jenerál hrabě Ignon jede, s kterým prý pisatel včera u pana ze Salzu na Počernicích obědval. Vypravuje o roztrpčení Uhrů následkem rozbití nějakých sudů na rakouských hranicích a o kvapném odjezdu zemského maršálka hr. Harracha do Vídně před rozhněvanými Uhry, sděluje, že jeneral Schmettau je ještě v Mnichově, zmiňuje se o pověsti o přechodu jenerala Lentula k Prusům, vypravuje anekdoty o páteru Františku Antonínovi, těší se na zásilku vína od hraběte a pernatou zvěř slíbenou mu od děkana Náchodského. V doušce připojuje, že hrabata Šlik a Valdštýn jeli přes Prahu směrem k Radonicům.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

Euer hochreichsgräffliche excellentz gnadiges schreiben von 21. currentis habe allererst (zweiffelsohne wegen der unrichtig einlauffenden feldtposten) gestern erhalten, undt lebe der getrosten hoffnung, dass mein brieff, mit welchen ich deroselben meine unterthänigste auffwarttung zu machen durch die jüngst von hier abgegangene ordinari die gnade gehabt, wirdt rechtens eingeloffen seyn.

Von der bohmischen cronung ist gar nichtes allhier zu hören, viel weniger werden hierzu einige praeparatoria, wie sonst gewohnlich, gemacht. Von denen Beyrichen bewegungen ist auch nichtes von denen granitzen eingeloffen, die Frantzosen aber sollen würcklich in dem Wirtzburgischen landt seyn, welche vielleicht wegen der Berg- und Jülischen affaire dahin sich begehen. Immassen anhero ein brieff an die jungfer priorin von denen Caelestinerinnen (so eine Reichlerin von geburt ist) eingeloffen, undt in demselben gemeldet wirdt, dass der churfürst von der Pfaltz [1]) das zeitliche gesegnet habe. Seye es nun wie es immer wolle, so ist doch gewiss, dass man unsererseiths all-mögliche anstalt mache eine armee bei Pilsen zu stellen, zu wessen ende schon daselbst das Bernesische regiment, wie auch das Saint Ignionische sich würcklich befinde, die Kollowratische, Mercische undt Max Hessische auff denen Glatzischen gräntzen gestandene batallionen seyndt schon in würcklichen anmarche dahin undt werden hier dieser tage eintreffen.

Der printz Christian ist würcklich zu Pilsen, undt ich habe gestern die ehre gehabt bei herrn von Saltz (der sich euer excellentz zu gnaden empfehlet), auff seinen gutt Potschernitz mit den auch dahin abgehenden herrn generalen graffen von Saint Ignion zu speisen.

Ausz Ungarn wirdt vermeldet, dasz dieselbe nicht allerdings zufrieden seyndt, undt besonders die zerschlagung deren vässern, alls sie mit ihren weinen auff die Oesterreichische gräntzen angekommen, sich zu hochst beleidigten gemüth anführen; der landmarchall graff von Harrach [2]) solle sich von dannen auff einrathen des palatini nacher Wienn reteriret haben, wiedrigens hette derselbe ein übles tractement von denen ihre privilegien zu verthattigen bereithen Ungarn zu erwartten gehabt.

Der general Schmettau solle würcklich in Minichen sich befinden, undt von dem general Lentulus lauffet hier ein bruit, samb selbter zum Preussen übergangen wäre, welches aber die prudentiores nicht glauben wollen, weillen sie von seiner conduite undt treüe besser persvadiret zu seyn vorschützen. Ob die armee bey Pilsen campiren oder cantoniren werde, ist bishero ungewiesz.

Der herr pater Frantz Antoni solle einmahl, als mann von gutten zu Iglau gewesenen zeithen erzehlet, gesagt haben, dass er offtersmahlen, da er qua studiosus mit seinen condiscipulis khegel gespielet, ein hut voll geldtes gewunnen habe, da mann ihm aber fragte, wie viel derer Speler gewesen, zur antwort gabe, sechse undt achte, undt jeder ausz ihnen ins spiel 8—10 oder 12 groschen gebracht habe. Ergo achtmahl 12 groschen ein hutvoll geldtes auszmachen thätten. O quanta hyperbolis figura! Ein andersmahl hat er erzehlet, dass ein jeder Cebachischer bruder (so Iglauer tuchhändler seyndt) von seinen eltern 17 millionen ererbet hat, undt da man ihn fragte, ob er dann wüsse, was ein million wäre, gab er zur antwortt: ein vaszl geldtes. Ecce altera hyperbolis vel plane mendacii species, conclusum ergo est, dass ein Iglauer seye undt solcher sterben werde. Mirabitur ejus verba et dicteria dominus Cenner, et meus venerandissimus dominus Nachodský vix poterit talia dicteria pati probabiliter prorumpet in haec verba: Mentiris pater, hoc non potest esse verum.

Den mir gnadig versprochenen wein erwarte mit freuden, undt werde bei überkommung dessen mit ihme sparsam umgehen, undt solchen ausz lauter sanctus gläsern undt nicht ausz stampel, damit er länger tauren möchte, euer gnaden reichsgräffliche excellentz gesundtheith trincken, undt nachdeme zu gutten trunck ein guttes brodl sich wohl schicket, so konnte es nicht schaden, dass der herr dechandt mir die versprochene vogel mitschicken möchte. Ich ersterbe mit tiefesten respect

euer excellentz gehorsambst unter-
thenige knecht

Prag den 27. August
1741.

J. Hubatius.

Ihro excellentz graff von Schlick undt von Waldtstein seyndt gestern durchpassiret per postam mit 15 pferdten durch das spittelthor auff Radonitz hinaus.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas
comte de Trauttmannsdorff ministre d'etat de sa mtè la
reine d'Hungrie et de Boëme
a Leüthomischel.

14.

V Praze, 31. srpna 1741.

Hubatius sděluje, že pluky Bernesův, St. Ignonův a Karla Palffya leží již v Plzni, kamž se také má dopravovati pěchota z Horních Rakous na vozech, jakž to královský reskript do krajů Bechyňského a Prácheňského

13. [1] Karel Filip hrabí Kýnský zemřel teprve 31. prosince 1742. — [2] Alois Tomáš hrabě Harrach dolnorakouský zemský maršálek zemřel 1742.

nařizuje, což prý ale v době žní je spojeno s velikými obtížemi, jelikož z jedné stanice na druhou 5 mil vzdálenou dodati se má 1200 koní. O Bavořích není prý zpráv, koluje prý však pověst, že Rakousko chce s Francií uzavřít allianci a za to odstoupit pevnost Lucemburk; Sas má prý se státi císařem a Prus má po vyklízení Slezska obdržeti Berg a Jülich. V doušce žertuje, že v Litomyšli mělo by se následkem dobrých zpráv slavit hodně svateb pro rozmnožení štoly děkana Náchodského a k potěšení pana z Cennerů.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnadiger herr herr.

Euer h. r. g. excellentzien hierdurch gehorsambst zu berichten habe, wie nach zu Pilsen sich würcklich nachfolgende regementer: Bernes, S. Ignon undt der Carl Palffy befinden, undt mann die infanterie dahin ausz Ober Österreich auff denen wägen beförderen thue, undt ist wegen solcher beförderung ein königliches rescriptum, so bereiths in die Bechiner undt Prachiner creyssämbter intimiret worden, eingeloffen, welches bey jetziger schnitt-zeith undt stellung der recroutten (so der general Piccolomini übernehmen thuet) eine sehr grosse confusion, massen zu einer jeden station 1200 pferdte erfordert werden, undt die stationes . 5 . meyl weegs von einander distant seyndt, verursachen wirdt.

Von Beyerfürsten ist alles still, undt mann will sagen, dass unser hoff mit der cron Franckreich eine genaue freundtschafft undt alliance mit übergebung undt abtrettung der vestung Luxenburg eingehen, undt hierdurch die gantze comedie undt handlen zu unserer ruhe geendiget, der Sachs der keyser seyn, undt der Preyss das Berg undt Jilische landt nach evacuirung des Schlesien überkommen werde. Deus det, ut veritatem scribam. Inzwischen dero gnadigste protection ferners implorire undt mit gewöhnlicher submission ersterbe

euer hoch reichs gräfflichen excellentz

Prag den 31. August
1741.

gehors. unterth.
J. H. von Kottenau.

P. S.

Diese zeittungen meritiren, dass mann zu Leuthomischel verschiedene hochzeithen mit verschiedenen persohnen, damit dominus Sigismundus Nachodský seine stolam vermehren undt der herr von Cenner einige jucunditatem corporis erfahren mochte, celebriren mochte.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas
comte de Trauttmannsdorf ministre d'etat de sa mté la reine
d'Hungrie et de Boëme
p. Chlumetz à Leüthomischel.

Napříč rukou asi děkana Náchodského:

»von J. Hubatius N. 29
1741.

15.

V Praze, 3. září 1741.

Hubatius zasílaje list hejtmana panství klášterního prelátovi Broumovskému, z kteréhož prý vysvítají plány Prusů, podotýká, že v dopisu se jedná o město Friedland na Svídnicku. Horlí při tom na špatné rakouské vyzvědačství, sděluje, že prapor Wallisův těchto dnů odtáhne z Prahy na Plzeň, kdež stojí toho času již pluky Bernesův, Caraffův, St. Ignonův a Karla Palffya. Vypravuje, že v Praze se zdržující slezský hrabě Schaffgotsch se strachuje holdování Prusku, že ve Vratislavi leží po všech klášteřích 50—400 nemocných Prusů, že kapucíni mají jich též padesát, a žertuje, že by se tam hodil chvástavý P. František Antonín za velitele; konečně sděluje, že z Vídně bylo na Vyšehrad několik děl dopraveno.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

Ausz beyliegenden blatl werden euer excellentz die Preusische gedancken des mehreren ersehen. Dieses blatl hat der praelat von Branau von seinem wirthschafts-haubtmann gestern frühe bekommen. Das darinnen benanndte Friedlandt ist nicht das graff Gallaschische Friedlandt, sondern ein in dem Schweinitzischen fürstenthumb situirter orth. Diese Preüszische unternehmung will anzeügen, dass wür schlechte spionen haben, weillen solche sachen in facie nostrae armadae geschehen.

Das [1]) hier anwesende Wallischische batallion wirdt dieser tagen nacher Pilsen marchiren, undt es befinden sich nunmehro daselbst diese regementer Bernes, Caraffa, St. Ignon undt Carl Palffy. Der schlesische herr graff von Schaffgotsch [2]) lebt hier in lauter traurigkeit undt forcht, damit er den Preüssen nicht huldigen müsste.

Zu Bresslau in allen closter seyndt die Preüsische krancke soldaten zu 300, 400, 200, 100 undt 50 mann einquartiret. Die capuciner haben ihrer auch . 50 ., zu welchen der pater Frantz Antoni vor einen commendanten sich wohl schicken möchte, er würde gewiss mit ihnen alltäglich 5000 schuss ohne einigen bixenspanner machen. Gestern hat mann anhero einige stück auff Wischehrad [3]) von Wien gebracht.

Ich empfehle mich sambt denen meinigen zu dero hohen hulden undt gnaden undt ersterbe

euer excellentz

Prag den 3. Septembris
1741.

unterthänigst
gehors. knecht
J. H. von Kottenau.

[Adr.] A son excellence
monseigneur François Wenceslas
comte de Trauttmannsdorf,
ministre d'etats actuel de sa mté
la reine d'Hungrie et de
Boëme
p. Chlumetz à Leüthomischel.

---

15. [1]) V rukopise die, — [2]) Snad hrabě Jan Antonín Schaffgotsch zemský hejtman na Svidnicku zemřel 12. března 1742. — [3]) Zde zřízena touže dobou dělostřelecká laboratoř.

16.

V Praze, 7. září 1741.

Hubatius potvrzuje dodání dopisu ze dne 30. srpna a sděluje, že pruský plukovník husarů Brankovský učinil vpád na území preláta Broumovského, kdež zapálil dvůr, vzal 120 kusů dobytka, zajal 2 muže a 4 ženy, ale že na zpátečním pochodu byl od husarů rakouských zase napaden a poražen. Dále vypravuje, že jeden radní a syndik města Svídnice byli dodáni do Vratislavě do vazby, protože se opřeli patentům nařizujícím dodání potravin z krajin na hranicích českých. Od baronky Rajské se prý při skládání poručenské přísahy dověděl, že zemřelému jejímu manželi byly jak za nemoci, tak i o pohřbu od Prusů prokázány všechny pocty, že jí i bratru nebožtíka, jesuitovi a professoru theologie, bylo dáno povolení k jízdě do Hlohova, zmiňuje se též o povětří, sděluje, že Robinson má jako zástupce Rakouský vyjednávati o mír s Pruskem, které má podržeti dobytá území, za což by zaplatilo 300.000 zl. a přenechalo by 15.000 mužů proti Francouzům a Bavorům. Francouzi prý stojí již nedaleko Norimberka, o invasi Bavorů prý však není ničeho slyšeti. Píše, že Rakouské pluky u Plzně nečítají prý ani 2800 mužů, což nestačí ovšem k obhájení. Žertuje, že děkanu Náchodskému poslouží proti lehkému onemocnění horečkou nejlépe dobrá tabule na zámku Litomyšlském.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

Euer hochreichsgräffliche excellentz gnädiges schreiben von 30. passati habe mit allen respect erbrochen, undt hierauff zur gehorsambsten antworth diene, dass der Preüsische hussaren-obriste Branikovsky, [1]) von welchem die vorige post eine meldung gethan, einen aussfall in Böhmen gemacht, undt des praelaten von Branau territorium dergestallten schadtlich betretten, dass er einen von seinen besten maÿerhoffen sambt der darbey befindtlichen residentz in brandt gesteckt, undt darvon . 120 . stuck hornviech weggetrieben, zwey manns- undt vier weibspersohnen mitgenomen habe, unterweegs aber von unseren hussaren solle derselbe wiederumben ziemlich geputzt undt geschlagen seyn worden.

Ein rathsverwandter undt der syndicus von Schweinitz haben sich gelüsten lassen, einige die fourage ausz denen Böhmischen granitzen abforderende patenten ohne vorwiessen des Preusischen konigs auszzustreitten, undt sollen dessentwegen nacher Bresslau in arrest gezogen seyn worden.

Gestern habe der baron Reyskin [2]) das juramentum tutorium abgelesen, undt von ihr vernohmen, dass ihren seeligen herrn von denen Preüsen alle ehre, sowohl in seiner kranckeith, als bey dessen beerdigung, indeme derselbe mit begleittung der Glogauer guarnison begraben worden, wiederfahren, sie auch nacher Glogau ohnverhindert passiret seÿe, undt sein bruder von Bresslau, so ein jesuiter undt professor theologiae ist, auch die erlaubnus undt freyen pass sich dahin zu seiner seelen disposition zu begeben erhalten habe.

Mann will sagen, dass der Roubisson [3]) die vollmacht von unseren hoff überkommen, mit dem Preüssen ein frieden mit überlassung derer eroberter örthern

---

16. [1]) O událostech těchto vypravuje podrobněji P. Laur. J. Wintera ve svém článku »Die Benedictinerabtei Břevnov-Braunau in der Zeit der zwei ersten schlesischen Kriege (1740 bis 1746)« v X. ročníku Studien u. Mitth. a. d. Benedictiner und dem Cistercienser-Orden. Též zvl. otisk. — [2]) František Václav Rajský z Dubnice generál Diesbachovského pluku zemřel 3. srpna 1741 na rány, jež utrpěl při dobytí Hlohova Prusy 9. března t. r. Jeho manželka M. Aloisie ovdovělá Küniglová, rozená Lažanská provdala se 1743 za Ferdinanda hraběte Morzina. — [3]) Tomáš Robinson, anglický vyslanec.

sub titulo: uti possidetis einzugehen, worgegen der konig unns 3,000.000 an geldt geben undt 15.000 soldaten überlassen solle, damit mann dem Frantzosen undt Beyrfürste eine zulängliche resistence machen könte. Die frantzosische trouppen sollen schon ohnweith Nurnberg seyndt, jedoch höret mann hier biesz dato nichts von der Beyrischen irruption auff die Bohmische granitz.

Die neulich von mir specificirte zu Pilsen befindtliche regementer sollen innsgesambt nichts mehreres dann 2500 mann auszmachen. Wahrlich, dass ist eine schlechte anzahl zu unserer deffension. Des herrn Nachodský febrilische alteration wirdt gewiszlich ausz einer zierlichen lateinischen anrede seines Podivini, Martini wiederfahren seÿn, allein die gutte Leüthomischler schlosstaffel ist vor solchen zustandt die beste medicin, der mich sambt allen meinigen zu hohen gnaden empfehle undt ablasslich beharre

euer excellentz

Prag den 7. Septembris
1741.

unterth. gehors.
J. H. von Kottenau.

[Adr.] A son excellence
monseigneur François Wenceslas
comte de Trauttmannsdorff, ministre actuel d'etat de sa mté
la reine d'Hungrie et de Boëme
p. Chlumetz à Leüthomischel.

17.

V Praze, 11. září 1741.

Hubatius lituje, že nemůže, jelikož se právě vrátil z Brandýsa, podati zprávu, je-li hrabě Písnic ještě v Praze, a slibuje brzké sdělení v té příčině. Oznamuje, že Šlikovské processy nadále trvají a zmiňuje se o špatných zprávách, dle kterých zamýšlí prý Bavoři a Francouzi útočiti na Vídeň, kamž se proto mnoho dělostřelectva dopravuje. Jak v Brandýse zvěděl, je prý také jenerál Fischer k odjezdu připraven.

Hochgebohrner reichsgraf.

Gnädiger herr herr.

Euer excellentz gnädige handtzeillen habe heutte rechtens erhalten, undt dero gnädigen befehl zufolge berichte, wie dass der herr graff von Pisnitz [1]) die vorige wochen annoch zu Prag gewesen. Ob er aber noch da seye, kann in der wahrheit nicht sagen, indeme ich durch drey täg zu Brandeysz gewesen, undt allererst gestern spatt nacher haus gekommen bin; heutte auch die gelegenheit wegen der ambts-session nicht habe darnach zu fragen, werde aber mit der künfftigen post solches zu avisiren nicht ermangellen. Die graff Schlickische processen bleiben in ihren cursu undt seyndt selbte bieszhero in der schriefftwechslung nicht complet.

Vorgestern seyndt hier üble zeittungen eingeloffen, sambt der Beyerfürst undt Frantzos die stadt Wienn attaquiren wollen, undt dahero seyndt viele artillegeiste

---

17. [1]) Bedřich Karel hrabě z Písnice, jeden z posledních 4 bratří svého rodu.

dahin beruffen worden, undt müssen dieselbe ohnversaumbt sich dahin begeben; ich auch gestern zu Brandeisz vorgewiesz vernohmen habe, dass der general Fischer seine sache eingebagter habe undt sich zu einer abreisen zu bereiten thue.

Ich eÿle zu der landtaffel undt dahero nebst unterthänigster empfehlung schliesse undt in tiefestem respect beharre

euer excellentz

Prag den 11. Septembris
1741.

gehorsambster knecht
J. H. von Kottenau.

[Adr.] A son excellence
monseigneur François Wenceslas comte
de Trauttmannsdorf ministre actuel
d'etat de sa mté la reine
d'Hungrie et de Boëme
à Leuthomischel.

18.

V Praze, 14. září 1741.

Hubatius sděluje, že hrabě Pisnic mešká dosud v Praze, kdež jedná o prodej svého domu prelátu Kladrubskému. Vypravuje o strachu ve Vídni, o zamýšleném odjezdu královny do Štýrského Hradce, o zpátečném pochodu rakouského vojska od Plzně na Domažlice za příčinou zabránění vstupu Bavorů a Francouzů do Čech. Píše, že o podnicích Francouzů není určitých zpráv, ale mají prý v brzku uveřejněny býti francouzské návrhy na rozdělení zemí dědičných. Žertuje, že by mohl děkan Náchodský kázáním a modlením nějak pomoci. — V doušce sděluje, že vojsku od Plzně k Domažlicům odvolanému nařízeno bylo táhnouti k Budějovicům, kdež státi má pozorovací a obranný sbor. Vypravuje o inspekci vojska u Plzně a Chebu princem Kristiánem z Lobkovic, o jeho jízdě do Vídně a Prešpurku a návratu do Prahy, o opětném příchodu pluku Wallisova do Prahy, kamž prý má přijíti také pluk Seckendorfův, tak že bude k disposici k obraně Prahy asi 6000 mužů, zmiňuje se o zamýšleném užití židů a sedláků k pracím opevňovacím v Praze. Píše dále o poděkování knížete Švarcenberka hraběti Šternberkovi za poručenství při zemských dskách, o vyzvání téhož knížete, jakož i jiných německých knížat králem francouzským ku přestoupení na stranu kurfiřta Bavorského a končí zprávou, že bylo měšťanům nařízeno cvičení ve zbraních.

Hochgebohrner reichsgraff.
Gnädiger herr herr.

Meiner gehorsamber verheiszung gemäss diene zur belieblichen nachricht, dass der herr graff von Pisnitz [1]) bieszdato in Prag sich befinde, undt in ein verkauff

---

18. [1]) Hrabě Bedřich Karel z Písnice prodal 25. června 1741 svůj dům na Starém Městě Moricovi vévodovi Saskému toho času biskupu Litoměřickému (archiv městský IV—1076 1)

seines hauses mit dem praelaten von Cladrau stehe, ob aber hierinnfalls reussiren dorffte, dubium est, allermassen mann der geistlichgkeith keine immobiles fundos ohne koniglichen consensus zu verkauffen vermag.

Mann will hier sicher sagen, dass die Wienner in der höchsten forcht leben, undt die königin sich nacher Gratz zu reteriren gedencke.

Unsere bey Pilsen befindtlich gewesene trouppen haben sich nacher Taus, bömisch Domažlitz genanndt, so eine granitz stadt ist, reteriret, umb desto fuglicher denen Frantzosen undt Beÿern den weeg in Böheimb zu praecludiren.

Es gibt hier solche zeittungen von der Oesterrichischer invasion, dass man die wahre beschaffenheith deren frantzösischen unternehmungen ohnmöglich eruiren kenne. Inzwischen seye es wie es immer wolle, so solle es gewiesz seÿn, dass wür in kurtzer zeith die publication deren umb unsere erbländer von der cron Franckreich gemachten theillzettln hören werden. Gott stehe unns beÿ undt erlose unsz von aller hostilität. Des herrn Sigismundi Nachodský von Neüdorff eyffriges predigen undt betten musz zu unseren vortheil ichtwas contribuiren. Ich empfehle mich zu dero hohen gnaden undt ersterbe

euer excellentz

Prag den 14. Septembris
1741.

unterth. gehors.
J. H. von Kottenau.

Vertatur.

Die nacher Tausz von Pilsen zu marchiren beorderte trouppen seyndt nacher Budweis (allwo das observations oder deffensions corpo campiren solle) destiniret worden. Der printz Christian (titl.) seyndt vorgestern anhero, nachdeme dieselbe das Pilszen undt Eger visitiret, undt von dannen nacher Wienn undt Preszburg umb eine auszführliche relation unserer miserablen situation zu geben sich begeben, zurückgekommen.

Im Prag sollen die neülich von hier abmarchirte Vallisische soldaten zurück eintreffen, folgbahr das gantze diesfällige regement sambt der hier bevor befindtlichen wenigen anderen mannschafft, dann dem anhero ankommen sollenden Seckendorffischen regement, zu unserer einiger deffension, damit wür von der feindtlichen überrumplung frey wurden, dienen, bey welcher bewandtnus der sache die hiesige guarnison in 6000 mann bestehen wirdt, die bauren undt Juden sollen unsere fortifications-wercker bevestigen.[2])

Heutt wirdt der furst von Schwartzenberg die vormundtschafftliche dancksagung dem graffen von Sternberg bey der königlichen landttaffel ablegen. Bemeldter fürst hat ein schreiben von konig ausz Franckreich, gleich wie andere teütsche fürsten bekommen, crafft welchen derselbe ersuchet wirdt, des Beyerfürsten parti zu nehmen. Der hiesigen bürgerschafft ist anbefohlen worden sich zu exerciren.

[Adr.] A son excellence
monseigneur François Wenceslas
comte de Trauttmannsdorff ministre actuel d'etat de sa mté la
reine d'Hungarie et de Boëme
p. Chlumetz à Leuthomischel.

18. [2]) Dekretem královské české kanceláře z 11. září 1741 osvobozeny povozy s materialem k fortifikací od placení mýta. (Archiv městský 776 fol. 2.) Židům nařízeno dekrétem královské české kanceláře ze dne 15. září t. r. dodati 300 osob k fortifikací. (Archiv městský 776 f. 1.)

19.

V Praze, 21. září 1741.

Na dopis hraběte Trauttmannsdorffa ze dne 11. září vyličující utrpení poddaných, requirovaných s potahy do Slezska, odpovídá Hubatius zprávou o dobytí Lince Bavory a holdování města i venkova kurfiřtu, který prý ponechal vše v původním stavu s podmínkou, že se bude tolar bráti za 2 zlaté 30 krejcarů. Vypravuje, že kurfiřt platí všecky dodávky armádní, že nechal tři loupežechtivé francouzské vojáky oběsit. V Praze prý se obávají, že kurfiřt bude za 14 neb 16 dnů před hlavním městem, a Budějovičtí žádali prý již o instrukci, jak se mají chovati v případě příchodu Bavorů. Tvrdí prý se, že nepřítel míní vniknouti do Čech ze dvou stran od Waldsassenu s jízdou francouzskou a od Budějovic s pěchotou. Dále sděluje pochod Kristiana z Lobkovic s rakouskou jízdou v počtu 6.000 mužů od Plzně na Přeštice, o odeslání dílu dělostřelectva z Prahy s neznámým určením a o návratu Wallisova prapory z Plzně do Prahy, pro kterou prý určeno jen 900 mužů. V dalším vypravuje, že na opevněních Pražských pracuje na 2.000 lidí placených za denní mzdu 9 krejcarů od všech obyvatelů města vybíranou. Zmiňuje se o odjezdu jenerála Piccolominiho a svobodného pána Netolického do Prešpurka; píše, že všechny pokladny jsou prázdny, obranné vojsko prý odchází a proto prý nezbývá nic jiného, než nepříteli se poklonit. Vypravuje o odjezdu nejvyššího kancléře s panem Jordanem a Kannegiesserem a dvěma kancellisty za královnou do Štýrského Hradce, kamž též císařovna vdova Alžběta s redukovaným dvorem se má uchýliti, o ponechání volnosti druhým úředníkům hledati si útočiště, a o propuštění šesti dvorních dam královnou. Ke konci zmiňuje se o pěkném počasí v Praze, velice zdárně uzrávajícím vínu a zavírá žertovným politováním, že není možno, aby děkan Náchodský mu při pití pomohl.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnadiger herr herr.

Euer excellentz haben geruhet mittelst dero unter. . 11 . currentis an mich erlassener gnadiger zuschrieft die denen armen unterthanen durch die in Schleszien beorderte fuhren entstehende beschwerliche fatiguen zu vermelden, worzu (?) ich unterth. viel ärgere sachen hiemit zu berichten habe ; und es ist vorgewiesz, dass der Beyerfürst die stadt Lintz überkommen [1]) undt die innwohnere daselbst undt auff dem landt ihme gehuldiget haben, er aber hingegen selbte bey ihren güttern, ambtirungen undt nahrungen allerdings wie vorhero erhalten, auch auff seine spesen, jedoch mit dem beding-, dass sie einen harten taller per 2 fl. 30 kr. annehmen müssen, zehren, folgbahr ihnen alles, was zu seiner armee notturfft erforderlich ist, bezahlen thue, undt drey frantzesiche gemeine soldaten, welche bey dem eintritt in die stadt Lintz zu blinderen angefangen, stante pede auffhäncken lassen, umb dadurch zu zeügen, dass er dieses landt behaltener haben wolle.

Nun seÿndt wür in der forcht, dass er zum unsz innerhalb . 16 . oder . 14 . tagen kommen werde, immassen das Lintz von Prag nur . 26 . meÿl entlegen ist, undt die Budweiser bereiths an Mondtag anhero eine staffeta pro instructione, wîe sie sich bey dessen ankunfft zu verhalten haben, expediret haben.

Mann will auch in der wahrheith versichern, dass er mit der Frantzosischer reÿtterey bereiths ein laager bey den Cistercienser closter Waldtsassen, so . 2 . meyl

19. [1]) Lince dobyto 16. září 1741.

von Eger situiret ist, auszgesteckt habe, in willens von jener seithen mit der reytterey undt von Budweiser seithen mit der infenterie unseres liebes landt anzugreiffen. Der printz Lobkowitz hat sich von Pilsen mit unserer cavallerie, so etwann in 2000 mann bestehen solle, auff Přestitz zurückgezogen, undt zweiffelsohne wirdt selbter gezwungen seyn, mit einer so kleinen zahl sich nacher Prag zu reteriren; undt ongeachtet allen diesen, ist ein comendo von unserer artiglerie mit denen von Wienn anhero vor . 14. tagen angekommenen . 10. neüen stücken (so schon würcklich gestern auff dem Viechmarck marcheferttig gestandten) beordert worden, heütte von hier, ohnwiessendt woh, abzugehen.[2])

Das Vallisische nacher Pilsen abgegangene battalions corpo ist wiederumben vor . 3 . tagen nacher Prag zurückgekommen, undt sollen zu unserer deffension allhier 900 mann, worunter die neüe recroutten begrieffen werden, destiniret seyndt. Mann will hier eine mine zur gegenwehr machen, undt dahero arbeithen würcklich seith Mondtag auff denen schantzen . 2000. mann, welche die hiesige innwohnere indistincte des standtes ausz ihren aigenen sackel bezahlen müssen, undt zwar alltäglich einen jeden mann . 9. x. ihre arbeith, so nur . 14. tag tauren solle, bestehet in auffwerffung der brustwehr. [3])

Der General Piccolomini undt herr Netolizky seynd an vergangenen Donnerstag, das ist den . 14. currentis, von hier nacher Prespurg abgereiset, zweiffelsohne umb unsere zu einer diffension untaugliche situation vorzustellen. Unsere steüerambts-cassa ist lähr worden, an der mannschafft fehlet unsz auch, ergo bleibet uns nichts übrieg, als den ankomenden feindt eine reverence zu machen. Der obriste herr cantzler nebst dem herrn von Jordan undt Khanegüesser, dann zweÿen cancellisten folgen unserer konigin (so sich auff Gratz reteriren solle) nach, die kayserin Elisabetha will ihr auch dahin nach reducirter zahl ihres hoffs nachfolgen, der übriegen cantzeley ist angedeüttet worden sich von Wien, wo belieblich, zu salviren; die königin solle auch . 6. hoff-damen abgeschafft haben. Wür haben hier die schönste undt sehr warme zeith, welches uns hoffnung machet, dass der wein dannoch zeitigen werde. Undt dahero ich mich bey jetzigen sehr elenden umbstandten mit einen glasz wein gesundtheit der Leuthomischler gnädiger herrschafft tröste undt betaure, dass zu meinen compagnon, meinen herrn Nachodský, nicht habe, in unterthanigster beharrung

euer excellentz

Prag den 21. Septembris
1741.

unterth. gehors. knecht
J. H. von Kottenau.

[Adr.] A son excellence
monseigneur François Venceslas
comte de Trauttmannsdorf ministre
d'etat de sa mté la reine d'
Hungrie et de Boëme
p. Chlumetz
à Leüthomischel.

---

19. [2]) O ubytování Seckendorfského pluku, Wallisského a Braunova praporu v Praze vydán dekret z královské české kanceláře 19. září t. r. (Rukopis archivu městského 962 fol. 216v až 220). — [3]) O tom vydán dekret z královské české kanceláře do všech tří měst pod datem 15. září 1741. Na Starém Městě Pražském »publikován obci v saalu velikém dne 16. září 1741 v přítomnosti královského hejtmana«. (Rukopis měst. archivu 775 fol. 352v).

20.

V Praze, 26. září 1741.

Hubatius blahopřeje hraběti k jmeninám a sděluje v doušce, že následkem nedojití Vídeňské pošty není zpráv o postupu kurfiřta Bavorského v Rakousích. Tvrdí se prý ale, že mír s Prusy je již uzavřen.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

Zu eüer hochreichsgräfflichen excellentz pretiosesten nahmens-tag thue hiemit meine unterthänigste aggratulation abstatten, mit hertzinniglichster anerwunschung der allerhöchste wolle deroselben durch die vorbitt dero heyliegen nahmens-patroni all-ersinnliche prosperitäten nebst selbst desiderirender gesundtheith bisz in das späteste alter gnädiglich verleihen, mir aber die gnade vergönnen, auff dasz ich diesen meinen wunsch übers jahr wiederhollen kenne, undt möge, der ich mich zu dero hohen hulden gehorsambst empfehle undt mit gröster devotion beharre

euer hochreichesgräfflichen excellentz

Prag den 26. Septembris
an. 1741.

unterthänig gehors.
knecht Joseph
Hubatius von Kottenau.

Mann hat heütte keine Wiener brieffe erhalten, mithin kann mann auch nicht wiessen, was vor progressen der Beyerfürst in Österreich mache? Hingegen will mann versicheren, dasz der frieden mit dem Preysen geschlossen seÿe.

[Adr.] A son excellence
monseigneur François Wenceslas
comte de Trauttmannsdorf ministre actuel d'etat de sa mtè
la reine d'Hungrie et de Boëme
p. Chlumetz à Leüthomischel.

21.

V Praze, 4. října 1741.

Hubatius zmiňuje se, že dopis z 25. září následkem zdržení se Slezské pošty zaviněného pohybem rakouské armády po nepřijetí míru Pruskem, dodán byl teprve 3. října. Vypravuje, že na opevňovacích pracích v Praze, ke kterým musil též sám jednoho muže dodat, pokračuje se tak horlivě, že i 4—5 mil vzdálená panství nucena jsou své robotníky do Prahy posílati; v Praze prý leží pluky Seckendorfův a Wallisův, prapor Braunův, 4 setniny pluku Ogilvyho a Břežská setnina dobrovolnická, kteréžto vojsko prý ale nedostačuje. Sděluje, že k sesílení malého sboru jízdy u Plzně očekávané dva pluky husarů nepřišly, jelikož jich je zapotřebí

k zabránění vpádu Prusů na Moravu a spojení těchto s Bavory. Pokládá za chybu, že vršek zvaný na Šibenici a návrší od Nové brány ke Karlovu, výtečné posice k bombardování města, jsou ponechány v starém stavu, tak že nově zřízená opevnění jeví se býti jen pro ozdobu. Měšťané mají prý postaviti několik setnin a také studentstvo bylo prý svoláno do Karolína k utvoření studentské setniny. Výsledek prý asi nebude valný, jelikož takových studentů jako za Švédů už není a za druhé jsou prý prázdniny. Sděluje dále, že kurfiřt Bavorský kupuje od sedláků Bechyňského kraje dobytek pro své vojsko v Horních Rakousích a platí 6 kr. za libru. Vyhlásil prý také, že kontribuce v tomto kraji má se od 1. října platit jemu. Jelikož berní pokladna pro slezskou armádu byla úplně vyčerpána, a na vojsko v Praze a u Plzně v počtu asi 8000 mužů peněz se nedostává, převzalo prý gubernium všechny peníze z pokladny úřadu solní a pivní dávky do královského berního úřadu, kamž všecky další dávky nutno platit. Mělo se to prý státi již dříve, než bylo asi před týdnem ze solního úřadu zasláno královně do Vídně 60.000 zl. Zmiňuje se o vsazení Vídeňského bankéře Schreyvogla do vězení pro dluh 26.000 zl., kteréžto peníze bude stěžka moci sehnati, jelikož nebude moci dostati těchto peněz z pivní dávky. Radí, aby hrabě Josef ničeho na kapitálu nesplácel, radil prý totéž p. Pokornému stran jeho paní hraběnky. Zmiňuje se, že slavil slavně svátek sv. Františka a oktáv sv. Václava, žertuje o panu Náchodském a končí zprávou, že pan Turba je prý na cestě do Čech.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnadiger herr herr.

Weillen die Schlesische post zweiffelsohne wegen der Preysischen friedensumbsattlung undt hier aufferfolgter bewegung unserer armee an vergangenen sambstag auszgeblieben, so habe ich dero gnadige von 25. passati an mich abgeloffene zuschriefft allererst den .3. currentis erhalten, worauff in gehorsambster gegenantworth zu dienen nicht ermangelle, welcher gestallten mann hier mit auffrichtung der schantzenbrustwehr, worzu ich auch einen mann geben müssen, dergestallten eyffrieg continuire, dass auch die von Prag auff .4. undt .5. meÿl entlegene herrschafften[1]) mit denen robotter zu concurriren angehalten werden. Diese brustwehr wirdt baldt in erforderlichen standt seyn, allein die mannschafft, welche sich selbter in erheischenden fall gebrauchen sollte, ist abgangig, im massen allhier nur das Seckendorffische undt Wallisische regiment, Braunische batallion, Oggilvische .4. compagnien undt die Brieger freÿ-compagnie zu der mit allen ernst ansinnenden deffension vorhanden seÿndt.[2]) Mann hat zu dem zu Pilsen befindtlichen kleinen cavallerie-corpo .2. regementer hussaren erwarttet, undt es seyndt ihnen entgegen die führungscommisarien würcklich ausz dem Kauržimer in den Tschaslauer creysz abgegangen, allein fruchtlosz undt vergeblich, weillen bemehlte hussaren sonder zweiffel bey dermahligen auff conjungirung der Preysischen mit denen Beyerischen trouppen ziehlenden gedancken bey der Schlesischen armee höchst nöttig zu verhinderung des Preÿsischen einfalls in Mähren seyn müssen.

Der Galgenberg undt die von Neüen thor bisz auff Carlshoff befindtliche anhöhe bleiben in ihren zu bombardirung der Neüenstadt sehr tauglichen standt, folgbahr oberwehnte brust-wehre ex naturali situ loci mehr zu einer zier, als deffension dienen wirdt. Mann will die burgerschafft zu errichtung einiger compagnien

21. [1]) Dle tohoto patentu (praes. 24. září 1741) mělo na př. panství Libeňské dodati 39 lidí (Rukopis městského archivu 1884 fol. 221.) — [2]) O ubytování všeho vojska toho času v Praze dlícího vydán dekret z královské české kanceláře dne 3. října t. r. (Rukopis městského archivu 776 fol. 25—31).

anhalten, undt heutte seyndt alle studenten undt alle amanuenses juris practici, dann die übriege, die privilegia universitatis geniessende artium liberalium practici, ins Carolin citiret worden, umb sich zu erklären, ob undt welche unter der universität pfanne stehen wollen? Certe exinde eveniet ridiculus mus, gestallten zur zeith keine selche studenten, wie zu Schwedens zeithen zu finden, undt besonders vacationum tempore.

Der Beÿerfürst solle unseren ausz dem Bechiner creysz zu seiner armee in Ober Österreich mit verschiedenen vivres ankommenden bauren die ochsen abkauffen undt ein pfund fleisch per . 6 . x. bezahlen, auch bereiths bemehlten creÿses innwohnern: womit dieselbe die a 1. ma octobris lauffende contributiones undt andere exactiones publicas ihme zu handen abführen möchten angedeüttet haben. Das letztere brauchet noch eine confirmation.

Undt nachdeme die steüer-ambtliche cassa durch die Schlesische armee gantzlichen evacuiret worden, undt mann zu unterhalltung deren zu Prag undt bey Pilsen befindtlichen undt ungefehr zusammen 8000 mann betragenden trouppen auch einer nahmhafften geldtsumma nöttig hat, als hat gestern würcklich das königliche gouverno alle in dem hiesigen saltz-undt drancksteüerambt befindtliche geldtere in das konigliche steüerambt transferiren lassen, auch denen dieszfalligen deputirten alle künfftig eingehende geldteren dahin abzuführen anbefohlen; wann dieses ehender geschehen wäre, so hatte mann mehrere summas angetroffen, indeme die vorige wochen ausz dem saltzambt 60.000 fl. r. ihro mayestät der königin geschicket worden seyndt.

Der Wiennerische Schreÿvogl ist allhier ankommen undt von denen wechsleren sig. Del Courto undt Thun ein stadt-arrest wegen einer schuldt per 26.000 fl. bekommen; diesen mann wirdt auch hardt geschehen, weillen er keine geldter mehr ausz dem drancksteuer-ambt zur zeith zu hoffen hat. Ihro gnaden den herrn graffen Joseph ist absolute nichts rathsamb einiges capitale ohne relaxation des auff seyne capitalia authoritate regia geschehenen verboths zu geben. Der herr Pokorny hat mir erzellet, dass er von seiner frauen graffin hierinnfalls auch angesprochen worden seye, ich habe aber ihme gesagt, er sollte kein capitale zahlen.

Ich habe gestern St. Francisci fest solleniter ad chorum et focum celebriret, anheütte aber werde die octavam sancti Wenceslai gleichermassen feÿern, ich wünschete dem herrn Nachodský bey mir zu haben, undt ihme gesundtheith euer excellentz ein Jesuiter rausch primae classis anzuhencken. Unsere böhmische hoffcantzeley ist zu betauren, dass sie die fasten so zeitlich anfanget, der herr von Turba sollte unterweegs seÿndt in Böhmen. Wormit mich empfehle zu hohen hulden undt ersterbe

eüer excellentz

Prag den 4. octobris
1741.

unterth. gehors.
J. H. von Kottenau.

22.

V Praze, 7. října 1741.

Hubatius podává zprávu o publikování závěti hraběte Ferdinanda Kinského, kterouž nařizuje testator povinný podíl hr. Leopoldovi na zboží Kratonožském, vydání zbytku dvěma mladším bratrům svým jakožto universálním dědicům a zaplacení 10.000 zl. hraběnce vdově, proti kterémužto poslednímu ustanovení prý hodlá hr. Leopold vystoupiti. — Zmiňuje se o královském reskriptu z Vídně došlém, kterýmžto nařizuje se nedávno do Prahy při-

bylým plukům Seckendorffa a Wallise zpáteční pochod na Plzeň. Je to prý bezúčelné přetěžování vojska a obtěžování obyvatelstva a tak malý sbor prý vůbec nestačí k zadržení silné francouzské armády. Vypravuje o svážení sena, slámy a mouky do Prahy a ukládání do skladišť v domě Kondelíkově ve Vodičkově ulici, na málo bezpečném tom místě, vysazeném bombardování od Koňské a Žitné brány. V pondělí budou prý děla, rozmnožená dalšími 12 malými kusy z Budějovic, z Krumlova a Hluboké, rozestavena na hradbách. Zmiňuje se o dopisu z říše, dle něhož volba císaře má se konati ještě na podzim a kurfiřt Bavorský má býti zvolen císařem a korunní princ Saský králem římským, proti čemuž chce prý kurfiřt Kolínský se svými přívrženci dělat obtíže. Král Polský poslal prý do Drážďan 2000 koní pro dělostřelectvo a hodlá prý s Francouzi Čech se zmocniti. Nařízení kurfiřta Bavorského do kraje Bechyňského k placení kontribuce neukázalo prý se dosud pravdivým. Vypravuje konečně, že kurfiřt Bavorský při hostině u hraběte Khevenhüllera řekl hostiteli, aby královně sdělil, že posila z Uher jest opožděná a proto zbytečná. — V doušce přeje děkanu Náchodskému žertem pobyt v Praze v nynější době a končí, že panské domy v Praze jsou osvobozeny od ubytování vojska, páni musí prý ale, když nechtějí zjednat jinde byt, platit za muže 3 kr. denně.

Hochgebohrner reichsgraff.
Gnädiger herr herr.

Es ist gestern das Ferdinand Kinskische [1]) testamentum publiciret worden, in welchem dem graffen Leopold [2]) nichts mehreres, als die stricta legitima dergestallten verschaffet worden, dass selbter dieselbe an dem gut Kratenau [3]) (so per 151.000 fr. in testamento geschätzet worden) geniessen, undt seinen zweӱ übriegen unmündigen brüderen den nach abzug sothaner legitima überbleibenden rest als haeredibus universalibus, nicht nur allein auszzahlen, sondern auch seiner frauen stiff-mutter wegen deren dem testatori mit studien, reӱsen undt durch die heuraths-praetenten verursachten nahmhaften spesen per modum collationis haereditariae, hievon 10.000 fr. r. capital pro habitatione viduali, verabfolgen solle, welcher letztere passus respectu collationis propter studia undt die ländterreysz sehr hart, undt zufolge der ko. novell. declara: Ee . 13 . wiederrechtlich ist, dahero derselbe sich darwieder sowohl als wieder andere extra testamentum per specialia instrumenta tabularia der frauen stiffmutter von dem testatore gemachte donationes (wie es mann von weithen höret, undt vernünfftiger weӱse muthmasset) rühren dorffte.

Heütte ist eine staffeta und rescriptum von ihro mayestät der konigin anhero ankommen, crafft welchen anbefohlen worden . 5 . battallionen von denen allhier befindtlichen Seckendorffischen undt Wallisischen regementer den künfftigen mondtag von hier nacher Pilsner campement abgehen zu lassen, das heisz die arme soldaten, so unlängst von Pilsen ankomen, undt die auff der Pilsner strasse situirte inwohnere mit dem fürspannweesen und marche-unkosten zu strapiciren undt zu praegraviren, undt dieses umb desto mehr von darumben, dieweillen ein so kleines corpo, so bey Pilsen campiret, einer solchen macht, als die Frantzosische seyn solle, zu resistiren nicht in standte ist.

Mann führet inzwischen anhero alltaglich das stroh undt hey undt mehl ein,

22. [1]) František Ferdinand K. dle Palackého (Josef F. Krška, Choceň) * 1/1 1668 stal se 1723 nejvyšším kancléřem a zemřel 1741 září 22. — [2]) Leopold Kinský narodil se 1713 † 1760 října 24. syn Frant. Ferdinanda. Jeho nevlastní bratří Josef Jan (* 1736 srpna 15) a František Josef (* 1739 prosince 6) synové druhé manželky F. F. Kinského Marie Augusty hraběnky Palffyové († 1759 března 3). — [3]) Kratonohy statek se vsí koupený 1721 F. F. Kinským u Bystřice v okresu chlumeckém (nad Cidlinou).

undt thuet solliches ablegen in das in der Wassergassen in der koniglichen Neuen stadt situirte von alters Kondelikisch [4]) genandte Haus. Weillen aber solches haus bisz in die Stephangasse gehet, als ist solches zu einen solchen magazin sehr übel auszgesucht worden, immasen eine bombe von der vor den Ross- undt Khorn-thor befindtlichen anhöhe dahin gantz leicht undt füglich geworffen werden kann.

Die hiesiege stücke (so mit ohngefehr . 12 . kleinen anhero von Budweisz, Crummau undt Frauenberg zugeführten geschütz anheütte vermehret worden) werden [5]) dem künfftigen Mondtag auff die schantzen auszgeführet werden. Ac si Hannibal ante fores foret. Welche anstallten alle vergeblich zu seӱn scheinen, immassen gleichwie einen feindt die hiesiege stadte anzugreiffen wegen einer hierzu erforderlichen grossen mänge des vollckes sehr beschwersam vorkommen wurde, also auch uns, wann der feindt das gantze königreich an sich brëchte undt uns alle lebenmitteln benehmete, sich in die länge eingesperter undt aller vivres entblöszter zu halten, ohnmöglich wäre.

Ich habe heutte einen sicheren brieff ausz den reich gelesen, welcher vermeldet, dass die kayserwahl noch diesen herbst vor sich gehen undt der churfürst ausz Beӱern zum kayser, dann der churprintz aus Sachsen zum Romischen konig erwehlet werden dörffte, der churfürst ausz Cölln aber nebst einigen seinen anhang denen Holländer, umb sie von ihren uns zu gutten kommendem gedancken zu verhindern, eine querelle d'Allemagne machen wollte.

Der konig ausz Pohlen solle dieser tagen 2000 artiglerie-pferdte nacher Dreszden haben kommen lassen; manniche wollen behaubten undt glauben, dass er bey ankomender frantzosischer trouppen auff die bömische grenze sich un seres landes bemechtigen werde. Patientia! non est adversus fata nec astra vigor.

Inzwischen ist es doch wahr, dass wür durch dieses gantze jahr durch die vorbitt des heyligen Wenceslai undt deren übriegen heyligen landtes patrone gantz wunderthattig, weillen die feindte umb uns, umb undt umb, wie die katze umb den Preÿsz streichen, von aller hostilischen invasion befreuet worden seyndt.

Die nemliche wegen der von dem Beÿerfürsten in den Bechiner creysz auszgeschriebenen contribution auszgestreutte zeittung ist dato nicht confirmiret worden, mithin ist solche vor ein jähres bruit zu achten. Der Beÿerfürst, als er bey einen gewiessen graffen von Kewenhiller in Ober Österreich gespeiset, solle unserer konigin, da er herr graff zu ihr zu gehen sich erkläret, gesagt haben, er solle ihr auszrichten, dass ihr Ungrischer auffboth gar zu spatt, folgbahr unnützig seye. Hiemit alles gott befohlen. Beharre mit tieffesten respect

euer excellentz

Prag den 7. Octobris
1741.

unterth. gehors.
knecht J. H. von K.

Vere optarem dominum Sigismundum Nachodskij de Neu-dorff hocce tempore Pragae adesse pro certo ei nulli scrupuli in orando breviario prae timore et angustiis occurrerent, neque aliquam difficultatem tempore invasionis hostilis se apud aliquam nudam Dianam abscondendi faceret.

. N . [6]) Von der soldaten einquarttirung seyndt hier die herrschafftliche häuser nicht befreӱet, jedoch wann sie die quartier nicht in natura geben wollen, so müssen sie täglich vor einen mann 3 x. zahlen.

---

22. [4]) Kondelíkovský dům dnešní dům čp. 699 ve Vodičkově ulici a čp. 680 v ulici Štěpánské. — [5]) Dekret královské české kanceláře ze dne 5. října t. r. »o vytažení Švarcnberských kusů na šance neb Vyšehrad do ceyghausu« (Rukopis městského archivu 776 fol. 34.). — [6]) Celá poznámka je připsána na vnějším kraji čtvrté strany dopisu.

23.

V Praze, 9. října 1741.

Hubatius děkuje za zaslané víno a přeje hraběti za každou darovanou kapku plný sud vína v Drnholeckém sklepě. Píše, že v sobotu nařízený odchod vojska z Prahy byl zase odvolán, asi následkem toho, že kurfiřt Saský skutečně se postavil proti Rakousku a vyjednávání s hrabětem Khevenhüllerem, který se dnes v Praze očekává, odmítl. Sděluje z událostí dne, že byla postavena děla na hradbách, až na část od Špitálské brány ke Karlovu, že v opevňovacích pracích horlivě se pokračuje, že došlo na práci mnoho poddaného lidu z panství Šternberského, a že byli dva k oběšení odsouzení vojínové pluku Wallisova u šibenice zastřeleni a jiní dva strestáni pruty, že žid jakýsi spadl ze Špitálské hradby a zůstal bez pohromy, a že v Praze se schází množství cizího lidu.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

Eüer excellentz solle hiemit vor den mir gnädig überschickten wein ein unterthanigsten danck abstatten mit gehorsambster versicherung, dass diese bey jetziger fatalen zeith mir wiederfahrene besondere gnade in allen begebenheiten zu demaeriren ohnermangellen werde, undt wünsche, dass vor eine troppen ein vass in dero Dirnholtzer kheller [1]) zuwachsen möchte.

Die am Sambstag mittelst einer staffeta wegen abmarchirung der sich befindtlichen trouppen eingeloffene ordre ist heütte wiederumben revociret worden, undt villeicht von darumben, dieweillen der churfürst ausz Sachsen sich nunmehr wieder unsz würcklich declariret [habe] undt unseren abgesandten graffen von Kevenhiller, der allhier lauth seiner bereiths angekommenen pagage heutte erwarthet wirdt, ohnverrichter sache von sich licentiret haben solle.

Mann hat heütte die stücke auff die schantze auszgeführet,[2]) jedoch seÿndt derer von Spittelthor bisz Carlshoff angefangendt biszhero keine vorhanden, unterdessen thuet man mit der schantzen-bevestigung fleissig continuiren, worzu auch heutte viele unterthane von der herrschaflt Sternberg angekommen seyndt.

Heutte seyndt zwei Vallisische soldaten, so hangen sollen, bey dem galgen archiboussiret worden, undt zwey andere aber von diesem regement haben müssen daselbst durch die spitzkarte lauffen; heütte ist auch ein Jud bey dem Spittelthor von der schantze gefallen undt ohne verletzung wiederumben auffgestandten, ich habe ihme hinauffgehen gesehen.

Es wippelt hier vor leüthe, gott wolle unsz von allen üblen bewahren, womit mich zu ferneren hohen hulden undt gnaden empfehle undt ersterbe

euer excellentz

Prag den 9. Octobris
1741.

unterth. gehors.
J. H. v. Kott.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas
comte de Trauttmannsdorf ministre d'etat de sa mte la reine d'
Hungrie et de Boëme à Leüthomischel.

---

23. [1]) Panství Drnholecké na Moravě v okresu Mikulovském zdědil dle Wolného (Die Markgrafschaft Mähren II. sv. 1. díl str. 276) hrabě František Václav Trauttmansdorff roku 1708 po Václavu Albertu hraběti Šternberkovi. — [2]) Dekret na opatření koní pro vyvežení kusů na hradby 9. října t. r. vydán z královské české kanceláře 6. října t. r. (Rukopis měst. archivu 914 fol. 125—125v).

24.

V Praze, 12. října 1741.

Hubatius pokračuje v líčení opevňování Prahy, zmiňuje se o revokačním reskriptu zakazujícím další vybírání peněz z pokladny solní a nápojové dávky a nařizujícím restituci vyzvednutých peněz, což prý asi stěžka půjde, jelikož 50.000 zl. bylo dodáno armádě Slezské, a poněvadž do berního úřadu neplynou kontribuce následkem odpírání daní ze strany sedláků. Zmíněný reskript byl prý vydán na naléhání města Vídně, obávajícího se o městské příjmy. Sděluje dále vypravování přes Prahu do Plzně jedoucího adjutanta prince Kristiana Definea, syna Břežského velitele, o chystaném míru nebo příměří v Slezsku a končí zprávou o úmrtí pražského bankéře Antonína Schreyvogla ve Vídni a finančních nesnázích vídeňského Schreyvogla toho času v Praze dlícího.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnadiger herr herr.

Ich habe die gnade gehabt durch die von hier abgereiste gelegenheith, durch welche euer excellentz mir den wein zu überschicken gnädig geruhet haben, zu berichten, wie noch mann die vorhande[nen] stücke auff die Prager basteyen ausgeführet. Gestern seyndt auch derer etwelche auff die bey dem Spitel-thor befindtliche bastey gebracht worden. Undt ist zugleich ein rescriptum wegen der saltz- und trancksteuer-cassa revocatorium des ferneren eingrieffs eingeloffen mit dem befehl, die hieraus entnommene geldter zu restituieren, welches aber dermahlen schwerlich oder gar nicht geschehen kan, dieweillen die hieraus erhobene 50.000 fr. in Schlesien zu der armee übermacht worden, undt in das königliche steuerambt keine contributiones einlauffen, massen die bauren mannichen orthes keine contribution zahlen wollen. Die ursach des obigen rescripti revocatorii solle die stadt Wienn seÿn, alldieweillen der Wiennerische burgemeister in fall mann derley in das stadt-banco einlauffende gefälle sistiren wollte, die stadt auff andere gedancken verfallen müsste, sich gegen ihro majestät der königin erkläret haben solle.

Gestern ist der adjutant des printz Christian nahmens Definé, ein sohn des commendanten von Brieg aus Schlesien, nacher Pilsen durchpassieret, undt erzehlet, dass die armee in Schlesien beederseiths sich separieren, folgbahr ein frieden oder armistitium getroffen worden seye. Der Pragerische Schreyvogel, sonst Antoni genanndt, ist zu Wien gestorben. Der Wenrische Schreyvogel hat die relaxations-arrestus zwar von hiesiegen wechselleuthen erhalten, allein hat selbter einen neüen stadt-arrest wegen ihro excellentz h. graffen von Würben [1]) schuldigen 5000 fr. r. capital bekommen. Ich empfehle mich zu hohen gnaden undt ersterbe

euer excellentz

Prag den 12. Octobris
1741.

unterth. gehors.
knecht J. H. v. K.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas
comte de Trauttmannsdorff ministre
d'etat de sa mté la reine d'Hungrie et de Boëme
p. Chlumetz à Leüthomischel.

24. [1]) Hrabě Josef František z Vrbna pán na Fulneku atd., toho času nejvyšší sudí království Českého.

25.

V Praze, 15. října 1741.

Hubatius píše, že zpráva o uzavření míru s Prusy se v Praze potvrzuje a že tím více se jí věří, poněvadž dle konsignace hraběti z Vrbna hejtmanem Fulneckým zaslané má odtáhnouti 7 pluků husarů a dělostřelectva ze Slezska na Moravu. Sděluje, že hr. Khevenhüller jel přes Prahu a že dosud od kurfiřta Saského vyhostěn nebyl, že kurfiřt bude konat 16. října přehlídku vojska, a že 20. míní dle kolující pověsti vtrhnouti do Čech a zabrati Žatecký, Litoměřický a Boleslavský kraj. Dále vypravuje, že kurfiřt Bavorský obdržel na plesu od něho pořádaném zprávu o pohromě svého vojska a že, když se po vykonaném holdování v Linci sám pozval se svými jenerály u nějaké hraběnky, tato prý odmítla přijati odpadlého rakouského jenerála Schmettaua. Líčí pak ústup bavorského sboru na hranici při pouhém spatření výzvědné čety od prince Kristiana vyslané. Sděluje smrtelné onemocnění velkovévodkyně Toskánské vodnatelností, pronájem domu hraběte Písnice hraběti Kinskému, odjezd Kladrubského hřebčince do Uher a projevuje na konec radost nad koupí španělského oře pro hraběcí stáj v Litomyšli a nad získáním bělouše jménem »Hebe« z Rychnova pro sebe. Připojuje dopisu nějaký recept.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnadiger herr herr.

Euer excellentz werden ausz meinen letzteren schreiben zu vernehmen geruhet haben, wie nach der frieden[1]) mit den Preüssen getroffen worden seÿe, welches bieszhero allhier confirmiret wirdt, undt umb so sicherer zu glauben ist, als ich würcklich heütte eine von dem Fulnecker haubtmann seiner excellentz herrn graffen von Würben überschickte consignation des vor die ausz Schlesien in Mahren abgehende . 7 . regementer hussaren undt artiglerie auszgeworffenen in brodt, haber, heü undt stroh bestehenden marche-gehalts gelesen.

Der graff Kewenhiller ist bereiths durch Prag passiret, allein solle derselbe bieszhero von der Chur Sachsen nicht abgeschafft seyn worden.

Den 16. wirdt bemehlter churfürst die general-reveü seiner trouppen[2]) vorgewiesz halten, undt mann zweifflet nicht an seiner den . 20 . hujus geschehen sollenden betrettung unseres landes, auszer dass der mit dem konig ausz Preÿsen getroffene frieden (dessen particularitäten undt modalitäten bisz dato nicht eclatiret seyndt) seine gedancken änderen möchte. Mann[3]) saget, dass er den Saatzer, Leütmeritzer undt Buntzlauer, folgbahr die schönste . 3 . creisze, an sich bringen wollte; andurch wurdte die schonste farb unserem konigreich benommen werden.

Der Beyerfürst hat zu [Linz][4]) ein baal gegeben, undt wehrenden dessen die nachricht erhalten, dass 460 köpp von seiner trouppens von unseren hussaren massacriret undt . 40 . zu kriegsgefangene worden seyndt; welche ohnverhoffte zeittung ihme zu quittirung des baals alsogleich angeleithet hat. Undt das ist die pure wahrheit.

Item solle derselbe sich etwelche tage nach geschehener huldigung, bey welcher daszige burgerschafft bey dem auffzug die hutte mit weisen undt blauen bandtmascheln gezierter gehabt, zu einer daselbstigen grafin sambt einen generalen undt

25 [1]) Dohoda mezi Rakouskem a Pruskem skutečně uzavřena 9. října v Klein-Schnellendorfě dle níž Neipperg měl se stáhnouti s vojskem ze Slezska do Moravy. — [2]) Saským vojskům nařízeno shromáždit se 10. října u Pirny a Freibergu. — [3]) Odsud až do konce odstavce připsáno na dolním kraji dopisu. — [4]) Schází v dopise.

den von uns schändtlich abgetrönnten general Schmetau [5]) zum essen ansagen lassen, welche graffin ihme zur antwortt sagen lassen, es wurde ihr die groste gnade seine durchlaucht zu bedienen, seyn, jedoch den general Schmetau als einen schelm (welchen caracterem sie ihme auch in der anwesenheit des Beyerfursten, da er zu ihr gekommen, wiederholltermassen zugeeignet) konte sie nicht bedienen, sondern seine durchlaucht bitten, ihme zu hause zu lassen. So auch in der thatt geschehen ist.

Der printz Christian hat von seinem Pilsner comando ein corpo von 30 reütter undt von . 9 . in Ungrischer tracht gekleydten officiers-bedienten auff die Beyrische gräntze auszgeschicket, so ba'dt nur die Beÿern solche Ungrisch gekleidte leuthe erblicket haben. selbte vor hussaren gehalten, undt dieses dem daselbst gestandenen Beyrischen corpo angedeüttet; dahero hat dieses corpo sein dieszfalliges laager nicht nur allein alsoglaich quittiret, sondern dasselbe in brandt gestecket.

Die groszhertzogin von Toscana ist sterblich an der wassersucht kranck. Der graff Pisnitz ist zu Prag undt hat sein haus dem grafen Kinský vermüttet per 700 fr. jahrlich.

Die Cladrauer gstitt-parthey ist glücklich in Ungarn abgeseglet; es freüet mich, dass der schöne spanier den Leuthomischler stall zu seiner wohnung auszerkohr. Ich habe ein hibschen schimmel von Reichenau bekommen, alleine ohngeachtet seines gutten aussehens ist selbter von dem herrn Lockner mit dem Nahmen Hebes beehret worden.

Hiemit unterfange mich ein recipe wieder die üble kranckheith, so dem gantzen Teütschlandt poculum laethale verursachen könnte, gehorsambst einzusenden, in tieffester devotion beharrendt

euer excellentz

Prag den 15. Octobris
1741.

unterth. gehors.
knecht J. H. von Kott.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas comte de Trauttmannsdorff ministre d'etat de sa mté la seine d'Hungrie et de Boëme
p. Chlumetz
à Leüthomischel.

26.

V Praze, 19. října 1741.

Hubatius stvrzuje přijetí dvou dopisů, na které následkem puštění žilou nemůže osobně odpověděti, zmiňuje se o špatném stavu věcí, o postupu Bavorů a Francouzů, o zajetí 3 Francouzů rakouskou jízdou, o porážení lesů na bavorské a falcské hranici, o usmrcení a zajetí nepřátelských vojínů, táhnoucích s kradeným dobytkem lesem hraničným; o kvapném pochodu 400 husarů přes Zbraslav na Plzeň, kamž je budou v neděli následovati 2 pluky husarů, o dopravě potravin pro vojsko ze Žateckého, Slánského a

25 [5]) Hrabě Samuel Schmettau bojoval nejdřív pod princem Evženem Savojským, přešel k Saské armádě a pak se zase vrátil k Rakouské armádě. Roku 1741 povolán Fridrichem Pruským do jeho služeb a zaměstnán jako vyslanec na Pařižském a Bavorském dvoře.

Litoměřického kraje. Sděluje, že v Praze se na hradbách pilně pracuje, že u Nové a Špitalské brány byla postavena děla dopravená do Prahy z Hluboké a podává konečně zprávu a úmrtí velkovévodkyně z Toskány a o publikování její poslední vůle.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

Ich habe die gnade gehabt eüer excellenz zweÿ gnädige brieffe gestern auf einmahl zu veneriren, welche eÿgenhändig zu beantworthen durch meine heütige aderlas verhindert werde, immittelst aber zur gehorsambster nachricht diene, dass uns halt sehr übel gehe, dann die Beÿern undt Frantzosen näheren sich von tag zu tag zu Böhmen. Neülich seindt anhero . 3 . Beyrische Frantzosen, so sich auff unserer granitz in einen wirths-haus divertiret haben undt von dem Pilsner cavalliercorpo überfallen worden, durch comendirte reÿtter gebracht worden. In dem Pilszner creÿsz werden die wäldter gegen Baÿern undt Ober Pfaltz verhauet, undt haben die unserige jenseiths auf der granitz situirte landts-innwohnere viele von denen feindlichen zustellung des viechs ausgeloffenen soldaten, da sie mit dem gestollenen vieh die wälder passiret, weggebixet.

Heütte sollen . 400 . hussaren, so ohne rasttag marchiren, das Königsaal passiren, umb sich mit dem Pilsner corpo eÿlferttig zu conjungiren, undt sofort den feindt den zutritt in Böhmen zu verwahren.

An künfftigen Sonntag werden hierdurch . 2 . regementer husaren marchiren eben nacher Pilsen. Die Brigische freÿ-compagnie ist vor dreÿ tagen auch dahin von hier abgegangen, undt es sollen derselben 4 battallionen von hiesziegen trouppen nachfolgen.

Die vivres [2]) vor die armee werden anhero ausz dem Saatzer, Slaner undt Leithmeritzer creÿs täglich zugeführet; an denen schantzen thuet mann fleiszig arbeithen, undt mann hat die von Frauenberg anhero gebrachte stück darauf beÿ dem Neü- undt Spittel-thor gepflantzet.

Die groszhertzogin von Toscana [3]) ist gestorben, ihr testamenten, so eüer excellenz anno 1731 zu Katzow [4]) unterschrieben, ist gestern publiciret worden. Womit mich zu dero hohen gnaden empfehle undt beharre

eüer excellenz

Prag den 19. octobris
1741.

unterth. gehors. J. H. von
Kottenau.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas comte de Trauttmannsdorff ministre d'etat de sa
mté la reine d'Hungrie et
de Boëme
p. Chlumetz
à Leuthomischel.

26. [1]) Celý dopis psán cizí rukou, jedině podpis je Hubatiův. Adressu si patrně již H. napsal dříve. — [2]) O neustálém dovážení potravin do Pražských měst jedná dekret dvorské král. české kanceláře ze dne 14. října t. r. (Rukopis městského archivu 914 fol. 214v.) — [3]) Anna Marie Františka vévodkyně Toskánská opustivši druhého manžela Gastona vévodu Toskánského (jehož pojala za manžela 8. července 1697) odebrala se na svá panství, zvelebila je značnou měrou a zemřela 15. října 1741. (Dle Vlasákova Okresu Uhlířsko—Janovického na str. 79. a d.) — [4]) Panství Kácovské koupila Anna Marie Františka 1726 (října 28.) od Karla Richarda Šmidlína z Šmídlu.

27.

V Praze, 25. října 1741.

Hubatius hořekuje nad vydáním země nepřátelům, líčí ochuzení šlechty a bídu městského a selského lidu, vypravuje o příchodu knížete Lobkovice, který prý táhne se svým vojskem na Moravu a otvírá takto cestu kurfiřtu Bavorskému již v Kladrubech stojícímu. Píše, že byla dodána do zbrojnice na hradě Pražském veškerá děla a střelivo z Plzně, že Pražští mlynáři, tesaři a plavci byli komandováni k stavbě mostu přes Berounku u Lahovic blíže Zbraslavi, určeného ku přechodu sboru knížete z Lobkovic, který, nemoha se Bavorům na odpor postaviti, dal se na ústup s úmyslem spojiti se s moravským a rakouským vojskem. Píše dále, že nepřítel jest do 5 nebo 6 dnů očekáván před Prahou, že královští místodržící hotoví se k odjezdu a že úřady přestanou úřadovat. Přeje si býti teď u děkana Náchodského v Litomyšli a těší se zatím Marcellem Pallingeniem. Zmiňuje se ještě, že husaři spálili u pana ze Salzu v Počernicích 65 sáhů dříví, mluví o zbytečně obyvatelstvu způsobovaných škodách a končí, že o vpádu Sasů není prý ještě určitých zpráv.

Hochgebohrner (reichsgraff).[1])

Gnädiger herr (herr).[1])

Es hat unns das wiederwärttige fatum dahin gestürtzet, dass nach zerfliessung der wegen von verschiedenen potentien angehofften protection wür in procinctu seÿndt in frembde händte zu fallen. O harte schickung gottes! Der adel ist durch die übermässige gaaben aller mitteln entkräfftet, die städte in die gröste armuth gesetzet, undt der arme ackersmann durch die unzahlbare marchen undt proviantfuhren gar umb sein viech, mithin umb alles, gebracht worden.

Der fürst von Lobkowitz ist heutte frühe umb . 8 . uhr anhero ankommen undt ziehet mit seinem in . 4 . regementer reütter, in ein regiment hussarn undt . 3000 . infanterie bestehenden corpo[2]) von hier in Mähren[2]) ausz, wordurch der weeg dem bereiths in das closter Cladrau angekommenen Beyerfürsten anhero frey gebannet worden ist; heutte seyndt auch in das ob den königlichen schloss befindtliche zeüg-haus alle stück undt munition von der stadt Pilsen eingeführet worden; die Prager miller- undt zimmer leuthe, wie auch die flösser, seyndt respective zu erbauung einer brücke undt überflössung besagten fürst Lobkowitzischen corpo nacher Lahowitz (so ein dem closter Königsaal zugehöriges undt ohnweith von bemehlten closter situirtes bey dem fluss Beraun liegendes dorff ist) heutte abgeschicket worden.

Gedachter fürst findet sich nicht in dem standt der Beyrischen armee ein wiederstandt zu machen, dahero umb die galante undt wackere mannschafft zu menagiren, undt das landt einer verwüstung, wann er unglücklich seyn möchte, nicht zu exponiren, hat er sich entschlossen undt vor rathsamb befunden, sich mit der Mährischen und Österreichischen armee, umb daselbst gutte officia zu practiren, cum vis unita sit fortior, zu conjungiren.

Man glaubet, dass der feindt vor Prag in 5 oder 6 tägen eintreffen werde, die königlichen statthaltere werden sich alle reteiren, undt hoc facto alle dicasteria auffhören.

Ich wollte wünschen damahlens zu Leüthomischel nur bey meinen herrn Nachodský zu seyn, umb diesen übel zu entgehen, inzwischen dienet mir der Marcellus Pallingenius mit seinen gedancken: »Quae mala cum multis patimur, leviora videntur« zu einem trost.

---

27. [1]) Pro vypadaný papír doplněno. — [2]) Lobkovic opustil se svým sborem Plzeň 23. října a přešel ve dnech 26. a 27. října přes Vltavu u Zbraslavi, aby se odebral k hlavní armádě Neippergově.

Die neülich hierdurch passirte hussaren haben in einer station undt zwar zu Potschernitz[3]) bey dem herrn von Saltz, allwo sie campiret, . 65 . koltfter holtz verbrendt; was anderwärttig verbrendt worden, ist leicht zu erachten. Was vor holtzwerck die cavallerie bey Pilsen mag verbraucht haben, ist auch leicht zu schlüessen. Proh dolor! Dass alles dieses denen innwohnern zum grossten schaden fruchtlosz geschehen seÿe. Von dem Sachsen, ob er schon in Böhmen eingefallen, ist biszdato keine sichere nachricht eingeloffen.

Ich empfehle mich euer excellentz zu hohen gnaden undt mit der grössten traurigkeith undt besturtzung beharre

eüer excellenz

Prag den 25. Octobris
nachts umb 11 uhr
1741.

unterth. gehorsambste
knecht J. H. von K.

[Adr.] A son excellence
monseigneur François Wenceslas
comte de Trauttmannsdorf ministre d'etat de sa mté la reine
d'Hungrie de Boëme
p. Chlumetz à Leüthomischel.

28.

V Praze, 29. října 1741.

Hubatius podává zprávu o sproštění jeho i ostatních veřejných úředníků úřadů, o tklivém loučení se a o svém duševním rozrušení. Dále píše o povzbuzování lidu k obraně města, o odvážení polních děl, o panujícím strachu následkem příprav k obraně a o nedostatku branné moci, pozůstávající jen asi ze 2000 mužů milice a invalidů a 3000 občanů. Sděluje, že nepřátelský sbor u Plzně stojí nehybně, naproti tomu ale že sbor jižní postupuje k Budějovicům, a že princ Lobkovic ustupuje přes Zbraslav do Kouřimského kraje a odtud dále na Moravu. Vypravuje o nastávajícím odjezdu místodržících z Prahy, o předání moci v městě městským hejtmanům a velitelům a o dalším vedení správy v krajích krajskými hejtmany. Zaznamenává pověst, že Prusové stojí již v Hradeckém kraji, zda jako přátelé či nepřátelé, prý se ale neví; princ Kristian Lobkovic prý se rozhorlil na hraběte Neipperga, protože o postupu Prusů nepodal žádné zprávy. — Naříká na zlé poměry, oznamuje očekávaný příchod hraběte Adama do Prahy, zasílá místo žádaného opisu jen výtah z testamentu velkovévodkyně Toskánské, zmiňuje se o zákazu dvoru vídeňského stran vydání Toskánské pozůstalosti manželce vévody Ferdinanda Bavorského a o propuštění hraběte Goltze ze služeb vévodských.

Hochgebohrner reichsgraf.
Gnadiger herr herr.

Nun bin ich von meinem dienst, gleichwie alle statthaltere, appellations-räthe undt übriege in dicasteriis stehende officianten, abgedankt[1]); die am vergangenen

27. [3]) Václav Kliment rytíř ze Saltzu pán na Počernicích.

28. [1]) Dekret král. české kanceláře »dass alle dicasterien aufhören thuen« ze dne 26. října t. r. viz ruk. měst. arch. 962 fol. 231 v. a d., jakož i v rukopise 776 fol. 41 v. a d. (»O rozdělení neb disolvírování král. místodržících« atd.)

freytag geschehene valediction ist nicht ohne heyffigen tränen abgeloffen, jetzt bin ich aller arbeth befreüet, alleine die gedancken beunruhigen mein gemüth dergestallten, dass mehr nachts wache als schlaffe, besonders da mann die hiesiege burgerschafft zu einen wiederstandt auff dem rath-haus (allwo der herr commendant sambt dem platzmajor bereiths dreymahl in persona erschienen) animiret, undt nachts die von einer mittleren undt in das feldt tauglichen grösse auff denen schantzen befindtliche stücke heimblich wegführet; undt wann auch diese praeparatoria, so zu einer formliche undt etwas ausgebiger gegenwehr unkräfftig seÿndt, nur auff einen schein gemacht werden, so kann doch das unglück mannichen ehrlichen mann treffen, dass zeith der nur auch ein eintzigen tag taurenden opposition sein leib, haus undt vermögen darauf gehen mag; mit ein wort, gleichwie terror mortis pejor est morte, also auch die praeparatoria der deffension machen uns umb so mehr forchtsamber, als der feindtliche angrieff selbsten indeme wür[3]) nichts mehr an regulirter militz sambt denen hier anwesenden invaliden dann 2000 mann haben, undt die wehrhaffte burgerschaft kaum 3000 mann auszmachen konte. Der feindt, so bereiths nacher Pilsen[4]) ankommen, rühret sich nicht von der stelle, wohl aber der gegen Budweisz avanciret auff uns imer weither. Der printz von Lobkowitz marchiret mit seinem corpo über Königsaal in den Kauržimer creysz, undt von dorten wirdt er sich durch den Tschaslauer creysz in Mähren reteriren.

Unsere statthaltere sollen sich alle reteriren von Prag, undt die stadt wirdt denen stadthaubtleuthen undt dem comendanti anvertrauet, die creyse aber werden durch die creysz-haubt-leuthe regiret. Besagte herren statthaltere seÿndt biszhero nicht weg von hier, sondern erwartten noch eine staffeta von Preszburg.

Der Preysz solle bereiths in den Königgratzer creysz eingeruckt seyn,[5]) undt man kann nicht wiessen, ob er unsz zu hilff, oder wieder unsz komme. Der printz Christian hat hievon kein aviso von Neüberg bekomen, undt dahero wieder ihme Neüberg, hautement fulminiret hat. O miser rerum status; jetzt muss ein ehrlicher mann den hart undt mit blutigen schweisz ersparrten kreützer verzehren. Ihro excellentz der herr graff Adam werden hier heütte erwarttet. Die anverlangte abschriefft des Toscanischen testamenti kan dermahlen nicht beÿgeschafft werden; dahero habe dessen contenta selbst in der kürtze verfasset. Von hoff ist verbotten worden der hertzogin Ferdinandin adition der mütterlichen verlassenschafft nicht anzunehmen. Der graff von Goltz ist bey ihr hertzogin ausser aller activität gesetzet worden. Womit mich empfehle zu hohen gnaden undt ersterbe

euer excellentz

Prag den 29. Octobris
1741.

unterth. gehors. knecht
J. H. v. K.

Extractus des groszhertzoglichen testamenti.

Vor die heyliege in verschiedenen kirchen in- undt auszer landes zu celebriren kommende messen	4044 fr. r.
Einer jeden auff ihren herrschafften befindtlichen kirchen . .	100 fr.

---

28. [2]) »O žádanou anticipatí 30.000 zl., k pezelstně defensí měst Pražských« dekrét z 27. října t. r. Rukp. měst. arch. 776 fol. 42 a d — [3]) Větu »der feindtliche angrieff selbsten indema wür« připsal Hubatius dodatečně na vnitřním okraji dopisu. — [4]) Ve skutečnosti opanoval bavorsky jenerál Minuzzi Plzeň již 26. října. — [5]) 3. listopadu dorazil dědičný princ Anhalt-Desavský s vojskem pruským do Hradce Kralové a následujícího dne obsadil Mladou Boleslav.

Vor das vor ihre seele alljährlich in allen auff ihren herrschafften befindtlichen pfarrkirchen in perpetuum zu halten komende anniversarium einer jeden pfarrkirche [illegible] . . . . 6 fr.

Begraben hat sie wollen werden auff ihrer herrschafft neben ihren ersten fürstlichen herrn herrn ehe-gemahl.

Denen unterthanen alle alte schulden dergestallten verschaffet, dass sie von denen debitoribus eingemahnet, undt zur abstossung der contributionen, damit ein jeder hievon participiren möchte, verwendet werden möchten.

Die universal-erbin ist die hertzog Ferdinandin ausz Beyern, als ihre eheleibliche frau tochter.

Ihrem verstorbenen respective aydam undt ehe- gemahl . . 20.000 fr.

Item hat derselbe sambt ihr erbin die herrschafft Tachlowitz zufolge der ehepacten in communione geniessen.

Ihre zwey hertzogliche enickel undt respective söhne sollen post mortem haeredis jure substitutionis bemehlte herrschaft Tachlowitz proprietarie jedoch dergestallten überkommen, dass sie ihrer hertzoglichen schwester . 200.000 fr. r.

verabfolgen sollen

Dem marggraffen von Baaden ein pferdt undt	1.000 spec. ducaten
Der hoff-dame von Wolffeskhel	5.000 fr. r.
Der hoff-dame Benedin	5.000 fr. r.
Der freule von Wrschowetz	2.000 fr. r.
Der freüle von Schlauersbach	2.000 fr. r.
Dem hoff-cavallier von Wallbrun	10.000 fr. r.
Dem hoff-cavallier graffen von Goltz	30.000 fr. r.
undt alljährlich ad dies vitae	1500 fr. r.
Ihrem gewesten page baron Staržimský	5000 fr.
Ihrem würcklichen page von Audrtz	5000 fr.
Ihrem hoff-caplan baron Hieserle	1000 fr.
Ihrem stollmeister Schleichert	3000 fr.
Ihrem cancelisten	2000 fr.
Ihren cammerjungfern einer jeden	100 ducaten
dem stubmensch	100 fr.

Allen hoff-officiers undt wirttschaffts- und haus-bedienten halbjährige besoldung.

29.

V Praze, 1. listopadu 1741.

Hubatius doufá ve správné dodání svého dopisu ze dne 29. října a stvrzuje přijetí Trauttmansdorffova psaní s podotknutím, že před obležením města píše asi dnes naposled. Brány prý budou zazděny až na tři, a ty budou obsazeny měšťany a tovaryši. Domácí pán jeho musel prý dodati k obraně vedle tří jiných mužů ještě čtyry sladovníky, a pisatelovi vlastní dva sluhové byli prý též zaznamenáni pro obranu, jelikož velitel míní přece jen město hájit. Vypravuje dále, že Bavoři stojí již u Zbirova a mají Plzeň

v moci, že bavorský jenerál Minucci vzal si ze stáje hraběte Norberta Trauttmansdorffa nejlepšího koně, jinak prý ale Bavoři platí všecko hotově. Píše o vtrhnutí nepřítele do Budějovic, o snažení jeho spojiti se přes Písek se sborem Plzeňským, o postavení prince Kristiana z Lobkovic u Černého Kostelce, který prý asi neustoupí na Moravu, jelikož nechal zase most u Zbraslavi strhnouti, o bezdržení se místodržících v Praze a o přivezení zachráněných zásob z Plzně do Prahy. Mluví o pověsti, že v Hradci Králové leží 1000 Prusů a že ostatních 12 pluků odtáhlo do kraje Boleslavského, připomíná výrok jenerála Schverina k hraběti Kaisersteinovi a sděluje o vtrhnutí Sasů do Čech. Píše, že dle dopisu pana z Luxensteina přijel vévoda Lotrinský do Znojma, kamž následovati ho má 40.000 Uhrů, což prý pochybné a málo platné jest. Zmiňuje se též o pověsti o vtrhnutí prince z Hildburghausenu z Italie přitáhnuvšího do Bavorska a dodává, že koluje po Praze množství si odporujících zpráv. Zprávy z krajských úřadů a odjinud došlé se prý tají. Slibuje dle možnosti další zprávy. — V doušce připomíná, že právě tomu 93 let, co vykonal staroměstský magistrát poprvé následkem odražení Švédů učiněný slib přijímati svátosti v Týnském chrámu. Prosí dále o přímluvu u jenerála dělostřelectva v Litomyšli stran postupu vnuka svého bratra, dělostřeleckého puškáře, sděluje pak, že místo očekávaného hraběte Adama došla jen téhož zavazadla. Končí zprávou, že husaři v zemi loupí, a že v Praze je jich padesát pro výzvědnou službu.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

An richtiger überliefferung meiner von 29. passati an euer excellentz erlassenen gehorsamsten zeilen trage kein zweiffel, undt bestettige hiemit hingegen den richtigen empfang dero von 25. besagten monaths mir gnadig zugeschickten schreibens, worauff in unterthaniger antworth nicht verhalten sollen, dass es nunmehro mit unsz geschehen seÿe, undt villeicht diese schriefftliche bedienung, die ich an euer excellentz mit unterthanigster dancksagung vor alle mir erwiesene hohe gnaden abgehen lasse, die letzte seÿe, immassen morgen nur dreÿ thör eröffneter bleiben, die übrige aber alle vermauret werden sollen.

Die burgere sambt denen handtwercksgsellen werden heütt abendts die thör besetzen. Mein hausherr allein muss dreÿ mann nebst[1]) .4. vacirenden breÿerleuthen geben, undt mann hat auch von seithen des herrn stadthaubtmanns meine zweÿ bediente vor wehrhaffte undt taugliche leüthe eingeschrieben; [2]) undt dieses geschiehet alles, weillen der hiesziege commendant die stadt, ohngeachtet der sich zu einer formalen deffension eraignenden ohnmöglichgkeith, dennoch wehren will.

Die Beÿrische trouppen sollen schon zu Zbyrow seÿn, mithin sicher zu glauben ist, dass sie anhero in drey tagen gantz füglich undt commode ankommen kennen. Die stadt Pilsen ist schon gewiess in Beyrischen händten.[3])

Zu Temitz bey dem (tit.) herrn Norbert graffen zu Trauttmannsdorff hat der Beyrische comendirende general Minucii (so ein feiner herr undt origine Piemonteser, nativitate aber ausz Beÿrn seyn solle) sich das beste pferdt ausz dem herrschaftlichen stall zugeignet. Es sollen aber biszhero diese trouppen alles, auser des habers, heü undt stroh, mit baarem geldt bezahlet haben. Die stadt Budweisz solle auch bereiths in die feindtliche hände gerathen, undt ein detachement von

29. [1]) „nebst 4 vacierenden bräuerleuten" připsáno Hubatiem na vnitřním kraji. — [2]) Dekrét „damit die cavaliers als auch geistlichkeit ihre bedienten auf die pastionen mit ober und untergewöhr versehener schicken sollen" viz rukp. měst. arch. 962 fol. 236 a d. — [3]) Bavorské vojsko zdržovalo se po čas 26.—29. října skutečně v Plzni.

denen daszig en trouppen über Písek, Strakonic umb sich mit denen Pilsner zu conjungiren, abgegangen seyn.

Das printz Christian Lobkowitzische corpo ist vorgestern zu Schwarz-Kostelec, der hertzogin von Savoÿ gehörig gewesen; ob aber solches corpo weiter in Mähren marchiren werde, ist daran umb so mehr zu zweifflen, weillen der printz Christian die bey Konigsaal gemachte brücken wiederumben abnehmen undt auffheben lassen umb sich villeicht derselben ferners gebrauchen zu kennen.

Unsere herren stadthaltere excell. seyndt biesz dato noch in Prag, jedoch die dicasteria sammentlich bleiben verpetschirter. Heütt hatt man das Pilsner proviant, so der printz Christian salviret, anhero von Konigssaal mit 200 wägen gebracht, undt solches in die Kotzen undt das Alte Gericht abgelegt. Die Preüsische trouppen sollen bereiths zu Königgrätz ankommen, undt hievon daselbst 1000 mann geblieben. Die übriege aber, deren . 12 . regementer seyn sollen, in den Buntzlauer creysz zu marchiren beordert worden seÿn. Es solle auch der general Schwerin den graffen von Kaÿserstein, da er ihme ob sie als feinde oder freinde kometen, gefraget, gesagt haben, das gienge ihme nichts an, er würde schon die suit sehen, imitelst solle er nur die vivres verschaffen.

Letztlichen kommet das gröste zu berichten: Wienach nemlichen der Sachs[4]) mit einer menge schwerer artiglerie undt munition unseres liebes, jedoch trostloses vatterlandt betretten habe. Mann kann nicht wiessen, ob er als freindt, oder feind ankommen werde. Von Pressburg habe gestern einen Luxensteinischen brieff gelesen, welcher vermeldet, dass der hertzog von Lothring diese Woche zu Znaim ankommen, undt ihme 40.000 Ungren (so unglaublich dermahlen zu seyn scheinet) nachfolgen sollen. Undt wenn es auch wahr werden sollte, was wirdt uns solcher helffen, wenn wür immittellst in die feindtliche hände gerathen söllten. Das ausjagen des hereinkommen mögenden feindts würde uns herter vorfallen, als die erste ergebung.

Der printz von Hilburgshausen solle auch bereiths mit den ausz Wallischlandt ankomenden corpo das Beyrische landt (was fast in so kurtzer zeith[5]) unmöglich ist) betretten haben. Mann will auch sagen, dass eine mänge der Tyroler schützen ihm nachfolgen solle. Es seÿndt hier so differente erzehlungen, dass man fast nichts glauben kann. Die ankomende creyszämbtliche undt andere staffeten werden in dem geheimbe gehalten, dass nur etwelche wenige derer innhalt erfahren. Womit mich zu hohen hulden undt gnaden empfehle undt mit unterthänigster versicherung, dass allen fleiss anwenden werde, wenn es nur möglich seyn wirdt, mit meiner correspondence euer excellentz gehorsambst zu bedienen, beharre

Euer Excellenz

Prag, den 1. Novembris
1741.

unterthänigst gehorsambster Knecht.

Heütt seÿndt . 93 . Jahr, dass der Altstädter magistrat ihr gemachtes votum wegen der Schwedischen repussirung das erstemahl in der Thein- irche mit der heyliegen comunion angefangen, und heutt ist die gröste forcht des ankommenden feindtes. Magna differentia!

Undt weillen der (titl) herr General von der artiglerie bey eüer excellentz zu Leuthomischel in quartier sich befindet, als unterstehe mich gehorsambst zu bitten, bey deroselben meinen petit neveu ex fratre nahmens Franz, so ein pix-

29. [4]) Počátkem listopadu vpadlo na základě vzájemných smluv s Francouzy a Bavory na 20.000 Sasů do Čech. — [5]) „in so kurtzen zeith" připsáno Hubatiem na dolním kraji dopisu.

meister ist, gnädig zu recomendiren, womit er, data occasione et positis meritis prae caeteris paribus, avancieret werden könte.

Ihro excellentz der herr herr graff Adam seyndt gestern anhero noch nicht ankommen, jedoch . 6 . fuhren mit der pagage seyndt arriviret. Er wirdt das herrn graffen Fridrich haus bewohnen. Die hierlandes befindtlichen husaren thuen auff denen Stra-sen verschiedene rauberey begehen. In Prag befinden sich ihrer . 50 ., so zu recognoscirung gebraucht werden.

30.

V Praze, 4. listopadu 1741.

Hubatius pokračuje v korrespondenci, jelikož pošty ještě jezdí. Vypravuje, že spojení Bavoři a Francouzi z Plzně se nehýbají, že upravili kostel dominikánů tamtéž za nemocnici a že tropí, zvláště Francouzi, mnoho škody. Sděluje, že došel na administraci, na místě místodržitelství zřízené, manifest kurfiřta Saského, prohlašující téhož za krále Českého, kterýžto manifest byl zaslán královně. Prusové prý zabírají Hradecký a Boleslavský kraj pro Sasy, takže již polovice království jest v rukou nepřátel. Vypráví, že brány Špitálská, Žitná a Strahovská jsou uzavřeny a Koňská zazděna a že měšťané a milice stojí ve dne v noci na hradbách. Zmiňuje se o úrazu měšťana Staroměstského, udává dávky na chlébě a penězích službu vojenskou konajícím měšťanům, studentům a jiným obyvatelům, k čemuž přispěli stavové penězi na 14 dnů. Vypravuje, že stavové zaplatili ze solní a nápojové dávky na to havelský úrok z kapitálů Pražanům dlužných a dali úředníkům místodržitelským čtvrtletní plat předem; z masa, tabáku, z nápojů se prý žádné dávky neplatí a žádná kontribuce neodvádí. Sděluje, že hrabě Adam dojel do Kutné Hory, a obává se, že v Praze budou míti místo *martinských rohlíků saské podkovy a strachuje se o své jmění. — V doušce poznamenává, že Saské vojsko nečiní v zemi žádných nesnází a žádá jen slámu zadarmo.*

Laudetur Jesus Christus. Amen.

Nachdeme ich in dem standt bin zu schreiben, undt die posten dato ihren lauff haben, als habe eüer excellentz verheistermassen hiemit gehorsambst berichten sollen, wienach die zu Pilsen befindtliche Beyrische trouppen daselbst ohnweigerlich beharren, undt weillen dieselbe mit denen Frantzösischen vermischt seÿnd, so thuen die daselbstige burgere von denen letzteren grosse ungelegenheiten undt schaden empfinden, zumahlen selbte ausz der Dominicanerkirche ein soldaten-krancken-haus, ohngeachtet aller bitte undt remonstration der hierdurch dem allerhochsten gott geschehenden unehre, gemacht haben; undt obschon derorthen eine überausz schöne bequemlichkeith zu campiren auff der haidt undt wiessen, ohne der winter-saath einen schaden zu verursachen, vorhanden seye, so haben dieselbe dennoch hierzu die besäte feldter erkohren undt seyndt dergestallten hoffärtig, dass sie auff die von denen Beyrischen generalen einem undt dem anderen gegebene salva quardia nichts geben, sondern allerorthen ihre herrlichgkeith exerciren, auch das unauszgedroschene getraÿdt in ermangellung desz stroh unter die pferde streüen.

Gestern ist anhero an die cassatam locumtenentiam in publicis et politicis von darumben angestellte administration, weillen die hiesziege magistraten vigore privilegiorum finito bello Svecico acceptorum von dem in militari angesetzten comendanten nicht dependiren, ein chursachsisches manifest undt declaration eingeloffen,[1])

30. [1]) Manifest Fridricha Augusta ze dne 28. října 1741 s »Ursacher, velche ihro königliche mejestät in Pohlen und churfürstliche durchlaucht zu Sachsen veranlassen mit gewaffneter

crafft dessen dieser hoff seine resolution, wie dass nemlichen er ein konig in Böhmen ruptam per pacem cum rege Borussiae unitam sanctionem pragmaticam nunmehro seyn wolle, eroffnet hat, mit diesem ferneren zusatz undt betrohung: »dass er die sich ihme submittirende beschützen, die wiederstehende aber mit ernsthafftlichen zwangs- mitteln ankreiffen werde.« Hierüber haben gleich unsere herren statthaltere bey dem herrn obristen burggraffen [2]) (so heütte frühe von hier zu unserer armee abgereiset) eine conference gehalten, undt dieses manifest ihro mayestat der konigin zugeschicket.

Die Preüssen occupiren den Königgratzer undt Buntzlauer creysz, und soviel mann höret, zu handen der Chur-Sachsen. Bey welchen umbstandten bereiths der Bechiner, Prachiner, Pilsner, Saatzer, Leuthmeritzer, Buntzlauer undt Koniggratzer creysz, mithin mehr dann die helffte unseren konigreichs, in feindes handte gerathen ist.

Nun stehen wür so frisch als die butter an der sonne, oder wie mein herr Sigismund mit seiner beredsambkeith vor dem churfürsten von Mayntz gestandten ist. Das Spiteltohr, Kohrn- und Strahoffer-thor seÿndt versperet, das Rossthor aber gar vermauret worden. Die burgere undt die hier anwesende wenige militz stehen bereiths von Donnerstag an tag undt nacht undt zwar unter freÿen himmel auff denen schantzen; ein burger von der Altstadt ist vorgestern nachts von dannen heruntergefallen, undt ein fusz undt eine handt gebrochen. Ein jeder burger, der da auffzieht, bekommt täglich . 10 . x, 2 pfundt brodt, ein innwohner und handtwercksgesell . 7 . x, 2 pfundt brodt, ein student, massen dieselbe auch heutte auffgezogen seyndt, bekommet täglich . 17 . x, 2 pfundt brodt; worzu das erforderliche geldt die herren stände auff . 14 . tag hergegeben. Das in dem saltz- undt dranck-steuer-ambt vorhandene geldt haben die herren stände erhoben undt darmit das von denen denen hiesziegen herren innwohnern schuldigen capitalien pro termino sancti Galli verfallene interesse bezahlet undt der statthalterischen cantzeley officianten ein quartal anticipiret.

Nun hat der fleischkreutzer [3]) und tabaque assalto auffgehöret, auch die contribution, weder die drancksteuer will niemandt zahlen. Ihr excellentz der herr graff Adam haben ihre resolution changiret, und seyndt nacher Guttenberg ankommen. Ich förchte, dass wür anstatt Martini-hörel sachsische huffaÿsen sehen werden, undt dahero bin in lauter ängsten umb das meinige wenige vermögen, was mir gott gnadiglich durch meine schwere arbeith bescheret hat, damit solches durch ein entstehendes feüer, welches die mänge deren in die stadt zu werffen destinirten bomben, massen mann sich dennoch wehren will, gantz leucht verursachen könte, nicht in die aschen gelegt würde. Fiat voluntas domini! Ich bin zu allen bereith undt beharre

euer excellentz

Prag, den 4. Novembris
1741.

unterthanig
gehorsamer
Knecht.

Die Sachsische Volcker machen keine ungelegenheith in landt, undt begehren nichts anderes, als das strohe gratis.[4])

---

handt in das königreich Böheimb und andere zu der succession maj. Karl des VI. wayl. gehörige lande anzurucken. Dresden im Monath October 1741.« v rukp. měst. arch. 645 fol. 64 a d. — [2]) Dekrét z 25. října t. r. »o commissí u jeho excell. pana nejvyššího purkrabího držánu mající« viz rukp. měst. arch. 776 fol. 40v. — [3]) Dekrét administrace »O masa slewung« z 3. listopadu t. r. v knize měst arch. 776 fol. 44v. — [4]) Celá poznámka připsána Hubatiem dodatečně na dolní kraj druhé strany.

31.

V Praze, 8. listopadu 1741.

Hubatius děkuje za dopis ze 4. listopadu, naříká na opuštěnost Prahy, sděluje, že Sasové, ačkoliv zdrženi dopravou svého těžkého dělostřelectva, stojí již u Litoměřic, Prusové že postoupili k Brandýsu, Bavoři prý nehýbou se z Plzně, kdež nařízena byla viktuální taxa. Líčí vzdání se Plzně za dojemných ceremonií dosud nikdy dobytého města Plzně nepřátelskému veliteli, vypravuje o zajetí dvou francouzských dobrovolníků rakouskými husary a o vniknutí pruského štábního důstojníka do Prahy. Referuje, že jižní sbor Bavorský opevňuje Budějovice a že postoupil až k Táboru a že setnině studentů, kterýmž věnovali Pražští židé zelenobílé stužky, velí hluchý hrabě Kolovrat. Sděluje, že kníže Dessavský stojí v Mladé Boleslavi, velitel pražský obdržel prý rozkaz od královny obhájiti město. Zpravuje o smrti hraběnky Písnicové, která změnila testament svůj den před smrtí, a o chování se hraběte. Zaznamenává pověst, že jenerál Bellisle dlí v Prešpurku s návrhem svého krále na rozdělení zemí dědičných, což státi se má do 14 dnů bez dalšího válčení.

Son excellence.

Dero gnädige zuschriefft von . 4 . currentis hat mir in jetzigen trublen zu einem besonderen trost gedienet, worüber nebst gehorsambster dancksagung vor die gnädige versicherung dero fernerer güttigsten protection in antworth nicht bergen solle, wienach die hiesziege von der gantzen weldt verlassene haubt-stadt mit dem propheten undt psalmisten David »expectans expectavi et intendit mihi«, zur zeith singen, undt wer sie besuchen werde, wartten thue.

Der Sachs ist schon bey Leithmeritz,[1]) und dessen anruckumg wirdt durch die schwere artiglerie, so grünn und schön mundiret seÿn solle, retardiret. Der Preiss[2]) ist schon mit seinen trouppen bisz auff Brandeis extendiret worden, die herren officiers lassen sich sowohl derorthen, alsz auch zu Chlumetz, in denen waldtreviren zahlreich anblicken.

Der Beÿerfürst bleibet zu Pilsen unbeweglich, undt solle derselbe derorthen auff die victualien ein tax gemacht haben, nemlichen . 1 . strich khorn per . 2 . fr., ein bindt bier per . 4 . x, ein pfundt fleisch per . 4 . x. Die Übergabung dieser stadt solle dem erzehlen nach mit einer erbarmenswürdigen arth durch viele wohlgekleidte undt coefirte jungfer, so die schlüssel von denen stadt-thören auff einer silbernen tace in signum der jungferschafft (massen diese stadt ab origine sua von keinen feindt erobert worden) dem comendirenden general übergeben, und nach vollziehung dessen ihre köp mit einen weiszen tuch, tanquam corruptae, bedecket haben, geschehen seyn.

Vor drei tagen seyndt . 2 . frantzösische volontaire, so von der armee sich ein wenig umb das landt zu sehen entfernet haben, von denen hussaren als prisonieres de guerre anhero gelieffert, und sodann allhier arretiret worden. Heutt ist auch ein preüssischer staabs-officier durch die unvorsichtigkeith des thorschreibers in die stadt eingelassen, undt dessentwegen er thorschreiber in die wacht genommen worden.

Die Beyrische trouppens seynd bisz Tabor avanciret,[3]) und thuen die stadt Budtweisz bevestigen. Die studenten-compagnie wirdt von dem tauben graffen von Kollowrath commendiret, wessentwegen er . 6 . fr. täglich geniesset. Die Juden

31. [1]) Přední voj Sasů pod vedením Renardovým překročil 5. listopadu hranici a dorazil 10. listopadu do Litoměřic. — [2]) Do 12. listopadu obsadili Prušáci celý pravý břeh Labský. — [3]) 6. listopadu utábořilo se vojsko Bavorské pod vedením Törringovým mezi Táborem, Budějovicemi a Lužnicí.

haben denen conscribirten studenten einem jeden eine maschel von grüenem undt weisen bandt auff den hutt gegeben.

Der fürst von Tessau hat sein quartier zu Jung-Buntzlau. Der hiesiege commendant hat den befehl von ihrer mayestat der konigin von neüen bekommen, sich hier zu wehren. Die graffin von Pisnitz ist gestern gestorben, undt etwa ein tag vor ihrem todt ihr testamentum verändert; der graff hat nicht wollen, wie mann höret, zu ihr gehen.

Der general Bell-ille solle zu Preszburg seyn, umb die letzte proposition der von seinem könig, umb unsere erbländer projectirten division zu machen. Es wollen einige behaubten, dass sothane division in . 14 . tagen absque armorum ulteriori strepitu auszgemacht werden wolle.

Monseigneur.

Actum Prag den 8. Novembris
1741.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas
comte de Trauttmannsdorf ministre
d'etat de sa mté la reine
d'Hungrie et de Boëme
p. Chlumetz à Leuthomischel.

32.

V Praze, 12. listopadu 1741.

Hubatius zpravuje o postupu Bavoru k Berounu a obsazení řeky, o odejmutí 24 vozů zásob nepříteli rakouskými husary, o velké rekvisici zvláště na panství Hořovickém od nepřítele požadované, zmiňuje se o náhledu, že Bavoři nemíní obléhati Prahu pro nedostatek děl; píše, že Sasové stojí dosud v Litoměřicích, a že zamýšlí postoupiti na Prahu, a že Prusové prý přišli vlastně Rakousku na pomoc, čekají prý ale na odvolání pro případ vpádu Poláků do Pruska; sděluje, že jel pruský důstojník pasem od prince Kristiana z Lobkovic opatřený přes Prahu do Karlových Varů. Vypravuje o pověsti, že Sasové straní Rakousku, že korunní princ Saský ožení se s arcikněžnou Marií Annou a obdrží věnem království České. Píše, že Slezská armáda a sbor prince Kristiana z Lobkovic blíží se k Budějovicům a chystá se k rozhodné bitvě. Mluví o rozporech židů Pražských pro ceny masa, o propuštění pana z Obrnice a prokuratora Záluského z vězení, o zmírnění trestu pro hraběte z Oppersdorfa a o naději žida Fritsche na propuštění z vazby. — V doušce děkuje za zaslanou ubytovací listinu a končí obvyklým žertem o děkanu Náchodském.

Son excellence.

Die Beyrische undt Frantzosische trouppen seyndt schon bey Beraun, undt haben den daselbstigen flusz dergestallten besetzet, dass niemandt ohne visitirung drüber passiren kan. Die hier zu observirung des feindes gebliebene hussaren haben ihnen . 24 . fuhren mit fourage entnommen, welche der arme innwohner von neüen auszgeschriebenermassen dem feindt wirdt liefferen müssen; die auszschreibungen seÿndt sehr hoch, massen die herrschafft Horžowitz wenigstens . 4000 . strich haber, soviel stroh in bundt undt . 20 . vass bier, . 4 . rindtstuck auff eine station liefferen müssen.

Mann glaubet nicht, dass besagte trouppen die Prager belagerung vornehmen werden, dieweillen dieselbe keine stuck ausser sechs feldtschlangen mit sich führen, folgbar die Sachsische anruckung anhoffen.

Der Sachs ist würcklich zu Leütmeritz undt solle derselbe anhero den marche prosequiren. Die Preüssen sollen unsz zur hilffe ankommen seÿn, allein manniche sagen, dass sie revocatorias von ihren konig bekommen hatten, indeme die Pollacken in ihr landt eingefallen wären.

Der hieher neülich angekommene Preysische general hat ein pass von den printzen Christian nacher Carlsbaadt curae gratiam gehabt, undt dahero ist selbter gleich den anderen tag nach seiner ankunfft dahin abgereiset. Es ist hier auch eine zeittung an viellen orthern erschollen, dass der Sachs unserer freindt seÿe, undt dessen churprintz unsere ehrtzhertzogin Mariam Annam [1]) heürathen undt mit ihr das liebe nunmehro eyserst gepresste Böhmerlandt pro dote überkommen werde et hoc ex transacto nobis hucusque incognito.

Unsere Schlesische armee sambt den printz Christian solle sich gegen Budweisz annaheren, zweiffelsohne umb eine das gantze jetzige kriegswesen decidirende schlacht dem feindte zu liefferen. Vor .3. tagen seyndt die hiesige juden [2]) wegen des fleischpreises dergestallten untereinander uneinig worden, dass sie ihren primator baldt erwürget hetten, mann hatt der ursach halber ihnen eine starcke wacht, ja sogar die hussaren geben müssen. Die madame von Obernitz ist aus ihren arrest, sowohl als der procurator Zaluský, entlassen worden. Dem graffen von Oppersdorff hat mann die wacht bisz auff .2. mann vermindert undt gesagt, er könte in der stadt auszgehen. Der Judt Tritsch machet sich auch eine hoffnung ausz seiner inhaftirung zu kommen. Adieu

Monseigneur.

Prag den 12. Novembris
1741.

Idem qui semper.

Vor die uberschickte logirungs-lista sage einen unterth. danck.

Vivat dominus Sigismundus probabiliter hodie habebit Ravisium comedendo in arce pulchram anserem.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas comte de Trauttmannsdorf ministre d'etat de sa mté
p. Chlumetz
à Leüthomischel.

33.

V Praze, 16. listopadu 1741.

Hubatius stvrzuje dodání dopisu ze dne 9. listopadu, vypravuje, že v předešlém dopisu zmíněný generál pruský místo do Karlových Varů, jel do Berouna k nepřátelům, že zámecký věžník spozoroval k ránu směrem k Dušníkám množství ohňů, prozrazujících postup nepřítele, že 14. listopadu

32. [1]) Maria, Anna mladší sestra Marie Terezie, nar. 1718, zemř. 1744 jako manželka Karla Lotrinského. — [2]) Dle dekretu administrace z 16. listopadu 1741 (rukopis městského archivu 462 fol. 235) do vyšetřování vzata cela řada Pražských židů.

dorazil na Bílou Horu nepřátelský sbor 700 mužů, prý Francouzů; sděluje, že jenerální adjutant francouzský jménem kurfiřta Bavorského k veliteli Pražskému se žádostí o přijetí 2000 mužů do města vyslaný byl i se svými otázkami po arcibiskupu a magistrátu odbyt a vyveden a že francouzští husaři na blízké vinici usazení byli výstřely z děl zahnáni. Je toho náhledu, že nepřátelský sbor od Plzně postupující v počtu 1500 mužů pro nedostatek děl na dobytí Prahy nestačí a že více k obávání jest sbor po Vltavě od Týna nad Vltavou s děly se blížící, nejvíce pak ale silný sbor Saský s těžkými děly, očekávaný přes Libeň k Nové bráně. Vypravuje o všeobecném zděšení v městě, kteréž se má dle reskriptu vévody Lotrinského s tak malou posádkou, asi 2000 mužů, brániti a strachuje se v pádu dobytí města plenění. Prosí o použití pošty Brněnské, jelikož Vídeňská je prý nejistá. — V doušce píše, že o rakouské armádě není zpráv, zmiňuje se o nevěrohodné pověsti o poslání 2 Lobkovicových pluků jízdeckých Praze na pomoc, a prosí děkana Náchodského žertovně za jeho modlitbu.

Son excellence.

Dero gnadiges schreiben von 9. currentis ist mir rechtens [zugestellt] worden. Der neulich durchpassirte Preüsische general ist anstatt des Carlbaades nacher Beraun zu der Frantzösischen undt Beyrischen armee gegangen, woraus abzunehmen ist, dass die Preüsische trouppen non pro nobis, sed contra nos sunt. Der an vergangenen sonntag erschallene bruit war nicht lähr, immassen der schlosser turner frühe vor vier uhr die mänge brenende fackel bey der ersten post zu Duschnik gesehen[1]) mit welchen auch der feindt, der hussaren undt anderen leüthen aussage nach wohlversehen ist, undt nachts zu marchiren pfleget.

Den 14. hujus ist ein corpo von 700 mann auff den Weissen Berg ankommen, undt wie mann glaubt, solches in lauter Frantzosen bestandten, auch die keckheith gehabt einen trompeter mit einen generals-adjutant zu dem hiesiegen commendanten abzuschicken, undt durch ihme in nahmen des künfftigen kaÿsers, chürfürsten ausz Beÿern, womit der comendant 2000 mann von seiner armee in die stadt annehmen möchte, zu begehren. Welchen adjutanten mehrgedachter herr commendant zur antworth gegeben, er habe von seiner königin majestät diesz zu thuen kein ordre, wohl aber seÿe er bereit seiner schuldigkeit undt jurament gemaes, die stadt bisz auff den letzten mann zu deffendiren, undt da der auszgeschickte adjutant umb unseren ertzbischoff undt die hiesziege magistraten gefraget, mit folgenden formalien: »Der commendant wüsste nicht, wo der ertzbischoff wäre,« »die magistraten aber wären zur zeith auff denen schantzen bey ihren burgeren hin undt her zerstreüet,« abgeferttiget, undt sodann mit verbundenen augen gewohnlichermassen mit einem haubtmann undt accompagnirung etwelcher hussaren ausz der stadt geführet worden. Dieser frantzösische adjutant hat auch die generalin keck angeredet, undt ob sie keine forcht hatte, gefraget.

Den 15. dito haben sich einige Frantzosische hussaren auff einen weingarten einlogiret, welche aber von einen bixmeister dahin zu reitten erblicket, undt durch dreÿ canon-schusz hinaus vertrieben worden. Das Frantzosische undt Beyerische in 15.000 mann bestehen sollende corpo ist ausz ermangellung der canonen nicht in standt uns einzunehmen. Allein mann hat jenes corpo, welches von Moldau-Thein anhero zu wasser ankommen, undt die canones auff die verschiedenen landtes innwohneren entnommene holtz-bramen, auff welchen mann sonsten das saltz flässet, legen will, mehr zu beforchten. Am meisten aber ist der Sachs zu fürchten, welcher mit seinen 24.000 betragenden trouppen heütte vor die stadt undt zwar durch Lieben gegen dem Neü-Thor mit seiner gantzen artiglerie ankommen solle.

33. [1]) Před Prahou do Hořelic dorazil Gassion s vojskem francouzským 19. listopadu.

Wür seÿndt hier alle bestürtzet, indeme ohngeachtet, dass hier kaum 2000 regulirte trouppen befindtlich, uns dannoch vermög eines von den hertzog von Lotring ergangenen, undt bey der hiesigen administration publicirten rescripti [2]) menschenmoglich weren sollen. Wann uns nun solche dreÿ starcke undt von dreyen seithen ankommende feinde mit sturmeter handt erobern möchten, so wurde das blinderen unszbleibentlich seyn! Gott stehe uns beÿ! Ich bitte diesen brieff mit den Brünern pothen gnädig zu befordern, dann die Wiener post gehet unrichtig, weillen sie delogiret ist.

Prag den 16 Novembris 1741.

Idem qui semper.

Von unserer armee, wo sie stehet undt was sie machet, ist hier nichts zu hören. Mann will sagen, dass der printz Christian uns anhero .2. regementer reütter schicken wolle, welches aber nicht glaubbahr zu seyn scheinet, so wenig mannschafft der gefahr zu exponiren. Vere est tempus, ut dominus Sigismundus pro me oret, et servus ejus, qui ab ipso propter haustum cremestae verbera accipere solet, ea verbera pro me domino deo offerat.

[Adr.] A son excellence
monseigneur Francois Wenceslas comte de Trauttmannsdorf seigneur de Leuthomischel
p. Chlumetz
à Leüthomischel

34.

V Praze, 18. listopadu 1741.

Hubatius sděluje, že následkem obsazení části Vídeňské poštovní silnice Bavorským vojskem byly stanice přeloženy na silnici Kolínskou, že kurfiřt Bavorský zdržuje se na Zbraslavi a že francouzský sbor, nemohoucí odvážiti se útoku na Strahovskou bránu a Petřín, z Bílé hory ustoupil zase k Berounu. Vypravuje, že Pražští střelci, kterýmž velí hrabě František Hrzan, vystavěli na Malých Benátkách baterii o šesti dělech, že francouzský inženýr byl při pokusu kresliti baterii zastřelen, že proti Bavorskému po Vltavě jedoucímu dělostřelectvu byly postaveny v Podskalí 2 baterie a že město je hlídáno měšťany a studenty. Píše dále, že Sasové jsou očekáváni každou hodinu, že saský korunní princ byl očekáván v Tursku a že král Polský žádal na veliteli Pražském odvolání studentů a měšťanů z hradeb. Chválí Pražského velitele hraběte Ogilvyho, zmiňuje se o bavorském jenerálu Rottenburgovi a sděluje, že Prusové žádají od arcibiskupa kostel pro konání své pobožnosti. Mluví o zajetí a osvobození rakouského důstojníka hr. Kaisersteina z rukou Bavorů v Hradci Jindřichově, o udatnosti Chorvátů a ztrátě Bavorů při tomto osvobození, dále o ubytování bavorského korunního prince v Hořelicích, o přetížení panství Hořovického rekvisicemi, zvláště také takovými pro tabuli kurfiřta Bavorského na Zbraslavi. Obává se, že bude k jaru hlad a mor, vypravuje o zatčení staroměstského radního

33. [2]) Dvě psaní od jeho knížecí milosti z Lotringu na zdejšího commendanta z Oggilvy de dato 9. a 11. novembris 1741 odeslané z Uherčic na Moravě, vybízející k obraně Prahy, zachována jsou v opisech v knize dekretů Staroměstských (rukopis městského archivu 776 fol. 49—50, 51—52 v).

Dačického pro výsměch studentů. Píše o panujícím náhledu, že Praha oblehána nebude, nýbrž že spojení nepřátelé zaujavší posice u Kunratic a Ouval nabídnou armádě rakouské bitvu. Sděluje konečně, že na nějaké placení kapitálových úroků toho času není pomýšlení. — V doušce zmiňuje se ještě o večer povstalém poplachu a střelbě u Újezdské brány.

Son excellence.

Nachdeme[1]) die Beÿrische trouppen einen theil der Wienerischen post-strassen bereiths occupiret haben, als seÿndt die stationes auf die Wienrische landt-strassen über Kolin undt so weiter translociret worden.

Der churfürst ausz Beÿern hat gestern zu Königsaal[2]), so ein Cistercienser closter undt ein meil von Prag beÿ der Moldau- undt Beraunflusz entlegen ist, gespeiszet undt verbleibet al dorten bis dato, die Frantzösische vor-trouppens, so neülich sich auf den Weiszen Berg sehen lassen, sollen sich nacher Beraun wiederumben reteriret haben, immassen dieselbe keine artiglerie mit sich führen, folgbahr auszer standtes seÿndt das Strohoffer thor undt die Lorentzenberg-schantz anzugreiffen.

Der graff Frantz Hržan commendiret die Prager schützen, welche auff Klein Wenedig eine batterie von . 6 . stück aufgebautter haben, undt es hat einer von ihnen schützen, von der Augezder-schantz einen Frantzösischen ingenier, so auf einen weingarten diese schantz abzeichnen wollen, auf . 400 . schritt weith todtgeschossen.

Mann erwarthet allhier die Beÿrische auff der Moldau anhero ankommen sollende artiglerie, welche beneventiren zu kennen, mann unter dem Wischehrader berg dann in Podskal zweÿ batterien errichtet hat.

Die hiesige burgerschafft undt studenten continuiren allmöglichst die stadt zu bewachten, die Sachsische trouppens werden allhier stündtlich erwarttet, der cronprintz[3]) ist gestern zu Tursko, so die erste post-station von Prag nacher Dreszden ist, erwar tet worden, undt es hat der könig ausz Pohlen unseren herrn commendanten sagen lassen, er solle die burger undt studenten von der schantz abziehen lassen, indeme er nicht mit ihnen, sondern mit denen soldaten was zu thuen haben wolle. Unser herr commendant graff Oggilvij führet sich vernünfftig auff, undt zeüget, dass er seine metier wohl verstehe.

Der neülich durchpassirte Preÿsische general heiszet Rottenburg. Die Preÿszen verlangen von unseren ertzbischoffen in ihren quartieren eine kirchen oder ein hausz, allwo sie ihre divina verrichten könnten, eingeraumbter zu haben.

Den augenblick ist sichere nachricht eingeloffen, dass der graff Kaÿserstein, als er nacher Neü-hausz, allwo die Beÿrische soldaten geweszen, mit . 200 . hussaren fourage halber ankommen, von denen Beÿern gefangen worden, jedoch wiederumben von besagten hussaren, welche sich reteriret, undt unterweegs . 4000 . unsere militz angetroffen, undt insgesambt sich in die stadt begeben, aus denen feindtlichen händen gezogen worden, undt zwar mit dem grössten verlust deren Beÿrischen soldaten, massen dieselbe sich bey erblickung unserer leüthe in das schloss reteriret; die darbeÿ aber von unserer seithen befindtliche Croaten seÿndt so rabiat worden, dass sie auff die schloss-mauren undt ex una parte befindtliche von feÿer überbliebene rudera, massen vor etwelchen jahren dieses schloss abgebrendt undt bis heüttigen tag in diesen standt verblieben, hinaufgekrochen, undt der sich nur blicken lassen, todtgeschossen, auf die letzt aber von ihren general mit der grószten gewaldt hievon haben abgehalten werden müssen; des bemehlten graffen von

[1]) Až k odstavci „Der junge churprintz . . . .“ mimo nadpisu „Son excellence“ psáno rukou písaře Hubatiova. — [2]) Do Zbraslavi dorazil kurfiřt 17. listopadu přes Dobříš. — [3]) Do Turska dorazila armáda Saská v počtu 18.000 mužů dne 18. listopadu.

Kaÿserstein seÿndt . 3 . bediente auf der stelle geblieben, hingegen deren Beÿern seÿndt . 400 . prisoniers de guerre undt . 150 . pferdte beith gemacht worden. Die arme graffin Tscherninin sambt der jungen herrschafft ist in dem schloss gegenwärttig gewesen, sie wirdt vorgewiesz kein kleinen schröcken auszgestanden haben.[4])

Der junge churprintz ausz Bayrn hat sein quartier bestellter zu Horželitz, gleich hinter der ersten reichspost-station Duschnik, zweiffelsohne umb seinen papa näher zu seÿn. Die herrschafft Horžowitz ist mit denen fourage- undt vivres-liefferung sehr praegraviret worden. Sie hat zu der gestern gehaltenen mahlzeith zu Königs-Saal karpen, hechten undt fohrelen zum morgen aber . 2 . schock vögel herbeyschaffen müssen.

Das landt wirdt dergestallten auszgesaubert werden, dass in fruhe jahr daraus der grösste hunger entstehen kan, undt nach dem hunger pflegt die pest zu folgen. Wür haben alszo dreÿ rutten: bellum, famem et pestem zu hoffen. Sit nomen domini benedictum.

Ein gewisser Altstädter rathsverwandter, Dacžiczky[5]) genanndt, hat heütte die auffziehende studenten auszgelacht, undt dessentwegen von ihnen in die wacht in das Carolin von der offentlichen Eÿsen-gasse gezogen, undt hernach wieder auszgelassen worden.

Manniche wollen behaubten, dass dermahlen wür von keinem feindt ordentlich belagert werden sollen, indeme unsere samentliche feinde des sinnes wären, sich zu conjungiren, undt unsere armee von Kundratitz her bisz auff Auwall postirter zu erwartten undt derselben eine batallie zu liefferen,[6]) welche bataille alszdann wie es mit denen annoch freÿen erblanderen ferners gehen wirdt, decidiren sollen. Gott gebe, dass es glücklich vor uns auszfalle! Wegen auszahlung der interessen ist es zur zeith nichts zu thuen. Glückseelig ist derjenige, der sie mannichen ehrlichen mann bisz zu kunfftiger applanirung deren fürwehrenden kriegstroublen auffbehalten kann.

Monseigneur je suis

Prag den 18. Novembris 1741. Idem qui semper.

Jetzt[7]) gleich, dass ist umb . 10 . uhr nachts, ist ein lermo entstandten undt mann hat gegen . 70 . stuck losgeschossen, weillen einige feindtliche reütter hinter dem Augezder thor sich sehen lassen.

35.

V Praze, 23. listopadu 1741.

Hubatius sděluje, že Francouzi táboří u Hvězdy a Sasové blíže Císařského mlýna, kdež pracují na příkopech. Zmiňuje se o postavení bavorské baterie blízko Zlíchovského kostelíka, o objevení se bavorské jízdy u Pankráce, o vzniklém planém poplachu, a píše, že přestalo bití hodin a zvonění. Píše o postupu rakouské armády k Bystřici, a očekává brzskou bitvu.

---

34. [4]) Podrobněji a správněji popisuje události Fr. Rull ve své „monografii města Hradce Jindřichova“ na str. 108—110. — [5]) Pravděpodobně Václav Dačický z Hečlova. — [6]) Měšťanstvo vyzváno k obraně a zpraveno o pomocném tažení přípisem od ministra ze 17. listopadu t. r. Rukopis městského archivu 914 fol. 145 v—148. — [7]) Připsáno na dolním kraji Hubatiem samým.

Podává zprávu o sňatku hraběte Lützova s ovdovělou hraběnkou Hartigovou a o odcestování hraběte Gallase a arcibiskupa a zmiňuje se konečně o opevnění tábora Pruského následkem silné deserce.

Son excellence.

Heüte, das ist den . 23 . currentis, ist zu sehen, wienach die Frantzesische trouppen bei Stern, die Sachsen ohnweith der Kaisermühl auff denen bei Moldau liegenden feldtern ihr laager aufgeschlagen undt zu graben (zweiffelsohne aprochen) angefangen haben; ohnweith des auff dem Slichow liegenden kirchels auff einen berg hat der Bayerfürst eine batterie aufgerichtet. Gestern seyndt auch . 2 . escadrons Bayerischer reütter bei sankt Pangrati hinter dem Wyschehrader thor.

Heutt umb . 6. uhr hat mann blindes lermo geschlagen, sieder gestern abendts schlägt keine uhr und man läutet auch keine glocken[1]). Gott stehe unsz bey, ich beförchte nur eine blinderung, de reliquo habe mich völlig in willen des allerhöchstens und schutz und beschiermung unseres heyliegen landesfürsten Wenceslai ergeben. Unsere armee solle gegen Bistritz[2]) avancieret seyn; auff diese weise wirdt ohnfehlbahr in etwelchen tagen eine die jetzige umbstände decidirende bataille vor sich gehen. Der graff von Lützau[3]) hat bey diesen troublen die belegerung der verwittibten graffin von Hartig, gebohrner graffin von Globen, mittelst priesterlichen copulation vorgestern vorgenommen. Der graff von Gallas[4]) ist am vergangenen Sambstag von hier abgereiset. Der ertzbischoff hat sich auch am Montag ohne jemanden was zu sagen, von Prag begeben. Die verschanzung deren Preüsischen trouppen solle wegen der grossen desertion geschehen. Ich empfehle mich zu hohen gnaden.

Prag den 23.^r Novembris
1741.

Idem qui semper.

[Adr.] A son excellence
monseigneur François Wenceslas comte de Trauttmannsdorf.
p Chlumetz
à Leüthomischel.

36.

V Praze, 26. listopadu 1741.

Hubatius podává zprávu o vyzvání bavorského kurfiřta k vzdání se doručeném dne 24. listopadu jenerálem hr. Ludvíkem z Fürstenberku veliteli Pražskému a o jeho odmítnutí, o po skončení 24hodinné lhůty započatém bombardování Strahovských hradeb a brány nepřátelskými děly,

35. [1]) Dekret »o hodin zastavení« vydán byl administrací 22. listopadu 1741. (Jeho opis v knize dekretů Staroměstských 1741—1743. Rukopis městského archivu 776 fol. 55—56). — [2]) Do krajiny kol Jindřichova Hradce dorazilo vojsko Lobkovicovo ve dnech kolem poloviny listopadu. — [3]) Hrabě Lützow se oženil s hraběnkou Marií Terezií Kagerovou z Globenu, vdovou po Adamovi Františkovi hraběti Hartigovi pánu na Kysiblu, Wendeku a Březnici. (Kolář, Ottův slovník naučný X. sv. str. 916.) — [4]) Pravděpodobně hrabě Filip Josef Gallas, nejvyšší sudí lenního soudu.

o udatném hájení hradeb vojskem, měšťany a studenty a o malých ztrátách na straně Pražské. Vypravuje o kanonádě proti baštám u Písecké brány a o střelbě saské baterie postavené na Bubenečské aleji, o slezení hradeb u brány Karlovské Sasy a o jejich ztrátách, o postupu saské a francouzské pěchoty přes Bubny a Velké Benátky na baštu u Špitalské brány, o zmocnění se této hradby, jakož i Nové brány, o usmrcení 4 měšťanů, o vniknutí nepřátelských vojsk do města a obsazení staroměstské radnice a hlavní stráže, což vše prý se dělo bez loupení. Střely přes Petřín na Malou Stranu, most a k Vltavě lítající prý nezpůsobily žádných větších škod. Píše dále, že Francouzi utrpěli u Strahovské brány ztrátu několika set mužů, kurfiřt bavorský prý den před tím obědval v klášteře Břevnovském a v den dobytí Prahy byl přítomen mši svaté na hradě Pražském, pak ale že zase odjel a vrátil se až večer do hradu. Sděluje po té, že se očekává též příjezd krále Polského a korunního prince Saského, že po odjezdu francouzské jízdy zbyla v Praze jen francouzská a saská pěchota, kteráž má též odtáhnouti. Chválí chování se nepřátelského vojska a sděluje, že posádka rakouská, jejíž udatné hájení města vítězem je chváleno, trvá ve válečném zajetí, že generalita spojenců učinila městskému veliteli návštěvu. Zmiňuje se o ubytování francouzského jenerála a 100 mužů v domě nejvyššího kancléře. Píše, že dosud v Praze není zle, že těchto dnů nebylo slyšet bíti hodin ani zvonění. Nošení kordů je prý zapovězeno a studenti byli prý odzbrojeni. Psaní toto prý posílá štafetou z Radonic až do Chlumce a odpověď si vyprošuje pod adresou Františka Wurma a myslí, že slíbená zasílka by se mohla za těchto poměrů opozditi. Na konec zmiňuje se o přesídlení hraběte Šternberka do domu hraběte z Vrtby.

Laudetur Jesus Christus in aeternum.

Den .24. currentis haben ihro durchlaucht die hiesziege stadt durch seinen generalen Louis graffen von Furstenberg, brudern des fursten von Fürstenberg geforderet; mann hat ihme von dem Strahoffer thor zu dem hiesziegen comendanten jedoch nicht zu pferdt, sondern in besagten comendantens sechsspannigen wagen gefuhret und zuruckgeführet, undt weillen besagter graff von Furstenberg mit der abschlägigen antworth abgeferttiget worden, als haben die samentliche allirte ihrer bedrohung gemäs in der der stadt Prag anberaumbten 24stündtigen bedenckzeith die Strahöwer schantz undt thor mit groben geschütz, jedzt den augenblick, das ist umb halber eins nachts an s. Cath.-fest, begrüesset. Unsere artiglerie undt die auff gedachter schantz befindtliche militar, studenten undt burgerliche mannschafft haben dem feindt solchen wiederstandt gethan, dass sie kein eintzigen mann, ausser eines Sekendorffischen haubtmann undt leütenandts, die nur plaisiret worden, verlohren haben. Diese beschisung hat bisz umb halber fünffe getauret.

Umb $^1/_2$ vier uhr ist das schiessen auff der bey dem Sandtthor stehenden bastie jemmerlich angegangen, undt es haben die sachsische artilleristen, in gegentheil ausz ihrer allererst umb .11. uhr heutte nachts bey der Bubenetscher allee errichteten batterie, ein unbeschreibliches canoniren vorgenohmen, undt zugleich die bey dem Carls-thor situirte schantz mittelst derer leiter bestigen, undt solche ausz ermangelung der von unser seithen zu gegenwehr erforderlichen mannschaffe jedoch mit einbussung des generalen Malwitz[1]), eines obristen leutenants, eines ingenieur-haubtmanns undt eines anderen officiers, nebst 300 gemeiner leütte, emportiret.

---

36. [1]) Padlým jenerálem nebyl Malwitz, nýbrž jak sám se Hubatius příště opravuje Weissenbach.

Die Frantzösische undt zugleich Sachsische infanterie pro parte haben sich über das wasser bey Bubna undt grossen Venedig ausz anleithung der millersbuben zu fusz zu der bey dem Spitel-thor stehenden bastion gewagt, und solche ohngeachtet, dass sie bisz auff dem bauch nass gewesen, mit leiter umb so ehender, als der orthen keine regulirte militz undt keine stücke gestandten, bestiegen, die darauff gestandene bürgerschafft vertrieben undt sich das Neü-thor selbsten mit todtung . 4 . burger undt blaisirung des doctor Felixischen bedientens (mein bedienter ist darvon glücklich weeggeloffen) bemechtiget, hierdurch in die stadt sambt zwey Frantzosischen carabiner-regementern, die der chevallier de Sax comendiret, umb halber . 5 . uhr in die stadt anmarchiret, welche sich in zwey theile nemlichen auff die Neü- undt Aldt-stadt getheillet, undt umb . 6 . uhr würcklich die Altstadter haubt- undt rathaus wacht occupiret.

Bey derer eintritt seÿndt unterweegs einige kleine blinderung vorgegangen. Gott sey gelobt undt seye ehre dem heyligen Wenceslao sambt anderen unseran heyliegen patronen, dass keine bomben geschossen worden. Die auff die Lorentzenbergschantze geziehlte stuck-kugel seyndt auff die Kleinseithe, die brucken undt Moldau flusz zimlich dick geflogen, jedoch ohne allen remarcabl schaden. Ich habe meine lebenslang keine so lichte nacht gehabt, als dieszmahl, undt das knalen war so grosz, als ein von Landts-Cron auff Leuthomischel ankomende donnerwetter. Worüber ipso instanti folgendes carmen verfasset habe:

Sic tormenta sonant lucentis tempore noctis
hucusque quod noctu contigit.

Heütte nachmittag ist kundt worden, dass von seithen deren Frantzosen etwelche hundert man vor dem Strahower thor geblieben. Ihro durchlaucht der churfürst hat gestern mit dem chevallier de Saxe bey st. Margareth gespeiset, undt heutte hat selbter in der schloss-kirche die messe gehöret undt wiederumb ausz der stadt weggefahren, abendts aber anhero retourniret undt sich in das schloss logiret hat. Morgen oder übermorgen werden ihro mayestät der könig ausz Pohlen mit dero cronprintzen durchl. allhier eintreffen.

Die Frantzosische cavallerie ist hier auff denen platzen bisz gegen . 2 . uhr stehen geblieben, undt nach abfütterung ihrer pferdte ausz der stadt sich begeben. Wür haben also hier nur die infanterie Frantzosische und Sachsisch, undt morgen solle die Frantzösische infanterie auch von hier auszurucken.

Diese samentliche kriegsmänner, hoch undt niedrich, seyndt recht obligents. Unsere quarnison ist kriegs-prisoniere worden, sambt denen . 50 . hussaren. Der hier denen attaquirenden trouppen von uns zimlich lang mit so kleiner mannschafft gemachte wiederstandt wirdt von dem überwinder belobet.

Umb . 9 . uhr frühe ist die gantze allirte generalität bey unseren comendanten gewesen. In des obristen cantzlers [2]) sein haus hat sich ein frantzosischer general, so eine wacht per 100 mann bey sich hat, einlogiret.

Es gehet uns bisz dato gantz gutt, undt mann thutt uns verträsten, dass es noch besser gehen wirdt. Gott gebe es! Dieser tagen hat hier keine uhr, weder klocken die gantze zeith geschlagen. Wür haben hier wie in einen dorff traurich gelebt, undt darff biszhero niemandt ein tegen tragen. Die [3]) studenten seÿndt wie die guarnison völlig desarmirt worden.

Umb diesen brieff zu beforderen, habe von Radonitz eine staffeta gefliessentlich genommen, undt selbte bisz Chlumetz inclusive bezahlet. Wann nur e. e. zu schreiben belieben, wollen bitte die adresse

a mr. monr. François Wurm
à Prague

zu dirigiren.

36. [2]) Nejvyšším kancléřem byl toho času hrabě Filip Josef Kinský. — [3]) Tato věta jest popsána až za větou »Dann — — brauchen«.

Die mir neülich offenbahrte grosse liefferung konte bey jetzigen umbständten retardiret werden. Dann mann wirdt mehr sachen weiter brauchen.

Ihro excellentz der graff von Sternberg hat sich ausz seinem haus in das graff Wrtbische, des obrist burggraffen seel., reteriret, undt genug übel, dieweillen er in seinem haus aller stuck-kugel losz wäre gewesen, so er aber in dieser retirada nicht gefunden, dieweillen stücke . 3 . oder . 4 . über den Lorentzen-berg dahingefallen seÿndt.

Den 26. Novembris
1741.

37.

V Praze, 29. listopadu 1741.

Hubatius doufá, že předešlý dopis správně došel a píše, že v Praze je klid. Chválí kurfiřta Bavorského, který na prosbu magistrátu zakázal drancování pod trestem ztráty statku a hrdla. Sděluje, že kurfiřt bavorský se svou tělesnou stráží je ubytován na hradě, kamž pozváni byli k tabuli členové šlechty a kdež denně se konají konference. Každý bez rozdílu stavu prý musil u purkmistrovského úřadu udati množství zásob ve své domácnosti. Opravuje, že jenerál padlý při útoku se nejmenoval Malwitz, nýbrž Weissenbach, a dodává, že počet padlých nepřátel není znám. Vypravuje o přítomnosti francouzského a pruského vyslance, o vlivu prvního při všem jednání, o ubytování cizích jenerálů a štábních důstojníků v panských domech, na příklad u hraběnky Zárubové. Píše o samovolném vysvobození se z vazby hraběte Oppersdorfa a o jeho představení se u dvora. Chválí slušné chování se Saské pěchoty na strážích v městě, kterým na Starém a Novém městě velí hrabě Moritz a na Malé Straně hrabě Rutovský. Sděluje, že Prahou jely oddíly francouzské, bavorské a polské jízdy, jak se tvrdí proti vévodovi Lotrinskému, který se svým vojskem prý stojí již u Kouřimě. Vypravuje, že král Polský dosud do Prahy nepřijel, že snad vůbec nepřijede a že se neví, zdali bude králem v Čechách Bavor nebo Sas. — V doušce vypravuje, že vletěla do pokoje kněžny abatyše u svatého Jiří koule, aniž by způsobila škody, taktéž, že do kaple svatého Zikmunda v chrámě Svatovítském vletěly tři kule, které rozbily kamenou výplň v okně, sděluje, že hr. S. jest v Praze, zmiňuje se o tvrzení Francouzů a Sasů, že potáhnou na Moravu a prosí konečně o zaslání objednané zásilky.

Laudetur Jesus Christus in aeternum.

Ich verhoffe, dass mein letzteres hin gefliessentlich abgelassenes schreiben wirdt richtig eingeloffen seÿn. Wür leben hier bisz dato, Gott sey gelobt, ziemlich ruhig. Ihro durchlaucht der churfürst ausz Beÿern seyndt ein allergnadigster herr undt haben die Prager magistraten auff ihr allerunterthanigstes suppliciren von der blinderung (auff welche manniche insistiren wollen) ausz besonderer absicht, dass was die burgerschafft zu zeith der belagerung in gegenwehr gethan, solches ausz purer denen hiesziegen städten durch ein trompeten- undt trummel-klang sub poena capitis confiscationis bonorum et privatione honoris publicirten bedrohung geschehen seÿe, befreyet. Kohauti[1]) mnieli na to velkou chuf.

37. [1]) »Kohouti« slovný překlad »Galli« (Francouzi).

Ihro allerhöchst ernanndte durchlaucht residiren in dem schloss undt seynd bewachtet von der Chur- sachsischen recht schön mundirten infenterie-leib-guarde. Vorgestern haben bey dero taffel einige von hieszieger noblesse, unter welcher dert fürst von Mannsfeldt undt Philipp graff von Kollowrat war, gespeiset, undt es werden bey hoff alltägliche conferentzien gehalten.

Heütt hat ein jeder wessen standes er seyn möge, eine specification deren in haus vorräthig habenden victualien — NB.[2]) wann der herr Sigismundus hier wäre, so hette er müssen bekennen wie viel er pfasahnen habe — denen bürgermeistern übergeben müssen, woraus in der thatt erhellen wirdt, dass mannicher innwohner sehr wenig undt die mehreste gar nicht mit denen zu unterhaltung des lebens erforderlichen victualien versehen seyndt, undt hierdurch wirdt die von uns hierinnfalls habende impression, werckthättig erloschen werden.

Der bey dem neülichen sturm gebliebene general (so von allen bedauret wirdt) hat nicht Malwitz, sondern Weiszenbach geheissen. Mann kann nicht wiessen, wie viel bey vorgenomener attaque vor der stadt geblieben, dieweillen niemandt jenerseiths ausz dem stadtthor hinaus gelassen worden.

Der frantzosische uud preüsische gesandte seÿndt hier anwesendt undt es wirdt alles mit des ersten genehmhaltung tractiret. Sammentliche herrschafftliche häuser, una alterave excepta domo, seÿndt von lauter generalen undt staabs-officires bewohnet. Die graffin von Zaruba hat auch einen general in haus, der graff von Oppersdorff hat die annoch in haus gehabte zwey soldaten auszgejagt, undt gehet würcklich ausz, hat sich auch gestern bey dem hoff sehen lassen.

Die stadt-posten und wachten seÿndt mit lauter Sachsischen, sehr höfflichen undt sittsamen, infenterie besetzt. Auff der Alt- und Neü-Stadt commendiret der comte Moritz, auff der Klein-Seithen der graff Ruttowsky. Von Sonntag bisz heütt nachmittag her seÿndt die Frantzosische und Beÿrische, dann Pollnische (so Pollnisch gekleidet) cavallerien durch die stadt theills durch Neües , theills Khorn- undt Wischehrader thor auszmarchiret, uud wie mann es sagt, der hertzog von Lothringen (so mit seiner armee bey Kauržim bereiths ankommen seyn solle) entgegen. Gott gebe allen diesen potentaten seinen heyliegen frieden, sonst wirdt es von mannicher seithen viel bluth vergossen werden.

Ihro mayestät der konig ausz Pohlen seyndt noch nicht ankommen, undt mann kann nicht erfahren, ob sie dennoch anhero kommen werden. Wür wiessen auch selbst nicht, wen wür zu unseren könig ausz denen beeden allergnädigsten herren herren bekommen werden. Actum Prag den . 29 . Novembris anno 1741.

Der fürstin von st. Georgii ist eine kugel durch einen fenster-flügel in das zimer geflogen, und in der mitten des zimers ohne beschädigung des bodens liegen geblieben. Das war das beste, dass die fürstin zu dieser zeith auff dem chor gebettet. In die schloss-kirche seyndt auch drey kugeln durch die in der s. Sigismundi capellen befindtliche fensteren, allwo sie die steinene fenster-fütter zerschmettert haben, geflogen. Der g. S. ist in Prag.

Die herren Frantzosen und Sachsen sagen, dass sie bisz in Mahren marchiren werden. Ich bitte sich meiner neulichen erinnerung zu erinnern occasione deren anverlangten sachen.[3])

Cum restit. communicati.

---

37. [2]) NB. připsána na dolním kraji. — [3]) Vojska spojenců odebrala se z Prahy do východních a jižních Čech.

38.

V Praze, 6. prosince 1741.

Hubatius sděluje, že dle výpovědi sběhů od armády Lotrinské ustupuje tato do Rakous a trpí nedostatkem potravin; udává výpalné Praze uložené na 80.000 zl., vypravuje, že vojsko saské a francouzské táhlo Prahou, dle doslechu přes Německý Brod na Moravu, že kurfiřt bavorský je milostivý pán, který projíždí se Prahou a podaroval stráže na Staroměstské radnici dukáty. Zmiňuje se o pověsti, že vévoda Lotrinský žádal o příměří, z kterého by mohl povstati mír. Vypravuje o vsazení primátorů pražských měst do vězení pro nedodání potřeb pro nemocné a vojsko v určený čas, o nařízení pekařům pražským k upečení 32.000 dávek chleba ve 24 hodinách, o odjezdu Lotrinského jenerála Batthyana do Uher za příčinou úmrtí jeho matky a o povolání všech tuzemských velmožů v Lotrinské armádě k dostavení se do Prahy. Zasílá jakousi německou báseň. — V doušce zmiňuje se o častých výtržnostech Francouzů v Praze vzdor dostatečným strážím, o shoření oltáře v kostele Zbraslavském, sloužícím za koňské stáje následkem kouření tabáku, což kurfiřta velice rozhněvalo. Francouzské důstojníky chválí jako nejzdvořilejší lidi a bavorské vojsko jako nejlaskavější. Sděluje, že má též důstojníka na bytě a na stravu. Na konec si stěžuje, že ztratil všechen svůj humor a končí zprávou, že v paláci Trauttmansdorffském se ubytoval vévoda de Chevreux.

Laudetur Jesus Christus. Amen.[1])

Die Lotringische armee,[2]) der desserteurs aussage nach, reteriret sich gegen Österreich undt solle eine grosse noth an vivres haben. Gestern seyndt anhero .50. lotringische desserteurs ankommen, das rencions-quantum ist auff 80.000 fl. gestiegen, massen die Altstadt 16.000 fl., die Neü-Stadt 16.000 fl., die Klein-Seithen 24.000, die Judenschafft denen Frantzosen 8.000 undt denen Sachsen, weillen sie die erste in der Stadt waren undt ihre stadt jederzeith unter ihrer bombardierungs-gewaldt gehabt, 16.000 fl. r.

Die armee sowohl Sachsisch, als Frantzosisch ist bereiths durchmarchiret, undt soviel mann höret, so solle dieselbe gratten weegs über Teutsch-brodt in Mähren, umb alldortten die winter-quartiers zu besitzen, marchiren.

Ihro durchlaucht der churfürst seyndt ein allergnadigster herr herr, undt seyndt gestern nachmittag durch die stadt auff Wischehradt, heutte frühe zum Neüthor mit dero hatschierer guarde undt von verschiedenen cavallieres begleideter, unter welchen auch der fürst von Mannsfeldt gewesen, spatziren geritten undt denen in dem Altstädter rathhausz befindtlichen hiesiger stadt guarnisons-soldaten etwelche ducaten elemosinae nomine allermildigst ertheillet.

Mann will sagen, dass der hertzog von Lotring einen waffenstillstandt anbegehret haben solle. Gott gebe, dass es wahr wäre, so könte hieraus ein frieden entstehen.

Die hiesiege .3. primatores seÿndt vor .2. tägen alle in arrest in das Cleoische[3]) auff dem Altstädter ring situirte haus auff etwelche stundten eingezogen worden, undt dieses ausz ursachen, weillen sie gewiesse vor die krancke erfohrderliche nottwendigkeiten undt die kleine soldaten-mundur nicht in bestimmter zeith beygeschafft haben.

Die hiesiege becken haben müssen in .24. stundten 32.000 portion brodt backen, undt dahero durch .2. täg ist grosze noth umb das liebe brodt allhier gewesen.

---

38. [1]) Někdo připsal v levo v rohu: »cum restit. comm.« — [2]) Vojsko velkovévody Lotrinského stáhlo se počátkem prosince do jihovýchodních Čech. — [3]) Dům čís. pop. 480-I.

Der general Pathian ist von der Lotringischen armee in Ungren verreiset, weillen seine mama verstorben. Die bey der Lotringischen armee befindtliche landtes-cavalliers seÿndt alle anhero citiret worden.

Da überschicke eine schöne teutsche poesie undt bin mit allen respect

monseigneur

Prag den 6. Decembris 1741.

idem qui semper.

Der gemeine F.-mann ohngeachtet, dass ihro durchlaucht genugsambe wachtsvorsehung gethan, machet viele excessen. Zu Königsaal in der kirche, allwo sie ihre pferdte gehabt, ist ein altar durch eine tabaques-funcken zu asche worden. Ihre durchlaucht seÿndt darüber hochstens miszvergnügt gewesen. Die frantzösische officiers seyndt die höfflichste leuthe, die beyrische soldatesca ist die güttigste; ich habe auch einen officier in quartier, welcher sich mit meiner schlechten dermahlen hausmannskost begnüget. Gott stehe uns bey, mein lustiger humeur ist anitzo in grosse traurigkeith verwandlet worden.

E. excellenz haben auch in dero haus gäste bekommen, soviel ich ausz der wacht erkenne kann, so ist das der duc de Chevreux.[4])

39.

V Praze, 9. prosince 1741.

Hubatius podává zprávu o provolání kurfiřta Bavorského králem Českým vykonaném místodržitelským kancelistou Kunzem, oděným v bavorských barvách v průvodu 24 harčířů, rytmistra a 2 trubačů na náměstích všech třech Pražských měst dne 7. prosince, o slavném tedeum dne 8. prosince, o slavnostním střílení z děl a o slavnostní tabuli při dvoře, o hostině vévodou de Chevreux v Trauttmansdorffském paláci pořádané. Sděluje, že po holdování určeném na 15. nebo 16. prosince, ke kterému asi bude též hrabě Trauttmansdorff povolán, pojede král do Frankfurtu k volbě císaře, odkudž se pak do Prahy ke korunovaci vrátí. Vypravuje o onemocnění jenerálního komisaře hraběte Kaisersteina v Benešově a jeho dopravě jako zajatce do Prahy, o ochuravění francouzského velitele hraběte de Saxe, o propuštění primatorů z vězení a tělesném potrestání hospodářského řiditele staroměstského Šaška, pro vyzvání obyvatelstva k obraně. Zmiňuje se o pověsti o potyčce s vojskem Lotrinským, o ústupu téhož a silné jeho deserci, o pověsti o dopravení jenerála hr. Neipperga a nejvyššího purkrabího na Špilberk u Brna. Píše, že arcibiskupa onemocnělého v Duchcově horečkou má při holdování zastupovati biskup hrabě Špork. Chválí osvěžující účinek zaslaného vína, naříká na zdražování potravin, udává ceny bažantů a koroptví a jiného masa a oznamuje konečně opětné otevření desk zemských. — V doušce píše, že domy jsou plny vojska a že ke dvoru se musí dodávat ječmen, oves a seno.

Laudetur Jesus Christus.

Am vergangenen Donnerstag, das ist den .7. hujus, haben sich ihre churfürstliche durchlaucht vor ein konig ausz Boheimb durch einen heroldt (worzu der

[4]) Hrabě Frant. Václav Trauttmansdorff měl toho času dům 922-I. v Dlouhé třídě.

statthalterische cancelist Kuntz[1]) genanndt gebrauchet worden, undt zu dieser function ein blaues mit gebrochenen silbernen portten bordirtes kleydt aigenthumblich mit anderen appertinentzien bekommen hat) nachmittag forderist auff den schlossplatz in begleittung . 24 . hatschierer, eines rittmeisters undt zweyen trompetters dann auff allen dreyen bey denen rathhäusern befindtlichen platzen in der bömischen undt teütschen sprach publiciren undt erklären lassen. Gott gebe diesem allergnädigsten herrn seinen heyliegen seegen, damit wür unter dero allermildigster regirung zu unseren kräfften kommen könnten.[2])

Gestern ist das te deum laudamus unter lesung viel stucken auff denen stadt schantzen auff das herrlichste abgesungen worden. Es ist auch bey dem hoff die galla primae classis gewesen. Gestern hat der duc de Chevreux in dero gräftlichen haus ein souppe gegeben, massen dessen waldthornisten bisz halber eins geblassen. Ich hatte gewünschen, dass der Giržičžek sie gehöret hette. Il auroit dit que ces gens ne sont pas de notre paÿs.

Am 15. oder 16. currentis wirdt dié huldigung[3]) vor sich gehen, zweiffels ohne e. ex. adcitiret werden seyn. Nach der huldigung wollen ihro mayestät nacher Franckfurt verreisen, wo sodann zweiffels ohne die kayserliche wahl vor sich gehen werde. Nachgehendts werden dieselbe anhero zu der cronung retourniren.

Der graff von Kayszerstein alls general-proviant-comissarius ist an podagra zu Beneschau liegen geblieben, undt vorgestern anhero mit einer starcken guarde als kriegsgefangener in einem wagen gebracht worden, undt hüttet das bett in seiner wohnung. Der comt de Saxe frantzosischer cavallerie-commendant ist auch kranck an podagra.

Die primatores seyndt des arrestus entlassen worden, der Neüstädter solle heutte zweymahl die ader, ohne dass ein blut zu sehen were, gelassen haben; der Schaschek,[4]) so auff der Altstadt director oeconomiae gewesen, mithin die stelle des Altstädter primatoris in publicis vertreten hatt, solle . 50 . brügel durch zwey corporal ob dem schloss bekommen haben, weillen die burgerschafft wieder ihme eine memorial, dass er sie zur gegenwehr hart angehalten hette, gegeben haben.

Dieser tagen solle abermahl mit denen Lotringischen undt denen unsriegen ein charmützel vorbeygegangen seÿn, die Lotringische armee retiret sich nach einander undt solle hievon die dessertion bereiths auff 8.000 mann geschehen seyn. Der Moscovitische gesandte ist bereiths auch anhero kommen. Der general Neuberg undt der obriste burggraff sollen auff Spilberg nacher Brinn ausz befehl des hertzog von Lotringen, den ruff nach, was ich doch nicht glaube, geführet worden seyn.

Unser ertzbischoff ist zu Dux undt solle das viertagige fieber haben, woffern selbte aber zu der huldigung nicht kommen sollte, so wurde der bischoff Sporck[5]) das erzbiszthumb emportiren.

Dero rotte wein hat mich bey diesen troubles erquicket. Die lebensmittel fangen an teÿer zu werden. Haberem opus culinam vel dispensam domini Sigismundi. Die Pfasane werden hier ein st. per 1 fr. 30 x. die rebhendel pro . 24 . x. verkauffet. Die landtaffel ist heütt eröffnet worden, umb zu wiessen was vor corpora ein undt anderer besonders der g. S. possidire. . 1 . pfund fleisch ist bereiths per $5\frac{1}{2}$ x.

Actum Prag den 9. Decembris 1741.

Monseigneur

idem qui semper.

---

39. [1]) Kuntz Jan Josef, cancellista v české expedici v král. místodržitelské kanceláři zůstával v Dlouhé třídě v Paroubkovském domě. — [2]) Provolání královské ze dne 9. prosince nalézá se v knize dekretů Novoměstských (Rukopis m. archivu 962, fol. 240). — [3]) Pozvání k holdování stavů z 10. prosince t. r. je vepsáno tamtéž na fol. 241. — [4]) Josef Šašek, člen magistrátu S.-Městského. — [5]) Jan Rudolf hr. Špork, biskup a suffragán arcibiskupa.

Unsere heüser seÿndt voller soldaten, der vorrat an gersten und haber hat müssen mannichen orths zum hoff gelieffert werden, dem g. v. S. hat mann .4. wegen heu undt 300 str. hievon genommen.

40.

V Praze, 20. prosince 1741.

Hubatius líčí holdování dne 19. prosince po slavných službách Božích ve sněmovní síni konané, kdež na místě nejvyššího hofmistra hrabě z Vrbna a na místě presidenta appellací hrabě František Leopold Šternberk proslovil ku králi české řeči, na které jménem krále odpověděl taktéž český hrabě Kaiserstein, na místě nejvyššího kancléře a po té král také mluvil. Vypravuje pak dále o následujícím slavnostním vykonání přísahy věrnosti arcibiskupem, duchovenstvem a všemi třemi stavy, o velké nádheře a ohromném účastenství lidu při této slavnosti. Zmiňuje se též o hostinách při dvoře a o tabulích francouzských velitelů v Toskánském paláci. Sděluje, že Sasové potáhnou do Čáslavského a Chrudimského kraje. Píše o darech krále hraběti Rutovskému a jiným jenerálům a v doušce konstatuje přerušení Vídeňské pošty.

Laudetur Jesus Christus.

Der huldigungs-tag[1]) ist den .19. currentis glücklich vorbey gegangen, allwo ihro mayestät sich gegen die herren ständte recht gnädigst mit offtermahliger abnehmung dero hutes erzeüget haben. Bey welchem actu, so nach abgesungenen veni sancte spiritus undt heylieger mess in der schloss-kirche in der landt-stuben (allwo die sonst stehende bäng auff die seithen geraumet, und ein baldakin auffgehancket, undt unter dem baldakin ein sessel auff treÿfachen staffel gestellet worden) verrichtet worden, hat der graff von Würben, die stelle des obristen herrn landthoffmeisters ohngeachtet, dass der graff Stephan Kinsky gegenwärttig gewesen, vertretten, undt in nahmen der samentlichen herren ständten ihro mayestät gewöhnlicher massen in der bömischen sprach complementiret; nach demselben hat der graff Frantz Leopold Sternberg, non obstante dass der graff von Gallas undt appellations-praesident auch darbey gewesen, die andere gewohnliche bohmische anrede gethan, worauff der graff von Kaÿserstein in nahmen ihro koniglichen mayestat, die sonst von dem obristan cantzler jederzeit verrichtete dancksagung, auch in der bömischen sprach abgestattet.

Hoc finito haben ihro mayestat auch eine anrede selbste gethan, undt nachgehendts haben die zwey statthalterische secretarien die juramenta fidelitatis erstens bömisch undt dernach teütsch denen ihnen nachsprechenden herren ständten vorgelesen, undt sodann ist der ertzbischoff mit seinen geistlichen standt undt sodann die übriege dreÿ ständte zu dem handtkuss zugelassen worden. Da der ertzbischoff zu sothanen handtkuss zugetretten, habe ihre mayestat den hut abgenommen undt selbsten, bisz besagter ertzbischoff auffgestandten, abgenommener gehalten.

Dieser actus ist in teütschen gala-kleidern celebriret worden, worbeÿ so viel noblesse gewesen, dass ich mich hierüber recht verwundert habe. Nach dem handtkuss seÿndt ihro mayestat mit bekleittung deren samentlichen herren ständten über den grossen palatz in ihre schloss-residentz gegangen.

40. [1]) Průběh celé slavnosti holdovací líčí dle současných pramenů také *Teige* v spisku »Paměti Pražské z let 1732—1743«, ve Věstníku Král. Čes. Spol. Náuk 1904, IV.

Der graff von Nostitz hat das schwerdt bey diesen actu anstatt des landtmareschalls getragen. Die menge des volcks, besonders der bedienten, war so gross, dass die stügen undt vorhaus, dann drey stuben voll im schloss, gewesen. Von Frantzosen seyndt darbeÿ kaum . 5 . persohnen gewesen.

Ihro mayestat haben allezeith eine taffel von . 18 . persohnen, worbey nur die geladene noblesse erscheinet; in der ritterstuben ist alle zeith eine marechall taffel von . 40 . persohnen, bey welcher die mehreste frantzosische officiers sitzen. Der general mareschall de camp le comte Bellile undt der general-intendant mgr. de Scheschell haben ihre taffel a parte in dem Toscanischen haus.

Die herren Sachsen marchiren alle gegen den Tschaslauer undt Chrudimier creysz. Mann sagt, dass ihro mayestat gestern eine pretiose tabaquiere dem graffen Ruttowsky und denen ubriegen grossen generalen derley praesenter gemacht habe. Da schliesse bey den neulich vergesenen mintz-zettel. Actum Prag den . 20 . decembris an. 1741.

Die Wiennerische post ist nunmehro in das stecken gerathen.

41.

V Praze, 23. prosince 1741.

Hubatius přeje, aby rok 1742 byl šťastnější než uplynulý, sděluje publikování nově stanovených úřadů, jmenování hraběte Kaisersteina až do příjezdu hraběte Filipa Kinského prozatímním ředitelem dvorské kanceláře s hodností skutečného tajného rady, jmenování dvorními rady hraběte z Paradisu, professora pana z Ixstaadtu z Wirclurku a pana z Turby, ustanovení hraběte Filipa Kolovrata presidentem deputované dvorní kommisse na místě zrušeného místodržitelství zřízené a assessorů při této hraběte Buquoye, hraběte Rudolfa Cholka, hraběte Heřmana Černína, Maxe Bechyně, pana Dohalského a pana Audrckého, a potvrzení všech jiných instancí. Referuje o nařízeném zasedání většího soudu zemského po svátcích vánočních, o mimořádné sessi při deskách zemských v příčině sporu pana z La Motte Frintropp s hrabětem Clary, sděluje pověst o šarvátce mezi polskými hulány a lotrinskými husary u Votice. Vypravuje, že král si nechal ukázati v chrámu Svatovítském ostatky svatého Jana Nepomuckého a jiné svátosti a chválí královo milostivé a zdvořilé jednání. V doušce dodává, že hrabě de Bavier byl již v držení statků nejvyššího purkrabí uveden, a že po odjezdu krále má zůstati hrabě Preising v čele deputované dvorské kommisse.

Laudetur Jesus Christus. Amen.

Ut annus quadragesimus secundus sit secundior primo cordicitus voveo. Ihro königliche mayestat haben gestern bey hoff die neüresolvirte officia allergnadigst publiciren lassen,[1]) undt zwar forderist haben allerhöchst dieselbe pro directore cancellariae aulicae, bisz zur ankunft des bereiths ad comparendum adcitirten herrn Philip graffen Kinský, den herrn graffen von Käyserstein cum caractere actualis intimi consiliarii denominiret; der erste hoffrath ist der herr graff von Paradis, der anderte ein gewiesser professor juris von Wirtzburg herr von Ixstatt, so mit ihro mayestat anhero kommen, der dritte unser herr von Turba, welcher

---

41. [1]) Potvrzení úřadů vyhlášeno dekréty ze dne 23. prosince 1741. Rukopis městského archivu 962 fol. 242.

auch bereiths von seinen bei Melnick habenden güttell nacher Prag adcitiret worde, resolviret worden.

Die statthalterey̆ ist anitzo cassiret undt statt derselben eine deputirte hoff commission, so in abwesenheit ihro königlichen mayestat die publica et politica zu besorgen haben wirdt, constituiret worden. Der praeses hievon ist der graff Philipp von Kollowrath, die assesores folgende: graff von Bouquoy̆, graff Rudolph von Chotek, graff Hermann von Tschernin, Max von Bechinie, herr von Dohalsky, herr Audritzky minderschreiber von der landttaffel. Der letzte wirdt diesen caracterem schwerlich annehmen, quia propter titulum amitteret vitulum.

Die ubriege instantzien seyndt pro interim alle confirmiret worden, undt nachdeme ihre mayestat das königliche grossere landt recht gleich nach denen fey̆ertagen zu halten allergnädigst resolviret haben, als ist heütte bey der königlichen landtaffel eine extraordinari session, allwo mann die vorkommen sollende active, so zwischen den Inigo la Motte von Frintrop undt den Teplitzer graffen von Clarij in puncto odporati .§. ausz denen Lamottischen theilzetteln entstandten undt erhoben worden ist, inrotuliret habe, gehalten worden. Ihro mayestat wollen selbsten in dero allerhöchsten persohn praesidiren.

Zwischen denen Polnischen ulaner undt denen Lotringischen husaren solle ein blutige action bey Wotitz vorbey gegangen seyn. Heutte haben ihro mayestat den heyliegen leib des hey̆ligen Joannis von Nepomuk sich ausz den silbernen grab sambt übrigen in der metropolitanischen kirchen befindtlichen heyliegthumber ad venerandum haec sacra lipsana vorzeugen lassen.

Ihro mayestat seyndt so gnadig, dass sie einen jeden cavallier per herr, die ministros aber per heren sie tractiren.

Actum Prag den .23. Decembris anno 1741.

Idem qui semper.

Der herr comte de Bavier sey̆ndt schon in genus deren obrist burgrafflichen gütter undt wann ihro mayestat von hier abreisen werden, so wirdt der herr graff von Preysing als oberes capo von der deputirten hoff commission allhier verbleiben.

42.

V Praze, 26. prosince 1741.

Hubatius stvrzuje dojití zvláštního posla a doručení zásilky a vzkazu a píše, že záležitost blíže neoznačená byla okamžitě vyřízena. Opakuje jmenování nejvyšších úředníků při dvorské kanceláři a deputované dvorské kommissi a potvrzení všech jiných úředníků v jich úřadech. Sděluje zprávu, že prý královna Marie Terezie hlídkou 50 mužů zabraňuje bývalému českému nejvyššímu purkrabí a nejvyššímu kancléři v odjezdu do Čech. Vypravuje o odchodu francouzské a bavorské jenerality k Budějovicům, kdež se očekává bitva s Lotrinskými, o silné střelbě, která byla slyšána, o pokusu 80 lotrinských husarů zapáliti skladiště v Benešově a o potření jich Saským vojskem. Naříká na nejisté poměry a přeje si býti s přítelem děkanem u zámecké tabule v Litomyšli, a žertuje, že ztratil prelátské břicho a je tenký jako štika. Chválí dobrotivost krále, který ale všude jest obmezován pány de Bellisle a de Sechelle. Tvrdí, že těžko něčeho se dovědět, jelikož panuje větší tajemnůstkářství než za Karla VI. Sděluje zprávu kurýrem z Kolína nad Rýnem přinesenou, že král má zajištěn dostatečný počet hlasů k volbě za císaře. Poznamenává, že nesmí

o všem psáti. Míní, že město Litomyšl jako dominikalní nemusí se holdování súčastniti, stačí prý, aby tak učinil jeho pán. Zmiňuje se o těžkém onemocnění hr. Jana Huberta Hartiga a o odcestování hr. Písnice do Litomyšle přes Rychnov. — V doušce píše o všeobecných stížnostech do chování se Prusů, o dvorní konferenci v té věci, která se usnesla u knížete Dessavského zakročiti. Končí zprávou, že prý vladařka na Rusích byla prý i s princi sesazena a jenerál Minich v úřad svůj zase uveden, takže vévoda Lotrinský nemá žádné naděje na pomoc.

Laudetur Jesus Christus. Amen.

Dero geffliessentlich abgeschickter ist heutte fruhe umb halber achte bey mir erschienen, undt das seinige rechtens übergeben, undt auszgericht, ich habe dero befehle zufolge umb . 9. uhr also gleich das an mich adressirtes an seine gehörde persöhnlich übergeben, undt darbey meine schuldige officia en qualité d'un tres obeissant serviteur verrichtet, worauff zur antworth bekommen, dass dieses negotium bereiths zu einer gewünschter endtschafft gebracht worden seye, undt mann hierüber eine schriefftliche antworth (so den Quaszil übergeben worden) übersenden wolle.

Ich habe neulich gemeldet, dass der graff von Kayserstein seiner geffangenschafft cliberiret, undt pro directore cancellariae Boemiae ad interim resolviret worden seye; weill aber vernehme, dass bereiths zweytagige post-brieffe zuruck geblieben, als widerholle solches hiemit mit den ferneren zusatz, dass pro consiliariis cancellariae Boemiae aulicae der graff von Paradis, herr von Ixstatt, so ein professor juris zu Wirtzburg gewesen, undt das beyrische manifestät undt was deme mehr anhängig verfasst haben solle, dann der herr von Turba (welcher hierlandes auff seinem güttell sich befindet, undt zur ablegung des gewohnlichen aydes anhero adcitiret worden) denominiret worden seÿndt, undt diese sollen ihro mayestat dem könig, so heütte frühe entschlossen gewesen, übermorgen das konigliche grossere landt-recht zu halten, und mittag aber sich allergnadigst von hier übermorgen von hier sich nacher Münichen zu begeben beschlossen haben nebst dem zur böhmischen-hoff cantzeley benenndten secretario Schubauer allerorten bekleiten.

Anstatt der statthalterey ist eine deputirte hoff-commission bestellt worden, bey welcher der graff von Preysing[1]) als superintendens, dann der graff Philipp von Kolowrath als praeses, graffen Bouquoy, Rudolph von Chotek, Hermandor Tschernin, herr von Dohalský, Max von Bechinie, von Audrtzky, der minderschreiber als assessores sitzen sollen.

Die obriste herren landes-officiere hier anwesendt undt alle instantzien assessores undt bediente seyndt pro interim confirmiret worden, undt werden morgen besagte obrist-herren, landes-officiere ihre juramenta beym hoff ablegen. Unser geweste obrist burggraff undt obrist-cantzler sollen dem vernehmen nach ein jeder mit . 50 . mann von ihro mayestat der konigin ausz Hungern, umb anhero nicht kommen zu kenen, bewacht seyn worden.

Die gantze Frantzösische, so wohl als Beyrische generalität ist von hier abmarchiret, undt soviel mann sagen will, gegen Budweisz indeme der orthen ein bluttiges combattement mit denen Lotringischen vor sich gehn solle.

An Sambstag ist hier ein grosses schiessen gehöret worden, undt zwar abendts; man hat geglaubet eine action vor sich zu seyn, jedennach sollen nur die Lotringische hussaren, derer . 80 . mann gewesen, tentiret haben, das magazin von Beneschau in brandt zu stecken, welche aber von denen Sachsen mit denen geschwindt-stucken

---

42. [1]) Jan Max Emanuel hrabě Preysing, nejvyšší komoří a konferenční ministr Karla Alberta provázel ho po celý čas jeho tažení.

dergestalten repoussiret worden, dass derer . 15. todter geblieben, undt etwelche gefangen, die übrige aber echapiret seyndt.

Metamorphosis Pragena non est explicabilis. Wür gehen hier herum, wie die leüth ohne seel, timentes, ne nobis plus mali accidat. O wie wär es gut anitzo mit meinen Gargen domino Sigismundo ein trapelspiel machen, undt mit ihme bey der herrschafftlichen taffel (quia domi nihil ad comedendum vult apponere) sitzen zu kennen. Mein praelatenbauch ist vorbey, ich sehe jetzt ausz wie ein hechten, prae timore et angustia. Noster rex est gratiosiossimus, sed tantum esset solus apud nos; habet in omnibus ligatas manus a domino de Belle Isle et d. de Sechelle. Mann kann hier schwerlich die wahrheit der sich ereignenden casuum erfahren, quia omnia aguntur secretius, quam apud Caroli 6ti aulam. Ihro mayestat der konig habe gestern einen Cöllnischen courier erhalten, welcher diese zeittung, dass ihro mayestat die zulangliche vota pro electione imperatoria bereiths erlanget haben, mitgebracht. Neulichen haben ihro mayestat den heyligen leib st. Johann von Nepomuck undt andere in der metropolitanischen kirchen befindtliche sacra lýschana (?) sich zeügen lassen. Nesmim wssechno psat, czo bich chtiel.

Die Leüthomischler magistratuales haben nicht nottig als eine unterthanige oder dominical schutzstadt bey der koniglichen huldigung zu erscheinen, quia non sunt ex regiarum civitatum numero; sufficit enim dum dominus eorum suum homagium regi praestat.

Der alte graff Johann Hubertt von Harttig ist tödtlich kranck, vix evasurus. Der graff von Pisnitz wirdt übermorgen von hier über Reichenag auff Leuthomischel verreisen. Schlüsslichen anerbiete hiemit meine fernere unterthänigste dienste, undt bitte mich ihro excellentz dero vornehmen gästen zu gnaden zu recomendieren. Mit beharrung wie zuvor. Actum den . 26. Decembris 1741.

Es seÿndt hier grosse beschwernüsse über die von denen Preüssen geschehende tägliche auszführung. Unsere sowohl weiblichen, als mannlichen unterthanen, wessentwegen auch eine hoff-conference gehalten undt concludiret worden, dessentwegen an den furst von Tesau einen hoff-cavallier abzuschicken.

Die Čzarische regentin sambt ihren printzen sollen abgesetzet undt der general Minich wiederumben officio suo restituiret worden seÿn. Ergo nullum habet sperandum juvamen Lotharingus.[2])

43.

V Praze, 30. prosince 1741.

Hubatius oznamuje odjezd hr. P. (Písnic) do Litomyšle, vypravuje o vykonání přísahy nižších přísedících zemského soudu, o obcování krále mši svaté u hrobu sv. Jana Nepomuckého před zahájením soudu zemského, na kterém v přítomnosti krále byly projednány jen záležitosti poručenské hraběnek z Lützowa, z Kokořova a z Vřesovic, dále o odjezdu krále do Drážďan, kdež prý asi s meškajícím tam již králem pruským jednáno bude o dělení; sděluje dále zaslání klíčů malostranských hr. Rutovským svému králi, vypravuje o porážce kyrysníků prince Xavera u Chotěboře princem z Lobkovic, o stejném osudu pluku francouzských dragounů u Jílového, o projížďkách Lotrinských husarů až k Podolu, o častých šarvátkách mezi Pískem a Vodňany, a o očekávané bitvě u Budějovic. Podává zprávu o opevnění Tábora baronem Rottem a o úmyslu téhož, se svými 2000

42. [2]) Celá věta na vnějším kraji čtvrté strany připsána.

muši proti Francouzům se brániti. Zmiňuje se o silném umírání raněných vojínů v nemocnici v staroměstských jesuitských školách umístěné a o pohřbívání jich na Olšanech; sděluje úmrtí hraběte Jana Huberta Hartiga, obává se následků případné porážky Francouzů pro Prahu. Dále vypravuje, že úřady počnou 2. ledna zase svojí činnost, že v Praze leží jen bavorský tělesný pluk, 7 praporů pěchoty francouzské a malý počet francouzských dragounů, jejichž důstojníky chválí jako nejgalantnější muže; ptá se na zprávy z Olomouce. Zmiňuje se, že Prusové, kteří asi nyní shodí masku, odvádějí přes zákaz králův lidi ze země. Končí dopis přáním k novému roku a v doušce zaznamenává častý příchod Lotrinských sběhů.

Laudetur Jesus Christus. Amen.

Der g. v. P.[1]) ist heütte fruhe von hier verreiset, der wirdt mündtlich alle beschaffenheith der jetzigen umbständten am besten zu erzellen wiessen; inzwischen diene zu gehorsamer nachricht, dass ihro mayestat den .28. currentis das landtrecht gehalten undt darbey in persona zu erscheinen allergnädigst geruhet, auch die herren landtes-recht-beysitzere, so keine obrist landtes-officiere seÿndt, das gewohnliche juramentum in beyseyn des obristen herrn landt-richters in der landtstuben ehender, dass ihro mayestat dahin gekommen, praestiret; undt solches juramentum der vice landtschreiber abgelesen habe; quo praestito seyndt die samentliche herren landtesrecht beÿsitzere in die schlosscammer gegangen, undt sodann über den oberen gang ihro mayestat bisz in das konigliche oratorium cortegiret, allwo ihro mayestat nicht die st. Wenceslai-capellen, wie sonsten gewohnlich, sondern bey heyl. grab st Joannis Nepomuceni sich eine mess durch dero beichtvatter, so ein jesuiter ist, lesen lassen, undt finita hacce missa sich über den grossen saal in die landt-stuben begeben haben, undt keine action sondern nur dreye, von der graffin von Lützau, verwittibt gewesten graffin von Harttig, dann von der graffin von Kokorzowa, gebohrnen graffin von Harttig, von der graffin von Wrschowetz, gebohrnen graffin von Harttig, respective in puncto beybehaltung undt conferirung der vormundtschafft uberreichte supplicata referiren lassen, worbey concludiret worden, diese drey supplicata denen supplicantinen pro et contra communiciren zu lassen.

Nach dem landt-recht haben ihro mayestat allein al' incognito gespeiset, undt darauff umb zwey uhr durch das Strahoffer thor nacher Dreszden (allwo auch der konig ausz Preüssen mayestat sich befinden solle) verreiset.[2]) Mann saget, dass diese dreye mayestaten untereinander die theillzettlen legen werden.

Der graff Ruttowsky haben die schliessel von denen Kleinseithner thören seinem könig übersendet. Bey Chotieborž solle das Sachsische printz Xaveri curassier-regement von dem Lobkowitzischen corpo bisz auff 30 mann geschlagen worden seyndt; es ist ein grosser schaden umb diese schöne undt propre mundirte leuth undt pferdte. Ohnweith der Eÿle hat auch ein F. dragoner-regiment solche fatalität erfahren. Die Lotringische hussaren haben bisz in Podol sich gewagt, undt zwischen Piseck undt Wodnian sollen täglich charmützel mit zahlreichen todten vor sich gehen, undt soviell die Frantzosische undt Beyrische officiers sagen, so solle eine bluttige action dieser tagen zwischen ihnen undt denen Lotringischen bey Budweisz herumb vor sich gehen. Nach[3]) endigung dieses brieffs habe vernohmen, dass die action bey Piseck herumb sehr bluttig vor sich gegangen seye.

Die stadt Tabor ist nunmehro fortificiret worden von dem baron Rott, welcher daselbst zwey galgen, einen in der stadt, den anderen auff denen schantzen auff-

43. [1]) Pravděpodobně hrabě Písnic. — [2]) Do Drážďan dorazil Karel Albert také o čtvrté hodině večerní 30. prosince. (Heigel, das Tagebuch Kaiser Karl's VII. str. 39.) — [3]) Připsáno na dolním kraji dodatečně.

bauen lassen, undt ist resolviret sich mit der darinn befindtlichen mannschafft per 2000 köp gegen die Frantzosen zu wehren.

Die blasirte undt krancke soldaten, so in denen Altstadter Jesuiter-schulen ihr hospitale haben, sterben braff, undt mann thutt sie auff das heyliege feldt in Wollschan ad sepeliendum liefferen.

Der graff Johann Hubert Harttig ist gestern gestorben, optimam partem elegit, dann bey diesen formidablen umbständten nichts anderes zu hoffen ist, als dass die stadt Prag, in fall die Frantzosische armee bey der täglich geschehen sollenden batallie das kürtzere ziehen sollte, nach einen grossen buffer auszzustehen haben werde. Gott und die heyliege patronen wollen uns beystehen!

Die dicasteria seÿndt wiederumben eroffnet worden undt werden die gewohnliche sessiones den .2. Januarii gehalten werden. Hier in der stadt haben wür nur das Beyrische leib-regement, undt etwann .7. Frantzosische batallionen infenterie. Es befindten sich auch hier einige wenige Frantzosische dragoner, derer officiers die galanteste leuthe seÿndt.

Wie gehet es dann mit Ollmütz? Mann glaubt, das die Brandeburger masque nunmehro abgethan seyn wirdt. Die Preussen continuiren ohngeachtet von ihro mayestat unseren recht allergnadigsten konig gethane prohibition die leuthe ausz dem landte auszzuführen. Ich wünsche ein glückliches neues jahr undt bin

Actum Prag den 30. Decembris
1741.

idem qui semper.

Die Lothringische deserteurs kommen allhier an schier alltäglich undt zwahr zehrend.[4])

44.

V Praze, 4. ledna 1742.

Hubatius stvrzuje dodání dopisů ze dne 17. a 20. prosince, z jejichž opozdění možno prý souditi na špatné docházení Slezské pošty, doufá však, že Pražská pošta správněji dochází a prosí o zasílání dopisů nyní zase pod vlastní adressou. Vypravuje, že Praha se zase po odjezdu krále vyprázdnila, který se po dvoudenním, prý ne valně uspokojivém pobytu v Drážďanech přes Durynsko do Mnichova vrátil, že gubernatorem v Praze je hrabě Bavier, že hrabě Preising po odbytém holdování rovněž odjel do Mnichova a že i hrabě Kaiserstein, president dvorské kanceláře, v průvodu dvorních radů Paradisa, Ixstadta, sekretáře Schuhbaura, protokolisty a expeditora Schönpfluga a kancelisty Knechtla odcestoval do Frankfurtu. Podává zprávu o zahájení úřadů, o sročení věřitelů nejvyššího purkrabí dne 2. ledna při deskách zemských, opakuje zprávu o úmrtí hraběte Hartiga a sděluje publikování testamentu téhož; zmiňuje se o rozložení Lotrinské armády okolo Třeboně, Jindřichova Hradce a Tábora a vypravuje o třech potyčkách této v předešlém týdnu s Francouzy a Sasy, o pověsti o zajetí několika francouzských jenerálů, jmenovitě hrab. Broglia a de Lieuvilla, o zničení praporu francouzských granátníků rakouskými husary, o kterýchžto událostech prý nemožno dostati určitých zpráv, vypravuje dále o nastalých mrazech a o ledování, zmiňuje se o publikování testa-

43. [4]) Připsáno II. na vnějším kraji čtvrté strany.

mentu hraběte Písnice a o legátech v něm učiněných. Želí smrti pana z Cennerů, přeje si, aby od Prahy odvráceno bylo nové obležení. Stěžuje si, že musil jízdeckého koně pro nedostatek píce lacino prodat, sděluje, že královští harcíři odjeli s královskými zavazadly též do Mnichova a končí prosbou, by tyto zprávy sděleny byly hr. Prosperu z Zinzendorfu. V doušce píše, že v Třeboni stojí pinta piva 30 kr.

Laudetur Jesus Christus!

Dero gnädige zuschriefft von .17. undt .20. passati habe allererst den letzten besagten monatho richtig erhalten, woraus zu ersehen, dass die anhero ankommende Schlesische post sehr unrichtig ablauffet, hoffe dargegen aber, dass die Prager brieffe besser einlauffen. Kunfftig hin kennen die brieffe nur an mich directe addressiret werden, observatis tamen observandis.

Nunmehro ist die stadt auszer der guarnison durch die abreise ihro mayestat des konigs (welcher sich zu Dreszden nicht über zweÿ stundt auffgehalten undt von dort nicht vollkommentlich vergnüegt über Tiringen nacher Münichen abgereiset seyn solle) zimlich lähr worden.[1] Der comte de Bavier ist hiesiger gouvernator, ein herr voller gnade. Ihro excellentz der herr graff von Presing werden den .9. hujus nach volge endten anderen actu homagii den vernehmen nach auch nacher Münichen sich begeben. Der graff von Kayserstein, so sich in denen königlichen rescriptis folgender arth unterschreibet

»supremum regis Bohemiae cancellariae praepositum caput«,

ist bereiths sambt denen hoff-räthen graffen von Paradis undt den herrn von Ixstadt, dann dem secretario Schubauer, prothocollista Tam, expeditore Schönpflug undt cancellista Knechtel, nacher Franckfurt verreiset. Die instantzien seyndt wiederumben eröffnet cum cursu terminorum, undt dahero ist ein concursus creditorum wieder seine excellentz obristen herrn burggraffen bey der königlichen l. t. statim prima sessione, dass ist den 2. currentis, entstandten. Der graff von Harttig ist bereiths gestorben, undt es wirdt seyn testamentum heutte publiciret werden.

Von der Lotringischen armee ist zu hören, dass selbte um Wittingau, Neuhaus undt Tabor herumliege, undt die vorige wochen drey sanglante rencontres mit denen F. undt S. gehabt habe; es sollen einige Frantzosische generale, unter welchen der comte Broglio undt der de Liu Ville sich befinden, gefangen seyn. Eine bataillion der Frantzösischen grenadiers ist von denen hussaren, ohngeachtet sie sich en batallion quarré postiret undt mit werffung der granaden tapfer gewehrt haben, totaliter niedergehauet worden.

Man kann hier wenig was passiret erfahren, ale kohauti nekokrhagi, musy se gim zle wisti. Der comte de Bavier hat gestern undt alltäglich das eysz auff der Moldau unter Wischehrad auffhauen lassen,[2] damit die Lotringische hussaren nachts anhero nicht kommen könten, immassen vor .8. tagen mann ihrer eine mänge bey dem Wischehrader thor solle gesehen haben. Es fangt gestern undt heütte die kälte anzuhalten, mann führet schon das eysz ein.

Das graffin Pisnitzische testamentum ist bereiths publiciret worden, undt vermög desselben der Schweisz sambt seiner tochter 5000, dann die cammerjungfer .2000 fr. legati nomine zu participiren haben. Auff diese weisz werden die töchter derer eine 4000 fr. legitimae nomine assignirter halt (?) weniger als die Schweisische überkommen. Des herrn von Cenner zeitlicher hintriett thuet mich betrieben. Requiescat in sancta pace, vere prudentius fecit, quod foris mortuus sit, quia dominus Sigismundus eum gratis sepelire indubie debuit.

---

44. [1]) Die »chronicon Monacense« »den 2. Jenner seind ihro majestät der könig abents um 8 uhr von Prag yber Dresden nach gehabter unterredung mit dem könig in Pohlen glücklich allhier angelangt.« — [2]) O sekání ledu vydán dekrét dvorskou deputací 2. ledna 1742. post horam 11 mam. (Rukopis m. archivu 962 fol. 244 ad).

Gott bewahre uns noch vor einer belagerung, ich habe ausz mangel der fourage meine reittpferdt umb bagatelle verkauffen müssen, was mich hertzinniglich wegen der commotion schmertzet. Die königliche pagage sambt denen hatschiren ist vorgestern alle nacher Munichen abgeseglet.

Ich bitte unterthänigst etwas von diesen zeittungen dem graffen Prosper von Sintzendorf abschreiben zu lassen, dann ich heutte die zeith nicht habe ihme zu schreiben.

Actum Prag den 4. Januarii 1742.

Bey Wittingau soll ein pint bier . 30 xr. kosten.

[Adr.] A son excellence
monseigneur François Wenceslas
comte de Trauttmannsdorf
p. Chlumetz
à Leüthomischel.

45.

Relace o událostech Pražských od září 1742 až do 6. ledna 1743.

Wahrhaffte relation die Pragerische belagerung undt was deme mehr anhangig betreffendt.[1])

Es mag das Strohöffer- und Capuziner-closter und kirche samt denen auf dem Pohorželetz bis an das graf Tscherninische haus (so zu einer Vormauer der ganzen Kleinseiten gedienet, und dahero hinterwerts, wie die kinder von denen blattern, von denen stuckkugeln gezeichnet worden) teils rasirte, theils ausgeplünderte häuser den ausgestandenen belagerungsschaden erzählen. Immassen die vortreffliche Ungrische artiglerie so viel zu thuen der feindlichen gegenwehr gegeben, dass sie letztliche ohngeachtet der äussersten bemühung nicht in stand gewesen einen canonenschuss aus der Strohöffer und in derselben gegend stehenden schanzen und bastien zu machen, und eine menge von denen ingeniers-artilleristen und anderen braven soldaten verloren, dass man die alltäglich blaissirte und todte personen allererst abends durch abgesonderte wege und gassen, um die zahl derenselben nicht zu erfahren, in die spitäler geführet und getragen habe.

Was vor der stadt passiret, solches werden die auslager abgeloffene berichte umständlich erkläret haben, anerwogen vor unser alles vertuschet worden. Immittelst haben wir arme so viel elend, hunger und verachtung ausgestanden, dass das israelitische volk in der aegiptischen captivität, weil solcher zeit ihrer verfolgung dannoch ein fleisch zu geniessen gehabt, nicht empfunden hat, gleichwie solches aus der hiebei verwahrten specification[2]) mit mehreren abzunehmen ist.

Um 6 uhr abends seind wir alle in unseren häusern eingesperret gewesen, indeme der intimitirte feind der Prager burgerschaft, die sich letztlich wider alle gaben hartnäckig jedoch vergeblich cum vana absque armis (die indistincte des standes uns entnommen worden seind) sit ira opponiret hat, keineswegs getrauet. Über dieses hat man noch 30 000 pfund zin oder blei sub cominatione executionis, so ein unerhört grobes onus gewesen, hergeben müssen; und man hat vieler abwesenden cavalliershäuser visitiret und aus solchen das verborgene silber, zin, geld und gewehr weggenommen.

---

45 [1]) Rukou Hubatiovou psáno. — [2]) Viz následující číslo 45 a.

Die allee in und ausser Bubenetsch samt denen auf den Grossen und anderen Wenedigen gestandenen bäumern abgehaut und verbrennt. Das graf Tscherninische Bellvedere aber mit bevorgeschehenen einreissung der um das diesfällige territorium gestandenen mauern in die luft nachts gesprenget, woraus ein grosser schaden an denen fenstern mir und anderen vielen habitanten mit ungemeinem zittern und äussersten leibs-alterationibus entstanden.

Und obschon der gerechte himmel das französische unbillige und contra jus gentium et naturale directe zielende verfahren in allen ihren vornehmen gar mit dem donnerschlag, zumalen kurz nach ihrer von Piseck anhero geschehenen retraite (so ich bin bonne mais bien vite et bien lonque gegen einen französischen cascon gennet) ihrer . 8 . theils officiers, theils gemeine auf ein strich in ihren um Bubenetsch herum gehabten lager derschlagen worden seindt) gestrafet hat, so ist dannoch ihr despotisches befehlen dahingegangen, dass wir so sammentlich unsere pferde inner halb 24 stunden sub poena 500 fl. vor ein jedes ross und dessen todtschiessung wegschaffen und respective verjagen müssen; woraus vielen honeten und armen land- und lehnkutschers leuten ein grosser schaden, weilen die ungrische armee solche nicht passiren lassen und selbe entweder todtgeschossen oder von denen panduren weggenommen worden.

Entstanden dann 2 mit reichung der gewöhnlichen guarnisonsunterhaltungsgeldern bis auf den monat Septembris inclusive menstrue per 140.000 fl. zu continuiren gewesen, wie nicht meinender (?) 3tio hat man von allen indistincte des standes alles silber unter einer straf per 3000 fl r. verlanget, welches aber unkräftig geblieben; anerwogen der geistliche stand darwieder folgendes eingewendet, dass es ihrer macht nicht stehe deo sacrata ohne einwilligung des päpstlichen stuh's herzugeben, wieder die gewalt, aber wollten sie sich nicht opponiren, sondern es stunde dem marchalle Broglio frei, solche sacra vasa von altar wegzunehm n, worzu derselbe aber sich nicht bequemen wollen, und gegen der burgerschaft, so wider ein so generals decre um sich mit der gröszten freiheit opponiret sich dahin, dass es wegen deren löffeln, messern, gabeln, schnallen, tabaquiers und degen nicht zu verstehen seie, erkläret hat, folgbar solches decretum ohne aller wirkung geblieben. Der religiose stand ist mit grossen gaben besonders die pp. soc. Jesu, so 200.000 fl. hergeben müssen, praegraviret.

Und diejenige inwohnere, so ein vorratigen wein gehabt, zu dessenselben darreichung ein jeder pro rata, allwo abermal die klöster vor allen anderen gelitten, zu ergötzung und erfrischung der guarnison zeit der stadt-deffension hart angehalten worden seind; anbei hat man bei denen Altstädter Jesuiter auf angeben eines Husitischen weiners ein schatz in der sacristei sancti Clementis mit anlegung einer mine, so dass diesfällige gewölb schädlich geritzet, mit gewaffneter hand fruchtlos gesuchet, und den angeber, obschon man nichts dergleichen gefunden, ohnbestrafter freigehen lassen.

Der caplan von st. Peter ordinis Crucigerorum cum rubea stella ist in eisen und band kreuzweis geschlossen und in die Neustädter schachtley unter die criminal-delinquenten wegen einer wieder die Franzosen ausgestreuten calumnie gestecket worden.

Den 13. Septembris ist die belagerung mit abbrennung deren batterien aufgehoben. Mittlerweil bis auf den 24. dito seind unterschiedliche ausfälle aus der stadt mit abbrennung und respective plünderung, dann verwüstung aller um Prag herum befindlichen weingarten, kirchen und anderen gebäuen und mit beraubung deren monstranzien, kelchen und cyborien in specie zu Wolschan, zu Königsaal und bei sanct Margareth tentiret worden.

Und den 24. ejusdem frühe seind 5 brigaden, so etwann in 10.000 mann bestanden, aus der stadt gegen Wisotschan, Lieben und Prosick ausgerückt; welchen den 24. darauf abends einige reiterei, so in 300 mann bestanden sein mag, gefolget, die ganze reiterei, so nach beritten geblieben, hat kaum 1500 mann be-

tragen, und ihre pferde dergestalten abgemattet worden, dass sie ein borg zu steigen, zugeschweigen einige hussaren zu verfolgen, nicht fähig gewesen. Immittelst hat sich dannoch einiges detachement der Stephaner überfuhr bei Melnick bemächtiget, und diese stadt besetzet, woraus erfolget, dass doch einige kühe, schaf, vieh und pflügelwerk samt anderen benötigten viktualien in die Prager städte gebracht. Bei ausbleibung dessen ohnvermeidentlicher hunger erfolget wäre, gestalten man um bares geld kein brod und fleisch bekommen können. Ich habe mich glücklich geschätzet, wann durch vermittlung eines französischen haubtmann 1 lb. küh- oder schweinfleisch bekommen. Das elend und die kränkung, so wir sowohl bemittelte, als arme Prager inwohner, indeme aller vorrat aller orten verzehret worden, und man kein grossen aus furcht dessen wegnehmung machen durften, ausgestanden, ist nicht zu beschreiben.

Man hat gehoffet, dass unser heil. Wentzl uns an seinen namenstag (den die Franzosen mit authenckung zwei soldaten auf dem Rossmarkt celebriret haben) uns allen dieses unheil befreien werde. Allein dessen beistand ist inzwischen in jenen vortheil gereichet, dass einige passage in die stadt, wodurch wir die erhaltung des lebens benötigte, jedoch nicht delicates vivres in einen ziemlich teuren preis überkommen haben, eröffnet worden; widrigens hätten zwei dritlel der leuthe aus ermanglung des brods und anderer nahrung ihr leben gewisslich eingebüsset.

Immittelst bis auf den 10. Octobris seind unterschiedliche detachement aus der stadt ohne zurückkerung geschehen, und es seind auch gestern, das ist den 10. Octobris,[3]) 14 Französische bäckerknecht, mit denen ich selbst geredet, von hier nacher Sachsen abgegangen. Die vivres fangen schon etwas in dem preis abzufallen; allein das bier und der wein will nicht wohlfeil werden, indeme die gersten per 3 fl. 30 kr., und der wein aus allen klöstern und anderen kellern teils umsonst, teils um das geld ausgeschenket worden ist. Pro mense Octobri ohngedacht, dass die hiesige inwohnere durch die grosse und sechs monat taurende gelderlag gänzlich entkräftet worden, hat man dennoch 200.000 fl. r., worzu die klerisei und die Judenschaft das mehreste beizutragen gehabt, erlegen müssen; worgegen ist uns ein regress diesfalls wieder diejenige landesinwohnere, so ihre ratas auf die ausgeschriebene 6 milliones dato nicht abgeführet haben.

Von darumben fruchtlos, die weilen selbte teils niemalenteils a mense Junio nicht mehr in der französischen barbarischen botmässigkeit gestanden, reserviret worden; und nachdeme derlei executive eingetriebenes geldquantum zu bestreitung ihrer unterhaltungs unkosten unzulänglich gewesen, so haben dieselbe in monat Decembri abermal eine summa per 200.000 fl. darlehenweis, gegen einer auf die Dresdner wechselleute geschehener assignation von denen potentioribus qualthätiger weisze erpresset; und die agenten und secretarien derenjenigen cavalliers, welche abwesend und ihre ratas auf besagte 6 millionen nicht erleget, und ihre häuser in Prag haben, mit einer prison gequälet, jedoch selbte hernach allermassen derlei prison nichis gefrüchtet, auf freien fusz gestellet haben; der graf Gallasische secretarius aber ist dennoch zur erlag einer summa von entwelchen und zwanzig tausend gulden sub comminatione des hauses plünderung angehalten worden, welche erlag derselbe um so weniger vermeiden können, als die Franzosen wegen das in haus hinterlassenes tafelsilbers zweifelsohne durch einen landesverräter, derer eine menge allhier vorhanden, vergewissert worden.

Der mareschal Broglio ist samt seiner völligen bagage zu ende Octobris von hier über Melnick und Leuthmeritz nacher Dresden abgereiset. Vor übergang der stadt Leütmeritz seind die zu Brandeÿs, Melnick und Böhmisch Brodt gewesene französische detachements den 7. und 8. Novembris anhero sparrenstreich zweifelsohne durch die kraft des heil. Wenceslai, Ludmillae und Gotthardi timore pannico

45. [3]) »das ist den 10. octobris« připsal na vnějším kraji Hubatius.

perculsi mit hinterlassung mehrester bagage und ohne einzigen von der königl. land- und regulirter miliz gesehen zu haben, revertiret und unterwegs alles in denen mayer- und bauernhöfen befindliches vieh geraubet; welche räuberei nachgehends die frau schwägerin des churfürsten aus Bayern verwittibte herzog Ferdinandin auf der herrschafft Tachlowitz und Busstiehrad am besten empfunden.

Hierauf haben sie den bei der stadt befindlichen berg Zischkow mit bollwerken zu befestigen, und die herumliegende weingartenshäuser gänzlich abzutragen, wie nichtminder die in den tiergarten, Stern genannt, befindliche bäume zu schlagen angefangen. O miserabilis rerum facies, indeme hierdurch alle augen ergötzlichkeiten in der stadt-gegend gehoben worden. Und sintemalen an denen lebensmitteln zu anfang Decembris ein abgang sich hervorgethan, dahero zu vermeidung aller wucherischer übersetzung der in wohlfeilen preis erkauften viktualien hat man eine tax auf alles gelegt; und einen von denen ersteren Altstädter fleischhacker, sowohl als einen französischen bäcker als übertretter derlei französischen gesetzes in 24 stunden ohngeachtet aller vorbitte am st. Barbara tag auf dem rossmarkt aufgehäncket.

Den 16. Dezembris um 4 uhr früh ist die ordre der französischen armee publiziret worden, um 6 uhr abends weg von Prag zu marchiren. Deme gemäsz sich alles hie zu zubereitet, wie zumalen aber denen offiziers sich aller wagen und schwerer bagage loszumachen mitgegeben worden, als seind ihre miserable und nur mit lauter stroh gefütterte pferde dergestalten bepackt worden, dass sie kaum gehen kennen, und dahero ihrer bis auf den Weissen Berg mehr als 20 unterwegs crepiret seind; ich glaube nicht, dass derer die hälfte in Frankreich zurückkommen werde. Die reitterei somit denen auf Preusische art denen bauern sowohl als französischen offiziers gegen einhändigung eines billiets entnommenen pferden bis auf viertausend sich belaufet, wird ohnfehlbar mehresten teils zu fuss marchiren müssen.

Die offiziers seind in dem miserablesten stand, indeme dieselbe teils ganze, teils die hälfte ihrer bagage verloren, und bereits durch monate kein heller von ihrer gage aus mangel der von der königl. ungrischen bloquade gehemmten wechselgeldern genossen; ohngeachtet dessen seind dieselben voller freude gewesen, indeme sie durch den abmarsch der ausgestandenen und künftig, wann sie hier geblieben wären, zu erwarten gehabten miserie, not und elend weillen, mancher nicht nur allein kein geld, sondern auch kein gutes kleid am leib gehabt, entrissen worden.

Der marsch ist den 16. Dezembris um 6 uhr abends vor sich gegangen und hat selbter bis 6 uhr früh getauret. Die anzahl deren ausmarschirten sollen über 10.000 man gewesen sein, welchen auch zugleich die von Prag zur sicherheit der hiesigen städten verbliebenen und etwann in 1200 mann bestandenen garnison genommene geisel gefolget seind.

Welche geissel in nachfolgenden personen bestanden:

Ihro excellenz graf Philipp von Kollowrath,
graf Franz Carl Wratislaw,
graf Joachim Pachta,
dompropst pater rector Clementinus cum
procuratore provinciae appelations-rath Agricolla,
Josef Sieg,
junger von Nell anstatt seines vaters,
juwelier Diesbach und
junger Rubner anstatt seines vaters,
junger von Buchholz anstatt seines vaters,
Granitzer,
Keller,
juwelier Harttmann,

der Gemrich von Neüberg hat anstatt seiner einen von seinen vettern abgeschickt.
Breittenberger,
Kretschmer weinhändler von goldenen fassel,
Schindler auch weinhändler vom schwarzen rössel,

so alle die vermöglichsten dermalen seind.

Den 17. und 18. Dezembris seind die zu Lieben invalidenhaus, Zischkow und der Kaisermühl ausgestellte piqueten in die stadt gezogen und etwelche thör vermauret worden. Man hat auch dieser täge niemanden ausser der stadt, wohl aber alle leute herein passiren lassen. Die plage, die wir mit der einquartirung ausgestanden, ist nicht zu beschreiben; ich habe 3 hauptleute 7 domestique, und 8 pferde gehabt. Die von hier abgegangene armee solle sich draussen in drei colonnen zerteilet haben. Wir wissen bis heute (das ist den 18. Dezembris) nicht wohin und auf was für eine weise dieser ausmarsch geschehen seie.

Wegen der übergab des schlosses Tetschen, allwo 300 Franzosen waren, ist der marschall Bellisle wieder den derorten gewesten commendanten höchstens disgoustiret gewesen; welcher marschall samt den intendanten Scheschelle (so beide tyranische befehlsgeber gewesen) den 18. Dezembris nachmittag von hier abgereiset. Wie unglücklich diese abreise und respective ausmarsch ausgeschlagen, solches haben wir gründlich und verlässlich nicht vernehmen können; es werden zweifelsohne hievon von der königlichen armee sichere relationes eingeloffen sein.

Wir haben uns lediglich mit dieser nachricht, wienach obbesagten von hier nächtlicher weise ausgewiesenen Französischen völker die völlige bagage von königlichen hussaren entnommen worden seie, begnügen müssen; worauf in etwelchen tägen der hier verbliebene commendant Cheveur genannt, das eis auf der Moldau aufhauen und die posten allerorten mit seinen wenigen leuten bestmöglichst besetzen, und die magazins in genere auf Wischohrad transferiren, seine mannschaft in das königl. schloss, die Bayrische aber in des graf Tscherninische grosse haus (so an denen fuszböden, fensterfutter und thüre und thürenfutter gänzlich ruiniret worden) einlogiren lassen.

An heiligen Christtag ist die zeitung erschollen, dass ein accord getroffen worden, welchen zufolge den 28. Dezembris nachmittag der fürst Picolomini mit einigen bataillionen des Wischehrad bezogen, und das daselbst befindlichen zeughaus und magazine übernommen. Die magistratus haben aus demselben tag frühe in ihren ratthäuserncapellen das te deum laudamus cum cantatis missis sollenissime intoniren lassen. Hierauf haben die mehreste inwohner ihre hütte mit einer grünen maschel (so aber wieder die grosse kälte, weilen wir sehr weniges holz haben, nichts gefruchtet) gezieret. Von diesen tag an haben wir die stunden zu der uns den 2. Januarii 1743 von destinirten erlösung fleissig gezählet, welche folgender weisse geschehen.

Man hat die bei denen thören und anderwärtig befindliche französische posten abgelöset, und aller offiziers-bagage in den königl. schlossgarten visitiret, und so visitirter auf die hierzu ihnen accordirte wägen legen und fortführen lassen, welches sodann die garnison, so ohngefähr in 2000 mann bestanden, durch das Strahöffer thor mit obern und untern gewehr, jedoch ohne alle canonen gefolget und unter der begleitung des Podstatzkischen und Würtenbergischen curassiers-regiment ihren weg über Beraun nacher Egra mit hinterlassung deren kranken, derer mehr als 3000 seind und alle prisoniers de guerre worden genommen; ob nun dieselbe das gewehr zu Beraun oder aber nach ehender ablegen werde, solches war mir unmöglich zu ehrfahren gewesen.

Nach diesen gegen 12 uhr haben ihro fürstl. gnaden der prinz Christian von Lobkowitz seinen einzug von seinen und dem prinz Portugalischen regiment, dann von denen Wurmbrandischen und markgraf Badischen grenadiers begleiteter gehalten,

welches zu sehen teils wegen der gut mundirter mannschaft und pferden, teils wegen des an allen gassen intonirten »vivat regina nostra«, teils wegen des an vielen public- und privathäusern und clöstern zu hören gewesten trompetten- und bauckenschalls, eine herzinnigliche freude »et quidem usque ad lachrymas multorum spectantium« gewesen.

Die hier befindlichen studenten seind in einer grossen anzahl auf dem Altstädter ring an der eck bei der Theinerkirche collocirter gestanden. Ihre hütt waren mit grünen mit silbernen buchstaben V: M: T: R: gleich gestückten bändern gezieret, und sie haben unter einer wohl concordirter music hochgedachten prinzen und die ihm nachgefolgte staabs offiziere mit aus allen kräften acclamirten »vivat Maria Theresia et princeps de Lobkowitz« bewillkommet.

Unterdessen ist der gute graf Joachim Pachta, so einer von obernannten von hier weggeführten geiseln gewesen, zu Maria Einsiedel unweit Eger vor lauter übelhalten und fatiganter in der angehaltenen kälte fortgesetzter reise in die ewigkeit verschieden. Massen man bemelte geisel unterwegs wie die schafe in ein baurenzimmer, allwo sie keinen platz zu liegen gehabt, zusammen eingesperret und mit einer schlechten französischen in ein stück fleisch und brod bestandenen Atzung versehen.

Worgegen hat der gerechte himmel das Bellilische von hier ausgerissene corps dergestalten gestraffet, dass davon kaum der dritte teil sich nacher Eger und dieser noch ganz abgematteter und vor forcht und kälte abgemergelter salviret habe; die übrigen zwei teille seind getödtet, gefangen und respective der erfroren. Unter denen getödteten solle der prinz von Hessen, Darmstadt, duc de Pirron, duc de Fleury und noch 2 andere prinzen, dem bisherigen vernehmen nach, gewesen sein. Die hier in denen zeughäusern verlassene artillerie-effecten übertreffen weit diejenige anzahl, so die Franzosen allhier angetroffen.

Der saubere herr von David ist den 1 currentis nachts per empfang genommen worden, ohne zu wissen wo selbter inhaftiret seie. Heute, das ist den 3ten Januarii hat die generalität in der schlosskirche das te deum laudamus mit ablassung einiger canonen und paradierung 5 grenadiers-compagnien in der schlosskirche gehalten. Der prinz von Lobkowitz hat eine kniebank und sessel in der mitten bei den hohen altar gehabt; der general Piccolomini, Kollowrath, junger Vallis und noch ein vierter, dessen namen nicht wissen kann, seind hingegen in der von der königl. statthaltern sonsten gewidmeten bank gewesen; und als der erzbischof die oration »salvum fac domine reginam nostram« intoniret, sie sammentlich einer den andern anschauend geschmuzelt haben, wohl wissend, dass aus einen französischen herzen kein treu meinendes böhmisches seufzen und beten entspriessen könne.

Ein alter französischer hauptmann hat mir in confidenatia anvertrauet, dass ihrer mehr als 50.000 lediglich in Böhmen zeiten dieses kriegs generaliter umkommen wären, mithin der vierte teil des französischen adels, der klag dessentwegen tragen müsse, und dahero auch der marschall Bellisle einer schweren verantwortung unterworfen seie.

Den 3ten currentis seind die studenten samt einigen univärsitäts-gliedern in einer anzahl ohngefähr von 500 personen aus dem Carolin mit einer starken music und vielen windlichtern ausgezogen, und bei den erzbischöflichen haus, allwo die generalität versamlet war, zu ehren des fürsten Lobkowitz eine herrliche serenade gemacht, worfür gedachter fürst sich gegen dieselbe durch seinen adjutanten bedanken lassen mit vermeldung, er würde diese erzeügte freüde bei ihro majestät unserer allergnädigsten königin anzurühmen wissen. Von dannen hat sich diese music zu ihro excellenz dem obristen herrn burggrafen, so auch diesen abend anhero angekommen, in aller modestie begeben, und sodann die ganze nacht in Carolino jubilando zugebracht. Die hiesige burgerschaft hat ihre zufriedenheit mit

grossen durch drei tage bis mitternacht continuirten schiessen mit gröszten frohlocken contestiret.

Den 4. currentis seind die königlichen officianten, alle magistratus und dem publico dienende personen bei hochgedachtem herrn obrist-burggrafen aggratulabundi erschienen, allwo der königl. statthalter. böhmische secretarius Sstiansey nomine deren statthalterischen officianten eines schöne böhmische anrede hoch deroselben abgelegt. Die von dem Churbayrischen hof hier angesetzten 2 stadthaupleute seind von mehrgedachten fürsten aller activität beraubet worden. Dahero dem Kleinseitner hauptmann herrn Maximilian Bechinie, der annoch ihro kaiserlichen majestät Carolo 6to resolviret war, alle expedienda in denen Prager städten anvertrauet worden.

Gestern, das ist den 5ten currentis, seind die hier anwesende bei unterschiedlichen instanzien stehende königl. räte und die ersten officianten qua citati bei dem herrn obrist burggrafen um eilf uhr erschienen, allwo derselbe ex mandato regio alle insgesamt von ihren officiis suspendiret, und obbesagten h. Maximilian Bechinie mit dem h. Audrtzky, von der landtafel, pro commisariis zur obsigillirung aller dicasterien, steueramts, der cammer, des deputirten tranksteueramts deputiret. Die magistratuales seind auch suspendiret und ihre canzleien von dem statthalterischen secretario Sstiaszny und dem Altstädter ratsverwandten Marusius mit obrist burgraflischen pettschaft gesperret. Dann die diesfällige königl. patenten ad valvas publicas affigiret und der saubere herr von David ist über die gassen von 12 soldaten kreuzweis geschlossener im das Neustädter rathaus geführet worden.

Es ist auch eine hof-commission sub directorio besagten herrn obrist-burggrafen zur untersuchung, was diese zeither vorgegangen, bestellet worden. Die diesfällige commissarien sollen sein: (tit) graf Ferdinand von Kollowrath, gr. Korzensky, hofrath von Jordan, der hofsecretarius von Liedel nebst 4 hof-cancellisten ist anhero mit oft hochgedachten herrn obristen burggrafen ankommen.

Plura futura sequentur.

Actum Prag den 6. Januarii 1743.

45a.

Konsignace cen potravin ze září 1742.

Consignation[1]) derer in Prag wehrender belagerung getzahlten consumptibilium a dato 9. Septembris 742.

1 bockh von 38 pfund	30 fr.	
kalb	35 »	
paar schweinl	93 »	
eine khue	305 »	
ungarischer ochs	450 »	
$^1/_2$ jähriges schweinl 60 pfund	36 »	
capaunner	4 »	
hene	1 »	45 kr.
ein haasz	4 »	
paar rebhüner	3 »	
pfund rindtfleisch	1 »	
schweinfleisch	1 »	
paar tauben	3 »	

45a. [1]) Na kraji v rohu připsáno: »Schloss Leitomischler archiv aus glaubwürdigen nachrichten.«

eine anthen		4 fr.	
kruthhenne		9 »	10 kr.
paar hineln wie ein spatz	1 et	2 »	
pfund butter		1 »	15 »
pfund schmaltz		1 »	6 »
1 eÿ			24 » [2])
seydl saltz			24 »
1 strich arbeszen		36 »	
1 strich linszen		36 »	
1 strich waitzen-mehl		20 »	
1 strich griesz		18 »	
1 strich brodt-vorschues-mehl		10 »	
1 strich khorn-		7 »	
1 strich waitzen-		12 »	
centner hew		50 »	
4 pfundiger karpfen		9 »	

46.

Hubatiova charakteristika Francouzů.

Vera et genuina descriptio nobilium Gallorum ut tempore eo, quo Pragae qua auxiliares electoris Bavariae Caroli Alberti cohortes anno 1742 degebant, inventi sunt, excepto pauculis senioribus.

Sunt animalia rationalia ratione tamen sana carentia, quia nullius fidei religionisque sunt, cum praedicato christianissimorum gloriantur, ubi vix centesimus eorum tepidus christianus est, plerique enim vel deistarum, vel calvinistarum, vel plane atheistarum sectam profitentur; si qui tamen romano-catholico-christianos se esse affectant, cultum sanctorum ceremoniasque ecclesiae pomposicri modo observatas superstitionem vocant, clerum nihili aestimant, religiosos odiunt, praeceptaque ecclesiae minime observant; si quidem omni die veneris et sabathi imo et ipsa hebdomada sancta Pragae sine omni corporis fatigatione quiete commorantes carnibus, licet copia meliorum piscium adfuisset, vescebantur; rosario orando non utuntur, sacramentoque sanctissimae eucharistiae semel in anno reffici sufficere autumant, obliti versus ultimi psalmi 124: »*Declinantes autem in obligationes adducet dominus cum operantibus iniquitatem*«. Musicam splendoremque templorum et altaria multiplici lumine ornata, ut ovis ovile novum, hinc inde circumspiciendo mirantur; scamnaque in templo pro domicellis nobilioribus occlusa et cancellos ad majores aras, si non sunt aperti, saltando transcendunt; omnes scientiae, excepta militari, ignari; si vernaculam ignorarent, latrare vel mugire cogerentur. Vix enim centesimus modica rudimenta linguae latinae novit, ortographiam in suis literis minime callent; in arte equestri pedibus movendo, fraenum ad libitum in dextra vel sinistra manu absque chyrotheca, pugno usque ad pectus elato tenendo, gressum equi regere nesciendo. Plenarie imittantur Hebraeos; servis suis ut Judaei familiarissimi victu spurio uno eodemque cum iis potiuntur, eosque pari titulo ut ii illos per monsieur appelant. Levitas eorum animi et morum ex cantu, saltu et fistulatione tum in cubilibus, tum in publicis plateis (quas absque omni pedisequo, ut cursores lanionum vel pastorum praegrandes baculos simplicissimi ligni manu gestantes, peragrant) dignoscitur.

45a. [2]) Za tím připsal asi H. slovo »Vert(atur),« a na druhé straně nahoře opět někdo na Litomyšli »Prager merkwürdigkeiten.«

Superbia inflati omnes alias nationes obliti vitiorum suorum contemnunt, in licentiosiori vita et audaciori modo agendi virtutis honestatisque culmen consistere credentes; regemque suum deo omnipotenti comparant, imo praeferunt dicendo! »Si noster rex et deus voluerit, hoc et illud accidet«. Uno denique verbo sunt pessima gens hominum, sentina malorum.

DVX ChrIstIanVs ChrIstIanIssIMos Praga eXstIrpaVIt.

Aliud chronographicum:

PrInCeps sIne prInCIpatV, eLeCtor sIne eLeCtoratV, reX sIne regno, Caesar sIne IMperIo sIt erIt serVVs regIs GaLLIae.

47.

V Praze, 21. února 1743.

Hubatius blahopřeje k šťastnému návratu ze sousedství, naříká nad utrpěnými ztrátami a těší se, že bude zase lépe: referuje dále o činnosti dvorské soudní komisse vyšetřující spáchanou zradu a urážku veličenstva, zmiňuje se o nuceném pobytu arcibiskupově na Břežanech, o nátlakem z Vídně způsobeném odjezdu tamtéž přebývajícího velkopřevora, dále o dojití určitých článků hraběti Šternberkovi k odpovědi a sděluje konečně příchod četných nově naverbovaných nováčků vojenských.

Hochgebohrner reichesgraff.

Gnädiger herr herr.

Zu der glücklicher zuruckkunfft ausz der nachbarschafft lege hiemit meine gratulation ab mit anerwünschung: womit diese gemüths-erquickung zu vollkommener gesundtheit diene undt einen gutten schlaff nach sich ziehen möge; ich meinestheils geniesse ein sehr schlechten schlaff undt kann mit dem Ovidio sagen: »sed vigilo vigilantque mei sine fine dolores«. Besonders wann mich der von denen Frantzosen erlittenen kränckung undt kaum in .5. jahren ersetzlichen schadens erinnere, dahero mit dem geduldtigen Job oftermahlen sage: »deus dedit, deus abstulit«, undt lebe der vesten zuversicht undt hoffnung, dass das ablatum mit der zeith mir der gerechte himmel restituiren werde. Inzwischen thue mich mit diesen poetae: »quae mala cum multis patimur leviora videntur« gäntzlichen consoliren undt lediglich trösten.

Die hochlöbliche hoff-commission fahret fort in ihrer verrichtung undt es werden zu derselben behuff undt relevation der arbeith die königliche appellationsräthe forderist zu examinirung der ex capite infidelitatis inhafftirten delinquenten gebrauchet undt appliciret; die commissionsprothocolla werden alle posttäge nacher hoff abgeschickt, undt mann glaubet, dass die beschuldigte baldtigst ihren lohn mittelst eines endturthels überkommen werden. Nun gehet es los auf diejenige, welche mit unzulässlichen wörthlichen calumnien wieder die allerhöchste persohn unserer allergnadigsten undt allerschönsten konigin undt erbfrau gesindiget haben, undt es seyndt bereiths derentwegen etwelche burgerliche handtwercksleüthe, mehrentheils diejenige, so als frembde sich zu der stadt habilitiret haben, in kercker gezogen worden.

Der ertzbischoff befindet sich auff seinen ohnweith Prag situirten gutt Bržeschan, hingegen solle der bey ihme gewesene grandprieure einer von Wienn überkommenen wahrnung gemäs sich anderwerths von dorten transferiret haben, welches man vor ein übles zeichen muthmassen will. Pulchre lusit poeta:

Lactea vita tua (quia solo lacte vescitur [1]) jest nigro carbone notata
hac archipraesul veste placere nequis.

Der graff von Sternberg hat bereiths die zu beantworthen habende puncta überkommen, undt zu verfassung sothaner beantworttung denjenigen, welchen euer excellentz einmahl zu Cladrub, da er mit grossen barth vor euer exeellentz erschienen, durch dero cammerdiener salviren lassen, zu sich hinaus beruffen. Die neügeworbene recroutten [2]) werden anhero zahlreich zugeführet, ich aber veteranus cliens mich zu dero hohen hulden undt gnaden empfehlendt beharre

euer excellentz

Prag den 21. Februarii
1743.

gehorsambster
knecht J. H. v. K.[3])

47a.

Diář od 25. ledna do 4. února r. 1743.

Continuatio diarii.

Den . 25 . dito ist der Königgratzer creÿsz-haubtmann herr baron von Gastheimb [1]) mit einer escorte von . 50 . reütter von Prag nacher Reichsstadt zu der verwittibten hertzog Ferdinandin von Beÿrn als schwagerin undt adhaerentin des churfürsten ausz Beÿrn von der hoff-commission umb ihro durchlaucht das exilium ausz dem konigreich Böhe'mb zu intimiren undt ihre sammentliche gütter undt herrschafften zu sequestriren, abgeschickt worden, undt anhero von ihren einen hoffcavalliers undt einen secretarium, so von . 24 . reütter begleitet, undt in ihro durchlaucht ob dem Hradtschin situirten haus unter einer starcken bewachtung arrestiret worden, den 1. februarii gebracht.

Eodem die mensis Januarii hat der Präger ertzbischoff, dohmbprobst, grandprior, appellations- undt cammer-praesidente undt alle hier anwesende cavalliers, so unter der Beÿrischen afft-regirung in officiis publicis regni gestanden, von der commission ein befehl von hier in zweymahl . 24 . stunden sich weg zu begeben undt nicht ehender bisz dass sie citiret werden, die Prager städte zu betretten bekommen.

Den 1. Februarii ist der inhafftirte müller Schauscha sambt dem wirth von dem grossen Venedig praevia praestitis juramentis de judicio sisti et de nomine offendendo loszgelassen, hingegen eodem dito dem Heinrich Paul fürst von Mannsfeldt undt seiner frauen schwester vermehlten graffin von Käyzrstein wie nichtmünder der fürstin von Fürstenberg das königreich Bheimb inner denen nechsten . 14 . tagen zu verlassen decretando mitgegeben worden.

Den 4. dito hat der Carl Joseph von Pergler, so ein schwigervatter des graff Paradis ist das mandatum von Prag abeundi von der commission erhalten.

Eodem ist die nachricht von Dreszden anhero eingeloffen, dass der cardinal Fleury [2]) den 18. ianuarii anni currentis das zeitliche geseegnet rationem villicationis et damni reginae nostrae illati rediturus deo omnipotenti. [3])

---

47. [1]) Připsáno na vnějším kraji psaní H. — [2]) O opatření nováčků vydána celá řada dekretů v lednu i únoru 1743. — [3]) J. H. v. K. škrtnuto.

47a. [1]) Jan Daniel svobodný pán z Gastheimů, pán na Jiřici, královský hejtman v kraji Králo-Hradeckém. — [2]) Kardinál Fleury zemřel 29. ledna 1743 v Issy. — [3]) Nadpis i tento poslední odstavec psán H.

47b.

Diář od 15. do 19. února 1743.

Continuatio diarii pro mense Februario.

Den . 15 . ejusdem ist mehrgedachter fürst von Mannsfeldt ausz seinem hausarrest ohngeachtet beÿ allen zimer-thieren gehabter starcken bewachtung echapiret, undt vermög der aussage des ihme nachgeschickten undt ohverrichter sache zuruckkommenen Neüstädter stadtrichters Liebmann genanndt nacher Dreszden undt von dannen ohnfählbahr in seine graffschafft Mannszfeldt abgegangen.

Den . 16 . dito hat mann dessen compagnion jungen Neümann [1]) von Puchholtz ausz seinen hausz-arrest in den weiszen thurn, ohne zu wiessen warumb undt mit abschlagung der für ihme von seinen vatter de judicio sisti offerirter caution, ad mandatum regium transferiret.

Den . 16 . dito ist der graff von Paradisz [2]) anhero von Frauenberg gebracht undt in den weiszen thurn einquarttiret worden, undt genüesset derselbe alltäglich alimentationis nomine . 1 . fr. ; seine graffin aber verbleibet arrestirter in ihrer behausung, undt seÿndt zu derselben gebrauch zweÿ mit militarischer wacht besetzte zimmer, eingeraumbet worden.

Den [3]) . 17 . dito ist der fürst Mannsfeldtische stallmeister undt bereitter, Huber genanndt, wegen echapirung seines principalis inhafftiret worden.

Den . 19 . ejusdem ist der professor juris Königsmann [4]) ad custodiam zu den bidello Carolini genommen worden ; er saget, quod nullius comissi criminis sibi sit conscius.

Vertatur.

Es ist dieser tagen ein decretum commissionis in puncto graduandi resoluti professoris juris Olomucensis an die Pragrische universität ergangen, allwo dem rectori magnifico anbefohlen wirdt, die dieszfallige graduation ohne aller meldung des ertzbischoffens qua cancellarii universitatis geschehen zu lassen. Ecce alterum malum omen.

48.

Relace o sněmu drženém 29. března 1743.

Den . 29 . martii anno 1743 ist der pro . 26 . ejusdem auszgeschriebene landtag [1]) beÿ anherokunfft des corpo commissarii herrn Frantz Heinrich graffen von Schlick excellentz undt des anderen commissarii herrn Joseph graffen von Kinsky, dann des dritten commissarii herrn Wentzl Casijmir Netolitzky von Eÿszenberg folgender gestallten celebriret worden.

Es seÿndt forderist die sammentliche herren ständte in der schloszkirche erschienen, undt daselbst dem hohen von den praelato archidiacono metropolitano herrn Joseph Lanckich gehaltenen ambt beÿgewohnet undt sodann sich in die landtstuben begeben, alwo gleich anfänglich einige herren undt ritterstandes persohnen introduciret worden.

47b. [1]) Václav Xaver Neumann z Pucholce řádný profesor kanonického práva na universitě. — [2]) Vyšetřování hraběte Jana Václava La Sagy Paradisu zavedeno 26. srpna 1743. Rukopis městského archivu 915 fol. 186—187. — [3]) Nadpis a od tohoto odstavce do konce psal H. — [4]) Mikuláš Hynek Königsmann řádný profesor pandekt na universitě.

48. [1]) Sněmovní postulata na města Pražská a vedlejší práva viz rukopis arch. měst. 915 fol. 73 ad.

Ex parte des geistlichen standtes waren gegenwärttig:

Der bischoff von Königgrätz herr Joseph graff Wratislaw von Mitrowitzc, besagter praelatus archidiaconus metropolitanus herr Lanckisch, herr Anton Cajo canonicus senior metropolitanus, herr general grosz-meister von Creützherrn mit rotten stern, herr Berauner praelat, herr Strahöffer praelat, dann die übrige sowohl in ausz auszer Prag verschiedene regulirte herren praelaten.

Ausz dem herrnstandt:

Director des landtages ihro excellentz der obriste herr burggraff Johann Ernst graff von Schaffgotsch, herr Rudolph graff Koržensky von Tereschau bömischer vice cantzler, h. Carl Nowohradský graff von Kollowrath vice appellations praesident, h. Johann Adolph graff von Kaunitz landtrechtsbeÿsitzer, h. Johann graff von Breda appellations rath, h. Wentzel graff von Oppersdorff, h. graff Joseph von Schaffgotsch appellations rath, h. Frantz Joseph graff von Pachta appellations rath, h. Johann Anton graff von Bubna appellations rath, h. Johann freÿherr von Pissingen appellationsrath, dann dessen elterer bruder baron von Pissingen.

Ex parte des riterstandtes:

Herr Johann Christoph von Jordan bömischer hoff-rath, herr Wentzel Wrazda von Kunwaldt vice-land-cammerer, herr Frantz Güntter von Sternegg vice-landschreiber, herr Johann Nepomuk Wražda von Kunwaldt appellations rath, h. Ernst Malowetz von Cheinov undt Winterberg appellations-rath, h. Adalbert Procop von Hufflingen appellations rath, h. Martin Kroczin von Drahobeil obrist burggraffenambts rath undt noch zwey andere herren, die ich nicht distinguiren kennen.

Ex parte des burgerstandes:

Die ausz denen drey Prager städten ausz einer jeden stadt dreÿ deputirte personae magistratuales, die Pilszner deputirte, die Budweiszer deputirte, die Kuttenberger deputirte.

In consessu praefatorum dominorum statuum ist ein konigliches rescriptum, mediante quo verbotten worden, denen abwesenden in der untersuchung steheden herren ständten die landtags postulata zu übersenden (quod valde dolorosum iis, qui ob bonum patriae vi inimica impulsi officiis suis praefuerunt, accidit) durch den adinterim vorgesetzten steuer-ambt-directorem herrn Maÿer, dieweillen die statthalterische secretarien undt andere officianten von ihren functionibus dato suspendiret seÿndt, referiret worden.

Nach diesem seÿndt die ex gremio d. d. statuum deputirte herren commissarii nemblich: Der herr canonicus Cajo, der general magister von Creützherrn, der Johann graff von Breda, der Joseph graff von Schaffgotsch, der Wentzel Wražda, der Ernst Malowetz, der Altstädter raths-verwandte Weÿwoda, der Neüstädter raths-verwandte Tscherny, umb die königliche herren landtags-commissarios gewöhlichermassen abgeschicket worden; bey derer ankunfft nach geschehener anrede des herrn capo-commissarii ist die landtagsproposition durch die landtaffliche declamatores undt zwar die bömische durch den böhmischen declamator Wentzel Christen, dann die teutsche durch den teütschen declamator Joseph Hubatius, dieweillen wie besagt die stathalterische secretarii suspendiret seÿndt, ex cathedra abgeleszen worden, undt es ist mittelst sothaner proposition folgendes postuliret worden:

1. in ordinario .1. undt halb million,
2. in extra-ordinario 700.000 fl.,
3. in camerali 150.000 fl.,
4. vor die arme wittib undt weiszen wegen der habenden cammer-schulden 10.000 fl.,
5. anstatt des fortificationsquanti solle mann die casarmes unterhalten,

6. die stellung der recroutten undt der remonta-pferde wie es bereiths auszgeschrieben worden.

Diese sollennität ist nach begleittung deren königlichen herren commissarien in des capo commissarii wohnung mit einen prächtigen panquet terminiret worden.

NB. Das repartiendum quantum solle auch auff den Egrischen gezierg mit ausschliessung der graffschafft Glatz repartiret werden.

49.

Pokračování diáře od 29. dubna 1743 s připsáním Hubatia ze dne 2. května 1743.

Den . 29 . dito haben sich noch müssen einige cavalliers, welche zwar bevor die Prager städte meiden sollen, frühe vor dem königlichen einzug undt zwar der Frantz Carl graff Wratislaw undt der graff von Lützau auff das landt begeben. Die fürstin von Mannsfeldt, gebohrne graffin von Tschernin, aber ist nacher Tabor in stadtarrest abgeschickt, undt in ihr Prager hausz der Venetianische Pottschaffter einlogiret worden.[1])

Eodem ist der einzug ihre mayestat der konigin in die stadt nach dreÿ uhr nachmittag unter abfeÿrung vieler canonen in der grössten pracht folgendergestallten geschehen:

1⁰. Dreÿhundert mann von Caraffischen cavallarie regiment.

2⁰. die Kleinseitner burgerschafft zu pferdt in grauen kleidern blau auszgeschlagen mit silber verbrandten carabin-rühmen.

3⁰. Neüstädter burgerschafft in rothen kleidern, weiszen carabin-rühmen undt auffschläg.

4⁰. die Altstädter burgerschafft in lederfarben schwartz auszgeschlagenen tüchenen kollern.

5⁰. Die cavalliers reitknecht sodann die königliche stall-officiers undt reittknecht ohne undt mit handtpferdten in einer rothen mit gelben sammet auszgeschlagenen undt mit weiszen kelben undt grüenen seidenen porten gezierten livraii.

6⁰. Der landtschaffts bereitter von Lackenau undt nach ihme . 140 . ritter herrn graffen undt fürstenstandtes cavalliers in der prächtigsten kleidung undt equipage, untern welchen auch vier Ungr in einem magnifiquen apparat undt weiszen undt schwartzen ragerbuschen sich befunden.

7⁰. Dreÿ heroldte.

8⁰. der hoff-marchall graff von Kewenhiller mit dem schwert undt ohne hutt in einer weiszen abbee-peruque.

9⁰. Ihro mayestat die königin mit dem groszhertzog von Toscana in einen mit rothen saffian überzogenen viersitzigen wagen; bey welchen wagen von beeden seithen die magistratuales von einer jeden stadt in ihren territorio zu fusz in schwartzen mantel kleidern gegangen. Undt es haben bey dem stadt thor die . 3 . burgermeistere ihro mayestät die schlüessel von denen stadtthösen mit einer kurtzen anrede praesentiret. Item eine lährehalbgedeckte mit grünen sammet undt goldenen porten auszgezierte chaise mit . 6 . schönen ausz dem Böhmischen Kladruber gestiett eingespandten schimmel.

10⁰. Der edelgnaben-hoffmeister undt praeceptor nebst denen edelgnaben undt etwelchen reitknechten.

49. [1]) Kníže Pavel Jindřich Mansfeld koupil dnešní dům čp. 189 v Karlově ulici od hraběte Bredy (listina městského archivu IV—11534).

11°. Die königliche hatschierer.

12°. Die obriste hoffmeisterin undt freÿle hoffmeisterin nebst dreÿ wägen mit denen hoff damessen.

13°. Dreÿhundert mann von dem Caraffischen cavallerie regiment.

Beÿ allen dreÿ rathhaüsern seyndt die Prager burgere wohl mundirter vermög der stadtfarben in gewehr gestandten. Auff dem Rossmarck aber haben die Präger kauffleüthe in einer anzahl von . 150 . mann alle neü in feinen rothen mit schwartzen tuch auszgeschlagenen kleidern undt mit goldt verpreimten hütten saubern weiszen camaschen die officiers aber mit rothen starck verbranndten kleidern unter einer schönen weiszen rothen undt grünen pfahn herrlich paradiret, undt in dem marche die preÿsische regulirte militz allerdings amitiret.

Die königliche stathaltere nemlich obrist burggraff graff Stephan Kinsky, graff von Gallas, graff von Kokorzowa, graff Philipp undt Carl von Kollowrath, graff Bouquoy undt Rudolph graff von Choteck, herr von Netolitzky haben obne in schloss wie gewöhnlich ihre beneventation in der böhmischen sprach durch den obristen burggraffen abgeleget. Beÿ sanct Adalberti capelle ist die hohe cleriseÿ in ihren pontificalibus gestandten undt die diesfällige beneventation der bischoff von Leütmeritz hertzog von Sachsen seiths abgelegt, der bischoff von Königgratz graff von Wratislaw aber das te deum laudamus in der schlosskirche intoniret. Hierauff seÿndt ihro mayestat in ihre residenz gegangen den adel zum handkuss zugelassen, undt nach offentlichen eingenommener abendtmahlzeith dem auff den kleinen Wenedig von denen königlichen artiglleristen angestelltem feÿerwerck ausz dero königlichen schlosszimmer zugesehen.

Ihro [2]) excellentz der herr graff von Schlick seyndt vorgestern anhero revertiret, undt die ursach ihro so langen auszbleiben solle ein zugestossene halswehe gewesen seÿn. Nunmehro fangen an die weggeschaffte allgemach zuruckzukehren, jedoch umb den obrist-landt-richter undt cammerpraesidenten ist mir recht leydt, dass dieselbe so lang auszbleiben müssen; jedoch habe einigen vorschmack bekommen samb zu derer undt anderer abwesenden beruffung die potten bestellet wären. Ihro mayestat der konigin sollen zu Brandeis kein belieben gehabt haben, mann weisz bieszdato von keiner gnade hier zu sagen undt es empfinden unsere ritterstandesfrauen von denen uhrältesten geschlechter wegen der abgesagtten zustatung beym hoff zu erscheinen ein zimlich grosses leydt; die baron von Gastheimb ist auch sehr betriebt, indeme sie bieszdato bey hoff zu compariren nicht machtig gewesen.

Domino Sigismundo respondi super ejus ad me exaratam epistolam. Belieben euer excellentz sich die antworth zeugen zu lassen. Mann will hier sagen, dass ausz dero Prager reitschull ein saal zu einen lustigen tantz von i. e. h. g. v. Schlick werde gemacht werden.

Actum Prag den 2. Maii 1743.

50.

Události před 5. květnem 1743.

Der fürstin ausz dem Pragrischen stiefft Gabriela verwittibten graffin Laschanskyn, gebohrnen graffin von Tschernin, wie nicht münder denen jungen damessen derer ehegemahlen von Prag weeggeschaffet worden, ist die frequentation des königlichen hoffs verbotten worden.

Item alle ritterstandts-frauen in genere obwohlen etwelche vielen höcheren standtes damen in denen gradibus nobilis generationis überlegen seÿndt, müsse-

49. [2]) Odsud až dokonce píše Hubatius sám.

sich a frequentatione des königlichen hoffs enthalten, welches der uhralten rittern schafft recht schmertzlich vorfallet.

Dem Joseph Mladotta von Solopisk in ansehung des von denen Frantzosen seinen vättern Johann Wilhelmb Mladotta von Solopisk königlichen haubtmann des Kauržimer creÿszes wegen ihro königlichen mayestat unserer allergnädigsten königin erwieszenen treüe durch die vor die zum todt verurtheillte landes-beschädigere destinirte infameste prison verursachten todtes ist die nach absterben der Svarovischen familiae erledigte königl. obrist erbthürhietter-stelle proprio motu conerret worden.

Den . 2 . Maii hat der Frantz Carl von Ebelin, hoffrichter der königlichen leibgeding-städten, sich auff . 4 . meÿl weegs von Prag begeben müssen.

Unser[1] adel bey diesem unverhofften verfahren undt verdrüsslichen umbständten ist sehr umvergnügt, welche umvergnuegenheith umb so grösser ist, als mann die inquisitions-sache dato nicht terminiret hat undt mann nicht wiessen kenne, qui amore vel odio dignus sit?

Der todtesfall der ertzhertzogin Magdalenae hat das laetitiae theatrum völlig verändert, indeme ihro mayestät die konigin sich durch drey tage niemandten sehen lassen, auch biszhero kein appartement beym hoff gehalten worden undt nunmehro alles schwartz gekleidter daselbst erscheinen muss. An den cronungs tag undt die hierauff folgende zwey tage sollen beym hoff operen undt balen nebst einer properen galla vor sich gehen, undt nach diesen die formale trau angelegt werden.

Graff von Würben, von Sternberg, von Rothall, von Tschernin undt etwelche landes-beysitzere seyndt biszdato anhero nicht beruffen worden, undt mann weisz ist nicht positive ob undt wann dieselbe werden beruffet werden.

Diestadt-baalen par consequence auch der Schlickische seyndt verbotten, mann thuet sich inzwischen mit denen comedien divertiren.

Den . 26 . currentis sollen ihro mayestät von hier nacher Lintz verreisen, der obriste cammerer graff von Stahrenberg seyndt tödtlich kranck, der dohmb-probst undt dechant seÿndt auch bieszdato in exilio.

Der marechall Broglio solle das Amberg evacuiret haben, vorgestern in das Lobkowitzische regiment durch die stadt in einer schönen montur marchiret undt campiret selbtes sambt den Caraffischen regiment bey Bubenetsch herum. Das fürst Lobkowitzische corpo hat verlanget ausz denen benachbarten bohmischen creysen 40.000 centner heü. Der general Rott solle . 350 . Frantzausen in Beyrn gefangen haben. Mann darff hier beym hoff nichts von denen kriegs-affairen reden. Actum Prag den . 5 . Maii 1743.

51.

Diář od 28. až do 30. června 1743.

Den »28« Junii 1743 ist ein königliches rescriptum von der königlichen stadthaltereÿ zu der königlichen landttaffel ergangen, crafft welchen die gütter derenjenigen, so bey dem feindt in diensten stehen oder ihme gefolget haben der cameral-administration unterworffen werden, jedoch muss sich bevor der königliche fiscus in dieselbe gerichtlich mit observirung deren beÿ der königlichen landtaffel gewöhnlichen legalitäten einführen lassen. Die einkünffte hievon nach abzug deren praestationum publicarum seÿndt in die bancalität abzuführen, undt der königlichen statthaltereÿ ex parte camarae der status deren einkünfften undt wirthschafft anzuzeügen. Die sequestrirte gütter deren jenigen aber, welche sich hierlandes befinden undt in die inquisition gezogen worden, bleiben unter der politischen administration biesz

50. [1]) Odsud pokračuje v psaní Hubatiova ruka.

zu ausztrag der inquisitions-sache, undt werden von deren einkünfften, erstlich die praestationes publicae undt onera rei inhaerentia abgestattet, sodann der in liquido hievon verbleibende rest, in die bancalität per modum mutui abgeführet; unter welchen letzteren die herrschafften der verwittibten hertzogin Ferdinandin ausz Beÿrn, sowohl als der fürstin von Fürstenberg, gebohrnen graffin von Waldstein, in obgedachtem königl. rescripto specifice angezeüget worden.

Den »28« Junii 1743 ist mehrgedachter David zur execution des über ihme gefahlten todtes-urthel ausz dem Neüstädter rathausz mit .30. mann von der stadt soldatesca, denen die dreÿ Präger stadt-richtere vor- undt die .3. Prager stadtgerichtsschreibere nachgerütten, undt er freÿ ohne allen bändtern in einen rothen kleid undt kleiner peruque undt pantoffel, ein crucifix mit einen blümlein bouquette in der handt haltendt mit .4. Jesuitern ohne allen schircken unter ihnen gegangen, auff den ordinari vor dem Neüthor situirten richtplatz wohl disponirter auszgeführet worden, undt da mann auff den richtplatz gekommen, hat selbter sich mit hilff seines dieners das gleidt auszgezogen, das halstuch undt peruque abgethan, die augen verbundten undt seine handt auff den stock, so zu abhauung derselben zubereitet war, ausgesträcket, folgbahr mit bekennung seines schweren verbrechens sich gantz resolut zu sterben erzeüget hat, undt als der hencker das schwerdt ausz der schat gezogen, ist ihme die gnade durch den appellation-rath Procop von Höfflingen[1]) angedeüttet worden, worüber die in viel tausent leüthe bestandene zuschauere mit plätschung der händen »Vivat Maria Theresia« von gantzen hertzen auszgeschrien, undt derselbe dem himmel mit erhobenen händten eÿffrigst angebetten, undt sich in der rukher mit adsalutirung seiner bekanndten gantz frölich gestellet hat. Wo sodann ihme in dem Neüstädter rathaus das königliche aggrations-rescriptum durch die ex gremio appellationis subdelegirte commissarien vorgeleszen, mittelst welchen er zu einer ewigen zu Offen in Ungarn auszzustehen habenden gefängnus cum confiscatione omnium bonorum condemniret, undt in sein vorigen rathausarrest, allwo derselbe sich die ader alsogleich schlagen lassen, eingesetzet worden.

Diesze[2]) allermildigste königliche aggratation gibt grosse anlass zu glauben, dass vielen zur relegation verurtheillten persohnen, ausser deren, die bereiths als nur per solum domicilium naturalisirte Böhmen, ausser landes auszgeführet worden, wo nicht die vollkommene condonirung wenigstens eine linderung der ihnen andictirten straffe wiederfahren werde, welches umb so mehr bestettiget wirdt, als ich heütte die recognition des von dem bey ihro königlichen majestät von denen statthalterischen bewussten officianten interponirte recurssus pro gratia originaliter gesehen.

Die commissional-guttachten undt die referaten der bohmischen hoffcantzeley sollen respectu deren, so kein crimen perduellionis begangen, oder coacte zu des churfürstens diensten gezogen worden seyndt, sehr lindt undt gnädig gewesen seyn. Mann weisz also nicht wer ihro konigliche majestät zu derley scharffen sententzien beredet haben muss? Der landtes procurator Schellhorn,[3]) so gleich vor einen jahr Sächsischer legations-rath worden, ist am vergangenen Donnerstag abendts in das Carolin eingezogen worden. Der feldt-marechalle graff von Vallis ist ein breittigam mit der graff Stephan Kinskischen fraüle tochter.

Actum Prag, den 30. Junii 1743.

---

51. [1]) Rytíř Vojtěch Prokop z Heflinků a na Bergendorffu. — [2]) Odtud až do konce píše Hubatius vlastní rukou. — [3]) Sebaldt Josef Schellhorn prokurátor.

52.

V Praze, 14. září 1743.

Hubatius z Kotnova děkuje za zaslané víno, zmiňuje se o oslavě znovudobytí Chebu a akci podniknuté baronem Trenkem v Porýní, dále o zaslaném patentu pro poručíka z Regentalu ml. vystaveném bar. Menzlem, podává zprávu o reskriptu královském stran zemských advokátů a o pověření hraběte Štěpána Kinského s vedením většího práva zemského, o degradaci a potrestání doktora Therera. sděluje úmrtí deklamatora při deskách zemských Christena a dokládá, že mr. Sachs zprávy z venkova nemá.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

Forderist vor den mir gnedig überschickten wein euer excellentz so viel danck als tropfen in dem dieszfalligen Vass befindlich, unterthänigst abstatte mit gehorsambster versicherung: dass diese undt andere mir in der mänge erwiesene hohe gnaden mit so viel dienst ferttigkeith als erkenntlichgkeith lebenslänglich zu demaeriren ohnermangellen solle.

Morgen werden wür hier das te deum laudamus [1]) wegen eroberung undt recuperirung der stadt Eger solennisime absingen undt abfeÿern. Die quarnison bleibt in Böhmen, wie ich es neulich berichtet, die officiere aber werden gegen parola in ihr hemet entlassen. Es seyndt anhero an den generalen Waha undt gewiessen baron Stecken von der armee die brieffe eingeloffen mit der tröstlichen nachricht, dass unsere armee über den Rein durch eine von den baron Trenck denen feindten gemachte diversion, jedoch nicht ohne einigen verlust passiret seÿe, wovon ichtwas verlaszlicheres zu avisiren mir die gnade vorbehalte. Ich habe durch den Leuthomischler musquetier ein baron Mentzlisches patent euer excellentz gehorsambst übersendet, des herrn von Regentall herrn sohn sucht bey ihme vermög einer von gewieszen Mährischen herrn von Fortenburg, so in Beyrischen diensten stehet, undt anhero als prisonier ankomen ist, überkommener relation eine leuthnants charge begleitete.

Denen hiesigen landes-advocatis undt procuratoribus ist durch das neülich konigliche rescriptum angedeuttet worden, dass wenn einer ausz ihnen die landt- undt cammer-rechtliche auffwarttung verabsaumen wirdt, er mit einer in das spinnhaus gewidmetten geldt-straffe recompensiret werden solle. Das grössere landt-recht solle i. e. der herr graff Stephan Kinský dirigiren. Mithin ist dato keine hoffnung der graff Würbenschen erlesung.

Den .12. hujus hat mann dem doctor Therer [2]) die burgerschafft per decretum ad valvas curiae affixum benommen, den .13. ist derselbe per decretum ad tabulas regni missum der advocatiae priviret, heutte aber des doctorali charactere in Carolino degradiret, undt hernach valvis apertis in praesentia commissariorum judicii delegati et universitatis membrorum ad relegationem ausz allen erbländtern condemniret worden, mit vermeldung dass mann ihme den todt undt die auszbrennung der literae .R. ausz purer koniglichen clementz nachsehen thätte. Bey der publication dieses wiederferttigen schicksalls ist er todtenbleich gewesen, an seinen hals ein rosenkrantz zu hängen gehabt, undt viel tausendt tränen auszgegossen.

Mein lieber alter collega Christen [3]) ist gestern in die ewigkeith verreiset. Jetzt wirdt es mir sehr hart fallen beede declamaturas zu versehen, besonders weillen

52. [1]) Dekrét královské české kanceláře o tom vydán 10. září 1743. Rukopis měst. archivu 915 fol. 202 v. Též 776 fol. 232. — [2]) Dekrét královského soudu z 10. září 1743. »o degradirování Norberta Therera pro nevěrnost« viz rukopis městského archivu 776 fol. 230—231. — [3]) Václav Hynek Krysten byl českým deklamátorem při ouřadě desk zemských.

durante suspensione supremi judicis regni kein neuer sobaldt resolviret werden dörffte. Der mr. Sachs hat sich etwelche wachen in Prag ausgehalten, mithin ihme nicht bekandt gewesen, wie es aigentlich extra Pragam gehe. Ich ersterbe mit tieffester submission

euer excellentz

Prag den 14. Septembris 1743.

unterth. gehorsambster knecht
J. H. v. K.

53.

V Praze, 5. prosince 1744.

Hubatius zasílá relaci o událostech po odtažení Prusů z Prahy, běduje nad utrpenými ztrátami a nouzi vytrpěnou v čas obležení, zmiňuje se o návratu Pražanů a o lupičském řádění Prusů v Praze, referuje o armádě Pruské stojící již za Náchodem, o dobytí Kladska princem Karlem, o pochodu Pruského sboru z Prahy přes Litoměřice, jemuž jenerál Nadasdy má klásti odpor, mluví o vrácení pontonu z Velvar a o možném znovudobytí děl Prusy vzatých, zmiňuje se o pobytu nejvyššího purkrabí v Protivíně a o hýření jenerála Defina a druhých dvou velitelů Pražských na útraty města, obává se příchodu Vetteského vojska a končí zprávou o zamýšleném procesí z kostela Týnského do chrámu sv. Víta na poděkování za osvobození od Prusů.

Hochgebohrner reichsgraff.

Gnädiger herr herr.

Übersende hiemit die continuation der relation [1]) dessen, was von zeith des Preüsischen auszzugs sich allhier zugetragen hat, undt verhoffe, dass mein vor .8. tagen an euer excellentz gehorsambst abgeschicktes schreiben wirdt hochderoselben richtig behändiget worden seyn.

Inzwischen »manus domini tetigit me«, gestallten ich einen grossen schaden empfinde, so umb desto glaubbahr ist, als mein weib undt sohn mit einer helffte meines gesindtes auff den landt undt ich allhier mit der anderen helffte ohne ein heller durch .4. monath zu geniessen leben, die monatliche grosse gaben praestiren, undt meine .3. pferdte verlohren habe. Dahero muss mit den gedultigen Job sagen: »deus dedit, deus abstulit. Sit nomen domini benedictum.« Heute erwartte ich die ruckkunfft meines weibes, welche .15. wochen abwesendt gewesen undt auff den landt von ein zum anderen orth wegen der hin undt her streiffenden Preüsischen armee sich reteriren müssen.

Unsere Präger, so von hier abgereiset, beginnen allgemach zuruck zu kommen. Der abwesendt geweste adel wirdt erschröcken über ihre auszgeraumbte haüser, indeme die von denen Preüsen verübte rauberey,[2]) welcher sich viele honete Preusische officiers geschämet haben, recht schändtlich gewesen. Undt weillen der konig ausz Preussen auff allen seinen gewehr, wägen undt hauben die lit. $\frac{F}{R}$ exprimirter

---

53. [1]) Viz relaci otištěnou pod č. 53a. — [2]) Dekret z král. české kanceláře »O consignati všech za časů Brandeburských stálých škod a platů« vydán 5. prosince 1744.

gehabt, so »Fridericus rex« heÿssen sollen, als hat mann diese zwey buchstaben ab effectu also interpretiret:

Freÿ Rauber,
aliter:
Fröcher Racker,

welcher letztrer nahmen von dem zur auszmachung eines mannes usitirten worthes racker, id es schindter, weillen die Preÿsen uns unseres vermögens abgeschundten haben, deriviret wirdt. Der doctor Schertzer[3]) hat auch ein grossen schaden erlitten, indeme sein schön möblirtes haus sambt eröffnung der gewölber undt darinen befindtlichen kasten gäntzlichen auszgelehrt worden.

Von der Preüsischen armee ist hier zu hören, dass selbte bereiths hinter Nachod seÿe, undt der printz Carl sich bereiths der stadt Glatz bemechtiget habe. Das von hier auszgezogene Preusische corpo aber solle bereiths Leütmeritz passiret haben, welchem entgegen aber der general Nadasty mit 6000 mann abgeschickt worden seyn solle. Die zu Welwar zuruckgelassene pontons werden auch anhero erwarttet, undt mann verhoffet, dass die von hier von denen Preüssen mitgenommene Carolinische undt andere kleinere stuck werden recuperiret werden, massen die Preüssen kaum ihre pagage zugeschweigen eine artiglerie fortbringen kennen, undt dieses zwar ausz mangel des wassers, dessen sie gleich bey erreichung des konigreich Boheimb bey ihrer armee ein grossen mangel aller orthen erlitten haben, undt hierdurch ihr zug undt reittvieh crepiret ist.

Ihro excellentz der obriste burggraff seÿndt dato zu Protiwin undt erwartten den koniglichen befehl, ob sie sich anhero verfügen sollen, inzwischen haben die Pragrische dermahligen drey commendanten, alls der general Define, zwey banduren- undt husaren officiers, allhier auff der stadt unkosten wohlgelebt. Da kann mann sagen: »Nulla calamitas sola«. Wann die Vettesische anhero kommen werden, so wirdt es an exactionibus undt an kränckung des quartierswirths nicht ermageln. Morgen solle eine dancksagungs-procession vor die unns ohnverhofft wiederfahrene befreyung des Preüsischen quällens ausz der Teinkirche in die metropolitanische kirche geführet werden, bey welchem actu devotionis alle ordens-geistliche erscheinen müssen. Ich empfehle mich zu hohen gnaden undt bin mit tieffesten respect

euer excellentz

Prag den 5. Decembris
1744.

unterthänigst gehorsambster
knecht J. H. K.

53a

Diář událostí po odchodu Prušáků z Prahy od 28. listopadu do 4. prosince 1744.

Continuatio diarii[1]).

Den .28. dito Novembris[1]) seÿndt abermahl eine mänge deserteurs von dem ausz Prag auszgezogenen Preusischen corps in die stadt, wie auch der Ungrische

53. [3]) Josef Schertzer z Kleinmühler na Luštěnicích a Lochkově J.U.Dr. a arcibiskupské konsistoře assesor a zemský advokát měl za choť Appollonii rozenou Strakovou z Nedabylic, náležel mu dům dnešní čís. pop. 792 na Václavském náměstí č. n. 40.

53a. [1]) Psáno rukou Hubatiovou.

general Define ankommen. Undt den .29. dito hat mann erfahren, dasz noch eine in dem auszfall ohnweith des Strahöffer closters mit .18. bommen undt .30. vaszel pulver angelegte mine glücklich gefunden worden seÿe, mann auch eine grosse mänge pulver (welches die Preüssen wegen kürtze der zeith undt unbeschreiblicher confusion nicht auszschütten kennen) in denen zeüghäusern undt gasamatten gefunden habe, die auff den Roszmarckt sowohl als auff denen stadtbasteÿen hinterlassene undt vernaglete mörser undt stuck seÿndt einige gleich zeit des Preüsischen auszzugs, die andere aber den .28. undt .29. novembris auszgeporet worden.

Inzwischen seÿndt die quartierswirthe von dem Preüssischen sowohl gemeinen, als mannichen officiersmann, wegen der vor ihren abmarche anverlangten geldts douceur hart auch mit ansetzung des gewehrs an die brust tractiret worden. Welches fatum auch der canonicus Meslezky,[2]) der sich mit .12. ducaten auszgelest, empfinden müssen. In den graff Desfourischen hausz hat ein daselbst einquartierte staabs officier, dieweillen derorthen niemandt der ihme eine geldt douceur geben könnte, gewesen, eine üble würtschafft angestellet, immassen derselbe die gläszerne lustre undt wandt leichter zum fenster auszwerffen lassen.

Zugleich ist zu mercken, dasz die Preüssen den .25. dito, folgbahr den tag vor ihrem abmarche, den collegio Clementino S. J. eine execution von .200. mann eingelegt undt selbte nicht auffgehoben in so lang besagtes collegium ihnen 3000 fl. r. nicht abgeführet hat.

Die armuth der Preüssen ist nicht zu beschreiben, anerwogen der gemeine mann von seiner täglichen belohnung per .5. gröschel nicht das mündeste, besonders weillen selbter alle tag ein gepuderter undt in der weissen wesch sauber erscheinen müssen, ersparen kennen; die officiers auser der haubt undt staableüthen werden sehr schlecht solariret, immassen ein lieutenant undt ein fendrich .9. rthlr. monatlich geniessen, undt hievon .5. rthlr. in der cassa zu ihrer montirung stehen lassen müssen.

Es hat auch keiner von allen ober-officiers in genere ein maulthier sielbernen tägen beÿ sich gehabt. Der könig selbsten hat auff den ziehn mit mesingenen messer undt löffeln gespeiset; beÿ welchen umbständten dann kein handwercksmann, kauffmann oder ein trafiquant ein heller von ihnen geleset. Der gemeine mann hat lediglich von Brodt, butter undt caasz gelebet, die officiers haben sich mit ein stuck fleisch reichlich begnüegen lassen, wessentwegen dann das flüegelvieh undt wildtbreth in Prag recht wohlfeil gewesen.

Den .30. Novembris seÿndt einige banduren undt hussaren comendiret worden denen Preüssen nachzugehen, undt mann hat eodem den von denen Preüssen neü installirten administratorem des tranck- undt saltzsteuerambts gewieszen von Tempis auff das Altstädter rathhausz in die gefängnus promoviret, inzwischen ist niemandt ausz der stadt ohne paszport auszgelassen worden.

Den .1. Decembris hat der general Define das te deum laudamus (so bereiths auch den .29. Novembris in der schloszkirche abgesungen worden) wiederhollet, undt zeith dieser solennität ausz .24. canonen das salve von denen stadt-bastions geben lassen, undt nachgehendts eine taffel von .30. persohnen, worzu der hier obwohlen in einer kleinen anzahl, befindtliche adel beederleÿ geschlechts eingeladen gewesen, gegeben.

Den .2. Decembris ist mein kotscher von den ausz Prag auszmarchirten Preüssischen corpo zurückgekommen mit der nachricht, dasz er sowohl als andere kotscher undt bauren die pferdte zurücklassen müssen, besagtes Preüssisches corpo hingegen wegen der desertion undt kranckheit in die helffte vermündert, undt ausz abgang des zugviehs die mit von Prag genommene kupferne frantzösische pontons sambt anderer mehrerer pagage zu Welwer undt unterweegs stehen zu lassen gezwungen worden.

53a. [2]) Jan Václav Mezlecký theol. dr. kanovník Vyšehradský.

Auch der weg von Prag auf . 6. meyl mit lauter abgestandtenen vieh undt verstorbenen Preüssen gezeichnet wäre. Eodem ist die stadt noch mit keiner regulirter quarnison versehen gewesen, sondern . 300. banduren haben die stadt-thöre besetzet. Woraus zu schliessen, wie wenig unserer armee an der stadt Prag gelegen wäre. Wann der himmel durch die vorbiette unserer heyliegen patronen sich der Prager städten nicht erbarmet hette, so hetten wür das unerträgliche Calvinische joch den gantzen winter tragen müssen. Gestallten die zu Königsaal undt Beraun gestandene Ungrische corpora, etwa in allen . 500. mann, nicht in standte gewesen, die Preüssische Präger quarnison, so in denen wackeresten infenteristen von . 6000. mann bestandten, ausz der stadt zu delogiren.

Es hat der engel des herrn denen Preüssen einen schrocken eingejagt, indeme dieselbe sich kaum durch . 200. banduren undt hussaren ausz Prag dergestallten verachtlich expediren lassen, dass die gassenbuben mit steinern undt die alte weiber mit beesen ihnen nachgeworffen haben. Undt es hat diese confusion auff der Präger brücken den anfang genommen, worauss zu schliessen, dass die ausgestreütte königliche preüssische verwögenheit, mit welcher dieselbe die bohmische heÿliege beÿ eintrettung in das Böhmerlandt zu hetzen gewollet gewesen, durch besagte auff der brucken stehende patronen gestraffet undt höchstens confundiret worden seÿe. Undt obschon die Präger Judenschafft dergestallten auszgeplindert worden, dass in vielen häusern kein fenster, kein offen, keine thier gantz geblieben, undt alle ihre fahrnussen auch sogar die better ihnen entnommen worden seyndt, so hat dieselbe dennoch über alles dieses annoch . 3000. fr. denen oberen militaribus personis umb freÿen auszgang zu geniessen hergeben mussen, inzwischen hat mann auf denen rathhäusern den befehl: das von dem gemeinem pöwel denen juden entnommene zu restituiren, publiciret, welches publicatum eine schlechte würckung allen ansehen nach haben wirdt.

Die Preüsische in Prag hinterlassene artiglerie ohne denen vorhero in Prag befindtlich gewesenen canonen bestehet in . 24. halb kartauner, unter welchen . 9. churfürsten schönstes gearbeitet zu finden. Item . 8. viertl-kartauner undt . 18. schönste mörsel, undt wiewohlen alle diese undt andere stuck undt mörser vernaglet worden, so ist dennoch sothane vernaglung durch die Präger schmidten, so die hierzu benöttigte nägel (auszer zweÿen, die zu prob gemacht worden seÿndt) ausz den schlechtesten äyszen verferttiget haben, so gering gewesen, das derer ausporung bis auff . 2. canonen gantz leicht von statten gegangen. Bey denen mörser seÿndt zwar die hänckel abgeschlagen, allein ohngeachtet dessen seyndt selbte dennoch zu allen gebrauch tauglich verblieben.

Den . 4. Decembris ist der general Cajetan graff von Kolowrath anhero umb die comendantenstelle zu vertretten angekommen, deme das Vettesische infenterie regiment umb die hiesige quarnison zu versehen den . 7. dito folgen solle.

REJSTŘÍK.

O statcích obcí Pražských v l. 1420-1546.

Podává Jos. Teige.

Obce Pražské do r. 1420 neměly majetku nemovitého za zdí městskou, neměly statku tak zv. pozemských. Jen někteří měšťané jich měli jako soukromý svůj majetek. Ovšem nikoliv snad teprve od r. 1366, z které doby pochází list Karla IV. činící milost měšťanům Většího Města Pr., aby mohli kupovati sobě a prodávati zboží pozemská, neboť není nouze o doklady z doby starší, že se již dříve tak dělo. Význam privilegia záleží v tom, že jednak upraveno právo dědické takového majetku, jednak máme tu výslovné potvrzení, že obce Pražské neměly dříve skutečně pozemských realit.[1]) Z úvodu zmíněné listiny zdálo by se, že byl úmysl krále dáti obci právo k zákupu, leč v dalším mluví se jen o měšťanech jako jednotlivých podmětech právních. Výminku snad tvoří tu obec Menšího Města Pr., kde jistě alespoň jisté poplatky z Jenče, Hostivic a Únhoště jí náležely darováním Přemysla Otakara II.[2])

Když se města Pražská r. 1420 chystala k obraně, stanovila, aby ti, kteří nesrovnávali se ve víře s novou panující většinou, byli jakožto městu nebezpeční vypovězeni, obec pak usazovala se v domy i jiný majetek jich (viz AČ. III., 217 a Palackého Urkd. I. 44.). Tomek čítá, že odešlo asi 1400 sousedů národnosti německé, větším dílem zámožných. Dne 5. dubna 1421 opětován nález o nich, aby nikoli nebyli přijímáni zase ani jich dědicové navracováni ku kterému jich zboží, než aby byli držáni věčně za bezectné a za přísežníky křivé i za ztracence vší obce. (A. Č. IV., 382.). Tím obce Starého i Nového Města dostaly se v držení znamenitých statků, zejména venkovských. Dle Tomka bylo to aspoň 160 rozličných dvorů a tvrzí s vesnicemi. »Největší počet jich rozkládal se na východní straně v krajině od Prahy až ke Brodu Českému, k Brandýsu a ku Kostelci na Labi, na

---

[1]) Wann unser stat ze Prage die grozzer nicht zugemezzens erbes odir eygens hat.

[2]) Viz o tom Tomek D. P. I.[2] str. 327. Nejstarší doklad pro Hostivice jest z r. 1315, pro Jeneč z r. 1318 (Reg. III. str. 459.). Místa ta všechna byla původně majetkem královským a jest tu skutečně s Tomkem přijati domněnku, že při vysazení Malé Strany za město dostaly se darem královským novému městu.

severní straně k Velvarům a k Slanému i za Slaný, na západě k Únhošti i asi na míli cesty od Karlštejna, na jihu až za Zbraslav a k Jílovému. Ale jednotlivých statků zmocnili se Pražané také ve vzdálenějších krajinách v okolí měst Žatce, Loun, Litoměřic, Mělníka, Kolína a Kouřimě i také za Berounem.« (D. P. IV.² str. 167.)

Takto zabrané statky byly větším dílem spojenou obcí Staroměstskou a Novoměstskou rozprodány neb rozdány předním bojovníkům a přívržencům. »Vyběhlým« měšťanům nemělo býti nic vráceno. (Archiv Český XXVIII., 671 a.).

Seznam zabraných statků otištěn nyní znovu v Archivu Českém sv. XXVIII. str. 671. a sl. přesně dle rukopisu, který není bez chyb. V následujícím podávám výklad, zdali dají se jednotlivé případy zcizení statků obcí i jinak doložiti a opravy jmen osob i míst. Na ten čas podařilo se mi to jen v některých místech. Při tom označují Archiv Český sv. XXVI. jako I. a sv. XXVIII. jako II. Dle seznamu z r. 1421 dostal Václav Věstník Starom., který r. 1426 jmenuje se hospodářem v Ďáblicích (I., 142 a.), dvůr v Lahovicích (rukop. má Lahonicz). Když r. 1427 zemřel, neměl jej již [3]) aniž známo, kdy jej zcizil. Butovice, ves u Prahy, co zde měl klášter Kartouzský, ve Dvorci a Břežanech dostal Jan Frolich. Ve všech případech neznáme další osudy majetku Frolichova,[4]) který r. 1421 zemřel. (Rukop. č. 2099 f. 119b.) Obec dostala Butovický dvůr neznámým nám způsobem zpět a dala jej Prokopovi a Jakubovi Stříbrskému (I., 674b.). Dvůr Břevnovského kláštera v Michli dostal Mikuláš z Podjistbí, jehož asi vdova Důra odkázala dvůr sestřenci svému Vavřincovi (II., 59a.). Dvůr proboštský v Ovenci koupil Gothard Kotel, bečvář Staroměstský, majitel domu č. p. 45.-I. (Viz o tom více u Vacka, Dějiny Bubenče, Dejvic, Šárky a okolí v tomto Sborníku II. str. 67.). Majetek kláštera sv. Ambrože v Olšanech nabyl Jan z Zatce, leč obec dostala to neznámým způsobem zpět, ježto při dělení r. 1429 nalézá se v podíle Novoměstském. Dvůr Kartouzský na Zlíchově obdržel Prokop Stříbrský, který asi dlouho jej neměl, ježto r. 1438 jmenuje se jako držitel Vaněk z Lamberka, který dostal jej zápisem krále

[3]) V rukop. č. 992 fol. 146b. jest soupis jeho pozůstalosti.

[4]) R. 1427. dne 24. března děje se tato disposice s jměním dcery jeho Zusany. Susanna, filia olim Johannis Frolich, nunc vero Mathie, nati Krtkonis, conthoralis legittima, resignavit, dat et resignat ac resignando condescendit omnia bona sua mobilia et immobilia, habita et habenda, in quocunque loco talia consistant, sit in civitate vel extra civitatem, quocunque vocabulo speciali talia possint denotari, nichil penitus excipiendo, predicto Mathie, marito suo, ad habendum, tenendum, exigendum, commutandum, vendendum, alienandum et hereditarie possidendum eo omni iure, sicut sola habuit, tenuit et possedit. Insuper predictus Mathias viceversa dat et resignat ac resignando condescendit omnia et singula bona sua mobilia et immobilia, nunc habita et in futuro habenda, sive in civitate sive extra civitatem talia consistant sub quacunque denominacione specialis vocabuli talia possint contineri, omni sine excepcione pretacte Susanne, conthorali sue, ad habendum, tenendum, exigendum, alienandum, commutandum, vendendum et hereditarie possidendum omni eo iure, sicut solus habuit et tenendo possedit. Si quis habet contra hoc loqui, ipsi ex parte utraque volunt mutualiter disbrigare secundum ius civitatis. Act. a. XXVII. feria secunda post dominicam Oculi. (Rukop. č. 992 f. 78.)

Zikmunda (II., 388). Ježto ale dědici Alše z Krajnic, který koupil dvůr od Petra Waldeka z Valovic (II., 387.), odpírali dání královskému, zdá se, že Prokop Stříbrský právo své přenesl byl na Waldeka. I zde dvůr dostal se zpět trhem na Velké Město Pražské.[5]) Martin Přespole soukenník, o němž máme zprávy jen do r. 1424, nabyl dvora v Kobylisích, což též obci Pražské zpět se vrátilo, jak o tom svědčí zápis Zikmundův v 1500 k. gr. č. na 35 vesnic a dvorů. Dvůr v Nebušicích dostal se Hrachovi, jak se mi zdá, Janovi nožíři, který měl domek u hřbitova P. M. na louži, a kameníkovi Staňkovi z domu probošta Chotěšovského (č. p. 11-V.). Ve jmění Staňkovy vdovy se dvůr ten r. 1439 nejmenuje.

Ani Tryskovice, jichž nabyli Petr z Hoštky a Jeronym Šrol, nezůstaly dlouho v těchto rukou. Již r. 1426 dány byly obcí na šest let rychtáři Václavovi Rakovi, který pak 6. listopadu 1437 dostal na to i list královský (A. Č. II. 177.). Šrol, syn Ludvíka Šrola z Uhelného trhu, pozbyl své polovice snad v době stětí mnicha Jana Želivského, jehož byl přívrženec. Neznámo mi jest, jak pozbyl Jakub Všerub (Všerubec) z Všerub a Malešova, mincmistr pražský, dvora v Hodkovičkách. Dle Sedláčka (M. S. H. 227.) zapsal zde Zikmund dvůr Mikuláši z Tuhanče r. 1437. Jisto jest, že r. 1432 převzal dvůr Jan Chrast od Nového M. Pr. (I., 199a.). Pro nedostatek zpráv musím přejíti, jako již Tomek, Mikše Ryšavého (Ryšlavého) ve Vršovicích, Mateje z Dlouhé třídy v Kyjích, kde se již r. 1423 vyskytuje Víta, vdova po Janu Prčkovi (I., 579a.), Lidéře (z Radkovic?) v Dobřichovicích, kde 1435 jmenuje se držitelem Jakub z Dobřichovic (I., 155a.).

Známý pozdější nejv. písař Staroměstský Mikuláš Humpolec nabyl Práče s mlýnem (dle toho doplniti, co má Tomek VIII., 334; doklady ke str. 431 pozn. 78 jsou nyní v II. str. 142a.). V Lipanech u Zbraslavě ne-

[5]) Důležitý jest tento nález Jiříka z Poděbrad zapsaný v rukop. č. 992 f. 263b.: [Já] Jiřík z Kunštatu a z Poděbrad vyznávám tiemto listem zjevně přede všemi lidmi: Jakož opatrní páni purgmistři a rady i obce Starého a Nového Měst Pražských, majíc mezi sebú pře a nesnáze o zbožie Zlíchovské, na němžto právo Vaňkovo z Lamberka kúpili u urozeného pána pana Zděnka ze Šternberka, najvyššieho purgkrabie Pražského, přišli jsú na mě mocně. Jichžto pře z obú stranú vyslyšav mocí listu tohoto mezi nimi s povolením těch, kteříž sú byli o to ke mně od obú měst svrchupsaných vydáni, vypoviedám a rozkazuji, aby páni Staroměstští i obec jich napřed les, kterýž leží za Hluboštrby, měli a k opravování mostu Pražského jej držali bez překážky pánuov Novoměstských a obce jich. Pak kromě toho lesu, což jest koli věc zbožie Zléchovského, jakožto ves Zléchov a dvuor tudiež, s dědinami a luhy, vrbiny, chrastiny, lísky, vinice k tomu přislušející a platové z chmelnic neb zahrady, kteřížkoli poplatci neb užitkové jsú, tak jakož zápisové již psanému Vaňkovi na to daní šíře v sobě zavierají. Kteréžto zápisy oboji páni Staroměstští i Novoměstští i obce jich mají od téhož Vaňka s dobrú vuolí, tím vším zbožím již psaným, nic nepozuostavujíc, kromě lesu již psaného, aby sě na rovná dva diely rozdělili, tak aby páni Staroměstčí a obec jich jednu a páni Novoměstčí s obcí svú polovici druhú držali zbožie drievepsaného a z obú stranú oboji svého dielu, jakž by sě na koho rovně dostal, aby požívali jakožto svého vlastnieho, jedni druhým na každé polovici nikterakž sobě nepřekážejíce. Toho na potvrzenie pečeť má vlastnie jest přitištěna k tomuto listu. Jenž jest dán a psán léta — čtyři sta padesátého v pondělí na hod M. B., ježto slove Hromničie. (Suprascripta littera est inserta fer. IIII. post Mathie ap. a. LXXII.)

umíme Martina Zumburgéře kramáře ani blížc označiti.[6]) Jan Bradatý z Stříbra dostal v Krči dvůr Antonína z Munheima, však rovněž nedrží jej dlouho, neboť r. 1426 prodává jej obec Starom. znova (I. str. 558b.). Rovněž nemáme dalších zpráv o Hrnečkovi v Poleradech, Janu Kněževeském v Měšici, kterou r. 1434 měl od obce Matěj od mouřenínů (II. str. 57). Při Hovorčevsi (též Hovorčevice zváno) jest Martin z domu Lancova, který se jako majitel domu č. p. 233-I. jmenuje královským vrátným, totožný s Martinem Vrátným, jehož vdova prodala 1423 dvůr Janu Bradatému (I., 235a). Týž Bradatý nabyl i Podviní u Prahy a Hobšovic u Slaného, trvale pouze v Podviní (II., 134, 135); neboť dvůr Hobšovský, zdá se, že nevyšel z držení Prokopa z Hobšovic. Nemáme zpráv o Okrouhlíku u Mělníka, který v dluhu držel po Janovi Ochsovi Filip porybný. O Šárce viz tento Sborník II., str. 260. Chřenice u Říčan, dříve proboštství Vyšehradského majetek, nabyli Mikuláš Podjistebský, Jakub Řehořův a Zikmund Kbelský, leč nemůžeme to zjistiti. Klukovice (nikoli, jak rukopis má, Klukonice), dříve Václava z Klukovic a Svatého pole, s loukou v Daleji dostal Pecha valchář. Jan Zmrzlík dvoru řádu Maltánského v Motole dlouho nedržel, ježto byl jej koupil před r. 1430 Sezema z Hořešovic (II., 68b.). Též při Liboci vzhledem k II., 23b. neumíme nic více pověditi. Při Dejvici můžeme dle Vacka (tento Sborník II., str. 160) opraviti jméno prvního majitele na Ješka Třísku. V příčině Střížkova mohu odkázati jen na II., str. 250 a to ještě nejistě, nevím, jak čísti jméno Poczetiticz, které patřily kancléři královskému (Václavovi Králíkovi z Buřenic (?). Panenské Břežany patrně záhy vyšly z majetku Jana Bradatého, neb před r. 1441 měl je Vaněk Pívo ze Zhoře (I., 115a.). V příčině Čachovic nestačí jméno Jeronyma Šrola dosud k určení tohoto místa. Čemice jsou nynější Čimice u Karlína, přišla záhy zpět v držení obce Pražské (viz I., 140b.). O Líbeznici dovídáme se ze seznamu nových věcí, odjinud neznámých, při Jenči máme další spojení v I., 366 a sl. V Brzvi stala se asi vzhledem k I., str. 107a. (z r. 1423) změna v majiteli velmi záhy. Lešťany u Loun dostal soukeník Tomáš, Srbeč u Kornhouzu písař Zdimír. V příčině Lichocevse srovnati jest, že dle Tomka Z. I., str. 21 majitel domu č. p. 72-V. jmenuje se r. 1428 Martin z Čilic, r. 1433 Martin Lichuceveský, že jeho manželka sluje Eliška (mé Základy I., str. 381a.) a že král Zikmund zapsal r. 1437 Martinovi z Čilic a m. j. Elišce Lichuceves (A. Č. I., 512); i jest tedy v seznamu statků zabraných uvedený Martin de domo Chan tento Martin Lichuceveský. O Odolce viz Tomek D. P. VIII., str. 446. Jíra z Domažlic při Kamýku vyskytuje se ještě r. 1436 (I., str. 396b.). Chodov r. 1433 již drží Oldřich z Chrastu (I., 297a.). V zápisech o rodině Jana Celného (moje Základy I., 551 a sl.) se o Kopanině nemluví (viz též I., 421). Jakých mnichů tam byl dvůr, ještě ani dnes nevíme. Dvůr v Ruzíni byl již r. 1430 zase obecní a přidán byl k důchodům purkrabství hradu Pražského (Tomek

[6]) V rukop. č. 2099 f. 87 čte se: Dominus Martinus Zumburgerz de et super vinea Pachmanni publicavit debitum V. s. Actum (?) post Convers s. Pauli a. XXI. Idem publicat XIII. s. in vineis Schworczsterner. Act. ut supra. Že byl kramář, čte se tamtéž fol. 96b. a že r. 1427 byl již mrtev fol. 202.

D. P. VIII., 207). O Neutomici nevíme vůbec nic; Ondřej Štika byl měšťan Menš. M. Pr. Křevice u Velvar (ruk. má Křičice neb Křecice a podruhé Krzowicz) jsou nám jinak, než co má Emler v Deseti urbářích str. 278, neznámy. Břístvi u Kounic po novom. měšťanu Janu Syranovi dostal r. 1437 Jindřich ze Stráně zápisem Zikmundovým (A. Č. II., 452). O Řísutech u Slaného viz Tomkův D. P. IV.², str. 647-8. Klecany skutečně přišly na čas v moc Martina a Jíry kupců, ale r. 1432 váceny byly rodině Jevicerově. (I., 402). Přepsané místo Brčkov neumím vysvětliti (Budkov? v Deset urbářů str. 304). Obtíže působí určiti majitele dvora v Dobřiči. Zde v seznamu píše se Petr de Ypolmesscz, v jiném zápisu (II, 655 a z r. 1429) Upolnicz a nigra aquila (asi nájemník domu č. p. 922-I.) a r. 1424 zní to de Upolnassicz.[7]) Petr Křivý v Kbelech doložen jest II., str. 663a., Prokop Oborník v Zálezlicích u Mělníka v II. str. 367b. Mirešice Jana Celného náležely dříve k Břevnovu. Tasthov snad sluší opraviti na Tačov, někdy dvůr u Sibřiny. Neví se, kde byla tvrz Stěnice (Stínice) známého nám již Martina Zumbergéře. Při Dejvicích (zde sluší čísti Wenceslai vectoris místo rectoris) viz v tomto Sborníku II., str. 166. S Pálčkem a Budčem jmenovaná třetí osada jest asi Čimice. V příčině Hostivaře, Úhonic, Kolče, Pálčku, Chýnova, Hořelic, Slatiny není dokladů; při Košířích viz I., str. 425.[8]) Louku v Ptíči měl dříve

---

[7]) V rukop. č. 2099 f. 136b: Fer. III. ante Epiph. d. Petrzico, frater Mande de Upolxnassicz, resignavit omne ius suum ad vineam penes Cossierz inter vineas Martin Suchan et Henslini vinitoris Johanni de Jemnicz, notario telonei d. regis circa valvam Strahoviensem. Fol. 123 jmenuje se mezi smluvčími.

[8]) O majetku Názovském v Košířích dodávám ještě tyto zprávy: 1409. Agneska, filia olim Henrici Nasonis, emit pro se et Hedwigis, sorore sua, vineam erga Jeronimum, similiter filium Henrici Nasonis, fratrem ipsorum, pro LVII s. gr. et sita est in bonis communitatis ville Cossyrs inter vineas Marziconis dicti Hubacz ex una et Micze ibidem de Cossyrs parte e altera —. Et tenetur de certis agris adiunctis antique vinee in bonis monasterii monialium s. Anne in Ujezd tres s. gr. prag. census perpetui ad dictum monasterium monialium annis singulis censuare. (Rukop. č. 2101 f. 181. Na listu 172. čte se trh této vinice, kde ji koupil Jeronym Naz z Strašnice od Jana Syrana a Elišky m. j. za 65 k. gr. pr.) — 1417. Dorothea, relicta Wenceslai de Bassez emit III. s. gr. census annui et perpetui erga Agneskam, filiam olim Henrici Nasonis, pro triginta s. gr. de illis quinque s. gr., quas ipsa Agneska habere dinoscitur super vinea Crucis Carpentarii, vinitoris, que sita est supra villam Cossyrs prope viam, sicut itur in Stodolka, penes aliam vineam prefati Crucis —. (Rukop. č. 2102 f. 141.) — 1419. Anezka, filia olim Henrici Nasonis, resignavit Petro, notario d. Petri de Sweyssin, huiusmodi XXX s. gr. debiti, in quibus dicte Anezce Krziezko, alias Crux, de Kossyrz obligatur —. (Rukop. č. 992 f. 43.) — 1445: Já Hanúšek z Piesku, měštěnín od Hory Kutný, vyznávám tiemto listem — že dobré paměti Jindřich Naz i od ženy jeho Alžběty, Mikuláše a Agnežky, jich dětí, mistra Hanuše Nasa, syna jeho, poslednieho dědice z Košieře, dali sú a zapsali sú mě svá práva dědická, tak jako Hora město za právo má, tak jakož instrument svědčí, a jiné listy, kteréž stojí v sedmi kopách a v desieti grošiech u pana Matěje Krtka, měštěnína Star. M. Pr. u zlaté štiky, ta práva na Košieř a listy já, svrchupsaný Hanúšek, dobrovolně, spravedlivě, mocně, plně a docela dědicky a s pravú vierú dávám a postupuji ve všech těch právích, jakož sám mám, nic nepozuostavujíc, též tiem právem plným, jakožto Hora za právo má, slovutnému Jindřichovi Karolencovi, úředníku desk dvorských, že s tiem právem i s těmi listy předřečený Jindřich mocnú moc má mieti i bude s tiem učiniti, jako s svým vlastním dědictvím. A já dříve řečený Hanúšek z Piesku slibuji čest i vieru za mě i za mé budúcie napřed řečenému Jindřichovi i jeho budúcím, anebo tomu, ktož by ten list měl anebo

mistr Mikuláš Kakabus, který sídlil na Nov. M. Pr. (Tomek, Základy, str. 319). Vesce kláštera Břevnovského jest Stará Vesce u Českého Brodu, která dostala se Janovi Siranovi, nikoli Jiranovi, jak má Sedláček ve svém Slovníku str. 949b). Křesice nyní jmenují se Křeslice (u Říčan) a doloženy jsou v I. str. 571. Chánic nezná ani Palacký ani Sedláček; snad byly u Kovařovic v okolí Pyšel. Půta Čert zmíněn jest mimo I., str. 301b ještě v rukop. 2099 f. 413b, kde se píše: D. Dorothea, relicta Puothe dicti Czrt, resignavit ius suum in duabus litteris, quarum una sonat super XXXV s., alia vero super XXI s., Wenceslao de domo Hradecky. Act. fer. II. post Elisabeth. a. XXXV. V Nebušicích měl r. 1410 najatý dvůr Mikuláš od králů (Emler, Deset urbářů, str. 239). Při Bohmici míněn jest patrně sladovník Jakub Strnad. Černochov kláštera Oseckého u Loun dostal král. kuchař Ondřej Tryzna, ač současně zápis obdržel Vlášek z Kladna od krále Zikmunda (A. Č. I.. 521). Mlýn ve Vojkovicích u Loun dostal staroměstský švec Mikuláš Kvíčala, majitel domu č. p. 170-I. v Karlově ul. V Nehvizdách dvora starom. měšťan Martin Fousek vzhledem k I., str. 75 as dlouho neměl. Z dalších míst Novou ves u Doksan, Sedlec u Berouna, Pohořice, Nelahozeves, Dolanky u Škvorce, Kopaninu, Přistupim, Butovice, Počernice, Chuchli nemohu doložiti. O Lisoleji viz v tomto sborníku II., str. 261. Jméno strahovského dvora jest jistě Horoměřice, kdežto rukopis má pouhé Hořice. Majitel Zlaté byl asi dosud málo známý Schwarzstern, který i Krč měl. O Zaboří a Míkově viz Deset urbářů str. 12, o Hradištku Tomka D. Pr. VIII., str. 424-5 a k tomu moje zprávy o statcích etc. str. 293. Pro Chýň (Wchynie) doklad jest v I. str. 323a. O dvoru na Slupech, který prý patřil klášteru Zbraslavskému, Tomek neví. O Langastovi v Jenči najde se doklad v I. str. 367b. Při Ředhošti myslí Tomek D. P. IV., str. 168, že se míní Humprecht z Tasnovic. Při Přílepech zápis jest rozhodně zkomolený; Tomek IV.[2], 168 emenduje: ve Přílepích dvůr Mikuláše [Domažlického] od žáby s příslušenstvím v Hospřidech a Ouněticích. Holonohy tedy (někdy nad mlýnem Kalousovým nad Nenačovicemi) vynechává. Pro Bynice najde se doklad v I., st. 130a, č. 4., pro Únětice Matěj Zatecký jako vlastník domu u hřebenů (č. p. 600-I.) doložen jest v II., str. 299, Běchovice v I., str. 11a, 12a.

Zdá se, že při mnohých místech zpráva seznamu statků zabraných změněna byla velmi záhy, tedy úmluvy jednotlivé sotva vždy byly provedeny,

---

mieti bude předřečeného Jindřicha s jeho dobrú volí, ty všecky kusy a práva napsaná neproměniti aniž zrušiti aniž překážeti na věky věkoma a odvolávám všecky listy na to zbožie na Košieř, že žádné moci aniž žádného práva mieti nebude žádnému jinému, nežli samému Jindřichovi napřed jmenovanému ku pomoci a k právu přijíti mají, anebo ktož by list od něho měl s jeho dobrú volí. Toho na potvrzenie pečet sem svú mým dobrým vědomím i přiznáním přivěsil k tomuto listu. A pro lepšie jistotu a pevnost toho všeho, což v tomto listu psáno stojí, já svrchupsaný Hanúšek prosil sem uroz. pánóv p. Plichty z Žirotína, p. Hynka z Waldeka, p. Oldřicha z Waldeka, p. Sigmunda Bolechovce z Pušperka a slov. panoší Jana z Tožice a Martina Meysnara ze Kbela, že sú své pečeti vlastnie přivěsili k tomuto mému listu na svědomie, jim bez škody i jich budúcím. Jenž dán a psán v Praze l. čtyřstého čtyřicátého pátého ten pondělí den sv. Pavla na vieru obrácení. (Desky dvorské XXV., f. 22.)

takže nemám za to, že by zde byl zachován stav definitivní. Mimo to lze pozorovati, že rovněž vždy nelze říci o statku, že byl obcí zabrán, nýbrž dán byl jako nápad pro příbuzenství neb z důvodů obligačních, takže tu obec peněz nedostala. Jest velice litovati, že o této důležité okolnosti jsme informováni pouze jen takto nedokonale, že ani v rukopise památném č. 992 neb č. 2099 smlouvy o statcích těch nejsou zapsány, aniž máme stopy, že zapisovány byly. A tak nemáme pevných základů pro úvahy o finanční síle měst Pražských.

Vraťmež se nyní k statkům, které si obce Pražské ponechaly.

Obce zabraly statky utečenců snešením velké obce ze dne 26. července 1420. Nález Staroměstských uveřejnil Palacký (Urkundl. Beiträge I. str. 44) z městské knihy; takový zápis však není mi znám. Dne 23. září 1424 byl tento nález slovně znovu zapsán a publikován do rukopisu č. 2101 fol. 228 (Palacký tamtéž str. 360 a zde v poznámce).[9]) Novoměstský nález zapsán jest v rukopisu č. 2081 a otištěn v AČ. III. str. 217 a u Čelakovského Soupis rukopisů str. 84. Vytknouti však sluší, že zabraný majetek měl buď jako odměna, náhrada býti rozdán neb prodán, že však nikde není vyslovena myšlenka, že si obce něčeho ponechají pro vlastní hospodářství.

---

[9]) Nos magister civium, consules et scabini Maioris Civ. Prag. tenore presencium recognoscimus universis publice protestantes, quod communitas tota eiusdem nostre civitatis considerans ac mature perpendens, ad quanta dampna et pericula huiusmodi nostra civitas ac inhabitatores eiusdem pervenerit seu pervenerint ex recessu quorumdam nostrorum concivium, qui nullo impedimento necessitati nec per quempiam compulsi, sed clam et furtive, immemores honoris proprii ac iuramentorum per ipsos de tuenda lege dei ac honore linguagii nostri devie infamati, nec non in ducendo comodo et profectu augendo eiusdem nostre civitatis solempniter prestitorum, aufigiendo recesserunt, ob quorum recessum ipsorum absencia exigente pro civitate nostra tuenda et conservanda adversus insultus inimicorum nostrorum nos et linguagium nostrum propter veritatis evangelice observanciam cum Sigismundo, rege Ungarie, nostro et regni huius ex suggestione sinistra dictorum profugorum potissimo inimico et vastatore, stipendiarios ac alias armorum gentes sumptibus omnibus et impensis fovere oportebat, exinde se et civitatem nostram debitis non modicis, periculis atque dampnis gravibus involvendo. Quapropter ipsa communitas in relevamen huiusmodi debitorum et in refusionem dampnorum per nostram civitatem taliter contractorum omnia et singula bona, domos et areas, census, curias, vineas, agros aliasque res intus et extra huiusmodi nostram civitatem consistencia, quocumque nomine censeantur quibusve vocabulis seu nominibus possint atque valeant designari, post recessum huiusmodi profugorum quomodolibet derelicta seu derelictas usibus ipsius civitatis, tamquam ad eandem ex lege divina ac humanarum legum et sacrorum canonum sanccione legittime et canonice devoluta, applicavit et infiscavit ipsos tamquam fidefragos et notorie periuros huiusmodi bonis et rebus penitus et omnino privando et ab eisdem ac ab eorum quolibet eadem alienando, nec non hereditarias devoluciones seu quascunque alias successiones ipsis seu ipsorum alteri quocumque iure quomodolibet competentes ab eisdem amovendo applicat, infiscat, privat, alienat et amovet per presentes. Quorum bonorum universitas nomine, huiusmodi communitatis vendi, alienari, distribui et donari poterit personis ydoneis iuxta magistri civium, consulum et scabinorum pro tempore existencium arbitrii voluntatem, prout ipsis usui et profectui dicte communitatis melius, utilius et comodosius (!) visum fuerit expedire. In quo ipsorum consciencia, cui id ipsum committitur, plurimum oneratur. Ita quod nulli talium profugorum ad nostram civitatem securus et salvus patere debet regressus eviterne, nisi tocius communitatis dicte civitatis nostre legittimus affuerit accessus et consensus pariter

Když r. 1422 přijat byl Sigmund Korybut za vladaře, vyhradila si obec, aby jí statků zabraných nikdo na knížeti si nevyprošoval, než aby náležely obci; při opětném ale návratu téhož knížete do Čech 1424 dala je Praha jemu v moc, aby nad nimi vykonával veškerá práva. Dělo se to dosud novým správním orgánem, totiž úřadem šestipanským, sídlícím ve dvoře Týnském.[10]) Nesnáze nastaly, když Korybut jednotu obcí Pražských uvolnil, a hádky povstaly o vlastnictví jednotlivých objektů. Konečně nastalo dne 1. září 1428 jisté smíření na valném shromáždění v místech nynějšího Josefského náměstí (Tomek IV.², str. 409). Tam usneseno (rukop. č. 993, f. 143): Deváté. Aby zbožie obecná, buďte to kněžská nebo královská, jež držie měšťané neb žoldnéři v službách, ta buďte obcí zdvižena a také těmi osobami, kteříž od obcí k tomu budú vydáni, rozdělena, tak aby Starému městu polovice toho zbožie a Novému městu polovice byla oddána. Kteréžto zbožie tak aby bylo opatřeno, aby služby obecnie z toho nesešly. A jestli že by které osoby měly listy neboli zápisy od města na které zbožie, ty aby podle svých zápisuov byli opatřeni, aby obce proti svému rčení a cti nic neučinila. A které koli dědiny, vinice, chmelnice, zahrady, dvory i domy, kteříž sú obcí neb úředníky od obcí usazenými prodány aneb v úroky vysazeny, tiem aby nebylo hýbáno.[11])

Aby snad statky rozebrané vráceny byly, kdo by se vrátili z utečenců, nebylo na radnici úmyslu. Ba chránili se, aby ani pomocí vyšší nemohlo se tak státi a vymohli si r. 1436 na Zikmundovi, že kdo jsou kterakkoli ty časy měst prázdni byli, buďte světští neb duchovní, k jich zasě přijetí a k statkuom navrácenie aby od žádného mimo jich vuoli tištěni nebyli. (Čelakovský, Privilegia Pražská, str. 220). Ani nepřímo nemělo se tak státi. Dělo se totiž, že utečenci postoupili práva svá osobám třetím a ti hlásili se o statek zabavený. Proto zakázáno již dne 3. října 1422 (A, Č. I. str. 216) o těch, »kteříž sú nynie ven vyběhlí, aby jich zase nepřijímali a jich statkové aby na obecné dobré byli obráceni«. Výjimečně a ojediněle se však tak dělo, jak učí nás příkladem zápis z r. 1426 v příčině dědictví po kramáři Geblovi, které vydáno bylo jeho synu, když byl dokázal, že stojí při zákoně božim.[12]) Rozhodnutí náleželo veliké obci a předpoklad přirozený

---

et assensus. Si quis autem ex nostris concivibus seu quibuscunque aliis extraneis pro aliquo profugorum sine consensu legittimo nostre communitatis intercesserit veniamque pro ut regressum alicui dari postulaverit aut postulare voluerit, contra tales seu talem per penam banni conformis dictorum profugorum irremissibiliter procedatur tociens, quociens fuerit oportunum. Actum in domo consilii congregacionis communis a. d. MCCCCXXIIII. sabbato post festum s. Mathei ev. (Rukop. č. 2102 fol. 228.)

[10]) Již z r. 1423 jest zpráva o účtování tohoto úřadu: Racio facta est ex mandato dd. consulum cum officialibus hereditatum, vinearum et curiarum de omnibus perceptis pecuniis in eisdem hereditatibus et vineis emcionis foro comparatarum, sic videlicet, quod de ipsorum officio Wenceslao Wosstnik II^C cum VI s. gr. dederunt et effectualiter presentaverunt. De eodem Wosstniko coram dominis plenariam fecit recognicionem. (Rukop. č. 2099, f. 120.)

[11]) AČ. I. str. 221.

[12]) [1426, 11. prosince.] Per magistrum civium et dominos consules ac totam communitatem Prag. Johanni, nato Geblonis, qui in contemptum legis dei aufugerat de civitate, data

byl, že zboží dosud napřešlo žádným právně platným důvodem do vlastnictví osoby soukromé. Aby tu dosaženo bylo stálé zvyklosti, sešla se veliká obec a přijala 23. února 1441, neznámo při jaké příležitosti, následující snesení: Prout quedam bona profugorum per communitatem Pragensem vendita, revertentes ad civitatem personas eadem empta [habentes] racione propinquitatis impetebant, domini vero magister civium et consules convocata tota communitate eorum detulerunt in eandem causam huiusmodi optantes instrui, quid sint cum talibus causis acturi. Communitas tandem tota sufficienti deliberacione prehabita, litteras, privilegia, munimenta, iura et alias libertates civitatis eorum et notanter litteras a dive memorie Sigismundo, Romanorum imperatore et Bohemie rege, ipsi datas tangentes, considerantes et mature ac cura pervigili trutinantes et librantes decreverunt uniformiter et simultanee ac pro decreto perpetue tento habiturum sanxerunt, ut omnes empciones et contractus empcionum et vendicionum talium bonorum quocunque vocabulo speciali denominatorum, que communitas prelibata hucusque vendidit seu aliter alienavit, in suis proscripcionibus plenam obtineant roboris firmitatem; omnes huiusmodi contractus et proscripciones presentibus confirmamus approbantes et ratificantes ac perpetue firmitatis, roboris et efficacie esse volentes. Decernentes insuper, ut huiusmodi persone profuge ad civitatem assumi non admittantur gracia prius a tota communitate non habita et conformitate rituum ecclesiasticorum per dictam communitatem observatorum non inita et in effectu ostensa et notanter in percepcione divinissime eukaristie corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi sub specie duplici. donaciones seu restitutiones bonorum, si que facte sunt talibus profugibus, anullantes et levare mandantes ea pro usibus communitatis applicando. Actum feria V. in vigilia Mathie ap. [23. února] anno domini MCCCCXLI. (Rukop. č. 2099 f. 507.)

Jiný projev pozdější v této příčině stal se 5. února r. 1449 a zní: Domini magister civium et consules Mai. Civ. Prag. audita causa et certacione iudiciali coram ipsis iudicialiter proposita inter Johannem Welwar et Annam, relictam Hanussii Langnikl, pretextu restitucionis domus hincinde ventilata, domini predicti eadem causa audita ipsam decernere nolentes ad decisionem tocius communitatis distulerunt. Communitate denique tota convocata et instruccione plenaria huiusmodi cause a dominis habita, cum hac litera dive memorie Sigismundi, imperatoris et Bohemie regis, super restitucione horum bonorum per profugos spiritualis et secularis status a civitatibus aufugientes audita, viso eciam et audito decreto per communitatem magnam a. d. MCCCCXLI circa vigiliam s. Mathie facto et in libro civitatis eorum prescripto de restitucione iam dictorum bonorum profugorum et reassumpcione eorum predicti decreti prescripcionem plenarie confirmaverunt et approbaverunt in singulis ipsius punctis, clausulis et articulis circa eadem inviolabiliter cupientes reservari. Optantes insuper, ut domini, qui

est gracia et restitutus est ad domum et ad alia omnia bona, ad que sibi ius competit, ut videlicet diligenter legi divine adhereat et civitati predicte fidelis per omnia existat. Act. fer. IIII. post Nicolai. (Rukop. č. 2099, f. 193ʼ) Viz i výše A. Č. XXVI., str. 402.)

nunc sunt aut pro tempore fuerint, circa eandem maiestatis literam nec non decreti prescripcionem universos coincolas et concives eorum manu teneant, protegant et sine quavis violacione eviterne defendant. Acta sunt hec in communitate magna et per Johannem Bendam a tota communitate pronuncciata fer. IIII. post Purif. M. V. a d. MCCCCXLIX tempore regiminis Johannis Trefan. (Tamtéž f 508.) — Konečně uvedeno zde budiž i nařízení Staroměstských (decretum communitatis magne) ze dne 25. dubna 1454 (rukop. č. 992 fol. 239): Primo, quod sunt quidam incole civitatis ementes litteras testamentales profugorum, quas extra terram nonnulli legantes confecerunt, et hiis mediantibus homines et incolas in domibus ceterisque bonis intendunt impetere, petentes dd. consules, quatenus tales, si fuerint inventi seu reperti, punirent, sed ullomodo talia admittentur. Item nullus incolarum cum talibus profugis aut hiis, qui ab eisdem litteras testamentales acquirunt, in causa audeat consilium intrare et cum eis stare. Quod si quis secus fecerit, talis ut sit in gracia dominorum.

Jaký byl rozdíl statků mezi obě obce Pražské z r. 1429, dovídáme se z následující listiny, zachované v rukopise Letopisů českých a vydané J. W. Zimmermannem v Praze u Bohumila Háze r. 1819, vytištěném pod jménem: Pokračování kronyky Beneše z Hořovic ve spise neb příběhů země České od l. P. 1393 až do 1470 sběhlých, str. 151—154. Zní takto: Ve jméno božie amen. My Křížek z koňského trhu a Václav řečený Štraboch, měšťané Nového i Starého měst Pražských, k tomu ubrmané a přátelští úmluvce od moudrých a opatrných pánův purgmistrův a konšelův i obcí těch měst Pražských o ty věci prvními ubrmany pozůstavené, napřed a přede vším z té naší moci ubrmanské toho slavného míru i všeho jiného, což jest mezi nadepsanými pány a obcemi svrchupsaných měst prvními ubrmany vypovědíno, potvrzujem, dále toho všeho, což jest ouředníky v Týně od obou měst na to vydanými [ustanoveno], tomu také moc dáváme, aby již tím jinak hýbáno nebylo. Však vždy toto přidávajíce, což by tím dvorův nerozdělených po tom rozdíle pozůstalo, ti dvorové týmiž ouředníky buďte rozděleni.

Druhé, z též naši moci ubrmanské o zboží špitálské, kteréž jest vedle mostu v Star. Městě, takto vyříkajíce vypovídáme: Aby páni a obec nadepsaného města Nového na to na všecko zboží, což k svrchupsanému špitálu přísluší, nesáhali, ani kterým obyčejem překáželi. A též zase páni a obec Star. M. Pr. na tom na všem zboží a vesnicích, což k tomu špitálu pod Vyšehradem přísluší aneb příslušelo jest, aby také nepřekáželi ani kterým obyčejem na to pánům Novoměstským sáhali, ale společně a jednostejně radni a pomocni jsouce těch zboží, kteráž jsou v tyto válečné časy od svrchupsaných špitálův odtržena a odloučena nebo odjata, dobývali a zase navracovali. Toto také dále přidávajíce: Jestli že by které zboží pánům a obci svrchupsaného města Nového Pražského v rozdílu se dostalo, ježto by k špitálu v Star. M. Pr. příslušelo, to zboží k tomu špitálu zase [aby] popustili a páni a obec Star. M. Pr. místo toho jiné zboží tak dobré jim ukažte a zase páni a obec Nov. Města pánům a obci Starého Města též učiňte.

Dále také vypovídáme: Což se od starodávna ku purkrabství hradu Pražského platu peněžitého neb jiných požitkův, buď to v Velvařích nebo jinde, příslušelo, to aby při tom hradu zůstalo, aby hýbáno nebylo. A mimo to aby dvě stě k. gr. na vesnicích platu peněžitého bylo přidáno. A pro zachování toho klenota dva dvory poplužní, jeden v Ruzeni a druhý v Stodůlkách k témuž hradu přidáváme.

Dále opět vyříkáme, aby páni a obec častopsaného Nového Města Pražského na dole psaných dvořích, na ourocích a na jiných na všech požitkách k těm dvorům od starodávna příslušejících, jakožto na Okoři, na Makotřasech, na Klecanech, na Malešicích, na Práčích a na Podviní, pánům a obci Starého M. Pr. žádným obyčejem kterakkoli vymyšlovaným, jakožto na dědičném zboží, nepřekáželi ani sáhali. A též zase aby páni a obec Starého M. Pr. na dvořích podepsaných i na tom na všem, což k nim od starodávna poplatkův neb kterýchkoli jiných požitkův příslušelo, také obyčejem žádným pánům Novoměstským a jich obci nesáhali, jako na dědičné zboží, ani jim na tom nepřekáželi, jakožto v Brázdimi, v Tlustovúsech a v Olšanech.

Dále opět z též naší moci ubrmanské vypovídáme, aby to všecko zboží a jiní všickni požitci, což jest od starodávna ku purkrabstvi Vyšehradskému příslušelo, to aby při tom purkrabství také zůstalo a tím aby žádným obyčejem aby hýbáno nebylo. A pro lepší dobrého a pro zachování té ohrady Vyšehradské aby na vesnicích platu čistého a peněžitého bylo sto a XXV kop gr. přidáno a ukázáno, tak aby se ta hora tím lépe mohla chovati.

Pak toto také vypovídáme, aby ti dvorové i jiná všecka zboží, kteráž jsou měšťané obou měst sobě kupovali a jsou jich v držení, ti svá práva před ouředníky v Týně z obou měst na to vydanými okážíce při svých trzích zůstaňte a na tom jim nemá překáženo býti.

Dále z naší moci ubrmanské o Zbraslavi i o to, což jest k ní přiholdováno, takto vyříkáme, aby Staroměstští páni Novoměstským pánům za ty náklady, kteréž jsou na ten klášter, jej osazujíce a opravujíce, učinili, z těch holdův, což jsou k té posádce přiholdovali, i jiných holduv, kdež k obojímu městu jednostejně přiholdují, LXX grošův dobrých stříbrných rázu pražského dali a vybrati dopustili. Pak páni Novoměstští v Zbraslavi v tom ve všem, což k ní přísluší a jest nebo bude přiholdováno, [k] spravedlivému spolku mají připustiti i z všeho užitku na poli se s nimi děliti a zase páni Staroměstští polovici lidí k osazení té posádky i jiných všech nákladův, ač bude[-li] potřebi, k té posádce mají vydávati.

Pak o Kartúský jez takto vypovídáme, aby ta slup, která jest v tom jezu nyní zdělaná, byla zase zbořena a dolů složena a aby ten Kartúský jez svými vlastními náklady páni a obec Novoměstská dělali a opravovali a to až dotud, dokudž by z jednostejné vůle všech obcí království Českého správce nebyl zvolen. Také toto dále vypovídáme, aby v tom Kartúském jezu i ve všech jiných jezích na Vltavě ku plavení lesu tak dobře obci Novoměstské jakož Staroměstské všecka vrata byla svobodna a otevřena.

Pak již naposledy z té naší ubrmanské moci vypovídajíce přikazujem, aby tyto naše všecky výpovědi i každá z nich zvláště ve všech kusech i artykulech sobě věrně a upřimě drželi a pod těmi pokutami v prvních výpovědích v hlavních listech uloženými zachovávali. Tomu na potvrzení, což v tomto listu psáno stojí, pečeti jsme vlastní s dobrým naším vědomím přivěsili. Jenž jest dán v sobotu před sv. Havlem léta od n. s. b. 1429.

Jest vidno, že zde zahrnuty jsou v úmluvě statky sporné. Daleko větší množství jich bylo nesporně rozděleno. Které to byly, nemůžeme udati. První seznam tvoří teprve zápis Zikmundův z r. 1436, při čemž však sluší míti na paměti, že jednak týče se pouze jmění duchovenstvu vzatého a že máme jej jen v potvrzení krále Jiřího z r. 1459. Byly tedy asi v majetku Staroměstských v r. 1436 tato místa: Běloky, Braník, Dědibaby, Dušníky, Dvorce, Holišovice, Hostovice, Hrnčíře, Chrabry, Jinočany, Kněževes, Kobolysy, Korycany, Košíř, Kyje, Libeznice, Liboc, Libuše, Lobček, Modřany, Motol, Myškovice, Ovenec zadní, Podlešín, Sedlec, Středokluky, Střížkov, Šešovice, Štěchov, Újezdec, Únětice, Vodolka a Zbuzany. Ze šesti statků r. 1429 Starému Městu přiřčených není v zápise Zikmundovém ani jeden.

Ze strany Novoměstských takového zápisu nemáme a zdá se, že ani nebyl. Tomek (VIII., str. 336) ovšem míní, že o tom nelze pochybovati. Kdyby však byl, zachoval by se nám jistě v potvrzení Jiříkově neb Vladislavově a předce nikde není ani zmínky. Vysvětliti to nedovedeme. Ovšem nebyla cena těch všech zapsaných vsí vždy veliká, často — jako jest to jistě při Branice, Košíři, Holešovicích atd. — obsahovala jen právo vrchního panství. Na druhé straně nebylo Nové M. bez takového zboží,

Pokud statky pozemské byly mezi obojí města rozděleny, spravovány byly též samostatně a to na Starém městě staroměstskými úředníky týnskými, na Novém městě jakýmsi, podrobněji nám neznámým úřadem hospodářským. Ovšem důchod z ungeltu a z chmelnic, vinic i zahrad byl i na dále spravován společně v Týně, však výnos dělen polovicí mezi obce. Společny prozatím měly býti, alespoň dle smíru z r. 1441, který tuto uvádíme, i statky při dělení zastavené a které by nyní vrátily se do držení obcí. Zní pak zápis o smíru dle rukopisu č. 331 f. 96 takto:

Leta božieho tisícieho čtyřistého čtyřidcátého prvého v pondělí den sv. Brykcie,biskupa, múdří a opatrní páni Pavel Dětřichovic, purgmistr, Valentin Kába, Ondřej Obudlý, Kliment Holian, Jan Štika, Jíra Frankovic, Mařík Rathouzský, Mikuláš z Rokycan zlatník, Henzl řezník, Ondráček Postřihačovic i jiní konšelé, Janek Střiebrný, starý rychtář, Aleš z domu Chmeléřova, Jan Literat, Mika Kotlář, Bohuslav z Košína, Petr Skriba, Vaněk Berún, Mařík Bezručkové i jiní starší obecní zdejší Nového — urozený a statečný Jan Pešek z Kunwaldu od střiebrné hvězdy purgmistr, Zygmund Cháně, Materna z Dlúhé třiedy, Mařík sedlář, Matěj Krtek, Petr zlatník, Mikuláš od červeného jelena, Bernart od Sampsona, Jan Wolf, Duchek kramář i jiní konšelé, Jan od studnic, Michal zlatník, Václav Břiezka, Jan Trefan, Jan Katajsky, Jíra Domažlický, Jakeš řezník, Petr Sopušek i jiní

obecní starší Starého Měst Pražských — sešli jsú sě spolu do rady na rathouz do Nov. Města Pr., tu jsú spolu laskavě a dobrotivě rozmlúvali a pilně sě o to, zvláště i ze spolka, radili, kterak by spolu v lásce, v svornosti a v jednotě přátelsky a súsedsky obývati mohli v řádech křesťanských trvajíce a sě od nich a jedni od druhých v těchto časiech pohřiechu velmi nebezpečných roztrhnúti nedadúce, což by sě cti a chvály božie i dobrého obecného dotýkalo, toho sobě ze spolka všickni statečně, skutečně i věrně pomáhajíce. A na tom jsú konečně zuostali a zavřeli i výpověd učinili, kterouž jest pravil p. Materna, konšel Staroměstský, z vuole plné a rozkázánie pánuov purgmistra, konšelóv i všie obce téhož Star. M. Pr., že jsú páni Staroměstští i s svú obcí pánóm purgmistru, konšelóm i obci Nového M. Pr. postúpili polovici ungelta i úrokóv z vinic, z chmelnic, z zahrad, z dědin i z jiných všelikterakých požitkóv, kteří jsú prvé do ungelta příslušely a šly, aby páni Staroměstští těch všech požitkóv brali polovici a páni Novoměstští polovici, tam své oboji úředníky posadiece. Než což by sě dálo poselstvie od obojieho města, to poselstvie mají ze spolka platiti. A což páni Staroměští sami zvláště poselstvie svého mieti budú, to sami platiti mají. A též páni Novoměští od svého zvláštnieho poselstvie sami plaťte.

Ale kteréž jsú vesnice páni Staroměští zastavovali, ti komuž jsú rozzastavovány, mají jich do těch let požívati, jakož jsú jim zastaveny. A když ta leta vyjdú, tehdy ty vesnice ku požitku a ke cti společnému obú měst mají býti obráceny a dány. Také což vesnic do šestipánuov páni Staroměští nynie držie, těch chtie sami požívati v tomto času. Ale což by sě uptali z vobú stranú, kteréž osoby zvláštně držie které zbožie, buď to z Starého nebo z Nového Města súsedé neboli zemané, kteří jež to by na ta zbožie majestátóv ciesařových anebo práv řádných neměli, jako slušie, o to obojí páni i obce ze spolka státi mají, aby ta zbožie v moc obojim byla postúpena. Dále jsú sobě oboji páni konšelé i obecní jménem obojich měst i obcí slíbili ústně i rukú dání[m], že chtie sobě věrně a spravedlivě pomáhati a se spolu držeti a trvati v svrchupsaných úmluvách i také v tom, aby jedno město bez vuole druhého žádného zbožie nepostupovalo, než ze spolka, což by měli učiniti, i z jednostajné rady. A zvláště aby sě od řáduov křesťanských, kteréž nynie v městě mistři a kněží vedú, vedle kompaktát s svatým Basilejským concilium žádnému nedali roztrhnúti obyčejem kterakkoli vymyšleným, ale v tom aby trvali, stáli a drželi sě společně a jednostajně, jedni druhým věrně a upřímně pomáhajíce a sě od sebe nehradiece, poněvadž jsú jedno město, až by Pán z své milosti ráčil pána a krále dáti, nebo jinak zpuosobiti, ježtoby toto slavné město Pražské i země Česká v řádech a svobodách svých odpočívati bezpečně mohly.

Jakkoli mezi oběma městy Pražskými byly četné třenice, předce celkem v příčině statků zdá se, že zůstáno bylo při jich správě úřadem ungeltním a dělení výtěžku z polovice. Spis o křivdách páchaných Starým Městem na Novém Městě, který znám jest z rukopisu č. 331, nemá nic o stížnostech tohoto směru. Jen v příčině Letňan došlo k nesváru. Dle Sedláčka náležely v době předhusitské rodině Welflovců od věže. Roku 1428 jsou již v držení

Velké Prahy (II. str. 4. b). Ty postoupilo Staré Město s polovicí rybníka Slatiňanského Novému v narovnání z 22. června 1448.[13])

[13]) Unio seu liga Maioris et Nove Civitatum Pragensium. My Děpolt z Ryzmberka, purkrabie hradu Pražského, mistr Jan Přibram, farář kostela sv. Jiljie v Starém a mistr Prokop z Plzně, farář kostela sv. Jindřicha v Novém Městech Pražských, vyznáváme tiemto listem obecně všady a předevšemi, jichž duojde, že jsúce voleni za mocné úmluvce a rozdielce mezi pány Staroměstskými i jich obcí z jedné a mezi pány Novoměstskými tudiež i jich obcí z strany druhé, vzavše od nich plnú moc pod jich ctí a vierú, kterúž jsú nám z obú stranú v ruce naše dobrovolně dali a slíbili, takovúto úmluvu a vyrčenie jsme mezi nimi vypověděli a tiemto listem vypoviedáme: Najprvé aby páni purgmistři i konšelé obú měst svrchupsaných i jich obce mezi sebú vespolek všichni pravú lásku, jednotu a svornost měli a v ní ústavně přebývali, pevně trvali i tu zachovali a držali bez všelikého přerušenie. A v tom aby všecky nelibosti, nechuti, potrže, úkory, hořkosti i protivenstvie, kteráž by koli a oč koli mezi nimi do tohoto času vznikla, buď to řečná nebo skutečná, aby všecka z srdcí vypuštěna i odpuštěna byla, minula, přestala a jako umrtvena a udušena byla, tak aby sobě jich nikdy nevzpomínali ke zlému ani opakovali.

Item aby oboji páni i obce najviece k té jednotě a svornosti upřímné veškeren zřetel měli a aby to zachováno bylo a trvalo mezi nimi bez úrazu stran i této úmluvy, a toho sobě snažně radni byli obojí a pomocni, a proto jedni druhé laskavě snášeli a sobě vespolek shovievali, jakožto na dobré přátely slušie a súsedy. Pakliby v tom ktokoliv z pánuov neb z obce kterého města chtěl tuto úmluvu a jednotu i svornost kterýmkoli obyčejem rušiti a bořiti, toho p. purgmistr a páni, každý v svém městě, nikoli trpěti nemají ani dopustiti, než k tomu sě i obec vždy držeti a táhnúti pod základem svrchupsaným, aby svornost a láska i jednota námi tuto vypovědiená a vyřčená bez všelikého přerušenie držána byla a trvala tak a v těch mierách, jakož sě nahoře i dole píše.

Dále vypoviedáme, aby páni oboji i obce v svých práviech, zvláště v starodávních, stáli, trvali i obývali bez překážky strany druhé a proti právóm jedni druhých nikoli aby nevytrhali ani vyrazovali. Item což by mezi sebú měli řiditi nebo pósobiti k obecnému obojích dobrému, aby sobě toho snažně i společně za jeden člověk pomáhali a jedni druhých v takových věcech nikoli neopúštěli. Item což by koli bylo k hanbě neb ke škodě jedněch, aby sě druzí tomu nedívali, ale v tom jedni druhé jako sami sě řečí i skutkem zastávali a jim toho věrně radni byli a pomocni. Item pilně jest vyrčeno, aby oboji páni i obce lidí zlých, neřádných i nepočestných, jimiž obecné dobré velice sě hanbí i hyne, nikoli mezi sebú netrpěli, ale je od sebe hnali a tresktali. A když jedni je z sebe vyženú anebo kteří sami by od jedněch pro neřád vyšli, aby jich druzí mezi sě o veśvět nepřijímali ani mezi sebú trpěli. A cožkoli zlého, neřádného i protibožného v své obci jedni stavie, aby druzí též ihned v své obci stavovali a stavovati i zapoviedati byli dlužni.

Item aby tyto všecky věci svrchupsané lepší pevností stálejie a trvalejie v celosti zachovávány byly, páni Staroměstští z své dobré vuole, z pravé lásky, ne z práva ani z připuzenie, ale dobrovolně k našemu návodu postúpili sú pánóm Novoměstským i skutečně postupují vsi Letňan s platem a lidmi kmetcími i se všemi užitky k držení jich obce a požívání i s panstvím, sobě k té vsi Letňanóm ani své obci práva ani které vlastnosti nic nepozuostavujíc, a k tomu rybníka Slatinského polovici pravú, jakožto k rovnému mezi sě rozdielu i nákladu mají oboji požívati i jednostajně sobě hájiti toho, mají radni a pomocni býti. Pak my smlúvce nadepsaní mocí nám v tom od obojích danú toho pánuov Staroměstských k ruce pánuov Novoměstských potvrzujem a ves Letňany k jich držení a rybník Slatinský k společnému obojích a rovnému požívání přiřiekáme, s polovicí však nákladuov každé strany bez překážky jedněch druhým i odporu všelikého.

Item vypoviedáme také: Jestliže by ktokoli buď v Starém nebo Novém Městě i také jinde okolo Prahy co držal, ježto by zápisem ciesařovy milosti nebo jiným obyčejem spravedlivým práva k tomu řádného neměl, kteréhož by práva, což takového držENIE sě dotýče, v Starém Městě pány toho města a v Novém též pány jich nebylo pochváleno, toho [illegible] obou aby dobývati a k sobě obrátiti radni byli a pomocni. A což by tak rovnými

Jmění obcí za Jiříka Poděbradského utěšeně se vzmahalo. Staroměstským potvrzeno privilegium Zikmundovo dne 19. ledna 1459 a 24. června 1467 daroval týž Jiří za služby proti Jednotě panské obci vsi Měšice, Mrátín, Mirovice, Hovorčovice, Záryby a Polirady. (Privil. č. 153, 163, 173). Za to ubyly r. 1436 Holubice a 1470 Libuš. Vladislav II. potvrdil 18. srpna 1472 dřívější zápisy[14]) a nově zastavil obci: Kojetice, Zlatníky, Krč, Lhotku, Kyje, Dědibaby, Křešice a Krabošice. (Privil. č. 171 a 174).

---

náklady i práciemi takového dobyli, toho aby vespolek na rovný obojích požitek jednostajně bylo požíváno. Item cožkoli mimo to každé město z nich do této doby drží, tak vypoviedáme, aby při tom zuostalo a jedni druhých aby dále po ten den nepotahovali nic ani čeho na druhých žádali obyčejem žádným, než každý v svých jměních a drženích stuojte a trvajte bez překazi druhých lásky a svornosti i jednoty tuto vypsané pro žádnú věc mezi sebú nerušiec ani rušiti dopústějíc, ale v ní trvajíc bez proměny, až do pána a krále budúcieho. Protož my smlúvce nadepsaní, nechtiece vždy, což na nás jest, žádných příčin mezi pány a obcemi měst svrchupsaných pozuostaviti, jimižto by kterýmkoli obyčejem od této jednoty a svornosti společné mohli roztržení anebo snad vazeni býti, z též moci nám v těch věcech ot obú měst dané také toto ještě sě nám zdá k pevnosti té jednoty dobré, užitečné a potřebné vypoviedáme, aby v nikterémž městě nikoli toho nebylo trpieno i žádnému, by kto v městě bydleje pána jinde měl přikázaného, neb kterých pomocí odjinud sobě hleděl, takových skrze kteréžby z rozkázánie a poslušenstvie pánuov purgmistra a konšeluov neb řáduov obecních města, v kterémž bydlí, sě chtěl strhovati ku potupě pánuov svých v městě, ale každý ktož v městě bydlí a jeho požívá, budiž jeden jako druhý, v této jednotě a svornosti pod pány každého města v tom řádu a právu městském, jakož byl i jest řád toho z staradávna. Dále opět jestli že by skrze kohožkoli řeči které o jedněch k druhým byly kdy nošeny ke škodě kterýchžkoli nebo k hanbě, a tak i k rušení jednoty a svornosti mezi nimi, vyřiekáme, aby toho nikoli mezi sebú nepřijímali ani jedni tajili před druhými, ale buď svádce takový před těmi, o nichž by mluvil, k městu postaven a budeli shledán v křivotě, buď tak tresktán jako ten, jenž by chtěl těch obcí zlého, aby potom jiní příkladem jeho varovali sě téhož a žádný takového řečí ani skutkem nikoli nezastávaj.

My pak purgmistři a rady i obce Starého a Nového Měst Pražských všicku tuto výpověd, tak jakž v každém kusu nahoře sě vypisuje a vzní, přijali sme a přijímáme, a tak držeti, v tom státi a v celosti skutečně zachovati slibujem pode ctí a pod vierú naší bez všelikého přerušenie až do pána a krále této země i našeho budúcieho, žádnému sebe od toho tisknúti a roztrhati ani sobě této jednoty a svornosti rušiti a bořiti nedadúce. Na potvrzenie a zdrženie těch věcí pečeti menšie obú měst našich jednostajným úmyslem s volí kázali sme přivěsiti k tomuto listu. A my též úmluvce a mocní rozdielce strany věcí svrchupsaných pečetí také naše vlastnie na budúcí pamět i tvrdosť tiem pevnější dali sme přivěsiti k témužto listu. Jenž jest dán v sobotu najbližší před sv. Janem Kř. leta od nar. — čtyřistého čtyřidcátého osmého. — (Rukop. č. 993 f. 150).

[14]) Potvrzení toto zní: My Vladislav — oznamujem — že předstúpili před nás poctivý purgmistr a konšelé Starého M. Pr. — a ukázali jsú nám list najjasnějšieho kniežete — Jiřího, krále Českého — v kterémž se vypisuje: Jakož někdy slavné paměti císař Zikmund zapsal jim vsi zejména tyto: Libeznice, Čížkovice, Odolenie Vodu s poplužím, Koryčany, Dušníky, Újezdec, Dědibaby, Střechov, Lobčiek, Brníky, Chrabry, Šešovice, Kyje, Hostavice, Potlištín, Hrnčíře, Zbuzany, Jinočany, Motol, Liboc, Kněževes, Středokluky, Běluky, Nuosly, Dvorec Braník, Holišovice, Libušie, Sedlec, Modřany se clem i přívozem tudiež, Kobolysy, item dvory Střížkov, Ovenec svrchní, Košieř a Únětice, aby oni je drželi a jich požívali do vůle budoucích králuov Českých, že pak týž král Jiří zapsal jest a zastavil již psaným purgmistru, radě i obci již jmenovaného Starého M. Pr. svrchupsané vsi a dvory se všemi jich příslušnostmi v patnácti stech k. — i prosili sú nás, abychom je při tom zuostaviti a jim toho potvrdit, ráčili. My znamenavše jich slušnú prosbu a také to v skutku shledavše, kterak oni k již psanému předku našemu, králi Jiřímu, věrně, právě a stále jsú se jměli, proti nepřátelům jeho

Clo v Modřanech dostalo Staré město darem r. 1509. Ferdinand I. ovšem Praze nedaroval nic.

Rozhojnění statků na straně Novoměstské bylo menší. Již Ladislav daroval 22. února 1454 díl Vsi Vesce,[15]) Jiří zapsal 28. července 1469 Chabry, Jesenici, Svěpravice, Velikou Ves a dva dvory v Čimici, což Vladislavem bylo 13. května 1474 potvrzeno. Z toho však pro obec určen byl Vesec, ostatní pro záduší novoměstské.

Ferdinand I. považoval za nevhodné pro svoji protičeskou politiku, rozmnožovati moc měst českých a za jeho doby přízní jeho statek Novoměstských se nerozmnožil. Pouze ze dne 25. února 1544 máme potvrzení zboží Kartouzského a Zléchovského.

Konfirmaci tu má Čelakovský v regestu č. 232. Však v kopiáři listů královských č. 27 fol. 66 v archivu místodržitelství pro království České máme úplné znění, které jest v tato slova: Pražanům Staroměstským a

---

statečně pomáhajíc a statkuov i hrdel svých podle něho nelitujíce – svrchudotčeného listu — potvrdili sme a tímto listem potvrzujem. Tuto milost zvláštní — obci Starého M. Pr. číníce a tímto listem dávajíce, že touž mocí naší královskou tyto vsi a dvory, kterýchžto oni v držení jsú, jim zastavujem a zapisujem, totižto Kojetice, Zlatníky, Krč a Lhotku pustú a dvory v Kyjích, v Dědibabech, v Křesicích, v Krči a Krabošicích, item k tomu také plat na ostrově pod hradem Pražským. A na těch již psaných vsech a dvořích připisujem a ku první sumě přisazujem puol čtvrta tisíce k. gr. peněz dobrých střiebrných — aby jich požívali — tak dlúho, dokudž my neb budúcí naši, králové Čeští — těch puolčtvrta tisíce k. gr. s prvními patnácti sty kopami, to jest pět tisíc k. gr. — by — nezaplatili. Tomu na svědomí. — Dán v Praze v úterý po hodu M. B. na nebevzetí l. MCCCCLXXII, království našich léta I. (Opis v archivu kapit. sv. Vítské).

[15]) Ježto Čelakovský má pouze regest, uvádím zde darování dle rukop. č. 331 plným textem: My Ladislav, z božie milosti Uherský, Český, Dalmatský, Charvatský oc král, vévoda Rakouský a markrabie Moravský, oznamujem tiemto listem všem, že jakož Kuneš Rozkoš zapsav sě v lantfrydy, kteříž pro upokojenie královstvie našeho Českého od pánuov zeman i měst učiněny byly, v nichžto každému zapověděno bylo, aby žádný mocí na druhého nesáhal pod ztracením a propadením zbožie, kteréžto na krále budúcieho spadnúti mělo, týž Kuneš proti těm zápisuom královstvie naše České ohněm, braním i jinými záhubami rozličně hubil jest a skrze to své všecko zbožie k naší velebnosti propadl jest. Protož my znamenavše náklady a práce, kteréž jsú opatrní purgmistr, konšelé a obec Nového Města Pražského, věrní naši milí, k stavení těch záhub a škod vedle zápisu lantfrydného a také služby, kteréž jsú nám činili a potom činiti mají, diel toho zbožie s dobrým rozmyslem a povolením rady našie svrchupsaným purgmistru, konšeluom a obci i jich budúcím dali sme a mocí listu tohoto dáváme milostivě zejmena ves celú řečenú Vesci s dvory kmetcími, s platy, dědinami ornými i neornými, pastvištěmi, lukami, lesy, potoky a se všemi příslušnostmi, krom toho dvoru, kterýž jsme urozenému Zděnkovi z Šternberga, najvyššiemu purkrabí Pražskému, věrnému našemu milému, v též vsi s jeho příslušenstvím dali, aby nadepsaní purgmistr, konšelé i obec túž ves drželi a požívali týmž právem jakož jest svrchupsaný Kuneš držal a požíval, sobě ani budúcím našim nižádného práva nezuostávajíc, krom jestli že by manstvie bylo svrchupsané zbožie, chcem, aby nám i našim budúcím, králuom Českým, v témž manském právě zuostalo, jakožto pánuom svrchním toho léna. A kdož by tento list měl s svrchupsaných purgmistra a konšeluov a obce neb jich budúcích dobrú vuolí, tomu aneb těm plné právo k témuž zboží dáváme tiemto listem. Na potvrzenie toho pečeť naši královskú k tomuto listu přivěsiti jsme kázali. Dán v Praze den sv. Petra nastolovánie léta od n. s. b. tisícieho čtyřistého padesátého čtvrtého, let královstvi našich Uherského oc v čtrnádctém a Českého v prvniem letě.

Novoměstským potvrzení některých zápisů a při tom další milost učiněna. — My Ferdinand etc. oznamujem tímto listem všem, že jsú před osobu naši královskú předstúpili poctiví purkmistři, konšelé i na místě obcí Starého i Nového Měst Pražských, věrní naši milí, ukázavše nám některé listy a zápisy na zboží duchovní císařův a králův Českých, slavných pamětí předků našich, kteréž jsú na ně přišly řádnými dobrými volemi, nás podle toho se vší ponížeností prosíce, abychom jim týchž listů po těch dobrých volích na ně řádně přišlých milostivě potvrditi a některú další milost z štědroty naší královské jim na ta zboží učiniti a dáti ráčili. A najprve list císaře Zikmunda, jímžto zastavuje Mikulášovi z Chotce ve vsi Hlubočerpích k klášteru kartousskému a strahovskému náležící čtyři kopy platu ročního v čtyřidceti kopách groších pražských do dvou let a z toho aby k zámku Karlštejnu jedním koněm službu činil, pozůstavujíc v té summě králům Českým a těm duchovním vejplatu, jehož datum léta Páně tisícího čtyřstého třidcátého šestého [v outerý po sv. Jedenácti tisících děvic. Na týž list tři dobré vůle počnúc od téhož Mikuláše z Chotce až do Zikmunda z Rohozce, kterýž týž list i všeckno právo k tomu platu prodává Lukášovi ze Dvorů a Dorotě, manželce jeho, za čtyřidceti kop grošův pražských; kterýžto Lukeš na týž trh od krále Vladislava potvrzení jest zjednal, jehož datum léta Páně tisícího čtyřstého vosmdesátého druhého v pondělí před sv. Vítem. A on Lukeš nadepsaný plat a list císaře Zikmunda s dobrými volemi i s tím potvrzením prodal jest a převedl ve čtyřidceti kopách groších českých na purkmistra, konšely i obce Starého i Nového Měst Pražských řádnú, dobrú vůlí, kteréž datum léta Páně tisícího čtyřstého vosmdesátého šestého v pondělí před sv. Havlem. Též list latinský krále Zikmunda, ty časy krále Římského, jímžto zastavuje ves Zlíchov od kláštera kartouského s dvorem s dvěma pluhami rolí, s vinicemi a s lesy etc. Václavovi z Langperku ve stu v vosmdesáti kopách groších českých pozůstavujíc vejplatu králům Českým a těm duchovním v též summě a což by opravil a skrze dva hodné člověky se ohledalo a šacovalo, aby mu to též dáno bylo, jehož datum v outerý po neděli Letare léta Páně tisícího čtyřstého dvadcátého prvního. Též druhý list téhož pana Zikmunda, již císaře Římského, jímžto témuž Václavovi tu ves a dvůr Zlíchov ve dvú stech kopách groších českých zapisuje, když by to od králův Českých neb těch duchovních vyplaceno býti mělo, že se má půl léta napřed věděti dáti a summa dvě stě kop gr. č. položiti, jehož datum léta Páně tisícího čtyrstého třidcátého sedmého v sobotu před sv. Martinem. Též kvitanci od Bonyáše vdovy, že jest na zdi a stavení v Zlíchově po muži svém od téhož Václava z Langperku šedesáte kop gr. č. přijala; kteréžto datum létá tisícího čtyřstého čtyřidcátého prvního v sobotu po Božím na nebe vstoupení. Též list od purkmistra a konšel i obce Velikého města Pražského, kterýmž dávají a směňují ves a dvůr Zlíchov, též čtyři kopy platu v Hlubočerpích za ves Úhonice s lidmi, s dvorem a s dědinami etc. Šimonovi od bílého lva, měštěnínu jich. Datum léta tisícího čtyřstého třidcátého druhého v sobotu před nedělí Letare. Kteréžto listy a to své všecko právo prodal a sstoupil jest týž Václav Langberger listem dobré

vůle purkmistru a konšelům i obcem obojím Starého i Nového Měst Pražských, kteréž datum léta tisícího čtyrstého čtyřidcátého devátého v středu na zejtří po sv. Kateřině etc. Dále list krále Jiřího, jímž to zastavuje Lukšovi ze Dvorův, měštěnínu St. M. Pražského, dvůr v Butovicích kněží kartousských ve třech stech kopách groších pozůstavujíc vejplatu králům Českým a těm duchovním, jehož datum léta tisícího čtyřstého šedesátého vosmého v středu den sv. Vondřeje. Kteréžto zástavy král Vladislav potvrzuje. A týž Lukeš ty oba listy a to všecko právo prodal jest purkmistrům a konšelům i obcem častopsaných Starého i Nového Měst Pražských listem dobré vůle, jehož datum léta tisícího čtyřstého vosmdesátého šestého v pondělí před sv. Havlem. Též listy dva latinské, jeden krále Jiřího a druhý Hendrycha, převora, a všeho konventu kláštera Kartousského na jednu kopu grošův platu ročního na dvoru v Butovicích, kterúž jsú zastavili Mikulášovi Slepotickému v desíti kopách gr. A týž Mikuláš jej příteli svému Matějovi Vojíkovi odkázal a on zase týž plat za čtrnácte kop gr. purkmistrům a konšelům i obcem Starého i Nového Měst Pražských odprodal a s dobrú volí postoupil, kteréž datum léta tisícího čtyřstého vosmdesátého sedmého v pondělí po Božím Křtění.

V takové listy a zápisy my s pilností náhlédnúti poručivše a zvláště pak vzhlédše na jich služby, které jsú předkům našim i nám také vždycky věrně a netesklivě činili, činiti nepřestávají a tím snažněji aby činiti mohli a povinni byli a protož s dobrým rozmyslem naším, jistým naším vědomím, mocí královskú v Čechách a s radú věrných našich milých všech nadepsaných listův, dobrých volí i frejmarkův ve všech artikulích, punktích, klauzulích a jich znění, jakoby v tomto listu slovo od slova zapsáni byli, potvrzovati ráčíme nadto tuto zvláštní milost dotčeným purkmistrům a konšelům i obcem Starého i Nového Měst Pražských, nynějším i budúcím, při tom číníce, že těch všech vesnic a statkův duchovních, jakž se v nadepsaných listech zejména jmenují, žádnému člověku pod žádným vymyšleným způsobem bez své vůle poskytovati nemají a povinni nebudou, leč bychom my, dědicové a budúcí naši, králové Čeští, aneb ti duchovní, jimž ta vejplata spravedlivě náleží, ty vesnice a zboží k našemu, též jich vlastnímu držení a požívání vyplatiti chtěli, to učiniti moci budem dadouc jim půl léta napřed k vejplatě věděti a položíc jim summy jich, kteréž na tom podle listův nadepsaných mají, v cele a úplně, povinni budou a mají těch všech vesnic, nic sobě při tom nepozůstavujíce, jakž jsou je sami drželi, bez umenšení, vejmluv a odporností postúpiti. Pak-li by se kdy přihodilo (čehož se pak státi nemá), že bychom, my, dědicové a budúcí naši, králové Čeští, buďto z nepaměti aneb z nějakého omylu komuž koli na též vesnice s jich příslušenstvím vejplatu nebo které právo dáti aneb my, dědicové i budúcí naši neb ti duchovní, vyplatíc je, od nich a za některý čas jich podržíce jinému bychom je zastaviti neb dáti chtěli, to žádné moci míti nemá, nébrž ač by se kdy stalo, položíc oni zase summy napřed psané, v kterýchžto drželi, ke dskám zemským držitelům často psaných zboží mají jim zase postoupeny býti a oni se v ně podle téhož obdarování našeho komorníkem praž-

ským uvázati a tak dlúho držeti a užívati, dokudž bychom my, dědicové i budoucí naši neb ti duchovní k vlastnímu požívání a držení, jakož se nadpisuje, týchž vesnic s jich příslušenstvím vyplatiti nechtěli. Avšak při těch všech vesnicích a gruntích hory a všelijaké kovy i s tím, což k pavování hor náleží a potřebí jest, též poklady, ač by se co toho na těch gruntích bylo nebo se našlo, a jiné vrchnosti naše královské sobě, dědicům i budúcím našim pozůstavovati a vymiňovati ráčíme. Též co jsme slovutnému Zikmundovi Heltovi z Kementu, sekretáři kanceláři České dvoru našeho, z milosti naší královské z těch gruntův a vinic někdy k klášteru Kartouskému náležících dáti ráčili, aby taková milost vedle znění listův našich jemu prve od nás daných, ač obdržel-li by co toho právem, i to, což by právem na té hoře, kteráž slove Štěpanovská, s jejím příslušenstvím obdržáno býti mohlo, beze vší ujmy a pohoršení jeho i naší spravedlnosti byla a býti má. Poroučejíc podle toho vyšším i menším ouředníkům zemským i jiným všem obyvatelóm ze všech stavův království Českého, věrným našim milým, abyšte dotčené měšťany obojich Měst Pražských často řečených, nynější i budúcí, při tomto potvrzení a znovu dané milosti naší jměli, drželi, cele a neporušitedlně zachovali pod uvarováním hněvu našeho a budúcích našich i skutečného trestání. Tomu na svědomí pečeť naši královskú k listu tomuto rozkázali jsme přivěsiti. Dán na Hradě Pražském v pondělí den sv. Matěje, apoštola Božího, léta od narození Syna Božího tisícího pětistého čtyřidcátého čtvrtého a království našich Římského čtrnáctého a jiných vosmnáctého.

V příčině tohoto zboží Zlechovského, Kartúského a Plaského společného učiněna byla mezi oběma obcemi smlouva dne 15. května 1536 v tato slova: My purgmistři a rady i starší obecní na místě obcí Starého i Nového M. Pr. známo činíme tímto listem všem vuobec, že jsme mezi sebou porovnání učinili, což se zboží Zlechovského, Karthúzského i Plazského s jich příslušenstvím dotýče a to takové, že poznavše, že duochodové nám obojim z týchž panství k společnému užívání náležití z některých příčín mohli by se umenšiti i při lidech z práva na roztržce býti, na tom jsme se snesli, aby ti lidi i všecky duochody, kteříž nyní jsou aneb rozšafností byli-by přivedeni, ouředníci městští Starého M. Pr. řídili a vybírali. Však na takový zpuosob, aby každého roku při sv. Havle aneb konečně potom ve dvú nedělech pořad zběhlých počet činili a polovicí týchž duochoduov a všech užitkuov pánuom purgmistru a radě i obci Nového M. P. beze všech odporuov a výmluv každý rok při tom času aby dávali. A také toto porovnání naše společné pro dobrý pokoj od nás obojich má držáno býti a zachováno dotud, dokudž bychom my aneb potomci naši něco lepšího a nám z obú stran užitečnějšího při zboží tom svrchupsaném neobmyslili a nezřídili.

Item také páni Novoměstští mají všecky sousedy a obyvatele své napomenúti a jim oznámiti, aby do celnice úroky dávali a zápisy sobě tu činili pro vědomost, na kom takové úroky míti se budou upomínati. Také v tom jedni druhým nemají žádné těžkosti dělati, ani páni Staroměstští

v tom nemají překážeti, kdožby mohl k kterému gruntu z súseduov Nového M. přijíti a jej sobě kúpiti pod týž plat, jakš se od starodávna platí. Neb tu svobodu jakž Staroměstští tak i Novoměstští měšťané aneb sousedé míti mají. Než osedlých lidí, kteříž nyní jsou a kteříž člověčenství slibují, těch oboji vykupovati nemají a více toho aby dopuštěno nebylo, aby ti gruntové schazeti a sbořiti se měli. Dopustil-li by také P. B. časy nepokojné nebo války, buď zde v zemi nebo ven z země, těch lidí, kteříž tu usedlí jsou na tom zboží, máme oboji společně užívati, tak jakžby možnost těch lidí mohla postačiti, tu Staré M. a N. jedni před druhými nemají nic míti. Také při lukách máme se tak zachovati, jakž od starodávna bývalo, jako zvláště při lúce hlubočepské a pod Zlechovem, aby jednoho roku díl vrchní Staroměstští drželi a Novoměstští zpodní, a po roce Novoměstští by díl Staroměstských drželi a Staroměstští Novoměstských. Než jestli že by která strana sen nepotřebovala a prodati na dílu svém chtěla, to bude moci učiniti k užitku svému a opatřiti, jakž se líbiti a zdáti bude. O lovích v těch lesích takto se k sobě držeti máme a v těch jedni před druhými nic napřed jmíti nemáme. Než kdyžby čas těch lovuov byl, aby společně oboji úředníci Star. i Nov. M. se snesli a sobě pomohli, jedni před druhými se neutíkajíc pod pokutú pět k. gr. č.

Jest i toto doloženo: Jestliže by kdo z obyvateluov Nového M. úrokuov dáti nechtěl, jsa napomenut při sv. Havle nebo při sv. Jiří, a v tom poluletí kterém nebo v plném roce by nedal, budú se moci jemu v to, což by držal, právem purkrechtním uvázati a to úřadem perkmistra hor viničních, a tu škod i úrokuov postihati potud, pokudžby ti úrokové dání a zaplaceni nebyli i s škodami na to přišlými, počítajíce na to pokuty od uvázání každého téhodne jeden groš český. A takové pokuty týž na rovný díl obojim mají býti. A pro tvrzení a na zdržení dokonalé tohoto mezi námi zůstání a porovnání my purgmistr a rada i starší obecní na místě vší obce Starého M. Pr. našeho vydali jsme jim pánuom purgmistru a radě i starším obecním na místě vší obce Nov. M. Pr. list pod pečetí menší města našeho. A oni páni purgmistr a rada i starší na místě vší obce téhož Nového M. Pr. též pod pečetí téhož svého města zase jsú nám list v táž slova učinili a vydali. Kterýžto list náš dán jest v Starém M. Pr. léta od n. s. b. tisícého pětistého třidcatého šestého v pondělí den sv. Žofie panny. (Rukop. 42 f. 201 a č. 64 fol. 26).[16])

[16]) Že společné spravování zahrad, vinic a polí na levém břehu řeky trvalo i přes bouři stavovskou a konfiskace nadále, ukazuje i následující dohoda z r. 1569: (Nařízení pánův Staroměstských a Novoměstských k vybírání platuov z vinic a z polí a zahrad při mostě Pražském). L. P. 1569 v sobotu po památce svatého mistra Jana z Husince nazejtří sv. Kyliana páni radní Star. Nov. M. Pr. v jistém počtu, jakž zejmena sou níženi poznamenáni, sešedše se do celnice při mostu Pražském pro opatření obecních důchoduov i jiného dobrého předřečených měst Pražských společně jsou v svém uvážení o toto se snesli a na tom zuostali, aby z jednoho každého těch dvou měst Pražských, Starého i Nového, po dvou osobách z souseduov vyvolili, kteříž by v outerej a ve čtvrtek každého týhodne, začnouc od tohoto času a potom jiných časův, kteříž by k tomu sloužily, jako o sv. Havle a o sv. Jiří, v celnici u mostu Pražského se scházely a tam sedaly a tu platy z vinic a z zahrad i z polí za řekou Vltavou

Do roku 1547 náležely oběma městům společně tyto čtyry statky:

1. *Zámek a městečko Přerov* u Českého Brodu s panstvím (viz AČ. XXVIII. str. 156 č. 2.) koupeno r. 1524, rozděleno skutečně málo potom (1527). Cena podílu novoměstského odhadována na $13^1/_2$ tisíc k. č., celek tedy měl cenu 27.000 k. č. Horoušany (Horušany) původně k panství nepřináležely, Novoměstští nabyli je r. 1521 neb brzy potom (A. Č. XXVI. str. 219). Rovněž Nehvizdy zabrány byly již r. 1420 obcí.

2. Malešice koupila spojená Praha r. 1525 od Ladislava Malešického z Černošic s dvory kmetcími v Dvorcích, krčmou v Hrdlořezích za 2000 k. gr. č. (Viz AČ. XXVIII. str. 47 č. 6). K Malešicům připojen též Dobroviz, zabraný již r. 1420. Třebestovice (nikoli jak AČ. XXVIII. str. 156 č. 2, kde chybně tištěno Třebeslovice) také původně nenáležely k panství; kdy zakoupeny byly Starým Městem, nemohu říci. Sedláček v Slovníku udává, že připojeny byly r. 1498.

3. Olšany koupeny od Viléma z Hradešína r. 1544 (viz zde str. 106 č. 44 a 46) za 2250 kop gr. č. a po parcelací záhy rozprodány. Dne 9. listopadu 1549 povolil Ferdinand I., aby dědiny, louky a zahrady zde v Olšanech zapisovaly se do zvláštních knih na radnici Staroměstské chovaných (Čelakovský, Privilegia č. 247)[17])

4. Zlíchov od roku 1486 od Lukeše ze Dvorů. Po konfiskaci dvory kmetcí zde s pl. a podacím kostelním, pusté dvořiště Bynice (nikoli Bytiz) poplatné dědiny v Záhoří, luka a stráně řečené Habrová u Býnice až po grunty Chuchelské, se skálou vápennou a viničky na gruntech zádušních koupil r. 1550 za $93^1/_2$ k. gr. č. Petr Chotek z Vojnína.

Pražanům *Staroměstským* patřilo:

Běloky od r. 1459 do 1547. Ke konci toho času měla obec zde jen dva lidi.

Braník a to již asi od r. 1420 vrchní panství, k čemuž připojilo se r. 1459 i allodní držení dvoru. S Holubicemi a Střechovem (Strachov) po konfiskaci prodán r. 1548 Florianovi Gryspekovi[18]) za 1068 k. gr. č. (AČ.

ležících a [k] gruntům klášterův Plaského a Kartouzského náležejících, jakž obojim těm městům ti gruntové a platové od slavné paměti nejjasnějšího knížete pána p. Ferdinanda — jakožto Českého krále, předešlých časův jsou přivlastněny a dány k dobrému a užitečnému těch dvouch měst a obcí jejich, od držiteluov těch gruntuov výšpsaných obsílajíce je vybírali a do pokladnice v jisté místo schovávali. Když by pak páni purkmistrové a rady měst Pražských nahoře položených Starého a Nového potřebu těch obcí uznali a o čas se snesli, aby z takových platuov, což by se jich vybíralo a shledalo, počet každého roku ti výběrčí podle register zdělali a suma, kteráž se shledá, na dva rovné díly rozdělena a k jedné každé obci díl jí náležitý pro dobré a užitečné býti má. Stalo se, ut supra.

[17]) Jest to rukop. č. 2126 nadepsaná Knihy a zápisové gruntuo Volšanských.

[18]) Po Gryspekovi držel to Jan Domažlický. Viz v té příčině i tuto listinu z r. 1551 z kopiáře listů královských sv. 46 fol. 211 chovaných v archivu místodržitelství pro království České: (Opatu zbraslavskému o Jana Domažlického, sekretáře při appellacích). Ferdinand arcikníže etc. Velebný, věrný náš milý! Jakož jest rozepře vznikla mezi tebú i na místě konventu tvého a slovutným Janem Domažlickým z Ryzngruntu, sekretářem při appellacích, věrným našim milým, o stráně a háj u vsi Bráníku ležící a k ní příslušející, kdež pak pro gruntovnější

XXVI., str. 42 č. 40). Zpět přišel Braník trhem r. 1549 za 114 kop od Martina z domu Vilémkovu (rukop. č. 327 f. 98) a od Václava Prošovského z Prošovic, písaře nejv. purkrabství Pražského, za 675 k. gr. č. koupeny r. 1583 obcí »dědiny, louky s skalkou, s kouskem háje, v kterémžto borové dříví jest, ležící mezi grunty staroměstskými« (D. 2 V. 22 fol. B 17).

Brníky v okresu Karlínském zastavené obci r. 1459 a vzaté r. 1547. Byly zde dvory kmetcí s platem, což zadáno r. 1550. Janovi st. Kalenicovi z Kalenic za 125 k. gr. č.

Bříství po konfiskaci připojen k Přerovu.

Bubeneč. Viz níže Ovenec Přední.

Butovice byly původně asi společné, (z čehož část r. 1487. prodána.

té rozepře vyhledání k shlédnutí toho místa po dvakrát již od nás vysíláno jest bylo, a tu se jest našlo a vyhledalo, že takové stráně spolu s hájem v gruntech a mezech bránických leží a Pražané staroměstští jsou dotčených strání i s tím hájem k Bráníku od starodávna v držení a užívání byli a JMosti královské toho podle jiných statkův svých pozemských postoupili a JMost královská jmenovanú ves Bráník se vším jejím příslušenstvím statečnému Floriánovi Grispekovi z Grispachu na Kaceřově, věrnému našemu milému, zase prodati a dckami zemskými postúpití poručiti jest ráčil, jakž dcky zemské takového vkladu a postoupení plněji svědčí, potom pak on Florián Grispek takové všecko právo své na téhož Jana Domažlického týmiž dckami zemskými jest převedl, protož tobě na místě krále JMosti pána a otce našeho nejmilejšího poroučeti ráčíme, aby těch strání a háje prázen byl a v ně se nikoli nevkládal, a ač si předešle nemálo dříví v tom háji pomejtiti a k svému užitku nemaje toho učiniti rozprodati dal, však jest to na dotčeném Janu Domažlickém obdržáno, že k tobě o takovou škodu a vejtržnost právem hleděti nebude, ale to vše mimo se pustiti má. Dán na hradě Pražském v sobotu na den sv. Timothca léta etc. padesátého prvního. — Dále o Branice stůjtež zde tyto zprávy: Pan Martin od Vilímkuo na místě p. purgmistra a pánuov JMtí a pp. úředníkuov městských smlouvu jest učinil s skalníky Branickými, že kdež jsou prvé týmž skalníkům za šíf větší kamene dávali LV gr. m., i již že mají jim dávati po 1 k. m. za šíf větší a za menší šíf XLVIII gr. m. A oni skalníci mají rumy vyčišťovati a dobraj kámen, ne drnovaj ani břidličnaj dávati. A přede všemi jinajmi dostatek kamene dobrého mají do vápenice St. M. Pr. dávati a nikda šífu prázdného nepropouštěti. — K té smlouvě Jiřík Smetana a Jíra Karpíšek na místě jiných branických skalníkuov jsou své povolení dali. Stalo se v outeraj po sv. Janu Kř. 1559. (Rukop. č. 2154 fol. 228). — (Svědomí mezi pp. úředníky šestipanskými v St. M. Pr. a Lorencem zedníkem z Braníka:) Jakub, Dandů syn z Braníka, svědčil: Pravil ten Lorenc, že vypálí nejprv Dandu a potom že Braník položí popelem tu noc. Dal na to ruku Janovi Skořepovými po dvakrát. Já ho z toho trestal a Jan Skořepů řekl: Vezmi ho. Já pravil: Jsou jiní starší. I šel sem do krčmy a on tam byl Čapouch a Roman, jsúc doma, prosil pro P. B., aby ho vzali předc. A on utek. I kázal jsem dva koně vosedlati, jel jsem s nádvorníkem po něm. Našli sme ho u Hodkovic; ležel pod hrází. I lapili sme ho. Ptal sem se ho, co budeš dělati. On prej: Co bych dělal? Vezmi toho, který mne stloukl. Já řekl: Sbili ste se na jiným právu. A ten druhý byl v krčmě. Řekl sem: Poď taky Vondro. I vzal sem oba dva; jeden seděl v světnici a druhý u vozu. — Dorota Karpíšková z Braníku: Tak pravil Lorenc zedník, když vyčítal Dandovýmu synu, že jest zloděj, on mluvil: Nemluvíš pravdy. A on přísahal P. B., že ho položí popelem. — Totéž svědčili Jan Skořepa z Krče, Marta, Káča a Dorota, dcery Říhy z Podola, a Ondřej Hašků z Modřan. — V rukop. č. 2136 I. fol. 193 zapsána jest tato kvitance z r. 1579: Kryštof Janek mečíř a Markéta m. j. přiznali se, jakož jest na podíl jí Markéty po Janovi Štylarovi, předešlém manželu jejím, dluh na Jiříkovi Štylarovi, podaným záduší kostela sv. Jiljí ve vsi Braníku, bratru rol. Jana Štyllara, ukázán, že jest ten takový podíl on Kryštof, jmenovitě 400 k. m. od úředníkuo zaduší sv. Jiljí přijal. — Act. die Dorothee a. 1579.

(A. č. XXVI, 127.) a přiděleny teprve po rozvázání jednoty za Ferdinanda I. Staroměstským, kterým zkonfiskovány. Byly zde tři dvory. Dvůr Hanovský zcizen byl již r. 1431.

V Černovicích u Středokluk byl od roku 1504 plat (A. Č. XXVI str. 138 b.)

Čermníky koupeny dle desk zem. č. 4, fol. H 19 a po konfiskaci připojeny k Přerovu.

Dědibaby[19]) od r. 1459—1547 (dva dvory kmetcí s platem 5 k. 38 gr.).

Dřínov sdílel asi osud Klumína. Zde plat byl 2 k. 9 gr.

Dušníky držela obec od r. 1421 až 1547 a spravovala (ač již r. 1435 (A. č. XXVIII, 18) zmenšené) úřadem šestipanským. R. 1550 koupili je Albrecht a Jan bratří Kamejtští za 234 k. č.

Dvorce od r. 1437, ale jen vrchním právem (kmeti jmenují se zde až r. 1518.). Po r. 1518. řídila se část vsi knihami staroměstskými, část novoměstskými. Po konfiskaci dány klášteru Strahovskému.

O Hlubočepích[20]) a Zlíchovu oběma obcemi spravovanými až do r. 1547 vypisuje se výše. Po konfiskaci koupil je r. 1552 Jan Falk za 500 k. č.

---

[19]) R. 1539 v pondělí před sv. Jiřím [21. dubna] Matěj Repík, měštěnín St. M. Pr. v dluhu $1^1/_2$ sta k. gr. a 25 gr. č. Vítovi a Matějovi bratřím z Bukole ihned postúpil v Dědibabech dvoru poplužního. (D. Z. V. 83, fol. B. 9.)

Zde dodávám ještě zápis z roku 1521: Stala se smlúva dobrovolná v přítomnosti pp. úředníkuov [šestipanských] a p. Viléma, úředníka p. Firšicova tehdáž v Klumíně, mezi Václavem rychtářem z Jedibab, a Viktorinem, synem jeho, z jedné a Vondráčkem, rychtářem z Kostomlat a Uršilou, manželkou někdy Martina z Jedibab, nynie též manželkou Buriana v Jeviněvsi, takovúto: Jakož jest neb. Martin z Jedibab, manžel Uršuly svrchupsané, byl sobě pozuostavil XVIII s. m. v moci své, aby je dáti mohl, jako své, komuž by se jemu vidělo, ale že týž Martin bez pořiezenie z světa sšel a ty peníze za Václavem, rychtářem z Jedibab, jsú pozuostaly, i jest mezi nimi takto uhozeno, aby Vondráčkovi, rychtáři z Kostomlat, kterúž jest práci při nebožci Martinovi vedl a svým statkem jej zakládal, bylo dáno VI k. m. a jie Uršile VI k. Actum in Klumín fer. III. ante Philippi (Rukop. č. 2155 f. 11.)

[20]) Zde dodávám ještě dva zápisy. První z r. 1543 zapsaný v rukop. č. 2157 fol. 159 zní: Jakož jest Jakub z Kosoře obeslal Havla z Hl. i vinil jeho z dílu po manželce své a sestře téhož Havla, kterýžto díl měl jest Havel jí, jakožto sestře nevybyté, z téhož statku po rodičích jejích vydati, ale toho učiniti až posavad zanedbává. Na to od Havla: Jest vybyta sestra od otce jeho podle možnosti na let XXV i vejprava jest jí dána. Neb kdyby toho nebylo, však by za živnosti otce o to se domlouvala. Než což se žádosti otce jeho, kterúž jest naň učinil, dotýče, vida ji potřebnou, žádal jest, aby on Havel na sestru svou, kdyby toho potřebu uznal, až do X k. m. nakládal, jakož jest pak i tak činil, že jest jí na tu sumu $II^1/_3$ k. vydal a toho podle žádosti otce svého opustiti nemíní. Ale podílem žádným že jí povinen není.

Proti tomu od Jakuba mluveno, že smluv žádných neustavuje ani aby jí co z toho statku vydáno bylo a protož spravedlivě se na díl její manžel její na místě sestry Havlovy potahuje, zvláště poněvadž ji přijal do statku svého za hospodyni. A by tak bylo, že by vybyta byla, tehdy což jí odkázáno, měl by vydati. K tomu od Havla, že smluv žádných nebylo, nebo Jakub sestru Havlovu od otce jest ukradl a což jest jí otec z dobré vůle dal, to jest přijala. Tu pp. úředníci — vypovídají: Poněvadž se z vlastního přiznání Havla z Hlubočep i také z svědomí nic jiného nenachází, než že Havel z statku kmetcího po otci jeho pozuostalém více nic nad V k. gr. č. sestře své vydati nemá a také aby on Jakub svou žalobu anebo aby jemu co Havel spravedlivě povinnovat byl, to čím ukázati měl, vyhledati nemůže, i z těch příčin jemu Jakubovi on Havel tou žalobou povinnovat není. Act. sabbato post Pe-

Holešovice od r. 1459; než jest nejasno, co zde bylo staroměstského. Dle pozdějších zápisů[21]) jsou to jen tři dvory, které spravovány byly ve vrchním vlastnictví obce.

trum Paulum. — Zajímavý výslech svědků z r. 1568 zapsán jest v rukop. č. 1049 fol. 143 a zní celkem takto: Svědomí mezi Ondřejem Vlachem [Augustalis?] zedníkem na místě Samarie, syna jeho, a Annou šafářkou Lukáše Klokovského, řezníka z Nov. M. Pr., i na místě Lidmily, dcery její, let nemající. Káča, Jana Noska z Hlubočep pastorkyně, svědčila: Když jsou se Klukovskýho pacholci v krčmě Hansfolkově vopili, šli jsou domů. Když jsou domů šli, vyrazil se z nich jeden jménem Havlíček, přišel k nám, prosil mýho otčima pro P. B., aby mu nocleh dal. Když mu otčím nocleh dal, jal se žalovati, že ho pacholci chtějí zamordovati. Když sou šli Klukovského pacholci okolo našich chlívů, volali: Zrádce Havlíčku, což zrazuješ, proč s námi domů nejdeš. Pak sme vyšli s sestrou ven a Samarie Jan, Vlachů syn, šel za námi na svou potřebu i řekl šafářovi: Poď ke mně na poctu. A šafář řekl Valentovi: Kdož mne to volá? A Valenta vyskočil s hrubým kamenem na zeď, pověděl: Poď, pse vlaský, per se s námi, jsi-li dobrý mateře syn. A nepůjdeš-li s námi se práti, nemáme tě než za zrádce. Tu hned naň kamenem do domu hodil a když Samarie šel ke zdi, aby pohlíď, kdo jsou, řekl šafář: Neutíkejte, bodej' vás hromada. Sbírejte kamení a házejte, bychom ho ukamenovali co psa. Nedáme za něj nic. A Samarie šel, aby pohlíď a vovčák naň sekal přes plot i řekl: Což nežertuješ? A on prej: Však vidíš, braň se. I vydobyl Samarie rapíru a ťal naň třikrát a on mu přerazil ten rapír na tři kusy. Když mu jej přerazil, přitřeli ho ke zdi a kamením na něj házeli. Já běžela, křičela sem: Můj milej tatíčku, nedej zamordovati Samarie. A on vyběhl v košili, bos s ručnicí: Hej, nemordujte, lotříkové; jděte radší, vopatrujte pánu svému dům, k čemu ste se sjednali. A oni odprchli a Samarie se jim vydřel a prchl, vzal jakýs kej a běží. Řek: Lotříkové, když ste sobě šafáře zabili, vezmětež ho sobě. Potom házel ten mlatec, hodil k Samariovi a uhodil šafáře v záda a Samarie uhodil to dřevo k šafářovi, ale neuhodil ho. A on hned umřel, jakž ho kamenem uhodil mlatec. On prej: Již mám dosti. A hned umřel. — Valentin, služebník Lukáše Klokovského, svědčil: Šli sme z krčmy páně Hansfolkovy silnicí svobodnou. Vyběhl Samarie na Kašpara šafáře s Janem Noskem, tolikýž Bárta podle nich, jeho dcera Maruše a máte s jinou dcerou Jana Noska kamení dodávaly a Samarie ho probodl, potom kolmi do vostatku stloukli mu hlavu, že k člověku podobný nebyl. Jan Nosek s ručnicí vyběhl; zakřesala, než nespustila mu. — Jiřík, nádenník od Lukáše Klokovského, svědčil: Šli jsme z Hansfolkovy krčmy mimo Noskovic a oni jsou na neb. Kašpara vyběhli, Samarie, Jan Nosek a Bárta. A máte s dcerami házely kamením a dodávaly a Nosek ke mně spustil ručnici. Chřástla mu, ale selhala. Mluvíc: Zrádce, zabím tě. A já mu jakž živ psa nerozhněval ani sem tam nikda nebyl, až nebožtík mne vymluvil, maje svýho přítele: Poďme, prej, na krejcar. Já pak šel napřed s vovčákem a on řekl, tuším: Naše bijí, vrátíme se. A Kašpar již zabitej byl nebožtíček. I když sme my běželi, oni od něho prchli. — Jiřík, krčmář z Hlubočerp: Klukovského šafář s čeládkou svou pili u mne a když šli ode mne, Nosek s Samarií Vlachem, zamordovali šafáře. Tomu jsem já nevěřil; přišel ke mně pohůnek Klukovského, Valentin, pravil, že jest tak. Já seděl s rychtářem, nevěřím tomu, až přijde druhý posel, vovčák, přinese klobouk plný krve. Uvěřil sem tepiva a tu sem šel s rychtářem tam. Když sme vešli do domu jich, ptal sem se a řekl sem, Bopomozi vám, poděkuje vám p. Lukáš, že ste tak jeho čeledínu učinili. A Vlach seděl s dobytým kordem, řekl: My o tom nic nevíme; dával mi vysoce lži a já se z toho rozhněval, dal sem mu pohlavek a kord sem mu vzal. Kázal jsem jej do vězení vzíti, mluvíc nám, s dcerou Noskovou že bych já měl toho počátek bejti. A já se proto rozhněval a odvésti mohu, že sem o tom nic nevěděl, až dva poslové ke mně přišli. I nechtěl sem propustiti Noska hospodáře, než aby byli oba vzati do vězení.

[21]) Holešovické zápisy jsou v rukop. č. 2152. Na fol. A 4. čte se: Martin Blažkuo z Holešovic a Anna m. j. kúpili dvuor tu v Holešovicích i s dědinou od Havla Huňatého za XL k. m. Act. fer. V. ante Martini 1519. — Fol. D 12.: Jíra Spravedlivý, člověk obecní z Holešovic, a Marta m. j. k. dvůr poplužní tu též v Holešovicích ležící od Matěje, syna Váňova, za XL k. m. Act. fer. III. pest Laurencii 1528. — Fol. D 19. Matouš z Holešovic a Marta m. j.

Holubice u Kralup nad Vlt. od r. 1420 (A. Č. XXVI str. 206b).

Hořany získány s Přerovem, při kterém zůstaly.

Hostavice u Koloděj od r. 1459. Zprávy o tomto místě jsou velmi vzácné.[22]) Po konfiskaci prodána ves s krčmou Janu Rašínovi z Ryzmberka.

---

k. dvuor tu v Holešovicích od Jíry Vodičky za LXIIII. k. m. Act. fer. VI. die Remigii 1529. — Mimo těchto zápisů o dvořích uvádím zde i tyto trhy: Fol. E 8. Jindra, člověk paní někdy Libeňské, z Holešovic, k. sídlo tu v H. Trčkovské, kteréž prve od téhož Trčky koupil Pavel rychtář a potom prodal Vavrovi Pastuchovi a Vávra Jindrů za XXVII k. m. Act. fer. V. ante Viti 1529. — Fol. E 22.: Matěj Macháček z H. a Markéta m. j. k. krčmu tu v H., kdež někdy Trčka býval, za XXVII k. m. od pp. ouředníkuov šestipanuov. Act. fer. V. ante Laurencii 1532. — Smlouva, kterou dle fol. A 20. ještě tuto uvádíme není zcela jasná, je-li dvůr tu míněný v H., leč lze se to domnívati: Stala se smlúva přátelská mezi Martinem Loučenským z jedné a sousedy z Holišovic, smlúvci svatebními, z strany druhé: Jakož týž Martin maje se přijíti v stav manželský k Dorotě Loučenské, dvuor, v kterémž táž Dorota s sirotky svými po muži svém prvním zuostala, že jsú dluhové na témž statku byli, aby mohli vypraveni býti, kúpil jest za XLVIII k. m. na takový zpuosob, že on Martin po této smlouvě o sv. Václav najprv příštie a tak vždy po II k. m. v úřadě šestipanském až do vyplnění sumy svrchupsané platiti má. Act. fer. III. post Gedrudis 1521.

[22]) Zajímavý výslech svědků z r. 1524 zapsaný v rukop. č. 1047 fol. G 19. a H 5. jest jediná mi známá zpráva v archivaliích města Prahy. Zní: (Mezi Matúšem Koníkem z jedné a Janem z Štěrbohol ze dvora a Jirú tovařišem řeznickajm z strany druhé). Jan nádenník z Hostavic, učiniv přísahu na kříži, svědčil: To sem viděl, že jest p. Jan z Štěrbohol najprve před tú bitvú hnal se za Matúšem Koníkem s šavlí vytrženou a pacholek jeho s kyjem, oba dva hnali se za ním až k dvoru Matúšovu. — Petr pacholík od rychtáře z H.: To sem viděl, že jest Jan z Štěrbohol pásl koně na louce Matúše Koníka a on Matúš chtěl je s té louky sehnati. A on p. Jan a Moravec a pacholci p. Janovi a ten pacholek řeznickaj nedali a bránili. I hnali se pak po Matúšovi a házeli naň kamením a s vytrženajmi šavlicemi za ním běžali a by jiných souseduov nebylo, byli by Matúše zabili. — Petr, pacholík služebnaj od Zíky z Počernic svědčil: To sem viděl, že jest čeleď p. Janova pásla dobytek na louce Matúšově, pak honili se s šavlemi dobytými za p. Koníkem a oběhli jej ze všech stran a nemohl jim utéci. A byli-by ho zabili, kdyby se byla jediná dva člověky k tomu nepřitrefila. — Jan, pacholík z Hostavic od Klímy, očíma svého: Pásli po lukách jemu Matúšovi Moravec páně Janóv a p. Matúš je chtěl sehnati. A oni za ním běhali s vytrženými šavlemi a kamením naň házeli a říkali: Zabíte hunta a zrádcí. A on jim chtěl ujéci k svému dvoru i nemohl pro čeleď páně Janovu neb jej zaběhli i od jeho dvoru. A by se byli dva sousedi k tomu nepřítrefili, byli by ho zabilí.

Šimon z Měcholup Menších zedník: Když sem dělal zeď u p. Jana z Štěrbohol, sem toho svědom, že jest p. Jan k Koníkovi posílal Vondru, šafáře svého, že mu škodu dělá v lukách a pšenicech prodanajch, prose jeho, aby mu toho více nedělal, že sú prodané. Skrze to že jest mu p. Jan hříbata jeho, když mu škodu dělali, zajímal a zase mu je potom dobrovolně, aby mu toho více nečinil, vracoval. — Mikuláš, řezáč od Šimona Žlutickéhc: To mi jest pravil Matúš Koník, že ten počátek učinil pacholek p. Janóv a že vyhodil najprv na jeho bratra sekeru a já sem mu dal potom voštípem a p. Jan pozadu dal mi šavlí v hlavu a já sem se obrátil naň i mrštil sem ho voštípem. A to jest nám Koník rozprávěl nazejtří po té bitvě, když sme sekali votavu. Než když se bili, to sem já viděl, že jest Koník byl sám pát[ý]. — Štěpán, řezáč od Martina koníře: Šel sem s Mikulášem řezáčem i uhlídali sme, ani se lidé shloučili, a byli sme od nich na čtvery hony. A také sme viděli pacholíka řeznického, an k nim běží. A jakž k nim přiběhl, hned ho bili a jej porazili. A když se schytil ten pacholík, přiběhl ke dvoru p. Janovu i lehl před vraty s ranami. I šel potom Koník sám kolikajs tudy mimo nás a řekl nám: Zdař Buoh! Potom nazajtří vyšel k nám Koník na louku, kdež sme sekali, a pravil nám, že jest najprv při té bitvě pacholek p. Janóv vyhodil na jeho bratra sekeru a já sem hned potom dal tomu pacholku voštípem. A p. Jan udeřil na mne šavlí i potal mne v hlavu. A obrátiv se i mrštil sem jeho v hlavu voštípem.

Hovorčovice. Zde měli Staroměstští zástavu zápisnou.[23]) Plat roční šel odtud k záduší sv. Vojtěcha v Jirchářích. R. 1529 byly H. ještě majetkem St. M. Pr. (A. Č. XXVI. 236). Po konfiskaci prodána ves Duchkovi Chmeléři z Semechova. (Srov. Práškův Brandejs III. str. 782.)

Bartoň, starý rychtář z Hostavic: Když jest nás žádal Koník, abychom šli k p. Janovi i přišli sme před jeho dvuor a on k nám nechtěl vyjíti. I šli sme pak k němu nahoru i mluvil k němu Koník: Milaj pane sousede proč's mi to udělal, žes na mne tesáku dobyl. A on odpověděl: A proč's ty mi chtěl sekerkú dáti? A Koník řekl: Já sem šel s sekerkú, ale nechtělť sem jí dáti, a proč mi paseš na lukách? A Jan odpověděl: A já pasu a ještě budu, ano's ty mi dělal škodu hříbaty. A Koník řekl: I dělal-li sem, však's mě měl. (V táž slova svědčil i Brož z H.). — Kliment z H.: Byl sem také při tom k žádosti Matúše Koníka, když jest Koník mluvil Janovi z Štěrbohol: Proćs mi to pane Jene udělal, že's mi pásl na louce pychem. A on řekl: A já pásl a ještě pásti budu. A Koník řekl: I zvím já to rád a budešli pásti, chci já to jinak opatřiti. A on řekl: Budu pásti a chci pásti. A Koník řekl: Aj, nepas, nic's mi k tomu nepřidal; nu, já sem k tobě na hádku nepřišel, již já se s tebú hádati nechci. I šli sme s tím pryč. — Tomek z H.: Žádal nás Koník, abychom s ním došli k Janovi do Štěrbohol. I řekl Koník k Janovi: Znáš-li se k tomu, že's se za mnú honil, chtíc mě mordovati? A on mu toho zapřel a tak tu on Jan pověděl k Matúšovi Koníkovi před námi, že já pásti budu, udělaj z toho, co chceš, a káži pásti. A potom hned pásli na jeho louce. A potom Koník jel tam, chtíc je své louky sehnati. A oni házeli naň kamením, ten pacholek řeznická sám třetí, kterýž tu pásl. A potom vida p. Jan, že se za Koníkem ženou, i vyběhl p. Jan s ženou svou, s děvkami a měl dvě šavle i chtěli ho bíti. A já s sousedem, pasúce koně, běželi sme tam, chtíc to ukrotiti. I dal hned Moravec Koníkovi kamenem a on mu zase voštípem a p. Jan udeřil Koníka po zadku šavlí i rozvrátil mu hlavu. A Koník obrátil se na p. Jana i udeřil voštípem p. Jana a potom se oba dva převrhla. A my potom pojali Koníka i dovedl sme ho domóv. (Act. fer. V. post Briccii).

[23]) Srov. zápis v kopiáři č. 27 fol. 50 ze dne 18. ledna 1544 (v archivu místodrž.): My Ferdinand etc. oznamujem tímto listem všem, že jsme prošeni od slovutného Jakuba Fikara z Vratu, hofrichtéře království Českého, věrného našeho milého, abychom jemu na dvoru kmetcím, kterýž koupil od Bartoše z Polerad, v Hovorčovicích ležící, na kterémžto dvoru poctiví purgmistr a konšelé i všecka obec Starého M. Pr., věrní naši milí, panství mají vedle zápisu, vejplatu a dědictví dáti a k tomu milostivé povolení dáti ráčili, aby s týmiž Pražany o vejplatu a o to všecko právo, kteréž na tom dvoru kmetcím mají, smluviti a k svému dědičnému dvoru pustému, kterýž v H. on Jakub má a drží, připojiti a dědičně přivlastniti mohl. K jehožto prosbě nakloněni jsúce a pro jeho služby, kteréž jest nám činil a nápotom činiti má a povinen bude, s dobrým rozmyslem, naším jistým vědomím, s radú věrných našich milých nadepsanému Jakubovi Fikarovi i dědicuom jeho dali jsme takovú vejplatu toho dvoru kmetciho a tímto naším listem dáváme tak a na ten zpuosob, aby s dotčeným purgmistrem a konšely a o tu vejplatu a o to všecko právo a spravedlnost i o ten plat, kterýž na tom dvoru mají aneb kdo jiný míti by mohl, se smluvili a urovnali a tolik platu, totiž tři k. gr. č., kterýž na tom dvoru jest, ač nechtěl-li by ho Pražanuom platiti, na jiných dědinách koupiti a za ten plat směniti aneb za hotové peníze odkoupiti muož a moci budou, on Jakub Fikar, buď to že se s týmiž Pražany o ten plat a vejplatu urovná, neb že jim jej platiti chtíti bude. Však nicméně on, dědicové i budúcí jeho mají a moci budou toho dvorce kmetciho se všemi dědinami, lukami, porostlinami, oulehlemi a se vším a všelijakým toho dvorce příslušenstvím, jakž v svých mezech od starodávna vysazen jest, jako svého vlastního užívati a k tomu dvoru svému dědičně držeti a k svému nejlepšímu užitku a pohodlí přivésti bez naší, dědicuov a budúcích našich, králuov Českých, těch duchovních, jimž ta vejplata náležela by, i jiných všech lidí nyní i na budúcí časy všelijaké překážky. A jestli by týž Jakub Fikar, dědicové neb budúcí jeho, seznajíc toho svú potřebu, tuto naši milost i s listem tímto do desk zemských ten dvorec sobě zapsati a vložiti dáti chtěli, k tomu my milostivě povolovati ráčíme, poroučejíc ouředníkuom větším i menším desk zemských, nynějším i bu-

V *Hrdlořezích* výsadní krčma prodána byla po konfiskaci Janu Rašínovi z Ryzmburku.

Hrnčíře, ves za Vinohrady, jest dle zapsání krále Jiřího z r. 1459 staroměstská, než přes to zapisována byla v knihách novoměstských (A. Č. XXVI str. 297 b). Teprve po rozloučení jednoty městské Ferdinandem I přišly H. do správy starom. úřadu šestipanského[24]) (A. Č. str. 298 a). Po konfiskaci dány klášteru Zbraslavskému.

Chrabry (Chabry) *Dolní*, ves za Karlínem, od r. 1459 zástavou krále Jiřího, leč byla asi záhy předána Nov. Městu. Ostatní bylo novoměstské zádušní.

V Jenči dům koupen na počátku 16. st.[25]) Obec ale dala jej špitálu svému.

Jinočany, ves u Unhoště, náležely po celý čas 1459—1547 St. M. Na to po konfiskaci prodány Martinovi Smilovi ze Stoješic.[26])

---

dúcím, abyšte jemu Jakubovi Fikarovi, dědicuom a budúcím jeho, neb tomu, kdož by tento list s jeho dobrú volí sobě odevzdaný měl, když by toho požádali, takovú milost naši do desk zemských vložiti a zapsati dali. Tomu na svědomí pečeť naši královskú k listu tomuto rozkázali jsme přivěsiti. Dán na hradě našem Pražském v pátek po sv. Antonínu l. 1544.

[24]) Toho dokladem jest i tento zápis v rukop. č. 2155 fol. 31. z r. 1523: Smlúva stala se jest mezi Janem z Lstiměřic a Annou vdovou, manželkou někdy Macha z Hrnčiř, taková, že jmenovaný Jan na ten grunt Macha, bratra svého, tu v Hrnčiřích dovésti má a to hospodářstvie k sobě přijíti. A což se sirotkuov dotýče, ty při sobě držeti má a kdyžby k letuom přicházeli, tehdy z toho statku má jich vybývati; najprvé dětem a sirotkuom dvíma prvního bratra svého vydati má po XIIII k. a Barboře, mateři jich, XI k. m., a sirotkuom nebožtíka Macha, též bratra svého, dvěma opět po XIII k. vydati má. — Act. fer. II. die Andree 1523.

[25]) V kvaternu trhovém l. 1541 ve středu po sv. Petru a Pavlu (6. července) Jindřich ze Všebořic a ve Všechlupech přiznal se před úředníky Pražskými zase k trhu a vkladu tomu, kterýž jest někdy Jan z Všebořic, otec nadepsaného Jindřicha, purkmistru a radě i vší obci Star. M. Pr. učinil, že dědictví někdy nadepsaného otce svého ve vsi Jenči, dvuor kmetcí s platem, na kterémž sedí Nykodem, s dědinami, lukami i se vší zvolí — zase ve dsky zemské, jakožto syn a dědic, vložil a prodal — za 150 k. gr. č. (Rukop. č. 2901 f. 26.)

[26]) Dodatečně stůjž zde tato zpráva z r. 1529 dle rukop. č. 2153 fol. 395: Kdež jest obeslal Václav Košák s manželkou svou Jana Šicha z Jinočan, též s manželkou jeho, a při počátku žaloby své Václav Košák napomíná a táhne se na diel statku, jenž jest náležel sirotku a dítěti prvního manžela jejího, poněvadž jest skrze smrt z světa sešel, že k dílu statku jeho ona, jakožto matka, nápad má — Jan Šich — toto oznamuje: Jakož se táhne manželka Václava Košáka na diel sirotka a dítěte svého, kterýž jest umřel, že ona dobře ví, kterak po smrti manžela jejího a otce téhož sirotka, když jest tu ovdověla, některého času toho jest požádala, aby ten statek byl pošacován a na díly rozdělen, tak aby ona věděla, co by dílu jejímu odtud vzéti přináleželo, a že se jest tak stalo na žádost jejie a z toho šacunku ona jest svuoj diel vzala a odtud se odebrala, nechavši tu sirotka při bábě jeho, o němž jest ona práci měla až do jeho smrti. A nynie již po letech dosti dráhných táhne se na diel dítěte, jeho při sobě neměvši, péče a práce žádné při opatrování, ježto k tomu dielu práce nemá. Poněvadž jest sirotek s svým podílem při bábě zuostal a skrze ni byl opatrován, že jest za spravedlivé, aby ten diel sirotka, poněvadž o něm práci měla, při ní byl zuostaven.

Václav k tomu praví: Ač jest ona diel vzala při muži svém věna svého, však sirotek z vuole panské jest při gruntu a dědictvie svém zanechán, nebo jemu, jakožto dědici, při dědictví zuostati náleželo. Ale poněvadž jest umřel, že ona jakožto mátie po dietěti svém nápad

U *Jinonic* (od kdy?) louky a dvůr kmetcí prodány po konfiskaci Martinovi Smilovi z Stoješic.

V Kbeli plat na dvou dvorech 10 k. koupilo po r. 1547 záduší sv. Vojtěcha na N. M.

Klumín (Chlumín) koupen s pustou vsí Slatina obcí r. 1519. (A. Č. XXVI str. 408a)[27]) Po konfiskací prodán ze zástavy Anny Lvové z Biskupic se dvorem pustým v Lhotě r. 1551 Janovi Špiglovi z Milčic za 1750 kop gr. č.

---

má. A také že jest s městem trpící a mimo jiné že jí přináleží, neb jest ona diel svuoj vzavši za věno, za nápad jest nebrala.

Tu pp. úředníci [šestipanští] — vypovídají. Jakož jest promluveno, že manželka Václava Košáka po smrti prvního manžela svého když jest ovdověla a nemající umyslu v tom hospodářství zuostati, toho jest se dožádala, aby statek, v kterémž s manželem svým byla, byl pošacován, tak aby ona jistotu měla dílu svého, co by jí z toho vzíti náleželo; kdež pak i to se stalo, že z toho šacunku diel svuoj jest vzala a vzavši odtud se vyhostila i stav vdovství svého proměnila, a byvši kmetičnou obecnú na cizího pána grunty se vdala a sirotka jakožto dědice tu na tom gruntu ve vsi při bábě jeho k opatrování nechala, při kterémž ona práci majíc jej do smrti dochovala, i z těch příčin, poněvadž se podiel stal, a nenachází se, aby v času podělenie (podielenie?) o nápadu s jednoho na druhého jaká výminka byla pozuostavena, než Vašek dílem svým odbytaj byl, a po takovém rozdílu sirotek, živ jsa, chován byl od báby své a v tom let nedošed tu ve vsi bez pořízení (kteréhož učiniti podle práva nemohl) dílu svého odumřel, protož taková jeho odúmrť z gruntu veského nepořízená a ten díl sirotka toho pořádkem nápadu připadá a pp. úředníkuom na místě — obce, jakožto kolatoruom zboží obecního, náleží. Act. fer. 2. post Gregorii 1529. (Odvolání potvrzeno r. 1533.)

[27]) Jako další příspěvky k dějinám tohoto místa stůjtež zde tyto zprávy: I. 1398, 27. srpna. Nos Johanco de Dubecz, debitor principalis, Hansa in turri Johancoque Rotlew, fideiussores, tenore presencium recognoscimus universis, nos in sexaginta s. gr. pragensium discreto viro Johanni Grünslewbel, civi Mai. Civ. Pr. et eius heredibus ex causa veri debiti debitorie obligari. Pro quibus quidem sexaginta s. gr. ego, prefatus Johanco Dubecz, deputo et proscribo presentibus eidem Johanni Grünslewbel et heredibus suis sex s. gr. prag. census annui in et super bonis meis in Clumyn et promittimus presentibus bona fide, sine dolo malo quolibet, nos supradicti principalis et fideiussores dicti census medietatem in festo s. Galli venturo proxime et aliam medietatem eiusdem census in festo s. Georii deinde proxime secuturo isto anno et sic deinceps anno quolibet deinde sequenti predicto Johanni et suis heredibus dare et censuare, quousque dictas sexaginta s. gr. persolveremus plenarie et in toto, dilacione quolibet proculmota, manu coniuncta et indivisa. In quocumque autem dictorum festorum festo et infra quatuordecim dies deinde continuos census, ut premittitur, debitus prefato Johanni Grünslewbil et eius heredibus non fuerit persolutus, ex tunc mox quicumque ex nobis fuerit monitus, unum honestum clientem cum uno equo transmittere tenebitur ad hospicium honestum, quod sibi per dictum Johannem aut heredes suos in dicta civitate Pragensi fuerit deputatum, qui obstagium debitum et consvetum ibidem observare debebit. Elapsis autem a die monicionis quatuordecim diebus continuis, prestito ipso obstagio sive non prestito, et censu, ut premittitur, debito nondum persoluto, ex tunc dictus Johannes vel sui heredes poterint eundem censum non solutum in dampna nostra conquirere inter cristianos seu iudeos, nobis tamen dictum obstagium, sicut premittitur, per honestum clienten cum uno equo continue servaturis, qui ab ipso obstagio nullatenus recedere debet, donec eidem Johanni et eius heredibus huiusmodi census non solutus una cum dampnis omnibus exinde quocumque modo perceptis, rite tamen et racionabiliter demonstratis, per nos fuerit integraliter persolutus. Si vero unum ex nobis medio tempore decedere contigerit, ex tunc nos alii superviventes infra unum mensem, eundem a die mortis illius computando, unum alium eque certum in locum eiusdem defuncti ad premissa explendum cum renovacione presencium substituere debemus et

Kněževes (malá část) od roku 1459—1547. Na to prodána Martinovi Smilovi ze Stoješic.

Kobolysy též od r. 1459, neznámo však, kdy scizeno bylo. R. 1547 je obec již neměla.

Kolovraty zakoupeny asi s Uhřiněvsí r. 1449 od synů Jana z Kunwaldu. Po konfiskaci prodány Hanušovi Reinšpergerovi z Reinšperku.

Korycany od r. 1421 —1547.[28]) Zde byl plat na desíti dvorech 9 k. 42 gr. $3^1/_2$ p. pak 66 slepic, 8 kop vajec a 5 str. ovsa ročně.

Košíře od r. 1421. O tomto místu uveřejní náš Sborník rozsáhlou stať od p. prof. Vacka.

Krabušice od r. 1472, prodány l. 1547 též Reinšpergerovi.

---

tenebimur, quociens opportunum fuerit sub pena obstagii suprascripti. Et qui hanc litteram habuerit cum bona voluntate dicti Johannis, eidem ius competit omnium premissorum. Insuper est expressum: Quandocunque dicte sexaginta s. gr. predicto Johanni aut eius heredibus fuerint persolute, quod tunc dicta bona in Clumyn mei, Johanconis Dubecz supradicti, a solucione dictarum sex sexag. gr. census de cetero debent esse libera et soluta et presens littera tunc nullius debebit esse vigoris. In quorum testimonium sigilla nostra propria de certa nostra sciencia presentibus sunt appensa. Datum Prage a. d. m. trecentesimo nonagesimo octavo feria tercia proxima post festum s. Bartholomei ap. (Orig. kapit. sv. Vítské XX, 20.) — 1521, 24. května: Stala se smlúva mezi Janem Bradkú v Klumíně a Martinem šafářem též v K., že on Jan přijal Martina na polovici statku svého, aby společně jeho užívali. — Act. fer. VI. ante Urbani a. XXI. (Přeškrtáno.) (Rukop. č. 2155 f. 12.) — 1521, 29. května: Mates Žid z městečka Klumína stoje osobně před pp. úředniky v úřadě zápisu tomuto své povolenie dal: Jakož jest vyzdvihl na právě tu v Klumíně peněz sirotčích XX k. m. k živnosti a obchodu svému a za to jest i rukojmě postavil, sousedy téhož městečka, a jsa napomenut k navrácení týchž peněz, nemoha na rychlost toho dosti učiniti, žádal, aby jemu k placenie prodlenie dáno bylo. (Svoleno,) Act. fer. IIII. post Urbani 1521. (Rukop. č. 2152, fol. B 1.) — 1533. Šimon Hutík z Klumína kdež měl nesnáz s sousedy a obcí Klumínskú o ztrátu, která se stala v kostele jejich, a bylo to pod správou a opatrování jeho a oni sousedé a obec té ztráty pominouti nechtějíce — k němu jsú o to hleděli a on toho zniknouti nemoha učinil jest s nimi smlouvu takovú, že za tu ztrátu — vyplniti má šedesáte a dvě kopy m. Rukojmě postavil Bartoně a Jíru, bratry své, a při nich Víta souseda z Čakovic a Jana Skřivana z Nové vsi, všecky ty lidi p. Jana Vančury z Jiřic. — Act. sabbato ante Martini a. 33. (Rukop. č. 2155, f. 179.)

[28]) V kvaternu trhovém brunatným l. 1550 v outerý po Nar. P. M. fol. G 19 čte se Nejjasnější kníže a pán p. Ferdinand — Český král — ráčil se přiznati před úředníky pražskými, že na dědictví svém JMKské od purgmistra, konšeluov, starších obecních a vší obce St. M. Pr. postoupeném a odevzdaném, totižto ve vsi Korycanech na deseti dvořích kmetcích devět k. gr. 42 gr. $3^1/_2$ peníze, vše českých, platu ročního; k tomu 66 slepic, 8 k. vajec a 5 strychuov ovsa; ve vsi Oujezdci na osmi dvořích kmetcích 8 k. gr. 39 gr. vše českých platu ročního holého a věčného; ve vsi Dědibabech na dvú dvořích kmetcích 5 k. gr. 38 gr. českých platu ročního holého a věčného; ve vsi Kbele na dvú dvořích kmetcích 10 k. gr. č. platu ročního též holého a věčného, a to bez panství. Kteréhož panství J. Kr. M. prodávati neráčí, ale sobě a dědicuom svým a budúcím, králům Českým, pozůstavovati ráčí. Item v Hovorčovic ch na dvoru poplužním s poplužím tři k. gr. č. platu ročního holého a věčného a k tomu 12 slepic. A v Dřínově na lidech cizích též dvě kopě gr. devět gr. pr. č. platu ročního holého a věčného z rybníku pustého, tolikéž bez panství, kteréhožto platu ročního všeho učiní 39 kop $8^1/_2$ gr. č. K tomu 88 slepic, 8 k. vajec a 5 str. ovsa učiní, starším a vosadním i vší osadě kostela sv. Vojtěcha v Smradařích ležícího a k témuž záduší, nynějším i budoucím, prodati jest za 1000 k. gr. č. úplně zaplacených a jim toho platu i jejich budoucím dědicky postoupiti ráčil.

Křesice (Křeslice u Uhříněvsi) darovány r. 1491 Vladislavem II. obci Staroměstské.[29]) Po konfiskaci prodány Hanušovi Reinšpergerovi z Reinšperku.

Kyje od r. 1421—1547.[30]) Zároveň s Hostavicemi a krčmou výsadní v Hrdlořezích prodány r. 1459 Janovi Rašínovi z Ryzmburku za 2018½ k. gr. č. Hostavic získala obec zpět po desíti letech.

---

[29]) Darování zapsáno v rukop. č. 2107 fol. 5 v tato slova: Wladislaus, dei gracia Hungarie, Bohemie ꝛc rex, marchio Moravie ꝛc notum facimus tenore presencium significantes, quibus expedit, universis, quod nos omne ius nostrum, quod nobis competit et ad nos, ut Bohemie regem, devolutum est per mortem olim Johannis dicti Otec et Nicolai, fratrum de Chrast, in curia arature in Krzesic unacum censu et aliis suis pertinenciis universis, pariter per mortem Wenceslai de Zabokrk, civis Mai. Civ. Pr., in domo ipsius una cum reliqua substancia ipsius in quibuscunque bonis et ubicunque existat, dedimus et contulimus, damus et conferimus per presentes honorabilibus magistro civium, consulibus et iuratis ac toti communitati prefate Mai. Civ. nostre Prag., fidelibus nostris dilectis, ad habendum, tenendum et possidendum eo omni iure, quo prenominati eorundem bonorum immediati possessores habuerunt, tenuerunt et posséderunt. Et hoc proculmoto nostro et aliorum quorumque quovis impedimento. Mandamus igitur iudici ceterisque officialibus curie nostre regalis Bohemie, fidelibus nostris dilectis, quatinus prefatis magistro civium, iuratis et communitati litteram proclamacionis dare et servato iuris ordine, si eadem bona ad nos devoluta repereritis, extunc possessionem eorundem tradere eisdem non obmittatis. Iuribus tamen alienis semper et per omnia salvis. Presencium sub nostri regalis sigilli appensione testimonio litterarum. Datum Bude fer. sexta ante Elisabeth a. d. 1491 regnorum nostrorum Hungarie ꝛc anno secundo, Bohemie vero vigesimo primo.

[30]) Dodávám ještě tuto zprávu z r. 1524 dle rukop. č. 1047 fol. F 3. (Vysvědčení rodičuov Martina Berana zedníka). Jan Žáček a Jan Krčmář z Kaj [vyznali], že Jakub Chudina s Martú, manželkú svú, sňali se řádně a křesťansky. A pojímal ji od neb. Noska a tu se zdávali. A on potom počal býti sladovníkem. Potom koupil sobě dědictví v Kyjích a v tom Martina Berana v Kyjích zplodili. A lidé byli zachovalí. Jan Žáček a Jan Krčmář to pověděli, že neb. Jakub s Martú manželkú, jsúce u nich v Kyjích v sousedstvie, že sú se zachovali poctivě a Martina Berana zplodili. On se též zachoval dobře, že naň nevědí nic zlého ani na rodiče jeho. A tu byli s námi mnohá léta. A jemu Martinovi to se dědictví po otci jeho dostalo. Act. sabato ante Galli. — Jiná zpráva z r. 1527 dle rukop. č. 2153 fol. 342 zní: Kdež jest obeslal Linhart z Kaj Jana Chmele a jej viní, kterak by s tovaryši svými času některého jsúce u něho a dělajíce z jeho peněz po jejich od něho odjití dcerku svú, kterúž při nich u sebe doma přítomnu měl, že se jest jemu ztratila a až posavad že o ní neví. A tudy že za to drží, že Jan Chmel i s svými tovaryši oni věděti mají, neb když jsú od něho odešli, tu jsú sami mezi sebou o tom řeč měli, že by se děvečka sedláku ztratila a že jim proto i peníze od sedláka se zadržují — tu pp. úředníci [šestipanští] — vypovídají: Poněvadž on Linhart dceru svú tehdáž doma při sobě měl, prve než jest Jan Chmel s Toškem a tovaryši svými u něho na díle byl, a potom při přítomnosti a díle jejich že jest odšedši se ztratila, když sou sami mezi sebou a zvláště Kuba Chmelovi toužil, že jim sedlák za seč pro vylouzení dívky peníze obstavil, on Jan Chmel, aby ji vylúditi měl, tomu odepřel a odpírá, však proto, aby s ní mluviti neměl, neodepřel, doloživ tím, že jest s ní mluvil a že jest jemu pravila, že býti v Praze nesmí; i Toškovi o tom oznámil. A Tošek že ji přáteluom svým dáti řekl tu, kdež žádný o ní nezví. A na konci skrz přítele svého mluviti dal, kdyby se Linhart ptal jinde, že by se bez pochyby doptal. Tehdy z těch řečí a takového ukazování není nepodobné, aby Jan Chmel díl toho, jak se jest při té dívce přihodilo, vědom nebyl, i z té příčiny, poněvadž jest s ní rozmlúvení jakéžkoli měl a v tom že jest ušla a po ní jinde ptáti i bezpochyby doptati se ukazuje, jest povinen Jan Chmel jemu Linhartovi pověděti a kde by se jí doptati měl, ukázati. Pakli by, jakž mluvil, že o ní nevěděl a nevie, na tom stál, má to podle práva zpraviti. Act. fer. 4. post Martini 1527.

Lhota u Chlumína sdílela osud téhož Chlumína.

Libečov koupila obec 10. března 1531 od Karla Levy z Brozanek, »dvůr pustý poplužní s dědinami, lukami, lesy za 30 k. gr. č.« (D 2 V 5 fol. E 27). Jak ale jej zcizila, není známo. Dle Melicharových Pamětí okresu Únhoštského str. 144 měl jej před r. 1560 Adam ze Šternberka

Libeznice od r. 1459—1547,[31]) kdy ja koupil Duchek Chmeléř ze Semechova.

Dále budiž zde uveden zajímavý výslech svědků z r. 1587 dle rukop. č. 1054 fol. 410 Svědomí mezi uroz. p. Václavem Robmhapem z Suché a na Kyjích k ruce Jana Straky, poddaného páně ze vsi Kyjí, a Vítem Pšanskejm, též Jírou Poláčkem. Řehoř Král ze vsi Kyjí svědčil: Když sme šli v outerej na Hromnice z Prahy do vsi Kyjí a oni ti jistí, Vít Pšanskej a Jíra Poláček, stáli na cestě a zlořečili a my jim dali pozdravení a oni nám dali za odpověd: Polibte nás šelmy ... A v tom sem já šel k nim a poznal sem toho Víta, řek' sem k nim: Ale, milí bratří, co nám to máte vinšovati, avšak sme známi vaši a stáli sme na hospodě spolu u Haldeckejch. A tu jesti ten Jíra hned vytrh meč a sekal na všecky strany; tu sem já se známil k tomu Vítovi. Řek sem, ne jednou než několiko kráte: Milí bratří, pamatujte se, však sme vám nic neublížili. A oni hned se od nás odvrátili a zasy nám podávali takových slov. Tu oni nasbíravše kamení házeli na nás a uhodili Jana Straku pod bradu kamenem a odtad utekli. A když sme my šli ke vsi Hrdlořezuom, tu opěty na nás vyběhli a házeli na nás a sekali. Tu hned Straku ranili v hlavu. Odtad sem já odešel. — Mikuláš Kolovrat z Kyjí: Když sme šli z Prahy, když sme vozili JMti pánu kamení, když sme šli domů, bylo v outerej na Hromnice a ti jistí dva stáli na cestě, krejčí a posel, a rychtář řek': Dej P. B. dobrej večír. A on, (s odpuštěním): Polib nás ... Tehdy my jim řekli: Milí bratří, ne tak: však sme sousedi a však sme známí a byli ste s námi na hospodě, dávali sme vám píti. Tehdy Poláček vydobyl meč a šermoval ním a my řekli: Milí bratří, vy nám dejte pokoj; my byli sme na panský potřebě. A jak my sme od nich maličko odešli, tehdy oni sobě nabrali kamení a hned sou k nám házeli a uhodili Straku v bradu. A když sou jej uhodili a my zase házeli kamením; a když oni svý vyházeli, po ty prchli, běželi do vsi. Tu opěty s pomocníky svými házeli s kamením, s sochory vyběhli, s kordy a s podávkami a tu na nás sekali, Straku ufali, s kamením jej seprali, s kyjmi. A rychtář jich napomínal a prosil: Milí sousedi, prosím, nemordujte nás. Však máteli co k nám, máte právo. Uhodili rychtáře v bok, až pochopy bral. Byli ze dvora čeládka, z Valentova a z Němcova. A já vida nezbytí, utek sem a rychtářka a Němcová stály obě dvě přede dvory s lucernami, když nás mordovali. A když potom rychtářka naše právo zakládala, řek' sem rychtáři: Valento, tvůj syn byl taky při tom, když nás mordovali. A on řek': Já sem mu toho neporučil.

[31]) Dodávám ještě tyto zprávy: 1532 .Václav Vybule z L. maje úmysl s jinými dobrými lidmi na vojnu táhnúti, požádal jest pp. úředníkuov [šestipanských], jsa na rukojmích, aby jeho k týmuž tažení propustiti ráčili, a jestli by se navrátil, že se zase před pány postaviti má. — Páni jeho propustili. Kterýžto statečku svého, což ho měl, a chalupu podsečí, tu jest Markétě, mateři své, poručil; toliko aby manželka jeho tu vyležela a matka aby ji opatrovala a druhé dítě k sobě přijala. — Act. fer. V. in die Petri 1532. (Rukop. č. 2155 f. 150). — 1581. (Svědomí v rozepři mezi Bartoloměj. Barčíkem a Janem Mendíkem): Jan Zelenej z Líbeznic svědčil: Jest tomu drahně let, bylo v krčmě hořejší v Líbeznicích. I usnul sem a měl sem měšec s penězi na hrdle za košilí. A ňákej mladej pacholík byl tam v krčmě a prořezal mi košili, kde sem měl ty peníze. A já v tom procitl a on ode mne odešel. A já se chytil za měšec a košile prořezána. I šel sem po něm do druhý krčmy i dal sem ho do vězení a když mi nic nevzal, propustil sem ho. Ale nevím, kdo jest byl; jest tomu na 14 let. — Beneš Houžka z domu p. Ondřeje Poříčského: Když sem přijel do Líbeznic s Bartolomějem Barčíkem, dali nám zprávu, Jan Purnoch, že by ňákýho pacholíka, kterýmu říkali pohůnek, měli vsaditi, že jest Janovi Zelenýmu prořezal košili a že ho sobě sám vsadil doma, nemaje práva. Já pak byl tam s Barčíkem u sestry svý přes noc a na ráno šli sme na pálený do dolejší krčmy. A tak ten Zelenej ukazoval nám tu košili prořezanou a my se přimlouvali za toho vězně, aby

Liboc od r. 1459. Patrněji objevuje se správa městská teprve po r. 1518. Ves byla r. 1457 obci vzata a připojena k nejvyššímu purkrabství Pražskému. O Liboci dodávám ještě tyto zápisy:

1529. Jakož jest pře mezi Pavlem z Liboce a Svatou, nevěstou někdy Doroty Křížkové, kdež on Pavel táhne se na spravedlnost též Doroty, kterúž měla v Liboci z příčiny té, že jest ji k sobě přijav o ní péči měl a ji choval až do smrti její. Kterážto i nemocna jsúci učinila jest pořízení, aby ta spravedlivost její po smrti její při témž Pavlovi za jeho práci při nie jemu byla dána. Proti tomu Svata praví, že ona jakožto nevěsta po své švekře bližší jest nápadem k té spravedlivosti. A také že jest ona pořízení jiného činiti nemohla mimo to, kteréž jest učinil prve manžel její. A že také nechtieci jí obtěžovati i dluh sama zpravila p. Václavovi Břekovcovi XII k., tak jakž on poručil.

Tu pp. úředníci — vypovídají: Poněvadž on neb. Křížek v svém pořízení konečnú vuoli svú oznámil a, což jemu náleželo tu v Liboci, poručil po smrti své Dorotě, manželce své, s Martou, vnukou její, a Janovi, synu svému, s Svatou m. j. oddal statek svuoj v Šešovicích a to jest tak bez proměny zuostalo, i z té příčiny ona Dorota Křížková jakž jest pořídila jemu Pavlovi z Liboce o dílu svém, to jest dobře učiniti mohla a místo se k tomu dává. Což jest pak dílu Marty, vnuky její, toho páni úředníci v své moci pozuostavují k opatření. (Bez data. Rukop. č. 2153 fol. 511). — 1530 — (tamtéž fol. 540): Kdež jest vznesla na pány úředníky Svata, nevěsta někdy Kříže z Šešovic, a oznamuje, že po smrti téhož Kříže, tchána svého, což jest on pozuostal za živnosti své, jakžto XII k. m., Václavovi Břekovcovi a kdež ten dluh měl býti zaplacen těmi penězi, kteréž měl Kříž na gruntu v Liboci, že jest ona jsúci napomínána témuž Václavovi zaplatila z statku svého tu v Šešovicích, i žádá — aby jie zase dáno a navráceno bylo. Proti tomu Pavel z Liboce oznámil, že Dorota, manželka téhož Kříže, k němu se shrnula a u něho jsúci požívání měla, na kterúž jest statečkem svým dokládal a ona za to dobrodiní, což jie v Liboci náleželo, jemu poručila. — Tu pp. úředníci — vypovídají: Poněvadž on neb. Kříž Šešovský maje o statku svém zříditi, povolav souseduov, předkem oznámil, aby ten dluh Břekovcóv byl zaplacen, jakož pak i Svata, manželka Jana, syna téhož Kříže, ten dluh jest zaplatila z statku Šešovského, tou příčinou že by jí

ho propustil. Tak jest ho propustil na čest na víru, do dvou nedělí aby se postavil. Tu já nevím stavěl-li se, čili nestavěl. — Jan Svatoň Štětinů svědčil: Jest tomu na čtrnácte let, šel sem s tímto Janem Mendíkem na posvícení do Libeznic. I byli sme v hořejší krčmě a Mendík tam hrál. Já od něho odešel do Zlonína s mejm ujcem na odpočinutí a ráno přijdu zase do Libeznic do krčmy a krčmář nebožtík a jiní sousedé domlouvali se na mne: Štětino, Jene, co si nám sem přivedl zloděje? A já tu smáv se tomu řekl sem: Třeba-li jest zloděje voditi? Však sám zloděj přijde, který chce krásti. Až Jan Zelenej ukázal košili, že mu ji on Jan Mendík prořezal, kde měl peníze, když usnul, položiv se na stůl. I ukázali mi ten maličkej nožíček, kterým mu tu košili prořezal. I dali mi jej potom a přezděli tomu nožíšku kleprlík. A když ho ten Zelenej popadl s jistotou, dal ho do řetězu. Ale on byl na ráno již ušel pryč z Libeznic. A oni mne vždycky škrábali, že sem mezi ně na posvícení zloděje přivedl, a podnes mne škrábávají: Štětino, vrať nám kleprlík. (Rukop. č. 1120 fol. 134).

zase navráceno býti mělo z statku druhého téhož Kříže a z poručení jeho tu v Liboci, o čemž svědkové, aby ta vuole jeho byla, neseznávájí, než že jest dluh oznámil, ale odkuď by zaplacen býti měl, nedoložil; však proto ona Svata, což jest dala za téhož Kříže, to jest učinila sedieci a vostavši v statku jeho, i z té příčiny toho při tom se zanechává. Což se pak Doroty, manželky téhož Kříže, dotýče, kdež jest Pavlovi v Liboci kšaftovala to, což od Kříže, manžela jejího, jie též kšaftem bylo dáno, poněvadž v předešlém nálezu to poručení její a dílu jejího jest stvrzeno a jemu Pavlovi dopřáno, toho též pp. úředníci při něm zanechávají. Než co se dotýče Marty, vnučky téhož Kříže a dcery Svatiny, poněvadž druhým dílem podle báby tu v Liboci od Kříže, děda svého, jest opatřena a let nedošedši umřela, takže ten díl její zuostal bez zřízení, a nebožtík Kříž toho dílu jejího žádného nápadníka v kšaftu svém nedoložil, i z té příčiny ten diel jejie nezřízený nápadem práva přišel jest, jakžto po sirotku obecním, na pány vrchní. A protož ty peníze, což jich jest položeno, nebo se klásti má, ty aby před pány úředníky byly kladeny (1530).

Libiš (Libuš), ves na Labi u Mělníka, od r. 1459—1470, po té již jen plat 10 kop gr. č. Viz A. Č. XXVIII str. 28 b.[32]) Po konfiskaci prodáno Zikmundovi Vančurovi z Řehnic za 1200 k. gr. č.

Lipany u Říčan sdílely osudy Uhříněvsi.

Lobček od r. 1459—1547, ač se tu při konfiskaci nejmenuje aniž také známe akt, kterým dán byl neb prodán Griespekovi. Jisto, že později náležel k Nelahozevsi.

Malešice byly společné oběma městům. Viz výše.

Milčice sdílely osud Přerova, s kterým ji patrně Staroměstští koupili. Hledati ji sluší asi u Sedlčanek.

Měšice darované králem Jiřím r. 1467.[33]) Vedle vsi byl zde dvůr po-

[32]) O Libuši viz i tento malý zápis z r. 1539: Stala se smlúva mezi Šimonem, rychtářem z Libuše, a Janem, synem jeho, kterýž jest v Záběhlicích, že on Šimon Janovi z statku svého vydati má XL k. gr. Stalo se v Klumíně den sv. Filipa a Jakuba l. 1539. (Rukop. č. 2154 fol. 25).

[33]) Čelakovský, Privilegia č. 163. Když na sněmu Benešovském (1474) jednalo se o vrácení statků od jedné strany druhé, naklonili se Pražané k smíru, zavázali se zaplatiti za Měšice 3000 zl. uh. Snesení velké obce učiněné 31. října 1474 zapsáno jest v tato slova: (Kteří se páni králi Českému Jiřímu sprotivili). Když proti najjasnějšiemu kniežeti a pánu, panu Jiřímu, slavné paměti králi Českému, pánu svému a k sobě zvláště milostivému, pan Zdeněk Konopický a podle něho jiní někteří páni a města některá, v nichž sú Němci obývali, v Čechách, v Moravě i v jiných zemiech příslušejíciech k též koruně České nad svými se povinnostmi a závazky zapoměvše svévolně sě zprotivili a beze vší slušné příčiny i také přes JMti hodná a dobrotivá poddávánie válku v zemi začali s pomocí krále Uherského a ponuknutie papežského skrze vydanú klatbu pro krve božie od lidu obecnieho přijímánie a z toho netoliko týchž pánuov pôvodem ale i samých skutečným počinkem mnoho záhuby v zemi skrze statkuov branie, lidi bez lítosti šacovánie, pálenie bez milosti a nade všecko ukrutnějie od křižovníkuov, cizozemcuov i jiných jimi uvedených pomocníkuov starých i mladých, žen i dietek nekřesťanská mordovánie žalostně dála jsú se. Jichžto ukrutenstvie jiní páni zemští, rytieřstvo i města pána svého čest a České země dobré z povinnosti milujíc trpěti déle nemohúce zámkuov týchž nepřátel svých musili sú dobývati. V tom po nesnadkách mnohých, když sú toho, což sú chtěli, nedovedli, nepřietelé ze spolku sobě sněm v Německém

plužní s 8 lány polí. Po konfiskaci koupil je s rybníky mrátinskými r. 1551 za 1150 k. č. Duchek Chmelíř ze Semechova.

Modřany od r. 1459—1547, než jen z části. Větší polovice náležela Nov. Městu.[34]) Po konfiskaci darovány klášteru Zbraslavskému.

Brodě uloživše na tom sú oboji jednostajnými vuoli ostali, aby zbožie nedobytá mečem byla těm, čiež jsú, zase sstupována ot obojí strany. Z toho pak předepsaný pan Zděněk napomínal jest pány Pražany Staroměstské, aby jemu zboží Měšického postúpili, pravě, že by jeho nedobývali, ale mocí se toliko v ně uvázali. Proti němužto též Pražané skrze znamenité lidi a súsedy vyslané na několiko sněmích odpor sú činili, chtiec toho tiem krajem dovoditi, že jsú jedním tažením vojenským najprv Chvatěrub a potom Měšic osazených lidmi s děly dobyli. Ale že na týchž sněmích mezi lidi jest vmítáno, ač nepravě, že pro pány Pražany nemuož býti pokoj v zemí, když Měšic nepostúpí, oni jakožto vždy první pokoje milovníci nechtiec ani práva svého na též zbožie zapsaného opustiti ani také na krále a pána svého sumu obtieženú k splacenie dopustiti uvésti, s starší se obcí ze spolku poradivše na tom jsú zuostali, aby právo páně Zděnkovo, kteréž na témž zboží má, splaceno bylo. A když podle výpovědi králové JMti a pánuov na sněmu Benešovském témuž panu Zděnkovi za předepsané právo jeho mělo jest dáno býti tři tisíce zlatých nebo kop gr., k zaplacenie jich obeslavše pány starší obecní, toho sú na ně podali, odkad a kde vezmúc, měli by je zaplatiti. Kteřížto mezi sebú o tom pilně rozjímajíce skrze mistra Prokopa od pěti korun, tehdáž od šestipánuov úředníka, úmysla svého vuoli i radu jsú vypověděli, že pro obtieženie súsedské, kteréž sú předešlá leta činili aneb ještě činiti budú ku potřebě městské proti nepřátelóm, zdá se jim najlép nynie, aby zbožie obecného něco k té záplatě zastaveno bylo, vuoli svú k tomu přidávajíce. Po jichžto radě a přivolenie páni Pražané a rada již jmenovaného Starého M. P. panu Jindřichovi Šanovcovi Chvatěruby a zbožie k témuž zámku příslušící v šestnácti stech zl. uh. a poručníkóm panl Johanky Pihošové čtyry vesnice obecnie ve čtvrnácti stech zl. uh. též zastavivše podle úmluv a listuov jim na to učiněných i tu sumu zlatých napředpsaných svrchupsanému p. Zděnkovi docela sú a úplně zaplatili. Při kterémžto povolánie radě i povolenie páni starší obecní zejména byli sú tito: Veleslav od beránka, Beneš od dietek, Kubík od zlatého jelena, Hanuš konvář, Jan Jičínský, Prokop vačkář, Zygmund maléř Pehm, Matuš Šerlink, Blažek od štiky, Václav kovář, Matěj Železo, Jan Gebhartuov syn, Šimon Štraboch, Staněk Kadeřávek, Franěk, Jíra Bohuška, Jan Vinda, Zygmund svičník, Vít Kbelský, Václav kolář, Duchek postřihač, Prokop od podkovy, Havel od lilium, Jakub Žlutický, Václav Holec, Daniel Piknuosek, Vojtěch barvieř koží, Jeronym postřihač, Ondřej Maustytl, Jan od tří králuov, Jíra od puol kola, Tomáš vačkář, Matěj Slivenský, Jan Kokajsl, Jíra zlatník, Vratislav, Tomáš kramář, Jan Slánský, Jan Nedvídek, Václav od sukně, Bohuslav Ježiš, Bartoš postřihač Šimon Panic, Jíra kramář, Jakub mydlář, Ondřej kožišník, Mikuláš nožieř, Petr kotlář, Václav Peniezek, Jan Legat, Duchek platnéř, Bartoš Fresser, Křištan, Jan od kapruov, Andrys kramář, Jan Hus, Mikuláš konvář, Hanuš konvář, Hanuš Mucek, Zyga od studnic, Jan Dryzna, Václav Zdimír, Martin kramář, Martin Zelený, Václav Perníček, Zyga kovář.

Qui quidem consensus predicte communitatis senioris in ipsius congregacione recitatus est fer. II. in vig. OOSS, magistro civium d. Vito loco d. Samuelis a. oc LXXIIII. (Rukop. č. 993 fol. 229.)

O Měšicích dodáváme ještě tyto drobné zprávy: Duchek z Měšic oblíbiv sobě Alžbětu vdovu manželku někdy Víta z M. — učinil jest smlúvu svadební, kdež jsú po Vítovi pozuostali sirotci: Dorotě, sirotku s první manželkou, má dáno býti XXX k. m., Mandaleně a Lidmile po XX k., Václavovi a Martinovi pacholatuom po XL k. m. Act. fer. VI. post Dorothee a. 1533. (Rukop. č. 2155 fol. 157.) — Leta etc. XXXIIII v pondělí po sv. Jakubu stala se smlúva mezi Klimentem z Polirad a Jiříkem Líbalem z Kostelce na místě Lidmily, manželky své, jakož jest se táž Lidmila potahovala na diel z statku Klimenta, bratra svého, obstavující mu penize gruntovní tu v Měšicích, i takto jsú se smluvili, že on Kliment Jiříkovi vydati má XVI k. — 1539. (Rukop. č. 2154 fol. 26).

[33]) O Modřanech viz též: R. 1541 v rukop. č. 2157 fol. 128: Jakož jest nějaký rozdíl vznikl mezi Janem Hrdinú a Annú m. j. z jedné a Mikulášem, jinak Mikšem, a Ondřejem,

V *Motole* měla obec r. 1547 jen dva lidi poddané, které koupil Zikmund Údrčský z Údrče.

bratrem téhož Mikše, let nemajícího, z strany druhé a to pro neopatrování gruntu ve vsi M., i strany jsúce o takovú věc podávány k přátelskému jednání, samy jsú se o to snésti a urovnati nemohly. Kdež pp. ouředníci mostu Pražského pro túž věc i pro jiné pilné potřeby do týchž Modřan výjezdu učinivše a před jmenované osoby vyslyšavše, tento prostředek mezi nimi jsú našli, na kterémžto ony strany mocně jsú přestaly a jej mezi sebú do šesti let držeti připověděly. Předkem, poněvadž jsú o dluzích, kteréž by na tom gruntu býti jměly, oznámily a těch jsú sumu 60 k. m. jmenovaly, Jan Hrdina s manželkú svú v to jsú se podvolili, jestli by jemu viníčka a chmelníčka do těch šesti let k opatrování a k užívání propůjčena byla, že by každý rok z užitkuov té chmelníčky a viníčky X k. m. na zaplacení těch dluhuov vydávati chtěli. Protož s povolením bratruov Mikše a Ondřeje do těch šesti let pp. úředníci Janovi Hrdinovi s manželkú jeho k užívání těch gruntuov jsú připověděli. Tak aby oni jeden každý rok X k. m. na zaplacení dluhuov vydávali. A tak když se dluhové ve třech letech splatí, cožkoli po splacení dluhuov z užitkuov pozůstávati bude, tu všickni oni obojí mají na stavení a opatření toho gruntu obraceti; však proto nicméně Anna, manželka Jana Hrdiny a matka Mikše a Ondřeje, jakž jest i prve, drobnějšího domácího hospodářství se dotýkala i je opatrovala, tak ještě při tom zůstavena býti má. A to k společnému užitku obraceti má. — Act. fer. VI. die Anuncc. M. V. 1541. — Z r. 1542 dle rukop. č. 2157 fol. 140: Jakož jest nesnáz vznikla mezi Vavřincem a Štěpánem mlynářem, bratřími vlastními, o mlejn v Modřanech, kdež jest týž Vavřinec obvinil Štěpána, bratra svého, z toho, že by smlouvě té, kteráž mezi nimi prostředkem přátel z obojí strany vykonána byla, on Štěpán dosti činiti zanedbával, žádaje, aby táž smlouva byla v knihy vepsána a on Štěpán k tomu aby byl přidržen, podle té smlouvy jemu Vavřincovi zadosti aby učinil. Proti tomu od Štěpána mluveno, že tomu, aby jaká smlouva mezi nimi dokonalá bejti jměla, odpírá a praví, ačkoli jsou o takovou mezi sebou rozepři byli na přátelskou smlouvu podáni, však že se jest táž smlouva nevykonala a pp. smlouvce sami sobě v té smlouvě na odporu jsou, aniž také kdy Štěpán takové smlouvě místo jest dával, na kterúž se strana potahuje. Zase od Vavřince, že se tomu místa nedává, aby ta smlouva neměla býti dokonalá, poněvadž ji Štěpán přijav přáteluom z toho poděkoval, což on Vavřinec dostatečně týmiž smlouvci ukázati bude moci, ač by toho naň, jakožto na bratra, nerad vedl. Že k čemu-li se svolil a co smluvil, tomu že by dosti učiniti neměl. Na to od Štěpána mluveno, aby přátely jeho Vavřince v té věci za svědky trpěti jměl, toho se mu učiniti nezdá, poněvadž též přátelé dali sou se v jeho Štěpána nářek, jako by mu hodno věřiti nebylo a on s kejm by co smluvil, že by tomu dosti učiniti neměl. Protož že on, jsa přísežný p. převora, takovou věc míní na něho vznésti a toho nepominouti — Po přečtení té smlouvy — pp. úředníci mostu Pr. — vypovídají: Poněvadž Vavřinec a Štěpán bratři na smlouvenou pamět jsou se potahovali a po přečtění té smlouvy žádali jsou oboji při ní zachováni býti, i z té příčiny pp. úředníci je bratry při té smlouvě zuostavují, však s tou výminkou, že což by jim, jako pánuom vrchním, k opatření spravedlivě náleželo, toho opustiti nemíní. Act. die Sim. et Jude. — 1542. Rukop. č. 2157 fol. 141: V pondělí před M. B. na nebe vzetí v domu Bartoše barvíře na Široké ulici stala se jest smlouva — přátely stran — celá a dokonalá mezi Štěpánem a Vavřincem, bratřími vlastními, a to taková: Kdež týž Vavřinec stavěl jest mlýn v Modřanech a k tomu také připustil jest Štěpána, bratra svého, že jemu Vavřincovi za jeho takovú spravedlnost na týmž mlejně on Štěpán dáti má CXL k. gr. č. On pak Vavřinec má toho mlýnu jemu Štěpánovi mocně postúpiti. — Stalo se léta a dne svrchupsaného. — R. 1543 dle rukop. č. 2157 fol. 161: (Mezi Vavřincem a Štěpánem mlynářem) Vedle toho, jakož jsou Vavřinec a Štěpán po výpovědi mezi nimi učiněné s strany placení mlýnu v M. zase ku právu přikročivše strana obojí na list vajsadní, kterýž Vavřincovi na mlajn v M. dán jest, jsou se potahovali a ten když od Štěpána podle rozkázání pp. úředníkuov, též i peníze, kteréž se na roky za týž mlajn platiti mají, jsou položeny, jest při tom od Vavřince mluveno, aby takový list vajsadní i také dobrá vuole, kteráž Štěpánovi učiněna jest, též i peníze vydávány nebyly dotud, dokudž by on Štěpán jemu Vavřincovi dostatečné jistoty na sumu v smlouvě položenou, t. j. na 140 k. č., neučinil, a dále podle rokuov v zápisu položených aby on Štěpán za

Mračenice viz níže Přerov.

Mratín (Mrátín) od r. 1436—1547 [35]) v držení obce, na to přišel v ma-

týž mlajn peníze kladl a grunt sobě doplacoval. Nebo kdyby to tak jmělo býti, aby Vavřinec mimo tuto smlouvu, v níž jemu jistého dluhu 140 kop č. pozuostaveno, měl za mlaj platiti, již by taky mlýnu, jakožto svýho chtěl, poněvadž by zaň platil, užívati. Na to od Štěpána mluveno: Že on k rozkazu list vajsadní i také za mlajn peníze, nejsa tím povinnovat, klade a žádá, aby mu dobrá vuole i list i spolu s penězi vydáno bylo, že o všecky již dluhy mezi nimi i také o zápisy tou smlúvou konec učiněn jest a není povinen žádných peněz více za týž mlajn dávati, když toliko jemu Vavřincovi tu sumu podlé smlouvy vyplní, kterúžto chce také jemu rukojměmi dostatečnými ujistiti, toliko aby Vavřinec jemu Štěpánovi toho mlajnu pořádně postoupil. — Proti tomu od Vavřince: Světle toho v smlouvě doloženo jest, že jisté sumy jemu Vavřincovi má vydáno býti 140 k. gr. z toho mlýnu od Štěpána, ale že dostaveno patrně není a světle, aby on Štěpán za mlajn podle rokuov doplacovati měl. Sešlo jest to p. mistrem Tomášem. Protož toho žádá, aby mu toho příno bylo, že ti smlouvce to oustně před stranami chtí, kterak doplacení mlajnu jemu Štěpánovi náleží, seznati. A poněvadž pak i právo zřetedlné jest, že smlouvce, když by čeho v sepsání smlouvy z nepaměti nedoložili, mohou oustně, když toho strana žádá, čehož jsou dobře povědomi, doložiti, tolikéž Vavřinec toho užiti žádá, aby mu dopřáno bylo. K tomu od Štěpána mluveno: Svědkuov žádných slyšeti nechce, nebo se s nimi nemá oč súditi, a smlúvou tou všecko zrušeno, což mezi nimi dluhuov jakýchžkoli bylo. Tu pp. úředníci — vypovídají: Poněvadž Vavřinec mlynář proti žalobě od bratra svého učiněné, že by on Vavřinec povinen byl mlajn u M. vysazený podle rokuov doplacovati, jest tomu odepřel a maje týž V. osoby některé smluvní a ne všeckny, kteříž by jemu vysvědčiti jměly, že by v smlouvě té o tom, kdo by týž mlajn doplacovati jměl, vystaviti chtěl, ale Štěpán mimo smlouvu osobám takovým, kteříž jsou smlouvy vysvědčily a společně vyznaly, toho jest zhájil a dopustiti nechtěl, a podle takového jeho Štěpána odporu některým osobám smluvním bez přítomnosti jiných není Vavřincovi toho dopuštěno. Ježto, kdyby k tomu přišlo, mohlo by se z vysvědčení takových osob dokonaleji a světleji vyhledati, kdo by přimnější byl týž mlajn doplacovati. Ale že také smlouva, kteráž celá, dokonalá a zapsaná jest, toho v sobě nezavírá, aby Vavřincovi za týž mlajn jaké placení po prodání Štěpánovi mlýnu na něm Vavřincovi zanecháno a zuostaveno bylo a on Štěpán držitelem toho mlýnu a gruntu jest, i z těch příčin chce-li on Štěpán týž grunt a mlajn bez naříkání jmíti a držeti, povinen jest podle rokuov při úřadu za tajž mlýn peníze klásti a dávati. Což se pak ujištění pro sumu vlastní 140 k. gr. č., kteréhož Vavřinec jakožto pro sumu jemu smlúvou náležitou na Štěpánovi žádal, dotýče, poněvadž on Vavřinec jemu Štěpánovi dobrú vuoli s visutými pečetmi na týž mlajn dal a pokuta v též dobré vuoli pro neplacení takových peněz jest postavena, protož se při té dobré vuoli a pokutě v ní položené on Vavřinec zuostavuje. Act. sabbato ante Trinit. 1543. Štěpán mlynář nepřestal na té vejpovědi, vzal apelací, i jest od pánuov stvrzena. — R. 1546. Rukop. č. 2157 fol. 195: Ondřej kovář, který koupil v M. od Kryštofa, přijat jest za člověka poddaného ppp. i vší obce St. M. Pr. A z toho nemá zase propuštěn býti, leč též rukou dáním. Act. sabbato die Sofye (?) 1546. — (Svědomí mezi Janem Komedkou z Rovin a Václavem Nosem z Vojkovic.) Lorenc Škorně z Frymburku svědčil r. 1570: To jest mi dobře vědomo a v své paměti mám, že léta tohoto LXX. na žádost p. Jana Komedky byl sem při přítomnosti jiných dobrých lidí ve vsi Modřanech, když mu p. Jan Nos dvou dvorův, kteréž od něho týž p. Jan Komedka koupil, postupoval, s jiným nábytky; potom jest mne p. Jan Komedka za to žádal, abych mu to k vůli učinil a tam přes noc zuostal, což sem na takovú žádost jeho tak učinil a zuostal. Ráno pak šel sem do dvoru a do marštale hleděl a hříběte straky tam sem nenašel, kteréž mi postoupeno bylo. Ptal sem se čeládky jiný, kde by se podělo. Od nich mi oznámeno, že Václav Nos, bratr jeho Jana Nosa z Vojkovic, v noci jest je s pacholkem pryč odvedl, neb jest taky při tom postupování přítomný byl. A p. Jan Nos jest pravil, že jest mu on toho neporoučel, aby ho z toho dvora bráti měl.

[35]) O Mratíně budiž dodáno: R. 1522 fer. V. ante Ambrosii Vodička z Mrátína dožádal se pp. úředníkuov šestipanských, aby jemu poustky, kteréž podle něho jsú, ráčili popříti

jetek Petra Bílského z Kařišova. (Viz Prášek, Brandejs III. str. 833). Dříve sdílel osudy Měšic, jak o tom svědčí tyto zápisy rukopisu Budišinského privilejí Staroměstských [fol. 71]: List císaře Zykmunda a zápis, jímž zapisuje Vaňkovi Duršmídovi, měštěnínu St. M. Pr., ves Křižovníkú Matky Boží z Malé Strany, řečenú Měšice, se dvorem ɔc i se vsí Mratín a všelikým příslušenstvím ve dvú stu st. gr. pr. stříbrných a dobrých. Dán v Praze ten úterý po sv. Alžbětě l. P. 1436. — List dobré vuole na již psaný zápis císařský od Vaňka z Vesce, řečeného Duršmída, někdy měštěnína St. M. Pr., seděním na Ostrově svědčící p. Zděnkovi z Šternberka, nejv. purkrabí Pražskému, i jeho dědicům a budoucím. Dán v pátek po sv. Kateřině l. 1451. — List krále Jiřího, jímž dává tvrz a ves Měšice se vsí Mratínem p. Zděnkovi z Šternberka, purkrabí Pražskému, za jeho pilné a věrné služby, však toliko do jeho života. Než po smrti jeho aby beze všeho odporu a zmatku to zboží zase klášteru Matky Boží z Malé Strany postoupeno bylo. Dán v pondělí po sv. Mikuláši l. 1459. — List smlouvy Jošta, biskupa Vratislavského a mistra Křižovníků zákona rytířujícího sv. Jana Kř. posvátného domu špitálu Jerozolymitánského v Čechách ɔc kněze Jana z Manětína, t. č. převora kostela M. B. podle mostu ɔc i všeho konventu bratří Křižovníků domu Pražského ɔc kněze Řehoře, t. č. převora kostela Strakonického, i všeho konventu bratří Křižovníků domu Strakonického zákona svrchupsaného ɔc s p. Zděnkem z Šternberka, purgrabím Pražským o zboží Měšice, aby jeho do života svého užíval. Po smrti pak jeho, když by mistr ɔc dal dědicuom jeho tisíc zl. uh. dobrých jim půjčených, aby zase k zákonu postoupeno bylo ɔc. Dán v pátek po Božím na nebe vstoupení l. 1464. — List latinský krále Jiřího, jímž dává povolení Joštovi, biskupu Vratislavskému, k nahoře psané smlouvě a zástavě zboží Měšického v tisíci zl. uh. p. Zděnkovi z Šternberka ɔc. Dán v Praze die XI. Maii a. d. 1464, regni nostri VII. — List dobré vuole na ten zápis císařský nadepsaný, kterýž Vaňkovi Duršmidovi na Měšice a na Mratín svědčí i na tu dobrú vuoli, od Duršmída p. Zděnkovi svědčící, od téhož *p. Zděnka dále Pražanům Staroměstským daný*. Dán na Zbiroze v sobotu před Květnú nedělí a. 1474. — List p. Zděnka, jímž dává dobrú vuoli *Pražanum Staroměstským* na ten list a zápis dobré paměti Jošta biskupa Vratislavského a smlouvu o zboží Měšické s týmž p. Zděnkem učiněnú i také na list a povolení k tomu krále Jiřího. A přiznává se, že za to své právo a zápisy přijal od Pražanův tři tisíce zl. uh. dobrých ɔc. Dán na Zelené Hoře v úterý před Květnú nedělí l. 1474.

Mstětice u Brandejsa zakoupeny byly Staroměstskými v letech 1504 až 1507 od Racka z Doubravy za 725 k. gr. č. (D 2 V. 4 fol. L. 15). Po konfiskaci vyměněny za Holešovice.

Myskovice (Myškovice) od r. 1459—1547,[36]) kdy prodány Duchkovi Chmeléři ze Semechova.

---

k užívání. Páni na žádost jeho to jsú učinili, aby on to držel do vuole panské. (Rukop. č. 2155 fol. 19).

[36]) Dodávám: R. 1542 smlúva stala se mezi Petrem, podaným p. Vondřeje Cachovského z Jinočan a Martinem, rychtářem z Myškovic, podaným pp. Starého M. Pr., kdež jest viní

Nusle od r. 1459, ale jen z malé části. V daleko větším podílu zapisuje se Nusle do knih novoměstských.

Odolená Voda viz níže Vodolka.

Olšany, dvůr, koupilo Staré Město r. 1546. (A. Č. XXVIII str. 106 a sl.).

Oujezdec viz Újezdec.

Ounětice od r. 1459. V rukop. č. 554 fol. 127. jmenuje se Jakub z Ou., člověk poddaný pp. Staroměstských.

Ovenec od r. 1459.

Podlešín zapsán sice roku 1459 Starému městu, než zprávy o něm z XVI. označují jej jako majetek záduší Týnského.

Petr Martina, že by jej měl zraniti, jej na zdraví zohaviti. Tu pp. úředníci šestipanští podali obojich k přátelskému jednání a je smluvili — že rychtář má jemu Petrovi za ty jeho škody — dáti deset k. gr. m. Za prostředky byly: p. Blažek Svatopolský, Aron z Čachovic, Jan Lupáč bakalář, Matouš Rameš, Brychta, rychtář z Předletic. Stalo se v pátek před sv. Jiřím. (Rukop. č. 2154 fol. 63.) — Výslech svědků v rozepři mezi Jaroslavem Robmhapem z Suché s Kateřinou věznicí r. 1589: Anežka, rychtářka v Myškovicích, svědčila: Když pan Jaroslav Robmhap rozkázal tu Kateřinu šafářku, která jest zde v vězení, dáti do řetězu u nás v Myškovicích, to sme očitě spatřovali, že nad ní ďáblové litali v způsobu ohně, a to více nežli dva nebo tři. Já sem jak živa jich více neviděla. A když byla v řetězích, jeden soused optal se jí, je-li jí těžko, a ona pověděla, že sobě sama polehčí. A když odešla ze dvora panskýho, rozstonalo se do šesti pacholkuov a posavad necmoní a někteří otekli. — Mandalena, služebnice paní Máři Majdaleny Robmhápové ze Spálené ulice, pravila: Poslal mne pán ke Kateřině šafářce do vězení, abychom od ní váček vzali. Ona pověděla, že váčku nedá, že bychom jí peníze pobrali. A potom když nám dala od sebe váček, našli sme v jednom míšku ňáký srsti a červený korály mezi nimi. I pán poručil se jí optati, co jest s těmi srstmi myslila. Ona pověděla, že jest ona tohko nic v váču neměla, leč jest jí to tam čert vnesl. A když se syn její v Myškovicích dobyl z vězení, já tam tehdy byla, i viděla sem, an příšery lítaly co oheň, jiní co by plachtu rozestřel. Tak byl blesk, až hrozno bylo, a bylo se čeho strachovati. A než odešla ze dvora, přišla ku paní nahoru a tu mluvila, než tomu deset nedělí mine, že na ni všichni vzpomenou. Potom pán mne k ní poslal a kázal se jí optati, co tím míní a proč taková slova mluví. A ona dala mi za odpověď, že ještě jednou pravím, než deset nedělí mine, že na mne všichni vzpomenou. A já jí řekla, aby těch slov nemluvila, že pána rozhněvá. A ona řekla: Byť hned přišel a na kusy mne rozsekal, však jest mi jednou smrtí umříti. A my toho pánu nepověděli, řekli sme, že jí není doma. — Anna, kuchařka od p. Robmhápa: Když nás pán poslal ke Kateřině šafářce, abychom od ní vzaly váček, ona ho druhý děvečce dáti nechtěla, pravila že má v něm peníze. I potom když dala od sebe váček, tu před ní našli sme čertovo hovno a když sme jej domů přinesli, našli sme v tom váčku několik černejch kousků dřívek a ňáký chlupy a korálky. A když sme k ní podruhý přišly a o tom jí ptaly, ona pravila, že jest ona toho neměla v tom váčku, že sme my jí to tam vundaly; ale bylo to v tom váčku. Potom dali syna jejího do vězení a on se z nich dobyl. V tom pán ráčil mu poručiti jíti k rychtáři a jemu oznámiti, aby mateř lépe opatřil nežli syna. A když ji rychtář zamýkal, ona mu řekla: Bodej poslední zamýkal. V tom se něco ohnivého střílelo přes ves. A jakž odešla táž jistá šafářka ze dvora panskýho, čeládka se hned roznemohla. — Jan rychtář z Myškovic: Když se Kateřina u nás do vězení dostala, tu zlí duchové ve způsobu ohně přenášeli se přes stavení a bylo jich několiko, nebo sme to očitě, několik nás, spatřovali. — Petr Kudyvoda z Myškovic: Když Kateřina šafářka odešla ze dvora p. Robmhápova v Myškovicích, tu se hned čeládky panský dráhně roznemohlo i votekli. Některý sem sám, očima patřil. Druhá pak, když sme ji z poručení páně hledali, dal nám to P. B., že sme ji našli v Bašti u p. Hochauzara. Měl ji v svém vězení. A když sme ji přivedli do Myškovic, dali sme ji s rychtářem do řetězu. A já se jí optal: Nu šafářko, těžkoliť bude. A ona mi dala za odpověď: Bude-li mi těžko, zdali já sobě nepolehčím. I padlo mi to na mysl a já o tom

Podol.[37])

Polirady od r. 1469.

Prače. Zde koupil mlynář Fabian r. 1547 rybník za 200 k. gr. č.

Přerov nejprve společně, od r. 1527 rozděleně až do r. 1547.[38])

Šťastnou náhodou mohu zde sděliti úplný akt, kterým panství bylo rozděleno mezi Staré a Nové město. Čte se v rukopise Budišínském privilejí Star. M. Pr. na fol. 73 v tato slova: L. P. MDXXIX v pondělí před sv. Martinem kladou se rozdílové o zboží Přerovské i o jiné zboží, kteréž za jednoty měst Pražských koupené a k těm městům připojené, kteréžto zboží

---

pánu oznámil. A v tom nad tím domem rychtářovým i přes ves litalo něco vohnivého. Pak Bůh milej ví, co jest to bylo. I tu pán rozkázal od ní vzíti nože i váček a tu sme pohlídli do toho váčku, nic sme takovýho nespatřili, až když jej děvečky nahoru přinesly, našli v něm ňáký třištičky. I potom tak pravili, že sou od panskýho vozu. Potom děvečka přišla k rychtáři k tomu vězení, kde sme ji hlídali, i řekla jí: Co si ty, bábo, tím činila, že si měla tříštky od panskýho vozu v tom váčku. Ona dala za odpověď, že neměla, leč by jich tam čert nakladl, anebo ste vy je sami tam vundali.

[37]) V příčině Podola dodávám tyto dvě drobné zprávy z r. 1546 (dle rukop. č. 2157 fol. 193): N. Šafránek z Dvorcuov, člověk pp. Nov. M. Pr., učinil jest smlúvu s pp. úředníky mostu Pr. s strany lámání kamene v skále panské a to takovú, že za každú lodi kamene cejchovanú má jemu dáváno býti po XI gr. m. A on což by koli toho kamene nalámal, nemá žádnému bez povolení pp. úředníkuov prodávati. Act. sabbato post Martini. — (Fol. 196): Smlúva stala se jest mezi pp. úředníky mostskými a Zykmundem Šípařem, což se lámání kamene vápennýho ve skále dotýče, takže on Z. má jednu každú lodi pp. úřednikuom posílati za IX gr. bílých. K tomu kámen se má rozvážeti, aby volně na vuoz vložiti, tolikéž kdyžby přivezl, s vozu složiti mohl. A také pp. úředníci mají tam dáti nějakého dříví k pálení skály. A také k každé lodi má se od něho Z. přihlídati, aby míra spravedlivá dávána byla. Act. sabb. ante Hussium. — 1546. Téhož dne stala se smlúva s Jakubem plavcem o plavení kamene vápennýho na lodi taková, že on Jakub podle závazku svého má se v tom spravedlivě chovati a každú lodi, kamene, jakž cejch ukazuje, nabera, k místu uloženému připlaviti. A tak od každé lodi má se jemu po III gr. č. dáti — a nad to při času sv. Martina — strych mouku. Však toto jest vymíněno, že on priveza lodi a přistana k břehu, nemá z ní vzíti, leč by to ukázáno bylo a od toho vyhledáno, komuž od pp. úřednikuov o to bude poručeno, tak-li se jest, jakž cejchové ukazují, zachoval, neb každú lodi má tak nabrati, až by se cejchové potopili.

[38]) O Přerovu, pokud byl staroměstský, mohu dodati tyto zprávy z rukop. č. 994 (fol. 27.): Vysvědčen jest počet, kterýž Jakub Fikar, radní písař, učinil l. XXV fer. IIII. den sv. Františka, což jest přijal peněz l. XXIIII v středu po V. Sv. a těmi platil úroky toho času za rok sv. Havla minulého i cožkoli je příčinú bylo anebo dluhuov přibylo a tím se jiné závady vyvazovaly a místo oněch tyto zuostaly, anebo co jest bylo zaplaceno, že z toho počet řádný učinil. A jest z toho propuštěn. — (Fol. 28); L. XXV v středu den sv. Františka, když obec veliká byla, mimo jiná leta sběhlo se více vysvědčení počtuov, a ti jsú do obce veliké vzneseny proto, poněvadž znamenité sumy jsú přijímali a zase vydávali i mnohé dluhy toho času jsou podniknuty byly, z kterýchžto úrokové, anebo prostějším slovem, lichvy, se dávaly a to proto, že statek Přerovský jest koupen a málo majíc v obecních pokladích sumy dráhně dluhóv jest bylo vzešlo. A l. XXV v první čtvrtek v postě před Přenesením sv. Václava učiněn jest počet od Jana Erazima z Čermník a Jana Žáby z Vlkanova a Jakuba Fikara, písaře radního, což jsú k sobě přijímali z poručení panského na záplatu zboží Přerovského a což jsú zase vydali za to zboží. K tomu počtu byli vydáni z radních pánóv p. Zikmund Vaníčkovic, p. Tomáš Zachlubil a p. Brikcí Řehák z Květnice a z pp. starších Václav Sova z Liboslavě a Jan od svině. Ten počet nazajtří v pátek oznámili v radě, že přijmu jsou přijalí 20.000 k. gr. č. a dvě stě kop a deset k. a XX grošuov vše českých. A že ty peníze tak se

drží páni Pražané Starého a Nového M. Pr. Item *jeden díl dělá* se k zámku Přerovu s dvorem k témuž zámku, s mlýnem, s chmelnicí, šafránicí, štěpnicemi i s vinicí i se všemi svršky a nábytky. A k tomu dílu nejprve městečko Přerov, item Sedlčanky, Semice, Velenka, Tatce, Hořany, Třebestovice, item ves pustá Mračenice i s těmi platy, což platí od té vsi z jiných vesnic cizích. Item plat ze vsi královské Milčic, item ves Břístí, ves Vesec, ves

---

sběhly s puojčkami i přijeté dluhy a jsou v závdavku za Přerov dány, jakožto dsky zemské ukazují. A tak II C kop a X k. XX gr. ty jsú dány od zápisu desk zemských.

Ten počet od osob dotčených páni v radě přijali a potom do obce veliké jest oznámen a vnesen l. XXV ve čtvrtek den sv. Ondřeje a tu jest přijat.

(fol. 29): L. XXVI v pátek den sv. Markéty Jakub Fikar, radní písař, učinil jest počet z těch sum, co je l. XXV k roku sv. Jiří na splacení III$^{1}/_{2}$ tisíce k. gr. č. a na úroky, což se Přerova dotýče a záplaty jeho, k sobě přijímal a zase vydal, kterýž jest p. purgmistr a páni přijali. — (fol. 30): Dále přistúpeno jest [r. 1526] ku počtu, kteréhož se dožádal, aby učiněn byl, p. Jan, konvář od M. B. Sněžné, kterémuž zámek Přerov svěřen byl, a z toho zboží což jemu v ruce sumy bylo dáno, kde je ty obrátil, aby o tom vědomo bylo p. purgmistru, pánóm i obci. I ten počet učinil jest l. XXVI v středu den sv. Prokopa a při tom se jest nalezlo, že ty všecky příjmy, což jich koli bylo a sum u něho složeno, že zase nejsú vydány nežli v obecní potřebě na placení úrokuov i také dluhuo některých i jiných potřeb, jakž rejstra jeho ukazují. A ti páni počet takový slyšíce jej sú přijali a schválili, nebo v příjmu ani v vydání nic se nenalezlo, kamž by jinam co obrátiti měli než tu, kdež obecní potřeba kázala. A ten počet v vobci veliké jest též vysvědčen a on z toho jest propuštěn. — (fol. 31): L. XXVII v pátek na sv. Šťastného a Zbožného p. Jakub Fikar učinil jest počet z těch sum, co jest po polouletí pořad sběhlé k sobě přijímal i zase vydával v úrocích i také v jistinách za Přerovské zboží, a to l. XXV k roku sv. Havla z MCCCCXVII k. XLIII gr. č., a též l. XXVI k roku sv. Jiří za MMDCXCVI k. III$^{1}/_{2}$ gr. č. Téhož také l. XXVI k roku sv. Havla z MCCXLIX k. L gr. č. učinil jest počet řádný. — (fol. 32): Dále jest přistúpeno k počtu p. Jana konváře od M. B. S., kterémuž jest zámek Přerov svěřen, a z toho zboží co jest jemu v ruce sumy bylo vydáno, p. purgmistru, pánóm i obci počet učinil jest jeden i druhý. První léta XXVII v úterý před sv. Stanislavem, druhý téhož léta v úterý před sv. Lukášem. A při těch obú dvú počtích to se jest nalezlo, že ty všecky příjmy zase nejsú jinam vydány nežli v obecní potřebě. A tu p. purgmistr a páni počet takový jsou přijali a schválili. — (fol. 32): V pátek po sv. Simonu a Judovi l. XXVIII učinil jest Jakub Fikar z Vratu počet z přijmu a vydání MCCXXIIII k. gr. pr., což jest přijímal l. XXVII k roku sv. Jiří na splacení úrokuov za zboží Přerovské. Kterýžto počet řádný p. purgmistr a páni i obec veliká jsú přijali. — (fol. 33): L. 1530 v pátek po sv. Žofiji Václav Hradecký, písař radní, učinil jest počet z těch sum, kteréž jest k sobě přijímal l. XXIX na splacení zboží Přerovského a na úroky a zase co jest i vydával z sumy VI^{C} XXV k. gr. č minus XLVI gr. Kterýžto počet řádný p. purgmistr a páni i také veliká obec jsú přijali. — (fol. 35): L. 1532 ve čtvrtek po sv. Diviši Jakub Vršovský, písař radní, učinil jest počet z těch sum, kteréž jest k sobě přijímal od l. XXX. až do l. XXXII. a do obnovení rady, zase co v tom času vydával na splacení obecních dluhuov a úrokuov. Kterýžto počet řádný p. purgmistr a páni jsú přijali. — L. 1537 Ondřej Tatek z Kuřího a Martin Dačický z Vlkanova, kamermajstři a správce obecních duchoduov, učinili jsú počet z těch sum, kteréž jsú k sobě přijímali od l. XXXIIII až do l. XXXVI do středy po Stolování sv. Petra. Kterýžto počet řádný p. purgmistr a páni jsú přijali. — L. 1539 v úterý po sv. Lucii Václav Jaroš z Kapí Hory, kamermajstr a vrchní správce obecních duochoduov, učinil jest počet z těch sum, kteréž jest k sobě přijímal od l. XXXVII až do l. XXXIX a do obnovení rady, a co jest v tom času vydával na splacení obecních dluhuov a úrokuov. Kterýžto počet řádný p. purgmistr a páni jsú přijali. — L. 1542 v pátek po Božím Těle Zikmund Frajskut a Jiřík Koník, kamermajstři a správce obecních duochoduov, učinili jsú počet z těch sum, kteréž jsú k sobě přijímali od l. XXXIX až do XLII a zase co jsú v tom času vydávali na splacení obecních dluhuov a úrokuov. Kterýžto

Cermíky v těch ve všech mezech a hranicech i s tou vší zvolí a tím příslušenstvím, jakž plnějí dcky zemské a zápisové svědčí.

Item z těchto vsí napřed položených platu polouletního vyjíti má Svatohavelského z lidí osedlých $143^1/_2$ k. 17 gr. a 3 peníze vše českých.

Item městečko *Klumín* s rybníkem a se vším k témuž městečku příslušenstvím, jakož též zápisy ve dckách svědčí.

Item *rybníky* tyto k témuž dílu zámku Přerovu zejména: Netušil, Ba-

počet řádný p. purgmistr a páni jsú přijali. — L. 1543 v středu po sv. Severinu p. Syxt z Ottersdorfu a p. Václav Duha z Častrova, kamermajstři a správce obecních duochoduov, učinili jsú počet z těch sum, kteréž jsú k sobě přijímali od l. XLII až do l. XLIII a do obnovení rady. Kterýžto počet řádný p. purgmistr a páni jsú přijali. — L. 1545 v pondělí po sv. Mikuláši p. Syxt z Ottersdorfu a p. Petr Hlavsa z Liboslavě, kamermajstři a správce obecních duchoduov, učinili jsú počet z těch sum, kteréž jsú k sobě přijímali od l. XLIII až do l. XLV a do obnovení rady. Kterýžto počet řádný p. purgmistr a páni přijímali. — L. 1547 ve čtvrtek po sv. Valentině Petr Hlavsa z Liboslavě, Jan Medař a Mistr Nykodem z Paumberku, kamermajstři a správce obecních duochoduov, učinili jsú počet z těch sum, kteréž jsú k sobě přijímali od l. XLV až do l. XLVII a do obnovení rady. Kterýžto počet řádný p. purgmistr a páni přijali. — Konečně stůjž zde ještě následující zápis z r. 1539 dle rukopisu č. 2157 fol. 80: Kdež jest uroz. vladyka p. Linhart z Hrádku, úředník Přerovský, vznesl na pp. úředníky mostský jakožto správce zámku a zboží Přerovského, kterak by Burjan šafář mnohé a těžké protivenství jemu učinil i o něho se koštoval, chtěje mu na zdraví škodu učiniti, a také čeledí proti němu pozdvihl a maje býti pomocník dobrého panského, to jest všecko na odpor činil a čeleď, když se jesti jednala, nasazoval, takže jí musil nad prvnější službu mnoho přidati. A kdyby on Burjan toho příčina nebyl, nikda by toho nepořadu i těžkostí bylo nebylo. A když jesti své od něho nebezpečenství poznal, že jest musil k němu přísnosti přistúpiti, nebo i s čeledí proti němu jest se spuntoval. A když ho trestal, tu jest i na retuňk tu čeleď volal. Všakjakkolivěk jest se ta věc stala, po mnohých napomenutích pp. úředníkuov p. Linhart to jest v moc dal, jakéž kolivěk opatření té věci učiní, že on chce v tom se pokojně chovati a dále nic proti témuž Burjanovi šafáři právem nechce bráti. Proti tomu on šafář Burjan mluvil, že tak mu tím vinen není, jakž jemu se přičítá, než že jest některá nebezpečenství od p. Linharta trpěl, ježto toho se jest nenadál, než že by tomu rád, aby bezpečen býti mohl i také svoboden před takovými těžkostmi a z rukojemství aby propuštěn byl. A také co jest jemu čeleď zadržala, co jest je zakládal i také čeho jesti zaslúžil, aby jemu to navráceno a dáno bylo. Týž to v moc pánuov všecko poroučeje, jakžkolivěk takovú věc opatří, že na tom přestati chce. — Tu pp. úředníci mostu Pražského dosáhše toho od obojí strany, že jsou jim to v moc dali a což vypovědí, že strany na tom přestati chtí. I poněvadž to se jest nalezlo, což jest koli Burjan šafář proti p. Linhartovi řečí i skutkem předsevzal a jemu přečinil, což jest tuto kolivěk slov těžkých proti p. Linhartovi zběhlo, že ty jemu p. Linhartovi k ujmě jeho cti a dobré pověsti nebyly a nejsou a býti nemají nyní i na časy budoucí a věčné. Neb jest p. Linhart vždycky se choval a chová, jako na dobrého rytířského člověka náleží, a v tom jeho šafářovu přečinění moha právem těžkosti na něho uvésti, z žádostí pp. úředníkuov to jesti všecko mimo se pustil. A on šafář před pp. úředníky slíbil jest, že jemu p. Linhartovi nemá žádného protivenství činiti. A o těchto věcech mezi nimi již na místě postavených nemá duominky činiti ani jich skutkem a věcí zdvíhati, než tak, jakž jest pp. úředníkuov prosil, z těch závad aby propuštěn byl a své živnosti aby hleděl, že on více nechce proti němu, p. Linhartovi, žádné nevole činiti; než mohl-li by jemu slúžiti a on by ho potřeboval, že by to chtěl rád učiniti, jakž jest prvé činil. Připovídaje pp. úředníkuom, že se tak chce zachovati, pokudž jemu jest touto vejpovědí uloženo, to všecko splniti. A pp. úředníci již sú ze všeho osvobodili a propustili, aby sobě volen byl. Než pokudž by p. Linhart úředníkem na Přerově byl, že jemu nemá na to zboží bez vůle jeho chůzí (?) svou a svévolně ublížovati. A oc. sabbato Benedikta a. 1539.

binec, Koláč, Říčej, Sedlčanky, Holobřestský, Volšový, Vazek. V městečku Přerově Kadeda, Sladkovec, Žilka. Item příkopy dva u zámku, item Nohavička, Jasemický, item u Tatec tři rybníci pode vsí a čtvrtý příkop.

Item *louky* tyto k témuž dílu zámku Přerovu: Nejprve louky u Sedlčanek. což jich jest, kteréž se prodávají. Item louka Podbabská, kterúž klídí Přerovští robotou. Item louky u Semic a pod Keřským rybníkem, kteréž Semičtí klidí robotou. Item louka za Sadskou. Item lúčky u Mračenic, item louky u Tatec. Těch se prodává dobře za několik k. gr. Item louka Opatovská.

Item *lesové* tito k témuž dílu: Psárce, hora Semická, hora Přerovská, Byšt, Borek.

Item co se *luhův* dotýče vedle Labe, kteříž se počínají pod Sedlčanky nahoru pod rybníky a u Semic, až jim konec vychází u rybníčka Nohavičky. Ale mezi nimi jest drahně ochozí k Lysé a nějaký kus páně Donického. A také z oné strany Labe jest něco k Přerovu náleží. Těch pokládá se užitku, rok od roku rovnaje, 30 k. gr. č., někdy víc, někdy méň, kromě nahoře jmenovaných lesův. Než samých luhů těch se od zámku odtrhnouti nemůž z příčiny, že ty vesnice při těch luzích sedí i rybnící též při nich leží.

Item *mlejn* a chmelnice a štěpnice to se pokládá proti clu Mochovskému.

Item co se *rybníků* k zámku již příležících a položených dotýče, ty též spustiti k svému užitku, komuž se ten díl dostane, mají.

Item k témuž dílu *poddací* troje: to Bříští, v Semicích a v Velence.

Item co se úroků vybrání nynějších Svatohavelských dotýče, ty se společně ze všech důchodův, krom rybničných, k společnému užitku vybrati mají a čeledi z nich na zámku i ve dvoře zaplatiti. Též i úroky zadržalé na dluhy i nynější úroky Svatohavelské spraviti. (Část Novoměstská, jak výše uvedeno, otištěna v A. Č. XXVIII str. 157.)

O rozdílu dokonaném vyhotoveny dva listy téhož obsahu v tato slova, jak čtou se v témže Budišínském rukopise fol. 74.

Tento list jest pánům Novoměstským:

My purgmistr i rada i všecka obec St. M. Pr. známo činíme naším tímto listem vůbec přede všemi, kdež čten aneb čtúce slyšán bude: Jakož jest koupen zámek Přerov s městečky, s vesnicemi a se všemi k témuž zámku příslušnostmi za jednoty měst Pražských, jakož zápis ve dckách zemských na to učiněný plněji svědčí, a o to se jest i o jiné zboží a vesnice za jednoty měst Pražských koupené a k městům Pražským příslušející podíl na dvě straně s jistým naším vědomím i k týmž podílům dobrovolným přistoupením stal, jeden k zámku Přerovu a druhý k městečku Nehvizdům, tak jakž to šíře cedule řezané a pečetmi města našeho a města Nového Pražského spečetěné, kdež my jednu máme a páni Novoměstští druhou, v sobě ukazují, že jsme o ty díly s pány Novoměstskými los vrhli a vedle losu o též díly učiněného díl svůj na nás přišlý, jmenovitě Přerov s těmi vesnicemi. rybníky, platy i se všemi příslušnostmi, vedle týchž cedulí přijali a přijímáme. Slibujíce listem tímto sami za se i za budoucí náměstky naše, nynější i budoucí, na druhý díl se nenavracovati ani jeho jakým vymyšleným způsobem naříkati. než na tomto dílu svém dosti míti a přestati

tak, jakž se jest nám během a zpuosobem losním dostal a na město naše připadl.

Toho na jistotu a zdržení i budoucí pamět pečeť menší města našeho nadepsaného dali jsme přivěsiti k tomuto listu našemu. A pro lepší toho důvěrnost dožádali jsme se uroz. pánuov p. Václava Bezdružického z Kolovrat a na Košatkách, nejv. sudí dvorského království Českého a purgrabě Vyšehradského, a p. Albrechta z Gutštejna a na Ronšperce, že jsou také pečeti své na svědomí dali přivěsiti k tomuto listu, sobě a dědicům svým beze škody. Jenž jest dán léta od nar. s. b. 1529 v pondělí před sv. Martinem.

V táž slova (mutatis mutandis, ut in margine annotavi,) dali od sebe list páni Novoměstští pánuom Staroměstským.

Přestavlky u Říčan sdílely osud Uhřiněvsi.

Sazený náležel r. 1432 pod správu úřadu mostského.[39]) Zde neznámo, kdy obec St. M. nabyla vrchního práva. Jisto jest, že to souvisí s nadací universitní doktora, Jana France z Královské Hory. (Viz Základy místopisu I str. 558 a sl.) Po konfiskaci koupil za 1085 k. č. Florian Gryspek.

Sedlec od r. 1459.

---

[39]) Nejstarší o S. následující zápis v rukop. č. 2157 zní: (Matouš z Kostelce s rychtářem z Sázeného.) Jakož jest Rzaun Matouš z Kostelce obeslav rychtáře z Sázenýho vinil ho z toho, že jest on zpustil z práva peníze, kteréž Sušek Vokáčuov mu v dluh na krčmě XV k., kteréž mu za krčmu na právě klásti měl Suchan předešlýmu krčmáři též zadržalé peníze podle dobrého pořádku položiv jedny i druhé. A on Matouš před konšely s Suškem i před ním také k takovému dluhu přiznání učinil. A poněvadž takové peníze z práva sou upuštěny, že on o tu věc mimo něho nemá k tomu jinému hleděti. Proti tomu rychtář dal mluviti, že nutno za tu krčmu první peníze toliko při právě položeny sú, jakožto V k., ale z nich 1 k. k záduši z povinnosti dáti musil. Druhé z Oušťku nějakému člověku za dluh I k., nějaké ženě X gr. a ostatek za sebú má. A on že jest o takový dluh nic činiti neměl a ač při jich vrubíeh byl, ale práva tu osazenýho nebylo, než potom přišli a sroubili vruby, že o to mezi nimi porovnání. Tu pp. úředníci — vypověděli: Poněvadž jest on Matouš Rzaun své žaloby žádným svědomím pořádně podle práva neprokázal, ani to ukázáno jest, aby právem dluhu svého na Suškovi kdy dobýval a to, což za právo jest, aby učinil, ježto mu to od pp. ouředníkóv propůjčeno k prokázání bylo, než holá slova mluvě okázal vrub, kterémužto rychtář neodpíral, aby při přítomnosti jeho, když se strany k zaplacení dluhu podrobily, sroubiti neměly; k tomu také jestliže jest takovú sumu Matoušovi na tom gruntu ukázal, poněvadž vobci XIX k. předešle na něm spravedlivého dluhu zavazeno bylo, že toho učiniti nemohl a tak neopatrností v tu závadu přišel, i z těch příčin on rychtář Matoušovi tou žalobou povinen není. Act. fer. V. post Convers. s. Pauli a. XXXII. (Fol. 2.) — (Tamtéž fol. 136): Mezi Jírou Václavíkem z Sazeného a Martou Václavíkovou starou stala se smlouva, že ona Marta postoupila mu gruntu svého, aby on jím vládl mocně. A za to on Jíra má jí dáti jednu krávu a tři vovce a k tomu dvadceti k. m. Stalo se sabbato, In excelso throno 1541. — (Tamtéž fol. 189.) Jakož mlýn ve vsi Sazeném Urbanovi mlynáři shořel a to rozuměti jest, že největší příčina neopatrnost jeho v tom jest byla, i nechtíc pp. úředníci nedbanlivého hospodáře jmíti, jemu jsou toho na přímluvu přátel jeho dopustili, aby sobě ten mlejn ku pohodlí souseduom činění sdělal a dobrým hospodářem, neopouštějíc gruntu a dědin, byl s tou výminků, že tomu dosti od něho se stane, aby rukojmie za to, což se předkládá, pod propadením XXV k. gr. č. pokuty postavil. I stojíc osobně týž Urban postavil jest Valentu a Havla Brožkova, sousedy z S., za to rukojmie. Kteřížto rukojmie, když by týž Urban svého nehleděl, neopanoval a nestavěl, budú takovú sumú povinni rukú společnú a nerozdílnú k úřadu položiti. Act. sabbato ante Luciam Ottiliam 1545.

Sedlčanky viz *Přerov*.

Sedlec připojen k panství Brandejskému.

Semice viz Přerov.

Slatina sdílela osud Klumína.

Smíchov, ves se dvory zabrána r. 1421. Po konfiskaci prodána r. 1550 se dvorem kmetcím v Předním Ovenci za $93^1/_2$ k. gr. č. Vítovi Lišovskému z Průchodu.

Strašnice, dvůr poplužní se vsí, měli Staroměstští od r. 1501 ve společnosti s Novoměstskými. Po konfiskaci dostali r. 1562 zpět.

Středokluky s Řebcemi a Běloky patřily k Makotřasům r. 1421 zabraným. Z toho ale zbylo r. 1546 obci jen dva lidi v Bělocích, jeden v Středoklucích a na dvou lidech plat, což prodáno r. 1549 za 150 k. č. Janovi Holanovi z Jiljova.

Střížkov získán r. 1459 a po konfiskaci prodán zde dvůr kmetcí za $37^1/_2$ k. Albrechtu Bruknarovi z Brukštejna.

Svojšovice viz Uhřiněves.

Šešovice náležely obci ve vrchním panství od r. 1459.

Štěchov (Stachov) patřil obci od r. 1459.

Tatce viz Přerov.

Tehovice viz Uhřiněves.

Třebestovice viz Přerov.

Uhřiněves postoupili bratří Jan a Václav z Kunwaldu 18. bř. 1449 obci Starom. (Srov. Sedláček, Listy v Diadochu Paprockého ve Věstníku uč. společnosti 1892 č. 28.). Regest o tom má též rukopis Budišínský privilegií Staroměstských a to v tato slova: List dobré vuole od Jana a Václava z Kunwaldu a Dražic, synů Jana z Kunwaldu, na ten zápis a majestát cís. Zykmunda Pražanuom Staroměstským daný a svědčící. Dán v úterý po třetí neděli postní 1449. Tamtéž pak uvádí týž rukopis (fol. 70.) i regest majestátu Zikmundova tohoto obsahu: List a zápis císaře Zykmunda, jímž zapsal Janovi z Kunwaldu, podkomořímu svému, a Anně Johankové, někdy Kbelské, i jich dědicům a budoucím tvrz Křižovníků Svatomařských z Malé Strany, jménem *Uhřiněves*, se vsí tudíž a se dvorem a popložím k tomu příslušnými, s rybníky, lesy, potoky, mlejny, lukami a jinými vesnicemi, totiž Tehovice, Kolovraty, Voděrady, Zdebrady, Přestavlky a Lipany, s úroky, poplatky, užitky a právy ɔc s celým také a plným panstvím v tisíci k. gr. pr. stříbrných a dobrých ɔc. Dán v Praze v pátek den sv. Klimenta l. 1435. — Zde konečně jest i zápsano potvrzení Vladislava II.: List krále Vladislava, jímž potvrzuje listu a zápisu cís. Zykmunda i listu dobré vuole od bratří z Kunwaldu ɔc a připisuje jim k tomu nad ten zápis císařský nad témž zboží Uhřiněvském 2000 k. gr. dobrých stříbrných aneb 1000 k. gr. širokých českých stříbrných rázu pražského. Dán v Praze v středu na Nebe vzetí P. M. a. 1472. Po konfiskaci prodává Uhřiněves a vesnice Těho vice, Kolovraty, Oděrady, Krabušice, platy na vsech a dvorech kmetcích v Přestavlcích, Křesicích, Zděbradech a Lipanech za 3000 k. gr. č. Janu Reinšpergerovi

z Reinšperka.[40]) Kolovraty, Voděrady asi patřily k U. již v 15. stol. Kdy Tehovice byly získány, neznámo, r. 1531 (viz A. Č. XXVIII. str. 274) obec je již měla: Krabušice zastavil obci Vladislav II. r. 1472. Kdy získán byl plat v Přestavlcích též nevíme, r. 1534 patřil již obci (viz tamtéž str. 167.). Křesice (Křeslice) zabrána byla již r. 1420. O Zděbradech není ničeho známo.

Újezd po konfiskaci přišel v držení záduší sv. Vojtěcha na Nov. M. Pr.

Únětice získána r. 1459. R. 1457 zbyl zde obci jeden člověk, který po konfiskaci dán kapitule sv. Vítské.

Velénky viz Přerov.

Vesce viz Přerov.

Voděrady viz Uhřiněves.

Vodolka získána též r. 1459.[41]) Po konfiskaci koupili ji Fabian, Jan a Bareš Sekyrkové ze Sedčic za 750 k. gr. č.

---

[40]) Srovnej i následující zápis: Léta od nar. — 1562 v středu po sv. Prokopu stala se smlouva dobrovolná a trh celý a dokonalý námi Bennou ze Salza a na Polkenhonu, Janem Šlovským z Šlovic na Olešné, oběma JMtiCé komory v království Českém radami, k ujednání a vejpovědi zmocněnými, a to mezi duostojným v bohu otcem a pánem p. Antonínem, arcibiskupem Pražským, J. Kn. Mti, z jedné a uroz. a statečným rytfřem p. J. Hanušem z Renšperka a na Ouřiněvsi, JMtiCé radou, z strany druhé a to takový, že jest jmenovaný p. arcibiskup s vědomím a povolením JMtiCé jemu p. Hanušovi z Renšperku od statkuov špitála u mostu Pražského křižovníkuov s červenou hvězdou, jakožto správce vrchní téhož špitála, ves řečenú Měcholupy Malé s lidmi a dvory kmetcími, s platy, s kurmi, vejci, se dvěma krčmami svobodnými a s jiným vším a všelijakým té vsi příslušenstvím, s celým a plným panstvím, tak jakž jest té vsi sám p. arcibiskup až posavad a předešle jakožto nejv. mistr toho zákona k tomu špitálu v pokojném držení a užívání býti ráčil, pravým dokonalým listem dědičným prodal — za 381 k. 38 gr. č. (Recepta z let 1560—64 v archivu arcibiskupském.)

[41]) O Vodolce dodává se: Jakož se jest přihoda nešťastná stala Duchkovi Belanov z Vodolenie Vody, člověku obecnímu, takže na poli jsa při pastvě svých klisat usnul jest, a v tom spaní že jest přišel nad něj za příčinou některaké škody Adam, syn Jana Jemnického z Postřižína, a tak spícího zranil a od těch ran umříti jest musil. I pro takový skutek Jan Jemnický, otec jeho, k sobě to přijav dožádal se, aby synu jeho i jemu taková věc soudem snad na těžkost nepřišla, ale raději smlúva přátelská byla zavřína, a protož s povolením přátel přirozených, poněvadž sirotkové a dítky po témž Duchkovi, otci jejich, pozuostavše i matka jejich, aby mohly býti opatřeny, pp. úředníci také jsú tomu povolení své dali, že jest ta smlúva se stala, že on Jan Jemnický podrobil se tajmž sirotkuom dáti a vyplniti LXXXX k. gr. m. — a za to jest postavil rukojmě a sousedy z Postřižína, jakožto Václava Pešuli a Kříže, lidi příležité k zámku Mělnickému, a Jana Noska, člověka p. probošta z Staré Boleslavě. Act. circa festum s. Galli 1533. (Rukop. č. 2155 f. 181.) — 1585, 27. dubna. Recepta v archivu arcibisk. V. KnMti — tajna nemohu toho učiniti, kterak kněz Jan Turek, staraj kacíř, jsa vypuzen ze vsi Oudoliny Vody pro bludná kázání a pro tu svou ženu hanebnou, hanlivou, a nemaje se kam díti i jednak sobě to při jich milostech páních kameratích, aby byl přijat ua faru Prosickou za faráře, jakož pak JMti psaní vodeslati ráčili pp. Pražanuom Starom., aby jej, na nic se neohledajíc, na touž faru přijali. Vajpis z listu pp. Pražanuom odeslaného VKnMti odsílám a za to žádám, poněvadž díl poddanajch V. Mti ze vsi Ďablic k témuž záduší náleží, že toho dopouštěti neráčíte, aby ten lid zvyklaj v ceremoniích, měl skrze kázání bludná ze starého náboženství vyveden bajti: Ano i to jeden neposlední z pp. ouředníků špitálu sv. Pavla promluvil Prosíckajm, aby kněze Jana Turka za faráře přijali, že do šedesáti vosob každou neděli půjdou na Prosík na kázání. Což kdyby mělo bajti, snad skrz jeho kacířská kázání mohlo

Záluží[42]) koupeno od Jakuba Žlutického.

Záryby zápisně od r. 1467. Po konfiskaci připojeny k panství Brandejskému. Před tím tvořily s Hovorčovicemi a Mírovicemi jeden celek náležející původně kostelu sv. Víta na hradě Pražském. — Rukopis Budišínský privilejí Staroměstských uvádí fol. 71 tyto zápisy: List císaře Zykmunda, jímž vyznává, že jest dlužen Vaňkovi Duršmídovi, měštěnínu St. M. Pr., 200 k. gr. pr. stříbrných dobrých na hotově půjčených a v tom dluhu zapisuje mu vsi Mírovice, Záryby a Hovorčovice kněží kostela sv. Václava na hradě Pražském s úroky, poplatky, užitky, lesy oc. Dán v Praze v sobotu den Deseti tisíc rytířů l. 1437. — List dobré vuole od Petra Popela z Vesce a Prokopa odtudž z Vesce, kteřížto majíce ten zápis císařský výšpsaný po Vaňkovi Duršmidovi, jakožto přátelé jeho nejbližší, dali jsou jej s dobrou svou volí p. Zděnkovi z Šternberka. Dán ve čtvrtek po sv. Petru v okovách l. 1453. — List dobré vuole od p. Zděnka z Šternberka *Pražanům Staroměstským* na již psaný list a zápis císařský i na tu dobrú vuoli nadepsanú Petrovu a Prokopovu z Vesce svědčící. Dán na Zelené Hoře v úterý před Květnú nedělí l. 1474. Na svědomí přitiskl [pečeť] Zdeslav, syn jeho. — My Jiří (atd. viz Čelakovského Privilegia m. Pr. str. 263.).

Zbuzany od r. 1459.[43]) Po konfiskaci koupil je Martin Smil ze Stoješic.

by se v městech Pražských nějaké vzbouření pojiti, kteréž by těžce mohlo zastaveno bajti, poněvadž ten kněz nespravuje se konsistoří a JMti pp. kameráti proti dobrému řádu na ulehčení konsistoře naší na faru Prosíckou jeho podávají. Co bych měl činiti, žádám rady od V. KnMti, neb zítra mám zase vodpověď na to psaní p. purkmistru St. M. dáti. A jest tomu rozuměti, že pp. Pražané, nebudou tím protahovati, aby nekázali na Prosík přistěhovati. S tím věčnému P. B. V. M. Kn. poručena činím. Datum v St. M. Pr. v sobotu po sv. Jiří l. 85. — Kněz Václav, administrátor kněžstva oc.

[42]) Srovnej též tento výpisek z register komorního soudu I F fol. B. 13. Václav z Nehvizdek pohání obce města Prahy, aby postavili před úřadem soudu komorního své lidi z Záluží, zejména tyto: Valentina rychtáře, Jana Duchkova syna, Vaňka, Pechova syna, a Jana Smieška, že jich potřebuje proti Pechačovi, člověku Jana Pechance z Kralovic, k svědomí.

[43]) O Zbuzanech dodávám výpis z rukop. č. 2153 fol. 111: V té při mezi Janem Vyzúčkem z Zbuzan z jedné a Tomanem a Křtěnkem z Řeporaj z strany druhé, jakož týž Jan Vysůček vinie je Tomana a Křtěnka, kterak by se jemu od nich na zdravie jeho škoda stala, takže bez všeho svého proviněnie jest bit i raněn. Žádaje, aby podle nevinny jeho páni jej opatřiti ráčili. Proti tomu Toman a Křtěnek odpírajíce praví, že sú jemu toho neučinili a on Vysůček to dobře vie, kto jest naň puotku učinil. — Tu pp. úředníci — vypovídají: Poněvadž svědkové obojí strany to dovodí... oc. dotčeno, odkud jest počátek nesnáze přišel, že Toman a Křtěnek při tom sú bili a v počtu těch, kteříž sú na Vysůčka bili, se nalézaji, Křtěnek že jest Vysůčkovi zrádce dával a netoliko na něj bil, ale že jej i dobíti chce, to jest mluvil. A on Toman v též bitvě že jest braň dobytú měl, kteráž jemu z rukou jest vyražena a že jest i jiných k bitvě ponukal, aby se navrátili, po nich volal, a po bitvě na jiný čas týž Toman na jiné sousedy zbuzské láním a pohruožkami domlúval a že jich hledati chce, hrozil, i z těch a takových příčin páni Tomana a Křtěnka oba spolu v kázeň a trestání své berou (1523). — (Tamtéž fol. 253): Jakož jest pře a nesnáz mezi knězem Tomášem a Janem Vysůčkem z Zbuzan o dluh, jímž jsú pozuostali někteří z osady vořešské, jakožto VII½ str. žita a ½ k. m., že by on Vysůček jemu za to slibil, že ten dluh má jemu býti zaplacen a podle toho slibu za to žádá, aby dosti se stalo. Zase Vysůček odporuje praví, že jest knězi Tomášovi nesliboval, než když jest nemocen jsa pro něj poslal a nějaké zřízení panu Cacerdovi činil a před námi,

Zděbrady viz Uhřiněves.

Zeměchy koupeny obcí r. 1525 od Bohuslava Hornateckého z Dobročovic za 750 k. gr. č. (A. Č. XXVI str. 381 b.)

Zlatníky a ves pustou Lhotku měli Staroměstští od r. 1472, ale po konfiskaci dány byly záduší kostela sv. Jiljí na St. M.

Zlíchov[44]) viz společný výše.

---

abychom toho vědomi byli oznámil, i o tom dluhu se zmínil; a že jsem jemu to pověděl, že o naše a o vořešské není co starati, ale o škvorecké nebo doktorovy, že jemu k správě nepřiležejí. Aby za ně slibovati měl, že toho není. Kněz Tomáš skrze přitele mluví, že to ukázati na něj muože, že jest slíbil. — Tu pp. úředníci — vypovídají: Ačkoli z svědkuov obojí strany to se vyhledává, že dluh, z kterého kněz Tomáš viní, byl jest jemu pozuostalý tehdaž, když se stěhovati měl z Vořecha, a prve v nemoci leže, povolav k sobě Vysůčka, a o tom dluhu a jeho nezaplacení duominku s ním měl a že by jemu ho dopomoci přiřekl, však z strany Vysůčka a jeho svědkuov diel větší se nalézá, kteřiž seznávají, že kněz Tomáš, bera se odtud, jinému krom Vysůčka, jakožto Rufkovi z Kopaniny, ten dluh k vyupomínání poručil a kterakž i týž Rufek seznal podle toho poručení, že jest VII½ str. žita vyupomínal i knězi Tomášovi dovésti chtěl, kdyby v tom překážky a obstavuňku kněze Jiříkova nebylo. Z té tehdy příčiny, poněvadž kněz Tomáš strhši se Vysůčka jiného v tom potřeboval a ten, maje poručení, díl jest vyupomínal a díl v dluhu zanechal, na čemž jest koli sešlo, tím Vysůček povinen není. Než chceli kněz Tomáš kněze Jiříka pro obstavuňk toho VII½ str. žita právem, k němuž přileží, viniti, toho se jemu nehájí. A o vostatek se k Rufkovi, jakožto poručníku, hleděti aneb sám na těch, kdož sú mu dlužni, dobývati, to bude moci dobře učiniti. (1526.)

[44]) O Zlíchovu dodávám: I. — Z rukop. č. 2157 fol. 125: Jakož jsou osadní záduší Zléchovského a z Hlubočep, lidé poddaní obce St. M. Pr. a k úřadu mostskému náležející, vobeslali před týž úřad mostský Blažka z Pereftu a vinili ho z XV½ gr. alb. platu ročního k témuž zaduší zadržalého i také z toho, že jse platu toho platiti zbraňuje. A to z té vinice kterouž drží nad Zlíchovem. — Proti tomu od Blažka promluveno, že by von nebyl vodporen toho platu těm lidem platiti, však proto rád by viděl jich na to spravedlnost. A k tomu že mu brání oni Zlíchovští a Hlubočepští cesty pod vinicí jeho — ježto von i předešli držitelé toho gruntu vždycky měli volný průjezd pod touž vinicí. — Tu pp. úředníci — vypovídají: Poněvadž tomu jse jest vyrozumělo, že předkové gruntu a vinice, kterúž drží Blažek z P., i von sám taky platili jsou plat roční osadním Zl. a Hl., z té příčiny pp. úředníci toho platu k témuž záduší zůstavují nyní i na budúcí časy. Než poněvadž taky on Blažek to sobě stěžuje, že jakž předkové jeho pod tou vinicí průjezd jsou měli, že mu neníčko oni Zléchovští a Hlubočepští v tom překážku činí, pp. úředníci také jeho Blažka při starobylém průjezdu pod touž vinicí zůstavují. — Act. sabbato post convers. s. Pauli 1541. — II. — Z rukop. č. 2157 fol. 143: Jírovi řezáčovi, když o to pp. úředníky staral, aby za člověka poddaného JMtí pp. Star. M. Pr. přijat na krčmu Zléchovskou býti mohl, i jest mu toho na žádost přátel dopříno, však s jistou výminkou. Takže od času zápisu tohoto až do času sv. Jiří on Jíra řezáč má list zachovací i také vejhostní zjednati. Rukojmie, že se tomu dosti státi má, postavili jsou se Pavel Večas, soused St. M. a Pavel šlejfíř, soused Nov. M. Act. sabbato post Paulum convers. 1543. — III. — Z rukop. č. 2157 f. 169. V sobotu před Próvodní nedělí najaty lúky pod Zlíchovem, který jsou rozděleny na XII losuov, osobám níže položeným: p. Václavovi Duhovi z Častrova, p. Mikuláši Kunáčovi z Hodiškova, Janovi Tichnovi rychtáři, Šimonovi Malýmu, Janovi Karovi, Lukášovi Šavlovi, Říhovi Kačinkovi, Martinovi Strništi, Kubovi Chabskýmu, Janovi Hlaváčovi, Vondrovi Plzákovi, Markytě Jelence. A to na sumě jisté devíti k. gr. č. Kterúžto sumu oni všickni rukou nerozdílnou a společně mají platiti při času sv. Havla. A ten nájem stal se až do desíti let. 1534. — IV. — (Tamt. fol. 186.): Šimonovi z Z., synu Maškovu, najata poustka pod Zl. jako *někdy kostelík* byl s kusem pole proto, aby on tu sobě k pohodlí dělal, což by mohl, roli vzdělávaje. A on z toho toho roku dáti má XVI gr. č, L. P. 1545. — V. — (Tamt. f. 188.): Pp. úředníci s povolením panským na snažnú žádost Lukše Trnky skalnika, kterýž za člověka panskýho dědičně se poddal, dali jsou jemu a vysadili

Dodati sluší ještě:

Čermíky koupilo St. M. dle kvaternu desk zem. trhového červeného č. 4. fol. H 19. za 50 k. gr. č. od sirotků po Jiřím Wachtlovi z Pantenova.

Chvatěruby. V rukopise privilejí Staroměstských chovaném v Budišíně fol. 72 čtou se tyto dva zápisy jinak neznámé: List krále Jiřího, jímž zapisuje a dává tvrz Chvatěruby se všemi příslušnostmi Oldřichovi Bradáčovi, úředníku a měštěnínu na Horách Kutnách ve 3000 k. gr peněz dobrých a berných. Dán v Praze v pondělí den sv. Václava l. 1467. — List dobré vuole od Oldřicha Bradáče napřed psaného na ten zápis krále Jiřího Pražanuom Staroměstským svědčící. Dán ten pondělí před sv. Jiřím l. 1472.

Pokud se výnosu z těchto statků týče, jsou o tom naše vědomosti nepatrné. Jedině účty Přerovského panství činí tu výminku. Podle podrobných účtů, jak otisknuty jsou v A. Č. XXVIII., víme, že v odhadu z roku 1532 (v rukop. č. 2133 fol. 65.) odhaduje se podíl jeden na 13.500 k. č. Pak máme kratičký, ale důležitý zápisek v rukop. č. 332 fol. 59, kde přiznáno k berni od Staroměstských (statek pozemský 37.251 gr. č.). Statku soukromého přiznáno (i listovního) 153.291 k. 15 gr., zádušního 7.780 gr. č. Všeho dohromady 198.300 k. 13 gr. č. Po třinácti letech přiznala obec i občané již jen 135.959 k. 22 gr. Počítáme-li čistý výnos obecního statku přiznaného v roce 1532 tříprocentní, mohl vynášeti obci ročně asi 1.100 kop českých. Ježto však bylo z této sumy ještě platiti vysoký úrok z obecního dluhu, který učiněn byl za příčinou koupí statků, jehož výše neznáme, zbylo z toho všeho pokladně obecní velmi málo. Roku 1540 přiznala obec dle rukopisu Budišínského (fol. 101.) důchodů obecních pozemských 37 220 k. 51 gr. (zádušního 7.780 k., všeho Staroměstského, i jednotlivých soukromníků 298.413 k. gr. č.) R. 1542 obecních pozemských i všech měšťanů a zádušních 130.849 k. 25 gr., z lidí obecních osadních měšťanů ze vsí staroměstských a z podruhů 22.139 k. 40 gr. č., všeho tedy 151.989 k. 5 gr. č. R. 1543 (v pondělí před sv. Filipem a Jakubem) šacunk berně podle listu přiznávacího nejv. pp. berníkům z statku St. M. Pr. tento jest podán: Item statků obecních pozemských i měšťanů našich i také k farám zádušních pozemských i také statků městských všech a všelijakých jest za 135.954 k. gr. č. Item z lidí kmetcích a poddaných St. M. Pr. i k farám a k záduší náležejících i také z lidí měšťan, kteříž pozemské statky mají, i také z kupcův a podruhův suma šacunku 22.151 k. 42 gr. č. a suma toho obojího šacunku 158.105 k. 42 gr. č. Item l. 1544 na den sv. Jiří statku k obci pozemského,

městiště pod Zl. *u pustého kostelíka* ležící — a to jemu, Regině m. j., dědicuom a budúcím jich k užívaní, k mocnému vládnutí oc. Však on Lukáš i budúcí jeho povinni budou z toho místa k úřadu mostskému na věčné i budúcí časy platu dědičného dávati při každém sv. Havle V. gr. a při času sv. Jiří též V. gr. č. A to jest jemu nejvíce z té příčiny dáno, poněvadž se za člověka poddacího obce St. M. Pr., jsa sobě svobodný, poddal, aby mohl sobě k potřebě tu na témž místě stavěti a k svému pohodlí to městiště obrátiti a nejvejše pak aby tu v skále té přední mohl kamen podle smlúvy lámaje k vápenici prodávati. Jakož pak za to, aby pilněji lámal a kamene dostatku jmíval, pp. úředníci jemu lomu, dokudž by tak pilen byl, V gr. č. jsú připověděli. Stalo se v sobotu před sv. Václ. 1545.

k osadám zádušního i měšťan, tolikéž městského i pozemského, z kupcův, podruhův, kteříž na listech mají, suma jest 123.283 k. gr. č. Item lidé poddaní kmetcí k obci, k farám a k zádušim i také lidé měšťan našich mají za 18.580 k. 42 gr. č. a suma obojího 141.800 k. 42 gr. Konečně roku 1546 (rukopis Bud. fol. 101.) šacunk z statku k obci pozemského, k osadám zádušního i měštan tolikéž městského i pozemského i kteříž sumy na listech mají 125.397 k. 47½ gr. č. Po konfiskaci dle přiznání Staroměstských z r. 1552 našlo se statků městských pozemských k obci, k osadám zádušního, kupců, ležákův i podruhův 125.420 k. gr. č. — Budiž zde ještě uvedeno, že St. M. mělo dle kvaternu červnového vejpisů 1542 fol. A 13 právo zástavní v Přebozích postoupené od Marjány z Kostelce.

III. *Statky obce Novoměstské:*

Brázdim jistě již od r. 1434 (A. Č. XXVI str. 44 b.). Leč prodán před r. 1453 (tamtéž str. 45).

Černětice, dvůr kmetcí s člověkem po konfiskaci dán špitálu sv. Bartoloměje.

V *Dobrovici* dvůr kmetcí s rybníkem, s člověkem kmetcím dán špitálu sv. Bartoloměje.

Hodkovice v okresu Jílovském náleží jistě od r. 1432 obci Novoměstské.

Hodkovice (Hodkovičky u Modřan) zapisují se částečně do knih novoměstských od r. 1432. R. 1547 byl zde obecní dvůr pustý konfiskován, ale záhy vrácen špitálu sv. Bartoloměje.

Horoušany. Zde měla obec plat na lidech, který přejala v dluhu 100 k. gr. od Mikuláše Bejchorského z Raškovic; týž zdědil je po svém otci Janovi. (V kvaternu menším zápisném 1543 H 13, dle rukop. č. 331 fol. 155).

Hrnčíře, ves za Vinohrady, měla obec od r. 1420. Však zapsána po rozdělení jednoty městské Ferdinandem I. r. 1535 smlouva o Hrnčíře do knihy staroměstské. (A. Č. XXVI str. 298 a). Viz výše.

V *Chomutovicích* tři dvory kmetcí sdílely osud Horní Krči.

Kačkovice, ves pustá, uvádí se jako majetek obecní, leč dle A. Č. XXVI, str. 106. b. byly v ruce soukromé.

Kamenice, Kameničky, Ladvé a Ladvec s vesnicemi Skuhře a Olešnice (Olešovice), Pichotice, Želivec, Sulice zakoupeny před r. 1494 (A. Č. XXVI str. 394—5), z čehož však záhy mnohé prodáno. Po konfiskaci sestávalo panství z tvrze, dvoru poplužního v Kameničkách, dvou dvorů kmetcích v Olešnici, tří dvorů v Želivci, pusté tvrze v Sulicích s podacím kostelním v Kamenici, což koupil r. 1550 Jan Frejnar z Branova.

Kovařovice, ves pustá, po konfiskaci dána Šebestiánovi Gerštorfovi z Gerštorfu.

Kozovazy, ves, sdílely osud Přerova.

Krasovice, ves pustá, darovány Šebestianovi Gerštorfovi z Gerštorfu.

Krč.[45]) Zde řídily se jedna tvrz a dvůr a mlýn knihami novoměstskými. Po konfiskaci dáno špitálu sv. Bartoloměje.

---

[45]) O Krči dodávám tyto zprávy: V nevydaném dosud sedmém svazku knih erekčních čte se tato listina ze dne 23. února 1407: Littere Leonis, civis Maioris Civitatis Pragensis.

Krsovice, dvůr u Oznice. Zde koupil dle rukop. č. 2133 II. fol. 8 Vavřinec z Voznice lán dědiny X str. za X kop gr. č. od úředníků šestipanských Novoměstských.

super bonis in Krcz ad altare s. Elizabeth in ecclesia Pragensi spectantibus.) Zbinco, dei gracia s. Pragensis ecclesie archiepiscopus oc universis, ad quorum noticiam presentes pervenerint aut pervenire contigerit, salutem in domino et presentibus indubiam fidem dare. Etsi cunctis quantum cum deo possumus, cura pastorali exigente nos liberales et benivolos exhibere debeamus, ibi tamen precipue debemus et tenemur facere, ubi beneficiorum et personarum ea regencium utilitas et commodum procurantur. Sane noveritis, quod honorabilis vir dominus Petrus Stach, rector altaris s. Elizabeth in ecclesia nostra Pragensi antedicta in nostri presencia personaliter constitutus, nobis exponere curavit, qualiter annis et temporibus retroactis, dum in regno Bohemie pestilencia et guerre vigerent, certe hereditates dicti altaris sui in villa dicta Krcz, quas ibidem certi laici sub annuo censu tenuerunt et possiderunt, per huiusmodi pestilenciam et guerras in magna sui parte fuerunt desolate et desertate, unde ipse deliberacione diligenti et matura interposicione sui regiminis tempore prescripti altaris sui condicionem cupiens facere meliorem, honesto viro Leoni, civi Antique Civitatis Prag., similiter ibidem personaliter constituto ac premissa audiente et intelligente consensit, ut antedictas rusticorum suorum melioraciones a possessoribus eorundem cum casis possit emere et comparare ac in unam curiam redigere et unire per se, heredes successoresque suos et iure emphiteotico tenere eadem et possidere salvis censibus et iuribus aliis, que sibi de prescriptis hereditatibus et dicto suo altari fuerunt et sunt hactenus soluti et soluta. Qui eciam Leo ipsius domini Petri, ut prescribitur, interveniente consensu hereditates antedictas cum domibus, areis ad easdem spectantibus et pertinentibus apud laicos infrasriptos, videlicet Rzehaczkonem, Welikonem, Thomam et pastorem antedicte ville in Krcz ad dictum altare s. Elizabeth et ipsius rectorem spectantem et pertinentem premissis debitis tractatibus iusto titulo emcionis et vendicionis in prescriptum ius emphiteoticum sub annuo censu sex sexag. denariorum prag. minus sex gr. — persolvendum se confessus est et recognovit pro se, heredibus et successoribus suis emisse et comparasse ac se et heredes et successores suos ad solvendum antedictum censum cum ovis et pullis in terminis superius descriptis de antedictis hereditatibus et ipsorum pertinenciis obligavit. Est eciam expressum, quod predictus Leo et successores sui, possessores euisdem curie, debent prefato d. Petro et successoribus suis, altaristis altaris memorati parere et intendere in iudiciis et aliis omnibus iuribus et consuetudinibus ville predicte ad instar aliorum incolarum et rusticorum ac laycorum ville antedicte, nec ipse, heredes et successores sui, debent habere pastorem proprium, sed uti communi pastore cum incolis tocius ville. Debentque eciam in anno balneum calefacere in casum, quo alii incole ville Krcz memorate balneum calefacerint suo more et consuetudine. — Quem quidem contractum vendicionis — d. Petrus et Leo supplicarunt per nos admitti, ipsumque approbari. — Nos vero — suprascriptum contractum — admittimus — ipsumque — approbamus. — Datum Prage a: d. MCCCCVII die XXIII. mensis Februarii. — II. V deskách zemských trhových č. 17 fol. C. 3. čte se tento trh: Mandalena Švíková, měštka St. M. Pr., přiznala se, že dědictví své, totiž od dvoru poplužního v Krči pole a louku se dnem ležící v mezech mezi polem Kadeřávkovským a Dlúhošovú lúkou z strany druhé, to vše, což se jí tu po Mikuláši Karasovi, měštěninu Nov. M. P., manželu jejím, dostalo, (jakž jí Mandaleně dcky od téhož Mikuláše v kvaternu zápisným žlutým l. 1557 v pondělí před sv. Matějem O 28. a jemu někdy Mikulášovi, manželu jejímu, od někdy Miloty z Hrušova v kvaternu černém trh. běžném l. 1572 v pátek po sv. Petru a Pavlu C. 26. svědčí, dala k záduší vosadním kostela sv. Václava nad Zderazem v N. M. Pr., nynějším i budoucím. Kterémužto vkladu císař Maxmilián ráčil dáti své povolení, tak jakž relací v kvaternu relací krále JMti, pp. JMti a vladyk plného soudu zemského l. 1570 v středu u vigilji sv. Bartoloměje H. 2. na to učiněná plněji svědčí. — III. Konečně stůjž zde ješte tento kšaft z rukop. č. 2205 fol. 179 z r. 1598:

Jan Skořepa, rychtář, Jakub Komínek a Vondřej Dlouhoš, vše ze vsi Krči, podaní k záduší sv. Havla v Starém městě Pražském, stojíce osobně v radě před Jich Milostí panem purgkmistrem a pány vysvědčili kšaft oustní nebožtíka Benedykta jinak Beneše, Motolského bytem

Kunice,[46]) ves u Říčan, po konfiskaci připojena k panství Černo-Kosteleckému a darována r. 1556 Janovi z Rejnšperka.

Ladvec, Ladvej, viz výše Kamenice.

Letňany, ves u Karlína, darovány byly po konfiskaci r. 1559 Janovi z Waldšteina, který odtud platil plat k špitálu sv. Bartoloměje na N. M.[47])

---

toho času u Jana Červeného tutéž ve vsi Krči, takto: Že jest se jich týž Beneš dožádal, aby k němu v nemoci jeho přišli, že by chtěl vůli poslední svou jim oznámiti. Což když jsou k žádosti jeho učinili a k němu přišli, jest je přivítal, z práce poděkoval i ruky podal a jsouce rozumu zdravého i paměti dobré před nimi oznámil, že cožkoliv peněz má bráti, mnoho nebo málo, na domě Preyserovi prodaném na Pohořalcí ležicím mezi domy Gabriele Rydle z jedné a Václava Špačka z strany druhé; těch že odkazuje polovici k sv. Havlu takž, jakž se podle zápisu kladou, a druhou polovici k sv. Pankráci. Potom krávu, kterouž má u téhož Jana Červeného, tu též že k sv. Pankráci poroučí na ten způsob, aby z ní k témuž záduší každého roku libra vosku na věčné časy dávana a placena byla. Dále šaty chodicí i ložní, kteréž měl, ty že po své smrti dává Krystyně, vejš psaného Jana Červeného manželce, a Lidmile, sestře její, rovným dílem. Item peníze, které má za Zacharyášem Kakšem, řezníkem z Vyšehradu, jmenovitě patnácte kop míšenských, na ty aby mu pohřeb učinili. A což by jich koli po pohřbu zůstalo, ty aby tolikéž k témuž záduší sv. Pankrácí, kdež tělo jeho pochováno jest, dány a obráceny byly, že ta vůle jeho poslední byla. Stalo se v úterý po sv. Vavřinci, mučedníku Páně letha 1598.

[46]) O Kunici dodávám: 1517 Kuba z Kunic kúpil dědictví od Brychty též z K. za XXVI½ k. gr. m. (Rukop. č. 2123 II. f. 61.) — 1532. Kuba z Kunic k. sídlo v K. od Jana Krásy za XII k. m. (Rukop. č. 2133 III. f. 45.) — 1533. Smlouva svatební oznámena mezi Václavem a Martou Vaškovou z K. taková, že Vašková přijala téhož Václava, svého manžela, k sobě do statku na takový způsob, že on má přiložiti tu VIII k. m. a tu hospodářem mocným má býti. Z toho pak statku má vydati Adamovi a Vaňkovi, sirotkóm po Vaškovi, po X k. m. a po vyjití VI let má platiti po 1 k. m. vo soudu každému z nich. — A nápad s jednoho dítěte na druhé má přijíti a jestli že by obé umřelo, tedy na máteř jich. A k tomu jim mají přidati po peřině, dvou poduškou, dvou plachtou a kuši s heverem. — (Tamtéž f. 51.) — 1533. Kuba v K. k. krčmu od Jana Krásy za XII. k. m. (Tamtéž f. 52.)

[47]) V kvaternu relací z plného soudu zemského léta 1558 v pondělí před sv. Tomášem čte se: Ferdinand etc. Urozený věrný náš milý! Jakož jsou až posavad poctiví purgmistr a konšelé Nového Města Pražského, věrní naši milí, do vůle a libosti naši císařské k špitálu sv. Bartoloměje pod Slovany ležicímu drželi ves Letňany s jejím příslušenstvím, v kterěžto vsi všeho platu stálého ročního jest třímecítma kop dvanácte grošův jeden peníz, vše českých, i na poníženú prosbu uroz. Jana z Walštejna na Hrádku nad Sázavou, najvyššího sudího království Českého, věrného našeho milého, vrchnost panství a dědictví jsme jemu i jeho dědicuom na té vsi Letňanech s jejím příslušenstvím z milosti naší císařské dáti a povoliti ráčili. Proti tomu jest se on Jan z Walštejna podvolil k tomu špitálu a těm chudým lidem k dobrému, že chce každého roku platu stálého a věčného komorního purkmistru a konšeluom téhož Nového Města Pražského k tomu špitálu úročiti a platiti třidceti kop grošů č. a tak v šest kop čtyřidceti osm grošuov č. více, nežli jest z té vsi vycházelo, a ty dckami zemskými dostatečně ujistiti na dědičným statku svým, totiž na rychtě Hrusické, jmenovitě vsi Hrusici, kostelním poddacím vsi Lénsedlí, na mlejnu Hrušovu, na dvoru Hlásce s všelijakým k týmž vsem, mlejnu a dvoru příslušenstvím pod uvázáním s jedním komorníkem Pražským, k čemuž jsou jmenovaní purgmistr a konšelé Nového M. P. také povolili. I poněvadž dotčený Jan z Waldštejna více platu těm chudým lidem v tom špitale vydávání a k dostatečnému toho platu ujištění se podvolil, protož tobě poroučeti ráčíme, aby relatorem od nás ke dskám království Českého byl a tu ves Letňany se vším a všelijakým příslušenstvím, s celým a plným panstvím jemu Janovi z Walštejna do týchž desk zemských k dědictví vepsati a vložiti dal. A proti tomu podle svrchupsaného podvolení téhož Jana z Walštejna purgmistru a konšeluom Nov. M. Pr. dostatečný zápis s komorníkem Pražským uvázání v rychtu, vesnice, mlejn a dvůr svrchu

Lhotka[48]) u Kouřimě (A. č. XXVI str. 11.)

Lomnice u Jílového sdílela osud Petrkova.

Malešice byly společné se Staroměstskými.[49]) Po konfiskaci vrchnost a panství nade vsí, tvrzí a dvorem s platem 5 k. do kolleje Rejnské, k špi-

jmenovaný pro neplnění neb zadržení toho komorního platu podle pořádku desk udělati rozkázal a to tak opatřil, aby takový plat komorní na dva rozdílná roky, totiž patnácte kop grošův českých na sv. Jiří nebo dvě neděle potom ke dckám zemským bez zadržování kladen byl a oni purgmistr a konšelé Nov. M. Pr. aby jej odtud vyzdvihovali a na ty chudé špitálu sv. Bartholoměje, a ne jinam, obraceli s tou další při tom vejminkou, jestli že by on Jan z Walštejna nebo jeho dědicové a budoucí chtíce ty nadepsané vesnice od toho platu komorního očistiti, tejž plat na jiné své svobodné, nezávadné dědiny aneb i na touž ves Letňany převésti a to že by týž pod uvázáním s jedním komorníkem Pražským se stalo, že toho každého času vuoli míti bude a často psaní Pražané, jsúce dostatečně opatřeni, takové převedení a ujistění přijíti mají a často psaná ves Letňany již více nemá býti špitální, duchovní aneb zápisná, ale jeho Jana z Walštejna i jeho dědicuov a budoucích dědičná a zpupná, na tom na všem vůli naši císařskou vyplníš. Dán na hradě našem Pražském v sobotu na den Moudrosti boží l. 1558. (Rukop. č. 331 fol. 153.) — V kvaternu trhovém zeleném l. 1559 v vuterý po sv. Mateji ap. fol. F. 30. čte se: Nejjasnější kníže a pán p. Ferdinand — král. Český, ráčil se přiznati před úředníky Pražskými, že dědiny své, totiž ves Letňany s jejím vším a všelijakým příslušenstvím, s dědinami, lukami i se vší zvolí, což k tomu přísluší, s plným panstvím tak a v témž právě, v týchž mezech a hranicích, v nichž ta ves L. záleží, toho všeho práva a vrchnosti své, což tu nadepsaný purgmistr a konšelé Nov. M. Pr. JMCské a jeho dědicuom a budoucím, králům Českým, podle jiného statku svého l. 1547 ve čtvrtek po sv. Abdonu F. 9. zase dckami zemskými postoupili a dále potom J.M.C. z milosti a mocnosti své zvláštní do vůle a libosti své poctivým purgmistru a konšelům Nov. M. Pr. propůjčiti k špitálu sv. Bartoloměje pod Slovany ležícího k držení ráčil, (z kteréžto vsi všeho platu stálého ročního jest třímecítma k. dvanácte gr. jeden peníz, vše českých), žádného práva, panství aneb které zvláštnosti aneb další vrchnosti sobě JMCská jakožto král Český, ani dědicuom a budoucím svým, králům Českým, na tom na všem dále pozůstavovati neráčí, nežli z milosti své zvláštní Janovi z Waldštejna na Hrádku nad Sázavou, nejv. sudímu království Českého, a jeho dědicům a budoucím vrchnost, panství ku pravému právu dědičnému dáti JMCská ráčil a tímto zápisem dávati ráčí. Takže nadepsané dědiny v L. nemají více špitální, duchovní aneb jakžkoli zápisné, než mají býti jeho Jana Waldštejna, dědicův a budoucích jeho dědičné, vlastní a zpupné a svobodné dědictví, tak jako jiná dědictví zpupná a svobodná v království Českém sou. — Proti tomu on, Jan z Waldštejna — s dědici a budoucími svými má a povinen jest zápisem týmiž dckami zemskými platu komorního ročního, holého, věčného t. j. 30 k. gr. pr. českých, rozdílně při sv. Jiří a sv. Havle po 15 k. gr. na rychtě Hrusické, na vsi Hrusicích oc — Stalo se l. 1560 v středu po Sv. třech králích. (Tamtéž fol. 176.)

[48]) O Lhotce dodávám zápisek z r. 1522 dle rukop. č. 2152 fol. B 10. Jiřík kolář z Kouřimě, syn někdy Jana Zemana z Lhotky, stoje osobně před pp. úředníky v úřadu šesti pánuov ukázal listy mocné dva: jeden na místě Anny Zemanky, matky své, a Štěpána, bratra svého, pod pečetí — města Kouřimě; druhý, též list mocný, od — městečka Mnichovic — na místě Markléty, dcery Zemanky svrchupsané a sestry své, v nichž se společně přiznávají, že jakož jsú po Janovi, otci svém, s Annou, matkou svou, právo a spravedlnost měli na LXII k. gr. m. v gruntu tom tu ve Lhotce, ale kdež jim placeno a kladeno mělo býti od Jana Novodvorského každého roku při sv. Havle po IIII k. m., všem spolu, až po vyplněnie sumy LXII k., že již to právo — prodali jsú témuž Janovi Novodvorskému za XXV k. gr. m. — zaplacených. — Act. die Visit. Elizabeth a. 1522.

[49]) O Malešici dodávám: 1528. Řehák z M. s Jakubem synem a Jiříkem Laufem, soukupem svým, učinili smlúvu o peníze gruntovní i o vobilí, kteréž jemu Jiříkovi Řehák dáti byl povinen s toho gruntu, na kterémž sedí tu v M. Act. fer. IIII. ante Annuncc. M. V. 1528. (Rukop. č. 2155 f. 84.) — 1540. Jíra, Bílků zeť z Vopatovic, k. pole za M. podle pole Černého

tálu sv. Alžběty a Bartoloměje, platy na vsi Herynku z 5 lidí osedlých, na Hodkovičkách z pustého dvora, v Modřanech na lidech s dílem řeky Vltavy, v Chomutovicích na 3 dvorech km. s kovárnou, v Kačkovicích na dvoru km., v Čermeticích na dvoru km., v Krči na tvrzi a dvoru pustých s mlejnem, s platem k záduší sv. Jindřicha na Nov. M. Pr., na vsi Chabřích Hořejších, k záduší sv. Petra na Veliké vsi a dvoru popl. s třemi loukami, k záduší sv. Štěpána na vsi Modleticích, na dvoru kmetcím s krčmou ve vsi Dobrovici, k záduší sv. Vojtěcha ve Smradařích na Korycanech, Oujezdci, Dědibabech, Kbele a Hovorčovicích a na lidech v Dřínově s podacím kostelním ve Velké vsi koupila r. 1586 obec Novoměstská za 2000 zlatých rýn. zpět.

Modletice dány po konfiskaci záduší sv. Štěpána na N. M. Pr.

Modřany, pokud byly novoměstské, s dílem Vltavy darovány po konfiskaci špitálu sv. Bartoloměje.

Mochov u Českého Brodu sdílel osud Přerova.

Nehvizdy i Nehvizdky sdílely osud Přerova.

Nusle[50]) (dvůr) darovány po konfiskaci Natanaelovi Hložkovi z Byslavic.

a pole někdy Holýho od Jana Nováčka za 17 k. m. (Rukop. č. 2150 I f. 18.) — 1541. Jan Paleček k. vinici 2 str. za M. podle vinice Bartoňovy a Vondřeje drvoštěpa, od Martina Berana za 50 k. m. (Tamtéž f. 20.) — Jíra šlejfíř k. vinici 2 str. za M. podle Jakuba šrotýře a Palečka od Mandaleny Bartoňové za 50 k. m. (f. 21.) — Martin Bruncvík k. vinici za M. podle Vrbíkovy a Černého Vaňka od Jana Nohavičky za 60 k. m. (fol. 25.) — Rehoř řezáč z Florence k. vinici za M. podle Bruncvíkovy a Bílkova zetě od Vaňka Černýho za 12 k. m. (fol. 30.) — 1542. Jakub z Michle k. dvuor a statek sirotčí po neb. Petrovi pozuostalý v M. od pp. úředníkuov šestipanských na místě těch sirotkuov za 200 k. m. (fol. 31.) — 1544. Jan Škoda soukenník k. vinici 2 str. podle Jakuba Pecnáře a Palečka od Jiříka šlejfíře za 50 k. m. (fol. 45.) — Vondřej svíčník k. vinici nad M. nad rybníkem vedle Škodovy od Jakuba Pecnáře za 59 k. m. (fol. 47.) — 1545. Šimon, Krásnýho syn, k. pole nad malešickú cestú podle polí Brunclíkových a Špitálských od Václava Šípaře za XLII k. m. (fol. 56.) — 1546. Řehoř řezáč z Florence k. kus pole pod vinicí téhož Řehoře od Duchkové z M. za 8 k. (fol. 59.) — Václav z domu Satrova k. pole k M. podle Hadušovýho a Václava Brunclíka podle silnice nad ouvozem od Václava Kunce za 69 k. m. (fol. 62.)

[50]) V rukopise č. 331 fol. 218 a sl. zapsány jsou tyto smlouvy s strany jízku na potoku od Vršovic, kterým se voda na mlejn nuselský struhou nahání. První z nich zní: L. oc LXXV ten outerý po sv. Jiří stala se smlouva mezi uroz. paní Zofijí Granovskou z Dubnice a na Vlkavě a opatrným Jakubem, mlynářem z Nuslí: Jakož nemalá škoda jezem, kterýž jest od starodávna v potoce, jenž slove Vinný, udělán, dotejkajíce se jeden břeh paní Granovský a druhej Jakuba mlynáře, našlo se, že pro neopatrnost Jakuba mlynáře že jest velikými vodami na břehu paní Granovský nemalá škoda se stala. Což jest tak smluveno, že on Jakub má udělati při břehu paní Žofiji srub aneb kolí beranem vybíti a paždění zadělati tím rumem, kterejž pod jezem podlí břehu Jakubova zaneseno jest, zavísti a zapěchovati tak, jakž mu to ukázáno bylo. — II. L. 1580 v sobotu po sv. Martě stala se smlouva — mezi uroz. paní Zofijí Granovskou — a p. purkmistrem a radou Nov. M. Pr. na místě starších obecních: Jakož jest jistá smlouva s Jakubem mlynařem ze vsi Nuslí o jez stržení v potoce pod Vršovicemi, jenž voda stokou odtud na mlejn téhož někdy mlynáře do Nusl jde — i skrze nevykonání v té smlouvě věcí obsažených a dále prostředek smrti téhož Jakuba mlynáře sešlostí vešedši v držení téhož mlejna v Nuslích páni Pražani Nov. M. Pr. a jsouce ten jez z poručení paní Žofije stržen, a z těch a jinejch některejch nedorozumění pp. Pražané toho jezu opravovati k užívání téhož mlejna a toku vody překážku sobě měli. Pro kteréžto příčiny jedna

Olešovice viz Kamenice.

Olšany od r. 1429.

Osnice viz Voznice.

Pankrác za Vyšehradem zapisuje se v knihách novoměstských.[51])

Petrkov (Petříkov) u Kouřimi, získaný někdy před r. 1498 (A. Č. XXVI, 395 b. a XXVIII str. 120), prodán po konfiskaci Jiříkovi Krejštanovi z Krejštanu.

Petrovice získány před r. 1494 snad s Kamenicí. Po konfiskaci prodány s Petrkovem.

Pichotice získány asi s Kamenicí. Zde byl dvůr kmetcí s platem.

Podol vložili si Novoměstští do desk znovu r. 1543 (A. Č. XXVIII, str. 395 b.).

Popovice[52]) (Velké), ves u Jílového, získána asi s Kamenicí (A. Č. XXVI str. 395 b. a XXVIII str. 120.).

---

i druhá komissí JMti Cé jest se stala a to takto porovnáno. Předně smlouva předdotčená se v své míře a rozepsání zůstavuje — a aby mlynáři takový jez vyměřili, pokud záplava bejti a voda se držeti má, to vycejchovali a bylo-li by potřebí břehu bez ujmy svobodného toku vody šíři jeho, jakž nyní jest, sruby anebo zakolení se učinilo, však tak, aby ta záplava k břehu paní Žofije k Vršovicuom vo dva prsty dobrý výš položena než k břehu louky k tomu mlejnu nuslskýmu byla, aby k tomuto břehu dolů voda víc spadala než k břehu vršovskému.

[51]) Dodávám následující zápis z r. 1528: Kdež jest nesnáz z strany Kateřiny Durchanky a Duchka, syna jejího, a Janem Tkadlcem z Vyšehradu o cestu, kteréž on Jan brání a háji přes louku svú, kterážto leží pod kostelem sv. Pankráci pravě, že předkové a držitelé též louky takové cesty vždycky jsú bránili, jezditi nebo choditi tudy nedadúce, ustavuje to skrze svědky, že ten prochoz skrze louku jeho, jsa škodný a kteréhož předkové jeho hájili, on také s tím a tak koupiv téhož brání. — Kateřina Durchanka proti tomu oznamuje, že ta cesta běžící přes tu louku k zahradě nad lúkou vysázené jest tu od starodávna, přes kterúž i předkové jich i oni, jsúce držitelé dotčené zahrady a též i pole podle zahrady, tudy jsú svobodně procházeli. A jakž praví, že by jim hájeno bylo, však proto nikda jest nebylo na místě zabráněno, aby tudy cesta neměla býti. Neb i když někdy přehražoval a tu cestu přeplétali, že jest zase byla vyhražována, a lety dávními že jest ta stráň lúkou nebyla a lidé tudy pruochod svobodný mívali. — Tu pp. úředníci [šestipanští] — vypovídají: Ačkoli z svědkuov oboji strany to se vyhledává, že mezi držiteli a předky té louky neboližto i zahrady nad ní vždycky jest býval rozdíl a nesnáz o tu cestu, že jsú ji jedni druhým bránili, však proto až posavad žádná strana toho neukazuje, že by ta cesta právem někdy, aby jí tu nebylo, měla býti svedena. Protož nyní, jak jest spatřino, hned při počátku od silnice že jest ten pruochoz od starodávna tu vymezený, od kteréž hned z kraje blíže silnice z obú stran jsú jiné zahrady dělíce se svými hrázemi, takže ten pruochoz v počátku svém sám v sobě mezi jimi bez hradby zuostává, odtud se táhna zhuoru k zahradě Kateřiny Durchanky. Ježto někdy, nežli ta stráň Jana Tkadlce lúkou byla a než jest i ta zahrada Durchančina byla vysázena, býval jest lidem tudy pruochoz svobodný. I z té příčiny poněvadž on Jan Tkadlec i předkové jeho o té cestě, aby tu nebyla, žádného stvrzení neustavují a jest ten pruochoz z paměti lidských starobylý, pp. úředníci k té zahradě toho pruochodu tak býti zoustati dopouštějí. Act. fer. 6. ante Urbani 1528. (Rukop. č. 2153 fol. 333.)

[52]) Zde dodávám: 1525. Jiřík Homole koupil dvuor Popovský od Václava mlynáře Pračského za LIIII k. m. — na tento zpuosob, že pp. úředníci [šestipanští] na témž dvoru, když jsú jemu mlynářovi prodali, mají XXX k. m., aby každého roku z tří kop položených vyzdvihovali dvě a mlynář jednu až do vyplnění sumy dotčené. A to koupil — s dědinami k tomu od starodávna příležícími, též i s lukami, k tomu rybníček pod okny a dva rybníčky v Bře-

Práč zapisován byl knihami novoměstskými.[53]) Byl zde dvůr s platem 10 kop. č. a 4 slepic. Po konfiskaci prodáno Mikuláši Nosticovi z Nostic.

Radějovice (nikoliv Radimovice) prodány r. 1542 obci Nov. M. Janem Zapským ze Zap.

Radimovice, vedle předešlého místa ležící. Zde obec měla r. 1547 plat na dvou lidech, což darováno bylo Šebestianovi Gerštorfovi.

Sedobrovice získány asi s Kamenicí (A. Č. XXVI, str. 395 b.). Po konfiskaci prodány Jiříkovi Krejštanu z Krejštanu.

Skuhře, ves s rybníky, darována Jaroslavovi z Šelnberka.

Strašnice vložili si Novoměstští do desk znovu r. 1543 (A. Č. XXVI str. 395 b.).

Sulice,[54]) tvrz s příkopem, s dvory kmetcími a podacím v Kamenici, prodána po konfiskaci Janu Frejnarovi z Branova.

Šešovice[55])

skách, také luh okolo příkopu a les u vrchu borový a březice, což by slušelo vyklúčiti k louce. K tomu jalovice dvě, vuoz a plouh. — Act. fer. 6. post Andree 1525. (Rukop. č. 2155 f. 53.)

[53]) Zde dodávám: Georgius molendinator de Pracz substituit fideiussores pro IIII s. gr., ut easdem non tradat, sed restituat orphanis Mathie, tabernatoris de Miecholup, videlicet Jitce, Aničce, Dorothee, Margarethe, dum ad annos legittimos devenerint. Act. fer. III. ante OOSS. (Rukop. č. 2099 fol. 184 z roku 1426.) — Václav, mlynář z Práče, ujal lúky všecky, kdež voda netopí, od pp. úředníkuov do vuole pp. úředníkuov a má z nich platiti po X k. m. 1518. (Rukop. č. 2133 II. fol. 65.)

[54]) Zde dodávám: Jakož jest pře a nesnáz mezi Šimkem z Sulic a Pavlem Koutkem též z Sulic [byla], kdež on Šimek v domu svém a světnici zavěsiv sukni svú, ji jest ztratil a odtud krádežem jest jemu vynesena, a když se jest po ztrátě ptal, že by Pavel Koutek k tomu připověděl pravě, že jest táž sukně byla zavěšena anebo že by ji sušil, ježto z těch slov a tiem potahem k němu o to hledí, poněvadž při počátku, když ji zavěsil, Pavel při tom nebyl, že jest potom musil do světnice vjíti a touž sukni vzéti aneb, kdo ji vzal, o tom věděti, poněvadž jest i prve v škodách přistížen. Ukázav toho svědky i žádá za opatření. Pavel proti tomu praví, že jemu o té sukni nic vědomo není, než jakž jest i prve jemu Šimkovi v dobrém přátelství tovaryšem byl a s niem žertoval, že jest tuto také žertem k němu promluvil o té sukni, že by ji sušil. K tomu Šimek praví, že toho za žert nepokládá, poněvadž on svého nemá. A Pavel praví, že bych ji sušil, tehdá musí o ní vědět, vždy žádaje zaopatření.

Tu páni úředníci [šestipanští] — vypovídají: Ačkoli on Šimek, jakž jest tu sukni zavěsil a jemu odtud jest ukradena, tiem potahem k Pavlovi hledí, že by nebyv při zavěšení, k tomu se ozval a jako za znamení dal, že by o ní věděti měl, ježto táž slova on Pavel praví, že by žertem promluvil, a on Šimek podle práva neukazuje, nébrž on Pavel praví, že o té sukni nic nevie, i z té příčiny, jakž praví se toho nevědom býti, povinen jest to spraviti správou doleji nalezenou, kterúž jest učinil v těchto slovích: Jakož sem v svých slovích Šimkovi promluvil, že jest sukni zavěsil, to sem učinil, nic o tom nevěda a nevím skutkem ani radou a na tom P. Bohu přísahám. Act. fer. 6. post Pascha 1526. (Rukop. č. 2153 fol. 234.).

[55]) Dodávám: 1526. Kuba Kopáč, Jíra Hnát z Kaj, Tomek krčmář, Jan Šárka, Klíma z Hostavic, lidé obecní, smlúvu učinili s p. Ladislavem z Černožic, kdež jsú byli zranili služebníka jeho v krčmě šišovské, že předkem pánu napravili a odprosili, aby jim ten pych proti pánu byl odpuštěn — a za to zbití — společně X s. — položiti mají. Act. fer. IV. ante Urbani 1526. (Rukop. č. 2155 f. 58.) — 1531. Svata z Šešovic, někdy kmetična panská, jakož jest prodala dvuor svůj tu v Š. Janovi Koutskému za C k. m. a — od l. XXI., když se trh stal, až do XXX. vyzdvihla jest LXXXIIII k. gr. i majíci při sobě dceru svú Annu, kteráž také

Svošovice u Říčan sdílely osud Kamenice a po konfiskaci prodány Hanušovi Rejnšpergerovi z Rejnšperku za 100 k. gr. č.

Todice sdílely osudy Petrkova.

Týnec sdílel osud Přerova.

Újezdec u Popovic blíž Jílového sdílel osud Petrkova.

Vesce[56]) u Jílového obsahovaly dva dvory kmetcí, které po konfiskaci prodány Janu Frejmanovi z Branova. Viz í níže v přílohách.

Voznice (Hotovcova u Jílového)[57]). Zde byl dvůr kmetcí s platem, což po r. 1547 prodáno bratřím Hysrlům z Chodu, pak plat na třech lidech darovaný Šebestianovi Gerštorfovi.

Vykáň viz Přerov.

Vysočany u Prahy. Zde plat z dvoru Bohuňovského jdoucí ke kostelu sv. Klimenta na Poříčí po konfiskaci darován byl témuž kostelu i s dvorem.

Vyšehořovice sdílely osud Přerova.

Zálesí pod Kamenicí. (A. Č. XXVI str. 395 b. č. 12.) sdílelo osud Kamenice.

Záluží patřilo k Přerovu. Zde mělo Staré Město vrchnost a panství nad lidmi (Prášek, Brandejs III. str. 266).

Zelivec pod Křížky u Jílového, náležel k Kamenici. Zde byly tři domy kmetcí, které náležely Nov. M. P. To prodáno po konfiskaci Janu Frejmanovi z Branova.

Ženetice. Zde plat na pěti lidech darován po r. 1547 Šebestianovi Gerštorfovi.

Při Novém Městě spíše zdaří se pokus, stanoviti hospodářský prospěch obce z držení statků. Příkladem budiž Přerov. V A. Č. XXVI str. 156 otištěný trh dle rukop. č. 331. opsán byl písařem novoměstským úmyslně neuplně. Výčet příslušenství dle desk zemských č. 1 fol. E 29 zní: Přerov zámek, dvůr poplužní s poplužím, městečko tudíž, domy, krčmy a dvory kmetcí s platem, *Semice, Velenka, Vesec, Břišti, Tajnec, Vikáň, Kozovazy,* vesnice celé a dvory poplužní s poplužím, Mochov městečko, domy krčmy a dvory kmetcí, Vyšehořovice tvrz, dvůr poplužní s poplužím, ves tudíž, dvory

---

po otci svém na témž gruntu diel měla a již let dochází, pp. úředníci [šestipanšti] chtějíce, aby těch XVI k. ostatních aspoň za diel její při úřadu zuostalo, zbránili jsú jí Svatě jich vyzdvihnouti. Ona pak oznámila, poněvadž jest dítě jejie, že jí nad to chce učiniti, žádajíc, aby jie ty peníze propuštěny byly. Páni úředníci to jsú učinili — však aby rukojmě za to poslúžila. Act. sabbato post Mathie 1531. (Rukop. č. 2155 f. 131.)

[56]) Viz tento zápisek z r. 1528: Jakož jest zbil a zranil dosti škodně Vávru z Vesce s pomocníky svými Prokopa z Vesce, souseda svého, a pro takový účinek jsa dán do vězení na to se jest vyručil, aby — poněvadž na zdraví sousedu uškodil, o to se s ním smluvil, kdež pak i to učiniv — že on Vávra jemu Prokopovi za to zbití dáti má VI k. gr. m. — Act. fer. VI. ante Urbani 1528. Rukop. č. 2155 fol. 86.)

[57]) Dodávám: 1525. Jakož jest byl rok složen mezi Hotovcem a Strnadem bratřími z Osenice z jedné a Janem Hrdinú a Jakubem Bumbou z strany druhé, aby na tom roku v Jesenici složeném smlúva přátelská se stala, i jest takto smluveno, že z obú stran ze všech škod a nákladuov v té nesnázi jejich přišlých sebe propustili. — Act. fer. IV. post. Mathie 1525. (Rukop. č. 2155 f. 42.)

poplužní s popluží m, Nehvízdy městečko, domy, krčmy a dvory poplužní s popluží m, Nehvízdky ves, dvory popl. s popl., což tu měl, Sedlčanky, Třebestovice, vesnice celé a dvory popl. s popl., ves Čermíky, dvory popl. s popl., což tu měl, s dědinami, lukami, lesy, potoky, rybníky, haltéři, kurmi, vajci, robotami, s podacími kostelními v Nehvízdech, v Vyšehořovicích, v Mochově, Bříství, v Semicích a v Velence, s polovicí Labe. —

Panství Přerovské tedy prostíralo se jižně od Labe počínaje při řece u Sedlčanek až k Semici, pak šla čára na jih východně od Velenky na silnici z Prahy přes Mochov do Sadské, pod Sadskou u Třebestovic až k Hradešínskému potoku, kde hraničilo na východ s panstvím Černokosteleckým. Nad Poříčany odchylují se hranice přímo na západ — na jihu jest panství Černokostelecké — k Tejnici a odtud jižně kolem Čermík severo-západně na Vyšehořovice, na sever na Nehvizdy, Nehvízdky k Sedlčankám k Labi. Převážná část tohoto territoria patří dnes ke Kounicím a to Vyšehořovice, Kozovazy, Vikaň, Nehvizdy, Nehvízdky, Bříství, Mochov a Čermíky. K Brandýsu s Přerovem připojeny Sedlčanky, Semice, Vesce staré, Velenky a Třebestovice (dle Palackého). Pražský statek rozmnožen byl o Horoušany.

Jak bylo panství rozděleno mezi Staré a Nové Město po jednotě,[58]) poznáme z seznamu, který vepsán byl do desk zemských při konfiskaci. Dle toho staroměstský díl obsahoval Přerov zúplna a platy v Semici, Velence, Vesci, Bříství, Sedlčankách, Třebestovicích a Čermníkách. Díl novoměstský zahrnoval Mochov, Tejnice, Vikáň, Kozovazy, Vyšehořovice, Nehvizdy, Nehvízdky s Horoušany zúplna a platy v Semici, Velence, Vesci, Bříství, Sedlčankách, Třebestovicích a Čermníkách. Těchto sedm posledních osad tedy bylo rozděleno jen početně dle výnosu.

Cena trhová z r. 1524 byla 24.720 kop grošů českých. Roku 1532 cenili Novoměstští (rukop. č. 2133 fol. 65.) svůj díl za 13.500 k. gr. č., tedy o 1.140 kop gr. výše, než koupili r. 1524. V to je možno vpočítati meliorace a též připojení vsi Horoušan. Výnos alespoň z jednoho roku též máme a to čistý i povšechný. R. 1528 pololetní úrok činil 449 kop, tedy asi 900 kop ročně; tudíž ani hrubý výnos není zcela čtyřprocentní. Známe sice i výnos čistý, totiž 79 kop, leč tu nemožno o tom nic uvažovati, ježto vysoké vydání 369 kop jest asi náhodné a možno že i úrok z vypůjčených obcí kapitálů zde sražen. Leč okolnost, že hrubý výnos v onom věku nesl tak nízký úrok, ukazuje, že tu celkem jednalo se o uložení kapitálu bez mnohého ohledu na výnos.

V účtech částečně zachovaných z r. 1527 a 28 (rukop. č. 332 fol. A 6—7.) čte se, že Strašnice při výnosu 524 kop měly vydání 434 kop, takže zbylo 90 k. Uhříněves dokonce byla passivní a to skoro s 56 k. Též Malešice nic nevynášely.[59]) Jest to pohříchu pravidelný obraz městského hospodářství českého v XVI. st.

---

[58]) Ježto mohl jsem při korrektuře ještě dodati opis listu dílčího z rukopisu Budišinského, viz tedy výše str. 149.

[59]) Počtové se poznamenávají, kteří jsú činění za l. etc. XXVII. Z dvoru Strušnic příjmu summa V^c XXIIII s. XXV gr. Z Uhřiněvsí I 1/2^c XI s. XII gr., z Měšice CXVI s., z Malešic

Dle odhadu z r. 1532 (v rukop. č. 2133 fol. 65.) cenili si Novoměstští, jak již uvedeno, podíl Přerovský na $13^1/_2$ tisíc kop gr. českých, Malešický na $1^1/_2$ tisíce k., Strašnice, Kovařovice a Osnice $1^1/_2$ tisíce a $2^1/_2$ sta k., Práče za $3^1/_2$ set k., Nusle 50 k., Podol 45 k., Sedobrovice $52^1/_2$ k., Kunice $67^1/_2$ k., Lomnice 60 k., Švošovice 56 k. a 15 gr., Todice 58 k., Popovice $48^1/_2$ k. a 15 gr., Kamenici, Ladvé, Pichotice (nyní zašlá ves), Olešovice, Ladvec, Skuhře 2 stě $27^1/_2$ k., Želivec 54 k., Petrkov $66^1/_2$ k., Radimovice, Újezdec 40 k. 30 gr., Vesec 3 sta 60 k., Sulice 3 sta 5 k., rybník Vesecký a jiný v Zálesí 48 k., lesy a zvole v Zálesí, mlejny oboje za 2 stě k., lúky $2^1/_2$ sta, vejtoň 2 stě k. gr. Suma tohoto všeho 23.339 k. 30 gr. Počítáme-li kopu českou asi na 25 korun, byla by to suma 583.475 korun, tedy majetek značný. Ovšem jmění toto bylo silně obtíženo dluhy jednotlivým měšťanům, kteří půjčili na zákup těchto statků. Na druhé straně, ale měla města Pražská i aktivní pohledávky a to nemalé, jak o tom níže se zmiňujeme. Máme sice ještě jednu fassi z r. 1543 a to sumou 115.543 kop, leč té nemůžeme použíti, ježto tu zahrnuto jest i jmění pouze ve správě obce se nalézající (ad pias causas).

V příčině zahrad, vinic a jiných zboží společně se Starým městem spravovaných máme v příčině Novoměstských též zachován podrobný seznam platů a to z r. 1535 v rukopise 2150 (fol. 55.). Dle toho byl úrok [obce Novom.] Svatojirský: *Plasy:* Jan Pikart od Jindř. Prefata 1 k. III. gr. m. Mníšek koželuh od Černého Jiří a IX gr., Václav Trubka z dvojího IX gr., Šimůnek pekař XXX; Jan Lepený XI, Jan Pikart od Bulíška V, Matouš zlatník II Nastojtová XII, Vavřinec Pražák VI, Václav Tathaus XXIIII, Pavel s Krkavcový 9, Stanislav od Motyky XI, Břekovec XXII$^1/_2$, Mikuláš Hromádka XI, Plzenská od Všudyvěje X$^1/_2$, Jan Nos XII, Říha Kačírek IX, Šavel na krčmě IX, Jan Kačírek XII, Šimon bakalář od Hajků III, Čejka koželuh XI, Kuba Chabský XVIII, Voršila Tomková IX, Pavel od Fraňkový IX, vše gr. Suma V k. XXVII gr. *Smíchov:* Vojtěch Zlákačka VII$^1/_2$, Blažek od Voháněk XV, Kateřina Mikšová IIII, Šimon Mladý z Mladýho XXII$^1/_2$, Jelen Přívozník XV, Jan Tichna rychtář V, Jan sladovník od Bartoše V, Ondřej II$^1/_2$, Ondřej Vuoz z dvojího VIII, Volovatý X$^1/_2$, Jakub Šrámek III, Vít Skořepa III, Břevnovský XII, Bohuslav krajčí od Cypriana III$^1/_2$ (jest mezi dvorem Zléchovským), Jan Pokorný V, Václav Pich XV, Jan Komín XV, Třeštík s chmelnice II, Lidmila Kubova z dvojího XXII$^1/_2$, Matěj od Mikuláše IIII$^1/_2$, Vondřej kárník XI, Holček II, Pavel Marek VII$^1/_2$, Mikuláš Karas VII$^1/_2$, Vaněk kárník VII$^1/_2$, Pavel řezník III, Řehoř z Podskalí VII$^1/_2$, Václáv Šerý VII$^1/_2$, Jakub mlynář z trojího XXII$^1/_2$, Šatolup a z dvojího X$^1/_2$, Cacerdová z dvojího XIII$^1/_2$, Charvatka VII$^1/_2$, Jan Jeníček I$^1/_2$, Pavel Prase XV, Pechanec XV, Mikuláš Karas VII$^1/_2$, Škarýdek VII$^1/_2$, Mikuláš Karas od Vá-

II$^1/_2$^{c} XVII s., z rybníkuov z Veseckého, Kolovratského, Hostivařského, Malešického summa CXX s. LVII gr. Summa všech příjmuov VI^m V^c LXXXIX s. LVI gr. II d. Anno etc. XXVIII fer. VI. dle Brykcii počet vydání a dominica Benedicta počítajíc — na dvuor Strašnice IIII^c XXXIIII s. XXI gr. II d., na dvuor Uhřiněves II ^{c}XCIX s. XV gr., na dvuor Malešice II ^{c}XCIX s. XXVII gr., na dvuor Měšice XX s. XLIII gr. 3 d.

clava krejčího VII $^1/_2$, Jíša XV, Rozvoda XVI, Fafová III, Rumencová VII$^1/_2$, Křížová rournice XV, Pikart od Lamače XL gr. Suma VII k. XX gr.

Svatojakubští: Jan Pokorný Lukeš, Jan Kratoň [Bartoň] po 1 gr., Ježíšek III, Bohuška krejčí V, Jan Tichna rychtář, Albusová II. Suma XVI gr. *Oujezd*: Doktor Racek III gr., Jan Vlčihrdlo III, Jan Porybný II, Jiřík z Kelče III, Marta Reháčková XIII, Zábranská II$^1/_2$, Lazarová I, Pavel Severin III. Suma XXX$^1/_2$ gr. *Humuleta*: Břevnovský III, Zlatý Kříž VIII, Bohuška krajčí II, Šimůnek pekař XVI$^1/_2$, Johannes písař z zahrady VI. Suma XXXV$^1/_2$ gr. *Vobora*: Pan Strejčovský I gr., Vávra II, Pavel I, Filip I, Mydlářka II, Petr kovář II$^1/_2$, Franěk II, Vlčihrdlo I, Příbramová IIII, Dobrský Delfín I, Lukáš Cukrman II, Knoflíček I, Václav nádeník III, Suma XX gr. *Zléchov*: Jan Maškuov XII gr., tajž z chmelnice XII, Mašek z trojího XLVI, bakalář Hromádka I$^1/_2$, Jiřík Klukovský LVII$^1/_2$, Jan Knajsl VII$^1/_2$, Ríha kroupník z pole od Hromádky u Zlíchova 1 k. Suma IIII k. XLV gr. *Hlubočery*: Duchek Šanda rychtář XLII, Jakub Zejtek XX, Štepán Kučera XXXIII, Pěkný XXII, Šimon Luňák VII, Havel Martinuov XXII, z dědiny XV gr. Suma II k. XLIIII gr. *Butovice*: Šimon Celný IIII$^1/_2$ k., Fejfar LI gr., Matěj LI gr., Holian II$^1/_2$ k. Suma VIII k. XLII gr. Suma sv. Jiřského ouroku XXX k. XXVI gr. VI$^1/_2$ d.

Ourok sv. Havelský[60]) 1535: Z Plas: [Mníšek koželuh neuveden], Duchek Hotovec IX gr., Blažek z Percftu XI, Václav Sova XII, Pikart XXIIII, Linhart od Zahrádkové IX, Burian rychtář III. Suma V k. XVIII gr. *Smíchov*: Skřemencová XI k., Tomášová u Rady III gr., Pavel Kára VII$^1/_2$. Suma VII k. XXVII gr. *Svatojakubští*: Suma XVI gr. *Oujezd*: Suma XXX$^1/_2$. *Humuleta*: [Místo Johannesa písaře jsou] Vávra Skřemencuov XXX gr., Říha kroupník X gr. Osadní sv. Michala z Opatovic jednou v rok při sv. Havle IIII k. II gr. Suma V k. XI$^1/_2$ gr. *Vobora*: [Místo Strejčovského] Václavský I gr. Suma XXIII gr. *Zléchov ves*: Košnáři z luhu L gr., Jan skalník XX, Podolští z luhuov VII k. Suma V k. XLV gr. Hlubočerpy: Suma III k. LIX gr. *Butovice*: Suma X k. LVIII gr. *Decime*: Václav z Jinonic XXIIII gr., Z pěšieho (?) XII, Matěj Král XII, Šiaperdový XXII, Jiřík z Fajfarový, Jan tesař XXIIII, Martin Smil XII, Halas z Radlic XVIII, Šrámek z lékařový XXIIII, hrobník XXIIII. Suma I$^1/_2$ k. VI gr. *Dvuor Zléchovský*: Mikuláš Hromádka XI gr., hutný Křížek XVI, Václav Fišl VII$^1/_2$, Jiřík Koník VII$^1/_2$, Říha kroupník VI, Pihavý od mostku XXIIII, Matěj z Smíchova X, Myslík od Kapalína VI, Eliška porybná V, Jan Pokorný od Pivce XVIII, Ouhoř a Malina z Vrápkočna (?) L, perníkář z Dejmkova [domu] XX, Albusta X, Pikartové od Ježíška X, Pavel Břevnovský VIII, Závorka XV, Urban od pustýho hradu XX gr. Suma IIII k. XLIIII gr. II d. *Vinice*: Duchek Zábranský XVII gr., týž z druhýho VII gr., Anna Křížová XXVIII gr., Šimon Profeta X, Šimon Hliňák XIIII, Martin Smil II k. 1 gr., Šimon Celný z Butovic XVII$^1/_2$, Velhartický XXX, Havel z Hlubočerp XVII, Jíra Strejček od Fejfary XXX, Černý Kuba XVII, Majdalena Švíková XV, Valenta pekař XX, Petr Pastucha

[60]) Pravidelně jest týž jako sv. Jiřský. Zde otištěny jsou tedy jen odchylky.

XLV, Bartoš proti rámu XXVII, Jiřík Šitka XX, Duchek Sroumal X, Mašek Zléchovský XV, Vávra Fučík XX, Pěkný X, Vaněk Roubík XV, Vondřej Kárník XXX, Jan Holý rybář III, týž z novin III gr. Suma IX k. II$^{1}/_{2}$ gr. *Louky Jinonské*: Matěj Král II k., Rehoř Fajfar IIII k., Holianka II k. XL gr., Šimon Celný II k. Suma X k. XL gr. *Louky Zléchovské*: Zléchovští za seno XVII k., Hvězda XII k. Suma XXIX k.

Suma úroku sv. Havelskýho XLIIII k. XLIX gr. III d. Suma ročního platu sečtená LXXV k. XVI gr. I$^{1}/_{2}$ d.

Srovnáno se Starým Městem, byl majetek novoměstský skrovnější, Neb na Starém Městě ohlásili r. 1540 sumu 37.220 k. gr. č. (vedle statkův městských úvěrných i na nemovitostech 153.291 k., zádušních 7780 k.[61]), kdežto Novoměstští r. 1537 vykázali, a to i movitý majetek v to počítaje, 20350 k.[62])

Veškerý majetek veřejný čítal se v Staré Praze r. 1543 na 135.959, na Nov. M. 115.543 a na Menším Městě na 12.832 k. gr. č. Ze majetek novoměstský dosti rychle se zveleboval, ukazuje výkaz, který podán z nařízení sněmu z r. 1532, kdy jednalo se o pomoc proti Turku. Tehdy vykázali Novoměstští všeho svého majetku obecního 103.542 k. gr. č.[63])

Na Novém Městě, jak vidno, jsme daleko lépe o finančních poměrech obce zpraveni, než na Starém. Ba tam možno i stanoviti poměr jmění sou-

---

[61]) V rukop. č. 332 fol. 59.

[62]) My purkmistr a rada na místě vší obce Nového M. Pr. známo činíme tímto naším listem všem vuobec: Jakož se jest svolení všech tří stavuov tohoto království stalo na sněmě nyní minulém, kterýž v pondělí po Přenesení sv. Václava na hradě Pražským držán byl, aby všickni tři stavové i osoby z nich statky své šacovali a listy i registry se přiznávali, zač by jeden každý statku jměl, a z týchž, statkuov aby berni na pomoc proti Turku, jakž týmž sněmem jest svoleno, všickni dávali.

Statek pozemský obecní: I protož my nadepsaní purkmistr a rada na místě obce i na místě svém vedle téhož svolení sněmovního přijavše to k svému svědomí statek obecní města našeho, kterýž pozemský, na listech, na gruntech šosovních obecních i na jiných užitcích máme šacovali sme a šacujeme ve XX^{m} III^{c} L s. gr. č.

Statky zádušní, kteříž k farám příležity jsú, také i statky pozemské na listech, na komorních platech k záduším a farám z strany pod obojí zpuosobu v již jmenovaném Novém M Pr. příležité, jakž jsú je osadní jedné každé fary vedle sněmovního zuostání, přijavše to k svému svědomí, šacovali: Sv. Jindřiští VI^{c} s. gr. č., Petrští III^{c} s., Klimentští I^{c} LXXV s., Štěpánští IIII^{c} LX, Václavští na Zderaze II$^{1}/_{2}{}^{c}$ s., Opatovští V ^{c}XLVII$^{1}/_{2}$ s., sv. Vojtěcha z Kalabře II$^{1}/_{2}$ V s. gr. č. Summa statkuo zádušních II$^{1}/_{2}{}^{m}$ LXXXVII$^{1}/_{2}$ s. gr. č. (Rukop. č. 332 p. 58.)

[63]) My purgmistr a rada i všecka obec Nového M. Pr. známo činíme tímto naším listem všem vuobec a zvláště jimž jej čísti neb slyšeti náleží: Jakož jest se stalo svolení ode všech tří stavuov království tohoto na sněmu obecním ten pondělí po slavném hodu Těla božieho l. etc. třidcátého druhého o pomoc proti Turku a k obraně markrabství Moravského a knížectví Slezského, aby jeden každý statek svuoj na své svědomí šacoval, zač kdo svého statku, spravedlivě má, buď na dědictví nebo na zápisném statku a na listech a na komorních platích, na zápisích dskami učiněných z stavu panského i rytířského, též Pražané i osoby z měst, též i dědinníci a zvláště což se té výmienky o Pražanech a stavu městském dotýče, že co který z nich statku svého městského má a co statkuov městských obecních a pozemských k obci mají, z toho ze všeho též také přiznati se mají listy svými pod pečetí svú jedno každé město. A protož my nadepsaní purgmistr a rada i všecka obec Nového M. Pr. tak jsme svuoj statek, buď co jeho máme, k obci městského neb pozemského, buď co jeden každý z nás ob[z]vláštně

kromého *mimo zdi městské*, k obecnímu. Dle výkazu z r. 1532 obnášelo skoro 9000 k. gr., v čemž však není zahrnut drobný majetek a nájem[64]).

II.

Klidný rozvoj českých měst zastaven byl r. 1547. Města tvořila živel mocný, nekatolický většinou, svobodný a to vše příčilo se cílům politiky Ferdinanda I. Proto využil neblahé nerozvážnosti Bratrské strany v šlechtě české, kterou města česká dala se svésti do směrů, které musely vésti k rozporu s králem a kde král měl převahu. Král věděl dobře a sám doznal, že jest v Čechách neoblíben, a také že nebylo naděje získati si lásky národa bez změny v základních rysech jeho povahy. Poněvadž ale chtěl království České učiniti základem moci svého rodu, rozhodl se upevniti postavení své mocí. R. 1547 seslabil národní českou šlechtu a města k živoření. Zhoršeno řízení země i měst, ochuzena šlechta i města.

Všechna města Pražská odsouzena byla ke ztrátě svého majetku a důležitějších všech výsad. Ochuzení bylo kruté. Záhy se ukázalo, že města zbavena všech hmotných prostředků nemohou vykonati ani úlohy své nejdůležitější. Města nastoupiti musela trpkou cestu žebrání, aby mohla starati se o opatření zdravotní a jiná elementární policie. Tak stalo se, že tato tak důležitá vrstva národa sklesla na složku málo významnou. A třeba že za Rudolfa nastalo jakési zlepšení ovzduší, třeba že i vyskytují i potom

---

jeho má, na své svědomí rozvážili spravedlivě, z čehož bychom podle sněmovní[ho] svolení povinni dáti byli, a toho všeho, jakž nahoře dotčeno jest, našeho jmění a statku pokládáme summu, to berúce k svému svědomí, sto tisíc půl čtvrta tisíce k. tři sta k. čtyřidceti dvě kopě padesáte gr. vše a všudy českých a více nic.

Při tom nebuď všech tajno, že kterýžkoli z nás, buď že své pečeti užívajíc, z statkuov svých pozemských listem svým přiznání ob[z]vláštní podle nás teď činí, buď že pečeti nemajíce jiných se dožádali, tak jakž listové přiznávající jednoho každého plněji svědčí, že ty jich sumy všechny do této naší hlavní summy nadepsané připojeny a pojaty jsú. Toho všeho na svědomí pečeť menší města našeho dali jsme a rozkázali vědomě přitisknúti k tomuto listu. Dán v Novém M. Pr. v úterý po sv. Kylianu.

[64]) Václav Leva pozemského zápisného na vsi Hodkovičkách za II^c X s. gr. č. Jakub Strnad zápisného za II^c XXXV s. gr. č. Serafín pozemského i zápisného na domích za V^c gr. č. — Martin Divišovský pozemského dědičného i na listech $IIII^1/_2{}^c$ XXV s. gr. č., Jiřík Skalský $VII^1/_2{}^c$ s. gr. č. zápisného pozemského. Jiřík železník na listech a zápisích purkrabství Pražského $I^1/_2$ s. XV gr. č. Bartoš z Hradiště dědičného zápisního, komorního za II^c X s. XII gr. Dorota z Rekzyně pozemského zápisného na vsi Chvatlínách i na listech $IIII^{c1}/_2$ s. Martin Sturm pozemského dědičného za $II^1/_2{}^c$ XXX s. gr. minus VI gr. č. Ondřej Čachovský pozemskýho za I^m. LXXV s. gr., Jindřich z Chocenic na listech VIII^c. Veronika, Pavla Běchovskýho manželka, pozemskýho dědičného na vsech Sluštici, Březí a Strašínu za XXXX s. gr. Anna, Jiříka Běchovského manželka, pozemskýho dědičného na dvoru v Černeticích za $LII^1/_2$ s. gr. Jakub Chlupatý pozemského zápisného II^c X s. gr. Jiřík Švik pozem. záp. na Třebusicích za $II^1/_2{}^c$ s. Jiřík Selík pozemského za V^c LXXV gr. Matěj Myslík na listech a užitcích za VI^c s. Pavel Střelec pozemského zápisného za IIII^c XXXXV s. Poručníci Řeřábovi záp. i zem. za $XLVIII^1/_2$ s. XV gr. Jeronym i na místě sirotkuo Mikuláše Sacerdy pozemského dědičného zápisného za $VI^1/_2{}^c$ s. Maťúš Gzel na vsi Nepomyšli I^c s. Burjan Halíř na listech LXXV s. Vít Hotovec dědičného dskami zapsaného za II^c s. Mikuláš Šorf pozemského zápisného dědičného $II^1/_2$ m.L s. gr. č. (Rukop. č. 332 f. 53.)

pozoruhodné kulturní zjevy předpokládající blahobyt, zůstává město české daleko za šťastnějšími místy v zemích jiných.

Dne 12. července 1547 museli přijíti zástupcové měst Pražských na hrad Pražský a postoupiti králi Ferdinandovi vše, co našetřeno bylo za více než za sto let. V kvaternu trhovém osmém na foliu E 24, v opise karlštejnském svazku sedmém folio D 15, napsáno bylo v outerý po sv. Kilianu toto:

Purkmistři a rady, starší obecní i všecky obce Starého a Nového Měst Pražských a nejprvé Staroměstští vyslavše z sebe ke dskám zemským s listy mocnými pod pečetí týchž měst větší slovutné a opatrné Ondřeje Klatovského z Dalmanhorstu, Martina Smila z Stoješic, Martina z Vlkanova a Jiříka Komedku z Rovin z konšeluov, Benjamina z Vlkanova, Duchka z Semechova, Jindřicha Hrobčického z Hrobčice, Jana Chochola ze Semechova z starších obecních, Šimona z Tišnova, Zygmunda Pikharta z Zeleného Oudolu, Michala Kariga z Řezna a Blažka z Pereftu z obce; a oni Novoměstští též slovutné a opatrné Jana Srnu z Karlové Hory, Martina Divišovského z Prošovic, Jiříka Švika a Ondřeje Zoubka z konšeluov, Mikuláše Karasa, Jiříka bakaláře od bílých vorluov, Šimona Šprincle a Ondřeje Kořeníčko z starších obecních, Jana Kydlína z Šonova, Štěpána Jeptišku, Jana Frantuo kováře Pavla Bártovic řezníka z obce, přiznali se před úředníky pražskými skrze ně:

Jakož jest nejjasnější kníže a pán p. Ferdinand, Římský král, vždycky rozmnožil říše, a Uherský a Český, Dalmatský, Chorvatský ɔc král, infant v Hispanii, arcikníže Rakouské a markrabě Moravské, se ráčil sobě do týchž Pražan obojího města i také do Menšího M. Pr. některé artykule spravedlivě stěžovati a je z nich obeslati a obviniti, tak jakž též obeslání a obvinění v kvaternu pamětním l. P. 1547 v outerý po sv. Kiliánu zapsané to vše v sobě říše drží a zavírá, a oni jsou J. Mti Ké poníženě s pokorou prosili, aby proto k nim soudem a obviněním žádným přistupovati a hleděti neráčil, davše se v tom ve všem sami J. Mti Ké na milost i ne na milost. Při tom prosíce J. Mti Ké poníženě, aby je tak přijíti ráčil a s nimi, jakožto s svými poddanými, neráčil v žádný soud vstupovati a J. Mti nejjasnějšího knížete a pána p. Ferdinanda, arciknížete Rakouského ɔc syna J. Mti Ké nejmilejšího, a osvíceného knížete a pána p. Augusty, knížete Saského, markrabí Míšenského a landtkrabí Durynského ɔc a vysoce důstojných knížat J. Mtí duchovních i jiných knížat světských J. Mtí a pánuov a rad J. Mti Ké z markrabství Moravského, z knížetství Slezského Horního i Dolního, a z markrabství Horních i Dolních Lužic při J. Mti Ké na soudu sedících, nic méně i J. Mtí pánuov úředníkuov a soudcí zemských a rad J. Mti Ké tu přístojících, aby za též se přimluviti k J. Mti Ké ráčili a tu, což jsou skrze zvláštní milost a dobrotu J. Mti Ké a dle takových přimluv při J. Mti Ké obdrželi, že jest je tak J. M. Ká na milost i ne na milost příjíti a jim jistých artykuolóv k učinění za jich vinu podati ráčil.

A mezi nimi tento jeden jest, aby všech statkuov a zboží dědičných, což k obcem těch měst náleželo, J. Mti Ké a J. Mti Ké dědicuom dědičně dskami zemskými postoupili. Ze oni vejše jmenovaní purkmistři a rady,

starši obecní i všecky obce nadepsaných měst Pražských jménem svým i jménem budoucích potomkuov svých, a předkem oni

Staroměstští dědictví jich obecního, Starému Městu Pražskému náležitého, totiž Přerova zámku, dvoru poplužního s popluožím, městečka tudíž, domuov, krčem a dvoruov kmetcích s platem v Semicích, v Velenkách, v Mstěticích, v Třebeštovicích, v Vescech, v Bříství, v Sedlčankách, vesnice celé a dvory kmetcí s platem v Milčicích a v Černíkách, dvory kmetcí s platem, což tu mají, v Poříčanech ves pustou a dvory kmetcí pusté a z nich na lidech Diviše Slavaty plat bez panství,

a oni *Novoměstští* též dědictví jich obecního a k Novému M. Pr. náležitého, totižto v Nehvizdech a v Mochově, městečka, domuov, krčem a dvory kmetcí s platem, v Tejnci, v Vikáňi, v Kozovazích, Vyšehořovicích, v Horoušanech a v Nehvízdkách vesnice celé a dvoruov kmetcích s platem; item v Malešicích tvrze, dvoru popluožního s popluožím, vsi tudíž a dvory kmetcí s platem, což tu mají, v Hrdlořezích krčmy svobodné s platem; item v Strašnicích tvrze, dvoru popluožního s popluožím, vsi celé tudíž a dvory kmetcí s platem, v Pračích tvrze, dvoru popluožního s popluožím, v Sedobrovicích, v Volešovicích, v Pychoticích, v Kamenici, v Skuhři, v Želivci, v Petřkově, v Todicích, v Svošovicích, v Sulicích, v Krsovicích, v Ladevci, v Popovicích, v Veskách a v Podole, vesnic celých a dvoruov kmetcích s platem, v Ladvém, v Oujezdci, v Radimovicích, v Vosnicích, v Kunicích a v Nuslích dvoruov kmetcích s platem, což tu mají, a dvú dvoruov kmetcích s platem v Vidovicích k podacímu kostelnímu v Popovicích náležejících, s dědinami, lukami, lesy, háji, luhy, porostlinami, s pastvami, hory, lesy, vrchy, horami, štěpnicemi, zahradami, chmelnicemi, s vinicemi u Přerova, u Vysočan, a s platem z vinic u tvrzi Malešic, i se všemi lidmi osedlými i neosedlými aneb z těch gruntuov zběhlými a s dílem Labe u Přerova, potoky, rybníky, vodotočinami, kurmi, vejci, robotami, s mlejnem u Přerova a s platem z mlejnu v Kozovazech, se cly v Mochově a posudným na panství Přerovském, s podacími kostelními v Mochově, v Nehvizdech, v Vikáni, v Bříství a v Velenkách, i se všemi kovy, buď na zemi nebo pod zemí, i se všemi jinými duochody, platy, puožitky a vrchnostmi, též kollaturami i jinými všemi k nadepsaným zámku Přerovu a tvrzem a městečkám příslušnostmi, nic ovšem nevyminujíce, tak a v témž plném právě, v těch mezech a hraniciech, v nichž ta nadepsaná dědictví jsou, sobě ani budoucím potomkuom svým dále nepozuostavuojíce, než na J. M. Kú a na J. Mti Ké dědice a budoucí krále České tu všecku dědičnost na těch zbožích a práva svá všecka, kteráž jsou na tom jměli, s plným panstvím přenášejíce. S takovouto vejminkou: Našlo-li by se kdy co více dědičného, ježto by toho oni Pražané Staroměstští a Novoměstští do tohoto zápisu nevložili, aby to, když by toho se na nich požádalo, byli povinni do tohoto zápisu J. Mti Ké a J. Mti Ké dědicuom doložiti.

Pražané pak Menšího Města Pražského, ač tolikéž učiniti a též dědičné, statky zemské ve dsky zemské klásti J. Mti Ké a J. Mti Ké dědicuom měli ale oznámili sou, že žádných statkuov zemských dědičných nemají; než

což jsou zápisného jměli, na to že jsou zápisy své J. Mti Ké dali a dávají, nic sobě ani budoucím potomkuom svým na nich dále žádného práva nepozuostavujíce.

Vyjmenováním míst zabavených ovšem nevystihuje se rozsah katastrofy, neboť reality ty nebyly dávno ještě zaplaceny a dluhy zbylé musely obce platiti. Jak velké byly, není nám známo. Není ale při takovém stavu věcí příliš překvapující, slyšíme-li, že pokusily se něco zatajiti svého majetku. A to všechna tři města. O Staroměstských vyzrazuje to dodatek k uvedenému deskovému zápisu. Tam r. 1556, 26. června připsali: V pátek po sv. Janu Kř. l. b. 1556 purkmistr a rada, starší obecní i všecka obec Starého M. Pr., vyslavše z sebe s mocným listem pod pečetí jich městskú Jana Medaře prymasa a Jiříka Komedku z Rovin z konšel, Jiříka od zlatého kola a Jana Faltína z starších, Šimona Aronova a Pavla Šedivého z obce, spolusousedy své, k doložení nížepsaných dědin podle vejminky v tomto zápisu protipsanému a to podle relací na to ke dskám zemským od J. Mti Ké učiněné, doložili sou zejména toto: Item ve vsi Jenči dvuor kmetcí s panstvím bez platuo, kterýžto plat se k špitálu sv. Pavla za Poříčskou branou vydává a platí, na kterémžto dvoře Nykodem řečený sedí, s dědinami, lukami i se vší rolí, což k tomu přísluší.

Novoměstští zatajili, že na těžce zadluženém Rožmitále měli půjčeno též 3000 tolarů. Bylo to brzy vyzrazeno, a jim 26. září ještě roku 1547 nařízeno, aby zápis odevzdali Wolfovi z Vřesovic, kterému je daroval král za vojenské služby velmi platné.[65]) Později vyzradilo se to na Malostranské, kteří mínili si ponechati známý mlýn Huť, který kdysi patřil Viktorinovi Všehrdovi. Ferdinand daroval jej svému sekretáři Osvaldovi ze Šenfeldu a nařídil Malostranským dne 2. června 1553, aby jej vydali.[66])

[65]) Ferdinand ꝛc — Wir fuegen auch hiemit — zu vernehmen, nachdem die ersamen unsere getreue lieben N. Burgermaister und Rat unserer Stat Neustatt allhie zu Prag in jüngste Vernürkung und Abrettung aller ihrer Landguetter sambt derselben Gerechtigkaiten und Zugehorungen under anderen die Gerechtigkait der drey tausend Taller und derselben Interesse, so sie auf der Herrschaft Rosenthal gehabt, verschwiegen und unangezeigt gelassan, — dass wir solche drey tausend — dem Wolfen von Vressowitz auf Neuschloss, unserem Rat und Haubtman des Schloss Prag in Ansehung seiner aufrichtigen, vleissigen, getreuen Dienst — zustellen zu lassen — bewilligt. (Archiv ministerst. financí rok 1547.)

[66]) My Ferdinand ꝛc oznamujem tímto listem všem, že jest nám oznámeno, kterak opatrný purgmistr a konšelé i všecka obec Menšího M. Pr. léta jminulého čtyřidcátého sedmého některých statkuov pozemských a zápisných, držíce je k obci, majíc nám jich tehdáž pro své provinění vedle artikule jím podaného postoupiti, utajili a nám jich nepostoupili. Mezi kterýmižto statky nepostoupenými, k nimž my právo a spravedlnost míti ráčíme, jest mlejn jeden, řečený Huf, aneb v Huti, na kterýžto mlejn sou nám na onen čas spravedlnosti a zápisy odevzdali a potom tejž mlejn někdy Vojtěchovi Petržílkovi pekaři, spoluměštěnínu svému, zastavili, toto činiti nemajíce. I vzhledše my na věrné, pilné služby slovutného Osvalda z Šenfeldu, sekretáře našeho, věrného milého, které jest nám činil a činiti nepřestává, a na jeho na nás o to vloženú prosbu, ten svrchuřečený mlejn se vším jeho příslušenstvím — sme jemu Oswaldovi z Š., jeho dědicuom a budoucím z milosti naší královské — dáti ráčili. — Dán v městě našem Vídni v pátek po Bož. Tělu l. 53. (Archiv místodrž. P 123/20.)

Cena statků obecní Pražským vzatých byla asi 60.000 k. gr. č. Při tom jest poznamenati, že bylo nesprávné, když Ferdinand použil jmění konfiskovaného pro sebe, ježto použití mělo se díti dle rady stavů (viz A. Č. IV str. 441 a V str. 515.).

Přítomná stať měla ve svazku dvacátém osmém Archivu Českého zakončiti řadu zpráv o venkovských místech z archivu městského Pražského, aby zahrnut byl i majetek obcí Pražských. Pro nedostatek místa bylo nutno ji vřaditi na toto místo. Ježto ale tvoří s uvedenou publikací jeden celek, připojuji sem ještě řadu drobných dodatků místopisných. Proto též béře se hlavní zde zřetel na uvedení písemného materialu.

Brloh. 1449, 6. října. Ve jméno božie amen. Já Lidmila, po nebožci Buškovi Hřičovi z Brloha zuostalá, vyznávám tiemto listem ꝛc, že ačkolivěk božím dopuštěním nemocná jsem a neduživa na těle, však proto při dobré paměti a svobody všeliké zdravého rozumu požívající — toto mé poslednie poručenstvie — řiedím a zpósobuji obyčejem takovýmto: Takže slovutnému panoši Divišovi z Zejzieře a panie Katuši z Lubné, Ottikové — manželce, ten všeckeren statek muoj — buď to zde v městě, nebo na zemi, na platiech, na listech — dala sem — Jenž jest dán fer. II. post Francisci anno XLIX. (Rukop. č. 2119. fol. B 4.)

Bubny. 1. 1365. Wenceslaus Neglini emit hereditatem Buben, videlicet curiam et vineam, contra Franam Neglini, iuniorem filium Heinlini Neglini. (Rukop. č. 987 fol. 220.)

2. 1425, 20. června. Per sentenciam difinitivam dominorum magistri civium et consulum Maioris Civ. Prag. inter Simonem, choralem ecclesie s. Michaelis, pretextu certorum agrorum et aree in villa Buben ex una et ibidem villanorum parte vertente ex altera concluerunt, quod dictus Simon tantummodo ad aream habeat respectum, in qua gaza ibidem in Buben fuit situata pleno iure. Que sita est penes Martinum dictum Telecz. Et agros vero villanis adiudicaverunt eosdem ab omnibus impeticionibus per dictum Simonem pretextu huius modi agrorum illatis vel inferendis absolventes. Act. fer. IIII. ante Joh. B. (Rukop. č. 2099 fol. 159.)

3. 1426, 12. června. Juxta amicabilem composicionem et concordiam — Wenceslaus sutor dictus Czrny suo, Petri filii sui, heredum et successorum suorum nomine — recognovit — se teneri et debitorie obligari in IIII s. op. pro et racione testamentalis legacionis pie memorie Swate, quam fecit amice Jane, Johannis fabri, in et super bonis ville Buben ad dictum Wenceslaum legitime devolutis —. Actum feria IIII^a^ ante Viti. (Tamtéž f. 186.)

4. 1448, 30. září. Venerabilis dominus plebanus, prepositus et religiosi fratres Nicolaus et Wenceslaus sacerdotes suo et nomine tocius conventus monasterii Zderasiensis constituti personaliter in consilio dederunt suam plenam voluntatem —, quod plebesiani ecclesie parrochialis s. Clementis in Buben teneant et possideant curiam cum agris ibidem in Buben, quos plebanus ibidem tenere solebat et illis agris et curia utantur plebanumque sibi procurare disponant, qui eidem ecclesie sacramenta et signanter communioni sacratissimi corporis et sanguinis domini sub utraque specie panis et vini ministraret pro eorum utilitate usque ad futurum regem, dominum huius regni. Actum feria II^a^ die b. Jeronimi anno ꝛc. XLVIII°. (Rukop. č. 88 f. 262.)

5. 1495, 10. března. (O řeku.) V té při, když pan Jiřík z Hrádku a z Valečova, držitel mlýnuov na Kameni, rybářóm a lidem z Buben bránil užívánie řeky a ostrovuov k mlýnu svému přiležících, nechtě jich mieti v řece a pravě, že on a bratr jeho jest pán dědičný mlýnuov se vším jich příslušenstvím a proti vuoli jeho žádný ani v řece loviti ani vostrovuov požívati nemuož. Proti tomu pan Albrecht Rendl z Ušavy, purkrabie hradu Pražského, s plnú moci od uroz. pána p. Jana, najvyššieho purkrabí Pražského, stoje podle lidi a rybářuov z Buben, odpieral jest pravě, že ti lidé z Buben od starodávna v řece sú lovili i ostrovuov

požívali, to majíce pod plat vydáno od předkuov p. Jiříka, a že proti takovému starodávniemu jich držení a užívání, pokudž lidská pamět jest, p. Jiřík jim toho hájiti a brániti nemuož, leč by je právem vyvedl. I žádal jest nadepsaný p. Albrecht, aby pan Jiřík okázal, že jim řeky a ostrovuov hájiti muož a jich odtud vybýti. P. Jiřík proti tomu zase jest žádal, aby p. purkrabie okázal, že lidé a rybáři bubenští proti jeho a bratra jeho vuoli v řece býti a jie i ostrovuov požívati mají.

Tu p. purgmistr i páni rozkázali sú obojim stranám, aby okázali k svým potřebám, co okázati mají. I okázal jest p. Albrecht purkrabie a lidé z Buben ortel a vyrčenie pod pečetí pp. Novoměstských mezi Václavem Cvokem, těch mlýnuov v tu chvíli držitelem, a mezi lidmi a rybáři z Buben, kterýžto nález a ortel tak svědčí, aby Václav Cvok práva listuov svých užíval, tak jakož svědčí [?], nic jim neujímajíc ani přidávajíc, a rybáři bubenští aby jemu z řeky platili a vrbie k vršem sobě na nákly toliko mýtili, jakož ten ortel šíře svědčí a v sobě zavierá. P. Jiřík pak okázal jest trhy a zastúpenie mlýnuov těch pod pečeťmi lidí dobrých a najprv Janka Břevského, kterýž mlýny ty někdy prodal p. purgmistru, radě i vší obci St. M. Pr. Potom dále p. purgmistr a obec prodali Janovi Velvarovi a Jan Velvar prodal p. Janovi z Sútic a Jan z Sútic prodal Václavovi Cvokovi a Václav Cvok Vaňkovi z Valečova, po kterémž ty mlýny p. Jiřík s bratrem svým drží. A při tom ukázal jest p. Jiřík před pány tvrzenie trhuov a kúpenie těch mlýnóv krále Jiřieho pod JMti pečetí královskú.

P. purgmistr a páni — poněvadž ti všichni trhové mlýnuov těch na Kamenu svědčí k dědictví s platem, řekú, ostrovem, přievozem, břehy a král Jiří, slavné paměti, tvrdí trh mlýnuov těch Vaňkovi Valečovskému od Václava Cvoka s plným panstvím p. Jiříka i s bratrem, jeho při plném panství těch mlýnuov zuostavují se vším příslušenstvím jich, jakož trhové a zákupové svědčí, aby on, jakožto pán dědičný, i s svými budúcími mlýnuov užíval a komu chtěl, podle vuole své, v řece loviti pod plat dopustil: Než poněvadž sú rybáři bubenští od starodávna v řece lovili a z toho platilí a že p. Jiřík před p. kancléřem k tomu se svolil: vyhraj při neb prohraj, že proto rybáři bubenští v řece lovem býti mají, aby jim toho p. Jiřík přál a při tom jich nechal, kteříž nýnie jsú. Než jiní po nich aby toho na p. Jiříkovi neb jeho budúcích hleděli a s jeho volí loviece v řece a prútie na nákly k vršem sekali, tu kdež by jim bylo ukázáno. Což se pak zájezkuov dotýče, rybářóm se přikazuje, aby jich nedělali, než toliko na dvě nebo na tři vrše od břehu a to tu, kdež mohú bez škody býti vedle řádu a zřiezenie a obyčeje starodávnieho a rozkázánie krále JMti. A těch jezkuov aby nerumovali proto, aby se jimi řeka nezanášela, A když by sv. Havla přišlo, aby hned bez prodlévánie ven vytrhány byly a to pod pokutú starodávnú. Act. fer. III. ante Gregorii a. XCV. (Rukop. č. 1128 I. fol. 19.)

6. 1533, 18. dubna. Jan Kulhanek, krajčí z Malé Strany, maje a drže grunt pod pány mistry v Bubnách, koupil sobě XXVIII záhonuov dědiny ležící nad Letní podle dědiny Pernouškovy z Holešovic od Jana přijmím Pizdy, též z Holešovic, za VIII k. Act. fer. VI. post Pasche 1533. (Rukop. 2152 fol. E 27.)

Buštěves. 1434, 20. února. Johannes Spaczko sellator promisit Crucem torrificem et Johannem Labutský de illa fideiussoria caucione, prout obligaverit se pro Křtěn doleatore et pro orphanis Laurencii de Břesk pro VI. s., que arrestate erant in Buštěves per Margaretam relictam Buštěveská, indempnes exbrigare sub ypoteca omnium bonorum suorum Act. sabbato ante Reminiscere. (Rukop. č. 2099 fol. 369. Zaplaceno r. 1436 srov. fol. 420.)

Dobré Pole. 1429, 7. listopadu. Johannes Holecz de Senrazicz (?), nunc habitans in Bono campo, Anna, conthoralis ipsius, et Johannes, filius eius, fassi sunt, se teneri in XIII. s. d. Anne, relicte Johanconis Kbelský. — Actum fer. II. post OOSS. (Tamtéž fol. 290.)

Doksany. 1449, 2. října. Ve jméno božie amen. Já Margretha, jeptiška někdy z Dogzan, vyznávám tiemto listem ɔc že ačkoli božím dopuštěním nemocna jsem ɔc toto mé poslednie poručenstvie a konečný úmysl vuole mé o tom o všem statečku mém rozmyslně a s dobrým potazem zřiedila sem a zpósobila i mocí tohoto kšaftu a poručenstvie mého řiedím a zpósobuji obyčejem takovýmto: Najprvé činím a ustavuji slovutné a poctivé panie Duoru Nelechovskú a pani Machnu Zlenickú pravé a mocné poručnice všeho statku mého po mé smrti zuostalého. — Potom pak vuole má jest — aby poručnice mé — všecken statček ten — panně Duoře, kteráž u panie Zlenické jest, v ruce vydadúc, aby ona dále každé osobě to,

což komu tuto otkazuji, vydala bez zmatku. — Dále otkazuji na kostel sv. Jiljie v St. M. Pr. kopu gr. a — ubrus muoj dobrý a to zlato, kteréž mám i hedvábie. Item mistru Václavovi, kazateli v Betlemě, otkazuji polštář muoj nový kožený. It. knězi Šimonovi od sv. Jindřicha peřinu najlepší a k tomu $1/_2$ k. gr. It. knězi Janovi Mnichovi kožich, podušku a polštářík. It. panně Zlenické peřinu spodní novú, panie Zachařové, nevěstě mé, peřinku prašnú; sy-rotkóm Markoltovým peřinku najmenší s něakterú piachtú; panně Kateřině Chrudimské sukni črnú horší: Alžbětě, kuchařce panie Zlenické, černý plášť horší; Jarošovi Žáčkovi klok šerý, Majdaleně, podruhyni panie Zlenické, sukni s kožichem a mé lóžko. Panie Duoře Nelechovské mědènici větší s truhlú, panně Machně od Betlema blány a ubrus; Mysliborové, nevěstě mé, klok muoj dobrý a k tomu ty peřiny mé, jakož mám na Horkách, panně Bětce od sv. Anny šlojieřek najlepší a Johance tudiež dva šlojieřky menší; malé Mandalence sukni bielú a k tomu jedno prostěradlo; Kateřině, kteráž mi posluhuje, sukni črnú najhorší. — Naposledy tomu chci a tak poručiem, aby poručnice mé sukni mú harasovú novú prodadúc penieze ty za ní mezi chudé ve jméno božie za mú a mých předčích duše rozdaly —. Jenž jest dán léta oc XLIX fer. V. post Remigii. (Rukop. č. 2119 fol. B 4.)

Holešovice. 1359, 24. února. Ego Frana Rokczaner de Holyssowycz, civis Pragensis, tenore presencium recognosco, quia circumspecto viro Francisco Rokczaner de Okers, patruo meo et heredibus suis in et super villam meam et curiam dictam in Holyssowycz et quicquid ad predicta bona in censibus, agris, pratis, rubetis, piscacionibus, metis et annuis proventibus et ad me dinoscitur pertinere, septem s. gr. p. d. annui census vendidi iure hereditario pro septuaginta s. gr. d. predictorum, quas ab ipso Francisco parata in pecunia percepi. Et promitto ac teneor de predictis septem sexag. annui census dimidiam quartam s. gr. d. predictorum in quatuordecim diebus post festum s. Georgii proxime venturo et reliquam partem, videlicet quartam dimidiam s. gr. d. prenominatorum in quatuordecim diebus post festum s. Galli immediate sequenti dare et solvere et sic deinceps singulis annis censuare contradiccionibus ac impedimentis quibuslibet proculmotis. Quod si forte non faceremus, ex tunc statim memoratus Franciscus vel heredes sui possunt sine omni iudicio et sine invocacione sude purgraviorum et aliorum officiariorum quorumcunque et auxilio in ipsis bonis prenominatis, tamquam in bonis ipsorum propriis, pignorare, donec censum in terminis prescriptis non persolutum predictus Franciscus et heredes sui a me vel de bonis predictis fuerit totaliter consecutus. Possumque supradictum censum infra triennium continuum, a data presencium numerando, ex amicicia michi ab ipso Francisco predicto facta, redimere et exsolvere cum alio censu septem s. alias sibi, Francisco prenominato, et heredibus suis in liberis bonis et equivalentibus bonis prenominatis emendo et proscribendo, civitate Pragensi in tribus miliaribus adiacentibus, ubicumque alias. Si non fecero et tribus annis iam dictis exspiratis sepedictus Franciscus et heredes sui vel possesor huius littere prenominatum censum in supradictis bonis perpetuis temporibus libere ab omni exaccione possidebit contradiccione qualibet non obstante. In cuius rei testimonium hanc litteram iussi fieri et sigillo meo et ad peticionem meam sigillis proborum virorum Johannis dicti Nosconis et Jesconis de Monte, consulum et civium civitatis Mai. Prag., roboravi. Actum et datum a. d. m. trecentesimo quinquagesimo nono, vicesima quarta die mensis Februarii. (Orig. univers. knihovny.)

Hora Kutná. 1472, 9. května. Johannes, Dubravský dictus, filius Lazari de Plzna, cupiens proficisci in Střiebro ad matrem avisandam, resignavit sedem pregerie cum omni alia substancia sua, que ad illum per legacionem testamentalem Wenceslai, Loyca dicti, patrui sui, in Montibus Kuthnis pertinet, reverendo magistro Wenceslao Coranda. Ita tamen, ut si Johannes pretactus vita comite sanus redierit, resignacio presens nullius vigoris existat. Act. sabbato post Asc. d. (Rukop. č. 2105 fol. 317.)

Hořešovice. 1444, 20. června. Quemadmodum Ssimonko de Naczkowicz exstat disbrigator pro quodam agro in Horzessowicz Kekulovi per Petrum Ssidlo sartorem vendito, exinde idem Petrus promisit — eundem Ssimonkonem de huiusmodi disbrigacione — libertare — et no ante cum domo sua post s. Michaelem penes domum Nicolai de Lobkowicz situata. Act. sabbato ante Joh. B. (Rukop. č. 2099 fol. 808.)

Hořovice. 1428, 17. července. Matias carnifex, opidanus de Horzowicz, fassus est, se teneri X s. gr. Wenceslao Piknoskoni, civi Mai. Civ. Pr. Act. sabbato post Margarethe. (Rukop. č. 2099 fol. 270.)

Hostinné. 1512, 12. srpna. Jakož jsú byli zjednali za ouředníka na horách Hostinských Pavla Dryznu Baltazar a Melichar Wolfové, bratřie z Normberka, takže on Pavel na miestě týchž bratří penieze dělníkóm vydával, Erazim pak Freihozman od jednorožce na miestě týchž bratří oznámil před pány v radě [St. M. Pr.], že on Pavel řádný počet o všecky věcí, což jest k sobě přijímal i vydával, učinil a věrně a právě, což jemu bylo poručeno, při tom se zachoval. Kteréhožto Pavla, dědice a budúcie jeho on Erazim na miestě předpověděných bratří kvituje. — Dálo se ve čtvrtek po sv. Vavřinci. (Rukop. č. 94. II. fol. 202.)

Hovorčeves. 1. 1549, 10. prosince. Magdalena od stříbrných Kos, někdy p. Jakuba Fikara z Vratu manželka, měštka St. M. Pr., jakož jest dvuor svuoj Hovorčovice Tomášovi Bořanovskému z Bytyšky na jistý zpuosob pronajala, jakož cedule mezi nimi učiněné a zpečetěné to vše v sobě šíř obsahují, a že se tomu nájmu a těm cedulím za dosti státi má, za to jsú se rukojmě postavili Petr Křičko, Matouš Rameš, sladovníci z Poříčí, Martin Maryško soukenník a Jan Mrkvička konvář, měšťané Nov. M. Pr. Act. fer. VI. post Ambrosii. (Rukop. č. 2218 fol. 105.) — Ferdinand oc. Český oc král. Poctiví věrni naši milí. Jakož jest rozepře mezi sirotky Vojtěchovými a Majdalenú Kosovú, jakž jsme zpraveni, i chtíc, aby strany přátelsky smluveny byly, milostivě k smlúvě, pokudž obojí strany vuole také při tom bude, povolovati ráčíme. Dán na hradě našem Pražském v úterý po Početí P. M. l. XLIX. (Tamtéž fol. 148.) — Ferdinandus — Jakož jest byla rozepře o dědictví i všecek statek pozůstalý po někdy Vojtěchovi mezi Janem, synem téhož Vojtěcha, z jedné a paní Magdalenú, pozůstalú vdovú po p. Jakubovi Fikarovi z Vratu, z strany druhé, i takovú rozepři s povolením J. Ké Mti pána našeho nejmilostivějšího my Albrecht Kaplíř z Sulevic a na Čížkovicích a Blažej Nožička z Votína oc s povolením svrchupsaných stran takto jsme přátelsky smluvili a mezi týmiž stranami na místě a konci postavili: Že nadepsaná paní Magdalena na místě sirotkuov a z jejich statku po někdy p. Jindřichovi z Vratu pozůstalých nahořepsanému Janovi, synu p. Vojtěcha, za všicku jeho spravedlnost, kterúžkoli se pravil míti po otci svém Vojtěchovi IIII$^{1}/_{2}$c XV k. gr. m., s tím počítajíc, což mu podle smlúvy a odkázání p. Jakuba Fikara z Vratu náleželo, dáti má. — Stalo se v neděli postní Judica [23. března.] l. L. (Tamtéž fol. 148.)

2. 1554, 31. července. Jakož jest Jan Fikar z Vratu, syn pozuostalý a dědic po někdy Jindřichovi Fikarovi odtudž z Vratu, maje sobě leta daná od tohoto [Nov. M. Pr.] práva, jakožto sirotka téhož města, na to nastupoval, aby paní Magdalena od stříbrných kos, měštka St. M. Pr., a po někdy p. Jakubovi Fikarovi z V. vdova a bába jeho, držitelkyně statku manžela svého a děda dotčeného Jana Fikara, všeho statku a dílu dědického jemu p. Janovi po p. Jindřichovi, otci jeho, náležící, kterejž jest on p. Jakub po smrti Jindřicha, syna svého a otce častojmenovaného Jana, jakožto děd, k sobě byl i s sirotky pozůstalými k opatrování přijal a za jistou sumu, kteráž na klenotech, svrchcích po smrti otce jeho se našla a k pošacování přišla, při právě tomto rukojmě postavil, jemu postoupila. I skrze pány — Mikuláše od černé ruože, Beneše pernikáře, Václava Kamaryta z Rovin, p. mistra Václava Medka z Krymlova, Sixta z Ottrstorfu a mistra Nikodema z Paumberka — o to všecky strany přátelsky porovnány jsou takto: Předkem, že paní Magdalena za všecknu spravedlnost dědickú po p. Jindřichovi má na gruntech hned postúpiti: Domu, kterejž jest na Poříčí proti Voctíkovům, vinice Machlínovské na Žižkově i také s zahrádkou pod touž vinicí ležící, pole jménem Tintěrka s plotem, item louky s dědinami ležící u města Žatce, item chmelnice, kteréž jest nyní v držení Ondřej Nevhoda. — Na penězích — IXc k. m. — Act. feř. III. post Abdonem. (Tamtéž fol. 315.)

Hradec Králové. 1. 1519, 24. listop. Jan Samson, měštěnín m. Prahy, vzdává spravedlivost svú k domu v H. Kr. mezi domy někdy Beneše kožišnika a někdy Hanuše Kolovrata obostraně, kterajžto duom kuopiv i zaplatil, Janovi Opicovi z Třebska. Act. fer. V. ante Katherine a. etc. XIX. (Rukop. č. 2109 f. 81.)

2. 1524, 2. ledna. (Svědomí mezi knězem Janem, t. č. farářem Hradce Králové, a Václavem Pětikostelem.) Johannes Pardubský, písař pánóv soudcí z rathúzu hořejšího, vyznal: Jest mi

vědomo, když sem přišel v pondělí na den sv. Tomáše ku p. Václavovi Pětikostelovi do jeho domu a to z žádosti p. archiděkana Hradeckého, i mluvil sem k němu, maje při sobě Duchka Čejku, kterak by některá slova mluviti měl vztahujíce se na poctivost téhož p. archiděkana toho času, když byl v Hradci, a to duotklivá a škodná, i lotry mu dávaje. A on pověděl: Já sem jemu z úmyslu lotruov nedával, než znám se, že sem mluvil; ale to z toho pošlo, že sem slyšel od jedné osoby ženské v hospodě u Machka k sobě mluviti, po kterúž jest p. archiděkan před tím posílal na faru, a když k němu přišla do světnice i mluvil k ní některá slova a potom se jí kázal svlačeti, i obnažila se, až jí bylo cecky viděti, a potom že sobě jí velel i nohy okázati. A kněží to vidúce i prchli ven z světnice. A to ta jistá žena předo mnú mluvila i před jinými a slyšal Machek i Machková. I řekl sem k ní: Když's mu nohu ukázala, mohla's mu téměř i pušku okázati. A učinil-liť jest to, nevěřím, že jest arcilotr, neb my také ženy máme a posíláme je na fary, když toho potřebí, ale nečiní jim tak lotrovsky, jako on učinil. A při tom žádán sem byl od ní, abych to snesl na p. administratora a naň žaloval. Ale já sem toho neučinil. Ale poněvadž se jemu bude chtíti súditi, dámť mu na to slušnú odpověd, nechť sobě povolí. A soukupa jemu postavím. I žádali sme ho při tom, aby nám tu osobu oznámil, která by to jemu mluvila, ale on jest toho učiniti nechtěl, než tím nás odbýval, že p. archiděkan to dobře ví, po kterú jest na faru posílal a kterú před sebú měl. A s tím sme vstali chtíc od něho pryč jíti. A on vyšel s námi před světničku a tu teprv horlivě mluvil: Však sem přisáhl, že se mu mstíti budu, jakž budu moci, i nad někajm jinajm. A p. Duchek jemu k tomu řekl: Mstil bych se nad tím, kdož by tobě vinen byl. Jáť tak mám za to, že p. archiděkan tobě tu nic vinen není. A on řekl: Týž jest proti mně šikoval ledacos jako jiný a mluvil-li sem o něm mnoho, že ještě budu víc mluviti. A to jemu piš. A já sem řekl: Učiním to, ale jistě nerad.

Duchek Čejka vyznal: Jest mi to dobře v paměti, když sem přišel na den sv. Tomáše ap. s p. bakalářem Pardubským k p. Václavovi Pětikostelovi do domu jeho na žádost psaní p. archiděkana Hradeckého, i mluvil jest k němu p. bakalář: Pane Václave milý, přišli sme k vám na žádost p. archiděkana Hradeckého z příčiny takové, že jest ho zpráva došla, kterak byšte vy, v Hradci, byvše teď najposléze pro své potřeby, o něm neslušná a duotklivá slova ztahující se na poctivost jeho mluviti měli a lotry mu dávajíce. I milý p. Václave, mluvil-li ste to tak, čili kterak jinak, abyšte nám to oznámili, abych já věděl, co zase p. archiděkanovi odepsati. I proti tomu mluvil jest p. Václav: Znám se k tomu, že sem mluvil, ale bych mu z úmyslu lotry dávati měl, toho není. Než to z tohoto jest pošlo, že jedna osoba ženská mluvila jest přede mnú i před jinými u Machka, kterak by p. archiděkan před tím po ní posílal aneb jí před sebe obsílal, aby k němu na faru přišla, a když jest přišla, tehdy se jí kázal svláčeti, kdež při tom byli sú i jeho jiní kněží, a že se svláčela, až se byla i obnažila, takže jí bylo i cecky viděti. Kdež i nohu sobě kázal jí ukázati. A to ti kněží vidúce, nemohúce se na to dívati i prchali ven z světnice. Tehdy já diem jí proti tomu: Mohla's mu téměř i pušku ukázati. A učinil-liť jest to, nevěřím, že jest arcilotr, neb i my své ženy máme a také je na fary posíláme, když potřebí jest. Však jiní tak lotrovsky nečiní, jako on tobě učinil. A to jest přede mnú mluvila všecko i před jinými v témž domě, nébrž i žádala jest mne za to, abych to k sobě přijal a naň p. administratorovi žaloval a to naň znesl. Ale já sem toho neučinil. Tehdy žádali sme jeho, která by to osoba byla, abychom o ní panu archiděkanovi oznámiti mohli. I nechtěl nám jí jmenovati, než tím nás vybýval, že on dobře ví, po kterú jest posílal a kterú jest před sebú měl. I dí k tomu: Rozumím tomu, že mu se chce souduov, nechť sobě povolí; shledát, žeť mu dám slušnú odpověd na všecko, a půjde-li k tomu, soukupa jemu vystavím. Tehdy my s tím ustavše i šli sme z světničky a on za námi až před světničku a teprv stoje nad schodem počal horlivě mluviti řka: Však sem přísáhl, že se mstíti budu, jakž budu moci, i ještě nad někajm jinajm. Tehdy já řekl sem k něm: Pane Václave, mstil bych se nad tím, kdož by tobě vinen byl. Já za to mám, že tuto tobě p. archiděkan nic vinen není. A on řekl: Týž jest jistě mně šikoval ledacos jako kdo jiný. A mluvil-li sem o něm mnoho, ještě budu víc mluviti. To mluvě k bakalářovi řekl: A to mu piš.

Petr, ingrossator knih městských, vyznal: To sem slyšel od Václava Pětikostela, že jest rozprávěl v lazni někdy u Bechvně v zúvadlně, že by mu v Hradci Králové jakas krejčová s pláčem žalovala, že jest po ní farář poslal a jí po světnici na faře choditi rozkazoval,

a potom jí kázal hrdličky s hrdla složiti a opět tak po světnici choditi rozkázal. A potom opět jí kázal sobě nohu ukázati. A kněží jiní tu jsúce při tom, smějíce se i běžali ven z světnice. A ona se ho optala, což mám více dělati. I potom mu přimlúvala, že to naň nesluší. Act. sabbato post Circumc. d. a. XXIIII. (Rukop. č. 1047 f. D 6.)

3. 1550, 5. ledna. Kateřina Marvanka seznala, že jest přijala za domek ležící při městu Hr. Kr. XXV k. m. za rok vánoc minulý od Petra Kaštalíka. Act. sabbato post Circumc. d. n. L. (Rukop. č. 2136 f. 49.)

4. 1575, 10. října. (Relace mlynářská.) V pondělí před sv. Havlem my mlynáři přísežní — vyslaní na žádost p. purgmistra a pánuov Hradce n. L. do téhož města — kdež sme byli vedeni k velikému jezu na řece Labi udělanému a tu sou nám páni Hradečtí ukázali splavek a ouchod vody, kterýmž voda jde na rouru k rormeistrovu mlejnu, léta tohoto obnovený a udělaný, nás za to žádajíce, abychom toho, dobře-li jest udělán a práh položen, povážili. Druhé poněvadž jest cejch, podle kteréhož práh měl kladen býti, buď špalky neb jinou jim neznámou příčinou zkažen, toho byli žádostivi, abychom cejch obnovili a vybíti dali, aby potomně pravidlo před rukama bylo, kterak by se práh, kdyby kdy sešel, k cejchu bez omylu klásti měl. Třetí, ukázali nám kus půdy v témž splavku udělané, pravíce, že by bylo na škodu vody na město vedení, zvláště času zimního, když střižové jdou, proti starobylému způsobu teprv letos v nově přidělaná, toho žádajíce, aby zase vyvržena byla. Proti tomu na místě p. Albrechta Kapouna z Svojkova a na Hlušcích, purkrabě kraje Hradeckého, uroz. p. Jan ml. Trmal z Toušic, p. Adam Krž z Plotišt, hejtman na Smiřicích a p. Jan Kotoul, písař soudu purkrabství kraje Hradeckého, toto promluvili: že J. Mti jest to s podivením, že sou páni Hradečtí nás bez každého se pánem srozumění a snešení sami o své újmě vyžádali, čehož jest potřebí nebylo za tou příčinou, že tento nový splavek dělán jest na společný náklad jeho pána a panuov Hradeckých k staré míře — stěžujíc dále to, kterak sou páni Hradečtí sami toho starého práhu, kterémuž půda jest položena, beranem doluov poráželi, toho proti vejpovědi činiti nemajíce. Druhé, což se cejchu vybití a kus předělané půdy zboření i další pánuov Hradeckých žádost, dotýče, toho doložili, že na tento čas proti těm artykulům jim se mluviti nevidí, pokuď bychom my toho v své uvážení nevzali a svého dobrého zdání nečinice, však právní vejpovědi jim v známost neuvedli; k kterémuž od nás vyrozumějíce, jestli by se tu nic před sebe nebralo na ujmu a škodu mlejna královského, jakožto důchodu úřadního a zemského, že dále na to pro zachování dobrého přátelství odpověď dáti chtějí.

Na to od pp. Hradeckých promluveno: Což se kolikráts málo na starý práh beranem udeření dotýče, to že jest se v přítomnosti jednoho mlynáře přísežného toliko pro tu příčinu stalo, aby se tomu vyrozumělo, bude-li moci tak v své váze zuostati a není-li spodek shnilý; ale nic doleji že není porušen. A také již nový práh podle něho s půdou že tehdáž byl položen. A tak z té příčiny že J. Mti pánu a důchodu zemskému tu nic ublíženo není.

Tu my mlynáři přísežní — přijavše k sobě Havla z Vorličného, mlynáře při městě Hradci n. L. usedlého — vypovídáme: Poněvadž jakž i jiné artykule tak o ten splávek a ouchod vody na mlejn vormeistrův jest od předkuov našich jistá a dosti světlá vejpověd mezi někdy uroz. rytířem p. Bernartem Žehušickým z Nestajova a na Ryzmburku, t. č. purkrabí kraje Hradeckého, a pány Hradeckými učiněná, jíž jest actum l. P. 1553 v pondělí po sv. Janu Kř., a my při položení práhu v témž splavku, tak jakž nyní leží, aby býti měl proti starobylému způsobu, žádného nepořadu, nedostatku, snížení ani zvejšení na škodu jedné ani druhé straně nenacházíme, z těch příčin témuž práhu moc a právo dáváme. Druhé, co se cejchu obnovení dotýče, ačkoli jest předešle to, aby práh pod cejch pěti čtvrtí lokte kladen byl, vyměřeno, ale však poněvadž příčinou zvejšení bezpotřebního nad vodu týž cejch jednak v vodě stál a jednak zase osejchal a tak dříve sjíti a špalky k zkáze přijíti musil, a protož to za spravedlivé býti uznáváme, aby týž cejch nad tento nynější práh, kterýmž hejbáno býti nemá, zvejší jednoho lokte vybit byl; což bude netoliko bez škody, ale také s lepším obojí strany, poněvadž práh vždycky v své míře zuostávati bude. A sešel-li by kdy, tehdy zase k té míře jednoho lokte pražského pod tento nový cejch kladen býti má. Třetí, což se v nově při témž splavku podlahy položené dotýče, poněvadž se tomu rozumí, že jest takové podlahy prve nikda tu v tom místě nebývalo, a příčinou tou obávati se jest v čas střišuov vody zdejmání, což by bylo na újmu důchodu J. Mti Cé, kterýž z posudního vychází, a obci města Hradce

na škodu a závadu, a svedením též podlahy aby se jaká škoda a ublížení J. Mti p. purkrabí kraje Hradeckého a klínotu zemskému státi mělo, toho my nic (poněvadž se prahem hejbati nemá) neuznáváme. I z těch příčin táž podlaha toliko sama po spodu v dolejším konci vyvržena býti má a více se zase na budoucí časy klásti nemá.

Kteroužto naši vejpověd páni Hradečtí přijali a J. Mti p. purkrabí kraje Hradeckého páni poručníci tolikéž, však pod tou vejminkou, aby po vyvržení té spodní podlahy kolím pořádným pro zpáteční vodu po spodu zakolino bylo, což sme my taky za slušné a spravedlivé, aby se tak stalo, uznali. (Rukop. č. 101 f. 295.)

Hřebeč (?) 1353. Domina Ela, relicta Pesoldi, resignavit villam suam Herzebczicz Mare et pueris eius. (Rukop. č. 987 fol. 12.)

Hrusice u Komorního Hrádku. 1523, 30. listopadu. Smlúva stala se jest mezi Janem z Lstiměřic a Annou vdovou, manželkou někdy Macha z Hručic, taková, že jmenovaný Jan na ten grunt Macha, bratra svého, tu v Hručicích dosésti má a to hospodářstvie k sobě přijíti. A co se sirotkuov dotýče, ty při sobě držeti má a je opatrovati. A kdyžby k letuom přicházeli, tehdy z toho statku má jich vybývati. — Act. die Andreae a. 1523. (Rukop. č. 2155 fol. 31.)

Chvaly. 1428, 13. srpna. Katruše, dcera Petříka Křížovic a nynie Vaňkova z Dubče manželka, připověděla sě jest ke dvěma stoma k. gr. na Chvalách, kterýchž jesti jí zuostal dlužen Vacek Křížovic za její diel, kterýž jesti jemu prodala táž Katruše tudiež na Chvalách. Act. fer. VI. post Tiburcii. (Rukop. č. 2099 f. 297.)

Chýnov. 1426, 22. května. Mathias et Duchon, villani de villa Chynow, requisiti — quid eis constaret de quibusdam pabulis in curia Chinow ibidem per Gallum braseatorem et Sdeniami eius conthoralem, derelictis, deposuerunt, quod cumulus, feni, plusci, licii, strami . . . . et aliarum rerum cum condescenderant de predicta curia Vitkoni, sunt derelicti. Act. fer. III. post Pentecost. (Rukop. č. 2099 f. 183.)

Kadaň. 1. 1497, 19. srpna. V té při mezi Jakubem Huphaufem z Mostu a Jiříkem Hyršem z Kadaně, když on Huphauf vinil jest jeho Jiříka Hyrše, že by byl jeho služebník nevyčtený a že by jeho statek rozvieřil, žádaje toho, aby Jiřík jemu počet udělaje dluhy vyupomínal a věrně a právě udělal, jako slušie na věrného služebníka. Proti tomu Jiřík Hyrš odpor jest udělal, že by s Jakubem Huphaufem o ty o všecky věci Jakubem Špomilarem, Jiříkem pekařem, Jakubem Jobštem a Heřmanem z Trejgmille, měšťany Mostskými, přátely od Jakuba Huphaufa i od něho k tomu volenými, smlúvu konečnú vzal, takže jest měl Huphaufovi za ty všecky věci, o něž sú mezi nimi ruoznice a nesnáze byly, pět set k. gr. m. dáti a na svém statku dostatečně ujistiti, než že by Jakub Huphauf potom té smlúvy nechtěl držeti a tak z té příčiny že by Jiřík Huphaufovi nebyl nic viec povinen. Odvolávaje se na tu smlúvu, kterúž jest pod pečetí města Mostu před pány okázal.

Pan purgmistr se pány — takto sú vypověděli: Podle té smlúvy — měl jest Jiřík Hyrš Jakubovi Huphaufovi pět set k. gr. m. dáti a na svém statku ujistiti a dluhy všecky k své ruce vyupomínati. A poněvadž Jakub z té smlúvy jest vystúpil podle jich seznánie a jie držeti nechtěl, a Jiřík skrze to, že jest dluhuov upomínati nemohl, Jiřík Jakubovi těch pěti set dáti nenie povinen, než toto týž Jiřík má učiniti: Najprvé, aby registra položil a všecky dluhy až do sedmi set a do třidceti k. m. z nich věrně a právě vypíše Jakubovi Huphaufovi dal a s ním do Hory i jinam, kamž by potřeba kázala, jel a dlužníky i dluh až do těch sedmi set a do třidceti kop jemu okázal a to ve čtyřech nedělech. A kto jest co a zač dlužen, aby před ním oznámil. A Jakub Huphauf má za Jiříka na cestě stravu platiti a ty dluhy sám vyupomínati. A jestli že jest Jiřík po té smlúvě které dluhy vyupomínal, ty má navrátiti Jakubovi. A pakli jest také Jakub co po té smlúvě vyupomínal, to má na těch VIIcXXX k. sraženo býti, A týž Jiřík sklepu u Hory i se vším, což jest Huphaufovo v něm, má postúpiti. Což se pak toho cínu dotýče, jakož Jiřík v té smlúvě početl jest každý centnéř za VIII$^1/_2$ zlatého rýnského, a k tomu se jest podvolil, jestliže by Jakub vyptal se, že by ten cín dráž prodán byl, že by Jiřík Huphaufovi měl to dodati a nahraditi, toho páni při té smlúvě tak nechávají. Což koli Jakub provedl jest a ještě hodným svědomím provede, to Jiřík má a bude povinen jemu navrátiti a zaplatiti beze všie nesnáze konečně do sv. Havla. Act. sabbato post Assumpt. M V. a. MCCCCXCVII. (Rukop. č. 1128 II. fol. 27.)

2. 1534, 26. února. V té při, kteráž jest z poručení JMtiKské k právu tomuto podána mezi Mikulášem Phlaumem z Kadaně na místě Doroty, dcery jeho let nemající, původem a Hanušem provazníkem, též v Kadaní přísedícím, obeslaným, tu kdež jest tejž Mikuláš Hanuše vinil z toho, že jest tejž Hanuš Dorotu, dcerku jeho let nemající, uvedl a namluvil do stodoly své za městem a jí násilí jest učinil podlé vuole své, pokudž jemu se vidělo a zdálo, ježto ten a takový nepořádný skutek jest předkem proti P. B. i lidskému běhu. A poněvadž tak nepořádného skutku jest se při nevinném dítěti jeho dopustil, žádá podle práva a poručení JMtiKské, aby se k němu jako k násilníku přistoupilo a tou pokutou, jakž právo ukazuje, zachováno bylo. Na to uvedl svědomí a to čteno jest. Proti tomu od Hanuše jest mluveno, že tomu všemu odpírá a praví se nevinným býti, což naň Mikuláš žaluje a v tom při své nevině P. B. se dokládá pravě, že tato žaloba při tomto právě od té, kteráž jest naň ho v Kadani učiněna, jest proměnna a rozdílna, neb pravili v Kadani, že tomu dítěti to násilí a podávení jest učiněno v domě, a nyní žaloba se vede, že v stodole ve dvoře za městem, a že on v městě Kadani vejvod dostatečný k té žalobě jest vedl, ale Mikuláš od práva že jest odstoupil a naň omylnou zprávou těžkost vězení skrze poručení JMtiKské jest uvedl, ježto on tomu všemu, z čehož se viní, odpírá a praví, že toho dokud živ, což žaluje, Mikuláš pravého neučiní. Proti původovým svědkóm k své nevině též vedl svědomí; to při právě ukázáno. Doloživ, údělal li je co syn, on že ho nevymlouvá, než své neviny podle svědkóv užíti žádá.

Zas k tomu od původa mluveno: Aby se na tom rozdílu, kterejž sobě pokládá strana odporná v žalobě býti, nezastavovali, neb v Kadani jest toliko o této věci zpráva p. podkomořímu a radě učiněna, ale zde podle vrchnosti JMtiKské poručení, poněvadž jest k právu ta pře k slyšení podána, že žalují z skutku, kterémuž se z svědomí vyrozumělo, kterak jest toto nevinné dítě v VII letech a v XVI nedělích bezprávně, nešlechetně, nepořádně, nepravě, hanebně, proti Bohu i lidskému všemu běhú násilně podáveno a porušeno a o panenství připraveno, jakož z svědkóv k této potřebě vedených to se všecko nachází zřetedlně a z seznání, co před právem v Kadani jest vedeno též, kterak toto děťatko, jakž na něm tento hanebný skutek Hanuš jest vykonal, křičelo jest a oznámilo před zachovalými ženami, že jest on Hanuš ji porušil. Potom súc do rady podána, též na dotázání p. podkomořího třikrát naň prstem ukázalo, čemuž jest on Hanuš nikda neodpíral, než kladl v to, aby pověděla, kdo jest ji nejprve porušil. A ona předce naň ho ukazujíc prstem pravila, že Hanuš provazník mi to učinil. Ježto při takových těžkých případnostech žádný o těžkosti neví a mluviti neumí, než ten, kohož se dotýče, a by žádného svědka nebylo, přiznání jeho jest, nad kteréž při jednom každém svědomí vyššího není potřebí. Stalo li jest se pak o synu jaké přimínění, když s otcem místo a konec bude, také syna pro ten hanebný skutek, kterejž nad ní po otci vykonal, pohledají. Kterak jest se pak skrze otce i syna tento hanebný skutek konal, tuto že o tom zprávu činí, že otec a matka tohoto dítěte podáveného, jsúc lidé chudí a potřební, v podruží sou u něho, u Hanuše, bydleli. Tu když jich obú doma nebylo a odešli po svých pracech ten pátek před sv. Jakubem ap., Hanuš vyloudil a namluvil s sebou to děťátko, aby s ním šlo do stodoly, tu jie násilně podávil na šindelích. A potom po otci syn doma před pokojíkem nahoře. Kdež hned po vykonání toho skutku dítě div za to hrdla nedalo, neb hned těžce zteklo, a kdyby nebylo náhle opatřeno, bylo by umřelo.

Tu nazejtří druhého dne otec domů přišed, když mu o té příhodě oznámeno bylo, na právo to vnesl a žalostně za opatření žádal, kterak bez přítomnosti jeho ukrytě to dítě nepravost trpělo. Hned znamení ukázáno, kteréž bývá při těch věcech, jakž práva ukazují capite 41 de virginum et mulierum oppressione, jestliže by na poli nebo v obydlí v městě takové podávení násilné komu se dělo, roucho za gruntovní a nejjistší svědomí se ukazuje. A to mají před rukama, bude-li jim rozkázáno, že je položiti chtí na právě. Než pro poctivost města a práva tohoto slavného za sebou že sou zanechali; a poněvadž naň to dostatečně ctnými, zachovalými lidmi, čeledí jeho, že jest ten hanebný skutek proti přirození, maje svú poctivú manželku, vykonal, ukazují, že žádá Mikuláš, aby pokuta meče nad ním, jakožto násilníkem vykonána byla. Neb jest v podezření v těch věcech, že jest prvé také, jakž svědkové seznávají, to jiným činil, a poněvadž po znamení v podezření zloději k útrpnému právu dáváni bývají, že naňho má také puštěno býti, jakož se při tomto právě Janovi Klaničovi

stalo, kterýž jiným zpuosobem dalším při starší osobě takového účinku se dopustil, toho se nálezu dokládali. Přistoupeno k svědomí, kteréž mu k této při syn dává, že ten za svědka přijat býti nemůže, neb jest zlopověstný, nařčený a podezřelý, sám na sebe nešlechetnost seznávaje. Ježto právo toho o svědcích zbraňuje, aby ten, kdožby zlopověstný byl, za svědka přijat býti měl, jako tento přiznává se k tomu hanebnému skutku za zástěru, mohl-li by otci co pomoci. Ale tomu se místa nedává, než Mikuláš žádá pro právo božskú i lidskú spravedlnost, poněvadž otec nejprvé ten hanebný skutek učinil, potom syn, aby také nejprvé nad ním, jakožto násilníkem, pomsta vykonána byla, neb to, co jest učinil, čeho přiznáním a jiným svědomím dostatečně jest ukázáno.

Proti tomu zase od strany obeslané mluveno, že vždy na tom Hanuš stojí a všemu odpírá a P. B. se dokládá, že vinen není a že to dítě souc navedeno od nepřátel, kteříž sou žádostivi jeho statku, naň ho touto neslušnou stahují mimo jeho všecko provinění, neb žádný svědek se naň o tom zlém účinku neztahuje ani dne ani místa nejmenují, než na Motle, syna jeho, kteréhož on z viny nevynímá, neb neví, udělal-li je to čili nic. A jest svým svědomím jist, neb toho času doma nebyl, jakž jeho čeleď v svědomí seznává, než pro jinú potřebu do dvoru pro dělníky šel. K tomu že vrtkavost při tomto dítěti nalezena prve, než byla před p. podkomořího do rady puštěna, na syna jeho pravila, jakž ty ženy, kteréž při ní hned po tom účinku byli, seznávají. A potom z návodu rodičóv teprv na otce pravila. Věděli to rodičové její, že by statku málo vzali na synu, kterejž, že to učinil, i znamení vokázal lidem a k tomu se dobrovolně přiznal. Věda, že otec o tom skutkem ani myslí nic nevěděl. Tím zavíraje, že svědkové původovi jsou mnozí jeho nepřátelé a těm se také místa nedává, ani té děvečce z Jochmstalu, neb se za žalobníka i svědka staví, a protož podle toho dostatečného odvedení že žádá jako nevinný při své nevině za spravedlivé opatření. — Krátce k tomu od původa promluveno, že dítě vrtkavosti při vyznání své těžkosti žádné neneslo, než na chytrost otázek opatrně z nedošlosti věku odpovídati neumělo. A vo statek provazníků[v] že rodičové dítěte nestojí, než za právo jako na násilníka žádají. A budú-li pro své škody potom k statku jeho chtíti hleděti, že oni v té věci budú se věděti, jak zachovati.

Tu p. purgmistr a rada — svým ortelem vypovídají: Poněvadž neobyčejná při Dorotě, dceři Mikuláše Phlauma z Kadaně, let nemající, věc se sběhla a skutek porušení panenství násilím jest vyplněn, ježto ten skutek proti P. B., proti přirození a nedošlosti věku jejího i proti právu vykonán jest a v ten účinek pojat jest Hanuš provazník s Motlem, synem svým, ale že on Motl, znaje se k skutku, preč jest utekl, a otec jeho Hanuš provazník, obžalovaný, ten slyše od Doroty proti sobě v Kadani naříkání z násilí, kde a v jakém místě od něho jí se jest stalo a přihodilo, tomu neodepřel, než toliko, kdo by ji neprve porušil, na to se ptal, a ona Dorota prve při tom stála i před svědky i také zprávu činiec před purgmistrem a konšely Kadaňskými i před p. podkomořím i též před námi podle pořádku práva toho naříkání z násilí nic jest od své osoby nezměnila, a k tomu jest i to pokázáno, že on Hanuš i při jinejch osobách dospělého věku podobné věci hledal jest, i aby on v podezření nebyl pro toto dítě podle práva, v tom on očištěn býti nemůže, leč syna svého Motle ve dvú měsících pořád zběhlých zde před právem postaví, a on Motl, jestliže postaven bude naň ho, na Hanuše, od něho nic praveno nebude, tehda této těžkosti Hanuš prázden býti muože. Pakli by nepostavil, jinak z toho nářku očistiti se nemůž, poněvadž v podezření jest nalezen, leč by právo útrpné vynesl. Act. fer. V. post s. Mathiam ap. a. XXXIIII. (Rukop. č. 1130 fol. 10.)

3. 1541, 17. června. Jakub Habart z Habartic a Bernart Karel, měšťané města Kadaně, na místě jiných spoluměšťanuov, kteříž z víry tělo a krev Krysta pána pod obojí zpuosobu přijímají, přijali XX zl. uher. vedle kšaftu nebožtíka kněze Václava, starého administratora. Act. fer. VI. post Corp. Chr.

Kbel. 1451, 28. ledna. Blaha a s. Ambrosio cum Barbara, coniuge sua, fassi sunt, se percepisse a Martino de Kbel XII s. gr. pro hereditate ibidem in Kbel sibi per Gregorium vendita, quas XII s. dicto Blahoni dictus Gregorius testamentaliter deputavit. Act. fer. V. in octava s. Agnetis. (Rukop. č. 2084 fol. D. 32.)

Komárov. 1430, 25. března. Nos magister civium, consulesque iurati Maioris Civ. Pr. presentibus cunctis innotescimus, quia discretus Andreas, pridem notarius minorum tabularum regni Boemie, nostro pleno in consilio personaliter comparens — dimisit et condescendit de

tredecim s. gr. census annui et perpetui Zdincze, nate relicte Anne Zdenconis de Lhoticz, Dorothee et Johanni, liberis dicte Zdince, quas prefata Anna habere dinoscebatur, videlicet sex s. gr. in bonis Johannis de Litowicz, et septem s. gr. in bonis Johannis dicti Sekyrka de Luczek, iuxta clariorem declaracionem tabularum terre. Quem quidem censum tredecim s. prefata Anna vita sospita existente iam nominato Andree suam post mortem duxit per prefatas tabulas terre obligandas, huiusmodi obligacionem et proscripcionem presentibus anullando, cassando et totali iuri suo abrenunciando —. Act. sabbato ante Letare. — Insuper prefatus Andreas recognovit, qualiter prefata Anna habet septem s. gr. census in tabulis terre proscriptas — in bonis olim Johannis Sekyrka et notanter in Tuhan, in Slany et in Komárově villis. (Rukop. č. 992 fol. 118.)

Košíře. 1396, 31. srpna. Nos magister civium, consules et scabini Mai. Civ. Prag. recognoscimus publice, quod honesti viri Nicolaus dictus Kuchenmeister de Orzech et Hersso civis Min. Civ. Prag., tamquam potentes arbitri electi per partes infrascriptas in causa dissensionis et controversie, que dudum vertebatur inter dominam Elizabeth, relictam quondam Nasonis, ex parte orphanorum ipsius, Wenceslaum Rollonem nec non villanos seu communitatem villarum Cossirz Maiori et Minori pro et super quibusdam decimis vinearum, que vinee in communitate villarum predictarum a retroactis temporibus plantate et exculte sunt, talem coram nobis in consilio nostro in presencia eciam Hanconis Bernhardi, protunc magistri moncium vinearum, fecerunt pronuncciacionem: Videlicet quod predicta d. Elizabeth nomine orphanorum suorum, Wenceslaus predictus nec non et quilibet villanus villarum predictarum, heredes et successores eorum de decimis vinearum, que in communitate plantate et eculte sunt, de cetero et in antea, perpetuis temporibus, secundum quod quilibet ipsorum de hereditate et fundo domino suo censuat et censum dat, secundum maius et minus, decimas percipere debet. Insuper ipsi pronuncciaverunt, quod si quelibet pars predictorum hominum pronuncciacionem ipsorum, ut predicitur, factam non servaret, ex tunc ius suum, quod in eisdem decimis habere et percipere debet, omnia perdere debet contradiccione qualibet procul mota. Dat. fer. quarta proxima ante Egidii a. XCVI. (Rukop. č. 997 fol. 54.)

Kralovice. 1421, 19. listopadu. Petrus de Kralowicz fassus est, se debitorie obligari d. Vite, relicte dicte Krzstienowa, in XXX s. gr. pro hereditate — circa eam empta in Kralowicz. — Act. in consilio Nove Urb. Pr. die s. Elyzabeth a. XXI. (Rukop. č. 2079 fol. K. 30.)

Libeň. 1416. Reinhardus de Renis emit VII s. gr. census erga Franciscum de Iglavia pro LXXX s. gr. super vinea ipsius Francisci dicta Goldecker in bonis ville Lyben. Actum fer. III. post Letare. (Rukop. č. 2101 fol. 102.)

Litožnice. 1353. [Nicolaus] Rokczaner publicavit, quod emit villam dictam Luthosnicz — erga relictam Ulmanni Johannis. (Rukop. č. 987 fol. 11.)

Lobkovice. 1403. Petrus Smelczer ductus est super municionem Lobkowicz et bona Procopii Krukner pro CCCL s. gr. propter exbrigacionem domus, quam emit erga predictum Procopium. Act. sabbato ante Jacobi. (Rukop. č. 997 fol. 25.)

Michle. 1401, 8. ledna. Nicolaus Georii de Misa emit unam s. gr. census erga Cunczonem, vinitorem d. regis, pro VIII s. super vinea ipsius Cunczonis — in bonis ville Michel. — Act. sabbato post Epiph. (Rukop. č. 996 fol. 26.)

Močidlany. 1424, 30. ledna. Anno etc. XXIIII^to feria II. ante Purificacionem nos magister civium, consules et scabini Maioris Civ. Pr. tenore presencium recognoscimus universis, quod visa et audita materia dissensionis pretextu bonorum Machonis de Owenecz, quondam nostri concivis, per mortem eiusdem testamentaliter derelictorum inter providos viros Ludvicum apotecarium, nostrum concivem, Martinum dictum Muzik de Tin Horssoviensi, testamentarios superstitis dicti Machonis, ex una ac Ursulam, relictam eiusdem Machonis, nec non Benessium, Aniczkam et Janam, natos quondam Gregorii de Owenecz, fratris ipsius Machonis, contestamentarii Ludvici et Martini predictorum, suborta parte ex altera ipsis partibus inutilem et damnosam, eandem de consensu ipsarum parcium decidentes taliter divisione huiusmodi bonorum mediante, primo prefatis Benessio, Aniczce et Jane domum unam [č. p. 134. —I.] in foro pullorum in centum s. gr. et aliam cum braxatorio in XX s. gr., que erant quondam Machonis predicti, et unam navim in IIII s. gr. pretextu devolucionis ex testamento dicti Machonis eosdem orphanos concernentes contulimus appropriantes. Item Martino orphano pre-

textu XIII s. gr. ipsi, ut veraciter comperimus, per dictum Machonem rite obligatarum, alteram navim in IIII s. gr. dari ius-imus et IX s. ex censu eiusdem Machonis in Moczidlan habito et ex ceteris debitis per ipsum Ludvicum predicto Martino assignari pecunia in parata. Item Ludvicus LX s. gr., in quibus sibi asserit orphanos dicti Machonis obligatos, et Martinus de Tin XLV s. gr. debiti legittimi et LIIII s. gr. ad eundem per mortem orphanorum eiusdem Machonis devolutas, conquirere debent in censu Moczidlan memorato ac in debitis per eosdem testamentarios nominatis —. (Rukop. č. 2099 fol. 135.)

Modřany, 1478, 19. listopadu. Rukop. č. 2157 fol. 278. Já Margareta Zlenická z Týnce vyznávám tímto listem — že jakož od mnoha předešlých let bývala jest vždycky až do této chvíle veliká nesnáz o ty dědiny mé v Modřanech, kteréžto já od urozeného někdy p Záviše z Waldšteina, přítele mého, deskami zemskými sobě mám řádně vedle jiného jeho zbožie zapsaný, v kteréžto dědiny pusté Aleš, Vaněk Tiavák, Jan Štědrák, Jarek Drnák, Mikuláš skalník, Mareš, Václav, starý rychtář, Štěpán Zahorský a Hanuš, lidé tudiež v Modřanech osedlí, uvázavše se a losem mezi se rozdělivše jich požívali jsú a požívají, nic předkuom mým ani mně z nich neplativše. Tak chtějíci se a budúcí své i také lidi výšpsané slušně opatřiti, aby oni i jich budúcí týchž dědin držitelé bez puotek a potomních nesnází, na nich těžce robotujíc, k užitkuom svým svobodněji přivoditi mohli, s dobrým mým rozmyslem — prodavši též dědiny mé lidem výš jmenovaným za jistú sumu peněz — vysadila jsem jim je a tímto listem vysazuji pod purkrecht a v právo purkrechtní právo k té a k takové svobodě, aby častopsaní lidé i jich dědicové a budúcí mohli a plné právo i moc jměli ty dědiny, což jich každý z nich ujal a drží, jmíti a držeti i jich jakžto svého vlastního dědictvie požívati a když se jim nebo kterému z nich zdáti bude, komuž by chtěli, dáti, směniti, zastaviti a najíti nebo prodati. V též však a takové právo i pod týž plat, jakož jim samým i každému z nich ode mne jest tímto listem vysazeno a zapsáno. Takže častopsaní lidé podlé jich samých rozhodnutie a jednostajnýho mezi nimi svolení po desieti grošich z každého z nich sbírajíce, kromě že Vaňkovi Tiavákovi, tak jakž losy dva drží, z jednoho devět gr. a z druhého vosm gr., a Janovi Štědrákovi s Jankem Drňákem, jenž los jeden drží, devět gr. oběma spolu toliko dostane se dáti, mají i jich dědicové a budúcí náměstkové — platiti a vydávati — platu a úroku ročního osmdesáte gr. — A jiných všech věcí, úplatkuov, robot neb jakýchžkoli poct a obtižení, kromě již psaného úroka, lidé častopsaní — mají býti i budú prosti —. Na potvrzení — prosivši uroz. pp. p. Pavla z Jenštejna a z Skal, p. Jindřicha z Říčan a z Šostlic, slov. panoši Jana Sosnovce z Vlkanova a Václava z Petrovic, že jsú také pečeti své dali na svědomí —. Jenž jest dán l. 1478 ve čtvrtek den sv. Alžběty.

Mýto Vysoké. 1474, 30. května. My purgmistr a rada města Mýta Vysokého službu naši vzkazujem osviecené múdrosti pp. purgmistróm a radám měst Pražských Starého i Nového i všem jiným, jimžto tento list čten anebo okázán bude. A zjevně vyznáváme tiemto listem, že Petr konvář, listu tohoto okazatel, pošel a zplozen jest od rodičuov poctivých, otce Jana řečeného Kútek a mateře Alžběty, vedle obyčeje a řádu cierkve svaté manželsky spojených a mezi námi řádně zachovalých. A sám týž Petr z svého dětinstva až do této chvíle nám i obci naší dobře i ovšem chvalitebně i s svú manželkú zachoval se jest řemeslem svým posluhuje a dělaje, jako na dobrého a poctivého řemeslníka sluší, nižádné poškvrny po sobě nepozuostaviv, jížby pověst jeho dobrá zmazána a poškvrněna mohla býti. O němž my nic jiného nevieme, než to, což na dobrého a poctivého člověka slušie. A poněvadž jest umienil své obydlí a svú živnost mezi Vaši Milostí mieti a vésti, Vašich Milostí prosíme, abyšte naň ráčili laskavi býti, jemu dobrú vuoli okazovati a v jeho potřebách jej fedrovati pro dobrú a počestnú pověst rodičuov jeho i také samého jeho řádně a chvalitebně uchovánie a pro naši Vaši Milostí takovéž i mnohem větší libosti okázánie. Toho na svědomie pečet města našeho Vysokého Mýta přivěsili jsme k tomuto listu, jenž jest dán a. d. MCCCCLXXIIII, fer. II. Penthecosten. (Rukop. č. 2106 fol. 188.)

Prostějov. 1486, 18. ledna. Gallus sacerdos, plebanus in Prostiejov, publicavit, si in eadem parochia Prostiejoviensi morte preoccupatus fuerit, libros suos aliamque substanciam suam potenter resignavit Gregorio pannifici dicto Cuczbach, fratri suo, Marthe sorori sue. Act. sabbato post. s. Joh. Cris.

Rakovník. 1. 1545, 21. dubna. V té při, kteráž jest mezi Divišem Rubinem a Jeremiášem bakalařem na místě purgmistra a konšeluov i vší obce města Rakovníka a Duchkem, Šípkovým synem, z strany druhé, kdež týž Diviš a Jeremiáš obstavivše Duchka Šipka při právu vinili jsou jeho z toho, že při předešlém veřejném tažení, přijav od nich rotmejstrství a službu na jistý počet drábuov, jmenovitě 56 osob, na ten počet bral jest plat zúplna a počtu náležitého nemaje k svému užitku obracel a na dráby, jakž s ním zuostáno bylo, nenakládal, ježto v tom provinil jest předkem proti králi JMti, potom proti všem stavuom království Českého, naposledy i proti obci té. A učiniv takovú věc nepořádnú ještě to po šenkovních domích na těžkost té obce mluvil, že by náležitého počtu nevydali, ježto on Duchek, maje sobě peníze na jistý počet osob dané, v tom sám forteloval a je tu, kdež se jemu dobře líbilo, slovy neduovodnými obouzel a čímž sám vinen byl, na ně scital. Poněvadž při právě tomto jest postižen, mají oni takovou věc od úřadu i vší obce sobě poručenou, aby se o to k němu, kdežby postihnouti ho mohli, mocně domlúvali. Davše list čísti, žádali v tom za opatření spravedlivé.

Proti tomu od Duchka mluveno: Viní se tu, že by na 56 osob službu přijal a že by zúplna počtu toho neměl, i rád by předkem to slyšel, mnoho-li čili málo toho počtu neměl, aby věděl, nač odpověd dáti. Poněvadž jeden každý při právě má z jisté věci viněn býti. Ví on o tom dobře a k tomu se zná, že na 56 osob službu jest přijal i peníze na týž počet že jemu od pp. Rakovnických jsou dány, jakož pak mezi nimi jsou o to cedule řezané. A na kterýž počet službu přijal, s tím a s nejiným počtem před p. hejtmanem polním se jest postavil a on jej od něho přijal, což s vědomím téhož p. hajtmana muože ukázati. A jest mu s podivením, že na něj více než po dni a po roce nastupují, ježto když se z služby navrátil jej přivítavše i jemu poděkovavše za dobrýho, poctivýho vysvědčili a na znamení toho sud piva jemu šenkovali. Protož poněvadž se tak, jako na dobrého náleží, choval, což muož ukázati, vidí se jemu, že tito páni na zprávu něčí jeho sou, zbytečně činíce jemu zaneprázdnění, obvinili.

Na to od puovoda mluveno: Ačkoli on Duchek se táhne na nějaké svědomí p. hejtmana i také na zprávu, mohlť jest on dobře p. hejtmana zpravovati, jak chtěl, ale byly li jsou to zprávy pravé, to se potom pozná. A kdež praví, že by od nich byl vítán a jemu že by měli i děkovati, jistě se na tom mejlí, aby on Duchek kdy tou měrou od úřadu měl vítán býti. Než jestliže on od koho z obecních byl přivítán anebo že by mu někdo děkoval, oni o tom nevědí, neb toho od úřadu žádnému nebylo poručeno. Než to vědí od těch, kteří sou s ním byli, že počtu celého, na kterýž mu služba šla, tam jest neměl, a zvěděvši, že se o tom, když se navrátil, mezi lidmi promlúvá, z města jest ušel a tam nebyl jest vidín, až zde teprva když sou ho ku právu připověděli, žádajíce, poněvadž jim na svědky odloženo, oni s nimi sou na hotově, toliko aby čteni byli. A po přečtení jich mluveno jest, že žaloba, která se naň stala pro neplnost počtu osob, na kteréž on službu za dva měsíce zúplna bral, to se z svědomí vedeného ukázalo, kterak v tom fortele užíval, když jest k mustruňku býti jmělo, že od jiných drábuov sobě vypuojčoval.

Zase od Duchka mluveno: Tito svědkové vedení jemu na škodu nejsou, neb kteří svědčí, sou drábi a také v té službě byli; protož by jiných svědkuov potřebovali, a některých, kteří svědomí dávají, on nezná. A jakž prvé se potahoval na p. hejtmana, kterýž zde jako tohoto času měl býti, ale poněvadž není, neví tomu co říci, než P. B. poručiti. Má pak i jiné některé věci k své potřebě a ty chce ukázati Podav cedule řezané od pp. Rakovnických mluviti dal, kterak pp. Rakovničtí zbytečně se v to dávají a což jim k ohledání nenáleží, v to se vkládají. Ježto neměl-li by kto počtu, na kterýž by službu bral z úplna, p. hejtmanu to opatřiti jest potřebí; jich z toho žádný nevinil, neviní a viniti nemuože, neb p. hejtman polní, přijav počet zúplna od něho, k nim, pp. Rakovnickým, se nedomlúval. A nadto vejšeji sami páni Rakovničtí tou cedulí vysvědčují, že jest od nich 56 drábuov přijal a z toho ze všeho pořádný počet učinil a na to od nich kvitanci má. A kdež na Charváta tou věcí vztahují, však jest on v tom tažení nebyl a byl v starém houfu a svědčí věc nejistou, než že jim pro nepořádnost některým přitloukl. I ze zlosti naň svědčí a z hněvu; žádá, poněvadž se jemu tu poctivosti i hrdla dotýče, aby ti svědkové byli postaveni, že on chce k nim, což mu za potřebné bude, dáti mluviti.

Tu p. purgmistr a páni — vypovídají: Poněvadž vyslaní — od města Rakovníka to jsou proti Duchkovi Sípkovi obstavenému svědomím dostatečně podle práva provedli, při minulém veřejném tažení do země Uherské léta etc. XXIII. že on Duchek Šípek přijav od Rakovnických službu na 56 drábuov, jak cedule řezané ukazují, toho jest počtu zúplna neopatřil a podle toho pořádku při sobě nedržel a jeho neměl, nébrž jakž se z svědkuov nachází, osmi osob k tomu počtu jest se nenašlo, na kteréž on peníze tolikéž od nich Rakovnických přijímal, jako by podle přijaté služby zúplna 56 drábuov jměl, a on Duchek Šípek podle svého podvolení, že od p. hajtmana polního jistotu své v tom neviny přinese, a aby v plně počet ten 56 drábuov jmíti měl, toho jest ničímž podle práva neodvedl, i z té příčiny dává se vyslaným na místě Rakovnických, puovoduom, proti Duchkovi Šípkovi, obstavenému i obeslanému, za právo, takže on Duchek Šípek to, což jest na těch vosm drábuov, na kteréž peníze bral a jich v počtu náležitém neměl, přijal, jim Rakovnickým zase dáti a navrátiti jest povinen a to do dvú nedělí pořád zběhlých. Actum fer. III. ante s. Georgium a. 1545. (Rukop. č. 2129 f. 66)

2. 1545, 21. dubna. V té při, kdež jest Jan Benda, měštěnín města Rakovníka, připravivše Duchka Šípka ku právu, vinil ho z nářku cti takového, že by o něm mluvil, kterak by on Jan Benda byl lotr a zrádce a proti své poctivosti že jest učinil šibalsky a lotrovsky a pro tu věc že jest cepami zbit, též o něm zpíval, že jest Jidáš zrádný a že mu kuklu musí ušíti a tak jeho zamordovati, ježto takovým nářkem znamenitě jemu na jeho poctivost sáhl. A nebojí se toho, aby naň to, čímž ho nařekl, provésti jměl, neb jse jest vždycky choval, pokudž na dobrého záleží. — Na to od Duchka Šípka mluveno: Mnoho se naň tuto žaluje, že by na nepoctivost p. Jana Bendy mluviti měl, ale on jse v tom nepamatuje, aby jeho zrádcem nebo lotrem jmenovati měl, neb jemu toho žádný z oust v uši mluviti nebude smíti. O předešlé pak jeho příhodě jest jiným všechněm vědomo, že nějaký branný u nich v Rakovníce, když on p. Jan Benda byl primatorem, vyběh' naň s cepy nočně, jeho jest zbil. Však Duchkovi do toho nic není. A bití tomu a mordování též odpírá, neb dobře ví, že žádný jsa pod řádem a právem jiného sobě nevytepe než šatlavu. O Jidášovi pak žalují, že by zpievati měl, že jest zrádce; však se o tom vuobec ví a všickni jej za zrádcí drží i o něm tak zpievají. Jestliže pak on Jan Benda na místě jeho chce se o to souditi, nechť sobě, dojdouce k němu, list mocnej od něho zjednají.

Proti tomu od Jana Bendy mluveno: Jaká jest toto odpověď neřádná daná v tomto místě, kteréž ve vší uctivosti držáno býti má, jest slyšáno a více s s jakýms posmiškem nežli s jakú vážností. A jakž praví, že se v tom nepamatuje a že odpírá, najdou se lidé, že jej pamatovati budou a to svědomím naň, což požalováno, dokáže. Kteréž když přečteno, mluveno, že ne pro lotrovství ani pro šibalství, jakž ho nařekl, byl jest bit, ale za jakou příčinou; svědkové dokládají, jak potom týž branný jemu se kořil a pro jméno boží, aby mu to odpustil, prosil.

Tu pan purgmistr a páni — vypovídají: Poněvadž se jest to z svědomí od Jana Bendy při právě ukázaného proti Duchkovi Šípkovi dostatečně vyhledalo a našlo, že bez příčiny Duchek Šípek Jana Bendu jest nařekl a toho nářku jest neprovedl, i z té příčiny dává se Janovi Bendovi proti Duchkovi Šípkovi za právo, tak že jest jemu nápravú podle práva povinen. A pro takový zúmyslný a nepořádný nářek páni jeho Duchka v svou kázeň berou.

Náprava Duchkovi Bendovi: Jakož sem vás, p. Jene Bendo, lotrovstvím, vraždú a šibalstvím nařekl, pravím, že jsem vám tou řečí křivdu a ublížení učinil. Prosím vás pro P. B., že mi to odpustíte, neb vás mám za dobrého člověka, jako jiní dobří lidé mají.

Jest tato náprava hned po přečtení vykonána. Act. fer. III. ante s. Georgium a. 1545. (Tamtéž fol. 67.)

3. 1545, 21. dubna. Vedle toho, kdež Jan Střelec připověděv ku právu Duchka Sípka obvinil ho z toho, že jest o něm mluvil, kterak jsa s ním v tažení, od něho Duchka, zapomenuovše jse nad svou poctivostí, lotrovsky ušel a nad ním i nad jeho dráby lotrovsky že jest, z vojsky od nich ucházeje, udělal; pak takový nářek, chce-li, aby naň vedl a k němu se neb přiznal aneb odepřel. Odepře-li, chce to naň vésti, že jest ho tak znamenitě na poctivostí dotekl. Proti tomu od Duchka mluveno: Tak jakž tuto se stížně žaluje, by měl to o něm mluviti, odpírá; než to jest mluvil, že on Jan Střelec, jsa do vojsky poslán od něho Duchka

do lázně jest ušel a z ní se nevrátil, aniž kdo jemu až posavad ad salutem řekl. A k tomu vzal jemu ještě jednoho povoznýho, pro kteréhož on Duchek měl jest k sobě znamenité domlúvání.

Na to od Jana Střelce: Jakž jedné odpovědl, tak také druhé posměšně odbývá a na tom se mejlí, by on Jan Střélec k vojně anebo ku potýkání byl zjednán, než na snažné vyžádání pánuov Rakovnických dobrovolně jest pro jich potřebu jel, maje toho vuoli odtud, kdyžby se jemu líbilo, odjeti. A povoznýho žádného jest jemu nebral, neb mu toho potřeba nebyla. Než když bylo po vypovědění služby, davše jim peníze, což náleželo, svobodně jest jel. A ten jistý povozný, o němž on nic nevěděl, na třetím noclehu jeho zhonil. Ukázav pamět staré rady, jak na jich dožádání tu práci na se dobrovolně vzal.

K tomu od Duchka: Nic ti svědkové na škodu nejsou, nebo vždy tak praví, že každý colmistr má při drábích býti, ale on početl se do lázně a v tom ujel preč a drábi na něho Duchka těžce se o to domlúvali. Z čehož jest rozuměti, že jest ho v znamenitém nebezpečenství nechal. Ježto kdy[by] byl někdy k nim pěkně, někdy přísně nepřikračoval, rottmejstr byl by snad a bez snadu zabit. A tak se vidí jemu, že jest vždy od něho ujížděti neměl. Neb i to se pamatuje, že p. Jan Kozlovec, jsa colmistrem u Gdánska, proto musel se potýkati. A tento pak maje podle toho i některé městské věci sobě poručené a ty maje opatřiti, nic o tom neporučiv, předce pryč ujel.

Naposledy od Jana Střelce: To toliko doložiti poroučí, aby vždy ve svých řečech práv sobě se nezdál býti Duchek: Vojsko bylo u Přešpurku rozpuštěno a on po vypovědění již služby, u Znojma jsa, teprv tu, kdež chtěl, jel, nebo od něho na třetí měsíc peníze míti chtěli a on nemaje o tom od p. purkmistra [a] pánuov poručení, sám o své újmě toho učiniti nechtěl, ale domuo se navrátil.

Tu p. purgmistr a páni — vypovídají: Poněvadž jest to Jan Střelec provedl, že Duchek Šípek před lidmi o něm mluvil, že by on Jan Střelec od něho Duchka z pole při veřejném jeho tažení od Rakovnických do království Uherského lotrovsky ušel, čehož jest tejž Duchek neprovedl, nébrž z svědomí to se jest dostatečně vyhledalo, že Jan Střelec na žádost Rakovnických peníze Duchkovi a drábuom do pole nosil a služby žádné polní že jest neměl, i z té příčiny se dává témuož Janovi Střelcovi proti němu Duchkovi Šípovi za právo, že jest jemu napravú povinen. A p. purgmistr a páni pro takovú zúmyslnost jeho v svou kázeň berou. [Náprava podobná, jako výše se čte.] Act. fer. III. ante s. Georgium a. 1545. (Tamtéž.)

Ptič. 1358. Ula Thasner emit unam curiam, videlicet araturam in villa, que vocatur in inferiori Ticz, erga Hanam Beneschawer tali iure, sicut ipse eam habuit. (Rukop. č. 987 fol. 191.)

Roztoky. 1425, 9. ledna. Per Matiam ab albo cervo Maioris et Paulum de domo iudicis Nove Civ. Pr. ex consulibus et per Wenceslaum Straboch, Johannem Reczek, Simeonem ab albo leone et Giram knihars Mai. et Nove Civ. Pr. ex communitate est edicta ista proscripcio, que sequitur in vulgari:

Najprvé vyřiekáme jednostajně, aby panie Barboře nebožce Janové písařové dobré paměti páni a obec měst Pražských sto zl. uh. dali. Dále aby ji a jejie děti ve sto a v desieti kopách k jejím věřiteluom zastúpili za duom a jejie rukojmie aby z toho vyvadili, jakož by měla svým věřitelóm platiti a dáti padesát kop gr. na sv. Jiřie nynie příštieho a šedesát kop na vánoce, ježto nynie přijdú, tak aby paní Barbora, jejie děti a jich rukojmie z toho dluhu byli propuštěni knihami městskými.

Dále vypoviedáme: Když sě to stane, tehda aby ihned paní Barbora pánóm konšelóm a obci s tvrzí slíbila, aby sě řádně v témdni obyčejem stěhovánie zemským vystěhovala a listy, kteréž na to má, aby v tom témdni celé anebo zkažené v moc pánóv konšeluov na rathúz v Starém M. položila a v tom témdni tvrze v moc pánóm svrchupsaným sstúpila beze všeho prodlenie. Act. fer. III. post Epiph. (Rukop. č. 2099 fol. 154.)

Roztyly. O tomto místě vydáno dosud tiskem tak málo zpráv, že výminečně i tyto dosti pozdní zde uvádíme.

1. 1546, 28. září. My Ferdinand oc oznamujem tímto listem všem: Jakož slov. Jan Žatecký z Wejkrštorfu, věrný náš milý, drže dva dvory kmetcí v Dehnicích k kostelu Pražskému náležící, též dvuor poplužní v Roztylích kněží Vyšehradských, kdež sou prve sedéli

čtyři člověky Jan Vrna, Erazim, Jan Novák, Maška, podle zástavy někdy Petra z Janova, probošta kostela Pražského, zápisuov krále Václava, krále Jiřího a krále Vladislava, slavných pamětí předkuov našich, králuov Českých, na to vydaných, kteřížto zápisové a majestáty všickni na ty dědiny svědčící na téhož Jana Žateckého jsou přišli a on toho až posavad v držení jest byl. Však, jakž od téhož Jana Žateckého zpraveni býti ráčíme, tu dobré vuole, které jest na ty dvory a zápisy svrchupsané jměl, v té neštastné příhodě při shoření hradu Pražského léta jminulého čtyřidcátého prvního jsou mu zmařeny a shořely. Protož jest nás nadepsaný Jan Žatecký poddaně za to prosil, abychom mu těch zápisuov na dědiny již psané svědčících milostivě potvrditi, na něho převésti a některú dalšie milost při tom učiniti ráčili. My vzhledše na prosbu jeho slušnú a k službam jeho, které jest nám činil a ještě činiti má, s dobrým rozmyslem, naším jistým vědomím, mocí královskú v Čechách a s radú věrných našich milých, takové zápisy, majestáty a dobré vuole i tu všecku spravedlivost na téhož Jana Žateckého, jeho dědice i budúcí převozovati, přenášeti a jich ve všech artykulích, punktích, klausulích a jejich znění, jako by v tomto listu slovo od slova vepsány byly, potvrzovati ráčíme. Chtíce tomu, aby on, Jan Ž. s dědici a budúcími svými ty dvory v Dehnicích a v Roztylech podle znění předešlých na to vyšlých zápisuov a majestátuov v zástavě jměl, držel a užíval, ne jináč než jak jest to, dokudž dobré vuole na to svědčící v celosti byly, užívati mohl a moc jměl. Tuto jemu, Janovi Ž., při tom zvláštní činíce milost, jestliže by kto od týchž dvoruov v Dehnicích a v Roztylích držel, buď dědin, luk, lesuov aneb jiných příslušností, aby on to všecko zase mohl a moc jměl k těm dvoruom připojiti, buď vejplatou aneb jinak, a potom to vše spolu s těmi dvory svrchupsanými pokojně držeti i užívati, nejsouc odtud do své vuole splacován do své a dva synuov jeho, Vojtěcha a Mikuláše, živnosti. Než po vyjití těch tří životuov, když bychom my, dědicové naši neb budúcí, králové Čeští, aneb ti duchovní, jimž náleží, ty dvory v Dehnicích a v Roztylích, i s tím, což by luk vejplatou neb jináč k tomu připojili, vyplatiti chtěli, dadouc dědicóm jich a budoucím držiteluom při kterémkoli sv. Jiří neb sv. Havle puol leta napřed věděti a položíc jim sumy jich, kteréž na tom spravedlivě zapsané jmíti budou, ty sumy oni přijíti a těch dvoruov i s tím, což jsou tak připojili, se vším příslušenstvím, jakž jsou je sami drželi, bez umenšení postúpiti a tento list s jinými listy navrátiti, žádnejmi soudy ani ničímž jiným pod propadením a ztracením té sumy zápisné se nezastírajíc, bez zmatku a všelijaké odpornosti. Tak jakž jest se pak on Jan Žatecký i na místě svých dědicuov a budúcích listem a reversem svým obzvláštním, že se tak a nejináč státi má, zapsal. Však sobě, dědicuom a budúcím našim, králuom Českým, beze škody; při tom všecky hory a kovy, ač by se na gruntích svrchupsaných dvoruov které zjevily, se vší vrchností, s celou a plnou zprávou i s tím, což k zavorání hor náleží a potřebí jest, pozuostavovati a vyhrazovati ráčíme —. Dán na hradě Pražském v outerý na den sv. Václava l. 1546. (Archiv místodrž. kopiář č. 27. fol. 185.)

2. 1570. Václav Rychnovský z Rychnova, syn a dědic Jana Rychnovského odtudž z Rychnova, mající, na to toliko, léta pány J. Mtmi a vladykami na plném soudu zemském daná, přiznal se, že jest dědictví své, dvůr dědičný Roztyle poplužní s poplužím, s dědinami, lukami, chmelnicí, rybníčkem při témž dvoře ležícím — tak jakž jest toho všeho někdy Jan Rychnovský, otec nadepsaného Václava R., v držení a užívání byl a jakž jest se jemu to od Tomáše z Proseče, úředníka podkomořího král. Č. při dskách zemských trhem dostalo, tak jakž dsky v kvaternu trhovém žlutém léta oc 65. v pátek po sv. Diviši J 22. téhož vkladu plněji svědčí — vzdal Václavovi Vodičkovi, měštěnínu St. M. Pr. a jeho dědicům a budoucím za 800 k. gr. č. — (Desky zem. větší č. 17 fol. D 15.)

3. 1571, 28. srpna. Tomáš z Proseče, úředník podkomořský při dskách zem., přiznal se, že všecko právo své a spravedlnost, kterúž má ke vsi pusté Roztylem, krom dvoru prv prodaného, prodal rektoru, děkanu a mistrům kolleje cís. Karla IV. — za 250 k. gr. m. — Dat. v outerej po sv. Bartoloměji. (Tamtéž.)

Stodůlky. 1429, 6. dubna. Páni purgmistr a konšelé Velikého M. Pr. dali jsú — svú plnú moc a vuoli, aby p. Lukáš z Dlúhé střiedy těch jistých rybníčkuov v Stodolkách požíval a je sobě, jakož najlép uměti bude, ku požitku přivedl od sv. Jiřie, ježto najprv přijde, až do druhého sv. Jiřie — a na tom jemu aby nebylo překáženo — nebo jsú to úplně shledali, že

jesti Lukáš ty jisté rybníčky zahradil, když sú byly spuštěny, a na to také purkrabí hradu Pražského něco peněz vydal. Act. fer. IIII. post Ambrosii (Rukop. č. 2099 f. 277.)

Suchdol. 1414 (?) — In nomine domini amen. Nos Wenceslaus, miseracione divina archidiaconus Pragensis, et Gregorius, decanus s. Egidii Prage, tenore presencium notum facimus universis, quod honesti et discreti viri Lupus, plebanus in Owencz, et Nicolaus Hilbrandi, civis Pragensis, in presencia nostra constituti, non vi neque dolo illecti, sed spontanea et libera voluntate super causa ipsorum, quam coram nobis inter se habebant, pro decimis, quas Lupus petebat a Nicolao nomine sue ecclesie sibi dari de agris, quos idem Nicolaus excolit in Suchdol, propter bonum pacis et concordie ex toto et in totum compromiserunt in honorabiles viros dd. Nicolaum, custodem ecclesie Wissegradensis, et Thomam, decanum ecclesie Boleslaviensis, tamquam in arbitros, arbitratores, laudatores, ordinatores seu amicabiles compositores, promittentes per iuramentum, se ratum et firmum habituros, quicquid per predictos dominos in predicta ipsorum causa fuerit arbitratum, laudatum, compositum seu eciam ordinatum sub penis periurii et amissionis cause supradicte, dantes eisdem dominis potestatem arbitrandi, stando vel sedendo, die feriato et non fercato, et arbitrium proferendi in scriptis aut sine scriptis, partibus vocatis aut non vocatis, presentibus aut absentibus; quod si predicti domini in unam sentenciam nequirent convenire, ex tunc ipsi duo insimul eligent partibus non suspectum, et quicquid per eundem superarbitrum cum uno predictorum arbitrorum arbitratum, laudatum, compositum fuerit seu eciam ordinatum, predicte partes sub penis antedictis firmiter promiserunt et inviolabiliter observare. In cuius rei testimonium et peticionem parcium predictarum presentes fieri iusssimus et pro testimonio predictorum nostrorum sigillorum munimine roborari. Datum Prage XII. kalendas Januarii. (Orig. kapit. sv. Vítské XVIII. 10.)

Svrčovice. 1434, 20. března. Postquam Katherina, relicta Johannis Chrle, coloni Nicolai Czber a s. Stephano in Rybniczka, iuridice impetisset Reginam orphanam, filiam quondam eiusdem Nicolai Czber, monens eam pro quinque s. gr., in qua pecunia obligatur sibi pro frumentis in Swrczowicz — domini — sentenciam tulerunt, quod prenominata Regina dat — Katherine vidue quinque s gr. — Actum in consilio [Nove Civ. Prag.] v sobotu před Květnú nedělí. l. etc. XXXIIII. (Rukop. č. 2082 . F. 9.)

Tehov u Říčan. 1. 1403, 30. října. Wir burgermeister und der rate der Grossern Stadt czu Prage, bekennen offenlihen allen, das die erbern manne Nica Ortil, Rudolf von Mulhausen und Conrad von Mulhausen, gescheftlute und volender des leczten gescheffte etwenn des Reinhart von Mulhausen, vor uns in unsern rate kommen sein, oldo der Reinhart der eldest desselben Reinhart sun, der nu sein eeliche jare hat, den wir sie auch geben haben, und begeret seines teiles der guter, die yn noch desselben seines vaters gescheftbrieffs laut angepuren, auch einer teilung derselben guter czwischen ym und seinen czweyen brudern, die noch nicht ir jare haben, do funden wir czu einem rechten, dass man ym pilleych geben solde seinen teil der guter und das auch ein teilung der guter czwischen yn ges heen solde. Dieselben teilung ist gescheen in der masse, als hernach begriffen: Von ersten so seinen alle guter desselben Reinhart auf dem lande gelegen und in der stat, die in die teilung gehoren, angelegt worden vor vier tausent und sechczig schok gr., ausgenummen doch sulcher rechte, die sie haben uf Tehaw, die also ungeteilt beleiben sallen in die gemeine, die man iczunt nicht teilen mag. An derselben summe ist abgezogen worden von ersten vier hundert s. gr. bereites geldes, die derselb Reinhart der Aniczka, seiner eldern tochter geschaffet hat; item der Katherina, auch seiner tochter, drey hundert s. gr. bereites geldes, die er ir geschaffet hat. Item hundert s. gr. bereites geldes, die den gescheftluten geschicket sein worden. Item sechs swere marck czinses auf des Heinreichs von Ach, do etwenn der Puschman ynnen gewonet hat, item czwey s. gr. zinses auf dem hause etwen des Niclas von Sagan. Dieselben czinse auch den geschcftluten geschaffet sein worden. Die summe machet acht hundert und achczig s. gr., wann er sulches gelde und auch die czinse in seinen gescheffthriefe hin weg geschicket hat und auch hat heissen weg geben. Item als derselb Reinhart in seinen gescheftbrief auch X s. gr. und VIII gr. ewiges czinses denselben seinen gescheftluten geschicket hat, funfhalb s. gr. auf des Jan cantors haws, item czwey s. gr. und acht gros uf dem hause etwen des Tychawa, item anderthalb s. gr. uf dem hause des Hassken gewantsneyders, item ein s. gr.

auf dem hause etwen des Welislaw melczers und ein s. gr. uf dem hause etwen des Andres cramers gelegen in der Czaltnergasse (dieselben czinse er vor seinem tode verkauft hat) an derselben czinse stat yn andern czinse czehen s. gr. und acht gros geweiset sein worden, funfhalb s. gr. czinses auf dem weingarten etwen des Heuslers gelegen vor dem Rostor, item vier s. gr. auf dem hause etwen des Swyken schusters und anderthalb s. gr. auf dem hause etwen des Fridel goltslahers, dorczu derselb Reinhart der eldest auch seinen willen gegeben hat. Auch sal man abziehen drey und sechczig s. gr. schulde, die man demselben Mica Ortil schuldig beleibt. Also beleibet noch uber drey tausent und hundert s. gr. uber das, das man noch des gescheftsbriefs laut weg geben sal und uber die schult an den iczunt genanten drey tausent und hundert s. gr. hat gepurt dem Reinhart dem eldesten czu seinem dritten teil tausend drey und dreysig s. gr. und XX gr. Doran hat er genummen Rostock mit seiner czugehorunge vor czwelfhundert und XXX s. gr. Also sal er zcu geben hundert und sechs und newnczig s. gr. und XL gr. Vor hundert s. gr. sal er einen capplan aldo czu Rostock bestellen, als das sein vater gemeint hat und des auch die gescheftlute mit dem geistlichen rechten uberwunden sein worden, und vor die uberigen sechs und newnczig s. gr. und XL gros hat er seinen czweyen brudern seinen weingarten abgetreten, den ym sein vater czu voraus mit andern gutern geschicket hat. Und also sal iczlichen der czweyn sune desselben Reinhart, die noch nicht ir jare haben, wenn sie czu iren jaren kommen noch der teilung, als oben ist begriffen, czu seinem teile, als die guter gesaczet sein worden, allein tausent drey unddreysig s. gr. und XX gr. Die teilung ist gescheen am nechsten dinstag vor Aller heiligen tage nach Cristi gepurt vierczehenhuddert jare und dornach in dem dritten jare. (Rukop. č. 997 fol. 27.)

2. 1407, 15. ledna. Wir burgermeister und der rate der Grossern Stat czu Prage bekennen offenlichen, das vor uns gestanden ist in unserm vollen rate Reinhart der mittelst, etwenn des Reinhart von Mulhausen son, der sein eeliche jare gehabt hat, und hat bekant, das ym die erbern manne Mica Ortil und Rudolff von Mulhauzen, als geschefftlute des egenanten Reinhart, seines vaters, dem got gnade, noch der teylung, die vormals czwischen ym und andern seinen geschwistern gescheen ist, als die in unserm statbuch geschriben stet, vor seinen rechten erbteil abgetreten haben des erbes und gutes czu Slussicz mit allen seinen czugehorungen und dorczu XXXIII s. gr. und XX gr. czinses auff dem gut Tehaw und seiner czugehorungen, doran sich derselb Reinhart wol hat lassen genugen. Actum sabbato ante Anthonii anno oc CCCCVII°. (Tamtéž fol. 43.)

Únhošt. 1409, 10. listopadu. Wenceslaus, dei gracia Romanorum rex semper augustus et Boemie rex, notum facimus tenore presencium universis, quod cum Mathias rotifex et Margaretha, conthoralis sua legitima, cives Minoris Civ. Pr., fideles nostri dilecti, altare in honore Anuncciacionis b. M. V., ss. Katherine et Barbore virginum, s. Anne, s. Andree et aliorum ss. apostolorum ac eciam ss. patronorum regni Boemie in ecclesia Pragensi erigere de novo proponant pro suarum et progenitorum suorum animarum remedio salutari et sedecim s. gr. pr. den. annui census dotare disponant, extat maiestati nostre pro parte eorumdem Mathie et Margarethe, conthoralis sue legitime, cum humili precum instancia supplicatum, quatenus ad erreccionem et extruccionem prefati altaris in prefata ecclesia Pragensi nec non ad dotacionem ipsius sedecim s. census annui, ut prefertur, velimus benignius consentire. Nos igitur, qui quorumlibet iuste petencium vota pio semper affectu complectimur, et presertim cum iuste petentibus non sit denegandus assensus, non per errorem aut improvide, sed animo deliberato, sano fidelium nostrorum accedente consilio ad erreccionem et dotacionem prefati altaris consencientes benignius easdem sedecim s. gr. annui census pro prefato altari et ministro ipsius, postquam per prefatos Mathiam et Margaretham, conthoralem suam, in bonis ipsorum in Unhost, curia allodiali, et in domo ipsorum in prefata Minori Civ. sita deputate seu in bonis liberis et non feodalibus in regno nostro Boemie fuerint comparate, ex nunc prout ex tunc et ex tunc prout ex nunc, incorporavimus, invisceravimus, anneximus et univimus, incorporamus, invisceramus, annectimus regia auctoritate Boemie graciosius et unimus per ministrum prefati altaris habendas, tollendas et annis singulis sub libertate ecclesiastica perpetuis temporibus libere et pacifice possidendas, bernis regalibus nobis de dictis domo et allodio solvi debitis semper salvis. Volentes eciam et benigne consencientes, quod ius patro-

natus prefati altaris ad prefatos Mathiam et Margaretham, conthoralem suam, et Bohussium de Drachkow, quamdiu ipsis vita ex alto conceditur, et post mortem ipsorum ad nos et ad successores nostros, reges Boemie, debeat pertinere. Mandamus igitur nobilibus, úředníkonibus, prothonotario et notariis tabularum terre regni Boemie nec non magistro civium, consulibus et iuratis Minoris Civ. Pr., qui nunc sunt seu pro tempore fuerint, fidelibus nostris dilectis, quatenus prefatas sedecim s. gr. pr. census annui, dum per prefatos Mathiam et Margaretham deputate seu in bonis liberis simul aut successive comparate fuerint, tabulis terre seu ad librum Civitatis Minoris predicte, quando et quocies desuper requisiti fuerint, annotare et inscribere quomodolibet non obmittant nostro regio sub favore. Presencium sub regie nostre maiestatis sigillo testimonio litterarum. Datum Prage a. d. MCCCC nono, die decima Novembris, regnorum nostrorum anno Boemie quadragesimo septimo, Romanorum vero tricesimo quarto. Ad mandatum d. regis Jacobus, canonicus Pragensis. Registravit Caspar de Lewlbcz. (V notářském aktu Martina z Humpolce ze dne 25. června 1414 v arch. kapit. sv. Vítské XXVI, 3.)

Vesece. 1454, 22. února. My Ladislav — oznamujem, že jakož Kuneš Rozkoš, zapsav se v lantfrydy, kteřiž pro upokojenie královstvie našeho Českého od pánuov zeman i měst učiněny byly, v nichžto každému zapověděno bylo, aby žádný mocí nad druhého nesahal pod ztracením zbožie, kteréžto na krále budúcieho spadnúti mělo, týž Kuneš proti těm zápisuom královstvie naše České ohněm, braním i jinými záhubami rozličně hubil jest a skrze to své všecko zbožie k naší velebnosti propadl jest; protož my, znamenavše náklady a práce, kteréž jsú opatrní purkmistr, konšelé a obec Nov. M. Pr., věrní naši milí, k stavení těch záhub a škod vedle zápisu landfrýdného a také služby, kteréž jsú nám činili a potom činiti mají, diel toho zbožie s dobrým rozmyslem a povoleniem rady našie svrchupsaným purkmistru, konšeluom a obci i jich budúcím dali sme a mocí listu tohoto dáváme milostivě, zejména ves celú řečenú Vesci s dvory kmetcími, s platy — krom toho dvoru, kterýž sme uroz. Zděnkovi z Šternberka, najvyššímu purkrabie Pražskému, věrnému našemu milému, v též vsi s jeho příslušenstvím dali, aby nadepsaní purkmistr, konšelé i obec túž ves drželi a požívali týmž právem, jakož jest svrchupsaný Kuneš požíval — krom jestli že by manstvie bylo svrchupsané zbožie, chcem, aby nám i našim budúcím, králuom Českým, v témž manském právě zuostalo, jakožto pánuom svrchním toho léna —. Na potvrzenie toho pečet. — Dán v Praze den sv. Petra nastolov. l. MCCCCLIV. (Rukop. č. 993 fol. 212.)

Všeruby. 1449. 2. dubna. (Kšaft Markéty, vdovy po Mikulášovi ze Všerub.) Ve jméno božie amen. Já Margreta, vdova po nebožci Mikulášovi ze Všerub zuostalá, vyznávám oc že ačkolivěk nemocna jsem a neduživa na těle, však proto paměti dobré a svobody zdravého rozumu požívajicí, nechtiec, což na mně jest, by o statček muoj, jehož mi jest P. B. z milosti své popřieti ráčil, mezi příbuznými a přátely mými kteří svárové a nesnázie po mé smrti sě dáli, toto mé poslednie poručenstvie a konečný úmysl vuole mé o témž statečku mém zřiedila sem a zpósobila i tohoto kšaftu mocí řiedím a zpósobuji obyčejem tiemto dolepsaným: Najprve činím a ustanovuji slovutné a opatrné lidi Vaňka z Příbramě, písaře radnieho, a Mikuláše Slováka, měštěníny St. M. Pr., pravé a mocné poručníky všeho statku mého movitého i nemovitého, kdež a na čemž by ten koli záležel, neb kterým a kterakýmkoli jménem muož neb mohl by jmenován býti, nic ovšem nevymienujíc ani pozuostavujíc, věřící jim nad jiné jako mým přátelóm dobrým, že toto mé poručenstvie a rozkázanie vedle vuole mé tuto popsané zřiedie a k miestu skutečnému bez proměny přivedú, jakož já jim toho již svěřila sem a nad jiné věřím zvláště. Potom pak dětem Matějovým od černého slúpu u sv. Kříže v St. M. (jichžto Vaněk, písař prve psaný také jest poručník) otkazuji po mé smrti a mocně porúčiem VI k. gr.; z těch totiž XIIII k., kteréž sem manželce Mikuláše Slováka již psaného schovati dala, IIII k. a dvě kopě gr., kteréž mi pastorek Martinuov Voštníkuov za slad na sv. Jana Kř. najprve příštieho má dáti. Tak totiž: Neuchová li kterého z týchž dětí od smrti B. prve nežli by let svých rozumných došlo, aby diel tak umrlého na jiné děti živé připadl plným právem, a tak až do posledneho. Jestli pak že by též všechny děti zemřeli, let rozumných nedojdúc, tehdy tomu chci i tak porúčiem, aby těch VI k. gr. mezi chudé a nuzné lidi ve jméno božie za mú i mých předších duše svrchupsanými poručníky mými bylo rozdáno, kdež sě jim najužitečnejie zdáti bude a najlíp.

Dále opět porúčiem a otkazuji Janovi, Petrovi, Vaňkovi a Martinovi, bratrím, pratelóm mým tudiež ve *Všerubiech* X k. gr. již dotčených, tak aby je u ženy Mikuláše Slováka prvejmenované vezmúc mezi ně na rovný diel rozdělili, jednomu dadúc jako druhému. Item plášt muoj črný ženě prve psaného Petra a druhý plášt muoj modrý ženě Jankově z Kuněvic otkazuji po mé smrti a mocně otdávám. Item peřinku mú také porúčiem, aby poručníci moji některému knězi chudému dali, kdež sě jim zdáti bude, aby sě týž kněz ku P. B. za mú duši tiem snažněji modlil. Sukně pak mé i jiné všecky věci po mně zuostalé poručníci moji mezi chudé a potřebné lidi, kdež sě jim zdáti bude ve jméno božie za mú a mých předší duše také rozdajte. Najposlez pak oznamuji, žeť slad jeden mám u Bohušky sladovníka; o tom také vuole má jest i tak teď mým poručníkóm porúčiem, aby jej prodadúc kopu gr. k sv. Jiljí v St. M. vydali z toho na kostel, a z ostatku týchž peněz Vaněk písař, poručník častopsaný, sirotky Matějovi předdotčené zvodievaj a vedle opatrnosti své opatř, jak jemu toho mimo jiné věřím zvláště. Na potvrzenie toho — Jenž jest dán tu středu před nedělí Květnú.

Vysočany. 1529, 31. května. Já Jakub Sak, měštěnín Nov. M. Pr., vyznávám tímto listem oc znamenaje nedostatek na těle při zdraví svém, však rozumu zdravého užívaje, nechtě tomu, by po smrti mé jací rozbrojové a nesnáze o statek po mně zuostalý byli, i toto mé pořízení kšaftovní činím: Najprvé toho všeho statku mého — i s tú spravedlivostí, kterúž mám sobě kšaftem danú od nebožky Doroty z Elkuše, manželky mé, i s tiem puohonem pro tu spravedlnost na Václava Loreckého, činím mocnú poručníci Alžbětu, dceru svú, a to jí všecko mocně dávám. Než z toho všeho statku aby vydala Kvirínovi, bratranu mému, když se ožení a svého hleděti bude, 50 k. gr. č. A k radě a k pomoci jí přidávám poručníky uroz. vladyky p. Pírama a p. Jaroslava bratří Kapouny z Svojkova, přátely její. Item dluhy mé, což jsú mi lidé dlužni a já lidem, oznamuji: Najprv prodal sem duom svuoj Křtěnkovský Janovi Vysáčkovi ze Zbuzan za 500 k. m. a 20 k. m. A má mi zavdati na sv. Jiří 250 k. m. a platiti má potom každého roku po 40 k. m. až do zaplacení vší sumy. It. *Vysočany* sem prodal Tříbratrovi za 200 k. m. a 25 k. m. a má dáti hotové peníze, ale ještě nic dáno není, a také sem ho v držení nevpustil, ač času předešlého Anna Talavašková byla jej koupila ten dvuor s jeho příslušenstvím, ale nic mi zaň nezavdala, ani po čem koupiv platiti měla, neplatila; jakož pak táž Anna před úředníky menšími desk zem. se přiznala, že za ten dvuor nic nedala. A Tatek i Tříbratr o tom dobře vědí, neb jest před nimi přiřkla ten zápis toho dvoru zase z desk propustiti, ač jest ho v drženi nevešla podnes, a léta v tom zemská prošla. Než já sem ho, ten dvuor, držal podnes. Item statek v *Kouřimi*, který jest nedoplacený podle zápisu na rathouze. Item rybníček a louka s vrbinami, toho sem žádnému neprodal; též dědiny příčky dvě, ty má zasíti letos na poli p. Lukeš, i to, což jest pod rybníčkem, pokudž mé jest v těch hranicích, i ty stráně vedlé cesty, která jde od Drahonického mlýna k Toušicím oc. — Stalo se tvrzení kšaftu ten pondělí před sv. Marcelem l. 1529. (Desky zemské větší č. 3. fol. B 25.)

Zlatá a Sluštice. 1. 1357. Donath Rost publicavit, si aliquis haberet loqui super villas Zluchsicz et Zlatha, vult respondere secundum ius tewtonicale. (Rukop. č. 987 fol. 186.) 2. 1361. Wolfinus Meynhardi emit hereditatem in Slacey, omnem scilicet partem hereditatis, quam habuit in predicta villa Donatus Rost, erga ipsum Donatum. (Tamtéž fol. 201.)

Žatec. [1387.] Do Žatce o kšafty. Múdrým mužuom purgmistru a radě města Žatce, našim zvláště milým přátelóm, purgmistr a rada Většího M. Pr. Naši povlovnost napřed, přátelé milí. Jakož vy od nás žádáte naučení v právě a píšete, že jest jeden spoluměštěnín Váš kšaft přede dvěma kmety a před jedním z vobce na smrtedlné posteli učinil a ten kšaft v osmi dnech v radě vyhlášen a sepsán jest, aby pečetín byl, i že žádá toho mrtvého kšaftujícího žena, aby jí ten list prve slyšeti dopustili, nežli by pečetín byl, ale že jiní přátelé toho kšaftujícího prosili, aby ten list prve zapečetili, nežli by komu ho slyšeti dopustili, tu sú jedna strana z vás našli za právo, aby toho listu žádnému nedali slyšeti, leč prve zapečetín bude, i dáváme vám za odpověd a říkáme také to za právo, abyšte toho listu nedali čísti, leč bude prve pečetín. Dán v Praze u večer toho dne před Na nebe vstoupením Pána našeho, jakož se čte po Krysta narození XIII^c^ leta a potom v LXXXVII letě. K tomu připsáno rukou první polovice 16. věku: Již toto psaní nálezem jest proměněno mezi mistrem Mikulášem Černobýlem z jedné a Vitem Šipeckým z strany druhé. (Rukop. č. 993 fol. 263.)

2. 1450. 2119 B 8! (Kšaft Markéty Oldřiškové z Žatče.) Ve jméno božie amen. Já Margreta Oldřišková z Žatče vyznávám tiemto listem oc že jakož před chvilí nechtěci zbožie a statku mně z daru milosti božie puojčeného na zmatciech dcerám i jiným příbuzným a přátelóm mým po smrti mé zuostaviti, s dobrým svým rozmyslem a zdravým přátel mých jiných dobrých lidí potazem učinila sem rozdiel a podělení mezi Katruší a Maruší, mými dcerami, každé z nich a s nimi mužóm i dětem z téhož statku a zbožie mého, jakož mi sě jest za podobné zdálo, davši, ježto obě i každá z nich svým a mužuov i dětí svých jmény přijaly sú to i celý otdiel psaný a plný, jakož vše listové pod pánuov purgmistra a konšeluov města Žatče i jiných dobrých lidí v týchž listech zejména položených pečetmi mnú jim na to rozdělenie učinění a jeden každé z nich vydaní i také dsky zemské plnějie a šíře ukazují a svědčie, tak i nynie též s dobrým rozmyslem, ačkoli nemocná jsem na těle, však proto paměti dobré a svobody zdravého rozumu požívajíc, nechtěci vždy, což na mně jest, by mezi svrchupsanýma dcerami, neboli jinými příbuznými a přáteli mými i o ten statek, což by ho ještě po již dotčeném rozdielu dcer mých zuostalo, kteří svárové neboli nesnáze jakéžkoli měli se dieti a vzniknúti, toto mé poslednie poručenstvie a konečný vuole mé o témž zboží a statku mém zřiedila sem a zpósobila i mocí tohoto kšaftu a poslednie poručenstvie mého řiedím a zpósobuji obyčejem takovýmto: takže ten všeckeren statek muoj, což by ho kolivěk, jakož již dotčeno, po svrchupsaném dání a rozdielu dcer mých zuostalo, kdež by ten a na čemžkoli záležal a kterým nebo kterakýmkoli jménem muož neb mohl by jmenován býti, buď to na dluziech, na rúchu, na penězích neb na jiných věcech kterýchžkolivěk, k čemuž by mi právo přislušalo nebo mohlo přislušeti kterakkolivěk, nic nevymieňujíc ani komu pozuostavujíc, dala jsem dobrovolně a po mé smrti mocně s plným a celým právem mým dávám opatrnému muži Ondřejovi Marostytlovi, měštěnínu St. M. Pr., zeti mému a synu milému, ke jmění, držení, požívaní, z dluhuov upomínání a dobývání i s tiem, když a což sě jemu líbí nebo líbiti bude, jakžto s jeho vlastním, učinění bez všelikého dcer a přátel mých i jiných všech lidí otporu a překážky. Toto však toliko vymienuji, aby Ondřej, zeť muoj svrchupsaný, ihned, když by mne Buoh od smrti neuchoval, šlojieřek muoj, páteř korálový menší a klok muoj črný zánovní Dorotce Mikulášově, druhého zetě mého dceři, bez zmatku vydal a beze všech nesnází. A to učině chci, aby Marušce, dceři mé, aniž komu z přátel mých nébrž ižádnému člověku jakéžkoli právo po mně mieti chtějíciemu ničímž jiným povinen nebyl ani z čeho v právě duchovniem neboli světském aneb krom práva zavázán byl otpoviedati obyčejem ižádným. Na potvrzenie toho prosila jsem oc Dat. fer. IIII. in die Silvestri a. L.

Neurčité z rukopisu č. 2099.

1. 1416. — Mixo de *Ladncho*, Clara soror ipsius. (fol. 104).

2. 1416, 20. března. Nos magister civium, consules et scabini Mai. Civ. Pr. recognoscimus, quod nos inter moniales monasterii s. Marie Magdalene ex una et Petram virginem de *Riczano* alias de Perucz parte ex altera pro et racione XX s. gr., quas ipsis monialibus Domka de *Krzekowa* legavit, quam pecuniam ipsa Petra ex parte dicte Domcze in potestate sua habuit, iuxta arbitracionem fratris dicte Domcze et earumdem monialium facta, prout hoc per officiales tabularum regni Boemie plenius sumus informati, talem inter ipsos fecimus pronuncciacionem, sic videlicet, quod ipsa Petra easdem XX s. ipsis monialibus dare debet. — Act. fer. VI ante s. Benedicti. (f. 90.)

3. 1416, 6. dubna. Nicolaus Manslitl, Henslinus serator, Nicolaus Teml et Hanussius de Nova Civitate concordaverunt insimul Ulricum flaschner de Paczal et Oswaldum seratorem de *Montibus* racione cuiusdam mutilacionis per ipsum Oswaldum in eodem Ulrico perpetrate sic videlicet, quod ipse Oswaldus tenetur eidem Ulrico fidem fraternalem servare pro se et cum omnibus aliis, qui causa sui facere et dimittere volunt. Et si idem Oswaldus unquam ad pinguiorem fortunam infra quattuor annos perveniret, ex tunc tenetur de tali substancia cum eodem Ulrico dividere iuxta fidem suam. Act. fer. II. post Ambrosii. (fol. 91.)

4. 1416, 4. května. Vinterus cliens de *Brzeskouicz* fassus est, quod Benessius instito persolvit sibi III s. iuxta pronuncciacionem inter ipsos factam. — Act. fer. II. post Invenc. s crucis. (fol. 92.)

5. 1416, 4. května. Zdislaus de *Malowar* et Drslaus de *Horzouicz*, frater ipsius Zdisla promiserunt, prout Jessco Pehm aurifaber dicto Zdislao presentavit unam litteram sonantem

super IIIc et XXIIII s. gr. super rege Ungarie et aliis certis fideiussoribus suis, in casum, quo unquam futuris temporibus aliquis ipsum Jessconem racione dicte littere impeteret, ex tunc obligaverunt se, quod ipsum sine ipsius damno exbrigare volunt. Act. fer. II. post Invenc. s. crucis. (f. 92.)

6. 1416, 28. května. Jacobus dictus der Altfoit et Petrus Pisars de Kojetin, Benessius, Philippi filius, et Oswaldus de villa *Mirowicz* — recognoverunt, se teneri in XXX s. gr. Purkardo de Aldenburg. Act. die Ascens. d. (f. 93.)

7. 1416, 19. června. Oswald Rawt, residens in *Prachaticz*, fassus est, se teneri IX s. gr. Procopio dicto Zajiec, civi Nove C. Pr. Act. fer VI. post Corp. Chr. (tamtéž.)

8. 1417, 15. května. Friczo Coler fatetur se teneri IIII$^{1}/_{2}$ s. gr. Hannus Pasler de *Montibus Cutnis* (f. 98.). Hanussius Rosiczer de M. C. debitor principalis et Ursula, relicta olim Ambrosii, nunc Hermanni Althdorfer conthoralis, fideiussor pro dicto Hanussio, fassi sunt se teneri X s. gr. Henrico Sachsenfelt et Reinhardo Geisler. Act. die Sophie (fol. 100.).

9. 1417, 16. července. Petrusse, relicta Petri mangonis de Tin, civis in *Plzna*, comisit potenter ad repetendum XX s. gr., in quibus eidem Petrusse Jan dictus Branbursky, civis ibidem in Plzna, manet obligatus. — Act. fer. VI. post Div. apost. (fol. 101).

10. 1417. 27. července Krcznako sutor recognovit, se percepisse XVIII s. a Nicolao Egenburger pellifici ex parte d. Cunadi Kepleri residenti in *Winterberg*, in quibus Nicolaus Egenburger Hanussio rectori ibidem in Winterberg, qui mortuus existit, mansit obligatus, de quo debito dictus d. Cunadus se intromisit (fol. 101.)

11. 1417, 3. dubna Ludmila Mrazova de *Draholczicz* et Clima cognatus ipsius (fol. 120.).

12. 1417, 29. července. Reczko de *Chwal* XX s. gr. census et LX s. de retentis censibus in *Poczrnicz* publicavit. Act. fer. V. post Jacobi (fol. 120.).

14. 1421, 17. ledna Magister Cristanus publicavit X s. gr., in quibus sibi bone memorie d. Nicolaus de Hus pro expensis sororis sui obligavit. Act. fer. III. post Epiph. a XXI. Katherina relicta Rezkonis, publicavit XXV. s. de et super bonis d. Nicolai de Hus. Martinus sartor dictus Špitálský publ. III. s. super eisdem bonis. Act. ut supra. (fol. 87.)

15. 1421, 25. července. Johannes de Ohleb (Chleb?) dimisit hereditatem orphanorum condam Petri dicti Rubass de ibidem liberam et solutam. Act. f. VI. Marie Magd.

16. 1423 — Obligata Andree Kreise per communitatem, scabinos et officiales Antique civitatis Prag. cum debiti eiusdem solucione: Primo pro d. Crussina X s, secundum pro d. Henrico Stralsky XXVII s. XX gr., tercium pro consiliaris Sigismundi prinicipis I s. VI gr., quartum mutuata ex mandato scabinorum in die s. Stephani m. per me ipsum presentata IIII s., quintum iterummet altera vice mutuavi ex mandato XXX gr., sextum iterum fer. IIII. post festum Viti ex mandato dominis ad consilium presente magistro civium Cruce torrifice mutuavi unum florenum. (fol. 87.)

17. 1423, — Ludwicus apotecarius recognovit, se teneri VIII s. XXX gr. Zdenconi Medek Waldek residenti in *Tinecz*. (fol. 120.)

18. 1423, 17. července. Onss mensator et Guntherus de Hostiwicz fassi sunt, se teneri X s. gr. pr. Elisabeth et Katherine, filie ipsius, de Zdebrn.*) Act. die Alexii. (f. 125.) (*) Fol. 128 čte se de Zdebrna.)

19. 1423, 9. srpna. De mandato dominorum Wenceslaus Wosstnik debet dare omni anno ad tempora vite sue IIII s. gr. de illis XL s. gr., quas communitati extat obligatus. Act. fer. II. ante Tiburcii. (f. 123.)

20. 1423, 22. října. Feria sexta post Undecim m. v. Obrowecz notificavit, quod furtim ablate sunt sibi res infrascripte in *Rochow*, videlicet littera super Rudkerz sonans super LXXX altera super Petro Tiechlowecz, tercia super Petro Stienak, quarta super Hincone de Dolan — et alie res. (f. 127.)

21. 1423, 13. listopadu. Petrus presbyter, capellanus d. Crussine Sswamberg. (f. 126.) — Elsska, relicta Nicolai de *Diedibab*, nunc vero Henrici dicti Srsa conthoralis, recognovit, se percepisse XXVI s. gr. a Wenceslao, Moise, Aaron et Nicolao (?) fratribus orphanis predicti Nicolai de Diedibab partem ultimam dotalicii sui. Act. die s. Briccii. (fol. 127.)

22. 1423, 17. listopadu. Wenceslaus a nigra stella et Hedwika sartor cum ceteris suis coniuratis requisiti super induccione possessionis census super bonis *Opoczna* honeste matronis Ozance, deposuerunt prefatam Ozankam virtute ipsius litterarum desuper confectarum de et super censu prefato in posessionem actualem retorsisse. Act. fer. IIII. ante Elisabeth.

23. 1423, 5. prosince. Testamentarii orphani Stephani de Glacz fassi sunt racione dotalicii Clare, relicte eiusdem, se teneri in centum cum L. s. gr. nobili d. Zdislao, arcium liberalium magistro, nec non Clare, conthorali eiusdem d. Zdislai. — Act. dominico ante Nicolai conf. (f. 127.)

24. 1424. 7. ledna Wenceslaus Przezka sartor, civis Mai. Civ. Pr., recognovit se teneri in XVII s. famoso Alberto de *Chotienow*. — Idem Albertus comisit omne ius suum prefate summe percipiendi Elisabeth, conthorali sue, Anne virgini, sorori conthoralis prefate, et Andree dicto Rod. Act. fer. VI. post Epiph. (f. 128.)

25. 1424. 5. února Nicolaus a tuba fassus est, se teneri in VII. s. gr. provido Mathie de *Janowicz*. Act. sabbato ante Dorohtee. (f. 129.)

26. 1424, 29. května (?) Chwal de *Doxe* fassus est, se teneri in $V^1/_2$ s. Janconi apothecario, prout tenor testamenti relicte Sazeme camerarii tabularum r. B. per eandem predicto Janconi dati, plenius fatetur. Act. fer. II. ante Bonifacii. (f. 130.)

27. 1424, 30. listopadu. Inter Claram virginem ex una et Philippum de *Stodolek* parte ex altera discreti viri Baruch et Johannes dictus Ssarka racione exolucionis census $I^1/_2$ s. gr. annui ad tempora vite causam deciderunt — mandantes, ut Philippus prefate Clare det $VII^1/_2$ s. gr. Act fer. VI. post Katharine. (fol. 131.)

28. 1424, 5. února. Já Vít z Črnochova, měštěním Star. M. Pr. vyznávam tiemto listem obecně všem, ktož jej uzřie nebo čtúce slyšeti budú, že jsem dlužen spravedlivého dluhu a platiti mám bez jedenmezcietma grošuov osmezcietma kop gr. dobrých, střiebrných, rázu pražského poctivému Petrovi z Budyně řečenému Bacule, a slibuji tiemto listem dobrú vierú beze všie zlé lsti mým, dědicuov a budúcích mých jménem svrchupsanému Petrovi Bacule svrchupsané penieze rozdielně, totiž čtyry kopy gr. od dánie tohoto listu v témdni ihned nynie najprv příštím, než VI k. gr. na sv. Havla anebo ve dvú nedělí potom, šest kop gr. na sv. Jiřie aneb ve dvú nedělí potom, šest kop gr. na sv. Havla aneb ve dvú nedělí potom a šest kop gr. bez jedenmezcietma gr. na sv. Jiřie anebo ve dvú nedělí potom, na ty roky pořad zběhlé a jdúcie, a k tomu na každý týden od dánie tohoto listu počítajíc po šesti gr. dáti, platiti a vydávati penězi hotovými beze všeho prodlenie a vymlúvánie všelikerakého. A ty penieze, což jemu na každý týden po šesti gr. vydám, mají mi na ostatních penězích poslednieho roku sraženy býti. Pakli bych na který rok svrchupsaný anebo ve dvú nedělí potom svrchupsaných peněz napřed jmenovanému Petrovi nezaplatil a šesti gr. na každý týden nevydával, jehož bože nedaj, tehdy prosím purkmistra, rychtáře a přísežných konšeluov svrchupsaného města Pražského, aby ihned po každém roce svrchupsaném k domu mému i zbožj movitému i nemovitému, kteréž nynie mám nebo potom mieti budu, kdežby to koli mohlo uptáno býti nebo nalezeno, svrchupsanému Petrovi mocí tohoto listu práva domohli skutečného, tak jakož na hotové penieze obyčej jest práva dopomoci, tak aby to zbožie mé mohl prodati a zastaviti s dobrým svědomím bez ohlášenie všech súduov. A proti tomu nemám sě jemu brániti ižádným právem, buďto duchovním nebo světským, ani kterýmikoli obyčeji vymyšlenými.

Také jestliže by mistr Mikuláš Crný mě napomanul o púlčtvrtý kopy gr., tehdy svrchupsaný Petr má mě v tom dluhu zastúpiti bez mé škody. A ktož tento list s dobrú volí svrchupsaného Petra mieti bude, ten má mieti všecka práva svrchupsaná k dluhu svrchupsanému.

Na potvrzenie toho prosil sem opatrných mužuov Vaňka Raka rychtáře, Janka z Podjistbie a Ondrúčka od červených křížuov, přísežných konšeluov svrchupsaného města Pražského, že jsú své pečeti vlastnie k mé prosbě přivěsili k tomuto listu, jenž jest dán léta od nar. s. b. tisíc čtyřista ve čtrmezcietmém letě tu sobotu po Hromnicech. (f. 132.)

29. 1424, 15. prosince. Fer. IIII. post Cond. pasche Divissius de Krzeczow pro Zibrzidone super debito XVI. s. pro finali solucione IIII s. reposuit. — Relicta Proczkonis de Zasmuk reposuit IIII s. Act. fer. VI. post Concept. M. V. (fol. 139.)

30. 1425 10. ledna. Mathias de Trzebossnicz debitorie obligatur XXIIII s. gr. Wenceslao de *Przewora* nomine dotalicii. Act. fer. IIII. ante s. Anthon. (tamtéž.)

31. 1425, 19. března. Zofka, relicta Mikssonis de Praga — fassa est, se duas s. gr. census annui et perpetui in Wlachcne de *Sedlecz* et in eiusdem hominibus censitis Wenceslao Hedwika iuniori sartori pro certa summa vendidisse. — Act. fer. II. post Letare. (f. 157.)

32. 1426, 15. ledna. Wenceslaus Jinecký dat atque resignat ac resignando condescendit post mortem suam omnia bona sua mobilia et immobilia intra vel extra civitatem Pragensem ubicunque situata aut quocunque nomine censeantur nunccupari, Leonardo, fratrueli suo, filio Johannis Migliczer, omni eo iure, quo dictus Wenceslaus met habuit — tali condicione subintellecta, quod dictus Wenceslaus de omnibus dictis bonis poterit legare seu donare, cui voluerit, ad extensionem centum s. gr., et non ultra. Si eundem prius contingerit de hoc seculo migrare vitalibus ab humanis, quam dictum Leonardum, dans eidem cum dictis bonis per dictum Wenceslaum relictis omnimodam potestatem agendi et faciendi et in usus proprios convertendi, prout sue placuerit voluntati. Si vero dictum Leonardum prius contingeret decedere ab hac vita umbratili quam dictum Wenceslaum, ex tunc dicta bona ad eundem Wenceslaum devolventur e converso pleno iure, hoc superaddito, quod si dictus Wenceslaus, et Leonardus ante annos discrecionis seu et assecucionem dictorum bonorum intestatum, migrare contingerit, ex tunc dicta bona — ad pueros Ursule, relicte Sigismundi Kbelský, nec non ad ipsam Ursulam, si eosdem pueros priusquam dictam Ursulam contingeret migrare de hoc mundo, pleno iure devolventur. Act. fer. III. ante Anthon. (fol. 170.)

33. 1427, 1. listopadu. Dorothea, mater Anne, conthoralis Uhanow de *Trzebussicz*, fassa est, se percepisse XX s. gr. a Katherina de *Drahoraz*, principali [fideiussore]. — Act. in OO SS. a. XXVII. (fol. 205.)

34. 1427, 7. listopadu. Amicabilis concordia inter Margaretam, relictam Jarossii, ex una et Puotham de *Hradisst* dictum Czrt parte ex altera pretextu debiti IIII. s. gr. — Act. fer. VI. post Leonardi. (tamtéž.)

35. 1427. — Wenceslaus de Ujezdec, natus Pawlikonis, et Agnes, soror ipsius. (tamtéž.)

37. 1428. — Nicolaus, notarius monete *Montis Cuthnensis*. (fol. 207.)

38. 1428. — Elisabeth, nata Johannis Meissner, civis Mai. Civ. Pr., conthoralis vero Sigismundi de *Smilowicz* (fol. 211.).

39. 1428, 1. května. Petrus de Choczenicz, Procopius, frater ipsius, et Jana, mater ipsorum, fassi sunt, se teneri in III. s. Paulo linicide. — Act. sabbato die ss. Phil. et Jacobi. (f. 212.)

40. 1428, 8. června. My purkmistr a konšelé Velikého M. Pr. všem i každým na vědomie tiemto zápisem dáváme, že Vaněk Pivo a Vaněk Rak, starý rychtář, Lipolt z Kraselova a Otik z Ježova ubrmané a přátelští smlúvce od stran vdolepsaných s plnú mocí obapolně vydaní a vyvolení — mezi slovutnými Jindřichem Kuorkú z jedné a Petrem Škodú a Jindřichem z Bašt z strany druhé mezi týmaž stranoma v naší plné radě osobně stojícíma o některaké listy, o něž jest ruoznice a svár byl, takovéto vyrčenie a vypověděnie jsú učinili aby sobě ty listy, o něž jesti mezi nimi záštie bylo, z vobú stranú vrátili bez odpornosti a všech zámysluov. Dále sú vyřkli, aby svrchupsaný Petr Škoda a Jindřich z Bašt nadepsanému Jindřichovi Kuorkovi dali a zaplatili deset k. gr. — Act. fer. III. post Corp. Chr. (fol. 167.)

41. 1428, 22. června. Andreas Raz recognovit, se obligari in III s. gr. Matie dicto Tluk, civi de *Nimburga*, Bonuši, conthorali ipsius, et Johanni filio ipsius. — Act. fer. III. ante Joh B. (fol. 218.)

42. 1428, 4. srpna. My purkmistr a konšelé Velikého M. Pr. vyznáváme všem, že v té při a ruoznici, kteráž jest byla mezi Prokopem od řebříkuov, synem Henricovým plátenikovým, z jedné a mezi Martinem z Hradištka, manželem panie Kateřiny někdy Jakubinové, z strany druhé o zbožie Hainczmajarovo a panie Johanky, manželky jeho, ostavené, na kterézto sě jesti svrchupsaný Prokop táhl po sestře své Johance svrchupsané, na Martina již jmenovaného sahaje — vypověděli ortelem naším dokonalým přikazujíce, aby svrchupsaný Prokop nahořepsaného Martina — o zbožie svrchupsané v pokoji nechal. — Act. fer. IIII. ante Sixti (f. 270.)

43. 1428, 14. srpna. Prout enim enim dissensionis causa vertebatur inter famosum Wenceslaum, fratrem Ctiborii Zwon, ex una et Johannem Czardam ac Nicolaum Dopian, cives Mai. Civ. Pr., parte vertente ex altera pretextu quarumdam rerum ipsis per d. Boczkonem ablatarum, pro quibus rebus sic ablatis predicti Johannes et Nicolaus certas personas de Nachod arrestaverant, exinde talis controversia complanata est, quod predicte res taxate sunt in XXII s. gr., quas prefatus Wenceslaus debet ipsis solvere. — Act. sabbato post Laurencii. (f. 271.)

44. 1429, 11. března. Anna, conthoralis Bernhardi de Hlawatecz, nunc in Czesticz residentis, fecit concordiam cum Wenceslao Sstraboch pretextu VII½ s. gr. — Act. fer. VI. post Letare. (280.)

45. 1430, 21. srpna. Paní Elška Škvorecká otázána jsúci pány purkmistrem a konšely Velikého M. Pr., co by jí bylo svědomo o některakých věcech, o kteréž jesti Prokop Beník Řehoře, někdy služebníka jich, nařekl, vyznala jest, že Řehoř témuž Beníkovi počestně vrátil jest sedm lžic celých střiebrných, koflíček dřevěný na střiebrných nožičkách a axtynový veliký páteř. A to když jest jemu vrátil, z ničehuož viec viny jemu nedal. Také jest vyznala, že navazadlo u svého muže ohništko jest viděla, a o to když jest jeho otázala, kde by je vzal, řekl jest, že paní Barbora, manželka Bervíkova, jemu jest je dala. O kabátci črném starém atlasovém jest také vyznala, že svrchupsaná paní Barbora Bervíková k nim na Škvořec jej s sebú jest přinesla a tu téměř všichni pacholci v něm sú chodili jemu sě smějíc, že jesti byl kroje a diela starodávnieho. Act. fer. II. ante Bartholomei. (fol. 304.)

46. 1431, 23. března. Magister civium et dd. consules Mai. Civ. Pr. videntes litteram famosi Jirzikonis de Rudna, quondam purgravii castri Prag., super bonis *Brazkow* Lazaro Judeo obligatas indulgerunt, ut prefatus Lazarus antedicta bona in Brazkow — possit vendere, alienare, obligare aut cum ipsis facere tamquam cum bonis propriis. Act. fer. VI. ante Palmarum. (fol. 307.)

47. 1432, 20. února. Famosus d. Johannes de *Zwierzeticz* recognovit suo et orphani Sdislai, fratris sui, nomine, se teneri in LII½ s. gr. Pessikoni et Janconi, fratribus ab argentea stella. — Act. fer. IIII. ante Katedram Petri. (fol. 324.)

48. 1432, 17. března. Nos magister civium, consules et scabini Mai. Civ. Pr. tenore presencium recognoscimus universis: Quia ad nonnullorum concivium nostrorum nostro in consilio personaliter constitutorum peticionem Johanni Chvoštiště dicto omnes excessus seu culpas contra nos et adversus communitatem nostre civitatis perpetratas et specialiter adversus d. Benessium de *Kolovrat* dictum Svině indulsimus et perpercimus et presentis scripti patrocinio graciosius indulgemus, ipsum in sinum nostre gracie resumentes, proscripciones de libris nostre civitatis, quibus annotatus extitit, aboleri et cassas esse mandantes. Act. fer. II. dominice Reminiscere. (tamtéž.)

49. 1433, 26. května. Elsska, soror Vitconis de *Lansstein*, et Johannes Braškovec, maritus eius, fassi sunt, se percepisse X s. gr. a Vitcone predicto iuxta pronuncciacionem inter ipsos factam et in libro civitatis proscriptam. Act. fer. IIII. ante Penthecost. (fol. 357.)

50, 1433. — Johannes de *Radiessowicz* et Petrus dictus Dub, frater ipsius. (fol. 364.)

51. 1434, 30. října. Prout Wenceslaus de Miletin et Andreas, notarius minorum tabularum regni Bohemie, existunt testamentarii cum Nicolao Sechczenjar in civitate *Pontensi* per Crucem, abbatem monasterii Sclavorum, subordinati, ut pecuniam, clenodia, libros per eundem abbatem relictas pro dicto monasterio converterent, exinde prefati Wenceslaus et Andreas de dicto testamento se exhonerant, dantes plenam potestatem d. Gallo et Petro, monachis eiusdem monasterii, ut dictas res possent repetere. Act. sabbato ante OOSS. (fol. 386.)

52. 1435, 30. ledna. Johannes Reczko et Wenceslaus Durssmid proci inter d. Annam, relictam d. Hinkonis de *Chlum*, et Mathiam pannitonsorem occasione s. matrimonii huiusmodi composicionem fecerunt: Quia prefata Anna post se dat centum s. gr. et cum hoc parafarnalia decencia et easdem centum s. proscribit in domo sua, in qua inhabitat. — Act. sabbato post Convers. s. Pauli. (fol. 393.)

53. 1435, 8. června. Sigismundus de Coteneczicz dedit agrum et pratum in orthoferali [Obora pod Strahovem] monasterii Strahoviensis situatum penes ortum Johannis Sczrbe et

Katterine, relicte Galli carpentarii, quem habere dinoscitur a d. Borzkone de *Miletin*, pro tempore purgravio castri Pragensis, prefato Johanni Sczrba. Act. fer. IIII. post Pentec. (fol. 386.)

54. 1435, 18. června. Hanussko aurifaber, gener Kaderzawkonis pistoris, fassus est, se percepisse unam marcam argenti super labore cinguli d. Anne, conthorali Petrzikonis dicti Olbramek, residenti in Hostinna. — Act. sabbato post Viti. (fol. 405.)

55. 1435, 10. října. Ondrášek od črveného křiže a Janek, syn Dúpovcové, vyznali sú, kterak když sú byli šli k p. *Popelovi, synu Chudého Nicolai,* jakož jest jeho upomínal týž Janek z XXV k. gr. dluhu, kterýmž jest jemu otec jeho vinovat zuostal, tu týž p. Popel řekl jest jemu před nimi: Všakť jsem slyšel od otce svého, žeť jest to dluh jistý, a semť toho beze pře; než kdyžt nám postúpie tvoji páni našeho, cožt nám držie, chciť rád bez odpory zaplatiti a na duši otce svého toho nenechávati. Anebo pros svých pánóv, ať na našem zboží někde platu odstúpie, aby mohl vybrati a vydržeti dluh svój, nebť já k tomu svú vuoli dávám. Act. fer. II. post Dyonisii a. XXXV. (fol. 429.)

56. 1436, 13. ledna. Jakož jest pře byla mezi Kateřinú vdovú, někdy Havlovú Rúbalovú manželkú, z jedné a Marsú z Říčan, poručníkem a přietelem svrchupsaného Havla z strany druhé o statek Rúbalem zuostavený, kterýžto statek vedle poručenie téhož Rúbala Marsa spravuje a jím vládne, a dále táž Kateřina ten jistý statek Marsovi poručený chtiec mieti i jeho jest nařkla, i pp. purkmistr a konšelé Velikého Města Pr. slyševše také nález konšelóv *Říčanských* o tu jistú při — toho nálezu potvrdili přikazujíce dále již jmenované Kateřině, aby Marsy v pokoji nechala. — Act. fer. VI. post Epiph. (fol. 392.)

57. 1436. — Henricus, rector scole Moncium Cuthnis. (fol. 416.)

58. 1436. — Postquam Margareta, Procopii cirologi dicti Hrbek relicta, reposuisset pecuniam pro termino s. Galli Nicolao Hesolth eandem pecuniam arrestando ea de causa, qualiter ipse Hesolth minas ei imponeret mediantibus aliquibus privilegiis, intendens ipsam in medietate curie in Wysoczan aput ipsum empte virtute huiusmodi privilegiorum sonancium super tota curia ibidem in W. impetere. — Domini vero magister civium et consules — mandaverunt prefato Hesoltoni, ut ipse cum conthorali sua nec non cum omnibus bonis ipsorum starent in disbrigacione pro prefata medietate curie tamdiu, quousque huiusmodi privilegia non fuerint reposita in consilio coram dominis. — (Bez označení dne.) (fol. 436.)

59. 1463, 8. června. Jan Krský z Nasetic a Hynek z Jabloné stojiece osobně v plné radě seznali jsú, že jsú vzali ty listy, kteříž byly u Jana Túška k věrné ruce od panie Doroty z Svatého Pole, manželky Hynka již pověděného, z jedné, Oldřicha a Jindřicha bratří z Drasovic Jana Krského předepsaného z strany druhé, položeny od Pavla písaře a Mařika od hřebenuov, poručníkuov svrchupsaného Jana Púška, najvyššieho písaře Většieho Města Pražského, slibujíce týchž poručníkuov ani sirotkuov Tuškových z ničehuož viece nenařékati ani upomínati nynie i v časiech potomních, a ti listové jsú takovi: Jeden, kterýž svědčí na pana Hanuše z Kolovrat na CX k. gr. Hynkovi z Jabloné, s sedmi pečetmi vysutými. Item druhý list, kterýž znie paní Dorotě z Adlar na Beneše z Myslína na X k. gr. se třmi pečetmi. Item třetí list, jenž svědčí již pověděné paní Dorotě na téhož Beneše z Myslína na XVIII k. gr. se třmi pečetmi. Item list papierový, ubrmanská výpověď skrze pana Hanuše Kolovrata a Alše Zieberka učiněná mezi paní Dorotú z Adlar z jedné, Oldřichem a Jindřichem bratřími z Drašovic a Janem Krským z strany druhé se dvěma pečetmi přitištěnými. Item dobrá vuole Jana Dúpovce Hynkovi z Jabloné daná na list, v němž jistec Hanuš z Kolovrat ɔc na padesát kop gr. na pargaméně se čtyřmi visutými pečetmi. Item dobrá vuole na papieře panie Doroty z Adlar učiněná Hynkovi z Jabloné na dva listy, z nichžto jeden znie na LX kop a druhý na L kop gr., v nichž první jistec Hanuš z Kolovrat ɔc. Item list výpovědi Pana Hanuše Kolovrata a pana Alše Zieberka mezi paní Dorotú z Svatého Pole ɔc o položení listuov u Túška se dvěma pečetma přitištěnýma. Item list na papieře se třmi pečetmi, v němž Hynek z Jabloné, maje dobrú vuoli od panie Doroty na listy svrchupsané, zavazuje se Oldřichovi, Jindřichovi a Janovi Krskému to všecko zdržeti a učiniti, což jim paní Dorota podlé výpovědi pana Hanuše Kolovrata ɔc učiniti měla. Act. fer. IIII. ante Corporis Christi anno ɔc LXIII. (Rukop. č. 2141 fol. 333.)

II. Zápisy rukopisu Budišínského o venkovských statcích.

Statky špitálu u sv. Kříže Většího na Starém M. Pr. (*Rukop. fol. 69.*)

60. 1362, 7. října. Karolus Quartus, divina favente clemencia Romanorum imperator semper augustus et Boemie rex, notum facimus tenore presencium universis, quod quia pridem clare memorie illustrissimus Joannes, quondam Boemie rex, genitor noster charissimus, inspectis multis fidelibus obsequiis, quibus prudens vir Bohuslaus Wolframi, civis Pragensis, sibi multa diligencia solerter complacuit, eidem de certa sciencia et autoritate regia Boemite dignum duxit graciosius indulgendum, quod in regno suo Boemie LX s. gr. pr. annui census super quibuscunque villis, prediis aut possessionibus comparare valeret pro fundacione hospitalis infirmorum, quod ipse Bohuslaus in civitate Maiori Pragensi ex opposito monasterii s. Crucis extruxit, et super his, dum adhuc essemus in minoribus constituti, eciam noster consensus accesit, ut videlicet dictum hospitale cum antedictis redditibus prediis, agris et possessionibus ad hoc pertinentibus, nec non universis legatis et testatis a Christi fidelibus ab omni genere dacionis absolutum foret et penitus libertatum, sicut in litteris paternis et nostris editis desuper districcius et lucidius est expressum.

Verum quia Simon miles et Peschlinus, nati predicti Bohuslai Wolframi, cives Pragenses, fideles nostri, dictos redditus LX s. in villis et bonis infrascriptis actu iam et iusto empcionis titulo compararunt: Primo in villa Qwatlingen viginti tres s. et XXIII gr. cum iudicio ibidem et tercia parte patronatus ecclesie parrochialis ipsius ville et aliis, que pertinent ad predicta. Item in villa Vodierad XII s. et XXXV gr. cum iudicio ibidem et suis pertinenciis. Item in villa Kaczemicz XXII s. et V gr. cum iudicio ibidem et pertinenciis universis. Nos animo deliberato ad supplicem dictorum Simonis et Peschlini fratrum peticionis instanciam predictos redditus cum iudiciis expressatis superius, parte iuris patronatus et singulis pertinenciis, ut prefertur, ad usum hospitalis prefati nec infirmorum et ministrorum ibidem degencium autoritate regia Boemie ac de certa nostra sciencia approbamus, ratificamus et confirmamus ad perpetuam memoriam futurorum. Considerantes nihilominus grata fidelitatis obsequia, quibus antedi ti Simon et Peschlinus Bohuslai maiestati nostre servierunt et sufficiencius servient in futurum, ex devocione singulari, quam ad idem hospitale ob salutem anime dicti nostri genitoris nostra gerit serenitas, ipsis graciam hanc de novo largimur, ut videlicet idem Simon et Peschlinus, aut eis non existentibus heredes ipsorum, preter redditus expressatos superius adhuc in regno nostro Boemie XXX s. gr. reddituum census annui ubicunque locorum, seu in quibuscunque villis, agris, prediis voluerint sive potuerint emere sive comparare licite valeant, ad instar priorum reddituum predicti hospitalis usibus perpetuis temporibus applicandas. Decernentes et hoc regio Boemie perpetuo statuentes edicto, quod omnes prefati redditus comparati seu comparandi in posterum ad instar gracie facte per antendictum charissimum genitorem nostrum ab omni genere dacionis cuiuslibet exempti sint et cunctis in antea futuris temporibus penitus liberati, nominatim et expresse, quod redditus XXX s. gr. annui census adhuc emendi sive comparandi perinde a nobis, tamquam a Boemie rege, approbati, ratificati et confirmati censeantur et sint ac robur perpetue firmitatis obtineant, ac si ville, agri, loca seu predia, in et super quibus ementur seu comparantur in posterum, in presentibus nostris litteris de verbo ad verbum specifice et nominatim expressa et expressi consisterent, eciam si de his iure vel consuetudine deberet in presentibus fieri mencio specialis. Mandamus igitur oc. Datum Prage MCCCLXII, indiccione XV, nonis Octobris, regnorum nostrorum XVII, imperii VIII.

Druhý list císaře Karla, v kterémž se též opakuje týmiž slovy o šedesáti kopách gr na jmenovaných vsech. A dokládá se, že ostatních XXX k. gr. koupili též synové Bohuslavov k témuž špitálu na vsech Drahelčic, Nenačovic, Uněbuz a Holonoh, čehož on mocí kralovskou v Čechách potvrzuje. Datum, ut supra.

O Klumín (Rukop. fol. 70.)

61. 1532, 5. června. List krále Ferdinanda. Pražané Staroměstšti propustili na žádost krále zápis a právo dovedené na Zelené Hoře a na zboží k témuž zámku náležité, na čemž se jim odhadati mělo XII set k. gr. a XXIIII k. a padesáte jeden groš, vše českých, a tu sumu na krále převedli a ještě k tomu do komory čtyry sta k. gr. č. připůjčili. Tu sumu obojí spolu, totiž XVI set XXIIII k. LI gr. č. zapisuje jim král na městečku Klumínu, kteréž

oni drží od Kundráta z Krajku a na Mladém Boleslavi, a na vsi Horanech, kterouž drží od Jaroslava z Šelmberka a z Kosti, nejv. komorníka království Českého, s tou milostí, aby oni Pražané odtud od žádného jiného, leč od krále Českého aneb od těch osob duchovních kterýmž taková výplata spravedlivě náleží, splacováni, nebyli. A také což by s povolením královským na opravu Klumína vynaložili, to jim k jiným sumám prve zapsaným má připsáno býti oc. Dán na hradě Pražském v středu po Božím Těle l. 1532.

List krale Vladislava, jímž Janovi ze Šelnberka a z Kosti, nejv. komorníku království Českého, a Johance z Krajku m. j. připisuje na městečku Klumíně a Rybníku 500 k. gr. č. Dán na Budíně v úterý před sv. Fabianem a Šeb. [19. ledna] l. 1507.

List latinský císaře Zikmunda, jímž městečko Klumín, též vsi Slatinu a Buzsín kláštera Brúmovského, item Křižovice kláštera Strahovského a Zdetín Matky Boží u mostu a Řeporyje kláštera Zbraslavského se všemi důchody, platy, užitky a příslušenstvím a plným panstvím dává a zapisuje Václavovi z Hrádku ve třech stech a XC kopách gr. č., kteréž mu dlužen za službu, kterouž mu učiniti měl při zachování hradu Pražského se třidcíti zbrojnými jízdnými za XXVI neděl, od sv. Šimona a Judy až do ochtábu sv. Jiří nejprve příštího. Item ve CCCX k. gr. za škody, kteréž pro císaře vzal na Oseku oc. Vyplatiti aby mohli toliko sami králové Čeští aneb ti klášterové oc. Dán v Berouně na den sv. Šimona a Judy [28. října] a. 1420.

List krále Vladislava, v němž potvrzuje téhož zápisu na Klumín a na jiné vsi v tisíci k. gr. č. Adamovi z Cimburku a z Tovačova Janovu synu oc. Datum v úterý den sv. Petra v okovách [1. srpna] l. 1497.

62. II. Zápisové, listové a dobré vuole na zboží, vsi a vesnice, kteréž drželi Staroměstští k obci (rukop. fol. 71. a sl.)*): List a zápis krále Zikmunda, jímž zapsal *ves Zlíchov* se vším příslušenstvím Václavovi z Langberka za služby jeho, kteréž mu s šesti oděnci jízdnými v ostříhání hradu Pražského měl činiti ve CLXXX k. gr. č. Náleželo klášteru mnichů Kartouzských. Dán v Čáslavi v úterý nejbližší po Družebné neděli [4. března] l. P. 1421. — Jiný zápis téhož císaře, jímž opět témuž Václavovi z Langberka a Zlonice touž ves Zlichov kláštera Kartouzského se dvorem se zapisuje ve větší sumě, totiž ve dvú stú k. gr. pr. stříbrných dobrých. Dán v Praze v sobotu před sv. Martinem [9. listopadu] l. P. 1437. Na tyto majestáty císaře Zikmunda králem Ferdinandem výplata jest sňata, aby to Zléchovské a Kartouzské zboží při obcech St. a Nového M. Pr. zuostalo. Actum toho privilegium a. 1544 dominica Invocavit [2. března.]

*) Pokud nejsou uvedeny pod různými hesly.

VACLAV VOJTÍŠEK:

Josef Teige.

(* 1. června 1862 — † 6. března 1921.)

I.

Je málo životů lidských, které by plynuly tak prostě a nerozčeřeně, jako plynul život Josefa Teiga. V mládí měl možnosti, které nebývají každému přány, a zatím co chudí studenti často těžce a trpce zápasí o skyvu chleba, mohl se bezstarostně oddávati učení a poznávání a mohl se mu věnovati podle libosti mnohem déle, nežli bývá zvykem, protože mu nebylo třeba, aby hledal zaměstnání pro pouhé zajištění existence. A štěstí mu bylo příznivo, když se konečně odhodlal vstoupiti do úřadu, že nalezl působiště, s nímž srostl, v jehož bohatství se s radostí ponořil, a došel v něm plné spokojenosti a úspěchu z práce, neznaje nic nad to, nežli klid a hřejivé chvíle v kruhu rodiny, ke které lnul dobrým svým srdcem.

Celkem malá hrstka suchých dat mohla by zevně vyznačiti běh života Teigova, jenž neznal těžkých zápasů ani bolestných krisí. Nebyl sice uchráněn nepříjemností a zloby lidské, neušel zklamání, když přepial své snahy a záměry, avšak nezapomínal-li a cítil trpkost, která nezůstala bez účinku na jeho povahu, přenášel se přes všechno pro velikou lásku a víru v práci, zušlechťující jeho duši. Teige od mládí zasvětil se práci a stal se v pravdě jejím neúnavným a obětavým vyznavačem, jehož píle a oddanost byla až překvapující. Dovoloval si jen krátké chvíle odpočinku nebo prázdně, jen co si opravdu vynutilo slabé jeho tělo, a jinak neměřil času vyplněného takořka jedinou myšlenkou. Proto po ukončení studia práv nabytím doktorátu (1889) vydal se po krátké soudní praksi, v které nenalezl zalíbení a uspokojení, na letní semestr r. 1890 do Mnichova, aby na filosofické fakultě poslouchal přednášky prof. Rockingera z palaeografie a prof. Simonsfelda z chronologie a archivářství, proto se potom přihlásil (1891) na vídeňský ústav pro rakouský dějezpyt, jejž absolvoval jako řádný člen státní zkouškou 12. července 1893 s prospěchem velmi dobrým, připojiv k ní ještě doktorát filosofie 9. října roku příštího na české universitě v Praze. A proto přijal s radostí nabídku zkušebního komisaře prof. Sickela, jenž poznal jeho sklony i pracovitost,

aby se odebral do Říma za účelem badání v archivech a knihovnách tamních jako řádný člen — vůbec první české národnosti — Instituto Austriaco di studi storici, a osvědčil se tak, že mu ministerstvo obnovilo stipendium i na druhý rok (1894-5) a že si od ředitelství ústavu odnesl ku konci vysvědčení pochvalné.

Ale Teige, který se v průběhu svých studií dobře seznámil nejen s archivy pražskými, nýbrž i s archivy ve Vídni, v Brně, v Mnichově i Drážďanech a jinde, touto přípravou neměl na mysli hned služby archivní, nýbrž stavěl si před oči karieru akademickou; chtěl se habilitovati na české universitě a pomýšlel na stolici pomocných věd historických. Ty plány dávaly také směr jeho prvotní vědecké práci, a teprve když se nedařily, rozhodl se Teige ucházeti o místo v archivu. Ze dvou žádostí, jedné za přijetí do archivu místodržitelského v Praze, druhé za přijetí za adjunkta městského archivu v Praze, byla dříve příznivě vyřízena žádost druhá (17. července 1896) a Teige, jenž si byl zjednal vzděláním i věkem — byl už 34 let stár a uměl i francouzsky a italsky — ohled před ostatními kandidáty, Dr. Václavem Novotným, Dr. Fr. Harlasem, Dr. F. X. Jiříkem, prof. v. v. Janem Kosinou a adj. bibliotheky Jednoty průmyslové Janem Šlechtou Křivoklatským, nabyl tak postavení význačného, v němž měl předchůdce v Jaromíru Čelakovském, tehdy po odchodu Emlerově do výslužby ustanoveném za chefa archivu. Avšak třebas se Teige věnoval povolání archivnímu, až když se mu zavřely cesty, jimiž se chtěl prvotně bráti, nepřinášel si k němu jenom přípravy, nýbrž byl určen k nové činnosti veškerou svou povahou. Pravý archivář nemůže býti vychován, pravý archivář se rodí, a na Teigovi se pravda těch slov obzvláště osvědčila. Teige v archivu města Prahy našel své pravé poslání, a archiv v Teigovi nabyl neobyčejného pracovníka, který byl nadán podivuhodným porozuměním pro svůj úřad a nejlepším smyslem pro své povinnosti. Nevím, kdy a jak se projevil v Teigovi po prvé interes historický, avšak jistým se mi zdá, že se už v náklonnosti k našemu klenotu, k deskám zemským, které na něj učinily už v mladých letech mocný dojem nejen svým nevyčerpatelným obsahem, nýbrž i svým vývojem a ústrojím, ukázaly jeho vlastnosti archivářské. A když se Teige ujal práce ve svém působišti, ztratil takořka zájem pro ostatní svět, uzavřel se v archivu, v něm v neustálé práci prožil největší díly dnů, a z něho večer odcházeje těšil se, až zase bude moci přijíti ráno. A divil-li se už prof. Sickel, setkav se s Teigem na ulici v Římě, že se jednou vytrhl z práce a dal se svésti k procházce slunným dnem, tak mohl býti překvapen každý, kdo by se s ním byl shledal v ulicích pražských mimo pravidelnou krátkou jeho cestu do archivu a z archivu, nebo ho viděl ve společnosti a zábavě. V archivu, tam byl jeho svět, prostřed knih, s výhledem na památný rynk staroměstský, v tichu a stranou lidí.

V archivu města Prahy našel Teige v prof. Dr. Jaromíru Čelakovském, archiváři městském, vynikajícího představeného, který mu ponechával plnou volnost v činnosti a byl mu vzorem pracovní energií a velikými vědomostmi. Úřad ten nikdy neposkytoval sinekury, vždy ukládal značné povinnosti úředníkům, kteří si je spíše ještě vždy rozmnožovali, nežli umenšovali, pamatujíce i na jeho vědecký význam a vědecké potřeby. a když v něj vstupoval Teige, práce vzrostly, protože v ten čas obsah archivu byl znamenitě obohacen, a Čelakovský se staral, aby byl postaven na nové základy. Spolupráce obou úředníků byla těsná a postupovala v naprosté shodě, ale protože Čelakovského odváděly povinnosti učitele akademického a funkce veřejné, hlavní tíha úkolů se snesla na nového adjunkta A ten znaje ze zkušenosti, že jen archiv spořádaný a úředníky plně ovládaný může vydávati užitek, vzal na sebe především, aby vykonal, co dotud nebylo lze podniknouti pro jiné důležité úkoly. Založil nové katalogy k rukopisům archivním, jejichž počet velice se rozhojnil získáním starších knih, kdysi při nové organisaci soudní roku 1850 státem magistrátu pražskému odňatých a odtud při úřadu desk zemských i knih pozemkových u soudu zemského chovaných, i nabytím knih od okresního soudu karlínského i vinohradského, kde byly uloženy rovněž v onu dobu, byvše převzaty od někdejších úřadů patrimoniálních. Avšak Teige nespokojoval se jen pořízením katalogu lokačního a reálního podle někdejších měst pražských i osad v okolí i podle druhů knih — musil vynaložiti mnoho práce i píle k určení knih — nýbrž dal se v soustavné rejstříkování obsahu knih a v několika letech pořídil rozsáhlý index jmen osobních i místních, po případě i index věcí k velikému počtu jejich. Měl při tom na mysli ovšem i své záměry vědecké, které vstupem do služeb archivu města Prahy nabyly nové tvářnosti, avšak měl zřetel hlavně k potřebám úředním a k vědeckému zájmu jiných. Tisíce jeho lístků staly se důležitým a spolehlivým zdrojem poučení, a třebas se Teige musil omezovati v práci, jejíž provedení do konce bylo by nad síly jednotlivce, že se především spokojoval s rozpisováním obsahu rukopisů staroměstských, vykonal čin, který už sám o sobě znamenal by pravé otevření dveří do bohatství archivního ku prospěchu generací.

Avšak to nebyla jediná složka v činnosti Teigově. Věda, že nikde ve sbírkách arhivních nemá býti materiálu nesepsaného a neopatřeného pomůckami orientačními a evidenčními, spořádal velké oddělení listin, které pro nedostatek místa byly do těch dob složeny ve fascikleeh, seřaděné na základě jmen stran podle abecedy. Byla to po většině t. zv. requisita civium, doklady těch, kdo se v městech pražských hlásili o přijetí do svazku městského, křestní listy, výhostní listy, listy zachování, oddávací listy, výuční listy a vysvědčení cechovní a pod., a potom originály písemností, za jejichž vklad do knih měst-

ských měšťané žádali, smlouvy trhové, obligační, svatební, testamenty, inventáře, vzdání a narovnání, smlouvy přátelské atd. Jsou to písemnosti ze 17. a 18. století, jež částečně pocházejí i z první poloviny 19. století, pokud nenáleží do sbírky dokumentů měšťanů spojeného města pražského z let 1784—1850, a mají význam nejen proto, že podávají zprávy o jednotlivých měšťanech pražských i celých rodech, nýbrž že z velké míry získává se z nich cenný a bohatý materiál sfragistický. V listinách těch je chována neobyčejná hojnost pečetí osob soukromých, měšťanských i šlechtických, i korporací světských a duchovních, měst a úřadů městských, biskupství, klášterů, kapitul a far, university, vrchností, cechů, a přihlíží-li se i k důležitosti autografů, je tím spíše poznatelná cena svědomitosti a vytrvalosti Teigovy, jenž všechny ty spousty, dobře 100.000 kusů, s ohledem na všechny potřeby na lístky rozepsal.

Staral-li se tím způsobem Teige o hlavní fondy archivní, nezapomněl ani důležité pomůcky archivní, knihovny. Měla už starý základ, již v dvacátých letech 19. století několik desítek knih uvedl v pořádek mag. rada Bock, a potom od zorganisování archivu ve zvláštní úřad obce pražské roku 1851 jí přibývalo, jak rostla dotace archivní i množily se dary vzmachem vědecké práce české, Avšak ač se už Čelakovský přičiňoval o její spořádání, čekalo až na Teigeho, aby paměť úředníků nahradil orientačními prostředky bezpečnějšími a trvalejšími. Jestliže by kdo chtěl vniknouti v pracovní methodu Teigovu, v tomto výkonu objevuje se Teige všechen. Lístkové jeho katalogy lokační podle systému, jenž, žel, nepočítal s možností tak rychlého vzrůstu v několika letech, kterého se knihovna archivní dočkala, i lístkový katalog knih podle autorů byly hned v počátcích rozšířeny o katalogy osobní i věcné, vyčerpávající hlavní obsah knih. Mnohostrannost zájmu Teigova spojovala se s jeho minuciesností a rychlostí pracovní, a třebas zase nezapomínal na své účely, dával těmi katalogy neocenitelný dar archivu pro všechny jeho úkoly úřední i vědecké, jako jimi obci historické založil snadno přístupnou bibliografii českých dějin a dějin stavu městského zvlášť, aniž mohla býti ve významu zatlačena vydáním velké bibliografie Zíbrtovy, jdoucí do roku 1679. Teige nerozepisoval jenom knih, nýbrž i jednotlivé stati v odborných časopisech historických a revuích, přihlédl však i k pražským novinám, zejména starším, a vytěžil z nich mnoho, co mělo důležitost, ať přímou nebo nepřímou, obzvláště pro dějepis města Prahy. Snad by se našly některé nedostatky díla Teigova, snad by se mohly vysloviti i požadavky, avšak uváží-li se, že Teige neměl k práci pomocníka ani pro pouhé práce písařské, není možno ubrániti se podivu nad výkonem, který později pravidelně doplňován, činil z archivu města Prahy ústav hojně vyhledávaný a s prospěchem používaný od pracovníků vědeckých. I když jednou po řadě nových desítiletí vý-

voje knihovny archivní práce Teigova bude mizeti ve spoustě hesel stanovených a psaných rukou jiných, povždy bude třeba vzpomínati iniciativy a obětavé oddanosti Teigovy, které vypravily archiv města Prahy, jak do těch dob nebyl opatřen jiný archiv nebo podobný ústav v Praze.

Do desíti let od svého nastoupení vykonal Teige toto velké dílo pořádací, vysvětlitelné jenom tím, co bylo pověděno o jeho vlastnostech. Vzbuzuje pochopitelně úctu a vděk, zvláště uváží-li se, že na Teigovi ležely i jiné povinnosti adjunktské a že se oddal vědecké práci, která vydala hojné výsledky. Přihlédne-li se k oněm, vedle běžné agendy, která je spojena s každým archivem, pochází od něho zejména řada úředních dobrých zdání, která mu byla rovnou uložena radou městskou nebo jež mu svěřil jeho chef, prof. Čelakovský. Tento si ponechával především k vyřízení rozmanité otázky historicko-právní o právech obce pražské, v nichž měl zběhlost pro veliké vědomosti i dlouhou praksi, avšak i tak Teige vypracoval vedle velkého elaborátu o historické ceně domů na rynku staroměstském četné zprávy, jako o kapli sv. Lazara na Novém městě, o kostele sv. Martina ve zdi, které svědčí, jak se v brzku zapracoval a jak se seznámil s materiálem archivu. V nich vědomosti právnické byly doplňovány rozhledem a zkoumavostí historika a možno mluviti s uznáním o tom, co Teige vykonal a co je utajeno ve spisech úředních.

Jaromír Čelakovský byla silná individualita, a proto v řízení archivu tratil se podřízený úředník vedle představeného. Přispívala k tomu i uzavřenost Teigova, jeho plachost a samotářství, které přes známosti s lidmi bránily sblížení s nimi. Jeho práce, jeho přičinění nezůstalo neznámo, Čelakovský sám se staral, aby se mu dostalo náležitého uznání, avšak za všechnu dobu desíti let Teige se neodhodlal, aby se platněji hlásil o podíl ve správě archivu. Ač dobře znal archiv a dovedl postihnouti důležitost jeho postavení v českém badání a produkci historické, nikdy nic nepověděl o jeho programu, nikdy se nevyslovil o jeho úkolech a cílech. Jemu stačil archiv, jak byl, jemu hlavní bylo, že mu byl otevřen dokořán, a sám mnohokrát pronesl výrok, že kdyby bylo třeba, sám by platil, nepřijímaje platu za službu, jen aby v archivu mohl býti a v něm pracovati. Avšak bylo by nesprávné, kdyby se kdo domníval, že se Teige díval na archiv sobecky jako na svůj majetek a že jej vyhrazoval žárlivě jenom sobě. Archivní úředník, jenž sám vědecky pracuje a chápe potřeby vědy i nutnost a užitek spolupráce, nesnižuje se lakomstvím a odpuzováním jiných. Jen ubohé duše působí překážky druhým, chvějíce se, aby jim nikdo nevzal, co sami chtějí zpracovati — úmysly se hromadí, avšak lámou se o jejich nemohoucnost — a aby kdo jiný nevynikl nad ně. Naopak Teige dovedl každému vyjíti ochotně vstříc ve všech požadavcích, a sám znaje radost z práce, byl spokojen, viděl-li kolem sebe čilý

pracovní ruch. Maje dobrou paměť a vědomosti zjednané vlastní činností pořádací i vědeckou, byl spolehlivým rádcem, a to, co podával, uměl spojiti s opravdovou vlídností a laskavostí. Nikomu neodřekl, a co mohl, sděloval s jinými, a hojná byla jeho korrespondence s vědeckými pracovníky domácími i cizími.

Co znamenal Teige pro archiv města Prahy, který jeho přičiněním vstoupil do řady nejlépe spořádaných archivů, dal na jevo nejlépe sám Čelakovský. Když měl vyslouženo, ochotně ustoupil, aby Teige mohl postoupiti na jeho místo. Tenkrát postavení adjunkta městského archiváře nebylo nijak skvělé, Teige z původní X. tř. hodn., na niž byl přijat, až za šest let (1902) byl povýšen do tř. IX., když místo adjunkta bylo usnesením sboru obecních starších systemisováno pro jeho osobu v místo IX. třídy, a dále neměl vlastně vyhlídek, protože VIII. třída byla už vyhrazena městskému archiváři. Svědčí tedy o skutečném ohledu Čelakovského k Teigovi a o jejich nejlepším poměru, jestliže Čelakovský odešel do výslužby, aby pomohl Teigovi k povýšení, k němuž jej vřele doporučil. Proto také místo archivářské bylo obsazeno sborem obecních starších jen po domácím konkursu, v němž mohl býti Teige uchazečem jediným, a po volbě 12. listopadu 1906 Teige se ujal úřadu, jehož si vším právem zasloužil a k němuž přistupoval s nejlepšími úmysly. Co měl na péči, vyjádřil brzy potom, když se jednalo o obsazení uprázdněného místa adjunkta, a třebas opakoval namnoze to, oč se už Jaromír Čelakovský byl zasazoval, bylo to proto, že byly naléhavé požadavky, které nedocházely vyplnění a na nich bylo státi přede vším jiným. Veliké plány nebyly na místě, kde bylo třeba upevňovati základy, ty bylo nutno odložiti až na časy potomní, až by okolnosti byly příznivější. Proto Teige poukázav na to, co sám byl vykonal, spokojoval se zejména požadavkem, také již dříve Čelakovským předneseným, aby stará spisovna městská z let 1784—1848, uložená ve sklepích Vyšší dívčí školy, byla vysvobozena z nepříhodného umístění a byla připojena k archivu, a aby v příštích letech byl učiněn pokus o shromáždění všeho archivního materiálu někdejších cechů pražských. Dobrým úmyslem bylo, ač nepočítal s obtížemi, které by věc ta měla i v tehdejších dobách, aby byly získány pro archiv města Prahy archivy farních úřadů pražských, a tak tento záměr vůbec musil selhati, jako zůstalo většinou neprovedeno soustředění archivalií cechovních. Jen stará spisovna spojeného města pražského od r. 1784 byla přivedena v těsnou souvislost r. 1912 k archivu městskému, ale třebas že na její spořádání byl určen adjunkt městského archiváře, když bylo systemisováno a obsazeno ještě místo adjunktské druhé, předsevzetí Teigovo, aby stará spisovna byla k užitku práce úřední i vědecké, se nevyplnilo.

Josef Teige, ujímaje se městského archivářství, měl na mysli i vědeckou stránku práce archivní a zdůraznil ji více, nežli se jindy

stalo, nevycházeje tak od vlastní instrukce archivní, vypracované r. 1896 Čelakovským, ač činnost vědeckou úředníkům archivním ukládala, jako z vlastního přesvědčení. Věděl, že vědecká činnost je neoddělitelnou složkou díla archivního úředníka, věděl, že její výsledky jsou nejlepším měřítkem jeho schopností, znalostí a píle. Proto si představoval, aby se v archivu města Prahy soustředily opisy listin a rukopisů, důležitých pro dějiny pražské, jež jsou chovány v archivech jiných, domácích i cizích, a nebyl by se ani bránil tomu, kdyby se chtělo na úřednících archivu města Prahy, aby pokračovali v díle Tomkově po r. 1608, kde se bylo zastavilo. Ovšem upozorňoval, že nejprve bylo by lze mysliti jen na práce přípravné, na sbírání materiálu a potom na zpracování jednotlivých složek dějin městských, politické nebo hospodářské, místopisné, právněhistorické a p., maje za to, že rozhodující by byla osobní individualita toho kterého úředníka archivního. Je viděti, že Teige promyslil, co by se mohlo požadovati od archivu městského a jeho úředníků, a hleděl-li uvésti v soulad práci pořádací a správní s činností vědeckou, dbal, aby jedna stránka nebyla na ujmu stránce druhé a aby byl brán zřetel ke sklonům a schopnostem každého úředníka. A to bylo stanovisko úplně správné, neboť má-li se a musí-li se chtíti od úředníka archivního práce vědecká, nesmějí mu býti ukládány úkoly takové, které by ho úplně absorbovaly a byly po případě v nesouhlase s jeho úředními povinnostmi, odvádějíce jej zcela od nich. Proto Teige postavil se rozhodně i proti tomu, aby s archivem města Prahy byla sloučena úloha vedení kroniky obecní — dříve už Čelakovský svým zakročením zbavil archiv toho břemene, které tížilo zejména jeho předchůdce Josefa Emlera — a vůbec si přál, aby úředníci archivu byli pokud možno sproštěni všeho, co by jim právem nepřináleželo a co by zatěžovalo vlastní jejich práci.

Teige předkládaje tento program, těšil se, že v novém adjunktu, který nastoupí v jeho místo, bude míti spolupracovníka, stejně oddaného práci a stejně vážně pojímajícího své postavení. Staral se také svědomitě, aby byly upraveny poměry, za nichž by byl přijat, jenže kladl podmínku, která se mu vymstila. Teige sám žák vídeňského ústavu pro rakouský dějezpyt, který byl vynikající školou archivářskou a zajišťoval svým absolventům přednost před jinými ve službě archivní, přál si, aby jeho adjunkt měl stejnou kvalifikaci, domnívaje se, že tím spíše bude míti záruku jeho lásky k práci a zálib vědeckých. Chtěl dokonce prosaditi, aby do konkursu byl přijat požadavek státní zkoušky na škole vídeňské, a jen pro odpor Čelakovského, zasedajícího v komisi vedle Teigeho a inspektora archivního, měst. radního Václava Brože, musil se spokojiti zněním, že přednost obdrží, kdo se vykáže znalostí palaeografie prokázanou vysvědčením. Čelakovský právem mohl cítiti v úsilí Teigově ostří proti sobě, protože sám neměl školy

archivní a přece vykonal neocenitelné služby archivu i vědě; jenže Teige zcela zapomenuv, že vysvědčení nezaručují vždy schopností a svědomitosti, nemohl-li veřejně, aspoň soukromě rozšiřoval vědomost o svém přání, a odradil od podání žádosti Dr. J. V. Šimáka i jiné osoby, jejichž vstup do archivu města Prahy byl by býval znamenal netušený zisk pro něj i pro ně samy. Teige měl dobré úmysly a nebyl znatel lidí, dal se i lehko oklamati, že nedbal vyslovených výstrah — až pozdě trpce litoval, že byl prostě odmítnut uchazeč, suplující professor středoškolský, který sice neměl zkoušek, avšak chtěl je složiti a psal, že by seděl od rána do večera v archivu a pracoval, protože ho k té práci táhne láska i touha.

Teige byl člověk měkkého, dobrého srdce. Vše viděl, avšak nevěděl si rady, nemaje energie, a neznal východiska, když archiv bral ujmu ve svém pořádku i pověsti. Bude-li se jednou psáti historie archivu těchto let,*) bude to smutná kapitola, a je třeba na to pamatovati, aby nebylo křivděno muži, jehož vina byla jenom v jeho slabosti. Teige, člověk neobyčejné pracovitosti a oddané příchylnosti k archivu, raději se podle své přirozenosti zcela uchýlil v ústraní, aby se vyvaroval konfliktům, věnoval se úplně vlastní práci vědecké, a jen zřídka, když už nebylo lze jinak, zasáhl výkonem nebo mírným zakročením, nechtěje nikomu, i vinnému, uškoditi. Bylo něco nepochopitelného, že rozený archivář, jenž srostl s archivem, jejž vedl, a zjednal si o něj nepopíratelné zásluhy, nemohl se vzchopiti, aby rázným činem byly vyřešeny poměry, které se stávaly nemožnými. Teige měl ovšem před sebou velké povinnosti, které volaly po přispíšení, když už mu let přibývalo, zvláště že mu přišlo pracovati o velkých vyjádřeních úředních, na př. o ozbrojených sborech měšťanských a o majetkovém právu k ostrovu Střeleckému i o různých věcech nadačních, a proto podporoval snahy, aby v archivu bylo zřízeno druhé místo adjunktské a aby bylo uděleno osobě, kterou poznal již při službě archivní. Tehdy jednou učinil odhodlaný krok a vyslovil osobnímu referentu přání, aby bylo dáno podle zásluhy postavení i postup tomu, kdo pracuje a kdo je vlastně jeho opravdovým adjunktem.

Ale obsazení místa druhého adjunkta (1911) poměry v archivu města Prahy jen zkomplikovalo. Je těžko psáti o těch věcech, protože sám měl jsem v nich podstatný díl, a až jednou klidným úsudkem bude možno plně a zřetelně pověděti, kde tkvěl kořen zla. Výsledek bude čestný pro Teigeho, a smím to snad říci, nemusím se ho obávati ani já, jenž jsem stál v jedné frontě s Teigem, třebas mně připadla obrana v první linii, poněvadž Teige neodporoval ani křivdám, na něm páchaným, věře, že »pravda nemůže býti přemožena a vždy vyjde na povrch«. Můj poměr k Josefu Teigovi byl dán formulí,

*) Teige uveřejnil referáty o stavu archivu a jeho práci z některých let v Administračních zprávách hlav. města Prahy.

kterou jsem častěji opakoval, že mně je ideálním chefem a dobrým člověkem, jeho poměr ke mně vysvítá z toho, že mne podporoval ve všech snahách, že od něho vyšla myšlenka, aby mé postavení v archivu bylo vyrovnáno s jeho a že se přičinil, abych už za jeho života byl ustanoven jeho nástupcem (1920). A v souvislosti s tím dal souhlas, aby stará spisovna městská z let 1784—1848 se starším adjunktem městského archiváře, z které archiv neměl užitku, pro poměry osobní byla oddělena od archivu jako zvláštní úřad — bylo to nutno pro dobro archivu, třebas nám oběma bylo líto důležitého a bohatého materiálu, jenž tak byl vydáván v osud nejistý a byl na řadu let odnímán potřebě úřední i účelům vědeckým. Šlo však o to, aby konečně byla odstraněna aspoň z části choroba archivu, která se vlekla skoro po deset let, a aby archivu konečně byl zjednán potřebný klid a spokojenost k práci.

Zřízení druhého místa adjunkta městského archiváře roku 1911 nebylo tedy vlastně znamením rozvoje archivu, a tíže vlastní práce archivní i potom, jako bylo v dřívějších dobách, nežli se stal Teige archivářem, zase ležela jen na dvou osobách, ač se ovšem zatím ustálil počet neodborného personálu. Odtud společná práce sblížila mne s Teigem, a třebas jeho uzavřená a skeptická povaha byla příčinou, že ani se mnou neměl intimních vztahů, jako jich neměl, pokud vím, s nikým jiným, spojovaly nás společné snahy a vzájemné pochopení. Tam, kde šlo o prospěch archivu, shodovali jsme se úplně, a co jsem podnikal, bylo v jeho intencích a po úradě s ním nebo i na jeho vyzvání. A bylo by bývalo lze ještě více vykonati, kdyby se nebylo zdraví Teigovo značně zhoršilo, že často, zvláště v zimních měsících musil zůstávati doma, nehledíc i k některým delším dovoleným (1915). Zle na něho působila válka světová, v níž první vítězství centrálních mocností přesvědčila ho o nepřipravenosti a neschopnosti strany protivné, a odtud jej ovládl pessimismus, jehož nerozptýlily ani záblesky radosti. Zatím co v mé pracovně skupina mladších lidí, v archivu pracujících, od počátku byla naplněna nezlomnou vírou ve zdar cílů čtyřdohody a v šťastné vysvobození našeho národa z útlaku habsburského, v duši Teigově ležely stíny nedůvěry, pochybnosti, zoufání nad budoucností, jichž jsme nedovedli zaplašiti. Když přišly radostné chvíle šťastného převratu 28. října 1918, strhly i jej na okamžik, avšak obtíže a události v těle národa, jež potom přišly, zakalily jeho mysl, že upadl v trpkou skepsi a obavy o udržení dobyté svobody. Snad na jeho názory působil neblahý jeho zdravotní stav, zaviněný chronickou bronchitidou, emphysemem plic a asthmatem, avšak myšlenky a úvahy, jež proletěly jeho hlavou, drásaly jeho churavé srdce. A v těch dobách scházel Teige rychleji, a třebas toho tak nepozorovali, kdo byli s ním v denním styku, upozorňovali nás na to jiní, kdo jej vídali jen občas.

Teige sám byl si vědom své nemoci a znal i její vážnost. Proto byl na smrt připraven a často o ní mluvil, klidně a beze strachu, jako člověk vyrovnaný se světem. Ale nechtěl zemříti, protože měl archiv a měl svou práci. Pro ně se léčil, a snažil se přemoci nemocné tělo silou vůle i léky, jimiž si vlastně ubližoval, užívaje jich až v nemíře. Ale ač jsme všichni znali jeho stav, nepomyslili jsme, že bude nám odňat tak záhy, a neuvědomili jsme si toho ani tenkrát, když v zimě r. 1920 častěji vynechával, nežli kdy jindy, a v únoru roku příštího ulehl. A proto byli jsme bolestně překvapeni, když z rána dne 7. března 1912 přišla do archivu zpráva, že zeslabené jeho dobré srdce dotlouklo...

Archiv města Prahy ztratil v Josefu Teigovi předčasně archiváře, který se čestně řadí k svým předchůdcům, Karlu J. Erbenovi, Josefu Emlerovi i Jaromíru Čelakovskému. Možno pověděti, že dovršil základy jimi položené pro rozvoj archivu, a připravil půdu svým nástupcům, aby mohli pokročiti dále, opírajíce se o práci jím předsevzatou. Ale co zvláště zanechal jim odkazem, je veliká jeho láska k archivu a práci, na něž myslil i v posledních svých dnech.

II.

Záhy probuzený zájem historický přivedl Josefa Teigeho do archivů již v době studií právnických, a byly to především zemské desky české, jež ho k sobě připoutaly. Poznal jejich cenu, pochopil, jak vzácným zdrojem jsou pro všeliké stránky našich dějin, a oddal se jim na kolik let. Měl na mysli hned kolik prací a soustavně si vyhledával materiál, pořizuje si i podrobné rejstříky k obsahu jednotlivých kvaternů, a jeho četba i záliby daly vznik řadě článků genealogických. Teige poznával, že rodopis je u nás zanedbáván na škodu vědy historické, a měl asi na mysli rozmnožiti studie z toho oboru, ač-li nepojal rozsáhlejšího plánu, z něhož by jednou vyšla větší kniha věnovaná českým rodům šlechtickým. Jenže u Teigeho hned od počátku projevil se základní rys jeho práce, smysl pro detail, a ten byl hlavně příčinou, že se Teige dal svésti speciálními thematy, takže se k souhrnné práci nedostal, zejména když se jeho vývoj brzy obrátil na nové cesty. Avšak jeho stati genealogické, ať jsou to drobnější články uveřejněné v Památkách archaeologických v několika svazcích od r. 1884 anebo německy psané pro časopis Vierteljahrschrift für Heraldik, Sphragistik und Genealogie v Berlíně z let 1885—1889 a pro pražské Mitteilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen r. 1884 — může překvapiti při pozdějších názorech Teigových, že v nich mohl hledati v začátcích útulku — i některé jiné,*) měly

*) Sem patří knížka »Blätter aus der altböhmischen Genealogie,« Wien 1887 nebo materiál k dějinám Lubských v Klatovských Listech 1888, anebo »Die Ehepacten der böhmischen Landtafel«, o nichž nemohu určiti, kde byly vydány.

pro něho ještě ten význam, že se seznámil s českým materiálem listinným již vydaným, a že se připravil pro další práce. Ve svých pojednáních genealogických Teige snášel hlavně prameny a podával prosté příspěvky, ale asi již při těch studiích poznal nutnost kritického zkoumání pramenů, a to pramenů vypravujících i listin, a věnoval pozornost některým otázkám na tomto poli. To mu také umožnilo seznámení s památkami chovanými v různých archivech pražských, avšak Teige ani tu nepřinesl řešení závažnějších problemů, nýbrž omezil se na pouhé drobnosti. Z nich zaslouží p zornosti zejména »Drobné příspěvky k českému listáři« (1887) z register komorního soudu, článek »Chronicon Opatoviense« v Mitteilungen des Instituts für österr. Geschichtsforschung ve Vídni (roč. VI. 1885), rozprava o pramenech kroniky tzv. Dalimila, otištěná tamže (ročn. IX. 1888) a »O prvním pokračovateli Kosmově«, přijatá do Věstníku král. čes. společnosti nauk r. 1889, k nimž přistupuje stať »Různočtení legend českých svatých z rukopisů král. dvor. knihovny mnichovské,« rovněž ve Věstníku učené společnosti roku 1891, kde je snesena část kořisti nedlouhého pobytu Teigova v Mnichově.

Zatím se Teige stal členem vídeňského ústavu pro dějezpyt rakouský, a byl-li vstup do této školy projevem jeho úmyslu, sama způsobila, že se jeho vědecká práce více soustředila a posléze přinesla i pojednání větší. Teige, jenž byl znám v institutu vídeňském, jsa žákem prof. Mühlbachra, Zeissberga, Uhlirze, Tangla, Redlicha a j., neobyčejnou svou pílí a studoval horlivě i v knihovnách a archivech vídeňských, z podnětů daných v ústavě vyvolil si několik themat, z nichž k otištění připravil »Zprávu o pramenech dějin kláštera Hradištského u Olomouce«. Tato práce, uveřejněná ve Věstníku král. čes. společnosti nauk 1893, je výsledek cesty na Moravu r. 1892, kam Teigeho vyslalo ředitelství institutu, aby rozhodl otázku pravosti četných kusů listinných, vztahujících se k dějinám významného kláštera, které pojaty do Bočkova moravského kodexu budily podezření, aniž byly vždy na snadě důvody bezpečné a přesvědčující pro jejich hodnocení. Teige, jenž si učinil při zkoumání pramenů mezí rok 1300, ukázal svou studií rozsáhlou znalost a ovládnutí materiálu a objasnil skutečný stav letopisných památek klášterních, jako vyřídil nejistotu o listinách klášterních. Tím jeho rozprava má značnou cenu pro kritiku našich starších pramenů zvlášť listinných, avšak že trpí vlastnostmi práce Teigovy, zvláště nepřehledností a nepřesností methody i nezpracovaností látky, není tím, co chtěla býti, obohacením chudé naší literatury diplomatické. Tyto nedostatky provázejí i další knihy, které Teige za svých studií připravil nebo které vzešly z jeho dvouletého pobytu v Římě, a proto se nevyplnily naděje, jež s nimi spojoval. Jeho »Úmluva« (v Praze 1893) chce býti »příspěvkem k diplomatice zápisů desk zemských království českého«, ale třebas přináší hojně

materiálu pro poznání desk zemských a zvláště vkladů výzev buď k zastoupení v případě správy nebo k procesnímu plnění nálezu v příčině soukromoprávního nároku i podává soupis ztracených knih úřadu purkrabského v Hradci Králové, nedosahuje kniha plného účelu, nemajíc potřebné jasnosti. Značná učenost pracně shledaná i rozhled po poměrech a pracech cizích nejsou tak využity, aby z nich vyplynul prospěch našim potřebám, a stavba práce, která není organickým celkem, nechává často čtenáře v pochybnostech o tom, k čemu auktor došel, co chtěl říci. Tyto nedostatky tím více zatěžují dvě potomní jeho knihy, z nichž jedna byla vydána česky jako »Příspěvky k diplomatice reskriptů papežských«. (díl I. v Praze 1896), a druhá je německým zpracováním téže látky s názvem »Beiträge zur Geschichte der Audientia litterarum contradictarum« (Bd. I. Prag 1897). Obojí práce liší se úvodem a české vydání má proti německému na víc první kapitolu o druzích listin papežských ve středověku. Při tom Teige mohl právem při české knize poukázati, že je první českou studií diplomatickou z oboru listin papežských, avšak nedosáhl toho, aby jí české diplomatické badání bylo nějak oplodněno. Teige pojednav v českém vydání přehledně o jednotlivých druzích listin papežských a zvláště o listinách graciálních, vložil do druhé kapitoly obraz agendy audientie litterarum contradictarum v souvislosti s naznačením hlavní organisace úřadů kurie papežské a do třetí dal rozpravu o listinách publikovaných, chtěje v druhém dílu knihy pokračovati ve výčtu listin expedovaných uvedenou audientií s podáním textů i přidati přehled listů beneficiálních i několik exkursů z agendy kanceláře papežské. Druhý díl nikdy napsán nebyl, avšak už první svazek byl obohacen řadou příloh, často dotud neznámých, které zakládají užitek knihy. I jinak kniha Teigova nasvědčuje jeho neobyčejné pracovitosti a vědomostem z oboru práva kanonického i diplomatiky listin papežských, avšak auktor zase více nechává mluviti prameny a dohadovati se čtenáře, nežli aby se sám pokusil o obraz úměrný a propracovaný. Stanovisko Teigovo je dáno větou v úvodu, že vkládá doklady listinné »přes patrnou pestrost, která tím vzniká« do hlavního tekstu, protože se mu tak zdá býti přehlednějším, a ještě cítil spokojenost, že tak mohl z něho mnoho vypustiti, »co odborník z dokladu na první pohled může vyčísti«. Je viděti, že si Teige neujasnil účelu své práce, a nešlo-li přece o edici materiálu za určitými potřebami, pak je povinností auktora vytěžiti z pramenů do úplnosti, co se vytěžiti může.

Žeň dvouletého Teigova žití a práce v Římě byla veliká. Přivezl si hromady spisů, ekscerpt, poznámek, knih a přivezl si plány. Jeho úkolem v Římě bylo pracovati na vydání listin papežských o zemích rakouských z první polovice pontifikátu Jana XXII. a edici tu chtěl dokončiti, když se vrátil do Prahy, především. Avšak napsal ještě jen

studii »Beiträge zum päpstlichen Kanzleiwesen des XIII. und XIV. Jhrdts« do Mitteilungen des Instituts f. österr. Geschichtsforschung (roč. XVII. 1897) a jí se navždy rozloučil s nasbíraným bohatstvím. Sice prof. Sickel jako ředitel rakouského historického ústavu v Římě několik let jej upomínal o dokonání díla, které mu už v Římě způsobilo mrzutosti s členy české expedice, vidícími konkurenci v publikaci chystané Teigem, avšak Teige přes opakované sliby nenašel už času, aby se k úloze té navrátil. Nade vším udělal kříž, a marnou se stala všechna jeho námaha v Římě, všechny zkušenosti i vědění, a teprve po smrti Teigově pozůstalý materiál učiněn byl užitečným aspoň z části jiným, pro přípravné práce zemského archivu na vydání nových dílů Monument vatikánských. Že Teige, jenž byl zatím napsal některé drobné příspěvky z dějin klášterů českých — jsou to články »Listinné příspěvky k dějinám komendy Drobovické 1347—1407« (v Čáslavi 1895) a »Die Vorgeschichte des Klosters Saar« (Brünn 1895, zvl. otisk ze »Studien aus dem Benedictiner Orden«) — a poznámky k diplomatice listin českých — zvláště »K listině Otakarově z 16. prosince 1222« (Český časop. histor. III. 1897) — vedle populárního článku o vývoji našeho písma (ve Světozoru 1896), úplně změnil pole své práce, toho příčinou byly dvě události v životě Teigově. Prof. Emler, u něhož se Teige chtěl habilitovati z oboru pomocných věd historických a jenž jej posílal ještě do Paříže na slavnou školu École des chartes, onemocněl, a Teige byv přijat právě po jeho odchodu do výslužby za adjunkta nového městského archiváře Jaromíra Čelakovského, brzy shledal, že nemá na habilitaci vyhlídek. A proto resignoval na všechny úmysly, neboť správně včas pochopil, že bez možnosti častých styků s archivy vatikánskými nemohl by dlouho se zdarem pokračovati ve svých dřívějších pracích, jako si uvědomil, které mu nastávají povinnosti s trvalým spojením s archivem města Prahy. Teige nebyl ani chvíli v rozpacích a uznánihodná vnitřní práce na spořádání archivu nejen mu otevřela všechny archivní poklady, nýbrž dala mu i nové podněty k činnosti vědecké.

Teige zanechav prací diplomatických i studií právněhistorických, k nimž projevoval sklony i drobnými články uveřejňovanými v Ottově Slovníku naučném — měl na mysli zejména zpracování dějin staročeského procesu, k čemuž měl pohromadě mnoho látky — věnoval se zcela lokální historii pražské a v ní studiím místopisným. Tu našel své pravé pole, tu mohl uplatniti svou zálibu v detailu, pro proniknutí do všech tajů a koutů, a tu si také zjednal největší zásluhy. Sice i tyto práce poškozuje přílišné hromadění materiálu bez výběru a potřebného zpracování, ale jimi Teige odkrýval vpravdě starou Prahu, ať šlo o dějiny objektů městských nebo o život osob, které v ní působily. Jak se Teige rychle v archivu města Prahy zapracoval a jak se seznámil s jeho obsahem, toho pěkným svědectvím je článek

»O účasti měst pražských při stavbě městských hradeb v XVII. a XVIII. stol.« (v Almanachu města Prahy na r. 1898 roč. I.). V něm po stručném úvodu o hradbách městských ve starších dobách ve dvou kapitolách vypravuje se o velkém díle ohrazení města novými pevnými zdmi účinkem války třicetileté a ukazuje se, který díl v nákladech měly obce pražské i země v prodlení skoro plných 100 let. Stať tato je jakýmsi úvodem k serii článků, které pojaty do příštích ročníků Almanachu města Prahy, jsou buď zřetelně označeny jako příspěvky k místopisu pražskému — v II. roč. (1899) podává se historie domů na rynku staroměstském »U zlaté trouby« (čp. 933-I.), »U zlaté hvězdy« (čp. 932-I), »U modré růže« (čp. 931-I.), jež byly odsouzeny k zboření, v III. a IV. roč. (1900, 1901) je zpráva o Boršově a zvláště historie pivovaru »U Halánků« (čp. 269-I) vedle jiných domů ulice, v roč. VIII. (1905) naleznou se dějiny kostela sv. Martina Většího ve zdi na Starém městě pražském, psané v souvislosti se snahami o zachránění a obnovení této památné svatyně — anebo přinášejí obohacení místopisných vědomostí v Seznamech měšťanů pražských v roč. IV. až VIII. V těchto seznamech Teige jednak z různých pramenů sestavil přehled jmen měšťanů na Starém městě z let 1234—1322, jednak přetiskl obsah knih práv měšťanských staroměstských z let 1324—1620; ale v úvodech přihlédl k některým význačnějším otázkám z dějin pražských, a naznačil-li podstatu práva městského, dotkl se i vzniku Starého města pražského. Důležitý je poukaz Teigův, že i po založení města žila samostatně v něm stará kupecká společnost německá, které její svobody byly potvrzeny ještě od krále Přemysla II., a také s užitkem jsou poznámky, jež přičinil k vysazení čtvrti havelské, jakož i to, co uvedl o složkách obyvatelstva městského, zvláště i o židech a obyvatelích na právech postranních, promlouvaje o postranním právu kláštera sv. Anežky a spolu o jurisdikci kláštera strahovského.

K těmto rozpravám přistoupila v brzku řada podobných, a jestliže v Časopisu českého musea uveřejnil Teige zprávy o lidech, o Adamech z Veleslavína a o M. Janu z Vratu, Paškovi zvaném, (r. 1899 a 1905), s pilností a zevrubností osvětluje jejich život a činnost, v Časopisu Společnosti přátel starožitností českých věnoval pozornost jednotlivým památkám nebo částem městským. Tak pojednal o kapli sv. Lazara na Novém městě pražském spolu s Janem Herainem, podávaje historické argumenty pro zachování starobylého kostelíku (roč. VIII. 1900), tak přetiskl Jana Táborského z Klokotské hory Zprávu o orloji staroměstském, připojiv životopis autora (roč. IX. 1901), tak snesl bohatý materiál pro dějiny osady sv. Petra v Rybářích v Menším městě pražském (roč. XII., XIII. 1904, 1905) i napsal některé drobnosti, jako o zadním vchodu do Králova dvora v Dlouhé třídě (XIII. 1905) nebo o domě čp. 23-I. (XIV. 1906). Zajímavé jsou i drobné příspěvky k vývoji národnostních poměrů pražských pod

názvem »Akta k dějinám národnostního boje v Praze« (roč. X. 1902), které možno připojiti k jeho studiím z lokálních dějin pražských. V nich poznáváme, jak městská rada malostranská r. 1613 zajistila přednost českého jazyka v městských kostelích, jak se užívalo češtiny v městských úřadech ve století 18. i kterak bylo guberniem rozhodnuto v žádosti o české kázání v kostele sv. Jiljí r. 1849.

Je viděti, že se Teige ve svých statích z dějin města Prahy neomezil na určité období, a proto nepřekvapuje, že r. 1903 vydal »Paměti pražské z let 1732—1743« (ve Věstníku král. čes. společnosti nauk) a že roku příštího vydal knížku »Poprava na Staroměstském rynku v Praze 1621«. V této práci byl mu pomocen Jan Herain, který k Teigově edici zprávy Pavla Skály ze Zhoře i jiných relací soudobých přičinil některé zajímavé drobnosti, v oné sám uveřejnil záznamy úřední knihy staroměstské, čině přístupným kus obsahu archivu městského. A tento ohled na materiál archivní, zvláště na celky, které bylo lze bez obtíží vydati, vedl ještě k tomu, že Teige publikoval ve Věstníku král. čes. společnosti nauk roku 1906 »Listiny děkanství karlštejnského z let 1322—1625,« hlavně podle rukopisu archivu města Prahy, spokojuje se jenom nejnutnějšími poznámkami.

Místopisec projevil se v Teigovi ještě jinými články a v nich věnoval pozornost i městu Čáslavi, vybrav »Příspěvky k dějinám Čáslavě a okolí 1519—1540 a 1523—1544« (Časopis Společnosti přátel starožit. čes. 1902 a 1905) z register soudu komorního. Jsou to dvě drobné stati, které třeba uvésti jen proto, že Teige pamatoval na staré vztahy k Čáslavi, pro které napsal článek »Počátkové rodopisu okolí Čáslavského až do r. 1346« už r. 1890 vedle jiných a mimo to ve Zprávách Včely Čáslavské vydal listiny ze státního archivu drážďanského, pokud měly význam pro dějiny čáslavské, zač byl zvolen čestným členem Včely Čáslavské. Ale hlavní své práce věnoval Teige Praze — napsal také průvodce Prahou, který vydal Springer (r. 1901) a Woerl německy a ještě článek o král. zahradě v Kráse našeho domova 1909 — nehledí-li se ke článku o historickém místopisu Prahy v Ottově slovníku naučném (pod heslem Praha v dílu XX. 1903), nutno zvláště jmenovati příslušnou část publikace »Pražské ghetto« (1902), k níž se spojili Ign. Herrmann, Zikmund Winter a Teige, »Staroměstský rynk v Praze« (I. 1908) a »Základy starého místopisu pražského 1437—1620, oddíl I. Staré město pražské« (díl I. 1910, II. 1915). Že všechny tyto knihy Teige mohl vydati, ač některé budí pozornost již svým rozsahem, toho bylo příčinou, že se záhy po nastoupení v úřad adjunkta městského archivu rozhodl pro práci, která měla býti životní. Uznávaje, že úředník archivní má především se starati, aby plně otevřel bohatství svého archivu jiným ve prospěch jejich činnosti vědecké, pojal úmysl pokračovati v podivuhodném díle Tomkově, jež přineslo materiál pro nejstarší obraz celé Prahy do r.

1436. Teige chtěl snésti zprávy o dějinách jednotlivých objektů městských, aby z nich vysvitlo jejich položení ve městě a v příslušné jeho části i jasně byl předveden pořad jejich majetníků nebo osob v nich působících, protože mu bylo jisto, že bez znalosti starých poměrů ve městě nebylo by opory pro vypravování o událostech v něm. Jestliže práce Tomkova byla pracná a svízelná právě pro neúplnost a omezenost materiálu, věděl Teige od počátku, že nebude míti nedostatku pramenů, a proto vzdal se prvotního předsevzetí, že zpracuje místopis všech částí města pražského, a omezil se jen na město Staré. Učinil to tím spíše, že měl na mysli ještě jiný účel. Nemínil se omeziti, jako byl Tomek učinil, jen na zprávy lokalisující stavení a nemovitosti městské, nýbrž považuje cenu materiálu archivu městského, připadl, aby pod jednotlivými domy, pod jejich čísly popisnými snesl a vydal všechen soukromoprávní materiál. Tím si práci neobyčejně zvětšil a rozmnožil, ale to mu právě umožnilo, že mohl v Pražském ghettu pověděti ve velké stati »Procházka Židovským městem« více než suchá data místopisná, jako je to viděti i z jiných jeho článků, a že mohl v »Staroměstském rynku« vypravovati podrobně vedle dějin radnice staroměstské i o událostech na rynku i o ungeltu. Sice v této knize těžiště náleží části Herainově, ta pojednávajíc zejména o stavební historii radnice a jejím uměleckém rázu, je důležitější a obsažnější, ale Teige, který připsal dílo památce svého otce Karla, mínil v souvislosti s další prací vydati pokračování, kterým by byl umožněn plný obraz dějin všech budov a domů na náměstí staroměstském.

Kniha, která je nejpevněji spojena se jménem Teigovým a která vyjadřuje jeho činnost vědeckou nejlépe a nejurčitěji, jsou »Základy starého místopisu pražského«. Teige vydal za svého života dva velké svazky, avšak přece svého plánu neuskutečnil. Dobrých 25 let pilně pracoval, sbíral materiál s opravdovým sebezapřením a neúnavností a s podivuhodnou oddaností jej sestavoval, avšak úkol byl nad síly jednotlivce. Teige si pracnost a rozsáhlost práce do jisté míry zavinil sám, tím že spojil cíle topografické s právněhistorickými, a tím se stalo, že ani třetí díl, o němž sám říkal, že je připraven k tisku, nemohl už býti vydán, protože připravení neznamenalo definitivního složení materiálu, a to při stavu hromady opisů, poznámek a p. není možno provésti bez vědomostí a paměti samého sběratele. Dílo Teigovo zůstalo torsem, a v tom je tragika úžasné jeho přičinlivosti, která mnohdy nečinila rozdílu ani mezi dnem a nocí. Ale okolnost, že si Teige usmyslil při Základech ještě cíle jiné, zavinila i jiné nedostatky díla. Edice materiálu nemohla býti edicí vědeckou, mimo to právní písemnosti příbuzné trhají se často pod různá čísla popisná, protože vydavatel nemohl ovládnouti obrovské látky, trhají se touto edicí prameny takového významu, jež činí samostatné vlastní mluvou nadané celky, knihy městské, a nebylo také jinak možno, než mnoho se

spoléhati na dovednost a svědomitost opisovačů. Je zvláštní, že právní historik — a jím se Teige pokládál býti — nepostihl, co pochopil Tomek, jenž právem nezatížil své publikace přítěží jiných zpráv, a že neporozuměl, jak každý vědecký pracovník podle toho, co by studoval, raději půjde do pramenu archivních rovnou, než by potřebné zprávy pracně vybíral ze spoust pramenů pro něho nevýznamných, aniž by měl jistotu, že podávaná edice je přesným obrazem originálu. Kdo bude chtíti studovati staročeský proces, ten zajisté raději si vezme příslušné manuály, knihy svědomí, výpovědí a nálezů, kdo bude chtíti seznati staročeské právo dědické a sirotčí, ten jistě raději bude zkoumati knihy testamentů, podělení, nálezů atd., nežli by takové zápisy namáhavě hledal v Základech. Tam má materiál pohromadě a může věnovati pozornost každé poznámce, vysvětlivce, škrtu, doplňku, v Základech vydavatel tyto podrobnosti musil pominouti a ulehčil si úkol i tak, že přetiskl z přístupných kusů jen to, co nepůsobilo nesnází těžko čitelným písmem.

Teigovy Základy nemohou však býti posuzovány jako edice historické látky, u nich především vystupuje úmysl, aby byly dohromady sneseny a roztříděny zprávy, podle nichž by bylo lze vykresliti starý vzhled, rozlohu a rozdělení města. Toho účelu publikace Teigeova plně dosahuje. To neznamená, že možno počítati s absolutní přesností a jistotou, jako u Tomka i u Teigeho zůstává mnoho neurčitosti a záhad, a snad u Teigeho leccos zavinilo, že si nezjednal pevné půdy pod nohami, nýbrž vycházel od neúplných přece závěrů Tomkových, ale to možno spolehlivě říci, že se celkový obraz Teigem daný nemůže pozměniti případnými opravami, které by vyšly na jevo při revisi díla, a že se lze bez velkých rozpaků a pochybností pohybovati na půdě staré Prahy. Teigova práce byla veliká práce, nepochopitelná pro toho, kdo do jejích tajů není zasvěcen, a zaslouží-li pochvaly a uznání, protože neobyčejně ulehčí práci příštímu dějepisci Prahy, nelze dosti litovati, že Teige mohl provésti sotva třetinu předsevzatého úmyslu. Jestliže první díl Základů obsahuje zprávy o domech na rynku a v nejbližším okolí a díl druhý seznamuje s dějinami objektů městských od kostela sv. Mikuláše staroměstského v pruhu daném řekou až téměř k Perštýnu, zůstaly ostatní části Starého města pražského nezpracovány, od Perštýna dokola až k řece Vltavě a podle ní zpět k rynku, a do toho okruhu náleží i Židovské město se spletitými a obtížnými poměry. Co bylo lze po smrti Teigově udělati, bylo, že byl vydán zlomek III. dílu spolu se zlomkem vytištěných příloh, dohromady 120 stran, v nichž je i pojat »Staroměstský formulář ze 14. století«, vydaný už r. 1906 Teigem ve zvláštním otisku podle rukopisu kláštera ve Vyšším Brodě.

Se základy, s přípravou k nim, je vlastně spojena všechna vědecká činnost Teigova od té doby, kdy se stal úředníkem archivu

města Prahy, jak už byla naznačena. Avšak zároveň s vydáním obou svazků souvisely buď některé drobnější články, zvláště poznámky k vydání plánu Starého města pražského z r. 1729, pocházejícího od mlynáře Veselého, jenž byl přílohou k 1. svazku Základů a byl i samostatně vydán (zvl. ot. z Čas. spol. přátel starožitností čes. 1910), nebo doplňování Ruthovy Kroniky královské Prahy a spolupráce při Herainově doprovodu k Janově »Staré Praze« — Teige uzpůsobil se v nich mosaikovému způsobu vypravování obou auktorů, avšak přinášel ve svých částech velké zkušenosti archivní a vědomosti místopisné — anebo posléze úmysly, které však zůstaly neprovedeny. Z nich byly dějiny kaple Betlemské, připravované pro Ústřední Matici školskou k vydání. Teige v 2. sv. Základů snesl podrobně materiál pro ně, dávaje tak dar k jubilejnímu roku Husovu r. 1915, začal i psáti, avšak knížky neprovedl, aniž dovedu říci, co bylo příčinou. Ale za to těsně vedle Základů stojí dvousvazková edice »Zprávy o statcích a přech venkovských z archivu města Prahy« (Archiv český XXVI. 1909 a XXVIII. 1912), do níž vložil Teige všechny zprávy o soukromých právech měšťanů pražských, pokud se vztahovaly na místa venkovská. Tato publikace měla ulehčiti Základům, ale ač při ní šlo o vydání pramenů právních, zase topograf přemohl právního historika. Teige nevydal zápisů chronologicky ani podle povahy látky — ač ani tak nelze vydávati knihy městské — nýbrž podle jednotlivých míst, o něž šlo. Tím zařadění bývá i náhodné, vzniká pomůcka jen lokálním historikům, avšak vyšším úkolům se nedostává podpory, a zvláštní závadou je, že se zase porušuje látka vespolek související. Kniha nálezů vyšší stolice staroměstské sama sebou je neobyčejně důležitý pramen práva městského, který by zasloužil vydání samostatného, avšak Teige místo toho roztrhal jeho celek a jednotlivé části musí býti shledávány pod těmi kterými jmény míst.

Aby byla vyčerpána místopisná činnost Teigova, věnovaná téměř výhradně Praze, již miloval a na obranu jejíhož starého rázu často se ozval, třeba uvésti ještě »Pražské příspěvky místopisné« (1911), v nichž vedle starší rozpravy o osadě sv. Petra v Rybářích a o počátcích ungeltu v Starém městě pražském uloženy jsou ve zvláštním článku některé listiny papežské k dějinám kostela sv. Petra a Pavla na Vyšehradě z let 1306—1326, získané kdysi z register vatikánských. Jinak bylo by lze připomenouti ještě některé drobnosti, avšak dostačí, upozorní-li se na stať »Kdy založena byla synagoga Pinkasova« (v Rozvoji 1912 a samostatně).

Veškerou touto prací stal se Teige dějepiscem města Prahy, a v době vlastního jeho tvoření je málo jiných věcí, jež by se z toho oboru vymýkaly.*) Proto Teige nevyhýbal se ani celkovému zpraco-

*) Uvésti dlužno otisk »Několika dopisů Šemberových o věcech morav. z l. 1852—68« v Čas. Matice Mor. 1905.

vání dějin pražských aspoň v kratším období, a té povahy je jednak článek o vývoji Prahy v letech 1848—1908, napsaný do Katalogu pavillonu města Prahy na jubilejní výstavě v Praze r. 1908, jednak »Poslední kapitola z dějin města Prahy (1848—1860),« která přináší ve vydané části lehce zpracovaný materiál pro rok 1849 (Sborník příspěvků k dějinám města Prahy II. 1910). Za to rozprava »Statky pozemské měst pražských před rokem 1546«, která napsána r. 1915 je vydána ve III. díle Sborníku (1923), vyplynula z edice zpráv o statcích a přech venkovských, a dotýká-li se hospodářských dějin městských, má přece hlavní význam místopisný. A bylo by nespravedlivé zapomenouti na Teigův článek »O výsadách ck. městského sboru v Praze« (v Almanachu Národních listů 1911), v němž na základě úředního dobrozdání svého probírá dějiny ozbrojených sborů měšťanských, ukazuje, že nemají kontinuity se starou společností střeleckou, pro niž privilegia byla určena.

Teige svými pracemi vzbudil pozornost i došel uznání za svou všeobecně známou píli i lásku k práci a hojné výsledky již za svého života a mimořádné členství Král. české společnosti nauk i dopisující členství České akademie byla toho znamením. V historické obci české mělo jeho jméno dobrý zvuk, a jako každý cenil jeho ochotnost a vycházení vstříc jiným, rád dával mu, co zasloužil, za jeho dílo. Ovšem Teige měl na mysli ještě jiné úkoly, nežli ty, které vyplnily největší díl jeho pracovní doby životní. Bylo ze starších zásob, řekl bych, že vydal »Registra krále Vladislava 1498—1502« (v Archivu českém XVIII. 1900) podle rukopisu státního a dvorního archivu vídeňského, jinak zvláště na něho působila doba habsburská v českých dějinách, která vedla ke dvojí katastrofě r. 1547 a 1620. Oběma těm mezníkům Teige věnoval pozornost. Tohoto týká se stať »O příčinách naší porážky na Bílé Hoře« (v knize Herain, Kufner, Teige, Na Bílé Hoře 1911, 2. vyd. 1921), proniknutá pessimismem auktorovým, jenž nevida radostí v přítomném životě národním dal se strhnouti k nemírným i nespravedlivým výtkám snahám a plánům minulosti, až právem mohlo býti mluveno o jeho názorech jako o »flagelantství«, k onomu se pojí několik rozprav a zvláště neprovedený podnik edice Ferdinandových Akt a Pamětí Sixta z Otrsdorfa pro Prameny dějin českých. Místo toho vydal Teige »Sixta z Otrsdorfa Knihy památné o nepokojných letech 1546 a 1547« v populárním vydání ve Světové knihovně (1920), které nemůže býti náhradou vědecké edice; její tisk znatelněji ani nepokročil, a je pravděpodobno, že ho ani nebude lze dokončiti pro některá neudržitelná ediční stanoviska Teigova. A z těchto prací vyplynul jednak Teigův článek »Dějepisec českého boje o samostatnost roku 1547« (Sixt z Otterštorfu) — v Osvětě 1918 — jednak knížka »První náš boj za samostatnost proti Habsburkům« (1919), jenže nepřináší se v nich pozoruhodnějších názorů ani hledisek. Tyto práce

vůbec vznikly v době, kdy už Teige přestal pracovati na Základech místopisu pražského, ač častěji byl k tomu vybízen v rozhovorech, v nichž mluvil o brzké smrti své, a nenašel pevného bodu, jenž by ho byl zaujal. Vedle zmíněné práce o kapli Betlemské věnoval mnoho času rozboru legendy Kristianovy, aniž došel konce a dokázal své přesvědčení o její nepravosti, chystal edici počtů komory české z r. 1558, připravoval vydání cechovních řádů pražských, začal psáti novější dějiny české od r. 1526, vlastně serie článků zpracovaných podle jiných historiků, aby vzbuzován byl zájem o ně v lidu, i dostalo se mu poučení i výstrahy, připravoval řadu článků o královském hradu pražském, a zejména se obrátil k záměru, který měl dávno na mysli — k vypsání staročeského procesu soudního.

Teige dříve nežli se stal historikem, byl právník a to dalo mu sklony, které častěji chtěl uplatniti, a které rozhodly o jeho práci v posledních čtyřech letech života. Nevím, působil-li tu vliv vnější — práci chtěl vydati spolek českých advokátů — či se Teige z vlastní iniciativy k tomu odhodlal — tolik je jisto, že Teige započal pracovati pomocí starších výpisů a poznámek a že je velice pilně a vytrvale doplňoval a rozmnožoval, takže začal i jednotlivé kapitoly psáti, ač po svém způsobu, t. j. započal kapitolu, napsal dvě až tři stránky a zase přestal, aby načal jinou nebo přidal něco vět k stati dříve už rozepsané. Tím ovšem po Teigovi mohl zbýti jen nespořádaný materiál, a pochybuji, že by Teige kdy byl mohl na jeho základě dospěti konce, i kdyby mu byla přána ještě řada let života. Co na tomto poli Teigem bylo zanecháno, je několik málo statí. Jsou to dva drobné články v Právníku »O zřízení soudu zemského v Čechách« (1919) a »Kdy a kým bylo zavedeno právo magdeburské na Moravě« (1920) — tento článek byl vydán i německy »Über die Anfänge des Magdeburger Stadtrechtes in Mähren« (Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte 1920) s některými změnami — a rozprava »O deskách zemských a jich významu pro agrární archiv« (v pokračování změněno »pro dějiny venkova«) v Časopisu pro dějiny venkova roč. VII.—VIII. (1920, 1921), která zůstala neukončena. Tyto studie Teigovy jsou charakteristické pro jeho práci. Nápady, někdy ne neplodné, nedovedl domysliti a náležitě doložiti, ztratil pro mnohé otázky rozhled i vědomosti, proto leccos pověděl nemaje jistoty a tutéž věc, vysloviv ji, musil i třikrát opraviti — Teige přistoupil k těmto otázkám už pozdě, kdy jich nezmohl.

Bylo by lze uvésti ještě některé menší články a stati Teigovy, porůznu uveřejněné, ale ty nepřinášejí nic, co by mohlo obraz činnosti jeho podstatně obohatiti a povahu její pozměniti. Teige ani v otázkách archivních, ač byl r. 1915 ustanoven konservatorem archivní rady pro Prahu a její okolí, neprojevil zvláštních interesů, a tak přehlédnou-li se všechny jeho výsledky, je viděti, že je v nich trojí

stadium. Z těch ovšem pro poznání a pochopení Teigeovo je nejdůležitější třetí, dané jeho povoláním a postavením úředním, a jako neumdlévající sběratel a znalec i vypravovatel o starém místopisu pražském zanechal po sobě vzpomínky trvalé. Jméno jeho spojené s jménem Tomkovým bude všemi ctěno, kdo kdykoliv vezmou do ruky zejména jeho »Základy starého místopisu pražského«, a ty jsou a zůstanou výmluvným pomníkem píle a pracovitosti nezměrné. A uváží-li se to vše, i ví-li se, jaký byl Teige člověk, který vykonal rád mnoho dobra, vzdávaje se i honorářů i cen pro dobré účely, právem možno říci, že byl ke cti archivu hlavního města Prahy i že se se ctí může měřiti i v těch ohledech se svými slavnými předchůdci.

OBSAH.

K. Teige

Almanach města Prahy I. O míst. hradbách
1898 (Teige)
II
1899 List domů U zlaté
korony, U zlaté hvězdy, U modré růže na Struze
1900 — III O Borsově
1901 III U Halánků

1908 VIII kostel u Martina
většího ve zdi
ČČM O Adamech z Veleslavína
asi 1899 —
Časopis spol. přát. starož. 1900 O kapli sv. Lazara
1901 Upravení Jana Táborského
z Klokotské hory o Staroměst. orloji
(sv. Petra)
1904, 05 o osadě Pytlácích

Věstník král. spol. nauk 1903, Paměti
pražské 1732–43
1904 knížka Popravě
na Staroměst. náměstí 1621
1901 průvodce ve
Springre a nem. u Wohla